

THE NEW TESTAMENT

IN THE ORIGINAL GREEK

THE TEXT REVISED BY

BROOKE FOSS WESTCOTT, D.D.

CANON OF PETERBOROUGH, AND REGIUS PROFESSOR OF DIVINITY, CAMBRIDGE

AND

FENTON JOHN ANTHONY HORT, D.D.

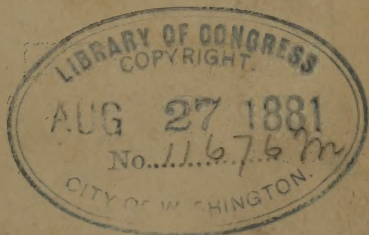
HULSEAN PROFESSOR OF DIVINITY, CAMBRIDGE

AMERICAN EDITION

WITH AN INTRODUCTION

BY PHILIP SCHAFF, D.D., LL.D.

PROFESSOR IN THE UNION THEOLOGICAL SEMINARY, NEW YORK
PRESIDENT OF THE AMERICAN BIBLE REVISION COMMITTEE

NEW YORK

HARPER & BROTHERS, FRANKLIN SQUARE

1881

BS1965
1881

ALIORUM LITTERAE SUNT EIUSSMODI UT NON PARUM
MULTOS PAENITUERIT INSUMPTAE IN ILLIS OPERAE....
AT FELIX ILLE QUEM IN HISCE LITTERIS MEDITANTEM
MORS OCCUPAT. HAS IGITUR TOTO PECTORE SITIAMUS
OMNES, HAS AMPECTAMUR, IN HIS IUGITER VERSE-
MUR, HAS EXOSCULEMUR, HIS DEMUM IMMORIAMUR,
IN HAS TRANSFORMEMUR, QUANDOQUIDEM ABEUNT STU-
DIA IN MORES.... HAE TIBI SACROSANCTAE MENTIS
ILLIUS VIVAM REFERUNT IMAGINEM, IPSUMQUE CHRIS-
TUM LOQUENTEM, SANANTEM, MORIENTEM, RESURGEN-
TEM, DENIQUE TOTUM ITA PRAESENTEM REDDUNT, UT
MINUS VISURUS SIS SI CORAM OCULIS CONSPICIAS.

ERASMUS

MDXVI

GENERAL CONTENTS.

	PAGE
INTRODUCTION TO THE AMERICAN EDITION	vii
THE GOSPEL	
ACCORDING TO MATTHEW	3
ACCORDING TO MARK	72
ACCORDING TO LUKE	114
ACCORDING TO JOHN	187
THE ACTS OF THE APOSTLES	245
THE CATHOLIC EPISTLES	
OF JAMES	317
OF PETER I.	324
OF PETER II.	331
OF JOHN I.	336
OF JOHN II.	344
OF JOHN III.	345
OF JUDE	346
THE EPISTLES OF PAUL	
TO THE ROMANS	351
TO THE CORINTHIANS I.	378
TO THE CORINTHIANS II.	403
TO THE GALATIANS	420
TO THE EPHESIANS	429
TO THE PHILIPPIANS	438
TO THE COLOSSIANS	445
TO THE THESSALONIANS I.	452
TO THE THESSALONIANS II.	458
TO THE HEBREWS	462
TO TIMOTHY I.	484
TO TIMOTHY II.	491
TO TITUS	496
TO PHILEMON	499
THE APOCALYPSE OF JOHN	503

INTRODUCTION
TO THE
AMERICAN EDITION
BY
PHILIP SCHAFF

CONTENTS

OF THE

INTRODUCTION TO THE AMERICAN EDITION.

	Page		Page
MERITS OF THE EDITION	vii	4. CLASSES OF VARIATIONS	lviii
LITERATURE	x	Omissions	lviii
I. SOURCES OF THE GREEK TEXT OF THE NEW TES- TAMENT	xii	Additions	lviii
1. THE GREEK MANUSCRIPTS	xii	Substitutions	lxii
A. Uncial Manuscripts	xv	5. OBJECT OF CRITICISM	lxii
B. Cursive Manuscripts	xxxii	6. RULES OF CRITICISM	lxiii
2. THE ANCIENT VERSIONS	xxxvi	7. APPLICATION OF THE RULES	lxiv
A. Syriac Versions	xxxvii	III. THE PRINTED EDITIONS OF THE GREEK TEXT	lxv
B. Latin Versions	xl	1. FIRST PERIOD: THE TEX- TUS RECEPTUS. FROM ERASMUS AND BEZA TO BENGEL AND WETSTEIN, A. D. 1516-1750	lxvi
C. Æthiopic Version	xlvi	2. SECOND PERIOD: TRANSI- TION FROM THE TEXTUS RECEPTUS TO THE UNCIAL TEXT. FROM GRIESBACH TO LACHMANN, A. D. 1770- 1830	lxxviii
D. Old Egyptian, or Cop- tic, Versions	xlvi	3. THIRD PERIOD: THE PRIM- ITIVE TEXT. FROM LACH- MANN AND TISCHENDORF TO WESTCOTT AND HORT, A. D. 1830-1881	lxxxix
E. Gothic Version	xlviii	INDEX TO NOTATION	lxxxix
F. Armenian Version	xlix		
3. PATRISTIC QUOTATIONS	xlix		
A. Greek Fathers	l		
B. Latin Fathers	li		
II. THE VARIATIONS AND TEXTUAL CRITICISM	lii		
1. ORIGIN OF VARIATIONS	lii		
2. NUMBER OF VARIATIONS	liii		
3. VALUE OF VARIATIONS	liii		

INTRODUCTION
TO THE
AMERICAN EDITION.

BY
PHILIP SCHAFF.

Merits of the Edition.

THE seventeenth day of May, 1881, marks an epoch in the history of the New Testament. It is the birthday both of the purest English translation and of the purest Greek text of that little book which contains the inspired message of God's wisdom and love to mankind, and which forms the highest standard of Christian faith and duty.

The coincidence is remarkable. The original and the translation were matured during the same long period by harmonious, though independent, co-operation. The Editors of the Greek text were members of the English New Testament Company of Revisers; the English and American Revisers had the confidential use of advanced proof-sheets of this edition of the Greek text as they proceeded, and their translation is perhaps more nearly conformed to it than to any other printed edition from Erasmus and Beza down to Tischendorf and Tregelles.

The *Textus Receptus*, so called, was announced to the world by the Leyden publishers in 1633, with the bold

declaration, "*Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum.*" I venture to introduce the Greek Testament of Westcott and Hort with the modest assertion, *Hic habes textum omnium editionum antiquissimum et purissimum.* It is based exclusively on documentary evidence, and on the most careful comparison of all the ancient sources of the text as they have been collected and made available by the indefatigable diligence of former editors, especially of Lachmann, Tischendorf, and Tregelles. It embodies the results of the combined labours of more than a quarter of a century. It will, of course, not supersede the large editions which contain the whole critical apparatus; but it will take its rank at once among the best standard editions of the Greek Testament.*

I became personally acquainted with the editors and their work twelve years ago (at Harrow, in 1869), and saw them afterwards repeatedly at Cambridge, London, and Peterborough. I formed such a favourable opinion of the value of their labours that I engaged from them and their publisher (Mr. Macmillan) duplicate plates for an Ameri-

---

* The *Saturday Review* of London for May 21, 1881, in a notice of the Revised Version of the New Testament, incidentally mentions this Greek edition with the remark, "The Clarendon Press volume [Archdeacon Palmer's Greek Test.] is beautifully printed. Though this, again, is eclipsed by the exquisite edition of Dr. Westcott's and Dr. Hort's Greek text, issued by the Pitt Press on the same 17th of May, a day to be much remembered by Biblical critics. This last work, formed exclusively on documentary evidence, without reference to any printed text, has been long expected by scholars. *It is probably the most important contribution to Biblical learning in our generation.* The Revisers, it is understood, had the advantage of consulting it during the progress of their work."

can edition, which is now published by the Messrs. Harper & Brothers.* This opinion ripened into conviction by constant use, since 1870, of proof-sheets of this text, in my edition of Lange's "Commentary on John" (see the critical notes), in my exegetical lectures, and in my labours as a member of the Revision Committee.

Drs. Westcott and Hort are ranked in England among the best Greek and Biblical scholars of the age. Dr. Hort (educated at Rugby School and Trinity College, Cambridge) is Hulsean Professor of Divinity in the University of Cambridge (since 1878). He is probably more familiar with the textual history of the Greek Testament than any other man living. He exerted great influence in the Revision Company on all matters of reading. His *Two Dissertations on μονογενῆς Θεός* and on the *Constantinopolitan Creed* (1876) evince a rare degree of patristic learning and critical acumen.

---

* The letter of the Messrs. Harper, in which they accepted my proposition, is dated May 17, 1871, on the same day of the same month on which the book was published ten years afterwards in London. But as Westcott and Hort did not contemplate a critical apparatus below the text, I made subsequently an agreement with my friend, Prof. Tischendorf, for the preparation of an American edition containing his own latest text, with a very brief digest of his critical apparatus (somewhat similar to his *editio critica minor*, only more condensed, and confined to the oldest readings) for the use of students; thinking that there would be room for two editions, each having its special merits. Tischendorf actually began the work in 1873, and several sheets were set up at Leipsic when his death, in December, 1874, ended his earthly labours, preventing him from even preparing the Prolegomena to his eighth critical edition. I know of no scholars who could better carry out the plan of such an edition than Prof. Dr. Ezra Abbot in Cambridge, Mass., and Dr. Caspar René Gregory in Leipsic.

Westcott (born 1825; educated at Trinity College, Cambridge) is Regius Professor of Divinity at Cambridge (since 1870), and Canon of Peterborough (since 1869). He is the author of several able and useful works, as a *History of the English Bible*; a *History of the Canon of the New Testament*; an *Introduction to the Study of the Gospels*; and a *Commentary on the Gospel of John*, which ranks among the best parts of the *Speaker's Commentary*. These two scholars have been in constant correspondence with each other, and kept a journal of their discussions of all the important textual questions. Few works have ever been prepared with so much labour, care, and devotion as this edition of the Greek Testament, begun in 1853 and finished in 1881. The Introduction and Appendix, which the editors promise to publish shortly in a separate volume, will contain an exposition of the principles and results of textual criticism. Without anticipating their elaborate treatise, which we have not yet seen, I propose, with their consent, to furnish the readers of this volume with such preliminary information as is necessary for an intelligent use of this or any other critical edition of the Greek Testament.

Literature.

The chief authorities for the topics discussed in this introduction are the following works:

D. JAC. WETSTEIN: Ἡ Καινὴ Διαθήκη. *Novum Testamentum Græcum editionis receptæ cum lectionibus variantibus*, etc. Amstel. 1751-52, 2 tom. fol. Prolegomena in tom. i. pp. 1-222.

JO. JAC. GRIESBACH: *Novum Testamentum Græce. Ed. 2da.* Halæ Sax. et Lond. 1796-1806, 2 vols. 8vo. *Ed. tertiam emend. et auctam cur. David Schulz.* Vol. i. Berolini, 1827. Præfationes et Prolegomena, vol. i. pp. iii.-lvi. i.-cxxxvii. Also his *Symbolæ Criticæ* (1785-93), with his *Meletemata*, and *Commentarius Criticus in Textum Græcum N. T.* (1798 and 1811).

CAR. LACHMANN: *Novum Testamentum Græce et Latine*. Berolini, 1842-50, 8vo. Præfatio, vol. i. pp. v.-lvi.; vol. ii. pp. iii.-xxvi. Comp. also Lachmann's article in explanation and defence of his critical system, in the *Studien und Kritiken* for 1830, No. IV., pp. 817-845.

AEN. FRID. CONST. TISCHENDORF: *Novum Testamentum Græce. Ad antiquissimos testes denuo recensuit, apparatus criticum omni studio perfectum apposuit, commentationem isagogicam prætexiuit. Editio septima*, Lips. 1859, 2 vols. 8vo. Prolegomena, vol. i. pp. xiii.-cclxxviii. The text of this edition is superseded by the *editio octava critica maior*, Lips. 1869-72, 2 vols. The new Prolegomena, which the author did not live to finish, but which have been prepared by Dr. Gregory, with the aid of Dr. Ezra Abbot, are now in course of publication at Leipsic.

SAMUEL PRIDEAUX TREGELLES: *The Greek New Testament, edited from Ancient Authorities, with the Latin Version of Jerome, from the Codex Amiatinus*. London, published in parts from 1857 to 1879, 1 vol. 4to. The 7th part (published in 1879, after the death of Dr. Tregelles) contains the Prolegomena, with Addenda and Corrigenda, compiled and edited by Rev. Dr. Hort and Rev. A. W. Streane. Comp. also TREGELLES: *Account of the Printed Text of the Greek New Testament, with Remarks on its Revision upon Critical Principles*. London, 1854. And the first part (prepared by Tregelles) of the fourth volume of Horne's *Introduction to the Holy Scriptures*, 10th ed. London, 1856; 14th ed. 1877; also published separately as an *Introduction to the Textual Criticism of the New Testament*, London, 1856, etc.

HENRY ALFORD: *The Greek Testament*. London, 6th ed. 1868, etc. Prolegomena, vol. i. chaps. vi. and vii. pp. 73-148.

ED. REUSS: *Bibliotheca Novi Testamenti Græci*. Brunsvigæ, 1872 (pp. 313). The most complete list of all the printed editions of the Greek Testament.

FR. H. AMBROSE SCRIVENER: *A Plain Introduction to the Criticism of the New Testament*. London, 1861; 2d ed. 1874. The best work on the subject in the English language. Comp. also his *Six Lectures on the Text of the New Testament*, Cambridge and London, 1875.

C. E. HAMMOND: *Outlines of Textual Criticism Applied to the New Testament*. Oxford, 1872; 2d ed. 1876.

The Critical Introductions to the New Testament by HUG, DE WETTE, BLEEK, REUSS (5th ed. 1874); and several articles

on Bible Text in Herzog's *Real-Encyk.* (new ed. ii. 400-437), and Smith's *Dict. of the Bible* (iii. 2112-2139, Amer. ed.); an essay of Dr. EZRA ABBOT in *Anglo-American Bible Revision*, Philadelphia, 2d ed. 1879 (pp. 86-98); the third part of EDWARD C. MITCHELL'S *Critical Handbook*, published by the London Religious Tract Society, London, also Andover, 1880 (pp. 67-143).

The Prolegomena to Tischendorf's eighth critical edition, and the Introduction and Appendix of Westcott and Hort, may be referred to in advance as promising the latest and most accurate information on textual criticism applied to the New Testament.

I. SOURCES OF THE TEXT OF THE NEW TESTAMENT.

The original autographs* of the apostolic writings are lost beyond all reasonable hope of discovery, and are not even mentioned by the post-apostolic authors as being extant anywhere, or as having been seen by them.† They perished, probably before the close of the first century, with the brittle paper then in ordinary use (the Egyptian papyrus), like all other ancient writings (with the exception of a few that were accidentally preserved in Egyptian tombs and mummies, or under the lava of Vesuvius at Herculaneum and Pompeii). God has not chosen to exempt the Bible by a miracle from the fate of other books, but has wisely left room for the diligence and research of man, who is responsible for the use of all the facilities within his reach for the study of the Bible. He has not provided for inspired transcribers any more than inspired printers, nor for infallible translators any more than infallible commentators and readers. He wastes no miracles. He

* *Autographa, ἀρχέτυπα, ιδιώχειρα.*

† On the disputed passage of Tertullian, who speaks of *ipsæ authenticæ litteræ Apostolorum*, see Scrivener, p. 446.

desires free and intelligent worshippers. "The letter killeth, but the spirit giveth life." The Bible, in its origin and history, is a human as well as a divine book, and must be studied under this twofold aspect. It is the incarnation of God's truth, and reflects the divine-human person of Christ, to whom it bears witness as the Alpha and Omega, as the Way, the Life, and the Truth. Even if we had the apostolic autographs, there would be room for verbal criticism, since they, like other ancient books, were written as a continuous whole, without accents, without punctuation, without division of sentences or words, without titles and subscriptions, without even the name of the author unless it was part of the text itself.

In the absence of the autographs, we must depend upon copies, or secondary sources. But these are, fortunately, far more numerous and trustworthy for the Greek Testament than for any ancient classic. "In the variety and fulness of the evidence on which it rests, the text of the New Testament stands absolutely and unapproachably alone among ancient prose writings" (W. and H., p. 561).

The sources of the text are threefold: Manuscript Copies, Ancient Versions, and Patristic Quotations.

1. THE GREEK MANUSCRIPTS.

The Manuscripts, or Codices,* are the direct and most important sources. They number now over seventeen hundred, counting all classes, and new ones may yet be dis-

---

* *Codex*, or *caudex*, means, originally, *the trunk of a tree, stock, stem*; then a *block of wood* split or sawn into planks, leaves, or tablets, and fastened together; hence a *book*, as the ancients wrote on tablets of wood smeared with wax, the leaves being laid one upon another. The Hebrew manuscripts are in rolls.

covered.* They differ in age, extent, and value. They were written between the fourth and sixteenth centuries; the oldest date from the middle of the fourth century, and rest, of course, on still older copies. Few manuscripts of Greek or Roman classics are older than the ninth or tenth century. The Medicean MS. of Virgil is of the fourth century, the Vatican MS. of Dion Cassius of the fifth. The oldest MSS. of Æschylus and Sophocles date from the tenth, those of Euripides from the twelfth century. The oldest complete copy of Homer is from the thirteenth century, though considerable papyrus fragments have been recently discovered which may date from the fifth or sixth. Some MSS. cover the whole New Testament, some only parts; and hence they are divided into five or six classes, according as they contain the Gospels, or the Acts, or the Catholic Epistles, or the Pauline Epistles, or the Apocalypse, or only the Scripture lessons from the Gospels or Acts and Epistles (the lectionaries). Those which cover more than one of these classes, or the whole New Testament, are numbered in the lists two, three, or more times. The Gospel MSS. are the most numerous, those of the Apocalypse the least numerous. Some MSS. are written with great care, some contain many errors of transcribers. Most of them

---

* The total number of MSS. recorded by Dr. Scrivener, including lectionaries, is 158 uncials and 1605 cursives (p. 269, comp. p. x.). But his list is incomplete. He gives an Index of about 1277 separate Greek MSS. of the New Testament, arranged according to the countries where they are now deposited (pp. 571-584). He assigns 3 to Denmark, 293 to England, 238 to France, 96 to Germany, 6 to Holland, 3 to Ireland, 368 to Italy, 81 to Russia, 8 to Scotland, 23 to Spain, 1 to Sweden, 14 to Switzerland, 104 to Turkey, 39 unknown. See also Edward C. Mitchell, *Critical Handbook*, Tables viii. ix. and x.

give the Greek text only, a few the Latin version also (hence called *codices bilingues* or *Græco-Latini*), e. g. Cod. D (or Bezaë) for the Gospels and Acts, Cod. D (Claromontanus) for the Pauline Epistles, and Cod. Δ (Sangallensis) for the Gospels. They were written in the East, mostly in Alexandria and Constantinople; for in Europe (with the exception of Greece, Lower Italy, and Sicily) the knowledge of the Greek language disappeared after the fifth century till the revival of learning in the fifteenth, and the Latin Vulgate supplied the place of the Greek and Hebrew Bible. Some words of frequent occurrence are usually abridged (as $\Theta\sigma = \Theta\epsilon\acute{o}\varsigma$, $\kappa\sigma = \kappa\acute{\upsilon}\rho\iota\omicron\varsigma$, $\iota\sigma = \text{'I}\eta\sigma\omicron\upsilon\varsigma$, $\pi\nu\alpha = \pi\nu\epsilon\tilde{\upsilon}\mu\alpha$).

The MSS. are divided into two classes, *uncial* and *cursive*. The former are written in large or capital letters (*litteræ unciales* or *majusculæ*), the latter in small letters (*litteræ minusculæ*) or in current hand. The uncial MSS. are older, from the fourth to the tenth century, and hence more valuable, but were discovered and used long after the cursive. Two of them, the Sinaitic and the Vatican, date from the middle of the fourth century.

A. *Uncial Manuscripts.*

The uncial MSS. are designated (since Wetstein, 1752), for the sake of brevity, by the capital letters of the Latin alphabet (A, B, C, D, etc.), with the help of Greek letters for a few MSS. beyond Cod. Z, and the Hebrew letter Aleph (א) for the Sinaitic MS. which was discovered last and precedes Cod. A.*

---

* The present usage arose from the accidental circumstance that the Codex Alexandrinus was designated as Cod. A in the lower margin of Walton's Polyglot (Scrivener, *loc. cit.* p. 72, 2d ed.). A far better system would be to designate them in

The uncials are written on costly and durable vellum or parchment, on quarto or small folio pages of one or two, very rarely of three or four, columns. The older ones have no division of words or sentences except for paragraphs, no accents or ornaments, and but very few pause-marks. Hence it requires some practice to read them with ease.

The date and place, which were not marked on MSS. earlier than the tenth century, can be only approximately ascertained from the material, the form of letters, the style of writing, the presence or absence of the Ammonian sections (*κεφάλαια*, *capitula*) in the Gospels, the Eusebian Canons (or tables of references to the Ammonian sections, after 340, when Eusebius died), the Euthalian sections in the Acts and Epistles, and the stichometric divisions or lines (*στίχοι*) corresponding to sentences (both introduced by Euthalius, cir. A.D. 458),* marks of punctuation (ninth century), etc. Sometimes a second or third hand has introduced punctuation and accents or different readings. Hence the distinction of *lectiones a prima manu*, marked by a *; *a secunda manu* (**, or ², or ^b); *a tertia manu* (***, or ³, or ^c).

the order of their age or value, which would place B and $\aleph$ before A. But the usage in this case can as little be altered as the traditional division into chapters and verses. Mill cited the copies by abridgments of their names, e. g. *Alex.*, *Cant.*, *Mont.*; but this mode would now take too much space. Wetstein knew 14 uncial MSS. of the Gospels, which he designated from A to O, and about 112 cursives, besides 24 Evangelistaries. See his list at the close of the Prolegomena, pp. 220-222.

* Afterwards these stichometric divisions were abandoned as too costly, and gave way to dots or other marks between the sentences. This was the beginning of punctuation.

Some MSS. (as Codd. C, P, Q, R, Z, Ξ) have been written twice over, owing to the scarcity and costliness of parchment, and are called *codices rescripti*, or palimpsests (παλίμψηστοι); the new book being written between the lines, or across, or in place of the old Bible text.

Constantine the Great ordered from Eusebius, for the churches of Constantinople, the preparation of fifty MSS. of the Bible, to be written "on artificially wrought skins by skilful calligraphists."* To judge from this fact, the number of uncials was once very large, but most of them perished in the Middle Ages. The whole number now known is less than one hundred. Scrivener reckons 56 for the Gospels (most of them only fragmentary), 14 for the Acts, 6 for the Catholic Epistles, 15 for the Pauline Epistles, 5 for the Apocalypse, exclusive of the uncial lectionaries, which are not marked by capitals, but by Arabic numerals, like cursive MSS. of all classes.† Dr. Ezra Abbot (in a private letter of June 21, 1881) kindly furnishes me with the result of his own careful researches. The number of *distinct* uncial MSS. of the New Testament (not including lectionaries) at present known is 83. We have for the Gospels 61; for the Acts 15; for the Catholic Epistles 7; for the Pauline Epistles 20; and for the Apocalypse 5. This includes the Codex Rossanensis, and three or four small fragments not used by Tischendorf. Dr. Abbot's list is as follows:

Gospels: Ⲡ A B C D E F F^a G H I^{1. 3. 4. 7.} I^b K L M N O O^{abc def}
P Q R S T T^{woi} T^{b c d e} U V W^{a b c d e f} X Y Z Γ Δ
Θ^{a b c d e f g h} Λ Ξ Π Σ = 61.

* Eusebius, *Vita Const.* iv. 36, Πεντήκοντα σωματία ἐν διφθέραις ἐγκατασκευοῖς . . . ὑπὸ τεχνιτῶν καλλιγράφων.

† Scrivener, *Introd.* p. 72 (2d ed. 1874).

Acts: $\aleph$ A B C D E⁽²⁾ F^a G⁽²⁾ G^b H⁽²⁾ I^{2. 5. 6.} L⁽²⁾ P⁽³⁾ = 15.

Cath.: $\aleph$ A B C K⁽²⁾ L⁽²⁾ P⁽²⁾ = 7.

Paul: $\aleph$ A B C D⁽²⁾ E⁽³⁾ F⁽²⁾ F^a G⁽³⁾ H⁽³⁾ I^{2.} K⁽²⁾ L⁽²⁾ M⁽²⁾
N⁽²⁾ O⁽²⁾ O^b⁽²⁾ P⁽²⁾ Q⁽²⁾ R⁽²⁾ = 20.

Apoc.: $\aleph$ A B⁽²⁾ C P = 5.

Whole number of *distinct* MSS. :

$\aleph$ A B B^{apoc} C D^{evv. act} D^{paul} E E^{act} E^{paul} F F^{paul} F^a G G^{act} G^{paul}
G^b^(act) H H^{act} H^{paul} I^{1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.} I^b K K^{cath. paul} L L^{act. cath. paul}
M M^{paul} N N^{paul} O O^{a b c d e f} O^{paul} O^b^(paul) P P^{act. cath. paul. apoc}
Q Q^{paul} R R^{paul} S T (or T^a) T^{woi} T^{b c d e} U V W^{a b c d e f} X Y Z
Γ Δ Θ^{a b c d e f g h} Λ Ξ Π Σ = 83.

The Sinaitic and the Vatican MSS. are by far the most important for antiquity, completeness, and value. I give a brief description of the best uncial MSS. which are most frequently quoted by critics.

(1.) Uncials of the *first* class. They are four—two from the fourth, two from the fifth century; one complete ($\aleph$), two nearly complete (A and B), one defective (C). To these is usually added D as the fifth of the great uncials, but it contains only the Gospels and Acts, and has strange peculiarities. In the Gospels the text of C, L, Z, Ξ , and of Δ in Mark, is better than that of A, but in the rest of the New Testament A is undoubtedly, after $\aleph$ and B, the most important MS.

$\aleph$ (Aleph). Codex SINAITICUS, formerly in the Convent of Mount Sinai (hence its name), now in the Imperial Library at St. Petersburg. It dates from the middle of the fourth century, is written on fine parchment (13½ inches wide by 14¾ high), in large uncials, with four columns to a page (of 48 lines each). It has 346½ leaves. It was discovered and secured by the indefatigable Prof. C. Tischendorf, in the Convent of St. Catharine, at the foot of Mount Sinai,

on the 4th of February, 1859.* It was published at St. Petersburg (printed at Leipsic) at the expense of the Czar Alexander II. in celebration of the first millennium of the Russian empire, in accurate imitation by types specially

* The story of the discovery, which made Tischendorf one of the happiest men I ever knew, reads like an heroic romance. His three journeys from Leipsic to Mount Sinai, in pursuit of manuscript treasures, in 1844, 1853, and 1859; his first rescue of forty-three leaves of the Septuagint from a waste-basket in the Convent of St. Catharine in 1844; his final discovery of the whole Cod. Sinaiticus in 1859, with the powerful aid of the recommendation of that noble Czar who met such a terrible death at the hands of the Nihilists in 1881; his patient labor in transcribing it at Cairo, and in its publication at Leipsic, in connection with a great national event of the Russian empire; his controversy with the Greek Simonides, who impudently claimed to have written the codex on Mount Athos in 1839 and 1840—are all told by himself, not without some excusable vanity, in his *Reise in den Orient* (1845-46), and *Aus dem heil. Lande* (1862); his *Notitia Codicis Sinaitici* (1860); the Prolegomena to his editions (1862 and 1865); and his two controversial pamphlets, *Die Anfechtungen der Sinaibibel* (1863), and *Waffen der Finsterniss wider die Sinaibibel* (1863). When, on a visit to Mount Sinai in March, 1877, I saw a copy of the magnificent four-volume edition in the convent library, and mentioned the name of Tischendorf, the sub-prior kindled up in indignation and called him a thief, who had stolen their greatest treasure on the pretext of a temporary loan; and when I reminded him of the large reward of the Emperor of Russia, who had furnished a new silver shrine for the coffin of St. Catharine, he admitted it reluctantly; but remarked that they did not want the silver, but the manuscript—the manuscript which these monks could not read, and were at one time ready to throw into the fire! After long delays, the MS. was formally presented to the Czar in 1869 by the new prior, archbishop Kallistratos, and the monks of the Convents of St. Catharine and Cairo. See Tischendorf, *Die Sinaibibel* (1871), p. 91.

cast, in four folio volumes.* The New Testament was also separately edited by Tischendorf in smaller type in quarto (Leipsic, 1863), in four columns; and an octavo edition in ordinary type (*ibid.* 1865). Dr. Scrivener has published a "Full Collation of the Sinaitic MS. with the Received Text of the New Testament" (2d ed. 1867).

Codex $\aleph$ is the most complete, and also (with the exception, perhaps, of the Vatican MS.) the oldest, or, at all events, one of the two oldest MSS., although it was last found and used. Tischendorf calls it "*omnium codicum uncialium solus integer omniumque antiquissimus.*" He assigns it to the age of Eusebius the historian, who died in 340; and thinks it not improbable that it was one of the fifty copies which Constantine had ordered to be prepared for the churches of Constantinople in 331, and that it was sent by the Emperor Justinian to the Convent of Mount Sinai, which he founded.† It contains large portions of

---

* *Bibliorum Codex Sinaiticus Petropolitanus. Auspiciis augustissimis Imperatoris Alexandri II., ex tenebris protravit in Europam transtulit ad iuvandas atque illustrandas sacras litteras edidit* CONSTANTINUS TISCHENDORF. Petropoli, MDCCCLXII. The first volume contains the dedication to the Emperor (dated Lips. $\frac{30}{11}$ Aug. 1862, $\frac{11}{11}$ Sept. 1862), the Prolegomena, Notes on the corrections by later hands, and twenty-one plates (in fac-simile); vols. ii. and iii. contain the Septuagint; vol. iv. the Greek Testament (134½ leaves), the Epistle of Barnabas (foll. 135-141), and a part of the Pastor Hermæ (foll. 142-148). Copies of this rare and costly edition are in the Astor Library, the Lenox Library, the Union Theological Seminary, New York, at Cambridge, Andover, and in other libraries of America.

† Tischendorf's edition of the English New Test., Leips. 1869, p. xii. After a more careful inspection of the Vatican MS. in 1866, he has somewhat modified his view of the priority of the

the Old Testament in the Septuagint Version (199 leaves), and the whole New Testament, without any omission, together with the Epistle of Barnabas, all in Greek, and a part of the Pastor Hermæ in Greek (147½ leaves). It is much disfigured by numerous corrections made by the original scribes or several later writers, especially one of the fourth century (Ⲙ^a), whose emendations are very valuable, and one of the seventh (Ⲙ^c). It often confirms Cod. Vaticanus in characteristic readings (as *μονογενῆς Θεός* for *υἰός*, in John i. 18; *τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ* for *κυρίου*, in Acts xx. 28; *ὁ εἰς ἐφανερώθη* for *Θεός*, in 1 Tim. iii. 16), and omissions, as the doxology (Matt. vi. 13); the end of Mark (xvi. 9–20); the passage of the woman taken in adultery (John vii. 53–viii. 11), in part, also, the Old Latin Version; but sometimes it supports other witnesses. It has contributed very much towards the settlement of the text, and stimulated the progress of the revision movement in England, in connection with Tischendorf's Tauchnitz edition of King James's Version (1869), which gives in foot-notes the chief readings of the three great uncials Ⲙ, B, and A.

Tischendorf first copied the Sinaitic MS., with the help

Sinaitic over the Vatican MS., and assigns them both to the middle of the fourth century, maintaining even that one of the scribes of Ⲙ (who wrote six leaves, and whom he designates D) wrote the New Testament part of B. Compare the learned and very able essay of Dr. Ezra Abbot (against Mr. Burgon): "Comparative Antiquity of the Sinaitic and Vatican MSS.," in the *Journal of the American Oriental Society*, vol. x. (1872), pp. 189–200. Gebhardt, in Herzog's *Real-Encyclopädie* (new ed.), vol. ii. p. 414, pronounces Burgon's attempt to prove the higher antiquity of the Vatican MS. by fifty to one hundred years an entire failure.

of Coptic scribes, at Cairo; and from this copy, which the Professor showed me at Leipsic, the printed editions were prepared. As neither Tischendorf nor his scribes were infallible, some errors may have crept in, so that, in doubtful cases, a resort to the original MS. in St. Petersburg is necessary. Tregelles has inspected it. Considerable portions of it have been photographed, and real fac-similes are given in Tischendorf's three editions, and in Scrivener's Introduction. Mr. Burgon, also, in his book on the *Last Twelve Verses of Mark*, gives an exact fac-simile of a page, taken at St. Petersburg, which shows the last two columns of Mark (to xvi. 8) and the first two columns of Luke.

ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕ
 ΝΩΣ ΜΕΓΑ ΕΣΤΙΝ
 ΤΟ ΤΗΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ
 ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΟΣ
 ΦΑΝΕΡΩΘΗ ΕΝ ΣΑΡ
 ΚΙ· ΕΔΙΚΑΙΩΘΗ ΕΝ
 ΠΝΙΩ ΦΘΗΛΤ ΓΛΩ
 ΕΚΗΡΥΧΘΗ ΕΝ Ε
 ΘΝΕΣΙ ΝΕ ΠΙΣΤΕΥ
 ΘΗ ΕΝ ΚΟΣΜΩ·
 ΑΝΕΛΗΜΦΘΗ ΕΝ
 ΔΟΣΗ

Specimen of the Codex Sinaiticus, containing 1 Tim. iii. 16:

και ομολογουμε|νωσ μεγα εστιν | το της ευσεβειας | μυστηριον ος ε|φα-
 νερωθη εν σαρκι· εδικαιωθη εν | πνι ωφθη αγγελοις | εκηρυχθη εν
 ε|θνεσιν επιστευ|θη εν κοσμω· | ανελημφθη εν | δοξη.

A. Codex ALEXANDRINUS of the fifth century, in quarto and two columns ($12\frac{3}{4}$ inches high, $10\frac{1}{4}$ broad), given by Patriarch Cyril Lucar of Constantinople (the unlucky reformer, formerly of Alexandria) to King Charles I. (1628), now in the British Museum, London, where the open volume of the New Testament is exhibited in the MS. room. It was probably written in Alexandria. It contains on 773 leaves the Old Testament, in the Septuagint Version (edited by Baber, London, 1816–28), and the New Testament; but, unfortunately, with the omission of Matt. i. 1–xxv. 6, John vi. 50–viii. 52, and 2 Cor. iv. 13–xii. 6. It also has at the end the Greek Epistle of Clement of Rome to the Corinthians, with a fragment of a second epistle, or homily. This was the only MS. extant of Clement before the discovery by Philotheos Bryennios of the copy at Constantinople (1875). The New Testament of the Alexandrian MS. was published by Charles G. Woide in uncial type (London, 1786), and by B. H. Cowper, in common type (*ibid.* 1860). We have it now in a most beautiful photographic fac-simile, issued by the Trustees of the British Museum, London, 1879.

Cod. A is the first uncial MS. that was used by textual critics. It presents a text which occupies an intermediate position between the oldest uncial and the later text. It occupies the third or fourth rank among the MSS. next to $\aleph$ and B, and perhaps C. See fac-similes in Woide and Scrivener. On the following page we give two specimens.

B. Codex VATICANUS, of the middle of the fourth century, on very fine thin vellum, in small but clear and neat uncial letters, in three columns (of 42 lines each), to a quarto page (10 inches by $10\frac{1}{2}$), preserved in the Vatican Library at Rome (No. 1209). It is more accurately written than

Ε
 Ἠ^ι Ἀ^ι ρ^ι χ^ι ἰ^ι ἐ^ι π^ι ο^ι η^ι σ^ι ἐ^ι ν^ι ο^ι θ^ι σ^ι τ^ι ο^ι ν^ι ο^ι υ^ι
 ρ^ι α^ι ν^ι ο^ι ν^ι κ^ι α^ι ἰ^ι τ^ι η^ι ν^ι γ^ι η^ι ν^ι ἠ^ι δ^ι ἔ^ι γ^ι η^ι ἠ^ι α^ι ο^ι
 ρ^ι α^ι τ^ι ο^ι σ^ι κ^ι α^ι ἰ^ι ἀ^ι κ^ι α^ι τ^ι α^ι σ^ι κ^ι ε^ι υ^ι α^ι σ^ι τ^ι ο^ι σ^ι .
 κ^ι α^ι ἰ^ι σ^ι κ^ι ο^ι τ^ι ο^ι σ^ι ἐ^ι π^ι ἄ^ι ν^ι ω^ι τ^ι η^ι σ^ι α^ι β^ι σ^ι σ^ι ο^ι υ^ι .

Π^ι ρ^ι ο^ι σ^ι ε^ι χ^ι ε^ι τ^ι ε^ι ε^ι α^ι υ^ι τ^ι ο^ι σ^ι κ^ι α^ι ἰ^ι π^ι ἄ^ι ν^ι τ^ι π^ι τ^ι
 π^ι ο^ι ἰ^ι μ^ι ν^ι ἰ^ι ω^ι ἐ^ι ν^ι ω^ι υ^ι μ^ι α^ι σ^ι τ^ι ο^ι τ^ι η^ι ν^ι α^ι τ^ι
 ἄ^ι γ^ι ἰ^ι ο^ι ν^ι ε^ι θ^ι ε^ι τ^ι ο^ι ε^ι π^ι ἰ^ι σ^ι κ^ι ο^ι π^ι ο^ι υ^ι σ^ι .
 π^ι ο^ι ἰ^ι μ^ι α^ι ἰ^ι ν^ι τ^ι η^ι ν^ι ἐ^ι κ^ι κ^ι λ^ι η^ι σ^ι ἰ^ι α^ι ν^ι
 τ^ι ο^ι υ^ι κ^ι υ^ι ἠ^ι ν^ι π^ι ε^ι ρ^ι ἰ^ι ε^ι τ^ι ο^ι ἰ^ι η^ι σ^ι α^ι τ^ι ο^ι δ^ι α^ι
 τ^ι ο^ι υ^ι α^ι ἰ^ι μ^ι α^ι τ^ι ο^ι σ^ι τ^ι ο^ι υ^ι α^ι ἰ^ι ο^ι υ^ι .

Specimens of the Codex Alexandrinus.

The first is in bright red, with breathings and accents, and contains Gen. i. 1, 2, Sept. (Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἢ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος· καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου.). The second specimen is in common ink, and contains Acts xx. 28 (Προσεχετε εαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ· ἐν ᾧ ὑμεῖς τὸ πᾶν τὸ ἅγιον ἐθετο ἐπισκοποῦσθαι· ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου περιποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. A favours κυρίου versus θεοῦ.

the Sinaitic MS., but not so complete. It was apparently copied in Egypt by a skilful and critical scribe, and brought to Rome shortly after the establishment of the Vatican Library by Pope Nicholas V. in 1448; perhaps (as Dr. Scrivener conjectures) by the learned Cardinal Bessarion, who laboured for the reunion of the Greek and Latin churches. It was entered in the earliest catalogue of that library, made in 1475. It contains the whole Bible as far as and including

Heb. ix. 14, and breaks off in the middle of the verse and of the word *καθαριεῖ*. The Pastoral Epistles, Philemon, and the Apocalypse are lost. It was long watched with jealous care by the papal authorities, very imperfectly known to Mill and Wetstein, but partially collated, under considerable restrictions, by Bartolucci, librarian of the Vatican (1669), the Abbate Mico for Thomas Bentley (about 1720, published 1799), Andrew Birch of Copenhagen (1788, publ. 1798–1801), Hug (1809, he first fully recognised its paramount value), Tischendorf (1843, 1844, 1866), Tregelles (1845), Dressel (1855), Burgon (1860), Alford (1861), and his secretary, Mr. Cure (in 1862). It was first printed under the supervision of the celebrated Cardinal Angelo Mai (d. 1854), Rome, 1828–38, but not published till 1857 (in 5 vols., the fifth containing the New Testament); and so inaccurately that this edition is critically worthless. The New Testament was again published separately, with some improvements, by Vercellone, Rome, 1859; more critically by Tischendorf, Leipsic, 1867, from a partial inspection of two weeks under the constant supervision of C. Vercellone, who learned from the German expert some useful lessons in editorial work. Now, at last, we have a complete and critical, though by no means infallible, quasi fac-simile edition of the whole Vatican MS. by Vercellone (d. 1869) and Jos. Cozza, Rome, 1868–72.* The type used was cast from the same moulds as that employed for Tischendorf's edition of the Codex Sinaiticus, and was lent by him to the papal government; but he complained of the bad use the Roman printers made of it.†

---

* Gaetano Sergio has been associated with Cozza since Vercellone's death.

† The full title reads *Bibliorum Sacrorum Græcus Codex Vati-*

“The Vatican,” says Dr. Scrivener, “is probably the oldest vellum manuscript in existence, and is the glory of the Vatican Library.” It is the chief authority among MSS. for the Greek Testament of Westcott and Hort; while Tischendorf, in his last editions, very naturally shows a preference for the Sinaitic Codex of his own discovery. It presents, upon the whole, the shortest text; but the charge of omissions of many words and whole clauses is founded on the false assumption that the Elzevir text is the standard. Westcott and Hort say (p. 557): “The fondness for omissions, which has sometimes been attributed to the scribe of the Vatican, is imaginary, except, perhaps, single petty words.” The agreement of B and $\aleph$ is (with few exceptions) a strong presumptive evidence for the genuineness of a reading, and, when supported by other ante-Nicene testimony, it is conclusive.

The specimen on the following page is borrowed from Scrivener, and contains the last verses in Mark (xvi. 3–8).

C. Codex REGIUS, or EPHRAEMI SYRI, of the fifth century;*

canus auspice Pio IX. Pontifice Maximo collatis studiis Caroli Verzellone Sodalitæ Barnabitæ et Josephi Cozza Monachi Basiliani editus. Romæ, typis et impensis S. Congregationis de Propaganda Fide. 1868. Beautifully printed on vellum paper. Four volumes contain the Septuagint (i. Pentateuch and Jos.; ii. Judges, etc.; iii. The Psalms, etc.; iv. Esther, etc.), one volume the New Testament; a sixth volume is promised for the Prolegomena and Notes. The New Testament appeared in 1868 as tom. v. It gives the original MS. down to Heb. ix. 14, in 284 large pages. The rest of the Epistle to the Hebrews and the Apocalypse (from pp. 285 to 302) are supplied from a later text (*recentiori manu*) in ordinary Greek type, and have therefore no critical value. The Pastoral Epistles and the Epistle to Philemon are wanting altogether. I used the copy in the Astor Library.

* Tischendorf regards C as older than A; and in the Gospels it has a much better text.

μῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς
 | θύρας τῶν μνη-
 μείου | καὶ ἀνα-
 βλέψασαι θεω|ρῶν-
 σιν ὅτι ἀνακεκύ-
 λισται ὁ λίθος ἦν
 γὰρ | μέγας σφό-
 δρα καὶ ἐλθῶνσαι
 εἰς τὸ μνημεῖ|ον
 εἶδον νεανίσκον |
 καθήμενον ἐν τῷσ
 | δεξιῶσ περιβε-
 βλημέ|νον στολὴν
 λευκὴν | καὶ ἐξε-
 θαμβήθησαν | ὁ δὲ
 λέγει αὐταῖσ μὴ |
 ἐκθαμβεῖσθε ἰν ζη-
 τει | τε τὸν ναζα-
 ρηνὸν τὸ | ἑσταυ-
 ρωμένον ἠγέρθη
 οὐκ ἔστιν ὡδε ἴδε
 | ὁ τόπος ὅπου
 ἔθηκᾶ | αὐτὸν
 ἀλλὰ ὑπάγετε |
 εἶπατε τοῖσ μαθη-
 τῶσ | αὐτοῦ καὶ
 τῷ πέτρῳ | ὅτι
 προάγει ὑμᾶσ εἰς |
 τὴν γαλιλαίαν ἐκεῖ
 ἀν|τὸν ὄψεσθε κα-
 θῶσ εἶ|πεν ὑμῖν
 καὶ ἐξεληθῶν|σαι
 ἔφυγον ἀπὸ τῶν |
 μνημείου εἶχεν
 γὰρ | αὐτὰσ τρό-
 μος καὶ ἐκ|στασις
 καὶ οὐδενὶ οὐ|δὲν
 εἶπον ἐφοβῶνν|το
 γάρ:

ΜΙΝ ΤὸΝ ΛΙΘΟΝ ΕΚ ΤΗΣ
 ΘΥΡΑΣ ΤῶΝ ΜΝΗΜΕΙΟΥ
 ΚΑΙ ΑΝΑΒΛΕΨΑΣΑΙ ΘΕΩ
 ΡΩΣΙΝ ὍΤΙ ΑΝΑΚΕΚΥ
 ΛΙΣΤΑΙ Ὁ ΛΙΘΟΣ ἦΝ ΓΑΡ
 ΜΕΓΑΣ ΣΦΟΔΡΑ ΚΑΙ ΕΛ
 ΘΩΝΣΑΙ ΕἰΣ Τὸ ΜΝΗΜΕΙ
 ΟΝ Εἶδον νεανίσκον
 ΚΑΘΗΜΕΝΟΝ ἐν τῷσ
 ΔΕΞΙῶσ ΠΕΡΙΒΕΒΛΗΜΕ
 ΝΟΝ ΣΤΟΛὴν ΛΕΥΚὴν
 ΚΑΙ ΕΞΕΘΑΜΒΗΘΗΣΑΝ
 Ὁ Δὲ Λέγει αὐταῖσ μὴ
 Ἐκθαμβεῖσθε ἰν ζητεῖ
 τε τὸν ναζαρηνὸν ὅτι
 ἑσταυρωμένον ἠγέρθη
 οὐκ ἔστιν ὡδε ἴδε
 ὁ τόπος ὅπου ἔθηκᾶ
 αὐτὸν ἀλλὰ ὑπάγετε
 εἶπατε τοῖσ μαθηταῖσ
 αὐτοῦ καὶ τῷ πέτρῳ
 ὅτι προάγει ὑμᾶσ εἰς
 τὴν γαλιλαίαν ἐκεῖ
 τὸν ὄψεσθε καθῶσ εἶ
 πεν ὑμῖν καὶ ἐξεληθῶν
 σαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ
 μνημείου εἶχεν γὰρ
 αὐτὰσ τρομος καὶ ἐκ
 στασις καὶ οὐδενίου
 δὲν εἶπον ἐφοβῶν
 το γάρ:

2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

ΚΑΤΑ
 ΔΙΑΡΚΟΝ

Specimen of the Codex Vaticanus, containing Mark xvi. 3-8.
 Taken from Mr. Burgon's photograph of the whole page.

ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ ΤΟ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ
 ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ ΜΕΓΑ ΕΣΤΙΝ
 ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΗΝ
 ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΑΛΟΓΩ ΤΩΝ ΜΕΝΩΣΑΝ
 ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΑΛΟΓΩ ΤΩΝ ΜΕΝΩΣΑΝ
 ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΑΛΟΓΩ ΤΩΝ ΜΕΝΩΣΑΝ
 ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΑΛΟΓΩ ΤΩΝ ΜΕΝΩΣΑΝ

Specimen of the Codex Ephraemi, containing 1 Tim. iii. 15, 16.

ωμα της αληθειας. | Και ομολογουμενος μεγα εστιν το της εσεβειας μη | σπτηριον. θ[εο]σ φαηρωθη εν σαρκι.
 εδικαιωθη εν πν[ευμα]τε.

very defective, containing about two thirds of the New Testament; in the National Library at Paris. First collated by Wetstein (1716); edited by Tischendorf, Leipsic, 1843-45, 2 vols. It is a *codex rescriptus*, the works of the Syrian father Ephraem (d. 378) being written over the Bible text, which is scarcely legible. It was probably written in Alexandria, and is very valuable as far as it goes. Its text "seems to stand nearly midway between A and B, somewhat inclining to the latter" (Scrivener). Two correctors (designated by Tischendorf as C**, C***, or C², C³) have been at work on the MS. to the perplexity of the critical collator.

D, for the Gospels and Acts. Codex BEZÆ, or CANTABRIGIENSIS, in the Library of the University at Cambridge (to which Beza presented it in 1581). It dates from the sixth century, and contains only the Gospels and Acts, with a Latin version; edited by Thomas Kipling, Cambridge, 1793, 2 vols. fol., and more accurately by Dr. Scrivener, in common type, with a copious introduction and critical notes, Cambridge, 1864.

The text is very peculiar and puzzling. It has many bold and exten-

sive interpolations, *e. g.*, a paragraph after Luke vi. 4 (which is found nowhere else): "On the same day he [Jesus] beheld a certain man working on the Sabbath, and said unto him, Man, blessed art thou if thou knowest what thou doest; but if thou knowest not, thou art cursed and a transgressor of the law." It differs more than any other from the received Greek text, but it often agrees in remarkable readings with the ancient Latin and Syriac versions. Alford (i. 110) thinks that it was written in France by a Latin transcriber ignorant of Greek. Beza procured it from the monastery of St. Irenæus at Lyons in 1562, but did not use it on account of its many departures from other MSS. Tregelles remarks that "its evidence *when alone*, especially in additions, is of scarcely any value as to the genuine text; but of the very greatest when corroborated by other very ancient authority."

(2.) Uncials of the *second* class, defective and of later date.

D, for the Pauline Epistles. Codex CLAROMONTANUS; of the sixth century; defective, but very valuable; in the National Library at Paris. Edited by Tischendorf, Leipsic, 1852. Beza procured it from Clermont, and made some use of it (1582). It is Greek and Latin, stichometric, with accents by a later hand, but no division of words.

E, for the Gospels. Codex BASILIENSIS; eighth century; in the library at Basle; defective in Luke. Erasmus overlooked it. Collated by Tischendorf (1843), Müller, and Tregelles (1846). It is better than most of the second-class uncials. It approaches to the *Textus Receptus*.

E, for the Acts. Codex LAUDIANUS; in Oxford; with a close Latin version on the left column; of the sixth century; probably brought from Tarsus to England by Theodore of Canterbury (d. 690), and used by the Venerable

Bede (d. 735); newly published by Tischendorf, in the ninth vol. of his *Monumenta Sacra*, 1870. Very valuable.

E, for the Pauline Epistles. Codex SANGERMANENSIS; Græco-Latin; formerly at Saint-Germain des Prés, near Paris; now at St. Petersburg. In the Greek a mere copy of D (Claremont.) after it had been altered by several hands. Ninth or tenth century.

F, for the Gospels. Codex BOREELIANUS; once possessed by John Boreel (d. 1629), Dutch ambassador in London under James I.; now in the library of the University at Utrecht. Not important.

F, for the Pauline Epistles. Codex AUGIENSIS; Græco-Latin; at Cambridge; published by Dr. Scrivener, 1859, in common type. Ninth century.

G, for the Pauline Epistles. Codex BOERNERIANUS; was either copied from F (Hort), or from the same archetype (Tischendorf, Scrivener). Ninth century. It is a part of the same MS. as Δ of the Gospels. Purchased by Prof. C. F. Boerner at Leipzig, 1705; in the Royal Library at Dresden.

L, for the Gospels. Codex REGIUS; published by Tischendorf, 1846; written in the 8th century; full of errors in spelling, but very remarkable for its agreement with B and Origen. Now in Paris.

P, for Acts, Epistles, and Revelation, with some defects. Codex PORFIRIANUS, a palimpsest of the ninth century, in possession of Archbishop Porfiri at St. Petersburg; edited by Tischendorf, 1865 and 1869. It generally confirms A and C, but often $\aleph$ against all the rest.

Z, for Matthew. Codex DUBLINENSIS (Dublin); sixth century; one of the chief palimpsests. Text in value next to $\aleph$ and B. Edited by Barrett, 1801; better by T. K. Abbott, 1880.

Γ, for the Gospels. Codex TISCHENDORFIANUS IV.; discovered by Tischendorf in an Eastern monastery; sold to the Bodleian Library in 1855; from the ninth or tenth century. Another portion of the same MS. was discovered by Tischendorf in 1859, and taken to St. Petersburg. Nearly complete. An inscription at the close of John fixes the date probably at Nov. 27, 844 (according to Tischendorf), or 979 (according to Gardthausen).

Δ, for the Gospels. Codex SANGALLENSIS (St. Gall); from the ninth century; probably written by Irish monks at St. Gall. Published at Zurich, 1836, by Rettig, in lithographed fac-simile. The text is very valuable in the Gospel of Mark.

Λ. Codex TISCHENDORFIANUS III., containing Luke and John; now in the Bodleian Library; collated by Tischendorf (who brought it from the East) and Tregelles. Ninth century.

Ξ. Codex ZACYNTHIUS, a palimpsest of the 8th century; formerly at the island of Zante; presented in 1821 to the British and Foreign Bible Society in London; edited by Tregelles, 1861; containing considerable portions of Luke's Gospel. Text very valuable.

Π. Codex PETROPOLITANUS, brought by Tischendorf from Smyrna to St. Petersburg; containing the four Gospels, nearly complete; collated by Tischendorf, 1864 and 1865. Ninth century.

(3.) For a description of the other fragmentary uncials we must refer the reader to the authorities above quoted, especially Scrivener and Tischendorf, and also to the useful and convenient Table VIII. in Mitchell's *Handbook*. But one more we must mention, which has been discovered since, and has not yet been utilized by the critics. We mean

Σ. Codex ROSSANENSIS, found by two German scholars, Oscar von Gebhardt and Adolf Harnack, in March, 1879, at Rossano, in Calabria, in possession of the archbishop, who got it from the library of the former convent. It is beautifully written, with silver letters, on purple-coloured parchment (very rare among Greek MSS.), and richly ornamented with pictures; hence important for the history of Christian art. It consists of 188 leaves of two columns of twenty lines each, and contains the Gospels of Matthew and Mark (Luke and John are lost). The Gospel of Matthew ends with the words, ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. Gebhardt and Harnack assign it to the sixth century. The text shows a departure from the oldest MSS. (α and B), and an approach to the amended Latin text. In this respect it resembles D. It contains, however, the doxology in the Lord's Prayer, Matt. vi. 13. See *Evangeliorum Codex argenteus purpureus Rossanensis* (Σ), *litteris argenteis sexto ut videtur sæculo scriptus picturisque ornatus*. By O. von Gebhardt and Adolf Harnack, Leipsic, 1880. With fac-similes of portions of the text and outline sketches of the pictures. A full edition of the codex is promised.

We give a fac-simile from this work.

B. THE CURSIVE MANUSCRIPTS.

The cursive MSS. are indicated by Arabic numerals. They were written in current hand on vellum or parchment (*membrana*); or on cotton paper (*charta bombycina*, also *charta Damascena*, from the place of manufacture), which came into use in the ninth and tenth centuries; or on linen paper (*charta* proper), which was employed first in the twelfth century. Some are richly illuminated. They date from the tenth to the middle of the fifteenth century, when

ΨΥΧΡΟΥΝ ΥΒ ΖΕ ΓΑΡ

ΠΟΥΗΡΟΥΤΙ
 ΟΥ ΕΣΤΙΝ Η ΒΑ
 ΣΙΛΕΙΑ ΚΑΙ Η ΔΥ
 ΝΑΜΙΣ ΚΑΙ Η ΔΟ
 ΖΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΙΩ
 ΝΑΣ ΑΜΗΝ
 ΕΑΝ ΓΑΡ ΑΦΗΤΕ
 ΜΑ ΤΟΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣ ΤΑ
 ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΑ

ΕΥ. ΜΑΤΘΑΙΟΥ VI 13, 14

(COD. FOL. 26*)

ΧΘ ΙΨ ΙΨ ΧΕ ΤΟΥ
 ΙΩ ΦΛ ΤΩ

Specimen of the Codex Rossanensis, containing Matt. vi. 13, 14.

πουηρου οτι | σου εστιν η βα|σιλεια και η δυ|ναμις και η δο|ξα εις τους αιω|
 νας αμην. Εαν γαρ αφητε | τοις ανθρωποις τα | παραπτωματα.

the invention of the art of printing substituted a much easier and cheaper mode of multiplying books. A few, however, were written in the sixteenth century.

They are much more numerous than the uncials. We have, in round figures, more than 600 cursive MSS. of the Gospels; over 200 of the Acts and Catholic Epistles; nearly 300 of the Pauline Epistles; about 100 of Revelation, exclusive of more than 400 lectionaries which contain only the Scripture lessons for public service.*

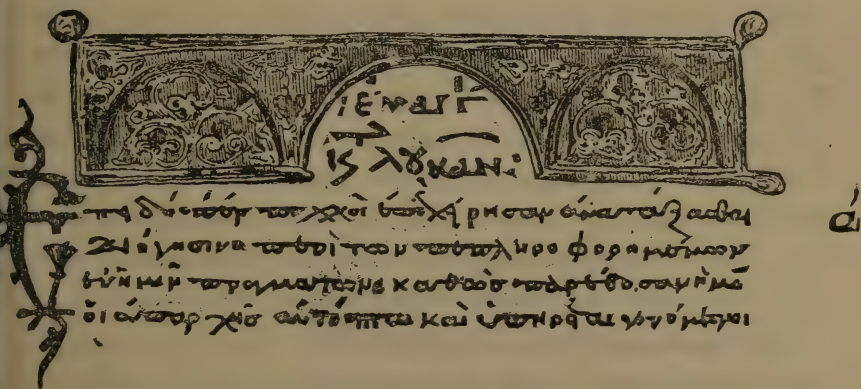
The critical value of the cursives is, of course, not near so great as that of the uncials, because they are much further removed from the primitive source. But some twenty or thirty of them are very important for their agreement with the oldest authorities, or for some other peculiarity. Cod. 33 (Regius 14, Colbertinus 2844, in Paris, eleventh century), which contains all the New Testament except the Apocalypse, and agrees mostly with B, D, L, is "the queen of the cursive MSS.;" Scrivener says its readings "deserve the utmost attention;" and Tregelles calls it "the most important of the Biblical MSS. in cursive letters extant," but it suffered "most from damp and decay." Besides this, we mention Cod. 1 (Cod. Basiliensis), 22, 28, 59, 66, 69, 102, 118, 124, 131, 157, 201, 209, of the Gospels; 13, 15, 18,

---

* Dr. Scrivener gives a careful description of 469 cursive MSS. for the Gospels (pp. 164-209), and of a large number of MSS. for the other books of the New Testament (pp. 209-249). Then follows a section on the lectionaries or manuscript service-books of the Greek Church (250-269), which have as yet received little attention from Biblical critics. Dean Alford gives also a list of 469 cursive MSS. in convenient columns (Prolegg. i. 120-137). Compare Table IX. in Mitchell, pp. 119-132.

36, 40, 73, 180, and especially 61, of the Acts; 17, 31, 37, 46, 47, 67**, 73, 80, 109, of the Pauline Epistles; 7, 14, 31, 38, 47, 51, 82, 95, of the Apocalypse. Cod. 61 (Montfortianus, of the 16th century, in Dublin) is celebrated in the controversy on the spurious passage 1 John v. 7, which it contains on a glazed page, to protect it, and which passed from this MS. into the printed editions of the common Greek text, and the translations made from it. The cursive MSS. have been chiefly compared by Mill, Wetstein, Griesbach, Matthaei, Scholz, Tischendorf, Tregelles, and Scrivener; but many are yet waiting examination.

The following is a specimen of Cod. 1 Basiliensis of the Gospels (tenth century); known to Erasmus, but little used by him; collated by Wetstein, Roth, and Tregelles.

Specimen of the Codex Basiliensis, of the tenth century, containing Luke i. 1, 2, nearly as in all Greek Testaments.

ἔυαγγί[λιον] κατὰ λουκᾶν :

επειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι | διήγησιν περὶ τῶν πε-
 πληροφορημένων | ἐν ἡμῖν πραγμάτων. καθὼς παρέδωκαν ἡμῖ | ὁ
 ἀπαρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι.

2. THE ANCIENT VERSIONS.

Next to the study of the MSS., the most important aids in textual criticism are the ancient versions, or translations of the Scriptures from the Hebrew and Greek into vernacular languages. They are, however, only *indirect* sources, as we must translate them back into the original, except in omissions and additions, which are apparent at once. If, for instance, the Latin versions in Rom. v. 1 translate *habemus*, it is plain that they read in their Greek MSS. the subjunctive ἔχομεν (*let us have*), and not the indicative ἔχομεν (*habemus, we have*); or if they read in John i. 18 *unigenitus Filius*, they support the reading *υἱός* instead of *θεός* (*Deus*). In point of age, some versions, being made in the second century, antedate our oldest Greek MSS., which are not earlier than the fourth. But they have undergone the same textual corruptions, and no MS. copy of a version is earlier than the fourth century. Some of them are as yet imperfectly edited. Even a satisfactory critical edition of the Vulgate is still a desideratum. As Dr. Westcott says, "While the interpreter of the New Testament will be fully justified in setting aside without scruple the authority of early versions, there are sometimes ambiguous passages in which a version may preserve the traditional sense (John i. 3, 9; viii. 25, etc.), or indicate an early difference of translation; and then its evidence may be of the highest value. But even here the judgment must be free. Versions supply authority for the text, and opinion only for the rendering."* It matters comparatively little whether they

---

* Smith's *Dict. of the Bible*, Amer. ed. vol. iv. p. 3479, art. "Vulgate."

be elegant or wretched, so long as they reflect with accuracy the original text. One service of great importance they can be manifestly depended upon to render—to tell where insertions or omissions occur in the original text before the translator. It is therefore satisfactory evidence against the genuineness of any particular passage that it is not found in the most ancient versions.

The most important of these versions are the Syriac, the Old Latin, the Vulgate, the Æthiopic, the Egyptian, the Gothic, and the Armenian.

A. *Syriac Versions.*

(a.) The PESHITO, the “Simple”—so called because of its fidelity to the Greek—dates in its oldest form (see below, CURETONIAN) from the middle of the second century. It supplied the wants of the Syrian Christians before the unhappy schism in that Church (fifth century), and by its use in common has been always a bond of union between the different sects, who still read it as a sacred classic, although its language is no longer the vernacular. The Peshito is the most faithful and accurate of the older versions, and has been called “the queen of versions.” It is almost literal, yet idiomatic, and rarely loose and paraphrastic. It is very important to the critic. The text connects it in many places with D and the Latin versions. Notwithstanding its age and value, it was not known to Europe until 1552; and in 1555, at Vienna, the first edition appeared, at the expense of the Emperor Ferdinand I., edited by Albert Widmanstadt, the imperial chancellor. This edition is yet highly esteemed. The best modern editions, although none are superior, are those of Prof. Lee, printed by the British and Foreign Bible Society, and of William

Greenfield, in Bagster's Polyglot, and separately. The peculiarity of the Peshito version, and a proof of its early date, is its omission of 2 Peter, 2 and 3 John, Jude, and the Apocalypse. Dr. Murdock has published a "Literal Translation from the Syriac Peshito Version" (New York, 1851). A translation of the Acts and Epistles from the Peshito, by J. W. Etheridge, appeared in London, 1849.

(b.) The PHILOXENIAN or HARCLEAN version, so called from its patron Philoxenus, Monophysite bishop of Mabug (Hierapolis), in Eastern Syria (488-518), and from Thomas of Harkel, a subsequent editor, who was likewise a Monophysite bishop of Mabug. It is "probably the most servile version of Scripture ever made" (Scrivener). It is based upon the Peshito, and forces it into rigorous conformity with the letter of the Greek at the expense of the spirit. It dates from A.D. 508, and was revised by Thomas of Harkel, 616. It contains the whole New Testament, except the Apocalypse, and is therefore more complete than the Peshito, which omits four Epistles besides. The only edition of the Philoxenian is that of Joseph White, printed by the Clarendon Press, Oxford, 1778-1803, 4 vols. 4to. Bernstein has published the Gospel of John (Leips. 1853).

(c.) The CURETONIAN Syriac is a mere fragment of the Gospels (consisting of 82½ leaves), but very old and valuable; though overestimated by Canon Cureton, who thought it "retained, to a great extent, the identical terms and expressions of St. Matthew's Hebrew Gospel." It is regarded by most scholars, as Cureton, Payne Smith, Herman sen, Ewald, Crowfoot, Tregelles, and Westcott and Hort, as the oldest form of the Syriac version, the "Peshito" in its present form holding a relation to it similar to that of the

Vulgate to the Old Latin. Dean Alford calls it "the earliest and most important of all versions." Dr. Scrivener, however, places it decidedly below the Peshito. It was found by Archdeacon Tattam in 1842, with 550 other MSS., in a convent of the Nitrian Desert (70 miles north-west of Cairo), and brought to the British Museum; and was published by Cureton in 1858, with a literal English translation. It agrees remarkably with D and the Old Latin, while the Peshito mostly favours A. It contains large portions of Matthew, Luke, and John, and the last four verses of Mark.

Dr. Brugsch, the celebrated Egyptologist, afterwards discovered three additional leaves in the *binding* of a MS. of the Peshito which came from the Nitrian convent (1871). They were published by Rödiger in the *Monatsbericht* of the Berlin Academy for July, 1872; and also privately by Prof. Wright, as an appendix to Cureton's volume. The leaves contain Luke xv. 22-xvi. 12; xvii. 1-23; John vii. 37-viii. 19. The Curetonian Syriac, including these new leaves, has been translated into Greek by J. R. Crowfoot in his *Fragmenta Evangelica*, 2 parts, London, 1870-71[72].

(d.) The JERUSALEM Syriac. The principal MS. known is an Evangelistary in the Vatican, dated A.D. 1030. This has been published at Verona (1861-64, 2 vols. 4to) by Count Francis Miniscalchi Erizzo. Fragments of two other MSS. are in the British Museum, and of two more at St. Petersburg. The text of these has been published by Land, *Anecdota Syriaca*, vol. iv. (1875). The version is quite independent of the Peshito, and is referred by Tischendorf to the fifth century. It is in a peculiar dialect, and seems to have been little used.

B. *Latin Versions.*

(a.) THE OLD LATIN (ITALA). This version is not found complete; but from the quotations of the Latin fathers, especially those in Tertullian, Cyprian, Lucifer of Cagliari, Hilary of Poitiers, Hilary the deacon or Ambrosiaster, Ambrose, Victorinus, Jerome, Rufinus, Augustine, Pelagius, and in the Apocalypse Primasius, its text can be in large measure restored. See Hermann Rönch, *Das N. T. Tertullian's, aus den Schriften des Letzteren möglichst vollständig reconstruirt*, Leipsic, 1871 (731 pages).

The version is nearest in age to the Peshito, and may be assigned to the middle of the second century. It was not the work of one man, nor suffered to go uncorrected by many. Hence the confusion into which the matter has fallen, and the different accounts of it by different scholars; some holding that there were many versions before Jerome, in proof of which statement they quote Augustine, *De Doctr. Christ.* ii. 11; others holding that there was only one version, and citing in proof Jerome. But by the simple and natural explanation that there were many revisions of the one old translation, Augustine and Jerome can be reconciled.

The version is made from the Septuagint in the Old Testament; is verbal, rough, and clumsy; the language is the degenerate Latin of the second century, with admixture of colloquial and provincial forms. But this admixture rendered it soon unintelligible, and necessitated constant revisions, and, eventually, a new and thorough translation from the original tongues.

The balance of probability is in favour of North Africa as the place of its origin, because there, rather than in Italy,

there was an immediate demand for a Latin translation; while in the Roman Church the Greek language prevailed during the first and second centuries. Hence the name "Italic" or "Vetus Itala" is incorrect. Augustine (*De Doctr. Christ.* ii. 15) speaks of a translation which he calls the *Itala*, and which he preferred to all the others. This was manifestly a recension of the same Old Latin version, made or used in Italy.

This Old Latin version never attained to much authority; the Greek being regarded as the authentic text, even in the early Latin Church. At the same time, the version is one of the most significant monuments of Christian antiquity, the medium of divine truth unto the Latin peoples for centuries, and of great value to the Bible critic by reason of its antiquity and literalness. The Apocryphal books of Wisdom, Ecclesiasticus, 1 and 2 Maccabees, Baruch, Prayer of Manasseh, and 4 Ezra (2 Esdras) were, in a substantially unchanged form, embodied in the Vulgate. In the Old Testament the Psalms were similarly transferred.

There is still lacking a really trustworthy edition of the existing portions of the Old Latin version. For the New Testament there exist, however, more than twenty very ancient but fragmentary MSS. of the Gospels, and some (imperfect) of the Acts and the Pauline Epistles; while there is only one yet known of the Apocalypse, and but few fragments of the Catholic Epistles. The principal MSS. of the Gospels representing the *African* text are *Codex Vercellensis* (a), supposed to have been written by Eusebius, Bishop of Vercelli, cir. A.D. 365; *Veronensis* (b), of the fourth or fifth century; and *Colbertinus* (c), at Paris, of the eleventh century, the only complete MS. *Codex Brixianus* (f), at Brescia, of the sixth century, represents a later revision,

probably Augustine's *Itala*. *Codex Bobbiensis* (k), now in Turin, of the fourth or fifth century, collated by Tischendorf, has a remarkable and valuable text; and the same is true of *Codex Palatinus* (e), at Vienna, fifth century.

Peter Sabatier's *Bibliorum Sacrorum Latine Versiones Antiquæ, seu Vetus Itala et cæteræ quæcunque in Codd. MSS. et Antiquorum Libris reperiri potuerunt* (Remis, i. e. Rheims, 1743-49, 3 tom. fol.; new title-page, Paris, 1751) remains the most complete edition of the Old Latin version, but many parts of each Testament have been carefully collated or edited subsequently. Worthy of special mention, for the Gospels, are Bianchini's *Evangeliarium Quadruplex Latine Versionis Antiquæ, seu Veteris Italicæ, editum ex Codicibus Manuscriptis*, Romæ, 1749, 2 tom. fol.; Scrivener's *Codex Bezae*, Cambridge, 1864; Tischendorf's *Evangelium Palatinum* (Lips. 1847); and Haase's *Codex Rehdigeranus* (Breslau, 1865-66). For the Acts, see Scrivener's *Codex Bezae*, and Belsheim's *Die Apostelgeschichte und die Offenbarung Johannis in einer alten lat. Uebersetzung aus dem Gigas Librorum*, Christiania, 1879; for the Pauline Epistles, Tischendorf's *Codex Claromontanus* (1852), and Scrivener's *Codex Augiensis*, Cambridge, 1859; for the Catholic and Pauline Epistles (merely fragments), see Ziegler's *Italafragmente*, Marburg, 1876; for the Apocalypse, see Belsheim, as above. Belsheim's *Codex Aureus* of the Gospels (Christiania, 1878) is rather a M^s. of the Vulgate than of the Old Latin, though the text is mixed.

On the whole subject, consult Hermann Rönsch, *Itala und Vulgata. Das Sprachidiom der urchristlichen Itala und der katholischen Vulgata*, 2d ed., revised, Marburg, 1875; L. Ziegler, *Die latein. Bibelübersetzungen vor Hieronymus und die Itala des Augustinus*, München, 1879 (he proves

the existence of several Latin versions or revisions before Jerome); O. F. Fritzsche, *Latein. Bibelübersetzungen*, in the new ed. of Herzog, vol. viii., 1881, pp. 433-472; and Westcott's art. "Vulgate," in Smith's *Dict. of the Bible*. There is a good condensed account, revised by Dr. Abbot, in Mitchell's *Critical Handbook* (1880), p. 133 sq.

(b.) The Latin VULGATE. In the course of time the text of the Old Latin became so corrupt that a thorough revision was imperative, and was intrusted by Pope Damasus, in 382, to Jerome (d. 419), the most learned scholar of his day, and of all the Latin fathers best qualified, by genius, taste, and knowledge of Hebrew and Greek, for this difficult task. He began upon the New Testament, and proceeded cautiously, making as few changes as possible, so as not to arouse the opposition of those who, as he says, "thought that ignorance was holiness." But his scholarly instincts, no less than his convictions of duty towards the Divine Word, impelled him to go beyond his instructions, and make a new version of the Old Testament directly from the Hebrew, of which, however, it does not concern us at present to speak. Jerome's revision and new translation (finished 405) encountered much opposition, which greatly irritated his temper and betrayed him into contemptuous abuse of his opponents, whom he styled "*bipedes usellos*." But, by inherent virtues, rather than by external authority, it passed into such current use that in the eighth century it was the Vulgate, the common version, in the Western churches. It became much corrupted by frequent copying. Alcuin, at the instance of Charlemagne, revised it circa 802, by the collation of various good MSS., and substantially in this form it passed down to the invention of printing.

The first book printed was the Vulgate—the so-called Mazarin Bible (Gutenberg and Fust, Mayence, 1455). Printing, however, fixed errors and gave them wider currency, and revision was felt once more to be imperative.

In the Council of Trent (Dec. 13, 1545, to Dec. 4, 1563) the matter was introduced Feb. 4, 1546, and the recommendation of revision passed on April 8; but it was not until 1590, in the pontificate of Sixtus V., that the revised edition of the Vulgate appeared. The scholarly pope took active interest in the work, rejecting or confirming the suggestions of the board of revisers, and corrected the proof-sheets with his own hand. It was prefaced by the famous, and, as the event showed, by no means infallible, constitution *Æternus ille* (dated March 1, 1589), in which the pope said, "By the fulness of apostolical power, we decree and declare that this edition of the sacred Latin Vulgate of the Old and New Testaments, which has been received as authentic by the Council of Trent, . . . be received and held as true, legitimate, authentic, and unquestioned, in all public and private disputation, reading, preaching, and explanation." He further forbade any alteration whatever; ordered this text, and none other, henceforth to be printed; and hurled anathemas against every one disobeying the constitution. But, alas for the pope! the immaculate edition was full of errors and blunders; and no sooner was he dead (Aug. 27, 1590) than the demand for a new edition arose. Bellarmine suggested an ingenious though dishonourable escape from the awkward predicament in which Sixtus had placed the Church—viz., that a corrected edition should be hastily printed under the name of Sixtus, in which the blame of the errors should be thrown upon the printer! His recommendation was adopted, but it was not

until 1592, under Clement VIII., that the revised edition appeared. The Clementine edition is the standard in the Roman Catholic Church, in which this Latin translation takes precedence of the Hebrew and Greek originals, as the support of doctrine and guide of life.

The materials for a more critical edition of the Vulgate than the Clementine are very abundant. There are numerous MSS., and much labour has already been expended upon the work. The most famous of these MSS. are (a) Codex Amiatinus, from the Cistercian Monastery of Monte Amiantino, in Tuscany, now in the Laurentian Library at Florence; it contains the Old and New Testaments almost complete, dates from 541, and is the oldest and best MS. The New Testament was edited by Tischendorf, Leipsic, 1850, 2d ed. 1854, and by Tregelles (in his edition of the Greek Testament, with the variations of the Clementine text). (b) Codex Fuldensis, in the Abbey of Fulda, Hesse-Cassel; contains the New Testament; dates from 546. Collated by Lachmann for his large edition of the Greek Testament, and edited by E. Ranke, Marburg and Leipsic, 1868. (c) Codex Forojuliensis (sixth century), at Friuli; Matthew, Luke, and John published by Bianchini, *Evang. Quadruplex*, Appendix. Part of the same MS. is at Prague (Pragensis). (d) Codex Harleian. 1775 (seventh century), of the Gospels, partially collated by Griesbach, *Symb. Crit.* vol. i. (e) Codex Toletanus, at Toledo; written in Gothic letters in the eighth century; collated by the Sixtine correctors and by Vercellone. It contains both Testaments. Its readings are given by Bianchini, *Vindiciæ Canon. Scripturarum*, Rome, 1740.

The best edition of the variations is that of Carlo Vercellone, *Varie Lectiones Vulg. Lat. Bibliorum Editionis*,

Rom. tom. i. 1860; tom. ii. pars 1, 1862; pars 2, 1864. Unfinished. A very important work, but, unfortunately, without either the authorized or the corrected text. Fritzsche says (*loc. cit.* p. 458), "Even to-day there is wanting a text which answers the demands of science; and Protestantism alone can and ought to accomplish this work, already too long neglected."

C. *Æthiopic Version.*

There must have been a call for a translation of the New Testament very shortly after Christianity entered Abyssinia. So, although the tradition which assigns it to Abba Salama (Frumentius), the first bishop, be unreliable, the version probably dates from the fourth century, as Dillmann asserts. This scholar likewise praises the version for its fidelity and general smoothness. The New Testament has been edited by Thomas Pell Platt for the British and Foreign Bible Society (1826-30); but, unfortunately, it is almost useless for critical purposes, because so dependent upon recent MSS. Gildemeister, professor in Marburg, collated some portions of the *Æthiopic* New Testament for Tischendorf's edition of 1859.

D. *Old Egyptian, or Coptic, Versions.**

These are in the two dialects, the *Thebaic* or *Sahidic*, and the *Memphitic* or *Bahiric*. They are, Bishop Lightfoot declares,† "entirely independent;" the former is "rougher,

* Copt is probably an Arabic transformation of the Greek *Αἰγυπτιος*, and is applied to the Christian inhabitants of Egypt, who inherited the old Egyptian (demotic) language, together with their religion.

† He prepared the chapter on the Egyptian Versions in Dr. Scrivener's Introduction, pp. 319-357.

less polished, and less faithful to the original" than the latter. Both contain many Greek words, and are of great textual value, as they independently preserve a very ancient text from different manuscripts, with the adoption of many Greek words. Schwartze and Lightfoot infer from historical notices that the greatest part of the New Testament, if not all, was translated into the Egyptian dialects in the second century. We have no satisfactory edition of either version.

The *editio princeps* of the Memphitic Version for Lower Egypt is that of Wilkins (Oxford, 1716), based upon copious materials, but not carried out with much critical sagacity. Still, nothing better than his work has yet appeared, except an edition of the four Gospels by M. G. Schwartze (Leips. 1846 and 1847, 2 vols.), and of the Acts and Epistles by P. Boetticher, *alias* P. A. de Lagarde, of Göttingen (Halle, 1852). The Apocalypse is omitted. The New Testament in Coptic (Memphitic) and Arabic was published by the Society for Promoting Christian Knowledge (1847-52), under the editorial care of "Henry Tattam, the presbyter of the Anglican Church for the Holy Patriarch and the Church of Christ in Egypt." It is beautifully printed, but of no critical value, because no various readings are recorded. The basis of this edition is a copy belonging to the Coptic Patriarch.

The *editio princeps* of the Thebaic Version for Upper Egypt is that of C. G. Woide, completed by Ford, Oxford, 1799. The version is yet in a very fragmentary condition, and there is need of an edition in which the fragments shall all be collected. The Thebaic Version is less valuable than the Memphitic; its text is less pure, and shows a certain infusion of those readings which are called Western,

though to nothing like the same extent as the Old Latin and the Old Syriac.

E. Gothic Version.

It is the work of Ulphilas (311–381, or 313–383*), the apostle of Christianity to the Goths, who in the fourth century translated the Old Testament from the Septuagint and the New Testament from the Greek into Gothic. There are seven famous codices of this version: (a) Codex Argenteus, fragments of the Gospels, dates from the earlier part of the sixth century; (b) Codex Carolinus, forty verses of the Epistle to the Romans; (c) Palimpsest fragments of five codices (published by Mai and Castiglione, Milan, 1819–39), portions of Esther, Nehemiah, the Gospels, and Paul's Epistles. The best editions of all these fragments are by H. C. von der Gabelentz and J. Loebe: *Ulphilas. Vet. et N. Test. Versionis Gothicæ Fragmenta quæ supersunt* (Leipsic, 1836–46), and by E. Bernhardt (Halle, 1875), each of which is provided with a complete apparatus. Stamm's *Ulphilas*, 7th ed. by Moritz Heyne, with Grammar and Lexicon, Paderborn, 1878, is the most convenient for the student of the language; Bernhardt's is the best for text-critical purposes. Comp. also W. Bessell: *Das Leben des Ulphilas und die Bekehrung der Gothen zum Christenthum* (Göttingen, 1860). Dr. R. Miller and Dr. H. Hoeppe have just published the Gothic Gospel of Mark with a grammatical commentary: *Ulphilas: Evangelium Marci grammatisch erläutert*, Berlin, 1881 (pp. 72). The last seven verses of Mark are wanting.

---

* The date 318–388 is exploded; but it is not certain whether we should adopt 311–381 (Stamm, Bernhardt) or 313–383 (Krafft in Herzog, Davidson).

F. *Armenian Version.*

It belongs to the fifth century, and is the work of Miesrob and Moses Chorenensis. It has considerable critical value, though the existing MSS. are not very ancient, and there are wide differences among them. The version embraces the entire Bible. The first edition appeared at Amsterdam, 1666, under the care of Bishop Uscau of Erivan; the best edition, founded on manuscripts, is by Zohrab—New Testament, 1789; whole Bible, 1805. It is now regularly published by the British and Foreign Bible Society.

On the Armenian Version, see the article by Tregelles in Smith's *Bible Dict.*, Am. ed., vol. iv. p. 3374.

We pass by the *Slavonic*, *Arabic*, and *Persic* versions, which are of too late a date to be of critical value for the restoration of the primitive text.

---

3. PATRISTIC QUOTATIONS.

The third source of textual criticism is furnished by the quotations in the early Christian writers, from which the greater part of the New Testament might be reconstructed. The Greek fathers give direct, the Latin fathers indirect, testimony to the original text. Some of them—as Irenæus, Origen, Tertullian—are older than our oldest MSS., and therefore of the greatest value.

But the fathers must be used with great care and discrimination. They were theologians and Christians rather than critics. They often quote very loosely, simply from memory, and more for doctrinal, polemical, and practical than critical purposes. Their testimony is fragmentary, and fails us where we most wish and need information. Besides, their editors have so frequently thought they were

doing a service when they corrected their quotations that it is at all times difficult to tell just what the text was before them. Dr. Tregelles* plainly puts the case, and shows the true principles which should guide the critic. The chief benefit of patristic quotations consists not so much in their independent value as in their corroborative force, by establishing a reading which rests on good authority of MSS. or versions. When they are single and unsupported, they deserve little or no credit.

The most valuable works for critical purposes are commentaries and homilies which explain the text consecutively. Origen, Eusebius, and Jerome are by far the most learned Biblical scholars among the ancient fathers, and have more weight than all the rest as witnesses for the text. The number of ecclesiastical writers that have been consulted by various critics considerably exceeds one hundred, but only a few yield substantial results. We confine our list to the first five centuries.†

A. *Greek Fathers.*

First century: The apostolic fathers, so called—Clement of Rome, Polycarp, Ignatius, Barnabas—would, as pupils of the apostles, be the oldest and most important witnesses; but they still lived in the element of oral tradition within the hearing of the apostles, and hence they quote few passages from the New Testament.

---

* In Horne's *Introduction* (14th ed. London, 1877), vol. iv. pp. 329-342.

† Alford (i. 140-143) gives an alphabetical list of over one hundred and fifty ancient writers. See also the lists in Scholz, Tischendorf, Scrivener (p. 372 sq.), and Mitchell (Tables XI. and XII.).

Second century: Justin Martyr (d. 167) comes next in the order of time, and makes much use of the four Gospels, but in a very free and loose way. Irenæus of Lyons (d. 202) is the most important witness of the second century, and his great work against the Gnostic heresies is replete with Scripture knowledge, but exists for the most part only in a Latin version.*

Third century: Clemens Alexandrinus (d. 220), and still more the great Origen (184–254). Next to them Hippolytus (disciple of Irenæus, about 220), Gregory Thaumaturgus (disciple of Origen, 243), Dionysius Alexandrinus (265), and Methodius (d. 311).

In the fourth and fifth centuries: Eusebius the historian (d. 340, much used by Tischendorf and Tregelles), Athanasius (d. 373), Basilius Magnus (d. 379), Gregory Nazianzen (d. 389), Gregory Nyssen (d. 371), Ephraem Syrus (d. 373), Cyril of Jerusalem (d. 386), Didymus of Alexandria (d. 395), Chrysostom (d. 407), Epiphanius (d. 403), Theodore of Mopsuestia (d. 428), Cyril of Alexandria (d. 444), and Theodoret (d. 458).

B. *Latin Fathers.*

Second century: Tertullian (about 200), very important for the Old Latin Version.

Third century: Cyprian (d. 258), Novatian (fl. 251), Lactantius (306).

---

* He testifies, *e. g.*, to the last twelve verses of Mark, and to the existence of two readings of the mystic number in Rev. xiii. 18: the one is 666, which he found in the best copies, and explains to mean *Lateinos* (while several modern exegetes make it out to mean, in Hebrew letters, *Neron Cæsar*); the other 616, which is the numerical value of *Nero* (without the final *n*) *Cæsar*.

Fourth and fifth centuries: Hilary of Poitiers (354), Lucifer of Cagliari (d. cir. 370), Victorinus Afer (d. cir. 370), Ambrose (d. 379), Ambrosiaster or Pseudo-Ambrose, probably to be identified with Hilary the deacon (about 384), Pelagius (417), Augustine (a profound divine and spiritual commentator, but a poor linguist and critic, d. 430), and, most of all, Jerome, the translator of the Latin Bible from the original Hebrew and Greek (d. 419).

II. THE VARIATIONS AND TEXTUAL CRITICISM.

1. ORIGIN OF VARIATIONS.

In such a vast number of manuscript copies of the New Testament there must needs be a multitude of variations. They are partly unintentional or accidental, partly intentional or designed. Errors of the first class proceed either from misreading, or from mishearing (in case of dictation), or from fault of memory. Errors of the second class are due either to misjudgment, or to an innocent desire to correct supposed mistakes, to supply defects, to harmonize apparent discrepancies, or to wilful corruption for sectarian purposes. Cases of wilful mutilation or corruption of the text are, however, exceedingly rare. Transcribers had too much reverence for the words of Christ and his inspired apostles to be guilty of it, though in making their choice between conflicting readings they would naturally be biased by their theological opinions.*

---

* "The charges against the heretics of wilful corruption of the text (setting aside avowed excision like that of Marcion) rest on no good foundation. In the definite instances alleged

2. NUMBER OF VARIATIONS

The variations began very early, with the first copies, and continued to increase till the art of printing superseded the necessity of transcribing, and substituted typographical errors for errors of copyists. They were gradually found out as the collection and examination of the sources progressed. Dr. John Mill, in 1707, roughly estimated the number at 30,000. Since that time it has risen to "at least fourfold that quantity," as Dr. Scrivener wrote in 1874, and now cannot fall much short of 150,000, if we include the variations in the order of words, the mode of spelling, and other trifles which are ignored even in the most extensive critical editions. This number far exceeds that of any ancient book, for the simple reason that the New Testament was far more frequently copied, translated, and quoted than the most celebrated works of Greek and Roman genius

3. VALUE OF VARIATIONS.

This multitude of various readings of the Greek text need not puzzle or alarm any Christian. It is the natural result

---

by ancient writers (John i. 13; iii. 6; Mark xiii 32) the 'heretical' reading turns out to be the true one. Epiphanius charges the *orthodox* with omitting Luke xxii. 43, 44, to remove a difficulty. This is the most plausible case of alleged wilful corruption. But Westcott and Hort, with Mr. Norton and Granville Penn (comp. Weiss) regard the passage as a later addition, and I am disposed to agree with them. No case of deliberate, wilful corruption, *affecting any considerable number of MSS.*, on the part either of the heretics or the orthodox, can be anywhere made out. Rash attempts to correct supposed error must not be confounded with wilful corruption" (Dr. Abbot, private letter).

of the great wealth of our documentary resources; it is a testimony to the immense importance of the New Testament; it does not affect, but rather insures, the integrity of the text; and it is a useful stimulus to study.

Only about 400 of the 100,000 or 150,000 variations materially affect the sense. Of these, again, not more than about fifty are really important for some reason or other; and even of these fifty not one affects an article of faith or precept of duty which is not abundantly sustained by other and undoubted passages, or by the whole tenour of Scripture teaching. The *Textus Receptus* of Stephens, Beza, and Elzevir, and of our English version, teach precisely the same Christianity as the uncial text of the Sinaitic and Vatican MSS., the oldest versions, and the Anglo-American revision. Richard Bentley, the ablest and boldest of classical critics of England, affirms that even the worst of MSS. does not pervert or set aside "one article of faith or moral precept." Dr. Ezra Abbot, who ranks among the first textual critics, and is not hampered by orthodox bias (being a Unitarian), asserts that "no Christian doctrine or duty rests on those portions of the text which are affected by differences in the manuscripts; still less is anything *essential* in Christianity touched by the various readings. They do, to be sure, affect the bearing of a few passages on the doctrine of the Trinity; but the truth or falsity of the doctrine by no means depends upon the reading of those passages."*

---

* *Anglo-American Bible Revision*, p. 92. In a later article (*Sunday School Times*, Phila., May 28, 1881) he makes a similar assertion with special reference to the English revision: "This host of various readings may startle one who is not acquainted with the subject, and he may imagine that the whole text of

---

Moreover, the large number of various readings is a positive advantage in ascertaining the true text. The word of the wise man may be applied here: "In the multitude

---

the New Testament is thus rendered uncertain. But a careful analysis will show that nineteen twentieths of these are of no more consequence than the palpable errata in the first proof of a modern printer; they have so little authority, or are so manifestly false, that they may be at once dismissed from consideration. Of those which remain, probably nine tenths are of no importance as regards the sense; the differences either cannot be represented in a translation, or affect the form of expression merely, not the essential meaning of the sentence. Though the corrections made by the revisers in the Greek text of the New Testament followed by our translators probably exceed two thousand, hardly one tenth of them, perhaps not one twentieth, will be noticed by the ordinary reader. Of the small residue, many are indeed of sufficient interest and importance to constitute one of the strongest reasons for making a new revision, which should no longer suffer the known errors of copyists to take the place of the words of the evangelists and apostles. But the chief value of the work accomplished by the self-denying scholars who have spent so much time and labour in the search for manuscripts, and in their collation or publication, does not consist, after all, in the corrections of the text which have resulted from their researches. These corrections may affect a few of the passages which have been relied on for the support of certain doctrines, but not to such an extent as essentially to alter the state of the question. Still less is any question of Christian duty touched by the multitude of various readings. The greatest service which the scholars who have devoted themselves to critical studies and the collection of critical materials have rendered has been the establishment of the fact that, on the whole, the New Testament writings have come down to us in a text remarkably free from important corruptions, even in the late and inferior manuscripts on which the so-called 'received text' was founded; while the helps which

of counsellors there is safety" (Prov. xi. 14). The original reading is sure to be preserved in one or more of these sources. Hence we need not, as in the case of the ancient classics, resort to subjective conjectural criticism, which never leads to absolute certainty. The very multitude of readings is the best guarantee of the essential integrity of the New Testament.

This fact was long ago clearly stated by Richard Bentley, when the resources of the text were not nearly so abundant. Fertile and ingenious as he was in his conjectural emendations of classical authors, he yet declares, in his *Prospectus* for a new edition of the Greek Testament (1720), that "in the sacred writings there is no place for conjectures and emendations. Diligence and fidelity, with some judgment and experience, are the characters here requisite." And in another place:* "If there had been but one MS. of the Greek Testament at the restoration of learning, about two centuries ago, then we had had no *various readings* at all. And would the text be in a better condition then than now we have 30,000? So far from that, that in the best single copy extant we should have some hundreds of faults and some omissions irreparable. Besides that, the suspicions of fraud and foul play would have

---

we now possess for restoring it to its primitive purity far exceed those which we enjoy in the case of any eminent classical author whose works have come down to us. The multitude of 'various readings,' which to the thoughtless or ignorant seems so alarming, is simply the result of the extraordinary richness and variety of our critical resources."

* In his reply, under the pseudonym of *Phileleutherus Lipsiensis*, to the deist Anthony Collins, who, in his *Discourse of Free-thinking* (1713), represented the 30,000 variations of Mill as fatal to the authority of the New Testament.

been increased immensely. It is good, therefore, to have more anchors than one. . . . It is a good providence and a great blessing that so many manuscripts of the New Testament are still amongst us; some procured from Egypt, others from Asia, others found in the Western churches. For the very distances of places, as well as numbers of the books, demonstrate that there could be no collusion, no altering, nor interpolating one copy by another, nor all by any of them. In profane authors whereof one manuscript only had the luck to be preserved, as Velleius Paterculus among the Latins, and Hesychius among the Greeks, the faults of the scribes are found so numerous, and the defects so beyond all redress, that, notwithstanding the pains of the learnedest and acutest critics for two whole centuries, these books still are, and are like to continue, a mere heap of errors. On the contrary, where the copies of any author are numerous, though the *various readings* always increase in proportion, there the text, by an accurate collation of them, made by skilful and judicious hands, is ever the more correct, and comes nearer to the true words of the author." And again: "Make your 30,000 (variations) as many more—if numbers of copies can ever reach that sum—all the better to a knowing and a serious reader, who is thereby more richly furnished to select what he sees genuine. But even put them into the hands of a knave or a fool, and yet with the most sinistrous and absurd choice, he shall not extinguish the light of any one chapter, nor so disguise Christianity but that every feature of it will still be the same."

To quote a modern authority: "So far," says Dr. Scrivener (p. 4), "is the copiousness of our stores from causing doubt or perplexity to the genuine student of Holy Script-

ure, that it leads him to recognise the more fully its general integrity in the midst of partial variation. What would the thoughtful reader of Æschylus give for the like guidance through the obscurities which vex his patience and mar his enjoyment of that sublime poet?"

4. CLASSES OF VARIATIONS.

The variations which really involve the sense may, with Dr. Tregelles, be reduced to three classes—omissions, or additions, or substitutions of words and phrases.

(1.) *Omissions*. These occur very often from homœoteuton (ὁμοιοτέλετον), when two lines or clauses end with the same word or words, which may be easily overlooked. A very important case of this kind is the sentence in 1 John ii. 23: ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει (the same ending as in the preceding clause), which is not found in the *Textus Receptus*, and is italicised in the English Version; but sustained by $\aleph$, A, B, C, P, and other authorities, and properly restored in the English Revision. Here the older text restores what the later lost.

(2.) *Additions* are very numerous in the later MSS. and in the *Textus Receptus*, which must be eliminated according to the oldest and best authorities. They may be divided into several classes.

(a.) Additions caused by transferring a genuine word or passage from one book to another; first on the margin or between the lines, and then into the text. These cases are most frequent in the parallel sections of the Gospels. They began probably with the Gospel Harmonies, the oldest of which is Tatian's *Diatessaron*, from the second century. See in the *Text. Rec.*, Matt. i. 25 (supplemented from Luke ii. 7); Matt. v. 44 (from Luke vi. 27, 28);

Matt. ix. 13 (from Luke v. 32); Matt. xvii. 21 (from Mark ix. 29); Matt. xix. 16, 17 (comp. Mark x. 17, 18; Luke xviii. 18, 19); Matt. xix. 20 (from Mark x. 20 and Luke xviii. 21); Mark iii. 5 and Luke vi. 10 (from Matt. xii. 13); Mark vi. 11 (from Matt. x. 15); Mark xiii. 14 (from Matt. xxiv. 15); Mark xv. 28 (from Luke xxii. 37); Luke iv. 2, 4, 5, 8 (comp. Matt. iv. 2, 4, 8, 10); Luke xi. 2, 4 (from Matt. vi. 9, 10, 13); John vi. 69 (from Matt. xvi. 16); Acts ix. 5, 6 (from xxvi. 14, 15; xxii. 10), etc. By removing these interpolations of words and clauses, otherwise genuine, we lose nothing and gain a better insight into the individuality of each Gospel.

(b.) Amplifications of quotations from the Old Testament, Matt. ii. 18; xv. 8; Luke iv. 18, 19; Rom. xiii. 9; Heb. ii. 7; xii. 20, etc. These are all right in the Septuagint.

(c.) Insertions of words and proper names (instead of pronouns) from lectionaries for the Church service, especially those of the Gospels (Evangelistaria). Hence the frequent interpolation or changed position of *Ἰησοῦς* (e. g., Matt. iv. 18; viii. 5; xiv. 22; John i. 44). Comp. also Luke vii. 31 (the prefix *εἶπε δὲ ὁ κύριος*), and x. 22 (*καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε*).

(d.) Additions from a love of paraphrase, which characterizes all the sources embraced by Westcott and Hort under the designation of the "Western" text. In this respect King James's revisers have imitated the old copyists and translators, but have acted more honestly by printing their numerous and mostly useless interpolations in italics.

(e.) Additions from oral tradition, ancient liturgies, and explanatory glosses. Under this head we may place the most important and serious interpolations, which are re-

jected by the severer class of critics, although some may be defended with solid arguments. They are as follows:

The doxology in the Lord's Prayer (Matt. vi. 13), which was unknown to Origen, Tertullian, and Cyprian (in their commentaries on the Lord's Prayer), and is missing in the oldest MSS., in the Itala and Vulgate. It probably came in from 1 Chron. xxix. 11, and from the ancient liturgies.*

The passage about the descent of the angel troubling the pool of Bethesda (John v. 3, 4, from "waiting" till "he had"), which expresses a popular superstition.

The section on the woman taken in adultery (John vii. 53-viii. 11, in ten MSS. at the end of the Gospel of John, in four at the end of Luke xxi.), which no doubt rests on a primitive and authentic tradition, but was not written by John.

The concluding twelve verses of Mark (xvi. 9-20), which are, however, sustained by witnesses older than our oldest MSS. †

* The English Revision puts the doxology in the margin. It was a case of honesty versus prudence. No change seems to have given wider dissatisfaction than this. The doxology is very appropriate, and will always be used; but this, of course, does not affect the critical question, which is simply one of evidence. Its insertion from liturgical usage is far more easily accounted for than its omission.

† The genuineness of the conclusion of Mark has been defended with minute learning and ability by John W. Burgon, B.D. (now archdeacon of Chichester), in an almost exhaustive monograph of 334 pages: *The Last Twelve Verses of the Gospel according to S. Mark Vindicated against Recent Critical Objections and Established*, Oxford and London, 1871. His apologetic zeal leads him into injustice to the oldest and best MSS. which omit the passage, and to the most meritorious modern critics—Tisch-

The baptismal confession of the eunuch (Acts viii. 37), which came in from ecclesiastical use.

The passage of the three heavenly witnesses (1 John v. 7, 8), which is wanting in all the uncials, in all the ancient versions (including the best MSS. of the Vulgate), and in all the Greek fathers. It first appeared in Latin copies, and only in two very late Greek MSS., of no authority. The internal evidence is likewise against it, since John would not have written "the Father and the *Word* and the Holy Spirit," but "the Father and the *Son*," or "*God* and the *Word*," etc. Hence it is universally given up by critics.*

endorf and Tregelles. His arguments against **Σ** and **B** prove altogether too much, and would destroy our confidence in *all* MSS., versions, and citations. Dr. Scrivener also (pp. 507-513), defends the genuineness of Mark xvi. 9-20. It seems impossible that the evangelist should have ended his book so abruptly with *ἔφοβοῦντο γάρ*. The oldest versions and lectionaries contain the section in whole or in part. Irenæus treats it as an integral portion of Mark (*Adv. Hær.* iii. 10, 6). The Vatican MS. leaves the whole third column blank, but concludes the Gospel of Mark in the second column, at ver. 8, with the usual arabesque and the subscription *KATA MAPKON*, leaving an intervening space of only three lines (not enough for two verses). Burgon and Scrivener make much of the fact that this blank column is the only vacant column in the Vatican MS.; but Dr. Abbot replies that two columns are left blank at the end of Nehemiah, and a column and a half at the end of the book of Tobit, presenting an appearance very similar to that of the end of Mark. Tischendorf and Tregelles set the twelve verses apart; Westcott and Hort enclose them in double brackets; the Anglo-American Revision properly retains them with a marginal note.

* Even Dr. Scrivener, one of the most conservative critics, says (p. 561), "To maintain the genuineness of this passage is simply impossible." More than fifty volumes and pamphlets have been written on this controversy.

(3.) *Substitutions* of one word for another, similar in spelling or sound. Here belong the remarkable variations in John i. 18 (μονογενῆς Θεός, abridged ΘC, or υἱός, abridged YC), in Luke ii. 14 (εὐδοκία, or εὐδοκίας); in Rom. v. 1 (ἔχομεν, or ἔχωμεν), in 1 Tim. iii. 16 (ὁς, OC, or Θεός, ΘC), in Apoc. xvii. 8 (καίπερ ἐστίν, for καὶ παρέσται).

Other substitutions are due to the aim of harmonizing passages, or of correcting a supposed error, as ἐν τοῖς προφήταις for ἐν τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ, in Mark i. 2; Βηθαβαρᾶ for Βηθανία, in John i. 28 (due, perhaps, to the conjecture of Origen); τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου for τοῦ Θεοῦ, if not *vice versa*, in Acts xx. 28.

5. OBJECT OF TEXTUAL CRITICISM.

The textual variations necessitate textual criticism, which has gradually grown to the proportion and dignity of a special branch of sacred learning. It was matured with the discovery and collection of the material during the eighteenth century, and reached its height within the last twenty years. It has been cultivated mostly by Protestant scholars—Swiss, German, Dutch, and English. A few Catholics—like Hug and Scholz, Vercellone and Cozza—have nobly taken part in the work; but, upon the whole, the Roman Church cares more for tradition than for the Bible, and is satisfied with the Latin Vulgate sanctioned by the Council of Trent. Protestant Bible Societies have been denounced as dangerous and pestiferous by several popes.

The object of textual criticism, as applied to the Greek Testament, is to ascertain and restore, as far as possible, the original text as it came from the pens of the apostolic authors. It aims to show not what they ought to have written, but what they actually did write.

6. CRITICAL RULES.

Since Bengel, Wetstein, and Griesbach, the critical process has been reduced to certain rules, but there is considerable diversity in the mode and extent of their application. The following may be regarded as being sound, and more or less accepted by the best modern critics.

(1.) Knowledge of documentary evidence must precede the choice of readings.

(2.) All kinds of evidence must be taken into account, according to their intrinsic value.

(3.) The sources of the text must be carefully sifted and classified, and the authorities must be weighed rather than numbered. One independent manuscript may be worth two dozen which are copied from the same original. On closer inspection, the witnesses are found to fall into certain groups or families, and to represent certain tendencies. Bengel and Griesbach first arranged them into recensions or families. Westcott and Hort have modified and perfected this system. They distinguish between the Western, the Alexandrian, the Syrian, and the neutral texts.

(4.) The restoration of the pure text is founded on the history and genealogy of the textual corruptions.

(5.) The older reading is preferable to the later, because it is presumably nearer the source. In exceptional cases later copies may represent a more ancient reading.

(6.) The shorter reading is preferable to the longer, because insertions and additions are more probable than omissions. "*Brevior lectio præferenda est verbosiori*" (Griesbach).

(7.) The more difficult reading is preferable to the easier. "*Lectio difficilior principatum tenet*" was Bengel's first rule.

(8.) The reading which explains the origin of the other readings is preferable. This rule is emphasised by Tischendorf.

(9.) "That reading is preferable which best suits the peculiar style, manner, and habits of thought of the author; it being the tendency of copyists to overlook the idiosyncracies of the writer" (Scrivener).

(10.) That reading is preferable which shows no doctrinal bias, whether orthodox or heretical.

(11.) The agreement of the most ancient witnesses of all classes decides the true reading against all mediæval copies and printed editions.

(12.) The primary uncials, $\aleph$, B, C, and A—especially $\aleph$ and B—if sustained by ancient versions and ante-Nicene citations, outweigh all later authorities, and give us presumably the original text.

7. APPLICATION OF THE RULES.

The application of these critical canons decides, in the main, against the *Textus Receptus*, so called, from which the Protestant versions were made, and in favour of an uncial text. The former rests on a few and late, mostly cursive MSS., which have very little or no authority when compared with much older authorities which have since been brought to light. It abounds in later additions, harmless as they may be. It arose, as it were, by accident, before the material for the science of criticism was collected and examined. Erasmus, Stephens, and Beza were good scholars, but could accomplish little with the scanty resources at their command. Griesbach, Lachmann, Tregelles, and Tischendorf have the advantage over them in the possession of an immense critical apparatus which has been accu-

mulating for three hundred years. We are now able to go back from the cursive text of the fifteenth century to a text at least a thousand years older—a text of the Nicene and ante-Nicene age.

It has taken a long time for scholars to become emancipated from the tyranny of the *Textus Receptus*, and it will be a long time before the people can be weaned from the authority of the vernacular versions based upon it. But the truth will prevail at last over tradition and habit. *Amicus Stephanus, amicus Beza, sed magis amica veritas.*

The loss of the traditional text is more than made up by the gain. The substance remains, the form only is changed. The true text is shorter, but it is also older, purer, and stronger. By that we must abide until new discoveries bring us still nearer to the inspired original.

III. THE PRINTED EDITIONS OF THE GREEK TEXT.

The history of the printed text of the Greek Testament may be divided into three periods:

- (1.) The period of the unlimited reign of the Received Text, so called, from 1516 to 1750 or 1770.
- (2.) The transition period from the Received Text to the Uncial Text, 1770 to 1830.
- (3.) The restoration of the oldest and purest text, 1830 to 1881.

Dr. Reuss, of Strasburg, who is in possession of the largest private collection of editions of the Greek Testament, gives a chronological list of 584 distinct and 151 title editions of the Greek Testament, printed from 1514

to 1870, and divides them into twenty-seven families.* I confine myself here to the leading editions which mark an epoch in the history of textual criticism.

1. THE PERIOD OF THE TEXTUS RECEPTUS. FROM ERASMUS AND STEPHENS TO BENDEL AND WETSTEIN.—A.D. 1516–1750.

This period extends from the Reformation to the middle of the 18th century. The text of Erasmus, with a few improvements of Stephens, Beza, and the Elzevirs, assumed a stereotyped character, and acquired absolute dominion among scholars. The Protestant versions made from this text gained the same authority among the laity. Both were practically considered to be the inspired word of God, and every departure from them was looked upon with suspicion.

---

* See his *Bibliotheca Novi Test. Græci* (1872). The editions are classified as follows:

I. Editio Complutensis; II. Editiones Erasmicæ; III. Editio Compluto-Erasmica; IV. Editio Colinæi; V. Editiones Stephanicæ; VI. Editiones Erasmo-Stephanicæ; VII. Editiones Compluto-Stephanicæ; VIII. Editiones Bezanæ; IX. Editiones Stephano-Bezanæ; X. Editiones Stephano-Plantinianæ; XI. Editiones Elzevirianæ; XII. Editiones Stephano-Elzevirianæ; XIII. Editiones Elzeviro-Plantinianæ; XIV. Editiones criticæ ante-Griesbachianæ; XV. Editiones Griesbachianæ; XVI. Editiones Matthæianæ; XVII. Editiones Griesbachio-Elzevirianæ; XVIII. Editiones Knappianæ; XIX. Editiones criticæ minores post-Griesbachianæ; XX. Editiones Scholzianæ; XXI. Editiones Lachmannianæ; XXII. Editiones Griesbachio-Lachmannianæ; XXIII. Editiones Tischendorfianæ; XXIV. Editiones mixtæ recentiores; XXV. Editiones nondum collatæ; XXVI. Editiones dubiæ; XXVII. Editiones spuria. To these should be added the edition of Tregelles and the edition of Westcott and Hort.

The Roman Catholic Church held, and still holds, with the same unreasonable tenacity to Jerome's Vulgate, which, as a translation, is still further removed from the fountain of inspiration, though based in part on an older text.

(1.) The first published (not printed) edition of the Greek Testament is that of ERASMUS (urged by the enterprising publisher Frobenius, who offered to pay him as much "as anybody"), at Basle, Switzerland, 1516, fol.

It was a most timely publication, just one year before the Reformation. Erasmus was the best classical scholar of his age (a better Latinist than Hellenist), and one of the forerunners of the Reformation, although he afterwards withdrew from it and died on the division line between two ages and two churches (1536). He furnished Luther and Tyndale the text for their vernacular versions, which became the most powerful levers of the Reformation in Germany and England.

The first edition was taken chiefly from two late Basle MSS. of the Gospels and Epistles, which are still preserved in the University Library at Basle, and have the marks of the printer's pages (as I observed in 1879). They date from the fourteenth or fifteenth century. Erasmus compared them with two others. For the Apocalypse he had only one MS., borrowed from Reuchlin, then lost sight of, but recently found again in 1861;* defective on the last leaf (containing the last six verses, which he retranslated from the Vulgate into poor Greek). Made in great haste, in less than six months, and full of errors. Elegant Latin version. Dedicated to Pope Leo X. Erasmus himself,

---

* By Dr. Delitzsch, in the library of the princely house of Oettingen-Wallerstein. See his *Handschriftliche Funde*, Heft i. and ii. 1861 and 1862.

aided by *Æcolampadius*, published five editions, with slight improvements, all Græco-Latin. Second edition, 1519 (the basis of Luther's translation); third, 1522; fourth, 1527; fifth, 1535; besides other editions which appeared at Venice, Strasburg, Basle, Paris, etc.*

The entire apparatus of Erasmus never exceeded eight MSS. The best he had he used least, because he was afraid of it; namely, a cursive of the tenth century, numbered 1, which agrees better with the uncial than with the received text. He also took the liberty of occasionally correcting or supplementing his text from the Vulgate.

(2.) The COMPLUTENSIAN New Testament, in the Polyglot Bible of Complutum, or Alcalá de Henares, in Spain, prepared under the direction of Cardinal FRANCIS XIMENES DE CISNEROS (archbishop of Toledo), and published 1520, with papal approbation, in 6 vols. The work was begun 1502, in celebration of the birth of Charles V., and the New Testament was completed Jan. 10, 1514; the fourth vol., July 10, 1517 (the year of the Reformation); but not pub-

---

* Reuss gives the titles of these editions, and says (*Biblioth.* p. 26) that they vary in sixty-two out of a thousand places which he compared. Mill's estimate of the variations is far below the mark; see Scrivener, p. 385. Of the first edition Erasmus himself says, "*præcipitatum fuit verius quam editum,*" in order that his publisher might anticipate the publication of the Complutensian Polyglot. The second edition is more correct. The third edition first inserted the spurious passage of the three witnesses (1 John v. 7) from the Codex Montfortianus of the sixteenth century. The fourth edition adds, in a third parallel column, the Latin Vulgate, besides the Greek and his own version. The fifth edition omits the Vulgate, but otherwise hardly differs from the fourth; and from these two, in the main, the *Textus Receptus* is ultimately derived.

lished till 1520, four years after the first edition of Erasmus (who did not see the Polyglot till 1522), and three years after the cardinal's death (who died 1517, at the age of eighty-one). Pope Leo would not give his approbation till March 22, 1520; even then there was some delay, and the work did not get into general circulation before 1522.

The New Testament forms vol. v., and gives the Greek and the Latin Vulgate. Vols. ii., iii., and iv. contain the Old Testament with the Apocrypha. The canonical books of the Old Testament are given in three languages: the Latin Vulgate characteristically holds the place of honour in the middle, between the Greek Septuagint and the Hebrew original. This signifies, according to the Prolegomena, that Christ, *i. e.* the Roman or Latin Church, was crucified between two robbers, *i. e.* the Jewish Synagogue and the schismatical Greek Church! The sixth vol. contains lexica, indexes, etc. Only six hundred copies were printed; hence the work is very rare.

The liberal cardinal spent on his Polyglot 50,000 ducats, or about \$115,000. But it was only one fourth of his yearly income.*

The text of the New Testament is mostly derived from late MSS. not specified, and not described except in the general terms "very ancient and correct," and procured from Rome.†

---

* See a full description in Tregelles, *Account of the Printed Text*, etc., pp. 1-19.

† On the textual sources of the Complutensian Polyglot, see Tregelles, *loc. cit.*, pp. 12-18. Reuss (*Biblioth.* pp. 16-24) gives a list of the readings peculiar to this Greek Testament. An accurate reprint was edited by P. A. Gratz, Tübingen, 1821; 2d ed. Mayence, 1827, with changes in the orthography and punctua-

(3.) Editions of the great printer and scholar ROBERT STEPHENS (STEPHANUS, ESTIENNE, 1503-59), published at Paris in 1546 and 1549, 16mo (called, from the first words of the preface, the *O mirificam* editions); 1550, in folio; and at Geneva in 1551, 16mo. His son Henry (1528-98) collated the MSS. employed for these editions, which were greatly admired for their excellent type, cast at the expense of the French government.

Stephens's "royal edition" (*editio regia*) of 1550 is the most celebrated, and the nearest source of the *Textus Receptus*.* The text was mainly taken from Erasmus (the editions of 1527 and 1535), with marginal readings from the Complutensian edition, and fifteen MSS. of the Paris library, two of them valuable (D and L), but least used. It was republished by F. H. Scrivener, 1859; new edition 1877, with the variations of Beza (1565), Elzevir (1624), Lachmann, Tischendorf, and Tregelles.

The edition of 1551, which was published at Geneva (where Robert Stephens spent his last years as a professed Protestant), though chiefly a reprint of the Royal edition of 1550 in inferior style, is remarkable for the versicular division which here appears for the first time, and which Robert Stephens is said to have made on horseback on a journey from Paris to Lyons. The edition contains the Greek text in the middle of the page, with the Latin Vulgate on the inner side, and the Erasmian version on the outer. The versicular division is injudicious, and breaks

---

tion. Leander Van Ess published an editio Compluto-Erasmica, Tüb. 1827. See Reuss, p. 45.

* Reuss (p. 53): "*Est hæc ipsa editio ex qua derivatur quem nostri textum receptum vulgo vocant, nomine rei minus bene aptato.*"

up the text, sometimes in the middle of the sentence, into fragments, instead of presenting it in natural sections; but it is convenient for reference, and has become indispensable by long use. The English Revision judiciously combines both methods.

(4.) THÉODORE DE BÈZE (BEZA, 1519–1605), Calvin's friend and successor in Geneva, who came into possession of some valuable old MSS. (Cod. Cantabr. and Claromont.), but made little use of them, published several folio editions of Stephens's Greek text (4th ed.), with some changes and a Latin translation of his own, Geneva, 1565, 1582, 1588 (many copies dated 1589), 1598 (reprinted in Cambridge, 1642).*

Beza was a poor critic, but an eminent theologian and commentator, and enjoyed, with Calvin and Bullinger, the highest respect in England during the reigns of Elizabeth and James I. His editions were chiefly used for the Authorised English version of 1611, in connection with the last editions of Stephens.†

---

* Beza called the edition of 1565 the second, but his first, 1557, was only his Latin version with annotations, for which he cared more than for the Greek text. Scrivener (*Introd.* 2d ed. p. 390) gives 1559 as the date of the first edition; but this is an error; see Reuss, *Biblioth.* p. 72 sq. Others speak of an edition of 1576; but this was edited by Henry Stephens. Besides the four folio editions noticed above, Beza published several octavo editions with his Latin version and short marginal notes (1565–67–80–90, 1604). For a full description, see Masch's Le Long, *Bibl. Sacra*, pars i. pp. 307–316.

† On the precise Greek text of the English version, see Dr. Abbot's researches in my Introduction to Lightfoot, Trench, and Ellicott on the *Revision of the New Testament*, New York, 1873, pp. xxvii.–xxix. He shows that the English version agrees

(5.) The brothers BONAVENTURE and ABRAHAM ELZEVIK, enterprising publishers in Holland, issued, with the aid of unknown editors, several editions at Leyden, 1624, 1633, 1641; originally taken (not from Stephens, but) from Beza's smaller edition of 1565, with a few changes from his later editions. Neatly printed, and of handy size, they were popular and authoritative for a long period. The preface to the second edition boldly proclaims: "*Textum ergo habes, nunc ab omnibus receptum: in quo nihil immutatum aut corruptum damus.*" Hence the name *Textus Receptus*, or commonly received standard text, which became a part of orthodoxy on the Continent; while in England Stephens's edition of 1550 acquired this authority; but both agree substantially.* Erasmus is the first, Elzevir's editor the last author, so to say, of the *Textus Receptus*. All the Holland editions were scrupulously copied from the Elzevir text, and Wetstein could not get authority to print his famous Greek Testament (1751-52) except on condition of following it.†

---

with Beza (ed. 1589) against Stephens (ed. 1550) in about ninety places, with Stephens against Beza in about forty, and differs from both in thirty or forty places. Beza's Latin version, which was superior to the preceding ones, and his notes, had also considerable influence, which was misleading in many instances, but, on the whole, beneficial. See B. F. Westcott, *History of the English Bible* (Lond. 1868), p. 294.

* Mill observed but twelve variations. Tischendorf (p. lxxxv. 7th ed.) gives a list of 150 changes; Scrivener (p. 392) states the number at 287. These variations are as unimportant as the variations of the different editions of King James's English version, which number over 20,000.

† For a history of the Elzevir family and a list of their publications, see *Les Elzevier. Histoire et Annales typographiques, par*

(6.) BRIAN WALTON'S *Polyglot Bible*, Lond. 1657, 6 tom. fol. The New Testament (tom. v.) gives the Greek text of Stephens, 1550, with the Latin Vulgate, the Peshito Syriac, the Æthiopic, and Arabic versions. In the Gospels a Persian version is added. Each Oriental version has a collateral Latin translation. At the foot of the Greek text are given the readings of Cod. A. The sixth or supplementary volume furnishes a critical apparatus gathered from sixteen authorities, by the care of the celebrated Archbishop Usher (1580–1656), who had been appointed a member of the Westminster Assembly of Divines, but never attended. Walton (1600–1661) was a royalist, during the civil war, and chaplain to Charles I., and after the Restoration consecrated bishop of Chester (1661). But the *Polyglot* was published under the patronage of Cromwell, who allowed the paper to be imported free of duty. This patronage was afterwards disowned; hence there are two kinds of

---

ALPHONSE WILLEMS, Brux. et Paris, 1880, 2 vols. The titles of the first two editions (1624 and 1633) are as follows:

Ἡ Καινὴ Διαθήκη. *Novum Testamentvm, ex Regijs alijsque optimis editionibus cum curâ expressum.* Lvgdvni Batavorvm, ex Officina Elzeviriana. c1o Io c xxiv. 12mo or 24mo.

(“*Cette édition du N. T. est réputée correcte, mais elle a été effacée par celle de 1633.*” Willems, i. 98.)

Ἡ Καινὴ Διαθήκη. *Novum Testamentum. Ex Regijs alijsque optimis editionibus, hac nova expressum: cui quid accesserit, Præfatio docebit.* Lvgd. Batavorvm, ex Officina Elzeviriorum. c1o Io c xxxiii. 12mo or 24mo.

The second is the most beautiful and correct edition. One of the two editions dated 1641 (that printed by the Elzevirs for Whitaker of London) has notes of Robert Stephens, Joseph Scaliger, Isaac Casaubon, etc. Later editions were printed at Amsterdam.

copies—the one called “republican” (with compliments to Cromwell in the preface, but *no* dedication), the other “loyal” and dedicated to Charles II.*

Walton’s Polyglot is less magnificent than the Paris Polyglot (Paris, 1645, in 10 vols.), but more ample, commodious, and critical.†

---

* “Twelve copies were struck off on large paper. By Cromwell’s permission the paper for this work was allowed to be imported free of duty, and honourable mention is made of him in the Preface. On the Restoration this courtesy was dishonourably withdrawn, and the usual Bible dedication sycophancy transferred to Charles II., at the expense of several cancels; and in this, the ‘Loyal’ copy, so called in contradistinction to the ‘Republican,’ Cromwell is spoken of as ‘Maximus ille Draco.’ This is said to have been the first work printed by subscription in England” (*The Bibles in the Caxton Exhibition*, London, 1877, p. 119 sq.). Comp. H. J. Todd’s *Memoirs of the Life and Writings of Brian Walton*, London, 1821, 2 vols.

† Brian Walton was involved in a controversy with Dr. John Owen, the famous Puritan divine, who labored to defend, from purely dogmatic premises, without regard to stubborn facts, the scholastic theory that inspiration involved not only the religious doctrines, but “every tittle and iota,” and that “the Scriptures of the O. and N. Testaments were immediately and entirely given out by God himself, his mind being in them represented unto us without the least interveniency of such mediums and ways as were capable of giving change or alteration to the least iota or syllable.” (*Of the Integrity and Purity of the Hebrew Text of the Scriptures, with Considerations on the Prolegomena and Appendix to the late ‘Biblia Polyglotta,’* Oxford, 1659.) To this Walton replied, forcibly and conclusively, in *The Considerator Considered*, London, 1659. He maintained that the authority of the Scriptures, as a *certain* and *sufficient* rule of faith, does not depend upon any human authority or any human theory of inspiration, and that Owen’s view was contrary to undeniable facts, and

(7.) JOHN MILL's *Novum Testamentum Græcum*, Oxon. 1707, fol.; often reprinted, especially in England. The fruit of thirty years' labour. A vastly increased critical apparatus.* The text is from Stephens, 1550. It had been preceded by the New Testament of Bishop JOHN FELL, Oxford, 1675; an edition "more valuable for the impulse it gave to subsequent investigators than for the richness of its own stores of fresh materials" (Scrivener, p. 395).

BENTLEY's proposed edition, 1720. Dr. Richard Bentley (1662-1742), whose rare classical scholarship and critical discernment pre-eminently fitted him for the task, made extensive and expensive preparations for a new edition of the Greek and Latin Testament. He, unfortunately, failed to execute his design; but he discovered the true principle which, a century afterwards, was executed by the critical genius of Lachmann. He proposed to go back from the *Textus Receptus* to the oldest text of the first five centuries, hoping that "by taking 2000 errors out of the Pope's Vulgate and as many out of the Protestant Pope Stephens's," he could "set out an edition of each in columns, without using any book under 900 years old, that shall so exactly agree word for word, and order for order, that no two tallies, nor two indentures, can agree better." He issued his *Proposals* for such an edition in 1720, with the last chap-

---

contrary to the judgment of the Reformers and the chief Protestant divines and linguists from Luther and Calvin down to Grotius and Cappellus. "The truth needs not the patronage of an untruth."

* See the list of Mill's MSS. in Scrivener, p. 398. Küster's reprint of Mill, with additions, Amsterdam and Leipsic, also Rotterdam, 1710, deserves to be mentioned.

ter of Revelation in Greek and Latin as a specimen. The scheme was frustrated by an angry controversy between him and Conyers Middleton, and other contentions in which he was involved, by his unruly temper, at Cambridge. The money paid in advance (two thousand guineas) was returned to the subscribers by his nephew, whom he made his literary executor. All that is left is a mass of critical material in the library of Trinity College, Cambridge, including the collation of the Codex Vaticanus, which was transcribed by Woide and edited by Ford in 1799. Bentley was too sanguine in his expectations, and too confident and hasty in his conclusions; but his edition, as Tregelles says, "would have been a valuable contribution towards the establishment of a settled text: it would at least have shaken the foundations of the *Textus Receptus*; and it might well have formed the basis of further labours."

After Bentley's death active interest in Biblical criticism in England ceased for nearly a century, and the work was carried on mainly by German scholars.

(8.) J. A. BENDEL (1687-1752), a most original, profound, pregnant, and devout commentator, author of the invaluable *Gnomon*, which is a marvel of *multum in parvo*, edited a Greek Testament at Tübingen, 1734 and 1755, and wrote several critical dissertations. He became a critic from conscientious scruples, but was confirmed in his faith by thorough research. He divided the textual witnesses into families; facilitated the method of comparing and weighing the readings; suggested true principles of criticism; and departed, in the Apocalypse (his favorite study), from the *Textus Receptus*. Most of his cautious changes have been approved. In the *apparatus criticus* he first set the example of recording the testimonies for and

against the received reading, but he did it only in rare instances. "The peculiar importance of Bengel's New Testament is due to the critical principles developed therein. Not only was his native acuteness of great service to him when weighing the conflicting probabilities of internal evidence, but in his fertile mind sprang up the germ of that theory of *families* or *recensions* which was afterwards expanded by J. S. Semler (1725-91), and grew to such formidable dimensions in the skilful hands of Griesbach."*

(9.) JO. JAC. WETSTEIN † (1693-1754): *Novum Testamentum Græcum Editionis Receptæ cum Lectionibus*, etc., Amstel. 1751-52, 2 tom. fol. The text is mainly from the Elzevir editions, with some readings from Fell's text. He made large additions to the apparatus, and carefully described the MSS. and other sources in the Prolegomena, i. 1-222; ii. 3-15, 449-454, 741-43. His magnificent edition contains also a learned commentary, with illustrations from Hebrew, Greek, and Latin authors.

Wetstein was far inferior to Bengel in judgment, but surpassed him in the extent of his resources. He was neither a sound theologian nor a safe critic, but a most industrious worker and collator. His New Testament repre-

---

* Scrivener, p. 403. Comp. on Bengel the biographies of Burk (1831) and Wächter (1865), and an article in Herzog, ii. 295-301 (new ed.).

† His family name was *Wettstein* (see Hagenbach's art. in Herzog, vol. xviii. p. 74); but he signed himself in Latin *Wetstenius*; and hence English, Dutch, and most German writers spell the name *Wetstein*. He was a native of Basle, and for some time assistant pastor of his father at St. Leonhard's; but, being suspected of Arian and Socinian heresy, he was deposed and exiled from his native city (1730). He obtained a professorship at the Arminian College at Amsterdam (1733).

sents the labour of forty years. He had a natural passion for the study of MSS. ; made extensive literary journeys ; collated about 102 MSS. (among them A, C, and D) with greater care than had been done before, and introduced the system of citing them by Latin letters and Arabic numerals. His Prolegomena are disfigured by the long and painful history of his controversy with his narrow orthodox opponents, Iselin and Frey ; he depreciated the merits of Bengel ; but his New Testament is still valuable as a storehouse of parallel passages from the ancient classics.

During the next twenty years little was done for textual criticism. JOHANN SALOMO SEMLER, the father of German rationalism (1725-91), but, in what he called "Privat-Frömmigkeit" (personal piety), a pietist and an earnest opponent of deism, re-edited Wetstein's Prolegomena with valuable suggestions (Halle, 1764), and stimulated the zeal of his great pupil Griesbach.

2. SECOND PERIOD : TRANSITION FROM THE TEXTUS RECEPTUS TO THE UNCIAL TEXT. FROM GRIESBACH TO LACHMANN—A.D. 1770-1830.

This period shows enlarged comparison of the three sources of the text, the discovery of critical canons, a gradual improvement of the *Textus Receptus*, and approach to an older and better text ; but the former was still retained as a basis on a prescriptive right.

(10.) The period is introduced by the honoured name of JOHANN JACOB GRIESBACH (1745-1812), professor of divinity at Halle and then at Jena. He made the study of textual criticism of the Greek Testament his life-work, and combined all the necessary qualifications of accurate learning, patient industry, and sound judgment. His editions

from 1775 to 1806 mark the beginning of a really critical text, based upon fixed rules. Among these are, that a reading must be supported by ancient testimony; that the shorter reading is preferable to the longer, the more difficult to the easy, the unusual to the usual. He sifted Wetstein's apparatus with scrupulous care; enlarged it by collecting the citations of Origen, and utilizing the Old Latin texts, published by Bianchini and Sabatier; improved and developed Bengel's system of recensions, classifying the authorities under three heads—the Western (D, Latin versions, fathers), the Alexandrian (B, C, L, etc., a recension of the corrupt Western text), and the Constantinopolitan (A, flowing from both); but recognised also mixed and transitional texts, decided for the readings of the largest relative extent, but departed from the Elzevir text only for clear and urgent reasons. His critical canons are well-considered and sound; but he was too much fettered by his recension theory, which was ably criticised and modified by Hug, a Roman Catholic scholar (1765–1846).

Principal editions, Halle and London, 1775–77, 1796–1806, 2 tom. 8vo; reprinted, London, 1809 and 1818 (a very fine edition); an improved third edition of the Gospels by David Schulz, 1827, with Prolegomena and an enlarged apparatus. Griesbach's text is the basis of many manual editions by Schott, Knapp, Tittmann, Hahn, Theile, and of several English and American editions.

While Griesbach was engaged in his work, several scholars made valuable additions to the critical apparatus, the results of which he incorporated in his last edition.

C. F. MATTHÆI (professor at Wittenberg, then at Moscow; d. 1811), Griesbach's opponent, ridiculed the system

of recensions, despised the most ancient authorities, and furnished a text from about a hundred Moscow MSS., all of Constantinopolitan origin, to which he attributed too great a value. The result by no means justified his pretensions and passionate attacks upon others. His *Novum Test. Græce et Lat.* was published at Riga, 1782-88, 12 vols. 8vo; an edition with the Greek text only, in 3 vols. (1803-7).

The Danish professors BIRCH, ADLER, and MOLDENHAWER collected, at the expense of the King of Denmark, a large and valuable amount of new critical material in Italy and Spain, including the readings of the Vatican MS., published by Birch, 1788-1801. During the same period Codd. A, D, and other important MSS. were published.

F. C. ALTER, in his *Greek Test.*, Vienna, 1786-87, 8vo, gave the readings of twenty-two Vienna MSS., and also of four MSS. of the Slavonic version.

The new discoveries of these scholars went far to confirm Griesbach's critical judgment.

(11.) J. M. A. SCHOLZ (a pupil of Hug, and Roman Catholic professor in Bonn; d. 1852): *Novum Testamentum Græce*, etc., 1830-36, 2 vols. 4to; the text reprinted by Bagster, London, with the English version.

Scholz was a poor critic, but an extensive collator. He examined many new MSS. in different countries, though not very accurately, and gave the preference to the Byzantine family, as distinct from the Alexandrian. He frequently departed from the received text, yet, upon the whole, preserved it in preference to that of the Vulgate (which is remarkable for a Roman Catholic). His edition has found greater favour in England than in Germany. It marks no advance upon Griesbach.

3. THIRD PERIOD: THE RESTORATION OF THE PRIMITIVE TEXT. FROM LACHMANN AND TISCHENDORF TO WESTCOTT AND HORT—A.D. 1830–81.

(12.) CARL LACHMANN (professor of classical philology in Berlin; d. 1851): *Novum Testamentum Græce et Latine*, Berol. 1842–50, 2 vols. Comp. his art. in the *Studien und Kritiken*, 1830, No. 4, pp. 817–845. Lachmann had previously published a small edition in 1831, with various readings at the end. In the larger edition he was aided by the younger PHILIP BUTTMANN, who added the apparatus of the Greek text, and published also another small edition based on the Vatican MS., 1856, 1862, and 1865.

Lachmann was not a professional theologian, and not hampered by traditional prejudice. His object was to restore the oldest accessible text, *i. e.* the text of the fourth or fifth century, as found in the oldest sources then known (especially Codd. A, B, C, Itala, Vulgate, ante-Nicene fathers); yet not as a final text, but simply as a sure *historical basis* for further operations of internal criticism. He gives, with diplomatic accuracy, even palpable writing errors if sufficiently attested; not as proceeding from the original writers, but as parts of the *textus traditus* of the fourth century. His range of authorities was limited; Cod. Sinaiticus had not yet been discovered, and Codd. B and C not critically edited. But to him belongs the credit of having broken a new path, and established, with the genius and experience of a master critic, the true basis. He carried out the hint of Bentley and Bengel, and had the boldness to destroy the tyranny of the *Textus Receptus*, and to substitute for it the uncial text of the Nicene age.

Lachmann met with much opposition from the profession-

al theologians, even from such a liberal critic as De Wette, who thought that he had wasted his time and strength. Such is the power of habit and prejudice that every inch of ground in the march of progress is disputed, and must be fairly conquered. But his principles are now pretty generally acknowledged as correct.*

(13.) CONSTANTIN VON TISCHENDORF (professor of theology at Leipsic; b. 1815, d. 1874): *Novum Testamentum Græce, etc., ed. octava critica maior*, Lips.; issued at intervals, in eleven parts, from 1864 to 1872, 2 vols., with a full critical apparatus.

Prof. Tischendorf is by far the most industrious, enterprising, and successful textual critic of the nineteenth century. He visited the principal libraries of Europe in search of documents; made four journeys to England, and three to the Orient; discovered, collated, copied, and edited many most important MSS.; and published, between 1841 and 1873, no less than twenty-four editions of the Greek Testament (including the reissues of his stereotyped *editio academica*). Four of these—issued 1841, 1849, 1859, and 1872—mark a progress in the acquisition of new material. The catalogue of his publications, most of them relating to Biblical criticism, covers more than ten octavo pages. In 1873 he hoped to attend the General Conference of the Evangelical Alliance in New York, and to read a paper on the influence of the Apocryphal Gospels on the formation of the Roman Catholic theory and worship of the Virgin

---

* Tregelles (p. 99): "Lachmann led the way in casting aside the so-called *Textus Receptus*, and boldly placing the New Testament wholly and entirely on the basis of actual authority." Reuss calls him (*Biblioth.* p. 239) "*vir doctissimus et κριτικώτατος.*" Scrivener (p. 422 sqq.) depreciates his merits.

Mary. I had transmitted to him, in the name of the American branch, two free tickets for himself and his son, and provided comfortable lodgings, when a fatal stroke of apoplexy suddenly arrested his earthly labours, May 5, 1873, although he lingered till Dec. 7, 1874.*

Tischendorf started from the basis of Lachmann, but with a less rigorous application of his principle, and with a much larger number of authorities. He intended to give not only the oldest, but also the best, text, with the aid of all authorities. His judgment was influenced by subjective considerations and a very impulsive temper; hence frequent changes in his many editions, which he honestly confessed, quoting Tischendorf versus Tischendorf, but they mark the progress in the range of his resources and knowledge. In his last and best edition he returns again to the uncial authorities, after a temporary departure to later documents, and gives full credit to his own greatest discovery, the MS. from the Mount of Legislation.

* See J. E. Volbeding, *Constantin Tischendorf in seiner 25-jährigen schriftstellerischen Wirksamkeit*, Leips. 1862; Dr. Abbot's article on Tischendorf in the *Unitarian Review* for March, 1875; Dr. Gregory's article in the *Bibliotheca Sacra* for January, 1876; and for his moral and religious character, the addresses of his pastor, Dr. Ahlfeld, and his colleagues Drs. Kahnis and Luthardt, *Am Sarge Tischendorf's*, with a list of his writings, Leips. 1874. These addresses bring into prominence his noble qualities, which were somewhat concealed to the superficial observer by a skin disease—his personal vanity and overfondness for his many and well-earned titles and twenty or more decorations from sovereigns which were displayed in his parlor. He took a prominent part in the united deputations of the Evangelical Alliance to the Czar and Prince Gortschakoff, at Friedrichshafen, in behalf of the persecuted Lutherans in the Baltic provinces, in 1871, at the risk of his popularity at the Russian court.

The Latin Prolegomena to this edition have been prepared, since 1876, by an American scholar, Dr. Caspar René Gregory, residing at Leipsic, with the efficient aid of Dr. Ezra Abbot, of Cambridge, Mass., and will soon be published. Thus America is permitted to take an important part in this great work of restoring the purest text of the book of books by completing the noblest monument of German scholarship in the line of textual criticism.*

(14.) SAM. PRIDEAUX TREGELLES (1813–1875): *The Greek New Testament, edited from ancient authorities, with the Latin Version of Jerome from the Codex Amiatinus*, London; issued in parts from 1857 to 1879, 4to. He had previously edited *The Book of Revelation in Greek*, 1844.

Dr. Tregelles devoted his whole life to this useful and herculean task, with a reverent and devout spirit similar to that of Bengel.† He visited many libraries in Europe, col-

---

* See an article by Dr. Abbot in the *Harvard Register*, Cambridge, Mass., 1881, pp. 322, 323. We learn from this that the Prolegomena will give the fullest description of the critical material and a key to the multitudinous abbreviations of Tischendorf's apparatus, which to ordinary readers are about as intelligible as a hieroglyphic alphabet. The "Addenda et Emen-danda" will contain a formidable list of errors in the text and apparatus which scholars have detected, and additional references to new sources. I regret that I could not avail myself of these Prolegomena, but I had the benefit of Dr. Abbot's valuable suggestions and aid in reading the proof of this Introduction, which I was obliged to prepare within a few weeks.

† Dr. T. was of Quaker descent, and associated for a time with the "Plymouth Brethren." He edited *The Englishman's Greek Concordance to the N. T.* (1839), *The Englishman's Hebrew and Chaldee Concordance of the O. T.* (1843, 2 vols.), a translation of Gesenius's *Hebrew and Chaldee Lexicon* (1847), and other useful books. He was very poor, but in his later years he received a

lated the most important uncial and cursive MSS., and published the palimpsest Codex Zacynthius (on Luke). He was far behind Tischendorf in the extent of his resources, but more scrupulously accurate in the use of them.* He followed Lachmann's principle. He left behind him a monumental work of painstaking, conscientious, and devout scholarship. But it needs to be corrected and supplemented from the Codex Sinaiticus, and the critical edition of the Codex Vaticanus, which he was not permitted to inspect in Rome by the jealous authorities. Like Tischendorf, he was prevented from completing his work, and was struck down by paralysis while engaged in concluding the last chapters of Revelation (in 1870). He never recovered, and could not take part in the labours of the English Revision Committee, of which he was appointed a member. The Prolegomena were compiled and edited four years after his death by Dr. Hort and Rev. A. W. Streane, 1879.

(15.) WESTCOTT and HORT: *The New Testament in the Original Greek*, Cambridge and London, Macmillan & Co.; New York, Harper & Brothers, 1881.

Of this, the last and the best critical edition of the Greek Testament, which was begun in 1853 and completed in 1881, we have said enough in the beginning of this Introduction.

Simultaneously with this edition there appeared two other editions of the Greek Testament, which make no

---

pension of £200 from the civil list. His belief in verbal inspiration made him, like Bengel, a verbal critic.

* Dr. Scrivener remarks (p. 431): "Where Tischendorf and Tregelles differ" (in collation), "the latter is seldom in the wrong."

claim to be independent critical recensions of the text, but have a special interest and value in connection with the Westminster or Anglo-American Revision, and supplement each other. They were carefully prepared by two members of the New Testament Company of Revisers, but it is distinctly stated that "the Revisers are not responsible" for the publication. They were undertaken by the English University Presses.

Dr. SCRIVENER, in his edition published by the University Press of Cambridge, gives *The New Testament in the Original Greek, according to the Text followed in the Authorised Version (i. e. the Textus Receptus of Beza's edition of 1598), together with the Variations adopted in the Revised Version.* He puts the new readings at the foot of the page, and prints the displaced readings of the text in heavier type.

Dr. PALMER, archdeacon of Oxford, in *The Greek Testament, with the Readings adopted by the Revisers of the Authorised Version*, published by the Clarendon Press, Oxford, 1881, pursues the opposite method: he presents the Greek text followed by the Revisers, and puts the discarded readings of the *Textus Receptus* and of the version of 1611 in foot-notes. The Revisers state, in the Preface from the Jerusalem Chamber (p. xiii., royal-octavo ed.), that they did not esteem it within their province "to construct a continuous and complete Greek text. In many cases the English rendering was considered to represent correctly either of two competing readings in the Greek, and then the question of the text was usually not raised." Dr. Palmer, with the aid of lists of readings prepared by the Revisers in the progress of their work, has constructed a continuous text, taking for the basis the third edition of Stephens

(1550), and following it closely in all cases in which the Revisers did not express a preference for other readings; even the orthography, the spelling of proper names, and the typographical peculiarities or errors of Stephens are, with a few exceptions, retained. The chapters are marked as in Stephens's edition of 1550, the distribution into verses accords with that in the Authorised Version, and the division into paragraphs is conformed to the English Revision of 1881.

The year 1881 is fruitful above any other in editions of the New Testament in Greek and the Revised English Version; and the demand for the latter in Great Britain and the United States is beyond all precedent in the history of literature. We may well call it the year of the republication of the Gospel. The immense stimulus thus given to a careful and comparative study of the words of Christ and his apostles must bear rich fruit. The first printed edition of the Greek Testament in 1516 was followed by the great Reformation of 1517. May the numerous editions of 1881 lead to a deeper understanding and wider spread of the Christianity of Christ!

NEW YORK, *August 1, 1881.*

INDEX TO NOTATION.

The notation adopted in this work is used to draw attention to three classes of passages:

(1.) Passages where it has been found impossible to decide which of two or more various readings is certainly right.

(2.) Passages containing readings in regard to which some suspicion is entertained by the editors.

(3.) Passages where interpolations of special interest occur in certain documents.

In connection with all passages of the first class, alternative readings are given, which have a reasonable probability of being genuine. Of these alternative readings, those which on the whole are the more probable, or the better attested, are printed in the text as the primary readings; the secondary readings being distinguished by a notation which varies according as they differ from the primary readings by omission, addition, or substitution.

MARKS IN THE TEXT.

[ ] These marks indicate that the word or words enclosed in them are omitted in secondary readings. Thus, in Matt. vii. 24 (p. 17), τὸς λόγους τούτους is the primary reading, τὸς λόγους, without τούτους, the secondary reading.

† (1.) *Without any accompanying mark in the margin.* This mark indicates the place where secondary readings add the word or words printed in the margin opposite the primary reading. Thus, in Matt. xxiii. 38 (p. 56), ὁ οἶκος ἡμῶν is the primary reading, ὁ οἶκος ἡμῶν ἔρημος the secondary reading.

(2.) *Accompanied by the marks †† in the margin,* it indicates that certain 'Western' documents contain, in places thus distinguished, interpolations embracing some apparently fresh or distinctive matter, but having no sufficient

intrinsic claim to any form of incorporation with the New Testament; such interpolations being printed opposite to it in the margin between the special marks ††. See Matt. xx. 16 (p. 47), where some 'Western' documents interpolate, after ἔσχατοι, the clause πολλοὶ γὰρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

⌈] These marks enclose portions of the text to which the contents of the opposite margin refer. They are used in the following cases:

- (1.) *Without any accompanying mark in the margin*, to indicate words and passages for which secondary readings are printed opposite in the margin. Thus, in Matt. xvi. 20 (p. 39), ἐπετίμησεν is the primary reading, διεστείλατο the secondary reading.
- (2.) *Accompanied by 'Ap. †' in the margin*, to indicate portions of the text which, in the judgement of the editors, probably contain some "primitive" error, that is, an error affecting the text of all existing documents, and thus incapable of being rectified without the aid of conjecture; such places being the subject of notes in the Appendix. See Matt. xv. 30 (p. 37), χωλούς, κυλλούς, τυφλούς, κωφούς.
- (3.) *Accompanied by the marginal marks ††*, to indicate portions of the text for which 'Western' documents substitute the word or words printed opposite in the margin between the special marks ††; such substitutions being similar in character to the 'Western' interpolations already mentioned. Thus, in Matt. viii. 12 (p. 18), some 'Western' documents substitute ἐξελεύσονται for ἐκβλήθῃσονται of the text.

†† These marks indicate that the word or words enclosed within them are apparently right, and are attested largely, though not by the best documents; the better attested readings being printed in the margin with 'Ap.' and noticed in the Appendix. Thus, in Heb. vii. 1 (p. 469), ὁ is apparently right, ὁς the better attested reading.

[ ] These marks enclose (a) a few very early interpolations in the Gospels, omitted by 'Western' documents alone, as in Luke xxii. 19, 20 (p. 177), or by 'Western' and 'Syrian' documents alone, as in Matt. xxvii. 49 (pp. 68, 69); (b) a few interpolations in the Gospels, probably

'Western' in origin, containing important matter apparently derived from extraneous sources, as in Matt. xvi. 2, 3 (p. 38).

MARKS IN THE MARGIN.

- [ ] Used in the margin with the same significance as in the text (see above), to distinguish two or more marginal readings which differ from each other merely by the omission or addition of words. Thus two alternative readings are indicated in the margin at Matt. viii. 18 (p. 19), one being πολλοὺς ὄχλους, the other ὄχλους without πολλοὺς. In other cases, two or more marginal readings are separated by *v.* See marg. Matt. xiii. 30 (p. 32).
- Ap.* (1.) When attached to marginal readings or punctuations, this indicates that such readings or punctuations are examined in the Appendix.
- “ (2.) Accompanied by †† in the text. See †† above.
- “ (3.) Standing alone, without any corresponding mark in the text, it indicates places where occur miscellaneous rejected readings which, having some special interest, are noticed in the Appendix. See Matt. xvii. 20 (p. 41).
- Ap.* † Accompanied by ⌈ ⌋ in the text. See ⌈ ⌋ (2.) above.
- + Accompanied by ⌞ or ⌈ ⌋ in the text. See ⌞ (2.) and ⌈ ⌋ (3.) above.
- * This mark indicates that the marginal note, being too long to be conveniently inserted in the usual place, has been printed at the foot of the page, where it is distinguished by a corresponding *. When two notes of this kind occur on one page, the second is indicated by ‡. See Acts xviii. 21 and 27 (p. 290).

TYPE AND ARRANGEMENT.

Uncial type is employed for quotations from the Old Testament, including phrases borrowed from some one place or a number of places.

Metrical arrangement is chosen for poetical and rhythmical passages.

Short spaces indicate sub-paragraphs.

The *orthography* is taken from the best MSS.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΗΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

1 ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ Ἀβρααμ.

- 2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ,
Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,
Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ,
Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρῶμ,
Ἑσρῶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ,
4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ,
Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών,
Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών,
5 Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ,
Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβηδ ἐκ τῆς Ῥούθ,
Ἰωβηδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί,
6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα.

- Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου,
7 Σολομών δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ,
Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά,
Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ,
8 Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ,
Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν,

Ὁζειάς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωαθάμ, 9
 Ἰωαθάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχας,
 Ἄχας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκιάν,
 Ἐζεκιίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, 10
 Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμῶς,
 Ἀμῶς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσειάν,
 Ἰωσειίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς 11
 αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

Αρ.

Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν 12
 τὸν Σαλαθιήλ,
 Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ,
 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, 13
 Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ,
 Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζῶρ,
 Ἀζῶρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, 14
 Σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ,
 Ἀχείμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ,
 Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, 15
 Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν,
 Μαθθάν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,
 Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ 16
 ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβίδ γενεαὶ 17
 δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαβίδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυ-
 λῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βα-
 βυλῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

- 18 ΤΟΥ ΔΕ Γ[ΙΗΣΟΥ] ΧΡΙΣΤΟΥ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. Μνη-
 στευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ
 19 συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος
 20 αἰγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέ-
 λων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.
 21 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ
 ἐφάνη αὐτῷ λέγων Ἰωσήφ υἱὸς Δαυεὶδ, μὴ φοβηθῆς παρα-
 λαβεῖν Ἐμμανὴν τὴν γυναικὰ σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννη-
 22 θὲν ἐκ πνεύματος ἔστιν αἰγίου· τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέ-
 σεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν
 23 αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὄλον γέγο-
 νεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου
 λέγοντος
 24 Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται γίον,
 καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανοὴλ·
 25 ὃ ἔστιν μεθερμηνευσόμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. Ἐγερθεὶς
 δὲ [ὁ] Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ
 ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβεν τὴν γυναικὰ αὐτοῦ·
 26 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως [οὔ] ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσεν
 τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

Χριστοῦ Ἰησοῦ
Αφ.

Μαριὰμ

Αφ.

- 1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας
 ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνα-
 2 τολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες Ποῦ ἐστὶν
 ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν
 ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.
 3 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη καὶ πᾶσα
 4 Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχι-
 ερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν

ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ἐν Βηθλεὲμ 5
τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου

Καὶ σὺ, Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα,

6

οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα·

ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγοούμενος,

ὅστις ποιμανεῖ τὸν ἄλόν μου τὸν Ἰσραήλ.

Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν πα- 7
ρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ πέμψας 8
αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκρι-
βῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ δὲ εὔρητε ἀπαγγεῖλατέ μοι,
ὅπως καγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες 9
τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν, καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν
τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ
ἦν τὸ παιδίον. ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν με- 10
γάλην σφόδρα. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδί- 11
ον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνη-
σαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγ-
καν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. καὶ χρη- 12
ματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη δι' ἄλ-
λης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. Ἄνα- 13

Αφ.

κατ' ὄναρ ἐφάνη

χωρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κα-
τ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι
ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παι-
δίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ 14
παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς
Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πλη- 15
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος
Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν γίόν μου. Τότε 16

Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν,
καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθ-
λεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄριοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατω-
τέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. Τότε 17

ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος

- 18 ΦΩΝῆ ἔν Ῥαμὰ ἠκούσθη,
 κλαυθμὸς καὶ ὀδγρμὸς πολὺς·
 Ῥαχὴλ κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
 καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι ὅτι οὐκ εἰσίν.
- 19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαί-
 20 νεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων Ἐγερθεὶς
 παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύ-
 21 ον εἰς γῆν Ἰσραὴλ, τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντές τὴν
 22 ψυχὴν τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον
 καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. ἀκού-
 23 σασ δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ
 πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματι-
 σθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας,
 καὶ ἔλθων κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως
 πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κλη-
 θήσεται.

- 1 ΕΝ ΔΕ ΤΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάνης
 2 ὁ βαπτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας λέγων
 3 Μετανοεῖτε, ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Οὗτος
 γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος

- ΦΩΝῆ ΒΟΩΝΤΟΣ ἐν τῇ ἐρήμῳ
 Ἔτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,
 εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβοις αὐτοῦ.
- 4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάνης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν
 καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ,
 5 ἡ δὲ τροφή ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. Τότε

ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰου-
 दाία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐβαπτί- 6
 ζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι
 τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων 7
 καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐ-
 τοῖς Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ
 τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς 8
 μετανοίας· καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν 9
 τὸν Ἀβραάμ, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν
 λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη 10
 πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ
 ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
 ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω 11
 μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς
 τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύ-
 ματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ· οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, 12
 καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συναΐξει τὸν σίτον
 αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην[†], τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ
 ἀσβέστω. Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς 13
 Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτι-
 σθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων Ἐγὼ 14
 χρεία ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με;
 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐὰν ἄρτι, οὕτω 15
 γὰρ πρέπειν ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην.
 Ἄρ. τότε ἀφήσιν αὐτόν. βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη 16
 ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἠνεώχθησαν[†] οἱ οὐρανοί, καὶ
 εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαίνον ὡσεὶ περιστεράν ἐρχό-
 μενον ἐπ' αὐτόν· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα 17
 Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς[†] μου ὁ ἀγαπητός, ἐν[†] ᾧ εὐδόκησα.

αὐτοῦ

πρὸς αὐτόν

Ἄρ.

αὐτῷ

μου, ὁ ἀγαπητός ἐν

Τότε [ὁ] Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύ- 1
 ματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ νηστεύσας 2
 ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα ὕστερον
 ἐπείνασεν. Καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ Εἰ 3

υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἶπὸν ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Γέγραπται Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ
 ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπο-
 5 ρεγομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. Τότε παραλαμβάνει
 αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν
 6 ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ λέγει αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ
 τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι

Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ
 καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε,

μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σοῦ.

7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πάλιν γέγραπται Οὐκ ἐκπειράσεις
 8 Κύριον τὸν θεόν σοῦ. Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ
 διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας
 9 τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ
 εἶπεν αὐτῷ Ταῦτά σοι πάντα δώσω ἐὰν πεσῶν προσκυ-
 10 νήσῃς μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὑπαγε, Σατανᾶ·
 γέγραπται γὰρ Κύριον τὸν θεόν σοῦ προσκυνήσεις
 11 καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ
 διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν
 αὐτῷ.

Αρ.

12 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν
 13 Γαλιλαίαν. καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά ἐλθὼν κατέκησεν
 εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλῶν
 14 καὶ Νεφθαλείμ· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ
 προφήτου λέγοντος

15 Γῆ Ζαβογλῶν καὶ γῆ Νεφθαλείμ,
 ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου

Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,

16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκυτιᾷ
 φῶς εἶδεν μέγα,

καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου
 φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

ΑΠΟ ΤΟΤΕ ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν 17
 Ἡγγικεν Ἰησοῦς ἡγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν 18
 δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θά-
 λασσαν, ἦσαν γὰρ ἀλεεῖς· καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὀπίσω 19
 μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλεεῖς ἀνθρώπων. οἱ δὲ εὐθέως 20
 ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβάς ἐκείθεν 21
 εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου
 καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβε-
 δαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν,
 καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ 22
 τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ 23

περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συνα-
 γωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασι-
 λείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν
 ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν 24
 Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας
 ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, δαιμονιζο-
 μένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παράλυτικούς, καὶ ἐθερά-
 πεισεν αὐτούς. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ 25
 τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ
 Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Ἰδὼν δὲ τοὺς 1

ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσ-
 ἦλθαν [αὐτῷ] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα 2
 αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων

3 ΜΑΚΑΡΙΟΙ οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

4 μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

5 μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

6 μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

8 μακάριοι οἱ καθαρὸι τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.

9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι [αὐτοὶ] υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.

10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

11 μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν· ψευδόμενοι ἕνεκεν

12 ἐμοῦ· χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω

14 καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου.

15 οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μῶδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ

16 οἰκίᾳ. οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι· ἀμὴν

18 γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία κερέα οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως [ἂν]

19 πάντα γένηται. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βα-

-μ. οἱ πραεῖς...
τὴν γῆν.
μ. οἱ πενθοῦντες
...παρακληθήσονται.†

σιλεία τῶν οὐρανῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισ- 20
σεύσῃ ὑμῶν ἢ δικαιοσύνη πλείον τῶν γραμματέων καὶ
Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-
ρανῶν.

Ἦκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐ 21
ΦΟΝΕΥΣΕΙΣ· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

Αρ.

Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ 22
ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἶπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἶπῃ Μωρέ,
ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ἐὰν οὖν προσ- 23
φέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κακεὶ μνησθῆς
ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν 24
σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπάγε πρῶτον δια-
λάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ
δῶρόν σου. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου 25
εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ, μὴ ποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος
τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βλη-
θήσῃ· ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν 26
ἀποδώσῃς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

Ἦκούσατε ὅτι 27
ἐρρέθη Οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέ- 28
πων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι [αὐτήν] ἤδη ἐμοίχευσεν
αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς 29
σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ, συμφέρει
γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ
σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν· καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ 30
σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ, συμ-
φέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον
τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ.

Ἐρρέθη δέ 31
Ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀπο-
στάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν 32
γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτήν μοι-
χευθῆναι[, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχα-
ται].

Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις 33
Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κγρίῳ τοὺς ὄρ-

34 ΚΟΥΣ ΚΟΥ. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμῶσαι ὅλως· μήτε ἐν
 35 τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· μήτε ἐν τῇ
 36 γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστὶν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς
 37 Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως·
 38 ἐστίν.

Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη Ὀφθαλμὸν ἀντὶ
 39 ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
 40 μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ραπίζει εἰς τὴν
 41 δεξιὰν σιαγόνα [σου], στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ
 42 θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ
 43 καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἐν, ὑπάγε
 44 μετ' αὐτοῦ δύο. τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ
 45 σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

Ἠκούσατε
 46 ὅτι ἐρρέθη Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν
 47 ἐχθρόν σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς
 48 ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως
 49 γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν
 50 ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ
 51 βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἔὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς
 52 ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι
 53 τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; καὶ ἔὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς
 54 ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ
 55 αὐτὸ ποιοῦσιν; Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ
 56 ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

1 Προσέχετε [δὲ] τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπρο-
 2 σθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μή-
 3 γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς
 4 οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ
 5 σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν
 6 ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ
 7 τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν

ἐσται|Αβ.

οὕτως

αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιούντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἢ ἀρι- 3
στερά σου τί ποιεῖ ἢ δεξιά σου, ὅπως ἦ σοῦ ἢ ἐλεημοσύνη 4
ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀπο-
δώσει σοι.

Καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε 5
ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν
ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως
φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν
μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ 6
ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι
τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ
βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. Προσευχόμενοι δὲ 7
μὴ βατταλογήσητε ὡσπερ οἱ ἐθνικοί, δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν
τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακούσθήσονται· μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε 8
αὐτοῖς, οἶδεν γὰρ [ὁ θεὸς] ὁ πατήρ ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε
πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε 9
ὑμεῖς

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·

Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου,

ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου,

10

γενηθήτω τὸ θέλημά σου,

ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς·

Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον

11

δός ἡμῖν σήμερον·

καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,

12

ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·

καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,

13

ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Αφ.

Ἐὰν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, 14
ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ 15
ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις [τὰ παραπτώματα αὐτῶν], οὐδὲ ὁ πα-
τήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Ὅταν 16

δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί,
ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς

ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
 17 μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν
 18 καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώ-
 ποις νηστεύων ἄλλα τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ· καὶ
 ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.

νηστεύων τοῖς ἐν-
 θρώποις

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς
 καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ
 20 κλέπτουσιν· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ,
 ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ
 21 διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θη-
 22 σαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται [καὶ] ἡ καρδιά σου. Ὁ λύχνος
 τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ἦ ὁ ὀφθαλμός
 23 σου ἀπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ
 ὀφθαλμός σου πονηρὸς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτινὸν
 24 ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος
 πόσον. Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ
 τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται
 καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν
 25 καὶ μαμωνᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ
 ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε [ἢ τί πίνητε], μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν
 τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ
 26 σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
 νοῦ ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν
 εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά·
 27 οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μερι-
 μνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν
 28 ἓνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ
 κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς ἀξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθου-
 29 σιν· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ
 30 αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
 ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον
 ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιένυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλι-
 31 γόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες Τί φάγωμεν;

ἢ Τί πίνωμεν; ἢ Τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ 32
 ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι
 χρῆζετε τούτων ἀπάντων. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασι- 33
Αρ. λείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προσ-
 τεθήσεται ὑμῖν. μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἢ 34
 γὰρ αὔριον μεριμνήσει αὐτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία
 αὐτῆς.

Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε ¹
 ριθῆσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. ²

Ὅτι δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ ³
 σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῶ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς ⁴
 ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ
 ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
 ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν, ⁵
 καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
 τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ ⁶
 βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μή
 ποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσίν αὐτῶν καὶ
 στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ⁷
 ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. ⁸
 γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει καὶ τῷ
ἀνοίγεται κρούοντι ἄνοιγήσεται. ἢ τίς ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ⁹
 αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον—μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ ¹⁰
 καὶ ἰχθὺν αἰτήσῃ—μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς ¹¹
 πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις
 ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
 δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. Πάντα οὖν ὅσα ἐὰν ¹²
 θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς
 ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφήται.

ἢ πύλη Αρ.

Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ¹ καὶ ¹³
 εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ
 πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· ὅτι στενὴ ἡ πύλη ¹⁴
 καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ

15 ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν. Προσέχετε
 ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν
 16 ἐνδύμασι προβάτων ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἄρπαγες. ἀπὸ
 τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν
 17 ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτω πᾶν
 δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς ἰκαροῦ ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δέν-
 18 δρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ· οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν
 καρποὺς πονηροὺς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς
 19 καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν
 20 ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν
 21 αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε
 κύριε εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ
 ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἄ-
 22 πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ Κύριε κύριε, οὐ
 τῷ σῶ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι
 23 ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε
 ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν
 ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους [τούτους] καὶ
 ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδό-
 25 μησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ κατέβη ἡ
 βροχὴ καὶ ἦλθαν οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ
 προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν, τεθεμελίωτο
 26 γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους
 τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ,
 27 ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. καὶ
 κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθαν οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ
 ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν
 ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τού-
 29 τους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν
 γὰρ διδάσκων αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ

ποιεῖ καλοὺς

Αὐτός εἰσελεύσε-
 ται εἰς τὴν βασι-
 λείαν τῶν οὐρα-
 νῶν

Ἀρ

†καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι†

γραμματεῖς αὐτῶν†.

Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολούθησαν αὐτῷ 1
ὄχλοι πολλοί. Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει 2
αὐτῷ λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι. καὶ 3
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ λέγων Θέλω, καθαρίσθητι·
καὶ εὐθέως ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ 4
Ἰησοῦς Ὅρα μηδενὶ εἶπης, ἀλλὰ ὑπαγε σεαυτὸν δείζων.
τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωυσῆς 5
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς
Καφαρναοὺμ προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν 6
αὐτὸν καὶ λέγων Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ
παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. λέγει αὐτῷ Ἐγὼ ἐλ- 7
θὼν θεραπεύσω αὐτόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη 8
Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς·
ἀλλὰ μόνον εἶπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου· καὶ 9
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν [τάσσόμενος], ἔχων
ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ 10
πορεύεται, καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ
μου Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς 11
ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ εὑροί. λέγω 12
δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσεμῶν ἤξουσιν
καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ
ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκ- 13
βληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 14
τῷ ἑκατοντάρχῳ Ὑπαγε, ὡς ἐπίστευσας γεννηθήτω σοι· καὶ
ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ἐλθὼν ὁ 15
Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πειθερὰν αὐτοῦ
βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν· καὶ ἤψατο τῆς χεῖρός αὐ-
τῆς, καὶ ἀφήκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει
αὐτῷ. Ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ 1

Αρ.

†ἐξελεύσονται†

δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ,
 17 καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρω-
 θῆ τὸ ῥήθην διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος Ἀγτός
 τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσοις ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἄχλον^{[πολλοὺς] ὄχλους} περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν

19 εἰς τὸ πέραν. Καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς
 εἶπεν αὐτῷ Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ.

20 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν
 καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ
 21 ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει. Ἔτερος δὲ
 τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον
 22 ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει
 αὐτῷ Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς

23 ἑαυτῶν νεκρούς. Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς πλοῖον

24 ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς
 μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτε-

25 σθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. καὶ προσ-
 ελθόντες ἠγειραν αὐτὸν λέγοντες Κύριε, σῶσον, ἀπολλύ-

26 μέθα. καὶ λέγει αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε
 ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ

27 ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν
 λέγοντες Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θά-

28 λασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν; Καὶ ἐλθόντος αὐ-

τοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ὑπήντησαν
 αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χα-

29 ἐκείνης. καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ
 30 τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; Ἦν

δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.

31 οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἐκβάλλεις
 ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξεληθόντες ἀπῆλθαν εἰς
 τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὤρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ

Αρ.

κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν 33 ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοὺ 34

τοῦ

πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόν-
τες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐ-
τῶν. Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλ- 1
θεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυ- 2
τικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν
αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ Θάρσει, τέκνον· ἀφίενταί
σου αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἰδοὺ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν 3
ἐν ἑαυτοῖς Οὗτος βλασφημεῖ. καὶ ἰδὼς ὁ Ἰησοῦς τὰς 4
ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν Ἴνα τί ἐνθυμείσθε πονηρὰ ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν; τί γὰρ ἔστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφίεν- 5
ταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἐγειρε καὶ περιπάτει; ἴνα 6
δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας— τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ Ἐγει-
ρε ἄρον σου τὴν κλίνην καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ 7
ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξου- 8
σίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

ιδῶν

Ἐγερθεὶς

Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον 9
ἐπὶ τὸ τελῶνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκο-
λούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ 10
ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ
τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ
καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον 11
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ὁ δὲ ἀκούσας εἶπεν 12
Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχον-
τες. πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἔστιν Ἐλεος θέλω καὶ οὐ 13
θγῆσαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτω-
λούς. Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰω- 14

πολλά

άνου λέγοντες Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν^τ,

- 15 οἱ δὲ μαθηταὶ σοῦ οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ Ἵνυμφῶνος Ἵ πεν- -Ἵνυμφίου-
 θεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ
 ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νη-
 16 στεύσουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνά-
 φου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ
 17 τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλλουσιν
 οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μῆγε, ῥήγνυνται οἱ
 ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται·
 ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ ἀμφό-
 τεροι συντηροῦνται.
- 18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς ἰδοὺ ἄρχων Ἰ[εῖς] προσελ- εἰσελθὼν
 θῶν Ἵ προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι Ἵ Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτε-
 λεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ
 19 ζήσεται. καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς Ἰηκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ Ἰηκολούθησεν
 20 μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη
 προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
 21 αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ Ἵ Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱμα-
 22 τίου αὐτοῦ σωθήσομαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἰδὼν
 αὐτήν εἶπεν Ἵ Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν
 23 σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ ἐλθὼν ὁ
 Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς
 24 καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν Ἵ Ἀναχωρεῖτε, οὐ γὰρ
 ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει· καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.
 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς
 26 αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη Ἰαὐ- αὐτῆς
 27 τη Ἵ εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. Καὶ παράγοντι
 ἐκείθεν τῷ Ἰησοῦ Ἰηκολούθησαν Ἵ δύο τυφλοὶ κράζοντες αὐτῷ
 28 καὶ λέγοντες Ἵ Ἐλέησον ἡμᾶς, Ἰαὐε Ἵ Δαυεῖδ. ἐλθόντι δὲ υἱὸς
 εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθαν αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς Ἵ Πιστεύετε ὅτι Ἰδύναμαι τοῦτο Ἵ ποιῆσαι; λέγουσιν τοῦτο δύναμαι
 29 αὐτῷ Ἵ Ναί, κύριε. τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων
 30 Ἵ Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. καὶ ἠνεῶχθησαν

αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. Καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Ὅρατε μηδεὶς γινωσκέτω· οἱ δὲ ἐξεληθόντες διεφήμι- 31
σαν αὐτὸν ἐν ὄλῃ τῇ γῆ ἐκείνῃ. Αὐτῶν δὲ ἐξερ- 32
χομένων ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ κωφὸν δαιμονιζόμενον· καὶ 33
ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἔθαύ-
μασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ
Ἰσραήλ. [οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν 34
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.]

Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, 35
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ
πᾶσαν μαλακίαν. Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγ- 36
χνίσθη περὶ αὐτῶν ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι
ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. τότε λέγει τοῖς 37
μαθηταῖς αὐτοῦ Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλί-
γοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργά- 38
τας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς 1
δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων
ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νό-
σον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀπο- 2
στόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος
Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ Ἰάκωβος ὁ
τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάνης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Φίλιππος 3
καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκω-
βος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ ῥαββθαίου, Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ 4
Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν. Τού- 5
τους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς
λέγων

Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν
μὴ εἰσέλθῃτε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ 6
ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέ- 7
γοντες ὅτι Ἡγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας 8

9 θεραπεύετε, νεκρούς ἐγείρετε, λεπρούς καθαρίζετε, δαιμόνια
 ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. Μὴ κτήσησθε
 10 χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὠμῶν,
 11 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα
 12 μηδὲ ῥάβδον· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. εἰς
 ἣν ὁ ἄνθρωπος πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθῃτε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ
 13 ἀξίός ἐστιν· κακεὶ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε. εἰσερχόμενοι
 14 δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν· καὶ εἰ μὲν ἦ ἡ οἰκία
 ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· εἰ δὲ μὴ ἦ ἀξία, ἡ
 15 εἰρήνη ὑμῶν ἔξω ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. καὶ ὅς ἂν μὴ
 16 δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι
 17 ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκεῖνης ἐκτινάξατε τὸν κονι-
 18 ορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον
 19 ἔσται γῆ Σοδομόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ
 20 πόλει ἐκείνῃ. Ἴδού ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς
 πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις·
 21 καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀν-
 θρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς
 22 συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας
 23 δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐ-
 τοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ὅταν δὲ παραδώσιν ὑμᾶς, μὴ μερι-
 μνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ
 24 τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ οἱ λαλοῦντες
 ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
 25 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέ-
 κνον, καὶ ἑπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώ-
 26 σουσιν αὐτούς. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
 ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.
 27 ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν
 28 ἐτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις
 29 [τοῦ] Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστιν
 30 μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τὸν κύριον
 31 αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος

πρὸς

ἐκ

ὁ ὄφεις

ἐπαναστήσεται

 † καὶ ἐκ ταύτης
 διώκωσιν ὑμᾶς,
 φεύγετε εἰς τὴν
 ἀλλην·

τῷ οἰκοδεσπότῃ...
...τοῖς οἰκιακοῖς

δ' ἂν

αὐτοῦ, καὶ ὁ δούλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδε-
σπότην Βεεζεβούλ ἐπεκάλεσαν, πόσω μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς¹
αὐτοῦ. μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκα- 26
λυμμένοι ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνω-
σθήσεται. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ φωτί· 27
καὶ ὃ εἰς τὸ οὐς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων. καὶ 28
μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα τὴν δὲ
ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτείνειν· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν
δυναμένον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεένῃ. οὐχὶ 29
δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πε-
σεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ὑμῶν δὲ καὶ 30
αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. μὴ οὖν 31
φοβεῖσθε πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. Πᾶς οὖν 32
ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμο-
λογήσω καὶ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς· ὅστις δὲ ἄρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀν- 33
θρώπων, ἀρνήσομαι καὶ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου
τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον 34
βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην
ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ 35
πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ
καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ, καὶ ἐχθροὶ τοῦ 36
ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μη- 37
τέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ
θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὁσ οὐ λαμ- 38
βάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔ-
στιν μου ἄξιος. ὁ εὐρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, 39
καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐ-
τήν. Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ 40
δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ δεχόμενος προ- 41
φήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ
ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμ-
ψεται. καὶ ὁσ ἂν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον 42

ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
 ἄπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

ἀπόληται ὁ
 μισθός

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσειν τοῖς δώ-
 δεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ
 κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ
 3 χριστοῦ πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Σὺ
 4 εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάνει ἃ
 5 ἀκούετε καὶ βλέπετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ
 περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν,
 6 καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μα-
 7 κάριος ἐστὶν ὃς ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

ἀναβλέπουσιν

Τού-
 των δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις
 περὶ Ἰωάνου Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κά-
 8 λαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν;
 ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ
 9 φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. ἀλλὰ τί ἐξήλ-
 θατε; προφήτην ἰδεῖν; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον
 10 προφήτου. οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται

Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώ-
 που σοῦ,

ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σοῦ ἔμπροσθέν σου.

11 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μεί-
 ζων Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασι-
 12 λείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν
 Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 13 βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ
 14 προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάνου ἐπροφήτευσαν· καὶ εἰ
 15 θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλείας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. Ὁ
 16 ἔχων ὦτα ἀκουέτω. Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην;

ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἢ προσφω-
 νοῦντα τοῖς ἑτέροις λέγουσιν 17

Ἠυλόησαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·

ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκόψασθε·

ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μῆτε ἐσθίων μῆτε πίνων, καὶ λέγουσιν 18
 Δαιμόνιον ἔχει· ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ 19
 πίνων, καὶ λέγουσιν Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
 τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
 τῶν ἔργων αὐτῆς.

Αρ.

Τότε ἤρξατο ὀνειδίξειν τὰς 20
 πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλείσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ
 μετενόησαν· Οὐαὶ σοι, Χοραζεῖν· οὐαὶ σοι, Βηθσαιδάν· 21
 ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμε-
 ναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.
 πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν 22
 ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, Καφαρναούμ, μὴ ἕως 23
 οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ἄλδογ καταβήσῃ. ὅτι εἰ ἐν Σοδό-
 μοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν
 ἂν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων 24
 ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐξομο- 25
 λογοῦμαί σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι
 ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
 αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἐμ- 26
 προσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, 27
 καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν
 πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ
 υἱὸς ἀποκαλύψαι. Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ 28
 πεφορτισμένοι, καγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγὸν μου 29
 ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῦς εἰμι καὶ ταπεινὸς
 τῇ καρδίᾳ, καὶ εἰρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· ὁ 30
 γὰρ ζυγὸς μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἑλαφρόν ἐστιν.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι 1
 διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέινασαν, καὶ

- 2 ἤρξαντο τίλλειν στάχνας καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰ-
 δόντες εἶπαν αὐτῷ Ἴδου οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἐξε-
 3 στιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. ὃ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἀνέγνω-
 τε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;
 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς
 προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς
 5 μετ' αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν
 τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάβ-
 6 βατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι
 7 τοῦ ἱεροῦ μείζον ἐστὶν ὧδε. εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστὶν Ἐλεος
 θέλω καὶ οὐ θύσιαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναι-
 8 τίους. κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὃ υἱὸς τοῦ ἀν-
 9 θρώπου. Καὶ μεταβαὼς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν
 10 συναγωγὴν αὐτῶν· καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν. καὶ
 ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασιν θερα-
 11 πεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὃ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Τίς
 [ἔσται] ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμ-
 12 πέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ
 13 καὶ ἐγερεῖ; πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου. ὥστε
 14 ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. Τότε λέγει τῷ ἀν-
 θρώπῳ Ἐκτεινόν σου τὴν χεῖρα· καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκα-
 15 τεστάθη ὑγίης ὡς ἡ ἄλλη. Ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρι-
 σαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσω-
 16 σιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν.
 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς
 17 πάντας, καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν
 18 ποιήσωσιν· ἵνα πληρωθῇ τὸ ρῆθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προ-
 φήτου λέγοντος
 19 Ἴδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ἠρέτισα,
 ὃ ἀγαπητός μου ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου·
 θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν,
 καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.
 20 Οὐκ ἐρίσει οὐδέ κραγῆσει,

οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν
αὐτοῦ.

κάλαμον συντέτριμμένον οὐ κατεάζει 20
καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει,

ἕως ἄν ἐκβάλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν.

καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσιν. 21

προσηνέχθη αὐτῷ
δαιμονιζόμενος
τυφλὸς καὶ κωφός

Τότε προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ 22
κωφόν· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν

καὶ βλέπειν. Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον 23

Μῆτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυεὶδ; οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκού- 24

σαντες εἶπον Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ

Βεεζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυ- 25

μήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα

καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα

καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν 26

ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ

βασιλεία αὐτοῦ; καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεεζεβούλ ἐκβάλλω τὰ 27

δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο

αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ 28

ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία

τοῦ θεοῦ. ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ 29

ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ

τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ὁ μὴ 30

ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ

σκορπίζει. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλα- 31

ὑμῖν

σφημία ἀφεθήσεται ἢ τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύμα- 32

τος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. καὶ ὅς ἐὰν εἴπῃ λόγον κα-

τὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ 33

κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται· αὐτῷ οὔτε

ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ἡ 33

ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἡ

ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν·

ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. γεννήματα ἔχι- 34

οὐ μὴ ἀφεθῆ

δνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ
 35 περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ὁ ἀγαθὸς
 ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἁγαθὰ, καὶ
 ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλ-
 36 λει πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλή-
 σουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν
 37 ἡμέρᾳ κρίσεως· ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιοθήσῃ, καὶ ἐκ
 τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ
 Φαρισαίων λέγοντες Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον
 39 ἰδεῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοι-
 χαλὴς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ
 40 μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰω-
 νᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς
 41 νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς
 γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ἄνδρες Νινευεῖται ἀνα-
 στήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατα-
 κρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ
 42 ἰδοὺ πλείον Ἰωνᾶ ὧδε. βασιλίσσα νότου ἐγερθήσεται ἐν
 τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν·
 ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σο-
 43 λομώνος, καὶ ἰδοὺ πλείον Σολομώνος ὧδε.

Ὅταν
 δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀθρώπου, διέρ-
 χεται δι' ἀνδρῶν τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὐρί-
 44 σκει. τότε λέγει Εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν
 ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σχολάζοντα [καὶ] σεσαρωμένον
 45 καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἐ-
 αυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελ-
 θόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀθρώπου
 ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ
 ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

Ἐπι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ
 οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἰστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλή-

* 48
 σαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ Τίς
 ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;
 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα [αὐτοῦ] ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐ- 49
 τοῦ· εἶπεν Ἴδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου·
 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ 50
 ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφός καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ
 ἐστίν.

εἰ 1
 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς οἰκίας
 ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν 2
 ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι,
 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἰστήκει. καὶ ἐλάλησεν 3
 αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων Ἴδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
 τοῦ σπείρειν. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ 4
 τὴν ὁδόν, καὶ ἔλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά. ἄλλα 5
 δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ
 εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς, ἡλίου δὲ 6
 ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐ-
 ξηράνθη. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ 7
 ἀκανθαὶ καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν 8
 τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατὸν ὃ δὲ ἐξήκον-
 τα ὃ δὲ τριάκοντα. Ὁ ἔχων ὄτα ἀκούετω. Καὶ 9
 προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ Διὰ τί ἐν παραβολαῖς 10
 λαλεῖς αὐτοῖς; ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὅτι Ὑμῖν δέδοται 11
 γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις
 δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισ- 12
 σενθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐ-
 τοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες 13
 οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνίουσιν·
 καὶ ἀναπληροῦνται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαίου ἣ λέγουσα 14

Ἄκοῦ ἄκούσετε καὶ οὐ μὴ συνήτε,
 καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

* εἶπεν δὲ τις αὐτῷ Ἴδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.

15 ἔπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς ὤσιν βαρέως ἤκουσαν,
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·
μή ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς
καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσῳσιν
καὶ τῆ καρδίᾳ συνῳσιν καὶ ἐπιστρέψῳσιν,
καὶ ἰάσῳμαι αὐτοῦς.

16 ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὄτα
17 [ὑμῶν] ὅτι ἀκούουσιν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προ-
φῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν,
18 καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν. Ὑμεῖς
19 οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος. Παντὸς
ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχε-
ται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ
20 αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρά τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ
πετρῶδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς
21 μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ
ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ
22 διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας
σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ ἡ μέριμνα
τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου συνπνίγει τὸν λόγον,
23 καὶ ἄκαρπος γίνεται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρεῖς,
οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρπο-
φορεῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατὸν ὁ δὲ ἐξήκοντα ὁ δὲ τριάκοντα.
24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὁμοιω-
θη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρ-
25 μα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. ἐν δὲ τῷ καθεῦδειν τοὺς ἀνθρώπους
ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον
26 τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ
27 καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. προσελ-
θόντες δὲ οἱ δούλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ Κύριε,
οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἐσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν
28 ἔχει ζιζάνια; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς Ἐχθρὸς ἀνθρώπου τούτου

ἐποίησεν. οἱ δὲ αὐτῷ λέγουσιν Θέλεις οὖν ἀπελθόντες
 συλλέξωμεν αὐτά; ὁ δὲ φησιν Οὐ, μή ποτε συλλέγον- 29
 τες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον· ἄφετε 30
 ἄχρι ν. μέχρι συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρα ἕως τῷ θερισμοῦ· καὶ ἐν καθῶ
 τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζά-
 νια καὶ δῆσατε αὐτά [εἰς] δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά,
 τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. Ἄλ- 31
 λην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὁμοία ἐστὶν ἡ
 βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος
 ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶν πάντων 32
 τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ μείζον τῶν λαχάνων ἐστὶν
 καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
 καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Ἄλ- 33
 λην παραβολὴν [ἐλάλησεν αὐτοῖς]: Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
 λεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς
 ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. Ταῦτα 34
 πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ
 χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῇ τὸ 35
 ῥηθὲν διὰ τῷ προφήτου λέγοντος

Ἡσαίου Ἀφ.

Ἄνοιζω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
 ἐρεῖζομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.

Τότε ἀφείς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ 36
 προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Διασάφησον 37
 ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. ὁ δὲ ἀπο-
 κριθεὶς εἶπεν Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς 38
 τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν 38
 σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζανία 39
 εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά 39
 ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν,
 οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ 40
 ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντε-
 λείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγ- 41
 γέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ

πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοῦς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,
 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται
 43 ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Τότε οἱ δίκαιοι
 ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς
 44 αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὄτα ἀκούετω. Ὅμοία ἐστὶν

ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ
 ἀγρῷ, ὃν εὐρῶν ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
 αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν
 45 ἐκείνον. Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν

οὐρανῶν ἔμπροσφ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· εὐρῶν δὲ
 46 ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα
 47 εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. Πάλιν ὁμοία ἐστὶν

ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη βληθείση εἰς τὴν θάλασ-
 48 σαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούση· ἣν ὅτε ἐπληρώθη
 49 ἄναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλε-
 ξαν τὰ κατὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. οὕτως
 ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγε-
 50 λοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων
 51 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται
 ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Συν-

ἤκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ Ναί. ὁ δὲ εἶπεν
 52 αὐτοῖς Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασι-
 λείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη ἕστις
 ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς
 54 ταύτας, μετῆρην ἐκείθεν. καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ
 ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσ-
 σεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ
 55 αἱ δυνάμεις; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ ἡ
 μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκω-
 56 βος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελφαὶ
 αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα
 57 πάντα; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν

πάντα

ἀνθρώπω

λέγει

Αβ.

ιδία

αὐτοῖς Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ[†] πατρίδι
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις 58
πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραάρχης 1
τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ Οὗτός ἐστιν 2
Ἰωάνης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ
διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἡρώ- 3
δης κρατήσας τὸν Ἰωάνην ἔδησεν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο
διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,
ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάνης αὐτῷ Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν· 4
καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προ- 5
φήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσίῳις δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου 6
ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ
ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ, ὅθεν μετὰ ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ 7
δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς 8
μητρὸς αὐτῆς Δός μοι, φησί, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν
Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ 9
τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι,
καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάνην ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ 10
ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ,
καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθη- 12
ταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες
ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς 13
ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν·
καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ ἄπο τῶν 14
πόλεων. Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγ-
χνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.
Ὁψίας δὲ γενομένης προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες 15
Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἥδη παρήλθεν· ἀπό-
λυσον[†] τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγο-
ράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς 16
Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

πεζοὶ

παρήλθεν ἡ δὴ·
ἀπόλυσον οὖν

17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους
18 καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπεν Φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς.

19 καὶ ἔκελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου,
λαβῶν¹ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθη-

ἐκέλευσεν τοὺς.
χόρτου καὶ λαβῶν

20 ταῖς τοὺς ἄρτους οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον
πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν τὸ περισσεύον τῶν
21 κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες
ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παι-

22 δίων. Καὶ [εὐθέως] ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμ-
βῆναι εἰς¹ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως

τὸ

23 οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους
ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ γενο-

24 μένης μόνος ἦν ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον ἦδη ἑσταδίους πολλοὺς
ἀπὸ τῆς γῆς ἀπέειχεν¹, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων,

μέσον τῆς θαλάσ-
σης ἦν

25 ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτη δὲ φυλακῆ τῆς νυκτὸς
26 ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ

μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα
ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι Φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀπὸ τοῦ

27 φόβου ἔκραξαν. εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν [ὁ Ἰησοῦς] αὐτοῖς λέγων
28 Ὁρασεῖτε, ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος

εἶπεν αὐτῷ Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἔλθειν πρὸς σέ
29 ἐπὶ τὰ ὕδατα· ὁ δὲ εἶπεν Ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ

πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα¹ καὶ ἦλθεν¹ πρὸς
30 τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξά-

ἔλθειν

μενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων Κύριε, σῶσόν με.
31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ

32 καὶ λέγει αὐτῷ Ὁλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; καὶ ἀνα-
33 βάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. οἱ δὲ

ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες Ἀληθῶς θεοῦ
34 υἱὸς εἶ.

Καὶ διαπεράσαντες ἦλθαν ἐπὶ τὴν γῆν
35 εἰς Γεννησαρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου
ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὄλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ

προσήμεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ παρε- 36
 κάλουν [αὐτὸν] ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱμα-
 τίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο διεσώθησαν.

Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρι- 1
 σαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες Διὰ τί οἱ μαθηταί σου πα- 2
 ραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ
 νίπτονται τὰς χεῖρας ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὁ δὲ ἀποκρι- 3
 θεὶς εἶπεν αὐτοῖς Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν
 τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; ὁ γὰρ θεὸς εἶπεν 4
 Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ Ὁ κακολογῶν
 πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελεγτάτῳ· ὑμεῖς δὲ λέγετε 5
 Ὅς ἂν εἶπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἑμοῦ
 ὠφελθῆς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώ- 6
 σατε τὸν Ἰόγον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ὑπο- 7
 κριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαίας λέγων

Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, 8
 ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·
 μάτην δὲ σέβονται με, 9

Διδάσκοντες διδασκαλίαις ἐντάλλματα ἀνθρώπων.

Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς Ἀκούετε καὶ 10
 συνίετε· οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄν- 11
 θρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο
 κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Τότε προσελθόντες οἱ 12

μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες
 τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Πᾶσα 13
 φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκρι-
 ζωθήσεται. ἄφετε αὐτούς· Ἰτυφλοὶ εἰσιν ὀδηγοί· τυφλὸς 14
 δὲ τυφλὸν εἰάν ὀδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦν-
 ται.

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Φρά- 15
 στον ἡμῖν τὴν παραβολήν. ὁ δὲ εἶπεν Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς 16
 ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς 17
 τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλ-
 λεται; τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρ- 18

ὀδηγοὶ εἰσιν τυ-
 φλοὶ [τυφλῶν]

19 δίας ἐξέρχεται, κακείνα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς
καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεΐαι,
20 πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. ταῦτά
ἐστὶν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον, τὸ δὲ ἀνίπτους χερσὶν
φαγεῖν οὐ κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
22 Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναanaία ἀπὸ τῶν
ὀρίων ἐκείνων ἐξεληούσα ἔκραζεν λέγουσα Ἐλέησόν με,
κύριε υἱὸς Δαυεὶδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.
23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι
24 κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀπεστά-
λην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.
25 ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα Κύριε, βοήθει μοι.
26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον
27 τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ εἶπεν Ναί,
κύριε, καὶ [γὰρ] τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν
28 πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ
πίστις· γεννηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ
αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασ-
30 σαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. καὶ
προσηλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς,
κυλλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, καὶ ἐτέρους πολλοὺς, καὶ
ἔριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν
31 αὐτούς· ὥστε τὸν ὄχλον ἠθαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς
ἑλθόντας καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέ-
32 ποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραὴλ. Ὁ

δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν
Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι [ἤδη] ἡμέραι τρεῖς
προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπο-
λῦσαι αὐτοὺς νήστευσι οὐ θέλω, μὴ ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ

ἔκραξεν

οὐδὲ

Αρ.†

τοὺς ὄχλους

ἀκούοντας | κυλλοὺς
ὑγιεῖς
ἐδόξαζον

ὁδῷ. καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἔρημίᾳ 33
 ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; καὶ λέγει 34
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν Ἑπτὰ,
 καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. καὶ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν 35
 ἐπὶ τὴν γῆν ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ 36
 εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς οἱ δὲ μα-
 θηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, 37
 καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦσαν ἑπτὰ σφυρίδας
 πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν [†] τετρακισχίλιοι ἄνδρες χω- 38
 ρὶς [†] γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους 39
 ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδᾶν.

ὡς
 παιδίων καὶ γυναικῶν

ἐπηρώτων

Καὶ προσελθόντες [οἱ] Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πει- 1
 ράζοντες [†] ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπι-
 δεῖξαι αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς [Ὅψίας γενο- 2
 μένης λέγετε· Εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· καὶ πρωί 3
 Σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. τὸ
 μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ
 σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε.] Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοι- 4
 χαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ
 εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλ-
 θεν.

λαβεῖν ἄρτους

Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν 5
 ἐπελάθοντο [†] ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς 6
 Ὅρατε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ
 Σαδδουκαίων. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι 7
 Ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Τί διαλο- 8
 γίσεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε;
 οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν 9
 πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ τοὺς 10
 ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σφυρίδας ἐλά-
 βετε; πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσ- 11
 ἔχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
 τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης [τῶν 12
 ἄρτων] ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-

δουκαίων,

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρίας τῆς Φιλίπ-
 14 που ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων Τίνα λέγουσιν οἱ
 15 ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπαν Οἱ μὲν
 16 Ἰωάνην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἕτεροι δὲ Ἱερε-
 17 μίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐτοῖς Ὑμεῖς δὲ τίνα με
 18 λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν Σὺ εἶ ὁ
 19 χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
 20 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ
 καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν [τοῖς]
 21 οὐρανοῖς· καὶ γὰρ ἐγὼ σοὶ λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ
 ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι
 22 ᾄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς· δώσω σοὶ τὰς κλεῖδας τῆς
 βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσης ἐπὶ τῆς γῆς
 23 ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσης ἐπὶ τῆς
 24 γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τότε ἐπετίμησεν τοῖς
 μαθηταῖς ἵνα μηδεὶς εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ χριστός.

διεστειλάτο

21 ΑΠΟ ΤΟΤΕ ἤρξατο Ἰησοῦς Χριστὸς δεικνύειν τοῖς
 μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ
 22 πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ
 γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆ-
 23 ναι. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτι-
 24 μᾶν αὐτῷ λέγων Ἰλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι
 25 τοῦτο. ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ Ὑπαγε ὀπίσω μου,
 Σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ
 26 ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε [ὁ] Ἰησοῦς
 εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθεῖν,
 ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ
 27 ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἐὰν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 28 σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν
 29 αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὕρησει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσεται

Ἀρ.

λέγει αὐτῷ ἐπι-
 τιμῶν

ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι 27 ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. ἀμὴν 28 λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐστῶτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέ- 1
 τρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. καὶ μετεμορ- 2
 φώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωυσῆς καὶ Ἡλείας συναλουῦντες 3 μετ' αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ 4
 Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε σκηνὰς τρεῖς 5
 ἕτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ νεφέλη φωτινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον 6 αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς 7 καὶ ἀψάμενος αὐτῶν εἶπεν Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ 8
 τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ 9
 ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Μηδεὶ εἶπητε τὸ ὄραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἔγερθῆ. 10
 ἀναστῆ
 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες Τί οὖν οἱ 11
 γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ 12
 ἀφ. ἰδρ.
 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλείας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέ- 13
 γνωσαν αὐτὸν ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. τότε

συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρω-
 15 πος γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν
 16 υἰόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς ἔχει, πάσχει πολλακίς γὰρ
 17 πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλακίς εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ προσ-
 18 ἤνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
 19 αὐτὸν θεραπεῦσαι. Ἐποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὡ [τότε] ἀποκριθεὶς
 20 γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν
 21 ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.
 22 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
 23 τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας
 24 ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ
 25 κατ' ἰδίαν εἶπαν Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν
 26 αὐτό; ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν·
 27 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινά-
 28 πews, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μετα-
 29 βήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν. Ἀρ.

22 Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς
 23 ὁ Ἰησοῦς Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς
 24 χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ
 25 ἡμέρᾳ ἔγερθήσεται· καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. ἀναστήσεται

26 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ
 27 δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν Ὁ διδάσκαλος
 28 ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; λέγει Ναί. καὶ ἔλθόντα εἰσελθόντι
 29 εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων Τί σοι
 30 δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων τίνος
 31 λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἰῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν
 32 ἀλλοτρίων; εἰπόντος δὲ Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ
 33 Ἰησοῦς Ἄραγε ἐλευθεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί· ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν
 34 αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκι-
 35 στρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον, καὶ ἀνοίξας

τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσεις στατήρα· ἐκείνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

δε

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστὶν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· καὶ ὅς ἐὰν δέξεται ἐν παιδίον τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· ὅς δ' ἂν σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδαλῶν· ἀνάγκη γὰρ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοί ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοί ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

Ὅρατε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν

[ἐν τῷ οὐρανῷ]

μικρῶν τούτων, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἐν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφήσει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πέπλανημένοις. οὕτως οὐκ ἐστὶν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα

Αρ.

τοῦ πατρὸς ὑμῶν

15 ἀπόληται ἐν τῶν μικρῶν τούτων. Ἐὰν δὲ

ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξόν αὐτὸν μεταξύ

σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. εἴαν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν

16 ἀδελφόν σου· εἴαν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε ἄμετά σου

ἔτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν

17 σταθῇ πᾶν ῥήμα· εἴαν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκ-

κλησίᾳ· εἴαν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι

18 ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω

ὑμῖν, ὅσα εἴαν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν

οὐρανῷ καὶ ὅσα εἴαν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα

19 ἐν οὐρανῷ. Πάλιν [ἀμὴν] λέγω ὑμῖν ὅτι εἴαν δύο συμ-

φωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος

20 οὗ εἴαν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός

μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμέ-

21 νοι εἰς τὸ ἓμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν [αὐτῷ] Κύριε, ποσάκις

ἁμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἐ-

22 πτάκις; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις ἀλλὰ

23 ἕως ἑβδομηκοντάκις ἐπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία

τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λό-

γον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ· ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναί-

ρειν προσήχθη εἰς αὐτῷ ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.

24 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος

πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει

25 καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ δούλος προσεκύνει αὐτῷ

λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι.

26 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου [ἐκείνου] ἀπέλυσεν

27 αὐτόν, καὶ τὸ δάνιον ἀφήκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος

ἐκείνος εὗρεν ἓνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὄφειλεν αὐτῷ

ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἐπνιγεν λέγων Ἀπό-

28 δος εἴ τι ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκά-

29 λει αὐτὸν λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω

30 σοι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς

ἔτι ἓνα ἢ δύο μετὰ
σοῦ

Αρ.

φυλακὴν ἕως ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες οὖν οἱ σύν- 31
 δουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλ-
 θόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα.
 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ 32
 Δούλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφήκᾳ σοι,
 ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύν- 33
 δουλόν σου, ὡς καγὼ σὲ ἠλέησα; καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος 34
 αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως [οὔ] ἀποδῶ
 πᾶν τὸ ὀφειλόμενον. Οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος 35
 ποιήσει ὑμῖν ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ
 τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τού- 1
 τους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια
 τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ 2
 ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

Καὶ προσῆλθαν αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ 3
 λέγοντες Εἰ ἔξεστιν ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ
 πᾶσαν αἰτίαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι 4
 ὁ κτίσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίησεν αὐτοὺς
 καὶ εἶπεν Ἐνεκα τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν 5
 πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθῆσεται τῇ γυναικί
 αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σὰρκα μίαν; ὥστε οὐκέτι 6
 εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία· ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἄνθρω-
 πος μὴ χωριζέτω. λέγουσιν αὐτῷ Τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλα- 7
 αὐτὴν το δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολύσαι[†]; λέγει 8
 αὐτοῖς ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέ-
 τρεψεν ὑμῖν ἀπολύσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν, ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ
 γέγονεν οὕτως. Ἔγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυ- 9
 ναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην μοιχᾶται.[†]
 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀν- 10

* λέγω δὲ ὑμῖν, ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται.

11 θρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. ὁ δὲ εἶ-
 πεν αὐτοῖς Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον, ἀλλ' οἷς δέδοται.
 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἷτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν
 οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἷτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν
 ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἷτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς
 διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χω-
 ρεῖτω.

13 Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδιά, ἵνα τὰς χεῖρας
 ἐπιθῆ αὐτοῖς καὶ προσεύξῃται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν
 14 αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ὑψήφεται τὰ παιδιά καὶ μὴ
 κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν
 15 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας αὐτοῖς
 ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ εἰς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν Διδάσκαλε, τί
 17 ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
 Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός· εἰ δὲ
 18 θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἴθρη τὰς ἐντολάς. ἴλεγει
 αὐτῷ Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἴφη Ὑψήφεται τὸ Οὐ φονεύσεις, Οὐ
 19 μοιχεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐ ψευδομαρτυρήσεις, Τίμα
 τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ Ἀγαπήσεις τὸν
 20 πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. ἴλεγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος
 21 ἴταῦτα πάντα ἴφύλαξα· τί ἴτι ὕστερῷ; ἴφη αὐτῷ ὁ ἴη-
 σοῦς Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὕπαρ-
 χοντα καὶ δὸς [τοῖς] πτωχοῖς, καὶ ἴξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς,
 22 καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν
 λόγον [τοῦτον] ἀπῆλθεν λυπούμενος, ἴν γὰρ ἴχων κτήματα
 23 πολλά.

Ὑψήφεται τὸν οὐρανῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 ἴμην ἴλέγω ὕμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς
 24 τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· πάλιν δὲ ἴλέγω ἴμῖν, ἴεὺκοπώ-
 τερόν ἐστὶν κάμηλον διὰ ἴτρήματος ἴραφίδος ἴεἰσελθεῖν ἴ
 25 πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἀκούσαντες δὲ
 οἱ μαθηταὶ ἴξεπλήσσοντο σφόδρα ἴλέγοντες Τίς ἴρα δύ-
 26 ναται σωθῆναι; ἴμβλέψας δὲ ὁ ἴησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Παρὰ

αὐτοῖς

Αφ.

τήρησον
Ποίας; φησίν.
εἶπεν

Αφ.

Πάντα ταῦτα
λέγει

ὑμῖν ὅτι

τρπήματος | διελ-
θεῖν ἴ πλούσιον
εἰσελθεῖν

ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῶ πάντα δύ-
 νατά. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ 27
 Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί
 ἄρα ἔσται ἡμῖν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω 28
 ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ,
 ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ,
 καθήσεσθε καὶ ἑξήκοντα ἑπτὰ ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς
 δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. καὶ πᾶς ὅστις ἀφήκεν ὀικίας 29
 ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφάς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ
 ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος, πολλαπλασίονα λήμ-
 ψεται καὶ ζῶν αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται 30
 πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. Ὅμοία γάρ ἐστιν 1
 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ ὅστις
 ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα
 αὐτοῦ· συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου 2
 τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ 3
 ἀγορᾷ ἀργούσ· καὶ ἐκείνοις εἶπεν Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς 4
 τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν· οἱ δὲ 5
 ἀπήλθον. πάλιν [δὲ] ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν
 ἐποίησεν ὡσαύτως. περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν 6
 ἄλλους ἐστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην
 τὴν ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμι- 7
 σθώσατο· λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπε-
 λῶνα. ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος 8
 τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τ
 τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρῶ-
 των. ἐλθόντες δὲ οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνά 9
 δηνάριον. καὶ ἐλθόντες οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον λήμ- 10
 ψονται· καὶ ἔλαβον [τὸ] ἀνά δηνάριον καὶ αὐτοί. λαβόν- 11
 τες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου λέγοντες Ὅτιοι 12
 οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν
 ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν

αὐτοὶ
 ἀδελφοὺς ἢ .....
 ...ἀγροὺς ἢ οἰκίας

αὐτοῖς

ἡμῖν αὐτοὺς

- 13 καύσωνα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἔνι αὐτῶν εἶπεν Ἐταῖρε, οὐκ ἀ- εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν
 14 δικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; ἄρον τὸ σὸν [ἐγὼ]
 καὶ ὑπαγε· θέλω ἄδὲ τούτῳ τῷ ἔσχατῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί.
 15 οὐκ ἔξεστίν μοι ὁ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλ-
 16 μός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; Οὕτως ἔσον-
 ται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.†
 †πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.†
- 17 Ἐλλων δὲ ἀναβαίνειν Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλα- Καὶ ἀναβαίνων ὁ
 βεν τοὺς δώδεκα [μαθητὰς] κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν Ἰησοῦς
 18 αὐτοῖς Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦ-
 19 σιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν [θανάτῳ], καὶ παραδώσουσιν
 αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ
 σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἔγερθήσεται.† ἀναστήσεται.
- 20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ
 τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι ἄπ' αὐτοῦ. παρ'
 21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ Εἰπέ ἵνα ἢ δὲ εἶπεν
 καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ
 22 εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
 Ἰησοῦς εἶπεν Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ
 ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ Δυνάμεθα.
 23 λέγει αὐτοῖς Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι
 ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν † δοῦναι, ἢ | τοῦτο
 24 ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ ἀκού-
 25 σαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ
 Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν Οἴδατε ὅτι οἱ ἀρ-
 26 κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως ἐστὶν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς
 ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας † γενέσθαι ἔσται ὑμῶν διάκονος, μέγας ἐν ὑμῖν
 27 καὶ ὅς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι † πρῶτος ἔσται ὑμῶν δοῦλος. εἶναι ὑμῶν
 28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ
 διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Ἀρ.

Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱερειχῶ ἠκολούθησεν ²⁹
 αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ ³⁰
 τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγον-
υἱέ ³¹
 τες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, Ἰυῖος Δαυεῖδ. ὁ δὲ ὄχλος ἐπετί-
υἱέ
 μησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μείζον ἔκραξαν λέ-
 γοντες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, Ἰυῖος Δαυεῖδ· καὶ στας ³²
 [ὁ] Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν Τί θέλετε ποιήσω
 ὑμῖν; λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ³³
Αρ. ἡμῶν. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀμμάτων ³⁴
 αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθ- ¹
 φαγή εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν
 δύο μαθητὰς λέγων αὐτοῖς Πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν ²
 κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην καὶ
ἀγατέ
 πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. καὶ εἰάν τις ³
 ὑμῖν εἴπη τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει·
 εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. Τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πλη- ⁴
 ρωθῇ τὸ ῥῆθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος

Εἶπατε τῇ θιγατρὶ Σιών

5

Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σοῦ ἔρχεται σοι
 πρᾶξ καὶ ἐπιβεβηκῶς ἐπὶ ὄνον
 καὶ ἐπὶ πῶλον γίον ὑποζυγίον.

Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέ- ⁶
 ταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ⁷
 ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐ-
 τῶν. ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ⁸
 ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ
 ἔστρώννον ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν ⁹
 καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες

Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεῖδ·

Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου·

Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ ¹⁰

11 πόλις λέγουσα Τίς ἐστὶν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρέθ τῆς Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν[†], καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς κα-

† τοῦ θεοῦ †

13 θέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, καὶ λέγει αὐτοῖς Γέγραπται Ὁ οἶκός μου οἶκος προσεγχεῖς κληθήσε-

14 ται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλιον ληστῶν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθερά-

15 πεισεν αὐτούς. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας

16 ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ ἠγανάκτησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἀκούεις τί οὗτοι λέγου-

17 σιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρ-

17 τίσω αἶνον; Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠύλισθη ἐκεῖ.

Ἀφ.

18 19 Πρῶτὸν δὲ ἔπαναγαγὼν[†] εἰς τὴν πόλιν ἐπέειπασεν. καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ

ἐπανάγων

20 Οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἢ συκῆ. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;

21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ εἶπητε Ἄρθητι

22 καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμ-

ψεσθε.

23 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν

ἐξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς [δὲ] ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς 24
 Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἓνα, ὃν εἰάν εἴπητέ μοι
 καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· τὸ βάπτι- 25
 σμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ
 παρ δὲ διελογίζοντο ἔν᾿ ἑαυτοῖς λέγοντες Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐ-
 ρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
 εἰάν δὲ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον, 26
 πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην· καὶ ἀπο- 27
 κριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν Οὐκ οἶδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ
 αὐτός Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος ἔχει τέκνα δύο. Ἦ προσελ- 28
 θῶν τῷ πρώτῳ εἶπεν Τέκνον, ὑπάγε σήμερον ἐργάζου ἐν
 τῷ ἄμπελῶνι· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἐγὼ, κύριε· καὶ 29
 οὐκ ἀπήλθεν. προσελθῶν δὲ τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως· ὁ 30
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐ θέλω· ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπήλ-
 θεν. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; 31
 Ἄρ.† Ἦ λέγουσιν Ὁ ὕστερος. Ἦ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν
 βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁ- 32
 δῶ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι
 καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐδὲ μετε-
 μελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. Ἄλ- 33
 λην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπό-
 τῆς ὅστις ἐφύτευσεν ἄμπελῶνα καὶ φραγμὸν ἀγτῷ
 περιέθηκεν καὶ ὠργῆζεν ἐν ἀγτῷ ληνὸν καὶ ὠκο-
 δόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπε-
 δήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέ- 34
 στείλει τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς
 καρποὺς αὐτοῦ· καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους 35
 αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβό-
 λησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν 36
 πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέ- 37
 στείλει πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων Ἐντραπήσονται

38 τὸν υἱὸν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν
 ἑαυτοῖς. Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν
 39 αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ· καὶ λαβόντες
 40 αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν
 οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς
 41 ἐκείνοις; λέγουσιν αὐτῷ. Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς,
 καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες
 ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.
 42 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Οὐδέποτε ἀνέγγυτε ἐν ταῖς γρα-
 φαῖς

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες

οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·

παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,

καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἁρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία
 τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνη ποιῶντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

ὑμῖν.

44 [Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλαστήσεται· ἐφ' ὃν
 45 δ' ἂν πέσῃ λικμήσει αὐτόν.]

Ἐπί τῷ λίθῳ
 Καὶ ἀκούσαντες

Ἀκούσαντες δε

οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνω-
 46 σαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατή-
 σαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν
 1 εἶχον.

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν

2 παραβολαῖς αὐτοῖς λέγων. Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
 νῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ

3 αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς

4 κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. πάλιν

ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων. Εἶπατε τοῖς κεκλη-

μένοις Ἴδου τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου

καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς

5 τοὺς γάμους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπηλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν

6 ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ

κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὑβρίσαν καὶ ἀπέκτειναν.

7 ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα

αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ Ὁ μὲν γάμος 8 ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι· πορεύεσθε 9 οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὑρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξεληθόντες οἱ δούλοι 10 ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας οὓς εὑρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφῶν ἀνακειμένων. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν 11 ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· καὶ λέγει 12 αὐτῷ Ἐταῖρε, πῶς εἰσήλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφίμωθη. τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις Δὴ 13 σαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ 14 ἐκλεκτοί.

Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον 15 ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀποστέλλουσιν 16 αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντας Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων· εἰπὸν οὖν ἡμῖν τί σοι 17 δοκεῖ· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ; γνοὺς δὲ 18 ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν Τί με πειράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου. οἱ 19 δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς Ὁ τίνας 20 ἢ εἰκὼν αὐτῆ καὶ ἡ ἐπιγραφή; λέγουσιν Καίσαρος. τότε 21 λέγει αὐτοῖς Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες 22 αὐτὸν ἀπῆλθαν.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, λέ- 23 γοντες μὴ εἶναι ἀνάστασις, καὶ ἐπρωτότησαν αὐτὸν λέγον- 24 τες Διδάσκαλε, Μωυσῆς εἶπεν Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν

Αρ.

ὁ Ἰησοῦς

25 ΓΥΝΑΪΚΑ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΗΣΕΙ ΣΠΕΡΜΑ Τῷ ΑΔΕΛΦῶ
 26 ΑΥΤΟΥ. ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος
 27 γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφήκεν τὴν
 28 γυναικα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος
 29 καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ· ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν
 30 ἡ γυνή· ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυ-
 31 νή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
 32 εἶπεν αὐτοῖς Πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν
 33 δύναμιν τοῦ θεοῦ· ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν
 34 οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν·
 35 περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥη-
 36 θέν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος Ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς
 37 Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ;
 38 οὐκ ἔστιν [ὁ] θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες
 39 οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

40 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδ-
 41 δουκαίους συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐπηρώτησεν εἰς
 42 ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν Διδάσκαλε, ποία ἐντολή
 43 μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ Ἀγαπήσεις Κύριον
 44 τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
 45 ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου· αὕτη ἐστὶν ἡ
 46 μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. δευτέρα ὅμοια αὐτῇ Ἀγα-
 47 πῆσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐν ταύταις ταῖς
 48 δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφή-
 49 ται.

50 Συναγγόμενων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν
 51 αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγων Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ;
 52 τίνος υἱὸς ἐστίν; λέγουσιν αὐτῷ Τοῦ Δαυεὶδ. λέγει αὐτοῖς
 53 Πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ αὐτὸν κύριον λέγων
 54 Εἶπεν Κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθογ ἐκ δεξιῶν μου
 55 ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν
 56 σου;

57 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν;
 58 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλ-

ὁμοίως | αὐτῇ

κύριον αὐτὸν

μησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

Τότε [ὁ] Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθη- 1
ταῖς αὐτοῦ λέγων Ἐπὶ τῆς Μωυσέως καθέδρας ἐκάθισαν 2
οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπω- 3
σιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ
ποιεῖτε, λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. δεσμεύουσιν δὲ 4

καὶ δυσβάστακτα

φορτία βαρέα[†] καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώ-
πων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινήσαι
αὐτά. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι 5
τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ
μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα, φιλοῦσι δὲ τὴν πρωτοκλισίαν 6
ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι 7
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων Ῥαββεῖ. ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε 8
Ῥαββεῖ, εἷς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ
ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε· καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ 9
τῆς γῆς, εἷς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος· μηδὲ 10
κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητῆς ὑμῶν ἐστὶν εἷς ὁ χρι-
στός· ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. Ὅστις δὲ ¹¹₁₂
ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυ-
τὸν ὑψωθήσεται.

Αρ.

Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ 14
Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε,
οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν, 15
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν
θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον, καὶ
ὅταν γένηται ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.
Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες Ὅς ἂν ὁμόση ἐν 16
τῷ ναῶ, οὐδὲν ἐστίν, ὅς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ
ναοῦ ὀφείλει· μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ 17
χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγιάσας τὸν χρυσόν; καὶ Ὅς ἂν 18
ὁμόση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστίν, ὅς δ' ἂν ὁμόση ἐν
τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ ὀφείλει·[†] τυφλοί, τί γὰρ μείζων, 19

μωροὶ καὶ

20 τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον; ὁ οὖν
 ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι
 21 τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῷ ὁμνύει ἐν αὐ-
 22 τῷ καὶ ἐν τῷ «κατοικοῦντι» αὐτόν· καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ
 οὐρανῷ ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ
 23 ἐπάνω αὐτοῦ. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπο-
 κριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ
 κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν
 καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα
 24 μὴ ἀφεῖναι. ὁδηγοὶ τυφλοί, διωλίζοντες τὸν κώνωπα τὴν
 25 δὲ κάμηλον καταπίνοντες. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ
 Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-
 ρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς
 26 καὶ ἀκρασίας. Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ
 ἔντος τοῦ ποτηρίου [καὶ τῆς παροψίδος], ἵνα γένηται καὶ
 27 τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρὸν. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ
 Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι «παρομοιάζετε» τάφοις κεκονιαιμέ-
 νοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι ἔσωθεν δὲ γέ-
 28 μουσιν ὁστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας· οὕτως καὶ
 ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν
 29 δὲ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ ὑμῖν,
 γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς
 τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν
 30 δικαίων, καὶ λέγετε· Εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέ-
 ρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν
 31 προφητῶν· ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν
 32 φονευσάντων τοὺς προφήτας. καὶ ὑμεῖς «πληρώσατε» τὸ
 33 μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. ὄφεις γεννήματα ἐχιδνῶν,
 34 πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; διὰ τοῦτο «ἰδοὺ»
 ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ
 γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσατε, καὶ
 35 διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν

κατοικήσαντι

ὁμοιάζετε

Αρ.

πληρώσατε

Ἰεσοῦ

αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος
 Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαρα-
 χίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστη-
 ρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἡξέει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν
 ταύτην. Ἱερουσαλημ Ἱερουσαλήμ, ἣ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμέ-
 νους πρὸς αὐτήν, — ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ
 τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία [αὐτῆς]
 ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε; ἰδοὺ ἀφίεται ἡμῖν ὁ
 οἶκος ἡμῶν ἱερῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι
 ἕως ἂν εἴπητε

Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ
 προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδείξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς
 τοῦ ἱεροῦ· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ βλέπετε
 ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος
 ἐπὶ λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται. Καθημένου δὲ αὐτοῦ
 ἐπὶ τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
 κατ' ἰδίαν λέγοντες Εἰπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί
 τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος.
 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Βλέπετε μὴ τις
 ὑμᾶς πλανήσῃ· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
 μου λέγοντες Ἐγὼ εἰμι ὁ χριστός, καὶ πολλοὺς πλανή-
 σουσιν. μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέ-
 μων· ὁράτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω
 ἔστιν τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ
 βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ
 κατὰ τόπους· πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὀδίνων. τότε παρα-
 δώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ
 ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά
 μου. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους
 παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· καὶ πολλοὶ ψευ-

12 δοπροφήται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς· καὶ
 διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν
 13 πολλῶν. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται. καὶ
 14 κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλη
 τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε
 15 ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλγμα τῆς
 ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἐστὸς
 16 ἐν τύπῳ ἀγίῳ, ὃ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε οἱ ἐν τῇ
 17 Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, ὃ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ
 18 καταβάτω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὃ ἐν τῷ ἀγρῷ
 19 μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ
 ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις
 20 ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ
 21 ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτω· ἔσται γὰρ τότε θλίψις
 μεγάλη οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ
 22 νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ
 23 ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς
 24 ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἂν
 τις ὑμῖν εἴπῃ Ἴδου ὧδε ὁ χριστὸς ἢ ὦδε, μὴ πιστεύσητε·
 25 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται, καὶ
 δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα ὥστε ἁπαντᾶσαι
 26 εἰ δυνατόν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς· ἴδου προεῖρηκα ὑμῖν.
 27 ἂν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν Ἴδου ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλ-
 28 θητε· Ἴδου ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε· ὥσπερ γὰρ
 ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως
 29 δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
 30 ὅπου ἂν ᾖ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ αἰετοί.
 31 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος
 σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος
 αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ,
 32 καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ
 τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν
 οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φύλαί τῆς γῆς

ἐπὶ

πλανῆσαι

καὶ ὄψονται τὸν γιόν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ
 τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
 πολλῆς· καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ κάλ- 31
 πιγγοῦ ἡ μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐ-
 τοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν
 ἕως [τῶν] ἄκρων αἰτῶν.

φωτῆς

Ἄπο δὲ τῆς συκῆς 32
 μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται
 ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύη, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ
 θέρος· οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε 33
 ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ 34
 παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως [ἂν] πάντα ταῦτα γένηται. ὁ 35
 οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
 παρέλθωσιν. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας 36

Αφ.

οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἀγγελοὶ τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός,
 εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος. ὥσπερ γὰρ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, 37
 οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ὡς γὰρ 38
 ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις [ἐκείναις] ταῖς πρὸ τοῦ κατακλισμοῦ
 τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι τῆς
 ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν 39
 ἕως ἦλθεν ὁ κατακλισμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται ἡ
 παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ 40
 ἀγρῷ, εἰς παραλαμβάνεται καὶ εἰς ἀφίεται· δύο ἀλήθουςαι 41
 ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. γρη- 42
 γορεῖτε ὅτι, ὅτι οὐκ οἴδατε ποία ἡμέρα ὁ κύριος ὑμῶν
 ἔρχεται. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης 43
 ποία φυλακῆ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν
 εἴασεν διορνηθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς 44
 γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ἡ οὐ δοκεῖτε ὥρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἔρχεται. Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος ὃν 45
 κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι
 αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος 46
 ὃν ἔλθων ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει οὕτως ποιοῦντα· ἀμὴν 47
 λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστή-

48 σσει αὐτόν. εἰάν δὲ εἶπη ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ
 49 καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει μου ὁ κύριος, καὶ ἄρξῃται τύπτειν
 τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθήῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν με-
 50 θύντων, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ
 51 προσδοκᾷ καὶ ἐν ὧρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτὸν
 καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται
 1 ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Τότε

ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις,
 αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάν-
 2 τησιν τοῦ νυμφίου[†]. πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ
 3 πέντε φρόνιμοι· αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας
 4 [αὐτῶν] οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι
 ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων
 5 ἑαυτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πάσαι

6 καὶ ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν Ἰδοὺ ὁ
 7 νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι
 αἱ παρθένοι ἐκείναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν.

8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου
 9 ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ἀπεκρίθησαν δὲ
 αἱ φρόνιμοι λέγουσαι Μήποτε ἴου μὴ ἄρκέσῃ ἡμῖν καὶ

10 σατε ἑαυταῖς. ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ
 νυμφίος, καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους,
 11 καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ

12 παρθένοι λέγουσαι Κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· ὁ δὲ ἀποκρι-
 13 θεὶς εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν,
 14 ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. Ὡσπερ

γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ
 15 παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν
 πέντε τάλαντα ᾧ δὲ δύο ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν

16 δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε
 τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα
 17 πέντε· ὡσαύτως[†] ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο· ὁ δὲ τὸ

18

† καὶ τῆς νύμφης †

οὐκ

καὶ

ἐν λαβῶν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον
 τοῦ κυρίου αὐτοῦ. μετὰ δὲ πολλὸν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος 19
 τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. καὶ 20
 προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα
 πέντε τάλαντα λέγων Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέ-
 δωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. ἔφη αὐτῷ ὁ 21
 κύριος αὐτοῦ Εὐ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς
 πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν
 τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν 22
 Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα
 ἐκέρδησα. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὐ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ 23
 πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
 εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ 24
 ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς εἶπεν Κύριε, ἔγνω σε ὅτι
 σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνά-
 γων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα 25
 τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. ἀποκριθεὶς 26
 δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ,
 ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ
 διεσκόρπισα; ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς 27
 τραπεζεῖταις, καὶ ἔλθων ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν
 τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ 28
 ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα· τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται 29
 καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθή-
 σεται ἀπ' αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ 30
 σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
 τῶν ὀδόντων. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 31
 που ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ,
 τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσονται 32
 ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς
 ἀπ' ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
 τῶν ἐρίφων, καὶ στησεῖ τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν 33
 αὐτοῦ τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. τότε ἐρεῖ ὁ βα- 34

πιστὸς ἦς

σιλεύς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ
 πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βα-
 35 σιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· ἐπέινασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ
 μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ
 36 συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα καὶ
 ἐπεσκεψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸς με.
 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες Κύριε, πότε
 σε εἶδαμεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτί-
 38 σαμεν; πότε δέ σε εἶδαμεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ
 39 γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενοῦντα
 40 ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βυ-
 σιλεύς ἐρεῖ αὐτοῖς Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε
 ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιή-
 41 σατε. τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ
 42 διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· ἐπέινασα γὰρ καὶ
 οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, [καὶ] ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ
 43 με, ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περι-
 εβάλετέ με, ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκεψασθέ
 44 με. τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες Κύριε, πότε
 σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ
 45 ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; τότε ἀποκριθήσεται
 αὐτοῖς λέγων Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε
 46 ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. καὶ ἀπε-
 λεύσονται οἳτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς
 ΖΩΗΝ Αἰώνιον.

*Αβ. | τὸ ἡτοιμα-
 σεν ὁ πατήρ μου |*

1 **ΚΑΙ ΕΓΕΝΕΤΟ** ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς
 2 λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Οἴδατε ὅτι
 μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 3 που παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. Τότε συνῆ-

χθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καιάφα, καὶ συνεβου- 4
λεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλω κρατήσωσιν καὶ ἀποκτεί-
νωσιν· ἔλεγον δέ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένη- 5
ται ἐν τῷ λαῷ.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος 6
τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον 7
μύρου βαρυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
ἀνακειμένου. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες 8
Εἰς τί ἢ ἀπώλεια αὕτη; ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολ- 9
λοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς 10
Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργά-
σατο εἰς ἐμέ· πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἐαυ- 11
τῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε· βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον 12
τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίη-
σεν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον 13
τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη
εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν 14
δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς εἶπεν Τί θέλετέ μοι δοῦναι καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω 15
αὐτόν; οἱ δὲ ἔσθησαν αὐτῷ τριάκοντα ἄργύρια· καὶ 16
ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

-στατηραστ-

Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ 17
Ἰησοῦ λέγοντες Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ
πάσχα; ὁ δὲ εἶπεν Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα 18
καὶ εἶπατε αὐτῷ Ὁ διδάσκαλος λέγει Ὁ καιρὸς μου
ἐγγύς ἐστιν· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν
μου. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ 19
Ἰησοῦς, καὶ ἠτοιμάσαν τὸ πάσχα. Ὁψίας δὲ 20

γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα [μαθητῶν]. καὶ 21
ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν
παραδώσει με. καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν 22
αὐτῷ εἰς ἕκαστος Μήτι ἐγὼ εἶμι, κύριε; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 23

εἶπεν Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ
 24 οὗτός με παραδώσει· ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει
 καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
 δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἶ
 25 οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος. ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ
 παραδιδούς αὐτὸν εἶπεν Μήτι ἐγὼ εἰμι, ῥαββεΐ; λέγει
 26 αὐτῷ Σὺ εἶπας. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβῶν
 ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δούς τοῖς
 μαθηταῖς εἶπεν Λάβετε φάγετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά
 27 μου. καὶ λαβῶν ποτήριον [καὶ] εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐ-
 28 τοῖς λέγων Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ
 αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς
 29 ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πῖω ἀπ' ἄρτι ἐκ τού-
 του τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης
 ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
 30 πατρός μου. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ
 31 ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
 Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ
 ταύτῃ, γέγραπται γάρ Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ δια-
 32 σκορπίσθησονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς· μετὰ δὲ τὸ
 33 ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ἀποκριθεὶς
 δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν
 34 σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
 Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆ-
 35σαι τρίς ἀπαρνήσῃ με. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος Κὰν δέῃ
 με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως
 καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν.
 36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον
 Γεθσημανεὶ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς Καθίσατε αὐτοῦ ἕως
 37 [οὔ] ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. καὶ παραλαβὼν τὸν
 Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ
 38 ἀδημονεῖν. τότε λέγει αὐτοῖς Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ
 μοῦ ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.

προσελθών

καὶ ἄπο τοῦ ἑβραίου μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ 39
 προσευχόμενος καὶ λέγων Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν,
 παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ
 θέλω ἀλλ' ὡς σύ. καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ 40
 εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ Οὕτως
 οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε 41
 καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν
 πνεῦμα πρόθυμον ἢ δὲ σὰρξ ἀσθενής. πάλιν ἐκ δευτέρου 42
 ἀπελθὼν προσηύξατο [λέγων] Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται
 τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πῶ, γενηθήτω τὸ θέλημά
 σου. καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας, ἦσαν 43
 γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι καὶ ἀφεῖς αὐτοὺς 44
 πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον
 ἄπο τοῦ ἑβραίου εἰπὼν πάλιν. τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει 45
 αὐτοῖς Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἤγγι-
 κεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας
 ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδι- 46
 δούς με.

εἰπὼν. πάλιν τότε

γὰρ

Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ Ἰούδας 47
 εἰς τῶν δώδεκα ἦλθεν καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ
 μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων
 τοῦ λαοῦ. ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον 48
 λέγων Ὅν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν.
 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν Χαῖρε, ῥαββεί· 49
 καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἐταῖρε, 50
 ἐφ' ὃ πάρει. τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ
 τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. καὶ ἰδοὺ εἰς τῶν μετὰ 51
 Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ
 καὶ πατάξας τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ
 ὠτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀπόστρεψον τὴν 52
 μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, πάντες γὰρ οἱ λαβόντες
 μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται· ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι 53
 παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι
 πλείω δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ 54

55 γραφαὶ ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν
 ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ
 μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν ἐν τῷ
 56 ἱερῷ ἔκαθεζόμεν διδάσκων καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. Τοῦτο
 δὲ ὄλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν.
 Τότε οἱ μαθηταὶ ὅ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

αὐτοῦ

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καιά-
 φαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
 58 συνήχθησαν. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ [ἀπὸ] μακρόθεν
 ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο
 59 μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ
 συνέδριον ὄλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ
 60 ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν, καὶ οὐχ εὔρον πολλῶν προσελ-
 θόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο
 61 εἶπαν Οὗτος ἔφη Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ
 62 καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιε-
 ρεὺς εἶπεν αὐτῷ Οὐδὲν ἀποκρίνη; τί οὗτοί σου καταμαρ-
 63 τυροῦσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν
 αὐτῷ Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν
 64 εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. λέγει αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε
 τὸν γίον τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν
 τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν
 65 τοῦ οὐρανοῦ. τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρηξεν τὰ ἱμάτια
 αὐτοῦ λέγων Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρ-
 66 τύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν· τί ὑμῖν δοκεῖ;
 67 οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν Ἐνοχος θανάτου ἐστίν. Τότε
 ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν,
 68 οἱ δὲ ἐράπισαν λέγοντες Προφήτευσον ἡμῖν, χριστέ, τίς
 69 ἐστὶν ὁ παῖσας σε; Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω
 ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα
 70 Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου· ὁ δὲ ἠρνήσατο
 71 ἔμπροσθεν πάντων λέγων Οὐκ οἶδα τί λέγεις. ἐξελθόντα

εἶπας;

δὲ εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ
 Οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου· καὶ πάλιν ἠρνή- 72
 σατο μετὰ ὄρκου ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. μετὰ μι- 73
 κρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ Ἄλη-
 θῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου ἔδηλόν
 σε ποιεῖ· τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι 74
 Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθὺς ἀλέκτωρ ἐφώνησεν·
 καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι 75
 Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με, καὶ ἐξελθὼν
 ἕξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

Πρωίας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ 1
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ
 ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· καὶ δῆσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ 2
 παρέδωκαν Ἐπιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. Τότε ἰδὼν 3
 Ἰούδας ὁ παραδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη μεταμεληθεὶς
 ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρε-
 σβυτέροις λέγων Ἡμαρτον παραδοὺς αἷμα δίκαιον· οἱ 4
 δὲ εἶπαν Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια 5
 εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγγεατο. Οἱ 6
 δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν Οὐκ ἔξεστιν
 βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν·
 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν Ἄγρον 7
 τοῦ Κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς 8
 ἐκεῖνος Ἄγρος Αἵματος ἕως τῆς σήμερον. Τότε ἐπλη- 9
 ρώθη τὸ ῥῆθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος
 Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ
 τετιμημένου ὄντος ἐτιμήσαντο ἀπὸ γίῶν Ἰσραὴλ, καὶ 10
 ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ
 συνέταξέν μοι Κύριος. Ὁ δὲ Ἰησοὺς ἐστάθη 11
 ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν
 λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοὺς
 ἔφη Ἦναι· καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ 12
 τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο· τότε 13

ἡμοιάζει·

Ἡ Ποντίῳ

παραδοὺς

ἀθῶν

Ἀρ.

ἔδωκα

αὐτῷ | λέγεις;

λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρ-
 14 τυροῦσιν; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε
 15 θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει
 16 ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. εἶχον
 17 δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββᾶν. *Αβ*
 γμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος Τίνα θέλετε
 ἀπολύσω ὑμῖν, [τὸν] Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον
 18 Χριστόν; ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκεν αὐτόν.
 19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς
 αὐτόν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ
 ἐκείνῳ, πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.
 20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους
 ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.
 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς Τίνα θέλετε ἀπὸ
 τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν Τὸν Βαραββᾶν.
 22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγό-
 23 μενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες Σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἔφη
 Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες
 24 Σταυρωθήτω. ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ
 μᾶλλον θόρυβος γίνεται λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας
 ἄπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων Ἄθῳός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵμα-
 25 τος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς
 εἶπεν Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φρα-
 γελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
 27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν
 Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὄλην τὴν
 28 σπείραν. καὶ ἔκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέ-
 29 θηκαν αὐτῷ, καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν
 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ
 γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγον-
 30 τες Χαῖρε, ἄβασιλεύ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐμπτύσαντες εἰς
 αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπον εἰς τὴν κεφαλὴν

ἀπέναντι
 τοῦ δικαίου

ἐνδύσαντες

ὁ βασιλεὺς

αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν 31
χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγα-
γον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρώσαι.

Ἐξερχόμενοι δὲ 32
εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγά-
ρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόντες εἰς τό- 33
πον λεγόμενον Γολγοθά, ὃ ἐστὶν Κρανίου Τόπος λεγόμε-

νος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· 34
καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν. σταυρώσαντες δὲ 35

αὐτὸν διμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἄλλοις, κλήρον, 36
καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω 37
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην ΟΥΤΟΣ
ΕΣΤΙΝ ΙΗΣΟΥΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ 38
εἰς ἐξ ἐωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν 39
αὐτὸν ΚΙΝΟΥΝΤΕΣ ΤΑΣ ΚΕΦΑΛΑΣ ΑΥΤῶΝ καὶ λέγοντες Ὁ 40
καταλῶν τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον
σεαυτόν· εἰ υἱὸς ἔῃ τοῦ θεοῦ, καταβῆθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

ὁμοίως [καὶ] οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων 41
καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύνα- 42
ται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστίν, καταβάτω νῦν ἀπὸ

τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεῦσομεν ἐπ' αὐτόν. πέποιθεν ἐπὶ 43
τὸν θεόν, ῥγσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι 44
Θεοῦ εἰμι υἱός. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ συνσταυρω-
θέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Ἀπὸ δὲ 45

ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πάσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας
ἑνάτης. περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ 46
μεγάλῃ λέγων Ἐλωὶ ἔλωὶ λεμὰ σαβαχθανεὶ;
τοῦτ' ἐστὶν Θεέ μογ θεέ μογ, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες;
τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι 47
Ἥλειαν φωνεῖ οὗτος. καὶ εὐθέως δραμῶν εἰς ἐξ αὐτῶν καὶ 48

λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄζου καὶ περιθεὶς καλάμῃ
ἐπότιζεν αὐτόν. οἱ δὲ λοιποὶ εἶπαν Ἄφες ἰδῶμεν εἰ 49
ἔρχεται Ἥλειάς σῶσων αὐτόν. ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην

† εἰς ἀπάντησιν
αὐτοῦ †

Αφ.

βαλόντες | Αφ.

Αφ.

θεοῦ εἰ

τῷ θεῷ

Αφ.

† Ἥλει ἡλεί λαμὰ
σαβαθανεὶ †

ἔλεγον

- ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευράν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα.]
 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλη ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα.
 51 Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη [ἀπ'] ἄνωθεν
 ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσειέσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθη-
 52 σαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνέωχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν
 53 κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν, καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν
 μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν
 54 πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος
 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμόν
 καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες Ἀληθῶς
 55 Ἰησοῦ υἱὸς θεοῦ ἦν οὗτος. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ
 μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ
 56 τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Ἡ Μαρία ἡ
 Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἡ Ἰωσήφ ἡ μήτηρ
 καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
 57 Ὁψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ
 Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ
 58 Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα
 59 τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πειλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. καὶ
 λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ [ἐν] σινδόνι
 60 καθαρᾷ, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλα-
 τόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ
 61 θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριάμ ἡ
 Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ
 62 τάφου. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶν μετὰ τὴν
 παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
 63 πρὸς Πειλάτον λέγοντες Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος
 ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι·
 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης
 ἡμέρας, μή ποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν
 καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται
 65 ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ἔφη αὐτοῖς ὁ
 Πειλάτος Ἐχετε κουστωδῖαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς

υἱὸς θεοῦ

Μαριάμ

Αρ. Ἡ Ἰωσή

ἐμαθητεύσει

αὐτοῦ

δε

οἶδατε. οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον σφρα- 65
γίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

Ὅψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, 1
ἦλθεν Ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρήσαι
τὸν τάφον. καὶ ἰδοὺ σεισμός ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ 2
Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν
λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς 3
ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιῶν. ἀπὸ δὲ τοῦ 4
φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς
νεκροί. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν· Μὴ 5
φοβεῖσθε ὑμεῖς, οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον
ζητεῖτε· οὐκ ἔστιν ὧδε, ἠγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν· δεῦτε 6
ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο [†]. καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε 7
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ
ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε·
ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου 8
μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων 9
Χαίρετε· αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας
καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ 10
φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλ-
θωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κακεῖ με ὄψονται. Πο- 11

ρευομένων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς
τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενό-
μενα. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβουλίον 12
τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις λέγον- 13
τες Εἶπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες
ἔκλειψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων· καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο 14
ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους
ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες [†] ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἔδι- 15
δάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις
μέχρι τῆς σήμερον [ἡμέρας]. Οἱ δὲ ἔνδεκα 16
μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος οὐ

Μαρίαμ

† ὁ κύριος †

Αρ.†

ὑπο

τά

ἐφημίσθη

17 ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύ-
 18 νησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλά-
 λησεν αὐτοῖς λέγων Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐ-
 19 ρανῶ καὶ ἐπὶ [τῆς] γῆς· πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε
 πάντα τὰ ἔθνη, ἁρπάζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πα-
 20 τρός καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, διδάσκοντες
 αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
 μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ
 αἰῶνος.

βαπτίζοντες

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

υἱοῦ θεοῦ *Αρ.*

ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ Ὁ.

1

Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἠσαΐα τῷ προφήτῃ
 Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
 σοῦ,

2

ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σοῦ·

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ

3

Ἔτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,
 εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβοις αὐτοῦ,

ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ κηρύσσων βά- 4
 πτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύ- 5
 ετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυ-
 μεῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ
 ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ 6
 Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην
 περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.
 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω 7
 [μου], οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑπο-
 δημάτων αὐτοῦ· ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βα- 8
 πτίσει ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ.

Ἐγένετο

ἜΚΑΙ ΕΓΕΝΕΤΟ ἔν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν 9
 Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς

10 τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάνου. καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ
 ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς
 11 περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν· καὶ φωνὴ [ἐγένετο] ἐκ
 τῶν οὐρανῶν Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδό-
 12 κησα. Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει
 13 εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαεράκοντα ἡμέ-
 ρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρί-
 ων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάνην ἦλθεν ὁ
 Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
 15 τοῦ θεοῦ [καὶ λέγων] ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ
 ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύ-
 16 ετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Καὶ παράγων παρὰ
 τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀν-
 δρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θα-
 17 λάσσει, ἦσαν γὰρ ἀλεεῖς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
 Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλεεῖς
 18 ἀνθρώπων. καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν
 19 αὐτῷ. Καὶ προβάς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβε-
 δαίου καὶ Ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ
 20 πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς.
 καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαίου ἐν τῷ πλοίῳ
 μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ. Καὶ εὐθὺς τοῖς
 22 σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν¹. καὶ ^{ἐδίδασκεν εἰς τὴν}
 ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ἦν γὰρ διδάσκων ^{συναγωγὴν}
 23 αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. καὶ
 εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι
 24 ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν λέγων Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ
 Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; ^{οἶδά} σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος ^{οἶδαμέν}
 25 τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς [λέγων] Φιμώ-
 26 θητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα
 τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσαν φωνῇ μεγάλη ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.

πρὸς ἑαυτοὺς

καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν ἑαυτοὺς ἴ λέγον- 27
 τας Τί ἐστὶν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ· κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς
 πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ.
 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν 28
 περίχωρον τῆς Γαλιλαίας. Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς 29

ἐξελθὼν ἦλθεν

συναγωγῆς ἑξελθόντες ἦλθαν ἑἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ
 Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάνου. ἡ δὲ πειθερὰ Σίμωνος 30
 κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.
 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀ- 31
 φῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. Ὁ- 32
 ψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν
 πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· καὶ 33
 ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. καὶ ἑθερά- 34
 πευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαι-
 μόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια,
 ὅτι ἠδειςαν αὐτὸν [Χριστὸν εἶναι]. Καὶ 35
 πρῶτὸν ἔννεχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν [καὶ ἀπῆλθεν] εἰς ἔρη-
 μον τόπον κακεῖ προσήχετο. καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων 36
 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ εὗρόν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ 37
 ὅτι Πάντες ζητοῦσίν σε. καὶ λέγει αὐτοῖς Ἄγωμεν 38
 ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω,
 εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς 39
 συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια
 ἐκβάλλων.

ἰδρυισθεῖσθ

Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτὸν 40
 [καὶ γονυπετῶν] λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς δύνασαι
 με καθαρῖσαι. καὶ ἑσπλαγχνισθεῖς ἔκτεινας τὴν χεῖρα 41
 αὐτοῦ ἤψατο καὶ λέγει αὐτῷ Θέλω, καθαρῖσθητι· καὶ 42
 εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθερίσθη. | καὶ 43
 ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει 44
 αὐτῷ Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἶπης, ἀλλὰ ὑπαγε σεαυτὸν
 δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου
 ἅ προσέταξεν Μωυσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς, ὁ δὲ ἐξελθὼν 45

ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε
μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι «φανερῶς εἰς πόλιν» εἰσελθεῖν, ἀλλὰ εἰς πόλιν φανερώς
ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις [ἦν]. καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν
πάντοθεν.

1 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν ἠκού-
2 σθη ὅτι «ἐν οἴκῳ ἐστίν». καὶ συνήχθησαν πολλοὶ ὥστε εἰς οἶκόν ἐστιν
μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς
3 τὸν λόγον. καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν
4 αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι
αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ
5 ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς
6 κατέκειτο. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ
7 παραλυτικῷ **Τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι.** ἦσαν δέ
τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν
8 ταῖς καρδίαις αὐτῶν «Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ; βλασφημεῖ. Ὅτι
τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς ὁ θεός; καὶ εὐθὺς
ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι [οὕτως] διαλογί-
ζονται ἐν ἑαυτοῖς λέγει [αὐτοῖς] Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν
9 ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παρα-
λυτικῷ Ἐφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἐγειροῦ
10 [καὶ] ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε
ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου «ἀφίεναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίε-
ναὶ ἁμαρτίας
11 ἐπὶ τῆς γῆς» — λέγει τῷ παραλυτικῷ Σοὶ λέγω, ἔγειρε
12 ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ
ἠγέρθη καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν
πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν
[λέγοντας] ὅτι Οὕτως οὐδέποτε εἶδαμεν.

13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς
14 ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ
παράγων εἶδεν «Λευεὶν» τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ Ἰάκωβον
τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἐκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς
15 ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ γίνεται κατακεῖσθαι
αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτω-

λοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. καὶ οἱ γραμμα- 16
 τεῖς τῶν Φαρισαίων ἰδόντες ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν ἀμαρ-
 τωλῶν καὶ τελωνῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ὅτι
 καὶ πίνει μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει; καὶ ἀκούσας 17
 ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς [ὅτι] Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύ-
 οντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἤλθον καλέσαι
 δικαίους ἀλλὰ ἀμαρτωλούς.

Καὶ ἦσαν οἱ μα-
 θηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται
 καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μα-
 θηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ [μαθηταὶ] οὐ
 νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύναται 19
 οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν
 νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν
 οὐ δύναται νηστεύειν· ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ 20
 ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ
 ἡμέρᾳ. | οὐδεὶς ἐπίβλημα ράκουσ ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ 21
 ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ
 τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. καὶ 22
 οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή,
 ρήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ
 οἱ ἀσκοί. [ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς.]

Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν ἄδιαπορεύε- 23
 σθαι⁷ διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο
 ἄδοποιεῖν ἄδοποιεῖν ἄδοποιεῖν ἄδοποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχνας. καὶ οἱ Φαρισαῖοι 24
 ἔλεγον αὐτῷ Ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξε-
 στιν; καὶ λέγει αὐτοῖς Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν 25
 Δαυεὶδ ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπέινασεν αὐτὸς καὶ
 οἱ μετ' αὐτοῦ; [πῶς] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ 26
 ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοῦς ἄρτους τῆς προθέσεως
 ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ
 ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Τὸ 27
 σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος

28 διὰ τὸ σάββατον· ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 1 καὶ τοῦ σαββάτου. Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς

συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν
 2 χεῖρα· καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει
 3 αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ

4 τῷ τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν· Ἐγειρε εἰς τὸ μέσον. καὶ
 λέγει αὐτοῖς· Ἐξεστὶν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ
 5 κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων.

καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ
 τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἐκτει-
 6 νον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ

χεῖρα

7 χεὶρ αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν
 Ἑρωδιανῶν συμβούλιον ἔδιδόν· κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν
 8 ἀπολέσωσιν.

εἰποίησαν

9 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν
 πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
 10 ἠκολούθησεν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων

καὶ ἀπὸ τῆς Ἰου-
 δαίας ἠκολούθησεν,

καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ
 11 Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούοντες ἴσα ποιεῖ
 12 ἦλθαν πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα

Σιδῶνα, — | ἐποίει

πλοιάριον προσκαρτερῆ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἵνα μὴ θλί-
 13 βωσιν αὐτόν· πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν
 14 αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μάλιστα. καὶ τὰ

λέγοντες

πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον
 15 αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντά· ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερόν ποιήσω-
 16 σιν. Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκα-
 17 λείται οὓς ἠθέληεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. καὶ

εἰποίησεν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, ἵνα ὥσιν
 18 μετ' αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν καὶ ἔχειν
 19 ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· καὶ εἰποίησεν τοὺς δώ-

20 δεκά (καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι) Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον
 21 τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου

ὀνόματα

+ Δεββαίων +

(καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ἄνομα Ἑβραίων Βοανηργές, ὃ ἐστὶν Υἱοὶ Βροντῆς), καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον 18 καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ ῥαββῶν καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον καὶ Ἰούδαν Ἰσκα- 19 ριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν [ὁ] ὄχλος, 20 ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν·) καὶ ἀκού- 21 σαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν, ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων κατα- 22 βάντες ἔλεγον ὅτι Βεεζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. καὶ προσκαλεσάμενος 23 αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, 24 οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία 25 ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται ἢ οἰκία ἐκείνη στῆναι· καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ ἐμερίσθη, οὐ δύ- 26 ναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει.) ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς 27 εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρ- πάσαι ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα 28 ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι ὅσα ἐὰν βλασφημῶσιν· ὃς δ' ἂν βλα- 29 σφημῆσιν εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἁμαρτήματος. ὅτι 30 ἔλεγον Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

Αρ.

+ καὶ αἱ ἀδελφαί σου +

γὰρ

τὰ θελήματα

Καὶ ἔρχονται 31 ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. καὶ ἐκάθητο 32 περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. καὶ ἀποκριθεὶς 33 αὐτοῖς λέγει Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί; καὶ 34 περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὃς ἂν ποι- 35 ῆσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ

καὶ μήτηρ ἐστίν.]

- 1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ
 συναγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλείστος, ὥστε αὐτὸν εἰς
 2 πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄ-
 3 χλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. καὶ ἐδίδασκεν
 αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ
 4 διδαχῇ αὐτοῦ Ἄκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεί-
 5 ραι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν
 6 ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἄλλο
 ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες [καὶ] ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν,
 7 καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· καὶ ὅτε
 ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ἔκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐκαυματίσθησαν
 8 ῥίζαν ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ
 ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαὶ καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν
 9 οὐκ ἔδωκεν. καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ
 ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίοντα καὶ αὐξανόμενα, καὶ ἔφερεν εἰς...εἰς v. ἐν...ἐν
 10 εἰς τριάκοντα καὶ ἔν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν. Καὶ ἔλε- -καὶ ὁ συνίων συ-
νιέτω-
 11 γεν Ὅς ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ ὅτε
 ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς
 12 δώδεκα τὰς παραβολάς. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμῖν τὸ
 μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ
 13 τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται, ἵνα ἔξωθεν-
 ΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΒΛΕΠΩΣΙ ΚΑὶ Μὴ ἴδωσιν,
 ΚΑὶ ἀκογόντες ἀκογῶσι καὶ μὴ γνίωσιν,
 Μὴ ποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῆ ἀγτοῖς.
 13 καὶ λέγει αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην,
 14 καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; Ὁ σπείρων τὸν
 15 λόγον σπείρει. οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου
 σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν εὐθὺς ἔρχεται ὁ
 Σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς.
 16 καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπειρόμενοι,
 οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβά-
 17 νουσιν αὐτόν, καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ

πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ
 τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. καὶ ἄλλοι εἰσιν οἱ εἰς 18
 τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκού-
 σαντες, καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλού- 19
 του καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συνπνί-
 γουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν 20
 οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν
 λόγον καὶ παραδέχονται καὶ καρποφοροῦσιν ἕν τριάκοντα
 καὶ [ἐν] ἑξήκοντα καὶ [ἐν] ἑκατόν. Καὶ ἔλεγεν 21
 αὐτοῖς ὅτι Μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μύδιον
 τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην, οὐχ ἵνα ἔπι τὴν λυχνίαν τεθῆ; οὐ 22
 γὰρ ἔστιν κρυπτὸν εἶν μὴ ἵνα φανερωθῆ, οὐδὲ ἐγένετο
 ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. Εἴ τις ἔχει ὄρα 23
 ἀκούειν ἀκούετω. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Βλέπετε 24
 τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν καὶ
 προστεθήσεται ὑμῖν. ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς 25
 οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ 26
 ἔλεγεν Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ὡς ἄνθρωπος
 βάλλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται 27
 νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται ὡς
 οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτῃ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον 28
 χόρτον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν ἑπλήρη σῖτον ἕν τῷ στάχυϊ.
 ὅταν δε παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέ- 29
 πανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. Καὶ 30
 ἔλεγεν Πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν
 τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν 31
 σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων
 τῶν ἐπὶ τῆς γῆς — καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται 32
 μείζον πάντων τῶν λαχάνων καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους,
 ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ
 οὐρανοῦ κατασκηνοῖν. Καὶ τοιαύταις παρα- 33
 βολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο
 ἀκούειν· χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν 34

ἐν...[ἐν]...[ἐν]

MSS. ὑπὸ Ἀρ.

γὰρ ἐστίν τι

Αρ.†

δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυνεν πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης
 36 Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμ-
 βάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἦν
 37 μετ' αὐτοῦ. καὶ γίνεται λαίλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ
 κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ
 38 πλοῖον. καὶ αὐτὸς ἦν ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον
 καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διδά-
 39 σκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; καὶ διεγερθεὶς ἐπε-
 τήμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ Σιώπα, πεφίμωσο.
 40 καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. καὶ
 41 εἶπεν αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε; οὐπω ἔχετε πίστιν; καὶ ἐφο-
 βήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους Τίς
 ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούει
 1 αὐτῷ; Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης
 2 εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν. καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ
 τοῦ πλοίου [εὐθύς] ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων
 3 ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν
 ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο
 4 αὐτὸν δῆσαι διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσεισι
 δεδέσθαι καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς
 5 πέδας συντετριφῆθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι· καὶ
 διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς
 6 ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. καὶ ἰδὼν
 τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτόν,
 7 καὶ κράξας φωνῇ μεγάλη λέγει Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ
 τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν θεόν, μὴ με βασανί-
 8 σης. ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ Ἐξέλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον
 9 ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐπηρώτα αὐτόν Τί ὄνομά σοι; καὶ
 10 λέγει αὐτῷ Δεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν· καὶ
 παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς
 11 χώρας. Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη
 12 βοσκομένη· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες Πέμψον

Αρ.

μοὶ ἐστιν

ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. καὶ ἐπέ- 13
 τρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελλθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
 εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὄρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ
 κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν
 τῇ θαλάσῃ. Καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγ- 14
 γειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν
 τί ἐστὶν τὸ γεγονός. καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ 15
 θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ
 σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν.
 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονι- 16
 ζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν 17
 αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. Καὶ ἐμβαίνοντος 18
 αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρακάλεῖ αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα
 μετ' αὐτοῦ ᾗ. καὶ οὐκ ἀφήκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ 19
 Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοῦς, καὶ ἀπάγγειλον
 αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. καὶ 20
 ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίη-
 σεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς 21
 τὸ πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν
 θάλασσαν. Καὶ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι 22
 Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ 23
 «παρακαλεῖ» αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου
 ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἔλθων ἐπιθῆς τὰς χεῖρας αὐτῇ ἵνα σωθῇ
 καὶ ζήσῃ. καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ 24
 ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. καὶ γυνὴ οὖσα ἐν 25
 ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν 26
 ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' αὐτῆς πάντα καὶ μηδὲν
 ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, ἀκού- 27
 σασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν
 ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ἔλεγεν γὰρ ὅτι Ἐὰν ἄψωμαι 28
 κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ σωθήσομαι. καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη 29
 ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴται

παρακάλεῖ

ἐαυτῆς

30 ἀπὸ τῆς μάστιγος. καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ
 τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ
 31 ἔλεγεν Τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων; καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ
 32 λέγεις Τίς μου ἤψατο; καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο
 33 ποιήσασαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα[†], εἰδυῖα
 34 αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Θυγάτηρ,
 ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι
 35 ὑγιῆς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχον-
 36 ται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι Ἡ θυγάτηρ
 σου ἀπέθανεν· τί ἐτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; ὁ δὲ Ἰησοῦς
 παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ
 37 Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. καὶ οὐκ ἀφήκεν οὐδένα με-
 τ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον
 38 καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. καὶ ἔρχονται εἰς τὸν
 οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίον-
 39 τας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς
 40 Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ
 καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάν-
 τας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα
 καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον·
 41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ Ταλειθά
 κούμ, ὃ ἔστιν μεθερμηνευσόμενον Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω,
 42 ἔγειρε. καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν
 γὰρ ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ.
 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοιῖ τοῦτο, καὶ
 εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

†διο πεποιέκει
λάθρα†

1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ,
 2 καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ γενομένου
 σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ
 ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες Πόθεν τούτῳ ταῦτα,
 καὶ τίς ἡ σοφία ἢ δοθεῖσα τούτῳ, καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦτα

Αρ. δια τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, 3
 Αρ. ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσήτος καὶ
 Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡδε
 πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. καὶ ἔλεγεν 4
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄπιμος εἰ μὴ ἐν
 τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενέουσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ
 οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν 5
 ἐθαύμαζεν καὶ ἔθαύμασεν ἰδιότῃ διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. 6

Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. Καὶ προσ- 7
 καλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο
 δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἕξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρ-
 των, καὶ παρηγγελεν αὐτοῖς ἵνα μὴ δὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ 8
 μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην
 χαλκόν, ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ ἰδιότῃ ἐνδύσα- 9
 σθαι ἰδιότῃ δύο χιτῶνας. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὅπου ἐὰν εἰσέλ- 10
 θητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. καὶ ὅς 11
 ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μὴδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευό-
 μενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χεῖμα τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν
 ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα 12
 μετανοήσιν, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἠλειφον 13
 ἔλαιῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἔθεράπευον.

Καὶ ἠκούσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερόν γὰρ ἐγένετο 14
 ἔλεγεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον ἰδιότῃ ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγή-
 γερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν
 αὐτῷ. ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλείας ἐστίν. ἄλλοι δὲ ἔλεγον 15
 ὅτι προφήτης ὡς εἰς τῶν προφητῶν. ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώ- 16
 δης ἔλεγεν Ὅν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἠγέρθη.
 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰω- 17
 νην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυ-
 ναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.
 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι Οὐκ ἔξεστίν σοι 18
 ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν 19

20 αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτείνειν, καὶ οὐκ ἠδύνατο· ὁ γὰρ
 Ἑρῳδῆς ἐφοβείτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον
 καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ
 21 ἠπόρει, καὶ ἠδῶς αὐτοῦ ἤκουεν. Καὶ γενομένης ἡμέρας
 εὐκαιροῦ ὅτε Ἑρῳδῆς τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν
 τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις
 22 τῆς Γαλιλαίας, καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἑρω-
 διαδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρρεσεν τῷ Ἑρῳδῆ καὶ τοῖς συ-
 νακακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ Αἰτησὸν
 23 με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ἵνα ὅτι
 ἴαν με αἰτήσης δώσω σοι ἕως ἡμίσου τῆς βασιλείας μου.
 24 καὶ ἐξελθούσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ
 25 εἶπεν· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάνου τοῦ βαπτίζοντος. καὶ εἰσελ-
 θούσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾔτήσατο
 λέγουσα· Θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῶς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφα-
 26 λὴν Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ περίλυπος γενόμενος
 ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέ-
 27 λησεν ἀθετῆσαι αὐτήν· καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς
 28 σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ
 ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἤνεγκεν
 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κο-
 29 ρασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.
 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα
 αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

Αρ.

ὅτι ὁ

ἐὰν

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
 ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.
 31 καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον
 τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι
 32 καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαιροῦν. καὶ
 33 ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ
 εἶδαν αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἔγνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ
 ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον

ἐπέγνωσαν
 ἡ καὶ συνῆλθον
 αὐτοῦ

αὐτούς. Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγ- 34
 χίσθη ἐπ' αὐτούς ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποι-
 μένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς πολλά. Καὶ ἦδη 35
 ὥρας πολλῆς γινομένης ἡγενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἦδη ὥρα
 πολλή· ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ 36
 ἀγρούς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. ὁ δὲ 37
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ
 λέγουσιν αὐτῷ Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων δια-
 κοσιῶν ἄρτους καὶ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν; ὁ δὲ λέγει 38
 αὐτοῖς Πόσους ἔχετε ἄρτους; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόν-
 τες λέγουσιν Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς 39
ἀνακλίνειν ἡ ἀνακλιθῆναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ
 χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαὶ κατὰ ἑκατὸν καὶ 40
 κατὰ πενήκοντα. καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ 41
 τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν
 καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
 ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν
 πᾶσιν. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν 42
 κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα καὶ ἀπὸ τῶν 43
 ἰχθύων. καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχί- 44
 λιοι ἄνδρες. Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μα- 45
 θητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ
 πέραν πρὸς Βηθσαιδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. καὶ 46
 ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξα-
ἡπάλλαι σθαι. καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς 47
 θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἰδὼν αὐτοὺς 48
 βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
 αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς
 αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελεν παρελ-
 θεῖν αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περι- 49
 πατοῦντα ἔδοξαν ὅτι φάντασμα ἐστὶν καὶ ἀνέκραξαν, πάν- 50
 τες γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν

μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς Ὁρασεῖτε, ἐγὼ εἰμι, μὴ
 51 φοβεῖσθε. καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ
 52 ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, οὐ γὰρ
 συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπω-
 53 ρωμένη.

Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον
 54 εἰς Γεννησαρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων
 55 αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν περιέδραμον
 ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις
 56 τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἤκουον ὅτι ἔστιν. καὶ
 ὅπου ἂν εἰσεπορευέτο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγροὺς
 ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἔτίθεισαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκά-
 λουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ
 αἴψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

+πλατείας+

Καὶ συναγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν
 2 γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἰδόντες τινὰς
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνί-
 3 πτοις, ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους.—οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάν-
 τες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νύψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐ-
 σθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
 4 καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ ῥαντίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ
 ἀλλὰ πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς
 5 ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων[†].—καὶ ἐπερωτῶσιν
 αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς Διὰ τί οὐ περιπα-
 6 τήσῃ οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυ-
 τέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσίν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτοῖς Καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαίας περὶ ὑμῶν
 τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι

Αρ.

βαπτίσωνται

+καὶ κλινῶν+

† Ὁ ὄψτος ὁ λαός τῶν χεῖλεσίν με ῥαντίζῃ,

† Ὁ λαὸς εὖτος
 † ἀγαπᾷ†

ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·

7 ΜΑΤΗΝ Δὲ ΚΕΒΟΝΤΑΙ ΜΕ,

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ἘΝΤΆΛΜΑΤΑ ἈΝΘΡΩΠΩΝ·
 8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν
 9 τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν

+στήσητε+

ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν ἴτηρήσητε. Μωυσῆς γὰρ εἶπεν Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν 10 μητέρα σου, καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελεγτάτῳ· ὑμεῖς δὲ λέγετε Ἐὰν εἶπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ Κορβάν, ὃ ἐστὶν Δῶρον, ὃ ἐὰν 11 ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς, οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παρα- 12 δόσει ὑμῶν ἣ παρεδώκατε· καὶ παρέμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν 13 αὐτοῖς Ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. οὐδὲν ἐστὶν 14 ἕξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινῶντα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς 15 οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. καὶ λέγει αὐτοῖς Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύν- 16 νετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἕξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, ὅτι οὐκ εἰσπο- 17 ρεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἴσχυον ἐκπορεύεται; —καθαρίζων πάντα τὰ 18 βρώματα. ἔλεγεν δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευό- 19 μενον ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἕσωθεν γὰρ ἐκ τῆς 20 καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονη- 21 ρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἕσωθεν 22 ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 23

+ὄχετον+

Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὄρια Τύρου [καὶ 24 Σιδῶνος]. Καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελεν γινῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν· ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ 25 αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ γυνὴ 26 ἦν Ἑλληνίς, Ἰσχυροφαινίσις τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. καὶ 27

Σύρα Φοινίκισσα

ἔλεγεν αὐτῇ Ἐφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα, οὐ
 γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς
 28 κυναρίοις βαλεῖν. ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ ἘΝΑΪ, †Κύριε, ἀλλά†
 κύριε, καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν
 29 ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. καὶ εἶπεν αὐτῇ Διὰ τοῦ-
 τον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ
 30 δαιμόνιον. καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὔρεν τὸ
 παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξε-
 31 ληλυθός.

Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὀρίων
 Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας
 32 ἀνα μέσον τῶν ὀρίων Δεκαπόλεως. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κω-
 φὸν καὶ μογιάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐ-
 33 τῷ τὴν χεῖρα. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κα-
 τ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ
 34 πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐ-
 ρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ Ἐφφαθά, ὃ ἐστιν Δια-
 35 νοίχθητι· καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ
 36 δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς· καὶ διε-
 στείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διε-
 37 στέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. καὶ
 ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήρυσσοντο λέγοντες Καλῶς πάντα πε-
 ποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λα-
 λεῖν.

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος
 καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθη-
 2 τὰς λέγει αὐτοῖς Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἦδη
 ἡμέραι τρεῖς ἡ προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί ἡμέραις τρισὶν |
προσμένουσιν
 3 φάγωσιν· καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν,
 ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ τινὲς αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν
 4 εἰσίν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι Πό-
 θεν τούτους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας;
 5 καὶ ἠρώτα αὐτοὺς Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν
 6 Ἐπτὰ. καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀνάπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς·

καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ
 ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν καὶ παρέθη-
 καν τῷ ὄχλῳ· καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας 7
 αὐτὰ εἶπεν καὶ ταῦτα παρατιθέναί. καὶ ἔφαγον καὶ ἔχορτά- 8
 σθησαν, καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σφυρί-
 δας. ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. 9
 αὐτὸς Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς[†] εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 10
 ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, 11
 ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζον-
 τες αὐτόν. καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει 12
 ὑμῖν Τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω[†], εἰ δοθή-
 σεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. καὶ ἀφεῖς αὐτούς πά- 13
 λιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἐπε- 14

λάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον
 μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων 15
 Ὁράτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς
 ζύμης Ἡρώδου. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι 16
 ἄρτους οὐκ ἔχουσιν. καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς Τί διαλογί- 17
 ζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐπω νοεῖτε οὐδὲ συνιέτε;
 πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοῦς ἔχον- 18
 τες οὐ βλέπετε καὶ ὠτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ
 οὐ μνημονεύετε ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς 19
 πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις
 καὶ ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ Δώδεκα. ὅτε[†] τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς 20
 τετρακισχιλίους, πόσων σφυρίδων πληρώματα κλασμάτων
 ἤρατε; καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἑπτὰ. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς 21
 Οὐπω συνιέτε;

† Βηθανίαν†

Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαιδάν[†]. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ 22
 τυφλὸν καὶ παρακαλοῦσιν αὐτόν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. καὶ 23
 ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτόν ἔξω
 τῆς κόμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθείς τὰς
 αὐτὸν εἰ τι βλέπει. χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα ἄυτόν· Εἴ τι βλέπεις; 24

ψας ἔλεγεν Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὡς δένδρα ὀρώ
 25 περιπατοῦντας. εἶτα πάλιν ἔθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν, καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέ-
 26 βλεπεν τηλαυγῶς ἅπαντα. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς
 οἶκον αὐτοῦ λέγων Ἐμὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθης.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς
 κώμας Καισαρίας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα
 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς Τίνα με λέγουσιν οἱ
 28 ἄνθρωποι εἶναι; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάνην
 τὸν βαπτιστὴν, καὶ ἄλλοι Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἰς τῶν
 29 προφητῶν. καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς Ὑμεῖς δὲ τίνα με
 λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ
 30 χριστός. καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴδενὶ λέγωσιν περὶ
 31 αὐτοῦ.

Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμα-
 σθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν
 γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνα-
 32 στῆναι· καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβό-
 33 μενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ὁ δὲ
 ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν
 Πέτρῳ καὶ λέγει Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρο-
 34 νεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ
 προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
 εἶπεν αὐτοῖς Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνη-
 σάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολου-
 35 θείτω μοι. ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ῥῶσαι
 ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
 36 [ἑμοῦ καὶ] τοῦ εὐαγγελίου σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὥφελει
 ἄνθρωπον κερδοῦσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι
 37 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; τί γὰρ δοῖ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς
 38 ψυχῆς αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυθῆ με καὶ τοὺς ἑμούςς
 λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν

δηλαυγῶς

+Μηδενὶ εἰπῆς εἰς
τὴν κώμην+

ψυχὴν αὐτοῦ

ἑφελήσει τὸν ἄν-
θρωπον

τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἀγίων.
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες ὧδε 1
τῶν ἐστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν
ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

Καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν 2
τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐ-
τοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους. καὶ μετεμορφώθη
ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ τὰ ἰμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα 3
λευκὰ λίαν οἷα γλαφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως
λευκᾶναι. καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλείας σὺν Μωυσεῖ, καὶ ἦσαν 4
συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει 5
τῷ Ἰησοῦ Ῥαββεί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ
ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωυσεῖ μίαν καὶ
Ἡλείᾳ μίαν. οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῆ, ἔκφοβοι γὰρ 6
ἐγένοντο. καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ 7
ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ
ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι 8
οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἢ μεθ' ἑαυτῶν εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.
Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἔκ' τοῦ ὄρους διεστείλατο 9
αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἂ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ. καὶ τὸν λόγον ἐκρά- 10
τησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστὶν τὸ ἐκ νεκρῶν
ἀναστῆναι. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες Ὅτι λέγουσιν οἱ 11
γραμματεῖς ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς 12
Ἡλείας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκατιστάνει πάντα, καὶ
πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ
καὶ ἐξουδενηθῆ; ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλείας ἐλήλυθεν, 13
καὶ ἐποίησάν αὐτῷ ὅσα ἠθέλον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδαν ὄχλον πολὺν 14
περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας πρὸς αὐτούς.
καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ 15
προστρέχοντες ἤσπάζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς 16
Τί συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς; καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ἐκ τοῦ 17

ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν
μόνον μεθ' ἑαυτῶν
ἀπὸ

ὄχλου Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα πνεύ-
 18 μα ἄλαλον· καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥῆσσει αὐτόν,
 καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα
 τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει Ὡ γενεὰ ἄπιστος, ἕως
 πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε
 20 αὐτὸν πρὸς με. καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν
 αὐτὸν τὸ πνεῦμα εὐθύς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν
 21 ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησεν τὸν
 πατέρα αὐτοῦ Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν
 22 αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐκ παιδιόθεν· καὶ πολλάκις καὶ εἰς
 πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν·
 ἀλλ' εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.
 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἔτι δύνῃ, πάντα δυνατὰ τῷ
 24 πιστεύοντι. εὐθύς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν
 25 Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
 ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκα-
 θάρτῳ λέγων αὐτῷ Τοῦ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ
 ἐπιτάσσω σοι, ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς
 26 αὐτόν. καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ
 ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέ-
 27 θανεν. ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν
 28 αὐτόν, καὶ ἀνέστη. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν Ὅτι ἡμεῖς
 29 οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο
 τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.
 30 Κακέιθεν ἐξελθόντες ἔπορευόντο διὰ τῆς Γαλιλαίας,
 31 καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ· ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθη-
 τὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν [αὐτοῖς] ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 που παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν
 αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.
 32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
 33 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμε-

τὸ

†μετὰ δακρῶν†

†καὶ νηστείας†

†παρεπορεύοντο

νος ἐπηρώτα αὐτοῦς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; οἱ δὲ 34
 ἐσιώπων, πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς
 μείζων· καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει 35
 αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι ἔσται πάντων ἔσχατος
 καὶ πάντων διάκονος· καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν 36
 μέσῳ αὐτῶν καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅς 37
 ἂν [ἐν] τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
 ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχεται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ
 τὸν ἀποστείλαντά με· Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης 38

Διδάσκαλε, εἶδαμέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα
 δαιμόνια, ἢ καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν·
 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Μὴ κωλύετε αὐτόν, οὐδεὶς γὰρ ἔστιν ὃς 39
 ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ
 κακολογῆσαί με· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν 40
 ἐστίν· Ὅς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνό- 41
 ματι ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ
 τὸν μισθὸν αὐτοῦ· Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν 42
 τούτων τῶν πιστευόντων, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ
 περίκειται μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
 σκανδαλίξῃ 43
 βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν· Καὶ ἔαν ἢ σκανδαλίσῃ ἢ σε ἢ
 χεῖρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν ἐστὶν σε κυλλὸν εἰσελ-
 θεῖν εἰς τὴν ζωὴν ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν
 γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον· καὶ ἔαν ὁ πούς σου 45
 σκανδαλίξῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶν σε εἰσελθεῖν
 εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς
 τὴν γέενναν· καὶ ἔαν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίξῃ σε, 47
 ἔκβαλε αὐτόν· καλὸν σέ ἐστιν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς
 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
 εἰς τὴν γέενναν, ὅπου ὁ σκώληξ ἀγίων οὐ τελεγεῖα καὶ 48
 τὸ πῦρ οὐ σβέννυται· ἢ πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται· 49
 Καλὸν τὸ ἅλας· ἔαν δὲ τὸ ἅλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι 50
 αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα, καὶ εἰρηνεύετε
 ἀλλήλους.

ἢ ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ
 μεθ' ἡμῶν, καὶ ἐκω-
 λυόμεν αὐτόν·

σκανδαλίξῃ

τὴν

ἢ πᾶσα γὰρ θυσία
 ἢ λί' ἀλισθήσεται·

1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας
 καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι
 2 πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ
 [προσελθόντες Φαρισαῖοι] ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ
 3 γυναῖκα ἀπολύσαι, πειράζοντες αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
 4 εἶπεν αὐτοῖς Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωυσῆς; οἱ δὲ εἶπαν
 Ἐπέτρεψεν Μωυσῆς βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ
 5 ἀπολύσαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πρὸς τὴν σκλη-
 6 ροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην· ἀπὸ
 δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίησεν [ἀγτούς].
 7 ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα ἀγ-
 8 τοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·
 9 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ· ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέ-
 10 ζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν
 11 οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. καὶ λέγει αὐ-
 τοῖς Ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ
 12 ἄλλην μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν, καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν
 ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα αὐτῶν ἄψηται· οἱ δὲ
 14 μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγα-
 νάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι
 πρὸς με, μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ
 15 βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν
 βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
 16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας
 ἐπ' αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμῶν εἰς καὶ
 γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί
 18 ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτῷ Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός.
 19 τὰς ἐντολάς οἶδας Ἐμὴ φονεύσης, Ἐμὴ μοιχεύσης,
 Ἐμὴ κλέψης, Ἐμὴ ψευδομαρτυρήσης, Ἐμὴ ἀποστερήσης,
 20 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ

† Μὴ μοιχεύσης,
 Μὴ πορνεύσης,†

Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν 21 αὐτῷ Ἐν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς [τοῖς] πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν 22 λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ 23 περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. οἱ δὲ μαθηταὶ ἔθαμ- 24 βούντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν 25 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· εὐκοπώτερόν ἐστιν τῆς τρυμαλιᾶς τῆς κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ 26 περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς αὐτὸν Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει 27 Παρὰ ἀνθρώποις ἄδύνατον ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ, πάντα γὰρ δύνατὰ παρὰ [τῷ] θεῷ. Ἡρξάτο λέγειν ὁ 28 Πέτρος αὐτῷ Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολοθήκαμέν σοι. ἔφη ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς 29 ἔστιν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ [ἕνεκεν] τοῦ εὐαγγελίου, εἰ μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ 30 καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον. πολλοὶ δὲ ἔσονται 31 πρῶτοι ἔσχατοι καὶ [οἱ] ἔσχατοι πρῶτοι.

Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ 32 ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔθαμβούντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβούντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς

+ ἀδύνατον ἐστὶν παρὰ δὲ τῷ θεῷ δυνατόν †

*
μητέρα

* † ὃς δὲ ἀφήκεν οἰκίαν καὶ ἀδελφὰς καὶ ἀδελφούς καὶ μητέρα καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμοῦ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον λήμψεται. †

33 δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν
 ὅτι Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμ-
 ματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώ-
 34 σουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύ-
 σουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦ-
 σιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάνης οἱ
 [δύο] υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ Διδάσκαλε, θέλομεν
 36 ἵνα ὁ ἕαν αἰτήσωμέν σε ποιήσης ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς
 37 Τί ἠθέλετε ποιήσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Δὸς ἡμῖν
 ἵνα εἰς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν
 38 τῇ δόξῃ σου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τί
 αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ
 39 βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; οἱ δὲ εἶπαν
 αὐτῷ Δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Τὸ ποτή-
 40 ριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτί-
 ζομαι βαπτισθήσεσθε, τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου ἢ
 ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται.
 41 καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώ-
 42 βου καὶ Ἰωάνου. καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς
 λέγει αὐτοῖς Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἀρχεῖν τῶν ἐθνῶν
 κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζ-
 43 ζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν
 θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος,
 44 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται πάντων
 45 δούλος· καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακο-
 νηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερειχώ. Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ
 ἀπὸ Ἱερειχώ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ
 ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος τυφλὸς προσαίτης ἐκάθητο
 47 παρὰ τὴν ὁδόν. καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός

θέλετέ με

ἔστω

ἔστιν ὁ Ναζαρηνός

ἐστίν ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν Υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέη-
 σόν με. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ 48
 πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν Υἱὲ Δαυεὶδ, ἐλέησόν με. καὶ 49
 στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσι τὸν
 τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ Θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε. ὁ δὲ 50
 ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς
 τὸν Ἰησοῦν. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί 51
 σοὶ θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ Ῥαββου-
 νεὶ, ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ὑπαγε, 52
 ἢ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ
 ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

† Κύριε ραββεὶ†

καὶ εἰς

τὸ

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα ἄρτι εἰς Βηθφαγὴν 1
 καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει
 δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς 2
 τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι
 εἰς αὐτὴν εὐρήσατε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς οὐπω
 ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσατε αὐτόν καὶ φέρετε. καὶ ἐάν 3
 τις ὑμῖν εἴπῃ Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε Ὁ κύριος αὐτοῦ
 χρειᾶν ἔχει· καὶ εὐθὺς ἄρτι αὐτόν ἀποστέλλει πάλιν ὡδε.
 καὶ ἀπῆλθον καὶ εὔρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω 4
 ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. καὶ τινες τῶν ἐκεῖ 5
 ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;
 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφήκαν 6
 αὐτούς. καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ 7
 ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια τῶν αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐ-
 τόν. καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν 8
 ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. καὶ οἱ 9
 προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον

ἀποστέλλει πάλιν
 αὐτόν.

ἐαυτῶν

Ὡσαννά·

Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου·

Εὐλογημένη ἢ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν 10

Δαυεὶδ·

Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα ἄψὲ ἤδη οὔσης τῆς ὥρας ἔξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

ὄψις ἡδη οὔσης
[τῆς ὥρας]

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελλθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας
13 ἐπέινασεν. καὶ ἰδὼν συκὴν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα ἦλθεν εἰ ἄρα τι εἰρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἔλθων ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὔρεν εἰ μὴ φύλλα, ὃ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων.

14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ Μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σου μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστραῖς

16 κατέστρεψεν καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν Ὁ γέγραπται ὅτι

αὐτοῖς

17 Ὁ οἶκός μου οἶκος προσεγχαῖς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν.

18 καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅταν ὄψὲ ἐγένετο, ἔξεπορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως.

ἐξεπορεύετο

19 Καὶ παραπορευόμενοι πρῶτὸν εἶδον τὴν συκὴν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.

20 καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ Ῥαββεί, ἴδε ἡ συκὴ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ἔχετε πίστιν θεοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἶπῃ τῷ ὄρει τούτῳ Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῆ ἔν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ τινος, ἵνα καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἐν τῷ 27
 ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχι-
 ερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἔλεγον 28
 αὐτῷ Ἐν ποία ἐξουσία ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκεν
 τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῆς; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 29
 αὐτοῖς Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἓνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ
 μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποία ἐξουσία ταῦτα ποιῶ· τὸ βά- 30
 πτισμα τὸ Ἰωάνου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀπο-
 κρίθητέ μοι. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες 31
 Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ Διὰ τί [οὖν] οὐκ ἐπιστεύ-
 σατε αὐτῷ; ἀλλὰ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων;—ἐφοβοῦντο τὸν 32

ἠῶδεισαν†

ὄχλον, ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάνην ὄντως ὅτι προφή- 33
 της ἦν. καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν Οὐκ οὔ-
 δαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν
 ἐν ποία ἐξουσία ταῦτα ποιῶ. Καὶ ἤρξατο 1
 αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν Ἀμπελῶνα ἄνθρωπος
 ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὠργῆσεν
 ὑπολήθιον καὶ ὠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο
 αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. καὶ ἀπέστειλεν πρὸς 2
 τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωρ-
 γῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος· καὶ λα- 3
 βόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. καὶ πάλιν 4
 ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κακεῖνον ἐκεφα-
 λίωσαν καὶ ἠτίμασαν. καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κακεῖνον 5
 ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες οὓς δὲ
 ἀποκτείνοντες. ἔτι ἓνα εἶχεν, υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν 6
 αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι Ἐντραπήσονται
 τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν 7
 ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν
 αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες 8
 ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.
 τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπο- 9
 λέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

- 10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε
 Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
 οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
- 11 παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,
 καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
- 12 Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον,
 ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ
 ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.
- 13 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρισαίων
 14 καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. καὶ
 ἔλθόντες λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς
 εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσ-
 ωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ
 διδάσκεις· ἔξεστιν δοῦναι ἑὶς κῆνσον ἑὶς Καίσαρι ἢ οὐ; δῶμεν
 15 ἢ μὴ δῶμεν; ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐ-
 16 τοῖς Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. οἱ
 δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνος ἢ εἰκὼν αὕτη καὶ ἢ
 17 ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Καίσαρος. ὁ δὲ Ἰησοῦς
 εἶπεν Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
 τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.
- 18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέ-
 γουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες
 19 Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τις ἀδελ-
 φὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῆ
 τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ
 20 ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἑπτὰ ἀδελφοὶ
 ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων
 21 οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα· καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ
 ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα, καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως·
 22 καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα· ἔσχατον πάντων καὶ
 23 ἢ γυνὴ ἀπέθανεν. ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν ἔσται
 24 γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα. ἔφη αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς

-ἑπικεφάλαιον-

Αρ.

μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀνα- 25
 στῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς
 οἱ ἄγγελοι οἱ ἄγγελοι ἔν τοῖς οὐρανοῖς· περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι 26
 ἐγείρονται οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωυσέως ἐπὶ τοῦ
 βάρου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων Ἐγὼ ὁ θεὸς
 Ἄβραάμ καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔ- 27
 στιν ὁ θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πολὺ πλανᾷσθε.

Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων ἀκούσας αὐτῶν 28
 συνζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτη-
 σεν αὐτόν Ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; ἀπεκρίθη 29
 ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρώτη ἐστὶν Ἄκογε, Ἰσραήλ, Κύριος ὁ
 θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν, καὶ ἀγαπήσεις Κύριον 30
 τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης
 τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ
 ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. δευτέρα αὕτη Ἀγαπήσεις 31
 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη
 ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. Ἐἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς Καλῶς, 32
 διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἷς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν
 ἄλλος πλην αὐτοῦ· καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτόν ἐξ ὅλης τῆς 33
 καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς
 ἰσχύος καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν περισ-
 σότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὀλοκαγτωμάτων καὶ θυσιῶν.
 καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτόν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη εἶπεν 34
 αὐτῷ Οὐ μακρὰν [εἶ] ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Καὶ
 οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτόν ἐπερωτῆσαι. Καὶ 35
 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ Πῶς
 λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς Δαυεὶδ ἐστίν;

Κάθισον

αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ 36
 Εἶπεν Κύριος τῷ κυρίῳ μου Ἐκ δεξιῶν μου
 ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν
 σου·

αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτόν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; 37

Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως. Καὶ ἐν τῇ 38

διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν
 θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἄσπασμους ἐν ταῖς
 39 ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρω-
 40 τοκλισίας ἐν τοῖς ἁγίοις, οἱ κατέσθοντες τὰς οἰκίας
 τῶν χηρῶν ἑκαὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι. οὗτοι
 41 λήμψονται περισσώτερον κρίμα. Καὶ καθί-
 σας ἑκατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος
 βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
 42 ἔβαλλον πολλά· καὶ ἔλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν
 43 λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. καὶ προσκαλεσάμενος
 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ
 χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλείον πάντων ἔβαλεν τῶν βαλλόν-
 44 των εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύ-
 οντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς
 πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.
 1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ
 εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι
 2 καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Βλέ-
 πεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφελῆ ὧδε
 3 λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ. Καὶ καθημένου
 αὐτοῦ εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ
 ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωά-
 4 νης καὶ Ἀνδρέας Εἶπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί
 5 τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα. ὁ δὲ
 Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς
 6 πλανήσῃ· πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέ-
 7 γοντες ὅτι Ἐγὼ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ
 ἑκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε·
 8 δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὕτω τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ
 ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται
 σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί· ἀρχὴ ὧδίνων ταῦτα.
 9 βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια
 καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βα-

δεῖπνοι· οἱ.....
 ...προσευχόμενοι
 ἑκαὶ ὀρφανῶν

ἀπέναντι

ἑκαὶ διὰ τριῶν
 ἡμερῶν ἄλλος ἀνα-
 στησεται ἀνευ χει-
 ρῶν

ἀκούετε

Αβ.

σιλίων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἔμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
 καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέ- 10
 λιον. καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προ- 11
 μεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ
 τῇ ὥρᾳ τοῦτο λαλεῖτε, οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς 12
 θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
 ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς· καὶ ἔσεσθε μισού- 13
 μενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
 τέλος οὗτος σωθήσεται. Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ ΒΔΕΛΓΜΑ 14
 τῆς ἐρημώσεως ἐστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων
 νοεῖτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,
 ὁ ^τ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω τι 15
 ἄραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρέ- 16
 ψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς 17
 ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς
 ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος· 18
 ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλίψις οἷα οὐ γέγονεν 19
 τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἣν ἔκτισεν ὁ θεὸς ἕως τοῦ
 νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν Κύριος 20
 τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς
 ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. Καὶ 21
 τότε ἐὰν τις ὑμῖν εἴπῃ Ἴδε ὧδε ὁ χριστὸς Ἴδε ἐκεῖ,
 μὴ πιστεύετε· ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευ- 22
 δοπροφῆται καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς
 τὸ ἀποπλανᾶν εἰ δυνατόν τοὺς ἐκλεκτούς· ὑμεῖς δὲ βλέ- 23
 πετε· προεῖρηκά ὑμῖν πάντα. Ἄλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς 24
 ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,
 καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ 25
 ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ
 δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. καὶ 26
 τότε ὄψονται τὸν γιόν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν
 νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης· καὶ τότε 27

ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισημιάζει τοὺς ἐκλεκτοὺς
 [αὐτοῦ] ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρογ γῆς ἕως
 28 ἄκρογ οὐρανοῦ. Ἐκ τῆς συκῆς μάθετε
 τὴν παραβολήν· ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἀπαλὸς γένη-
 ται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος
 29 ἐστίν· οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώ-
 30 σκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
 οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα
 31 γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι
 32 μου οὐ παρελεύσονται. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ
 τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ ἰοὶ ἀγγελοῖ ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ
 33 υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. βλέπετε ἀγρυπνεῖτε, οὐκ οἴδατε γὰρ
 34 πότε ὁ καιρὸς [ἐστίν]· ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν
 οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν,
 ἐκάστω τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα
 35 γρηγορῇ. γρηγορεῖτε οὖν, οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος
 τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἡ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτορο-
 36 φωνίας ἢ πρωί, μὴ ἐλθὼν ἐξέφνης εὖρη ὑμᾶς καθεύδοντας·
 37 ὁ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

μη
 ἄγγελος

1 ΗΝ ΔΕ ΤΟ ΠΑΣΧΑ καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας.

Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν
 2 δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν, ἔλεγον γάρ Μὴ ἐν τῇ
 ἑορτῇ, μὴ ποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ
 λεπροῦ κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβα-
 στρον μύρου νάρδου πιστικῆς ἰοὶ πολυτελοῦς συντρίψασα τὴν
 4 ἀλάβαστρον κατέχευεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. Ἴσαν δέ
 τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια
 5 αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον
 πραθῆναι ἐπάνω ἰοὶ δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς

πολυτελοῦς,—

ἰοὶ δὲ μαθηταὶ αὐ-
 τοῦ διεπονοῦντο
 καὶ ἔλεγον·

τριακοσίων δηνα-
 ρίων

πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 6
 Ἐφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον
 ἠργάσατο ἐν ἐμοί· πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχε-
 μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς [πάντοτε] εὖ
 ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε· ὃ ἔσχεν ἐποίησεν, προ- 8
 ἔλαβεν μυρίαί τὸ σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν 9
 δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον
 τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημό-
 συνον αὐτῆς.

Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριῶθ ὁ εἰς τῶν 10
 δώδεκα ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ
 αὐτοῖς. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ 11
 ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐζήτηι πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.

Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθνον, 12
 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες
 ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; καὶ ἀποστέλλει δύο 13
 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς τὴν
 πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
 βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ 14
 εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότη ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει Ποῦ
 ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν
 μου φάγω; καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγειον μέγα ἐστρωμέ- 15
 νον ἑτοιμον· καὶ ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν. καὶ ἐξῆλθον οἱ 16
 μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὑρον καθὼς εἶπεν
 αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

Καὶ ὀψί- 17
 ας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. καὶ ἀνακειμέ- 18
 νων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με ὁ ἐσθίων μετ' ἐ-
 μοῦ. ἤρξαντο λυπέσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς κατὰ 19
 εἰς Μήτη ἐγώ; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Εἰς τῶν δώδεκα, ὃ 20
 ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ [ἐν] τρύβλιον· ὅτι ὁ 21
 μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ
 αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄν-

τῶν ἐσθιόντων

22 θρωπος ἐκεῖνος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβῶν
 ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν
 23 Λάβετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. καὶ λαβῶν ποτή-
 ριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ
 24 πάντες. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου
 25 τῆς διδθῆκῆς τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν· ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς
 ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν
 26 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Καὶ ὑμνήσαντες
 27 ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Καὶ λέγει
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγρα-
 πται Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορ-
 28 πισθήσονται· ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς
 29 εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ Εἰ καὶ πάν-
 30 τες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. καὶ λέγει αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ
 31 πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. ὁ δὲ
 ἐκπερισσῶς ἐλάλει Ἐὰν δέη με συναποθανεῖν σοι, οὐ
 μὴ σε ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως [δὲ] καὶ πάντες ἔλεγον.
 32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεὶ, καὶ
 λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξω-
 33 μαι. καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ
 τὸν Ἰωάννη μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδη-
 34 μονεῖν, καὶ λέγει αὐτοῖς Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου
 35 ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. καὶ ἄπροελθῶν
 μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν
 36 ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, καὶ ἔλεγεν Ἀββὰ ὁ
 πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο
 37 ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. καὶ ἔρχεται
 καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ
 Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;
 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθῃτε εἰς πειρασμόν·
 39 τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἢ δὲ σὰρξ ἀσθενής. καὶ πάλιν

Ἰάκωβον καὶ

προσελθῶν

ἀπελθὼν προσηύξατο [τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν]. καὶ πάλιν 40
ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ
ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀπο-
κριθῶσιν αὐτῷ. καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς 41

Αφ.

Καθεύδετε [τὸ] λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ
ᾠρα, ἰδοὺ παραδίδεται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας
τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς 42
με ἤγγικεν.

Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος 43
παραγίνεται [ὁ] Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα καὶ μετ' αὐτοῦ
ὄχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ
τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. δεδώκει δὲ ὁ 44
παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων Ὅν ἂν φιλήσω
αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. καὶ 45

ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει Ῥαββεί, καὶ κατε-
φίλησεν αὐτόν. οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκρά- 46
τησαν αὐτόν. εἰς δὲ [τις] τῶν παρεστηκότων σπασάμενος 47
τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεί-
λεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 48

αὐτοῖς Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων
συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ 49
διδάσκων καὶ οὐκ ἔκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν
αἱ γραφαί. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες. Καὶ 50
νεανίσκος τις συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα 51

ἐκρατεῖτέ

Αφ.

ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν, ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν 52
σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.

αὐτῷ

Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ 53
συνέρχονται [†] πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
καὶ οἱ γραμματεῖς. καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολού- 54
θησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν
συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς
τὸ φῶς. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν 55
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ
οὐχ ἠύρισκον· πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, 56

57 καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. καὶ τινες ἀναστάντες
 58 ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσα-
 μεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τούτου
 τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἄχειροποίη-
 59 τον οἰκοδομήσω· καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.
 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν
 λέγων Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; ἴτι οὗτοί σου καταμαρτυ-
 61 ροῦσιν; ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν
 ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ χριστὸς
 62 ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐγὼ εἰμι, καὶ
 ὄψεσθε τὸν γίον τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον
 τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ
 63 οὐρανοῦ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ
 64 λέγει Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; ἠκούσατε τῆς
 βλασφημίας; τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν
 65 αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου. Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν
 αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν
 αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ Προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται
 66 ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον. Καὶ ὄντος τοῦ
 Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ
 67 ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέ-
 ψασα αὐτῷ λέγει Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ
 68 Ἰησοῦ· ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων Οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι
 69 σὺ τί λέγεις, καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον. καὶ ἡ
 παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρε-
 70 στῶσιν ὅτι Οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο.
 καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ
 71 Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ· ὁ δὲ ἤρξατο
 ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον
 72 τούτου ὃν λέγετε. καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνη-
 σεν· καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα δις φωνῆσαι τρίς με ἀπαρ-
 νήση, καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

ἄναστήσω ἀχει-
ροποίητον

ὅτι

ἐπίσταμαι· σὺ τί
λέγεις;

Ἀρ.

εἶπεν

έτοιμάσαντες

λέγεις;

Καὶ εὐθὺς πρῶτὸ συμβούλιον ἑποίησαντες ἱ οἱ ἀρχιερεῖς 1
μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέ-
δριον δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν
Πειλάτῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλάτος Σὺ εἶ ὁ 2
βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει Σὺ
λέγεις; καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλὰ. ὁ δὲ 3
Πειλάτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν [λέγων] Οὐκ ἀποκρίθη
οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι 5
οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλάτον. Κατὰ δὲ 6
έορτὴν ἀπέλευεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον ὃν παρητούντο. ἦν δὲ 7
ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος
οἷτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. καὶ ἀναβὰς 8
ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ 9
Πειλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν
τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον 10
παραδεδώκεισαν αὐτὸν [οἱ ἀρχιερεῖς]. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς 11
ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ
αὐτοῖς. ὁ δὲ Πειλάτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς 12
Τί οὖν ποιήσω [ὃν] λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; οἱ δὲ 13
πάλιν ἔκραξαν Σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πειλάτος ἔλεγεν 14
αὐτοῖς Τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν
Σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πειλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ 15
ικανὸν ποιῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέ-
δωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, 16
ὃ ἔστιν πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπείραν.
καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ 17
πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι 18
αὐτόν Χαῖρε βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ 19
τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυν αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ
γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδου- 20
σαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐ-
τοῦ.
Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν

21 αὐτόν· καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρη-
 ναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ
 22 Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. καὶ φέρουσιν αὐτὸν
 ἐπὶ τὸν Γολγοθὰν τόπον, ὃ ἐστὶν ἄμεθερμηνευόμενος Κρα- μεθερμηνευόμενον
 23 νίου Τόπος. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον, ὃς δὲ
 24 οὐκ ἔλαβεν. καὶ σταυροῦσιν αὐτὸν καὶ διαμερίζονται τὰ
 ἱμάτια αὐτοῦ, Βάλλοντες κλήρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί
 25 ἄρῃ. ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἔσταύρωσαν αὐτόν. καὶ ἦν Αφ. | ἡ ἐφύλασσον†
 26 ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη Ο ΒΑΣΙ-
 27 ΛΕΥΞ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ. Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν
 δύο ληστές, ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.
 29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν ΚΙΝΟΥΝΤΕΣ
 τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες Οὐδὲ ὁ καταλύων τὸν
 30 ναὸν καὶ οἰκοδομῶν [ἐν] τρισὶν ἡμέραις, σῶσον σεαυτὸν
 31 καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
 ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον
 32 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· ὁ χριστὸς
 ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα
 ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν
 33 αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Καὶ γενομένης ὥρας
 ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης.
 34 καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλη
 Ἐλωὶ ἐλωὶ λαμὰ ραβαθαθαεὶ; ὃ ἐστὶν μεθερμη-
 35 νευόμενον Ὁ θεός μου [ὁ θεός μου], εἰς τί ἔγκατέ- ἡ ὠνειδιάσας†
ἐστηκότων
 36 λιπές με; καὶ τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλε-
 37 γον Ἴδε Ἡλείαν φωνεῖ. δραμῶν δέ τις γεμίσας σπόγγον
 ὄξους περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων Ἄφετε
 38 ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλείας καθελεῖν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
 39 ἀφείδεν φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. Καὶ τὸ καταπέτασμα
 τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἴδὼν δὲ
 ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὸς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως
 ἐξέπνευσεν εἶπεν Ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς θεοῦ
 40 ἦν. Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν

αἷς καὶ Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ
 μικροῦ καὶ Ἰωσήτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, αἱ ὅτε ἦν ἐν τῇ 41
 Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι
 πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἐστὶν 42
 προσάβατον, ἐλθὼν Ἰωσήφ ἄπο Ἀριμαθαίας εὐσχήμων 43
 βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν
 τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλάτον καὶ ἡτή-
 σατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πειλάτος ἐθαύμασεν εἰ 44
 ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπη-
 ρώτησεν αὐτὸν εἰ ἤδη ἀπέθανεν· καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεν- 45
 τυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ Ἰωσήφ. καὶ ἀγορά- 46
 σας σινδόνα καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ ἐθη-
 κεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ
 προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία 47
 ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσήτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου [ἡ] Μαρία ἡ Μαγδα- 1
 ληνὴ καὶ Μαρία ἡ [τοῦ] Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώ- 1
 ματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. καὶ λίαν πρῶτὸ [τῇ] 2
 μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἄνατείλαντος 2
 τοῦ ἡλίου. καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν 3
 τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; καὶ ἀναβλέψασαι 4
 θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος, ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.
 Αἶψα καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθή- 5
 μενον ἐν τοῖς δεξιotoῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ
 ἐξεθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· 6
 Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρητὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη,
 οὐκ ἐστὶν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἐθηκαν αὐτόν· ἀλλὰ 7
 ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι
 Προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς
 εἶπεν ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 8
 εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν
 εἶπαν, ἐφοβοῦντο γάρ· * * * * *

ὁ

παλαι

Αἶψα.

ἐνατέλλοντος

Αἶψα.

ἐλθοῦσαι

9 [Ἄναστὰς δὲ πρῶτῃ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον
 Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, παρ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.
 10 ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις
 11 πειθοῦσι καὶ κλαίουσιν· κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ
 12 ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ
 αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ πορευομέ-
 13 νοις εἰς ἀγρόν· κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς
 14 λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. Ὑστερον [δὲ] ἀνακει-
 μένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἐφανερῶθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν
 ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν ὅτι τοῖς θεασαμένοις
 15 αὐτὸν ἐγγηγερμένον [ἐκ νεκρῶν] οὐκ ἐπίστευσαν, καὶ εἶπεν *Αρ.*
 αὐτοῖς Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ
 16 εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς
 17 σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. σημεῖα δὲ
 τοῖς πιστεύσασιν [ἀκολουθήσει ταῦτα], ἐν τῷ ὀνόματί μου
 18 δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν[†], [καὶ ἐν ταῖς
 χερσὶν] ὄφεις ἀροῦσιν καὶ θανάσιμόν τι πῖωσιν οὐ μὴ
 αὐτοὺς βλάβῃ, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ
 19 καλῶς ἔξουσιν. Ὁ μὲν οὖν κύριος [Ἰησοῦς] μετὰ τὸ
 λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκά-
 20 θισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκή-
 ρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργούντος καὶ τὸν λόγον
 βεβαιούντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.[†]]

ταῦτα παρακολου-
 θήσει
 καιναῖς

Ἄμην.

ἌΛΛΩΣ

[Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον
 συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰη-
 σοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἀχρι δύσεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐ-
 τῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας.]

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ ΠΟΛΛΟΙ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι 1
διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων,
καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρε- 2
ται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξε κάμοι παρηκολουθηκῶτι 3
ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεό-
φιλε, ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφά- 4
λειαν.

ΕΓΕΝΕΤΟ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς 5
Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἑφημερίας Ἀβιά,
καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρῶν, καὶ τὸ ὄνομα
αὐτῆς Ἐλειςάβητ. ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ 6
θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν
τοῦ κυρίου ἀμεμπτοι. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι 7
ἦν [ἡ] Ἐλειςάβητ στείρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν 8
τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἑφημερίας αὐτοῦ
ἐναντι τοῦ θεοῦ κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατίας ἔλαχε τοῦ θυ- 9
μιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, καὶ πᾶν τὸ 10
πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῆ ὥρα τοῦ θυ-
μιάματος· ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου ἐστῶς ἐκ δεξιῶν 11
τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. καὶ ἑταράχθη Ζαχα- 12
ρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς 13

αὐτὸν ὁ ἄγγελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη
 ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλεισάβητ γεννήσει υἱόν
 14 σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· καὶ ἔσται χαρὰ
 σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χα-
 15 ρήσονται· ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον Ἰακώβου, καὶ οἶνον
 καὶ σίκερα οὐ μὴ πῖνῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται
 16 ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
 17 ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν· καὶ αὐτὸς Ἰακώβου
 ἔσται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλεία,
 ἔπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν
 φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι Κύριον λαὸν κατεσκευασμένον.
 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Κατὰ τί γνώσομαι
 τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβη-
 19 κύα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος
 εἶπεν αὐτῷ Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὸς ἐνώπιον
 τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σέ καὶ εὐαγγελί-
 20 σασθαί σοι ταῦτα· καὶ ἰδοὺ ἔση σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος
 λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπί-
 21 στευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν
 καιρὸν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν,
 22 καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν. ἐξελθὼν
 δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὄπτα-
 23 σίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς,
 καὶ διέμενε κωφός. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ
 24 ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐ-
 τοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν
 Ἐλεισάβητ ἡ γυνή αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας
 25 πέντε, λέγουσα ὅτι Οὕτως μοι πεποίηκεν Ἰακώβου ἔν ἡμέ-
 ραις αἷς ἐπέιδεν ἀφελεῖν ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις.
 26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ
 ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἣ ὄνομα Ναζαρέτ
 27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ ἐξ
 28 οἴκου Δαυεὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαρίας. καὶ

τοῦ κυρίου

προσελεύσεται

ὁ κύριος

†εὐλογημένη σὺ
ἐν γυναιξίν.†

εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ κύριος
μετὰ σοῦ. ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη καὶ διελογίζετο 29
ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος 30
αὐτῇ Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ·
καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἴόν, καὶ καλέσεις 31
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς 32
Ἐπίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ θεὸς τὸν
θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν 33
οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ
οὐκ ἔσται τέλος. εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον Πῶς 34
ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 35
ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ,
καὶ δύναμις Ἐπίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώ-
μενον ἄΡΙΟΝ ΚΛΗΘΗΣΕΤΑΙ, υἱὸς θεοῦ· καὶ ἰδοὺ Ἐλεισάβητ 36
ἡ συγγενὴς σου καὶ αὐτῇ συνείληφεν υἴόν ἐν γήρει αὐτῆς,
καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα·
ὅτι οὐκ ἀδύναθίσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. εἶπεν δὲ 37
Μαριάμ Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά 38
σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος. Ἄνα- 39
στάσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς
τὴν ὄρινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰοῦδα, καὶ εἰσῆλθεν 40
εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλεισάβητ.
καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ 41
Ἐλεισάβητ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ
ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλεισάβητ, καὶ ἀνεφώνησεν 42
κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν,
καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν 43
μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ;
ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ 44
ᾧτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ
κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ πιστεύουσα ὅτι ἔσται τελείω- 45
σις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου. Καὶ εἶπεν 46
Μαριάμ

Αρ.

Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον,

47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτηρὶ μου·

48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δοῦλης αὐτοῦ,
ιδεὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί·

49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός,
καὶ ἄγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,

50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς
τοῖς φοβοῦμένοις αὐτόν.

51 Ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ,
διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν·

52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ἔψωσεν ταπεινούς,

53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλοῦτοῦντας
ἐξαιπέστειλεν κενούς·

54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ,
μνησθῆναι ἐλέους,

55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἐμεινεν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέ-
στρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλεισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν,

58 καὶ ἐγέννησεν υἱόν· καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγ-
γενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐ-

59 τῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ· Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ὀγδόῃ ἦλθαν περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ

60 τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν· καὶ ἀποκριθεῖσα
ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάνης.

61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν ὅτι Οὐδεὶς ἔστιν ἐκ τῆς συγγε-

62 νεῖας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ· ἐνένεον δὲ τῷ

63 πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό· καὶ αἰτή-
σας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων Ἰωάνης ἔστιν ὄνομα αὐτοῦ.

64 καὶ ἐθαύμασαν πάντες· ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-

χρήμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν.
 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικούντας αὐ- 65
 τούς, καὶ ἐν ὄλῃ τῇ ὀρινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα
 τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ 66
 καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται;
 καὶ γὰρ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ 67
 Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ
 ἐπροφήτευσεν λέγων

Εὐλογητὸς Κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, 68

ὅτι ἐπεσεκέφατο καὶ ἐποίησεν λῆτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,
 καὶ ἤγειρεν κέρασ σωτηρίας ἡμῖν 69

ἐν οἴκῳ Δαβίδ παιδὸς αὐτοῦ,

καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος 70
 προφητῶν αὐτοῦ,

σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων 71
 τῶν μισούντων ἡμᾶς,

ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν 72

καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,

ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, 73

τοῦ δοῦναι ἡμῖν ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας 74

λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὀσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ 75

ἐνώπιον αὐτοῦ ἰπάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν.

Καὶ σὺ δέ, παιδίον, προφήτης Ὑψίστου κληθήσῃ, 76

προπορεύσῃ γὰρ ἐνώπιον Κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοῦς
 αὐτοῦ,

τοῦ δοῦναι γνώσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ 77

ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν,

διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, 78

ἐν οἷς ἐπισκέπεται ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους,

ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, 79

τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα
παρὰ Καίσαρος Αὐγουστοῦ ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰ-
2 κουμένην· (αὕτη ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος
3 τῆς Συρίας Ἰουδαίου) καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογρά-
4 φεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ
Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρετ εἰς τὴν
Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἣτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ
5 εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυεὶδ, ἀπογράψασθαι
6 σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ. Ἐγένε-
το δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τε-
7 κύν αὐτῆν, καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ
ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διό-
8 τι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ
ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυ-
λάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν.
9 καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα Κυρίου
10 περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν· καὶ
εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος Μὴ φοβεῖσθε, ἰδοὺ γὰρ εὐαγγε-
11 λίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι
ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὃς ἔστιν χριστὸς κύριος ἐν
12 πόλει Δαυεὶδ· καὶ τοῦτο ὑμῖν ἴσημεῖον, εὐρήσετε βρέφος
13 ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ· καὶ ἐξέφνης ἐγένε-
το σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλήθος στρατιᾶς ἰουδαίου αἰνοῦντων
τὸν θεὸν καὶ λεγόντων

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀν-
θρώποις εὐδοκίας.

15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγε-
λοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους Διέλθωμεν

Αφ.

Κυρείου

Αφ.

τὸ

οὐρανοῦ

εὐδοκία *Αφ.*

Μαριὰμ

δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. καὶ ἦλθαν σπεύσαντες καὶ ἀνεύραν 16 τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ 17 λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες 18 οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς, ἣ δὲ Ἐμαρία πάντα συνετήρει τὰ 19 ῥήματα ταῦτα συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ 20 ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐ- 21 τόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ 22 αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωυσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστήσαι τῷ κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ 23 Κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν διανοίγον μήτραν ἄγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἶρη- 24 μένον ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου, ζεῖγος τρυγόνων ἢ δῶ νοσοῦς περιστερῶν.

Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν 25 ἐν Ἱερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα Συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν αὐτῷ 26 κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν [ἢ] ἂν ἴδῃ τὸν χριστὸν Κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐν 27 τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς 28 ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν

Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ·

29

- 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου
 31 ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνῶν
 καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.
 33 καὶ ἦν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς *Αβ.*
 34 λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμειὼν
 καὶ εἶπεν πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἴδου οὗτος
 κείται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ
 35 καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον, καὶ σοῦ[†] αὐτῆς τὴν ψυχὴν *δὲ*
 διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν
 36 καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν Ἄννα προφη-
 τισ, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, (αὕτη προβεβηκυῖα
 ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ
 37 τῆς παρθενίας αὐτῆς, καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα
 τεσσάρων,) ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστεύουσα καὶ δεή-
 38 σεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
 ἐπιστάσα ἀνθρωπολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ
 πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ.
 39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου,
 ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέτ.
 40 Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥαυεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον
 σοφία, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.
 41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσα-
 42 λὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα,
 43 ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς καὶ τελειω-
 σάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν
 Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς
 44 αὐτοῦ. νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον
 ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ
 45 τοῖς γνωστοῖς, καὶ μὴ εὐρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ
 46 ἀναζητοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον
 αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ
 47 ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· ἐξίσταντο δὲ

πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρί-
 σεσιν αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν 48
 πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν
 οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὀδυνώμενοι ζητοῦμέν
 σε. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε 49
 ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; καὶ αὐτοὶ οὐ 50
 συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. καὶ κατέβη μετ' αὐ- 51
 τῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς.
 καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρ-
 δία αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν τῇ σοφίᾳ 52
 καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

ΕΝ ΕΤΕΙ δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου 1

+ἐπιτροπενοντος+

Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ἰουδαίου Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας
 καὶ τετρααρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου οὐ
 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετρααρχούντος τῆς Ἰουραίας καὶ
 Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβειληνῆς τετρα-
 αρχούντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα 2
 θεοῦ ἐπὶ Ἰωάνην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ 3
 ἦλθεν εἰς πᾶσαν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βά-
 πτισμα μετανοίας εἰς ἅφεςιν ἁμαρτιῶν, ὡς γέγραπται ἐν 4
 βίβλῳ λόγων Ἡσαίου τοῦ προφήτου

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ

Ἔτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,

εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβοις αὐτοῦ.

πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται

καὶ πᾶν ὄρος καὶ βογνὸς ταπεινωθήσεται,

καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας

καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας·

καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. 6

7 Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐ-
 τοῦ Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ
 8 τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν «καρπούς ἀξίους»
 τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα
 ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς
 9 ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείρει τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ
 ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δέν-
 δρον μὴ ποιῶν καρπὸν [καλὸν] ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ
 10 βάλλεται. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες Τί
 11 οὖν ποιήσωμεν; ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὁ ἔχων
 δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα
 12 ὁμοίως ποιείτω. ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ
 13 εἶπαν πρὸς αὐτόν Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν
 πρὸς αὐτούς Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν
 14 πράσσετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγον-
 τες Τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μη-
 15 εἰς διασεύσητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκείσθε
 τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λα-
 οῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
 16 περὶ τοῦ Ἰωάνου, μὴ ποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, ἀπεκρί-
 νατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάνης Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω
 ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς
 17 λαῖσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς
 βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ
 18 χεירὶ αὐτοῦ διακαθαῖραι τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν
 τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατα-
 19 κάψει πυρὶ ἀσβέστῳ. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ
 ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ
 20 τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῳδιάδος τῆς
 γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποί-
 21 ησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν,
 κατέκλεισεν τὸν Ἰωάνην ἐν φυλακῇ.

ἀξίους καρπούς

Ἀφ.

Ἡ υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γε-
γέννηκά σε·

σου βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεφθῆναι τὸν οὐ-
ρανὸν καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶ εἶδει ὡς 22
περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι Ἡ Σὺ
εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. Καὶ 23
αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὧν υἱός,
ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ

Αρ.

	τοῦ Ἑλίου	τοῦ Ἑλιέζερ
24	τοῦ Ματθάτ	τοῦ Ἰωρείμ
	τοῦ Λευεί	τοῦ Μαθθάτ
	τοῦ Μελχεί	τοῦ Λευεί
	τοῦ Ἰανναί	30 τοῦ Συμεών
	τοῦ Ἰωσήφ	τοῦ Ἰούδα
25	τοῦ Ματταθίου	τοῦ Ἰωσήφ
	τοῦ Ἀμώς	τοῦ Ἰωνάμ
	τοῦ Ναούμ	τοῦ Ἐλιακείμ
	τοῦ Ἐσλεί	31 τοῦ Μελεά
	τοῦ Ναγγαί	τοῦ Μεννά
26	τοῦ Μαάθ	τοῦ Ματταθά
	τοῦ Ματταθίου	τοῦ Ναθάμ
	τοῦ Σεμεεῖν	τοῦ Δανείδ
	τοῦ Ἰωσήχ	32 τοῦ Ἰεσσαί
	τοῦ Ἰωδά	τοῦ Ἰωβήλ
27	τοῦ Ἰωανάν	τοῦ Βοός
	τοῦ Ῥησά	τοῦ Σαλά
	τοῦ Ζοροβάβελ	τοῦ Ναασσών
	τοῦ Σαλαθιήλ	33 τοῦ Ἄδμείν
	τοῦ Νηρεί	τοῦ Ἀρνεί
28	τοῦ Μελχεί	τοῦ Ἐσρών
	τοῦ Ἀδδεί	τοῦ Φαρές
	τοῦ Κωσάμ	τοῦ Ἰούδα
	τοῦ Ἐλμαδάμ	34 τοῦ Ἰακώβ
	τοῦ Ἡρ	τοῦ Ἰσαάκ
29	τοῦ Ἰησοῦ	τοῦ Ἀβραάμ

Ἀδάμ Αρ.

τοῦ Θαρα	τοῦ Λάμεχ
τοῦ Ναχώρ	37 τοῦ Μαθουσαλά
35 τοῦ Σερούχ	τοῦ Ἐνώχ
τοῦ Ῥαγαύ	τοῦ Ἰάρετ
τοῦ Φάλεκ	τοῦ Μαλελεήλ
τοῦ Ἐβερ	τοῦ Καινάμ
τοῦ Σαλά	38 τοῦ Ἐνώς
36 τοῦ Καινάμ	τοῦ Σήθ
τοῦ Ἀρφαξάδ	τοῦ Ἀδάμ
τοῦ Σήμ	τοῦ θεοῦ.
τοῦ Νῶε	

1 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ
 τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ
 2 ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου.
 Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συν-
 3 τελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπεινάσεν. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διά-
 βολος· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα
 4 γένηται ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Γέ-
 γραπται ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρω-
 5 πος. Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς
 6 βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου· καὶ εἶπεν
 αὐτῷ ὁ διάβολος· Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν
 καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἂν θέλω
 7 δίδωμι αὐτήν· σὺ οὖν εἰάν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ,
 8 ἔσται σοῦ πάντα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
 Γέγραπται· Κύριον τὸν θεὸν σογ προσκυνήσεις
 9 καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Ἦγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς
 Ἱερουσαλήμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ
 εἶπεν [αὐτῷ]· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν
 10 κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἔντε-
 11 λείται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν
 ἀροῦσίν σε μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα
 12 σοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι· Εἴρηται

Αρ.

αὐτῷ εἶπεν [ὁ]
Ἰησοῦς

Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν θεόν σου. Καὶ συντε- 13
λέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ
ἄχρι καιροῦ.

Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος 14
εἰς τὴν Γαλιλαίαν. καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περι-
χώρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγω- 15
γαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

ἀνατεθραμμένος

Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν ἁ τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλ- 16
θεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων
εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγινῶναι. καὶ ἐπεδόθη 17
αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαίου, καὶ ἀνοίξας τὸ βι-
βλίον εὗρεν [τὸν] τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον

Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, 18

οὗ εἶνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς,
ἀπέσταλκέν με κηρύξαι ἀρχμαλώτοις ἄφεςιν καὶ
τυφλοῖς ἀνάβλεψιν,

ἀποστεῖλαι τεθραγσμένοους ἐν ἀφέσει,

κηρύξαι ἐνιαγτὸν Κυρίου δεκτόν. 19

καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν. καὶ 20
πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες
αὐτῷ. ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι. Σήμερον πε- 21
πλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. καὶ πάντες 22
ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χά-
ριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγον Οὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος; καὶ εἶπεν πρὸς 23
αὐτοὺς Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην Ἰα-
τρέ, θεράπευσον σεαυτόν. ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς
τὴν Καφαρναοὺμ ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.
εἶπεν δὲ Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός 24
ἐστὶν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, 25
πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλείου ἐν τῷ Ἰσραὴλ,
ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο
ἐπὶ λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν 26

ἐπέμφθη Ἡλείας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς
 27 γυναικὰ χήραν. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ
 ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη
 28 εἰ μὴ Ναϊμὰν ὁ Σύρος. καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ
 29 ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον
 αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὄφρυός τοῦ
 ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρη-
 30 μνίσαι αὐτόν· αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπο-
 ρεύετο.

31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας.
 32 Καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· καὶ ἐξεπλήσ-
 σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος
 33 αὐτοῦ. καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα
 34 δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ Ἐγὼ, τί
 ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς;
 35 οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ
 ὁ Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ
 ῥύψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
 36 μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας,
 καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τίς ὁ λόγος οὗ-
 τος ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις
 37 πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ
 38 αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

Ἄνα-
 στάς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμω-
 νος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχόμενη πυρετῷ με-
 39 γάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστάς ἐπάνω
 αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παρα-
 40 ρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύνον-

τος δὲ τοῦ ἡλίου ἄπαντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις
 ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ
 41 αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἔθεράπευεν αὐτούς. Ἐξῆρχε-
 το δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κρίζοντα καὶ λέγοντα ὅτι
 Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λα-

πάντες

ἐθεράπευσεν ἐξέρ-
χοντο

λεῖν, ὅτι ἤδειςαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι. Γε- 42
 νομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον·
 καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ
 κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ 43
 εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγ-
 γελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο
 ἀπεστάλην. Καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς 44
 Γαλιλαίας· τῆς Ἰουδαίας·

εὐαγγελίσασθαι
 δεῖ με

Γαλιλαίας·

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ 1
 ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὸς ἦν ἐστῶς παρὰ τὴν
 δύο πλοῖαρια 2
 εἶδεν πλοῖα δύο ἐστῶτα παρὰ
 εἶπλαναν 3
 τὴν λίμνην, οἱ δὲ ἀλεεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἐπλυνον
 τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, 3
 ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον, καθίσας
 δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. ὡς δὲ ἐπαύσατο 4
 λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος
 καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀποκριθεὶς 5
 Σίμων εἶπεν Ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιάσαντες
 οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα.
 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλήθος ἰχθύων πολὺ, 6
 διεμήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. καὶ κατένευσαν τοῖς 7
 μετόχοις ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντος συλλαβέσθαι
 αὐτοῖς· καὶ ἦλθαν, καὶ ἐπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα
 ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέ- 8
 πεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι
 ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, κύριε· θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν 9
 καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων ὧν
 ἦ 10
 Ἀρ. συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς τοῦ
 Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν
 Σίμωνα Ἰησοῦς Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους
 ἔσῃ ζωγρῶν. καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν 11
 ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

- 12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων καὶ
 ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν πεσὼν ἐπὶ
 πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων Κύριε, εἰάν θέλῃς δύνασαί
 13 με καθαρῖσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ λέ-
 γων Θέλω, καθαρῖσθητι· καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν
 14 ἀπ' αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδεὶ εἰπεῖν,
 ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε
 περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωυσῆς ^{ἵνα εἰς μαρτύριον} εἰς
 15 μαρτύριον αὐτοῖς⁷. διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ
 αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύε-
 16 σθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν
 ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.
- 17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων,
 καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι οἱ ἦσαν
 ἐλληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας
 καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι
 18 αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς
 ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ
 19 θεῖναι [αὐτόν] ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ μὴ εὑρόντες ποίας
 εἰσενέγκωσιν αὐτόν διὰ τὸν ὄχλον ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα
 διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτόν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ
 20 μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν
 21 εἶπεν Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· καὶ
 ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
 λέγοντες Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς
 22 δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; ἐπιγνοὺς δὲ
 ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς
 23 αὐτούς Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν
 εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἄφεωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ
 24 εἰπεῖν Ἐγειρε καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς
 τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρ-
 25 τίας — εἶπεν τῷ ⁷ παραλελυμένῳ Σοὶ λέγω, ἐγειρε καὶ ⁸ παραλυτικῷ
 ἄρας τὸ κλινιδίόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ

παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. Καὶ ἔκ- 26
στασις ἔλαβεν ἅπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλή-
σθησαν φόβου λέγοντες ὅτι Εἶδαμεν παράδοξα σήμερον.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνό- 27
ματι Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ
Ἄκολούθει μοι. καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἤκο- 28
λούθει αὐτῷ. Καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ 29
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ
αὐτοῦ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον 30
οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ λέγοντες Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτω-
λῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; καὶ ἀποκριθεὶς [ὁ] Ἰησοῦς εἶπεν 31
πρὸς αὐτούς Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ
ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους 32
ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐ- 33
τόν Οἱ μαθηταὶ Ἰωάνου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις
ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίου-
σιν καὶ πίνουσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς Μὴ 34
δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐ-
τῶν ἐστὶν ποιῆσαι νηστεῦσαι; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ 35
ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος τότε νηστεύουσιν ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Ἐλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς 36
αὐτούς ὅτι Οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας
ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν
σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ
ἀπὸ τοῦ καινοῦ. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς 37
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς,
καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται· ἀλλὰ οἱ- 38
νον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. [Ὅτι οὐδεὶς πινὼν 39
παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ Ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστίν.]
Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ 1
σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἤσθιον τοὺς

Καὶ οὐδεὶς

ἰδέντεροπρώτῳ

2 στάχνας ψύχοντες ταῖς χερσίν. τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων
 3 εἶπαν Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν; καὶ
 ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν [ὁ] Ἰησοῦς Οὐδὲ τοῦτο
 ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυεὶδ ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ
 4 μετ' αὐτοῦ; [ὡς] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ
 τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως λαβὼν ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν
 τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς
 5 ἱερεῖς; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Κύριός ἐστιν τοῦ σαββάτου
 6 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ
 σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν·
 καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά·
 7 παρετηροῦντο δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ
 ἐν τῷ σαββάτῳ ἔθεραπευε, ἵνα εὗρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ.
 8 αὐτὸς δὲ ἴδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ
 τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα Ἐγειρε καὶ στήθι εἰς τὸ
 9 μέσον· καὶ ἀναστὰς ἕστη. εἶπεν δὲ [ὁ] Ἰησοῦς πρὸς
 αὐτούς Ἐπερωτῶ ὑμᾶς, εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθο-
 10 ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; καὶ
 περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ Ἐκτεινον τὴν
 χεῖρά σου· ὃ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐ-
 11 τοῦ. Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς
 ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

Αρ. | ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου καὶ τοῦ
 σαββάτου

θεραπεύσει

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς
 τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσ-
 13 ευχῇ τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν
 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα,
 14 οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν
 Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ Ἰάκωβον καὶ
 15 Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον
 καὶ Θωμᾶν [καὶ] Ἰάκωβον Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα τὸν καλού-
 16 μενον Ζηλωτὴν καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ
 17 ὃς ἐγένετο προδότης, καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν ἕστη ἐπὶ

Αφ.

τόπου πεδινού, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλήθος
πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ
καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθαν ἀκούσαι
αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· καὶ οἱ ἐνοχλοῦ- 18
μενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· καὶ πᾶς ὁ 19
ὄχλος ἐζήτουν ἄπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ
ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας. Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς 20
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν
Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ.

μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. 21

μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.

μακάριοι ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν 22
ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ
ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἐνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε, ἰδοὺ γὰρ ὁ 23
μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ
ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλη- 24
σιν ὑμῶν.

οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. 25

οὐαὶ, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι, κατὰ 26
τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες
αὐτῶν.

Ἄλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς 27
ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, εὐλογεῖτε τοὺς 28
καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων
ὑμᾶς. τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν 29
ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν
χιτῶνα μὴ κωλύσης. παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ 30
τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. καὶ καθὼς θέλετε ἵνα 31
καὶ ὑμεῖς ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ὧς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ 32

εἰ ἀγαπάτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν;
 καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν.
 33 καὶ [γὰρ] ἐὰν ἀγαθοποιήτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς,
 ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν.
 34 καὶ ἐὰν δανίσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις
 [ἐστίν]; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολά-
 35 βωσιν τὰ ἴσα. πλὴν ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ
 ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε ἄπελπίζοντες· καὶ ἔσται μηδένα
 ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ Ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς
 36 χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. Γίνε-
 σθε οἰκτίρμονες καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν·
 37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε,
 καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε·
 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπεισμένον
 σεσαλευμένον ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλ-
 πον ὑμῶν· ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἄντιμετρηθήσεται μετρηθήσεται
 39 ὑμῖν. Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς Μήτι
 δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βό-
 40 θυνον ἐμπεσοῦνται; οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδά-
 σκαλον, κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐ-
 41 τοῦ. Τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
 ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ
 42 κατανεεῖς; πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου Ἄδελφέ,
 ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν
 ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἐκβαλε
 πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέ-
 ψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκ-
 43 βαλεῖν. Οὐ γὰρ ἔστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν
 σαπρὸν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν.
 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκειται· οὐ
 γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυ-
 45 λὴν τρυγῶσιν. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυ-
 ροῦ τῆς καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ

πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος
καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. Τί δέ με καλεῖτε Κύ- 46
ριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἅ' ἃ λέγω; πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς 47
με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω
ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὁμοίος· ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι 48
οἰκίαν ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ
τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν ὁ ποτα-
μὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεύσαι αὐτὴν διὰ
τὸ καλῶς οἰκοδομηθῆσαι αὐτήν. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ 49
ποιήσας ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ
τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ἣ προσέρηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ
εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης
μέγα.

Ἐπειδὴ ἔπληρωσεν πάντα τὰ ῥήματα 1
αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναοῦμ.

Ἐκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἡμελλεν 2
τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἐντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ 3
ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρω-
τῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ 4
παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπου-
δαίως λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο, ἀγαπᾶ 5
γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὑποκόμησεν
ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ 6
οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐπεμψεν φίλους ὁ
ἐκατοντάρχης λέγων αὐτῷ Κύριε, μὴ σκύλλου, οὐ γὰρ
ικανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ 7
ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπέ λόγῳ, καὶ
ἰαθήτω ὁ παῖς μου· καὶ γὰρ ἐγὼ ἀνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἕξου- 8
σίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω
τούτῳ Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ
ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτα, καὶ ποιεῖ.
ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στρα- 9
φίς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον. καὶ ὑποστρέψαν- 10

Ἐπει δὲ

τες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαί-
11 νοντα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξῆς ἐπορεύθη εἰς τῆ πόλιν καλουμένην Ναὶν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθη-
12 τὰὶ αὐτοῦ καὶ ὄχλος πολὺς. ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκῶς μονογενῆς υἱὸς τῆ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως
13 ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγ-
14 χνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ Μὴ κλαῖε. καὶ προσελ-
θὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἕστησαν, καὶ
15 εἶπεν Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ
16 αὐτοῦ. Ἐλαβεν δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ
17 ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάνει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων
18 τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάνης ἐπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων Σὺ εἶ ὁ
19 ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν Ἰωάνης ὁ βαπτιστῆς ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς σέ λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἄλλον
20 προσδοκῶμεν; ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολ-
21 λοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάνει ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθα-
22 ρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδα-
23 λισθῇ ἐν ἐμοί.

Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάνου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάνου Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου
24 σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλα-

τῇ

-νεανίσκε | εἰκά-
θισεν

ἅπαντας

ἕτερον

κοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ
 τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί ²⁶
 ἐξήλθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότε-
 ρον προφήτου. οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται ²⁷

Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου
 σου,

ὅς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.

λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν Ἰωάννου οὐδεὶς ²⁸
 ἔστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων
 αὐτοῦ ἐστίν. — Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ²⁹
 ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου·
 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλήν τοῦ θεοῦ ἠθέ- ³⁰
 τησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. — Τίνι οὖν ³¹
 ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν
 ὁμοιοί; ὁμοιοὶ εἰσὶν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ ³²
 προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, ἃ λέγει

Ἠψήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·

ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε·

ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς μὴ ἔσθων ἄρτον μήτε ³³
 πίνων οἶνον, καὶ λέγετε Δαιμόνιον ἔχει· ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς ³⁴
 τοῦ ἀνθρώπου ἔσθων καὶ πίνων, καὶ λέγετε Ἰδοὺ ἀνθρω-
 πος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν.
 καὶ ἐδικαιώθη ἢ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς. ³⁵

τῶν τέκνων αὐτῆς
 πάντων

Ἐρῶτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγη μετ' αὐ- ³⁶
 τοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλί-
 θη. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἣτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ³⁷
 ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομί-
 σασα ἀλάβαστρον μύρου καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς ³⁸
 πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἤρξασα βρέχειν τοὺς
 πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξίν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασ-
 σεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ
 μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ³⁹
 ἑαυτῷ λέγων Οὗτος εἰ ἦν [ὁ] προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν

τίς καὶ ποταπὴ ἢ γυνὴ ἦτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός
 40 ἔστιν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν Σί-
 μων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δὲ Διδάσκαλε, εἰπέ, φησίν.
 41 δύο χρεοφιλέται ἦσαν δανιστῆ τινί· ὁ εἷς ὠφείλεν δηνάρια
 42 πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πενήκοντα. μὴ ἐχόντων αὐτῶν
 ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν πλείον
 43 ἀγαπήσει αὐτόν; ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν Ὑπολαμ-
 βάνω ὅτι ᾧ τὸ πλείον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ὅρ-
 44 θῶς ἔκρινας. καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι
 ἔφη Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσηλλθὼν σου εἰς τὴν
 οἰκίαν, ὕδωρ ἄνοιξάντων σου ποδῶν οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς
 δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν αὐτῆς
 45 ἐξέμαξεν. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσηλ-
 46 θον οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ἐλαίῳ τὴν
 κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψεν τοὺς
 47 πόδας μου. οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐ-
 τῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται,
 48 ὀλίγον ἀγαπᾷ. εἶπεν δὲ αὐτῇ Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι.
 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Τίς
 50 οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν; εἶπεν δὲ πρὸς τὴν
 γυναῖκα Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.
 1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ
 πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασι-
 2 λείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες
 αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ
 ἀσθενειῶν, Μαρία ἢ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαι-
 3 μόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου
 Ἡρώδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκό-
 4 νουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. Συνα-
 5 νόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομέ-
 νων πρὸς αὐτόν εἶπεν διὰ παραβολῆς Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
 τοῦ σπείρειν τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν
 ὁ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ πε-

μου ἐπὶ τοὺς

διέλειπεν

τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον κατέπεσεν 6
ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἱκμάδα.
καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συνφνεῖσαι 7
αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν 8
γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλα-
σίονα. Ταῦτα λέγων ἐφώνει Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκου-
έτω. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 9
τίς αὕτη εἶη ἢ παραβολή. ὁ δὲ εἶπεν Ὑμῖν δέδοται 10
γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοι-
ποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ
ἀκούοντες μὴ γινώσκωσιν. ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. Ὁ 11
σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν 12
εἰσὶν οἱ ἀκούσαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν
λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶ-
σιν. οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας ὁ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς 13
δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς
καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.
τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, 14
καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλοῦτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευό-
μενοι συνπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. τὸ δὲ ἐν τῇ 15
καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ
ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν
ὑπομονῇ. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει 16
αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας
τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. οὐ γὰρ 17
ἔστιν κρυπτόν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ
οὐ μὴ γνωσθῆ καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ. Βλέπετε οὖν πῶς 18
ἀκούετε· ὅς ἂν γὰρ ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὅς ἂν μὴ ἔχη,
καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ 19
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
Ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου 20
ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν θέλοντές σε. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 21

τὴν πέτραν
αὐτοὶ

πρὸς αὐτούς Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιῶντες.

22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Διέλ-
23 θωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης, καὶ ἀνήχθησαν. πλεόν-
των δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαίλαψ ἄνεμου
24 εἰς τὴν λίμνην¹, καὶ συνεπληρῶντο καὶ ἐκινδύνευον. προσ-
ελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες Ἐπιστάτα ἐπι-
στάτα, ἀπολλύμεθα· ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ
καὶ τῷ κλίδῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο
25 γαλήνη. εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβη-
θέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους Τίς ἄρα
οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι,
26 καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

εἰς τὴν λίμνην
ἀνέμου

Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἣτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλι-
27 λαίας. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνὴρ
τις² ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια· καὶ χρόνῳ ἰκανῶ οὐκ ἐνε-
δύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνή-
28 μασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀνακράξας προσέειπεν αὐτῷ
καὶ φωνῇ μεγάλη εἶπεν Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ [τοῦ
29 θεοῦ] τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς· ἄπα-
ρήγγελλεν³ γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν,
καὶ ἐδεδεσμένετο ἀλύσειν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ
διαρήσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ἄπο⁴ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς
30 ἐρήμους. ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Τί σοὶ ὄνομά
ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν Λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ
31 εἰς αὐτόν. καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς
32 εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων
ἰκανῶν ἄβοσκομένη⁵ ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν
ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν
33 αὐτοῖς. ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου
εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ

Αβ.

ὑπήντησέν [τις]
ἀνὴρ

παρήγγειλεν

ὑπὸ

βοσκομένων

κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες δὲ οἱ 34
 βίσκοντες τὸ γεγονός ἐφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν
 πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός 35
 καὶ ἦλθαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὔραν καθήμενον τὸν ἄν-
 θρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν ἱματισμένον καὶ σω-
 φρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας [τοῦ] Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν.
 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονι- 36
 σθείς. καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περι- 37
 χώρου τῶν Γερασηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ
 μεγάλῳ συνέχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέ-
 στρεψεν. ἐδεῖτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει 38
 τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων
 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν 39
 ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα
 ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

αὐτὸς

Ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο 40
 αὐτὸν ὁ ὄχλος, ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
 Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ ἰούτος 41
 ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς
 πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον
 αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν 42
 δώδεκα καὶ αὐτὴ ἀπέθνησκειν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν
 αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. καὶ γυνὴ οὖσα 43
 ἐν ρύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἣτις οὐκ ἴσχυσεν
 ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελθούσα ὀπισθεν ἤψατο 44
 τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα
 ἔστη ἢ ρύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 45
 Τίς ὁ ἀψάμενός μου; ἀρνούμενων δὲ πάντων εἶπεν ὁ
 Πέτρος Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλί-
 βουσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἠψατό μού τις, ἐγὼ 46
 γὰρ ἔγνω δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ 47
 γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπε-
 σοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώ-

48 πιον παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτῇ Θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου
 49 εἰς εἰρήνην. Ἐπι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ
 ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου,
 50 μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας
 ἀπεκρίθη αὐτῷ Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευσον, καὶ σωθή-
 51 σεται. ἔλθων δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφήκεν εἰσελθεῖν τινα
 σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν
 52 πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ
 ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν Μὴ κλαίετε, οὐ γὰρ ἀπέ-
 53 θανεν ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι
 54 ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν
 55 λέγων Ἡ παῖς, ἔγειρε. καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐ-
 τῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι
 56 φαγεῖν. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν
 αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Αφ.

1 Συνκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύ-
 ναμιν¹ καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους
 2 θεραπεύειν, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασι-
 3 λείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς
 Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ράβδον μήτε πήραν
 μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε δύο χιτῶνας ἔχειν.
 4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν
 5 ἐξέρχεσθε. καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι
 ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν κοινορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν
 6 ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. Ἐξερχό-
 7 μενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θε-
 8 ραπεύοντες πανταχοῦ. Ἦκουσεν δὲ Ἡρώδης
 ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέ-
 8 γεσθαι ὑπὸ τινῶν ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ὑπὸ
 τινῶν δὲ ὅτι Ἡλείας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις
 9 τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν δὲ [ὁ] Ἡρώδης Ἰωάννην ἐγὼ

δύναμιν αὐτοῖς

ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστίν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦ-
 τα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν. Καὶ ὑποστρέψαν- 10
 τες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. Καὶ
 παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς πόλιν καλου-
 μένην Βηθσαϊδά. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ. 11
 καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας
 τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἰάτο. Ἡ δὲ 12
 ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπαν
 αὐτῷ Ἄπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύ-
 κλω κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὖρωσιν ἐπισι-
 τισμόν, ὅτι ὠδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. εἶπεν δὲ πρὸς 13
 αὐτοὺς Δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. οἱ δὲ εἶπαν Οὐκ εἶ-
 σὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι
 πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον
 βρώματα. ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν 14
 δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας
 ὡσεὶ ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν 15
 ἅπαντας. λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο 16
 ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ
 κατέκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ.
 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἦρθη τὸ περισ- 17
 σεύσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ 18
 συνήτησαν μόνας ἑσθῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς
 λέγων Τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; οἱ δὲ ἀποκρι- 19
 θέντες εἶπαν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλείαν,
 ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν 20
 δὲ αὐτοῖς Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ
 ἀποκριθεὶς εἶπεν Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ ἐπιτιμή- 21
 σας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, εἰπὼν ὅτι 22
 Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμα-
 σθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμ-
 ματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἔγερ-

ἡμεῖς φαγεῖν
 πέντε ἄρτοι

πάντας

συνήτησαν

ἀναστῆναι

23 θῆναι. Ἐλεγεν δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω
 μου ἔρχεσθαι, ἄρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν
 24 αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν
 θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν
 ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
 25 τί γὰρ ὠφελείται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον
 26 ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ
 με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ
 27 πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς,
 εἰσὶν τινες τῶν αὐτοῦ ἐστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσονται θανά-
 του ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
 28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσεί ἡμέραι
 ὀκτὼ ἑξαεταβῶν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνε-
 29 βη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσ-
 εύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ
 30 ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστράπτων. καὶ ἰδοὺ ἄν-
 δρες δύο συνειλάουον αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωυσῆς καὶ
 31 Ἡλείας, οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν
 32 ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ
 σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνω· διαγρηγορήσαντες δὲ
 εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνε-
 33 στώτας αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς
 ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα,
 καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηναὶς τρεῖς,
 μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωυσεῖ καὶ μίαν Ἡλείᾳ, μὴ εἰδὼς ὁ
 34 λέγει. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπε-
 σκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς
 35 εἰς τὴν νεφέλην. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέ-
 γουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ
 36 ἀκούετε. καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὐρέθη Ἰησοῦς
 μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκεί-
 ναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

ἀπαρνησάσθω

ὠφελεί

Ἀφ.

καὶ

ἰδιὰ τῆς ἡμέρας†

Ἐγένετο δὲ τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ 37
 τοῦ ὄρους συνήνητησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ 38
 ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων Διδάσκαλε, δέομαί σου
 ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς μοί ἐστιν,
 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξέφνης κράζει, 39
 καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ καὶ μόλις ἀποχωρεῖ
 ἀπ' αὐτοῦ συντριβὸν αὐτόν· καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν 40
 σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀπο- 41
 κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διε-
 στραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι
 ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. ἔτι δὲ προσερχο- 42
 μένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάρα-
 ξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ,
 καὶ ἴασατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ
 αὐτοῦ. ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ 43
 θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει εἶπεν
 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν 44
 τοὺς λόγους τούτους, ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει
 παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ 45
 ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ
 αἰσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ
 ῥήματος τούτου.

ἰδὲν

Εἰσηλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν 46
 αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς «εἰδὼς» 47
 τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενος παι-
 δίον ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὅς ἂν 48
 δέξεται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχε-
 ται, καὶ ὅς ἂν ἐμὲ δέξεται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με·
 ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτός ἐστιν
 μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωάννης εἶπεν Ἐπι- 49
 στάτα, εἶδαμέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαι-
 μόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.
 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς Μὴ κωλύετε, ὅς γὰρ οὐκ ἔ- 50

στιν καθ' ἑμῶν ὑπὲρ ἑμῶν ἐστίν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀνα-
 λήψεως αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον ἐστήρισεν τοῦ
 52 πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ
 προσώπου αὐτοῦ. Καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην
 53 Σαμαρειτῶν, ὡς ἐτοιμάσαι αὐτῷ· καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν,
 ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.
 54 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάνης εἶπαν Κύριε,
 θέλεις εἰπωμεν πῆρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
 55 ἀναλωῶσαι αὐτούς[†]; στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς[†].
 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

†, ὡς καὶ Ἡλείας
 ἐποίησεν † | *

57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς
 58 αὐτόν Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. καὶ εἶπεν
 αὐτῷ [ὁ] Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ
 πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 59 που οὐκ ἔχει πού τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Εἶπεν δὲ πρὸς
 ἕτερον Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν Ἐπίτρεψόν[†] μοι πρῶ-
 60 τον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. εἶπεν δὲ αὐτῷ
 Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελ-
 61 θὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. εἶπεν δὲ καὶ ἕτε-
 ρος Ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀπο-
 62 τάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. εἶπεν δὲ [πρὸς αὐτόν]
 ὁ Ἰησοῦς Οὐδεὶς ἔπιβαλὼν τὴν χεῖρα ἐπ' ἄροτρον καὶ
 βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω[†] εὐθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

Κύριε, ἐπίτρεψόν

‡

† Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος ἑτέρους ἑβδομήκοντα
 [δύο] καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνά δύο [δύο] πρὸ προσώπου
 αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχε-
 2 σθαι. ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ
 δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ

* † καὶ εἶπεν Οὐκ οἴδατε ποίου πνεύματός ἐστε. [ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχᾶς [ἀνθρώπων]
 ἐπολέσαι ἀλλὰ σῶσαι.] †

‡ † εἰς τὰ ὀπίσω βλέπων καὶ ἐπιβάλλων τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον †

ὅπως ἐργάτας ἐκβάλλῃ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. ὑπάγετε. 3
 ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. μὴ βα- 4
 σταίετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδήματα, καὶ
 μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλ- 5
 θητε οἰκίαν πρῶτον λέγετε Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. καὶ 6
 εἰ ἂν ἐκεῖ ἦ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ
 εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν αὐτῇ 7
 δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν,
 ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ
 οἰκίας εἰς οἰκίαν. καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ 8
 δέχωνται ὑμᾶς, ἔσθιέτε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, καὶ θερα- 9
 πεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς Ἡγγικεν
 ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλ- 10
 θητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας
 αὐτῆς εἶπατε Καὶ τὸν κοινορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν 11
 ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
 πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἡγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
 λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον 12
 ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαὶ σοι, Χοραζεῖν· οὐαὶ σοι, 13
 Βηθσαιδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ
 δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
 σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι 14
 ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, Κα- 15
 φαρναοῦμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως τοῦ ἕλδοϋ
 καταβήσῃ. Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθε- 16
 τῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀπο-
 στείλαντά με. Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκον- 17
 τα [δύο] μετὰ χαρᾶς λέγοντες Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια
 ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. εἶπεν δὲ αὐ- 18
 τοῖς Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ 19
 πατεῖν ἐπάνω ὕφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν
 δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει.

ἡ ἐκεῖ

καταβιβασθήσῃ

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς
ἀστραπή

ἀδικήσῃ

20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν
21 τοῖς οὐρανοῖς. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο

τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπιόις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃς ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφηῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν λέγων Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν ἑαυτοῦ θεόν σου ἔξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. εἶπεν δὲ αὐτῷ Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ καὶ ζήσῃ. Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν Καὶ τίς ἐστὶν μου πλησίον; ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱερειχῶ καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν [ἐν] τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν· ὁμοίως δὲ καὶ Λευεΐτης κατὰ τὸν τόπον ἔλθων καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. Σάμαρείτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον,

θεὸν | τῆς

ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς
 πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκ- 35
 ἔδωκεν δύο δηνά- βαλῶν ἑξήκοντα δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν Ἐπι-
 ρια μελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἂν προσδαπανήσης ἐγὼ ἐν τῷ
 ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. τίς τούτων τῶν τριῶν 36
 πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λη-
 στάς; ὁ δὲ εἶπεν Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν 37
 δὲ αὐτῷ [ὁ] Ἰησοῦς Πορεύου καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως.

Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς αὐτὸς εἰσηλθεν εἰς κώμην 38
 τινά· γυνή δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν ἑῖς τὴν
 οἰκίαν. καὶ τῆδε ἦν ἀδελφή καλουμένη Μαριάμ, [ἣ] καὶ 39
 παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λό-
 γον αὐτοῦ. ἣ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονί- 40
 αν· ἐπιστάσα δὲ εἶπεν Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή
 μου μόνην με κατέλειπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα
 μοι συναντιλάβηται. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος 41
 Μαριάμ Μαρία, ἡμεριμῶς καὶ θορυβάξῃ περὶ πολλά, ὀλί-
 γων δὲ ἐστὶν χρεία ἢ ἑνός· Μαριάμ γὰρ τὴν ἀγαθὴν 42
 μερίδα ἐξελέξατο ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχό- 1
 μενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
 αὐτόν Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ
 Ἰωάνης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητάς αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτοῖς 2
 Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε Πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά
 σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιού- 3
 σιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρ- 4
 τίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν·
 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. Καὶ 5
 εἶπεν πρὸς αὐτούς Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον καὶ πορεύσε-
 ται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ Φίλε, χρῆσόν 6
 μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ 7
 πρὸς με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· κακείνος ἔσωθεν 7
 ἀποκριθεὶς εἶπῃ Μὴ μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα

ἔδωκεν δύο δηνά-
 ρια

[εἰς τὸν οἶκον αὐ-
 τῆς]

θερυβαζῆ Μαριάμ

Αρ.

ἐ
 ἄ

κέκλεισται, καὶ τὰ παιδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην
 8 εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ
 οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ γε
 τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρή
 9 ζει. Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖ-
 10 τε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ
 ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι
 11 ἄνοιγήσεται. τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ
 12 υἱὸς ἢ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; ἢ καὶ
 13 αἰτήσῃ ὄνον, ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς πονη-
 ροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις
 ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατήρ [ὁ] ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα
 ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

ἀνοίγεται | αἰτή-
 σει τὸν πατέρα
 ἄρτον, μὴ λίθον
 ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ
 [καὶ]

ἀγαθὸν δόματ-

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ
 δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. Καὶ ἐθαύμασαν
 15 οἱ ὄχλοι· τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν Ἐν Βεεζεβούλ τῷ
 16 ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· ἕτεροι δὲ
 17 πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. αὐ-
 τὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα
 βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἔρημοῦται, καὶ οἶκος
 18 ἐπὶ οἶκον πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διμερί-
 σθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν
 19 Βεεζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεεζε-
 βούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλ-
 20 λουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ἡμῶν κριταὶ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν
 δακτύλῳ θεοῦ [ἐγὼ] ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἅρα ἔφθασεν
 21 ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλι-
 σμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ
 22 ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ἐπὶ δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν
 νικῆσθαι αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἣ ἐπεποίθει,
 23 καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ
 κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπί-
 24 ζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀν-

διαμερισθεῖσα
 ἐφ' ἑαυτήν

κριταὶ ὑμῶν

ἀνάπανσιν καὶ μὴ
εὐρίσκον. τότε

θρώπου, διέρχεται δι' ἀνδρῶν τόπων ζητοῦν ἄνάπανσιν,
καὶ μὴ εὐρίσκον [τότε] ἴ λέγει Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν
μου ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἔλθὼν εὐρίσκει [σχολάζοντα,] σεσα- 25
ρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμ- 26
βάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτὰ, καὶ εἰσελ-
θόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ 27
λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου
εἶπεν αὐτῷ Μακαρία ἢ κοιλία ἢ βαστάσασά σε καὶ
μαστοὶ οὓς ἐθήλασας· αὐτὸς δὲ εἶπεν Μενοῦν μακάριοι 28
οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.

Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροίζομένων ἤρξατο λέγειν Ἡ 29
γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρὰ ἐστίν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖ-
ον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καθὼς γὰρ 30
ἐγένετο [ὁ] Ἰωνᾶς τοῖς Νινευεῖταις σημεῖον, οὕτως ἔσται
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. βασίλισσα 31
νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς
γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν
περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ
πλείων Σολομῶνος ᾧδε. ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται 32
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινούσιν
αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ
πλείων Ἰωνᾶ ᾧδε. Οὐδεὶς λύχνον ἄψας εἰς κρύπτῃν τίθη- 33
σιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ
εἰσπορευόμενοι τὸ φῶς βλέπωσιν. Ὁ λύχνος τοῦ σώμα- 34
τός ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἄπλοῦς
ᾦ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτινὸν ἐστίν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς
ᾦ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτινόν. Ἐσκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ 35
ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτινόν, 36
μὴ ἔχον ἄ μέρος τι σκοτινόν, ἔσται φωτινὸν ὅλον ὡς ὅταν
ὁ λύχνος ἴ τῇ ἀστραπῇ φωτίξῃ σε.

Αρ.†

[τι] μέρος
ἐν

Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀρι- 37
στήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ὁ δὲ Φαρισαῖος 38

ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρί-
 39 στού. εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρι-
 σαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε,
 40 τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες,
 41 οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; πλὴν
 τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν
 42 ἐστίν. ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε
 τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρ-
 χεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα δὲ ἔδει
 43 ποιῆσαι κακείνα μὴ παρέιναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις,
 ὅτι ἀγαπάτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
 44 τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς
 τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες
 45 ἐπάνω οὐκ οἶδασιν. Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει
 46 αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ὁ δὲ
 εἶπεν· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς
 ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύ-
 47 λων ὑμῶν οὐ προσψάετε τοῖς φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι
 οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν
 48 ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μάρτυρές ἐστε ἄ καὶ συνευδοκεῖτε ἄ-
 49 τοὺς ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ
 θεοῦ εἶπεν· Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστό-
 50 λους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ διώξουσιν, ἵνα ἐκζη-
 τηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἔκκεχυμένον ἄπο
 51 καταβολῆς κόσμου ἄπο τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπο αἵματος
 Ἀβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ
 θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται
 52 ἀπο τῆς γενεᾶς ταύτης. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι
 ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε
 53 καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. ἄ Κακείθεν

Αρ.

ἄμνημεῖα†

ἄμνημεια†

ἐκκεχυνόμενον

ἄεπρίψατε†

*

* ἄΛέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ ἤρξαντο οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ δεινῶς ἔχειν καὶ συνβάλλειν αὐτῷ περὶ πλειόνων, ζητοῦντες ἀφορμὴν τινα λαβεῖν αὐτοῦ ἵνα εὕρωσιν κατηγορήσαι αὐτοῦ.†

ἐξεληθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες αὐτὸν θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.⁷ 54

Ἐν οἷς ἐπισυναχθεῖσῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε 1 καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης, ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις, τῶν Φαρισαίων. Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμ- 2 μένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε ἐν τῷ 3 φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων. Λέγω δὲ ὑμῖν 4 τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν 5 μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε 6 στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλεησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ καὶ αἱ 7 τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται· μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς 8 ὃς ἂν ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· ὃ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν 9 ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 10 ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. Ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ 11 τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς [ἢ τί] ἀπολογήσησθε ἢ τί εἶπητε· τὸ 12 γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ ἃ δεῖ εἰπεῖν. Εἶπεν δὲ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ Διδά- 13 σκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὃ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπε, τίς με κατέ- 14

15 στησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; εἶπεν δὲ πρὸς αὐ-
 τούς· Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι
 οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν
 16 ὑπαρχόντων αὐτῷ. Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς
 λέγων· Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.
 17 καὶ διελογίζετο ἐν αὐτῷ λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω
 18 ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; καὶ εἶπεν· Τοῦτο ποιήσω·
 καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ
 19 συνάξω ἐκεῖ πάντα τὸν σῖτον καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, καὶ
 ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχῆ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ [κείμενα εἰς
 20 ἔτη πολλά· ἀναπαύσου, φάγε, πίε], εὐφραίνου. εἶπεν δὲ
 αὐτῷ ὁ θεός· Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου αἰ-
 21 τοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας, τίني ἔσται; [Οὕτως ὁ θη-
 22 σαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.] Εἶ-
 πεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς [αὐτοῦ]· Διὰ τοῦτο ἄγω ὑμῖν,
 μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι [ὑμῶν]
 23 τί ἐνδύσησθε. ἡ γὰρ ψυχὴ πλείον ἐστὶν τῆς τροφῆς καὶ
 24 τοῦ σώματος τοῦ ἐνδύματος. κατανοήσατε τοὺς κόρακας ὅτι
 οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον
 οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσω μᾶλλον
 25 ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν
 26 δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι πῆχυν; ἢ εἰ οὖν
 οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;
 27 κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς ἀυξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει·
 λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιε-
 28 βάλετο ὡς ἐν τούτων. εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα
 σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως
 29 ἀμφιάζει, πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. καὶ ὑμεῖς μὴ
 30 ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε, ταῦ-
 τα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν, ὑμῶν δὲ ὁ
 31 πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῆζετε τούτων· πλὴν ζητεῖτε τὴν βασι-
 32 λείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ φοβοῦ,
 τὸ μικρὸν ποιῆμιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι

† τὰ γενήματά μου †

ὑμῖν λέγω

οὔτε σπεύρουσιν οὔτε

προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ |
 † καὶ περὶ τῶν λοιπῶν τί †
 † οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει †

ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν ³³
 καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ
 παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
 ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σῆς διαφθείρει· ὅπου γάρ ³⁴
 ἔστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν ἔσται.
 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμένοι καὶ οἱ λύχνοι ³⁵
 καιόμενοι, καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις ³⁶
 τὸν κύριον ἑαυτῶν πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἔλθόν-
 τος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοιξέωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ ³⁷
 δούλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἔλθῶν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας·
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ
 παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. Ἐὰν ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ ἐν ³⁸
 τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὖρη οὕτως, μακάριοί εἰσιν
 ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ³⁹
 ποῖα ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἔγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂ-
 φῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ⁴⁰
 ἔτοιμοι, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχε-
 ται. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παρα- ⁴¹
 βολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; καὶ εἶπεν ὁ ⁴²
 κύριος Τίς ἄρα ἔστιν ὁ πιστὸς οἰκονόμος, ὁ φρόνιμος, ὃν
 καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι
 ἐν καιρῷ [τὸ] σιτομέτριον; μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ⁴³
 ἔλθῶν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως· ἀληθῶς ⁴⁴
 λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστή-
 σει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἶπῃ ὁ δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ ⁴⁵
 αὐτοῦ Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρῆται τύ-
 πτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν
 καὶ μεθύσκεσθαι, ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ⁴⁶
 ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχο-
 τομήσει αὐτόν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων
 θήσει. ἐκεῖνος δὲ ὁ δούλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ⁴⁷
 αὐτοῦ καὶ μὴ ἐτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐ-

* -καὶ ἐὰν ἔλθῃ τῇ ἑσπερινῇ φυλακῇ καὶ εὐρήσει, οὕτως ποιήσει, καὶ ἐὰν ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τῇ τρίτῃ ἔ-

48 τοῦ δαρήσεται πολλάς· ὁ δὲ μὴ γνοὺς ποιήσας δὲ ἄξια
 πληγῶν δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ
 ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσό-
 49 τερον αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν,
 50 καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθή-
 51 ναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῆ. δοκεῖτε ὅτι
 εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχί, λέγω ὑμῖν,
 52 ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν
 ἐνὶ οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ
 53 τρισίν, διαμερισθήσονται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ γιὸς ἐπὶ
 πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέ-
 ρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν
 54 πενθεράν. Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις Ὅταν
 ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέ-
 55 γετε ὅτι Ὅμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· καὶ ὅταν
 νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι Καύσων ἔσται, καὶ γίνεται.
 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε
 δοκιμάζειν, τὸν ^{καίρον} δὲ τοῦτον πῶς οὐκ οἴδατε δοκιμά-
 57 ζειν; Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; ὡς
 58 γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ
 ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι [ἀπ'] αὐτοῦ, μὴ ποτε κατα-
 σύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδώσει τῷ
 59 πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακὴν. λέγω
 σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν
 ἀποδοῆς.

δὲ καιρὸν

1 Παρήσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες
 αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλάτος ἔμιξεν
 2 μετὰ τῶν θουσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς
 Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάν-
 τας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν;
 3 οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε πάντες ὁμοίως
 4 ἀπολεισθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα ὀκτῶ ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ
 πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐ-

τοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλήμ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ 5
 ἄ μετανοήσητε ἄ μετανοήσητε ἄ πάντες ὡσαύτως ἀπολείσθε. Ἐ- 6
 λεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκὴν εἶχεν τις πεφυ-
 τευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν
 ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὔρεν. εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουρ- 7
 γόν Ἰδοὺ τρία ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ
 συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὐρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ
 τὴν γῆν καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ Κύριε, 8
 ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάσω περὶ αὐτήν
 καὶ βάλω ἄ κόπρια ἄ· καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον— 9
 εἰ δὲ μήγε, ἔκκοψεις αὐτήν.

ἄκόφινον κοπρί-
 ων ἄ

Ἐν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββα- 10
 σιν. καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα 11
 ὀκτώ, καὶ ἦν συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύβαι εἰς
 τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ 12
 εἶπεν αὐτῇ Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου, καὶ 13
 ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ
 ἐδόξαζεν τὸν θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυναγωγος, ἀγα- 14
 νακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ
 ὄχλῳ ὅτι Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς
 οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββά-
 του. ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν Ἐποκριταί, 15
 ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύνει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν
 ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἄπάγων ἄ ποτίζει; ταύτην δὲ 16
 θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα
 καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ
 ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατη- 17
 σχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
 ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐ-
 τοῦ. Ἐλεγεν οὖν Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι- 18
 λεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ 19
 σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ,

ἄπαγαγῶν

- καὶ ἠϋξῆσεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκηνώσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
- 20 Καὶ πάλιν εἶπεν Τίμι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ;
- 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυσεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
- 22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ
- 23 πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. Εἶπεν δέ τις αὐτῷ Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς
- 24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύουσιν,
- 25 ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρῃσθε ἕξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες Κύριε, ἀνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν Οὐκ οἶδα
- 26 ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. τότε ἄρῃσθε¹ λέγειν Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδί-
- 27 दाξας· καὶ ἐρεῖ λέγων ὑμῖν Οὐκ οἶδα πόθεν ἐστέ.
- 28 ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ, πάντες ἐργάται ἀδικίας. Ἐκεῖ ἐστὶ ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ἄψησθε²
- Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἕξω.
- 29 καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσιμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἕσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ
- 31 ἔσονται ἕσχατοι. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσήλθύν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ Ἐξέλθε καὶ πορεύου
- 32 ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ Ἴδου ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον,
- 33 καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἔχομένη πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην
- 34 ἀπολέσθαι ἕξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, ἣ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, — ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξει

ἄρῃσθε

ἄψησθε

τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς
 πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ ἀφίεται ἡμῖν ὁ οἶκος 35
 ἡμῶν. λέγω [δὲ] ὑμῖν, οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως εἴπητε
 Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόν- 1
 των [τῶν] Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον καὶ αὐτοὶ ἦσαν
 παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικός 2
 ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς 3
 νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων Ὑπερβαίνει τὸ σαββάτῳ
 θεραπεῦσαι ἢ οὐ; οἱ δὲ ἠσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος 4
 ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. καὶ πρὸς αὐτοὺς εἶπεν Τί 5
 νος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως
 ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ οὐκ ἴσχυ- 6
 σαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα. Ἐλεγεν δὲ 7
 πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρω-
 τοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς Ὅταν κληθῆς 8
 ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν,
 μὴ ποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ 9
 ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι Δὸς τούτῳ τόπον,
 καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνῃς τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.
 ἀλλ' ὅταν κληθῆς πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τό- 10
 πον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε ἐρεῖ σοι Φίλε, προσ-
 ανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων
 τῶν συνανακειμένων σοι. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινω- 11
 θήσεται καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Ἐ- 12
 λεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκώτι αὐτόν Ὅταν ποιῆς ἄριστον
 ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς
 σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους,
 μὴ ποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπό-
 δομά σοι. ἀλλ' ὅταν δοχὴν ποιῆς, κάλει πτωχοὺς, ἀναπέι- 13
 ρους, χωλοὺς, τυφλοὺς· καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν 14
 ἀνταποδοῦναί σοι, ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστά-

15 σει τῶν δικαίων. Ἐκούσας δέ τις τῶν συνανα-
 κειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ Μακάριος ὅστις φάγεται
 16 ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄν-
 θρωπός τις ἐποίει δείπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς,
 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰ-
 πεῖν τοῖς κεκλημένοις Ἐρχεσθε ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστιν.
 18 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος
 εἶπεν αὐτῷ Ἄγρον ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθῶν
 19 ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος
 εἶπεν Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμά-
 20 σαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος
 εἶπεν Γυναῖκα ἔγγραμμα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.
 21 καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ
 ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ
 αὐτοῦ Ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς
 πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπίρους καὶ τυφλοὺς καὶ
 22 χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν ὁ δούλος Κύριε, γέ-
 23 γονεν ὁ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. καὶ εἶπεν ὁ κύριος
 πρὸς τὸν δούλον Ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ
 24 ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· λέγω γὰρ
 ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσε-
 ταί μου τοῦ δείπνου.

ἐρχεσθαι | εἶσιν

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεῖς
 26 εἶπεν πρὸς αὐτούς· Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ
 τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ
 τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι τε καὶ τὴν
 27 ψυχὴν ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. ὅστις
 οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου,
 28 οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων
 πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν
 29 δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; ἵνα μή ποτε θέντος αὐτοῦ
 θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες
 30 ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίξουσιν λέγοντες ὅτι Οὗτος ὁ ἀνθρώ-

προς ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. ἢ τίς ³¹
 βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεῖ συνβαλεῖν εἰς πόλε-
 μον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν
 δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ ἑκοσι χιλιάδων ἐρχο-
 μένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρε- ³²
 σβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ ^{εἰς ν. τὰ πρὸς} ᾧ ^{πρὸς} εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ³³
 ὑμῶν ὅς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν
 οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής. Καλὸν οὖν τὸ ἅλας· ἐὰν ³⁴
 δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν ³⁵
 οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ
 ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

³ Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρ- ¹
 τωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυζον οἱ τε Φαρισαῖοι καὶ ²
 οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέ-
 χεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν ³
 παραβολὴν ταύτην λέγων Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ⁴
 ἑκατὸν πρόβαρα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει
 τὰ ἐνεήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ
 ἀπολωλὸς ἕως εὕρη αὐτό; καὶ εὐρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ⁵
 ὄμους αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συνακαλεῖ ⁶
 τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς Συνχάρητέ
 μοι ὅτι εὑρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. λέγω ὑμῖν ⁷
 ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ
 μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνεήκοντα ἐννέα δικαίους οἵτινες οὐ χρεῖαν
 ἔχουσιν μετανοίας. ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ⁸
 ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροὶ τὴν
 οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως οὗ εὕρη; καὶ εὐροῦσα συν- ⁹
 καλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα Συνχάρητέ μοι
 ὅτι εὑρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. οὕτως, λέγω ὑμῖν, ¹⁰
 γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρ-
 τωλῷ μετανοοῦντι. Εἶπεν δέ ¹¹ Ἐνθροπός τις ¹²
 εἶχεν δύο υἱούς. καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί ¹²
 Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας· ὁ δὲ διείλεν

13 αὐτοῖς τὸν βίον. καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν
 ἄπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ
 14 ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπανή-
 σαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν
 15 χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευ-
 θεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ
 16 ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· καὶ
 ἐπεθύμει ἄχορτασθῆναι ἔκ τῶν κερατίων ὧν ἦσθιοι οἱ χοῖροι,
 17 καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη Πόσοι
 μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύονται ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ
 18 ὠδὲ ἀπόλλυμαι· ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα
 μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ. Πάτερ, ἡμάρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
 19 ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποιήσόν
 20 με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν
 πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν
 αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη καὶ δραμῶν ἐπέ-
 πεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
 21 εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ Πάτερ, ἡμάρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
 καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου [ποι-
 22 ἦσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου]. εἶπεν δὲ ὁ πατήρ
 πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ Ταχὺ ἐξενέγκατε στολὴν τὴν
 23 πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν
 χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, καὶ φέρετε τὸν
 24 μῶσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν,
 ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦν καὶ ἄνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς
 25 καὶ εὗρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
 ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ,
 26 ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα
 27 τῶν παιδῶν ἐπυνθάνετο τί ἂν εἴη ταῦτα· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
 ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν
 28 μῶσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. ὠρ-
 γίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ
 29 ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ

ἀπαντα

ἡγεμίσαι τὴν κοι-
λίαν αὐτοῦ

ἔζησεν

αὐτοῦ Ἴδου τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐν-
 τολήν σου παρήλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἄριφον ἵνα
 μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ
 καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας
 αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόνον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Τέκνον,
 σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν·
 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου
 οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὸς καὶ εὐρέθη.

Ἐλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος
 ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων
 τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ
 Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας
 σου, οὐ γὰρ δύνη ἔτι οἰκονομεῖν. εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ
 οἰκονόμος Τί ποιήσω ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν
 οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν
 αἰσχύνομαι· ἔγνω τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ
 ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνται με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν.
 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφιλετῶν τοῦ
 κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ Πόσον ὀφείλεις τῷ
 κυρίῳ μου; ὁ δὲ εἶπεν Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου· ὁ δὲ
 εἶπεν αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας γράψον
 πεντήκοντα. ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις;
 ὁ δὲ εἶπεν Ἐκατὸν κόρους σίτου· λέγει αὐτῷ
 Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.
 καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονί-
 μως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι
 ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεάν τὴν ἑαυτῶν
 εἰσίν. Καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ
 τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπη δέξωνται ὑμᾶς
 εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν
 πολλῷ πιστός ἐστίν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικός καὶ ἐν
 πολλῷ ἄδικός ἐστίν. εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδικῷ μαμωνᾷ πιστοὶ

12 οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν
 τῷ ἄλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἡμέτερον τίς δώσει
 13 ὑμῖν; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ
 γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέ-
 ξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
 14 δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Ἦκουον δὲ ταῦτα πάν-
 τα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμκτῆρι-
 15 ζον αὐτόν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες
 ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς
 16 καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώ-
 17 πιον τοῦ θεοῦ. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάνου·
 ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς
 18 αὐτὴν βιάζεται. Εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶν τὸν οὐρανὸν καὶ
 τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου ἑμίαν κερέα^ν πεσεῖν.
 19 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν
 μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοι-
 20 χεύει. Ἀνθρωπος δὲ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνε-
 διδύσκειτο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέ-
 21 ραν λαμπρῶς. πτωχὸς δὲ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο
 22 πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτα-
 σθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλου-
 σίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἔλκη
 23 αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι
 αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέ-
 24 θανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ ἄδῃ
 ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις,
 ὄρα Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλ-
 25 ποις αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν Πάτερ Ἀβραάμ,
 ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βύψῃ τὸ ἄκρον τοῦ
 δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου,
 26 ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. εἶπεν δὲ Ἀβραάμ Τέ-
 κνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ
 σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖ-

ἡμέτερον | ὑμῖν
δώσει

κερέαν μίαν

Αρ.

ται σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξύ ἡμῶν 26
καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες δια-
βῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ ἐκεῖθεν πρὸς
ἡμᾶς διαπερῶσιν. εἶπεν δέ Ἐρωτῶ σε οὖν, πάτερ, ἵνα 27
πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε 28
ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ
ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. λέγει δὲ 29
Ἄβραάμ Ἐχουσι Μωυσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκου-
σάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν Οὐχί, πάτερ Ἄβραάμ, 30
ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτοὺς μετανοή-
σουσιν. εἶπεν δὲ αὐτῷ Εἰ Μωυσέως καὶ τῶν προφητῶν 31
οὐκ ἀκούουσιν, οὐδ' ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσον-
ται.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Ἀνένδεκτόν ἐστιν 1
τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἔλθειν, πλὴν οὐαὶ δι' οὗ ἔρχεται·
λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τρά- 2
χηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἵνα σκανδα-
λίση τῶν μικρῶν τούτων ἕνα. προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν 3
ἁμάρτη ὁ ἀδελφός σου ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοή-
σῃ ἄφες αὐτῷ· καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς 4
σὲ καὶ ἐπτάκις ἐπιστρέψῃ πρὸς σὲ λέγων Μετανοῶ, ἀφή-
σεις αὐτῷ.

Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ 5
Πρόσθεθες ἡμῖν πίστιν. εἶπεν δὲ ὁ κύριος Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς 6
κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ [ταύτῃ] Ἐκρι-
ζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν
ὑμῖν.

Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δούλον ἔχων ἀροτριῶντα 7
ἢ ποιμαίνοντα, ὅς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ Εὐ-
θέως παρελθὼν ἀνάπεσε, ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ Ἐτοίμα- 8
σον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως
φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σὺ·
μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα· 9
οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσῃτε πάντα τὰ διαταχθέντα 10
ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δούλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὀφείλομεν

ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ
 12 αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. Καὶ
 εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην ἠπήνησαν δέκα
 13 λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἠνέστησαν ἰόρρωθεν, καὶ αὐτοὶ ἦραν
 14 φωνὴν λέγοντες Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ
 ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἐπιδειξάτε ἑαυτοὺς τοῖς
 15 ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθη-
 16 σαν. εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ
 17 φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
 18 παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν
 19 Σαμαρείτης. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Οὐχ οἱ δέκα
 20 ἐκαθαρίσθησαν; οἱ [δὲ] ἐννέα ποῦ; οὐχ εἰρέθησαν ὑπο-
 στρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος;
 21 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσω-
 κέν σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ
 βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν Οὐκ ἔρχε-
 21 ται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, οὐδὲ ἐροῦ-
 σιν Ἰδοὺ ὧδε ἢ Ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ
 22 ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς

Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ
 23 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν καὶ οὐκ ὄψεσθε. καὶ ἐροῦσιν
 ὑμῖν Ἰδοὺ ἐκεῖ ἢ Ἰδοὺ ὧδε· μὴ [ἀπέλθῃτε μηδὲ] διώξῃτε.
 24 Ὅσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρα-
 νὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ
 25 ἀνθρώπου. πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀπο- ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ
 26 δοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. καὶ καθὼς ἐγένετο
 ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ
 27 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμον, ἐγαμίζοντο,
 ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ
 28 ἦλθεν ὁ κατακλυσμός καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. ὁμοίως

Αβ.
 ὑπήνησαν
 ἔστησαν

ἐκεῖ,

ἅπαντας

ἅπαντες

καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῶτ· ἦσθιον, ἔπινον, ἠγό-
 ραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν ²⁹
 Λῶτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ
 καὶ ἀπόλεσεν ἅπαντας. κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ἡ ἡμέρα ὃ ³⁰
 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ³¹
 ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ,
 μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπι-
 στρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λῶτ. ³²
 ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι ἀπολέσει ³³
 αὐτήν, ὃς δ' ἂν ἀπολέσει ζωογονήσῃ αὐτήν. λέγω ὑμῖν, ³⁴
 ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης [μιάς], ὃ εἰς παρα-
 λημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· ἔσονται δύο ἀλή- ³⁵
 θουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται ἡ δὲ ἑτέρα
 ἀφεθήσεται. καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ Ποῦ, κύ- ³⁷
 ριε; ὃ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἅετοὶ
 ἐπισυναχθήσονται.

Ἐλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε ¹
 προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, λέγων Κριτὴς τις ²
 ἦν ἐν τινὶ πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἀνθρωπον
 μὴ ἐντρέπόμενος. χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ³
 ἦρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀν-
 τιδίκου μου. καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον, μετὰ ταῦτα δὲ ⁴
 εἶπεν ἐν ἑαυτῷ Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἀν-
 θρωπον ἐντρέπομαι, διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν ⁵
 χήραν ταύτην ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη
 ὑπωπιάζῃ με. εἶπεν δὲ ὁ κύριος Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς ⁶
 τῆς ἀδικίας λέγει· ὃ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν ⁷
 τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βωόντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός,
 καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκ- ⁸
 δίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλ-
 θὼν ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ⁹
 ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παρα-

- 10 βολὴν ταύτην. Ἐνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν
 11 προσεύξασθαι, ἑἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ δ
 Φαρισαῖος σταθεὶς ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν προσήχετο Ὁ πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα
 θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν εἰ
 ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἀδικοὶ, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τε-
 12 λώνης· νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα
 13 ὅσα κτῶμαι. ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἔστως οὐκ ἤθελεν
 οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτε
 τὸ στῆθος ἑαυτοῦ λέγων Ὁ θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρ-
 14 τωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν
 οἶκον αὐτοῦ παρ' ἐκεῖνον· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπει-
 νωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
 15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἄπτηται·
 16 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσ-
 εκαλέσατο [αὐτὰ] λέγων Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς
 με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασι-
 17 λεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἂν μὴ δέξηται τὴν
 βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
 18 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων Διδάσκαλε
 19 ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπεν δὲ
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ
 20 μὴ εἰς [ὁ] θεός. τὰς ἐντολάς οἶδας Μὴ μοιχεύῃς, Μὴ
 φονεύῃς, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρή-
 21 σῃς, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ
 22 εἶπεν Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. ἀκούσας δὲ ὁ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἐτι ἓν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις
 πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν [τοῖς]
 23 οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα
 24 περίλυπος ἐγενήθη, ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ
 αὐτὸν [ὁ] Ἰησοῦς εἶπεν Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
 25 ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται· εὐκο-
 πώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελ-
 θεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ ²⁶
 εἶπεν Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ²⁷
 ἐστίν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Ἴδου ἡμεῖς ἀφέν- ²⁸
 τες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμεν σοι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν ²⁹
 λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἔστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ
 ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ,
 ὃς οὐχὶ μὴ ἰάβη ἰ πολλπλασίονα ἔν τῷ καιρῷ τούτῳ ³⁰
 καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον.

ἀπολάβη | ἑπτα-
 πλασίονα

Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Ἴδου ³¹
 ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ
 γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου·
 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ³²
 ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες ³³
 ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσε-
 ται. Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα ³⁴
 τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγό-
 μενα.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱερειχὼ τυφλός ³⁵
 τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. ἀκούσας δὲ ὄχλου ³⁶
 διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί ἔειπεν τούτο· ἀπήγγειλαν δὲ ³⁷
 αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. καὶ ἐβόησεν ³⁸
 λέγων Ἰησοῦ υἱὲ Δαυεὶδ, ἐλέησόν με. καὶ οἱ προάγοντες ³⁹
 ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκρα-
 ζεν Υἱὲ Δαυεὶδ, ἐλέησόν με. σταθεῖς δὲ Ἰησοῦς ἐκέ- ⁴⁰
 λευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ
 ἐπηρώτησεν αὐτόν Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶ- ⁴¹
 πεν Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ⁴²
 Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ παραχρῆ- ⁴³
 μα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν.
 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱερειχώ. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ¹
 ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης ²
 ἰ καὶ αὐτὸς ἰ πλούσιος· καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, ³

καὶ ἦν

καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.
 4 καὶ προδραμῶν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν
 5 ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἡμελλεν διέρχεσθαι. καὶ ὡς
 ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας [ὁ] Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς
 αὐτόν Ζακχαῖε, σπεύσας κατὰβηθι, σήμερον γὰρ ἐν τῷ
 6 οἴκῳ σου δεῖ με μείναι. καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέ-
 7 ξατο αὐτὸν χαίρων. καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον λέ-
 γοντες ὅτι Παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσηλθεν καταλύσαι.
 8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον Ἴδου τὰ
 ἡμισία μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, [τοῖς] πτωχοῖς δίδωμι,
 9 καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. εἶπεν
 δὲ πρὸς αὐτόν [ὁ] Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ
 τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ [ἐστιν].
 10 ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ
 ἀπολωλός.

11 Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολὴν
 διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι
 παραχρῆμα μέλλει ἢ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.
 12 εἶπεν οὖν Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν
 13 μακρὰν λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. καλέσας
 δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἶπεν
 14 πρὸς αὐτοὺς *πραγματεύσασθαι* ἐν ᾧ ἔρχομαι. Οἱ δὲ πο-
 λίται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν
 15 ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα
 τὴν βασιλείαν καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους
 τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τί διεπραγματεύ-
 16 σαντο. παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων Κύριε, ἡ μνᾶ
 17 σου δέκα προσηργάσατο μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ *Ἐὐγε*,
 ἀγαθὲ δούλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν
 18 ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων Ἡ
 19 μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς. εἶπεν δὲ καὶ τού-
 20 τῳ Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. καὶ ὁ ἕτερος

αὐτοῦς Πραγμα-
 τεύσασθε

Ε3

ἦλθεν λέγων Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβούμην γάρ σε ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. λέγει αὐτῷ Ἐκ τοῦ στόματός σου κρίνω σε, πονηρὲ δούλε· ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκας μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; καὶ γὰρ ἔλθων σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.— καὶ εἶπαν αὐτῷ Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.— λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου. Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἔπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴν καὶ Βηθανιὰ πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν λέγων Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ἣ εἰσπορευόμενοι εὕρησετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἴαν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρειᾶν ἔχει. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. λύντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς Τί λύετε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπαν ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρειᾶν ἔχει. καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν· πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννουν τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες

Εὔλογημένος ὁ ἐρχόμενος,
 ὁ βασιλεύς, ἐν ὀνόματι Κυρίου·
 ἐν οὐρανῷ εἰρήνη
 καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

ὁ ζ. ὁ ἐρχόμενος

39 Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐ-
 40 τὸν Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. καὶ
 ἀποκριθεὶς εἶπεν Λέγω ὑμῖν, ἂν οὗτοι σιωπήσουσιν,

ὑμῖν ὅτι

41 οἱ λίθοι κράξουσιν. Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν
 42 πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων ὅτι Εἰ ἔγνος ἐν τῇ
 ἡμέρα ταύτῃ καὶ σὺ τὰ πρὸς εἰρήνην— νῦν δὲ ἐκρύ-
 43 βη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σε καὶ
 ἄρα ἐπιβουλεύσουσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώ-
 44 σουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, καὶ ἔδδφιοῦσίν σε
 καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ
 45 σου. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλ-
 46 λειν τοὺς πωλοῦντας, λέγων αὐτοῖς Γέγραπται Καὶ ἔσται
 ὁ οἶκός μου οἶκος προσερχῆς, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
 σπήλαιον ληστῶν.

περιβαλοῦσιν

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ
 48 πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχ ἠῤῥισκον τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ
 λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέμετο αὐτοῦ ἀκούων.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν
 λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἀρχιε-
 2 ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπαν λέ-
 γοντες πρὸς αὐτόν Εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποι-
 3 εῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην. ἀποκριθεὶς
 δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον, καὶ
 4 εἰπατέ μοι Τὸ βάπτισμα Ἰωάνου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ
 5 ἀνθρώπων; οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες
 ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ Διὰ τί οὐκ ἐπι-

στεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς, πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάνην προφήτην εἶναι· καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν· καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσία ταῦτα ποιῶ. Ἦρξάτο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωπος ἐφύττεισεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἰκανοὺς· καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δούλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν· καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δούλον· οἱ δὲ κακείνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν· καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον· εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσουσιν· ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία· καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν· τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις· ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· Μὴ γένοιτο· ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· Τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκείνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν· Καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν, ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.

ἀποχωρήσαντες

Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινόμενους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ

21 ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες Διδάσκαλε,
οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις
πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις.
22 ἔξοστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὐ; κατανοήσας δὲ
23 αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς Δείξατέ μοι δηνά-
24 ριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν; οἱ δὲ εἶπαν Καί-
25 σαρρος. ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Τοῖνον ἀπόδοτε τὰ Καί-
26 σαρρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ οὐκ ἴσχυσαν
ἐπιλαβέσθαι τοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θανμά-
σαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ λέγοντες
28 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἔπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες Διδά-
σκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τις ἄδελφός ἀπο-
θάνη ἔχων γυναῖκα, καὶ οὔτις ἄτεκνος ἢ, ἵνα λάβῃ ὁ
ἀδελφός αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα
29 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἐπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶ-
30 τος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· καὶ ὁ δεύτερος
31 καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπτὰ οὐ
32 κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον· ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέ-
33 θανεν. ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται
34 γυνή; οἱ γὰρ ἐπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα. καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου ἑταμοῦσιν καὶ
35 γαμίσκονται, οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν
καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
36 ἑταμοῦσιν· οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἐτι δύνανται, ἰσαγγελοὶ
γὰρ εἰσιν, καὶ υἱοὶ εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.
37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς
βάρου, ὡς λέγει Κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν
38 Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ
39 ζώντων, πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. ἀποκριθέντες δὲ τινες
40 τῶν γραμματέων εἶπαν Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας· οὐκέτι
41 γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν. Εἶπεν δὲ
πρὸς αὐτούς Πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν εἶναι Δαυεὶδ

ἐπηρώτων

†γεννῶνται καὶ
γεννώσιν,†γαμίσκονται | †μέλ-
λουσιν†
†τῷ θεῷ,†

υἰόν ; αὐτὸς γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν Βίβλῳ Ψαλμῶν 42
 Εἶπεν Κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθογ ἐκ δεξιῶν μου
 ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποπόδιον τῶν πο- 43
 δῶν σου

Δαυεὶδ οὖν αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱὸς ἔστιν ; 44

Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς 45
 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν 46
 ἐν στολαῖς καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς
 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισί- 47
 ας ἐν τοῖς δείπνοις, οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χη-
 ρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται
 περισσώτερον κρίμα.

Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς 1
 βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίου.
 εἶδεν δὲ τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο, 2
 καὶ εἶπεν Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ 3
 πλείον πάντων ἔβαλεν· πάντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισ- 4
 σεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερή-
 ματος αὐτῆς πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

Καὶ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς 5
 καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν Ταῦτα ἂ θεωρεῖτε, 6
 ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ
 ὧδε ὃς οὐ καταλυθήσεται. ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγον- 7
 τες Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖ-
 ον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι ; ὁ δὲ εἶπεν Βλέπετε 8
 μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
 μου λέγοντες Ἐγὼ εἰμι καὶ Ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πο-
 ρευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ 9
 ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι
 πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐ- 10
 τοῖς Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ
 βασιλείαν, σεισμοὶ τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους Ἰλοιμοὶ καὶ 11
 λιμοὶ ἔσονται, φόβηθρά τε καὶ ἀπ' οὐρανοῦ σημεῖα με-
 γάλα ἔσται. πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς 12

λιμοὶ καὶ λοιμοὶ
 σημεῖα μεγάλα
 ἀπ' οὐρανοῦ
 Ἀρ.

τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς συνα-
 γωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγε-
 13 μόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς
 14 μαρτύριον. θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν
 15 ἀπολογηθῆναι, ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν ἣ οὐ
 δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἄπαντες οἱ ἀντικεί-
 16 μενοι ὑμῖν. παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελ-
 φῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν,
 17 καὶ ἔσεσθε μισοῦμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ
 18 θριξὲς ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ὑπο-
 19 μονῇ ὑμῶν κτήσεσθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὄταν δὲ ἴδητε
 20 κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερουσαλήμ, τότε γινώτε
 21 ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
 φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτω-
 σαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν,
 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα
 23 τὰ γεγραμμένα. οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς
 θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη
 24 μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὄργη τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ πεσοῦνται
 στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη
 πάντα, καὶ Ἱεροσολὴμ ἔσται πατοῦμένη ὑπὸ ἐθνῶν,
 25 ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν [καὶ ἔσονται] καιροὶ ἐθνῶν. καὶ
 ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ
 26 τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἡχοῦς θαλάσσης καὶ
 τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ, λί γὰρ δυνάμεις τῶν
 27 οὐρανῶν καλεγήσονται. καὶ τότε ὄψονται τὸν γίον τοῦ
 ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δό-
 28 ξῆς πολλῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ
 ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις
 29 ὑμῶν. Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς Ἰδετε
 30 τὴν συκὴν καὶ πάντα τὰ δένδρα· ὅταν προβάλωσιν ἤδη,
 βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος

πάντες

Αρ.

ἐστίν· οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώ- 31
σκετε ὅτι ἐγγύς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω 32
ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως [ἀν] πάντα γένη-
ται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου 33
οὐ μὴ παρελεύσονται. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μὴ ποτε 34
βαρηθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἐν κρεπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερί-
μναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῆ ἐφ' ὑμᾶς ἐφνίδιος ἡ ἡμέρα
ἐκείνη ὡς παγίς· ἐπισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς 35
καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε 36
δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα
πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

διδάσκων ἐν τῷ
ἱερῷ

Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἑν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας 37
ἐξερχόμενος ἠυλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν·
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν 38
αὐτοῦ.

Αφ.

ΗΓΓΙΖΕΝ δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη Πά- 1
σχα. Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς 2
ἀνέλωσιν αὐτόν, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. Εἰς- 3
ἦλθεν δὲ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην,
ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· καὶ ἀπελθὼν συνελάλη- 4
σεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῶ
αὐτόν. καὶ ἐχάρησαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. 5
καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι 6
αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.

Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἣ ἔδει θύεσθαι τὸ 7
πάσχα· καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπὼν Πο- 8
ρευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα ἵνα φάγωμεν. οἱ δὲ 9
εἶπαν αὐτῷ Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν αὐ- 10
τοῖς Ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσῃ

ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε
 11 αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται. καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκο-
 δεσπότῃ τῆς οἰκίας[†] Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος Ποῦ ἐστὶν
 τὸ κατάλυμα ὑποῦ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;
 12 κακεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοι-
 13 μάσατε. ἀπελθόντες δὲ εὔρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ
 14 ἠτοίμασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα,
 15 ἀνέπεσεν καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπεν πρὸς
 αὐτούς Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν
 16 μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ
 μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῆ ἔν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θε-
 17 οῦ. καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν Λάβετε
 18 τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ
 πῶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως οὗ ἡ
 19 βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας
 ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά
 20 μου [τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν
 ἀνάμνησιν. καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνήσαι,
 λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί
 21 μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον]. πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ
 22 παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης· ὅτι ὁ υἱὸς
 μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὄρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ
 23 τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο
 συνζητεῖν πρὸς ἑαυτούς τὸ τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο
 24 μέλλον πρᾶσσειν. Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία
 25 ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
 τοῖς Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ
 26 ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὗ-
 τως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ
 27 ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν· τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ
 ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν
 28 εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες
 29 μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· καγὼ διατίθεμαι ὑμῖν,

λέγοντες

μου, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἔσθητε καὶ 30
 πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ
 καθήσθε ἐπὶ θρόνων τὰς δώδεκα φυλάς κρίνοντες τοῦ
 Ἰσραὴλ. Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς 31
 τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα 32
 μὴ ἐκλίπη ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον
 τοὺς ἀδελφούς σου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Κύριε, μετὰ σοῦ 33
 ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.
 ὁ δὲ εἶπεν Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέ- 34
 κτωρ ἕως τρίς με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι. Καὶ 35
 εἶπεν αὐτοῖς Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ
 πήρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν
 Οὐθένός. εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον 36
 ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ
 ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. λέγω γὰρ ὑμῖν 37
 ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό
 Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος
 ἔχει. οἱ δὲ εἶπαν Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ 38
 εἶπεν αὐτοῖς Ἰκανόν ἐστιν.

Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν 39
 Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ [καὶ] οἱ μαθηταί. γενό- 40
 μενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς Προσεύχεσθε μὴ
 εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐ- 41
 τῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσηύχετο
 λέγων Πάτερ, εἰ βούλει παρένεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον 42
 ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω.
 * ἀπ' [ᾧ φθῆ δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 43
 ἐγένετο δὲ καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο· καὶ 44
 ἐγένετο ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαί-
 νοντες ἐπὶ τὴν γῆν.] καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἐλ- 45
 θὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς
 λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσ- 46

* ἢ μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω· εἰ βούλει παρένεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ.†

47 εὐχέσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Ἐπι
 αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἰς
 τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ
 48 φιλήσαι αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἰούδα, φιλήματι
 49 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; ἰδόντες δὲ οἱ περι αὐ-
 τὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ;
 50 καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ
 51 ἀφείλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. ἀποκριθεὶς δὲ [ὁ] Ἰησοῦς
 εἶπεν Ἐὰτε ἕως τούτου· καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο
 52 αὐτόν. εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐ-
 τὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέ-
 ρους Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύ-
 53 λων; καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐ-
 κ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν
 ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν
 οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.
 55 περιψάκτων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνακαθισάν-
 56 των ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν
 παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ
 57 εἶπεν Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν· ὁ δὲ ἠρνήσατο λέ-
 58 γων Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος
 ἰδὼν αὐτὸν ἔφη Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· ὁ δὲ Πέτρος
 59 ἔφη Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς
 ἄλλος τις δισχυρίζετο λέγων Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος
 60 μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν· εἶπεν δὲ ὁ Πέ-
 τρος Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι
 61 λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. καὶ στράφεις ὁ
 κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ
 ῥήματος τοῦ κυρίου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα
 62 φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίς. [καὶ ἐξελθὼν ἔξω
 63 ἔκλαυσεν πικρῶς.] Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχον-
 64 τες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες, καὶ περικαλύψαντες αὐ-

τὸν ἐπηρώτων λέγοντες Προφήτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παῖ-
σας σε; καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. 65

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ 66
λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς
τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες Εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὸν 67

ἡμῖν. εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἐὰν ὑμῖν εἶπω οὐ μὴ πιστεύ-
-ἢ ἀπολύσητε† -σητε· ἐὰν δὲ ἐρωτήσω οὐ μὴ ἀποκριθῆτε†. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ 68
69

ἔσται ὁ γιός τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς
δυνάμεως τοῦ θεοῦ. εἶπαν δὲ πάντες Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς 70

τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ
εἶμι. οἱ δὲ εἶπαν Τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρεῖαν; αὐτοὶ 71

γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Καὶ 1
ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν

Πειλάτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες Τοῦ- 2

τον εὗραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα
φόρους Καίσαρι διδόναι καὶ λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βα-
σιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πειλάτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων Σὺ 3

εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη
Σὺ λέγεις. ὁ δὲ Πειλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 4

καὶ τοὺς ὄχλους Οὐδὲν εὗρισκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
τούτῳ. οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι Ἀνασεῖει τὸν λαὸν 5

διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας ἕως ὧδε. Πειλάτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ 6

[ὁ] ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, καὶ ἐπιγινούς ὅτι ἐκ τῆς 7

ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδη,
ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέ-
ραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν, ἦν 8

γὰρ ἐξ ἰκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν
περὶ αὐτοῦ, καὶ ἠλπιζέεν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινό-
μενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἰκανοῖς· αὐτὸς δὲ 9

οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. ἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ 10

οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ἐξουθενήσας 11
καὶ δὲ αὐτὸν† ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμ-

παίξας περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ
 12 Πειλάτῳ. Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὃ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πειλά-
 τος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν
 13 ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.

Πειλάτος δὲ συγκα-
 λεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν
 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦ-
 τον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν
 ἀνακρίνας οὐθέν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν
 15 κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης, ἀνέπεμψεν
 γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν
 16 πεπραγμένον αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνέ-
 18 κραγον δὲ πανπληθεὶ λέγοντες· Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον
 19 δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενο-
 μένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ.
 20 πάλιν δὲ ὁ Πειλάτος προσεφώνησεν αὐτοῖς, θέλων ἀπολύ-
 21 σαι τὸν Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· Σταύρου
 22 σταύρου αὐτόν. ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί γὰρ
 23 κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν
 αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. οἱ δὲ ἐπέκειντο
 φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν ἵσταυρωθῆναι, καὶ
 24 κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν. καὶ Πειλάτος ἐπέκρινεν γενέ-
 25 σθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ
 φόνον βεβλημένον εἰς φυλακὴν ὃν ἤτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν
 παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

Καὶ ὡς ἠπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα
 26 Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυ-
 27 ρὸν φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ
 πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αἱ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνον
 28 αὐτόν. στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν· Θυγατέ-
 29 ρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς
 ἐν αἷς ἐροῦσιν· Μακάριαι αἱ στείραι καὶ αἱ κοιλίαι αἱ
 30 οὐκ ἐγέννησαν καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἔθρεψαν. τότε ἄρξονται

σταυρῶσαι

ἀπῆγον

τω

λέγειν τοῖς ὄρεσιν Πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βου-
 νοῖς Καλύψατε ἡμᾶς· ὅτι εἰ ἐν ὕγρῳ ξύλῳ ταῦτα 31
 ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; Ἔγοντο δὲ καὶ ἕτεροι 32
 κακούργοι δύο σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. Καὶ ὅτε 33
 ἦλθαν ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύ-
 ρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν ὃν δὲ
 ἐξ ἀριστερῶν. [Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, 34
 οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν.] Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἰμά-
 τια αὐτοῦ ἔβαλλον κλήρον. καὶ ἰστήκει ὁ λαὸς θεω- 35
 ρῶν. ἐξεμγκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες λέγοντες Ἄλ-
 λους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς τοῦ
 θεοῦ, ὁ ἐκλεκτός. ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται 36
 προσερχόμενοι, ὄζος προσφέροντες αὐτῷ καὶ λέγοντες Εἰ 37
 σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. ἦν δὲ 38
 καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥ-
 ΔΑΙΩΝ ΟΥΤΟΣ. Εἰς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων 39
 ἐβλασφήμει αὐτόν Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ χριστός; σῶσον σεαυ-
 τὸν καὶ ἡμᾶς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ 40
 ἔφη Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;
 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβά- 41
 νομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. καὶ ἔλεγεν Ἰη- 42
 σοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς εἰς τὴν βασιλείαν σου.
 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμὴν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ 43
 ἐν τῷ παραδείσῳ. Καὶ ἦν ἡδὴ ὥσεί ὥρα ἕκτη καὶ σκότος 44
 ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἑνάτης τοῦ ἡλίου ἐκλεί- 45
 ποντος, ἔσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. καὶ 46
 φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Πάτερ, εἰς χεῖρας
 σοῦ παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου· τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέ-
 πνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν 47
 τὸν θεὸν λέγων Ὁντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. καὶ 48
 πάντες οἱ συναραγενομένοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην,
 θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον.
 Ἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, 49

ἐν τῇ βασιλείᾳ

Αρ.

-ἑνάτης, [καὶ]
ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος†

Αρ.

καὶ Ἦ γυναῖκες αἰ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας, ὀρώσαι ταῦτα.

αι

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ βουλευτῆς ὑπάρχων,
51 ἀνὴρ ἁγαθὸς καὶ δίκαιος, — οὗτος οὐκ ἦν ἁσυνκατατεθει-
μένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, — ἀπὸ Ἀριμαθαίας
πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ
52 θεοῦ, οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ
53 Ἰησοῦ, καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν
αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ οὗ οὐκ ἦν οἶδεις οὕτω κεί-
54 μενος. Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφω-
55 σκεν. Κατακολουθήσασαι δὲ αἰ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν
56 μείον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοί-
μασαν ἀρώματα καὶ μύρα.

ἀγαθός, — δίκαιος |
συνκατατιθέμενος

+ δύο +

Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν,
1 τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνήμα
2 ἦλθαν φέρουσαι ἅ ἠτοίμασαν ἀρώματα. εὗρον δὲ τὸν
3 λίθον ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, εἰσελθοῦσαι δὲ
4 οὐχ εὗρον τὸ σῶμα [τοῦ κυρίου Ἰησοῦ]. καὶ ἐγένετο ἐν
5 τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο
6 ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ. ἐμφόβων δὲ
7 γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν
εἶπαν πρὸς αὐτὰς Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν
8 νεκρῶν; [οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη.] μνήσθητε ὡς
9 ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρ-
τωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.
8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψασαι
9 [ἀπὸ τοῦ μνημείου] ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδεκα
10 καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία
καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐ-
11 ταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. καὶ ἐφάνησαν
ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουσαν

αὐταῖς. [Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ ¹²
μνημεῖον· καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια μόνα· καὶ
ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.]

Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευό- ¹³
μενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερου-
σαλήμ, ἣ ὄνομα Ἐμμαούς, καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλή- ¹⁴
λους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. καὶ ἐγένετο ¹⁵
ἐν τῷ ὀμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν [καὶ] αὐτὸς Ἰησοῦς
ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρα- ¹⁶
τοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς ¹⁷
Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους
περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί. ἀποκριθεὶς ¹⁸
δὲ εἰς ὄνοματι Κλεόπας εἶπεν πρὸς αὐτόν Σὺ μόνος
παροικεῖς Ἱερουσαλήμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν
αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ποῖα; ¹⁹
οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Τα περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὅς
ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον
τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅπως τε παρέδωκεν αὐτόν οἱ ²⁰
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ
ἐσταύρωσαν αὐτόν. ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ ²¹
μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλὰ γε καὶ σὺν πᾶσιν
τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.
ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενό- ²²
μεναι ὀρθρῖναι ἐπὶ τὸ μνημεῖον καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα ²³
αὐτοῦ ἠλθάν λέγουσαι καὶ ὑπασίαν ἀγγέλων ἑωρακεῖναι, οἱ
λέγουσιν αὐτόν ζῆν. καὶ ἀπῆλθάν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ²⁴
ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὔρον οὕτως καθὼς αἱ γυναῖκες εἶπον,
αὐτόν δὲ οὐκ εἶδον. καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς Ὡ ²⁵
ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
ἐλάλησαν οἱ προφῆται· οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χρι- ²⁶
στον καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; καὶ ἄρξάμενος ²⁷
ἀπὸ Μωυσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευ-

* ἦν ἀρξάμενος ἀπὸ Μωυσέως καὶ πάντων τῶν προφητῶν ἐρμηνεύειν

28 σεν¹ αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ
 ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσε-
 29 ποιήσατο πορρώτερον πορεύεσθαι. καὶ παρεβιάσαντο
 αὐτὸν λέγοντες Μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν
 ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μείναι
 30 σὺν αὐτοῖς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν
 μετ' αὐτῶν λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπε-
 31 δίδου αὐτοῖς· αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ
 ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.
 32 καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους Οὐχὶ ἡ καρδιά ἡμῶν καιομέ-
 νη ἦν [†] ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς
 33 γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέ-
 στρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὔρον ἠθροισμένους τοὺς
 34 ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη
 35 ὁ κύριος καὶ ὤφθη Σίμωνι. καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν
 τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρ-
 36 του. Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν
 37 μέσῳ αὐτῶν [καὶ λέγει αὐτοῖς Εἰρήνη ὑμῖν]. Ἐπτοθθέντες[†]
 38 δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ
 εἶπεν αὐτοῖς Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλο-
 39 γισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; ἴδετε τὰς χεῖράς
 μου καὶ τοὺς πόδας μου ὅτι ἐγὼ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ
 40 με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς
 41 ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. [[καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς
 42 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.]] Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ
 τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων εἶπεν αὐτοῖς Ἐχτετέ τι βρώ-
 42 σιμον ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος[†].
 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. Εἶπεν δὲ
 44 πρὸς αὐτούς Οὗτοι οἱ λόγοι μου οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς
 ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα
 ἐν τῷ νόμῳ Μωυσέως καὶ τοῖς προφήταις καὶ Ψαλμοῖς
 45 περὶ ἐμοῦ. τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι
 46 τὰς γραφάς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται πα-

† ἦν ἡμῶν κεκα-
 λυμμένη†
 ἐν ἡμῖν

θροηθέντες

Αρ.

† καὶ ἀπὸ μελισσί-
 ου κηρίον †
 Αρ.

Αρ.

καὶ
ἔθνη· ἀρξάμενοι
ἀπὸ Ἱερουσαλήμ
ὑμεῖς

θεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,
καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν ἵνα ἀφε- 47
σιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, — ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερου-
σαλήμ· ὑμεῖς ἄμαρτυρες τούτων· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω 48
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθί- 49
σατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.

Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπόρας 50
τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ 51
εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν [καὶ ἀνεφέρετο εἰς
τὸν οὐρανόν]. καὶ αὐτοὶ [προσκυνήσαντες αὐτὸν] ὑπέ- 52
στρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, καὶ ᾔσαν 53
διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ ἑὐλογοῦντες τὸν θεόν.

† αἰνοῦντες †

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

1 ΕΝ ΑΡΧΗ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν,
 2 καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ
 3 πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ
 4 ἐγένετο οὐδὲ ἓν. ὃ γέγονεν ἐν' αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ
 5 ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων· καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει,
 6 καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρωπος
 7 ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν
 8 εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες
 9 πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα
 10 μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ὃ
 11 φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν
 12 τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος
 13 αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Ἐἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
 14 παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
 15 τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
 16 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελή-
 17 ματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ
 18 ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασά-
 19 μεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός,
 20 πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας· (Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ
 21 αὐτοῦ καὶ κέκραγεν ἰλέγων — οὗτος ἦν ὁ εἰπὼν — Ὁ ὀπί-
 22 στω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ἔτι πρῶτός μου

ἐν ὃ γέγονεν. ἐν
 ἔστιν

εἰς

Αρ.

*

* λέγων Οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὃ γ. λέγων Οὗτος ἦν ὃν εἶπον Ὁ

ἦν) ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβο- 16
 μεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωυσέως 17
 ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγέ-
 νετο. θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· Ἦ μονογενὴς θεὸς ὁ ὢν 18
 εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

† ὁ μονογενὴς
 υἱὸς †

Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάνου ὅτε ἀπέστει- 19
 λαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ
 Λευεῖτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; καὶ ὡμο- 20
 λόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι Ἐγὼ
 οὐκ εἰμὶ ὁ χριστός. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· Τί ὄν; [σύ] 21
 Ἠλείας εἶ; καὶ λέγει· Οὐκ εἰμὶ. Ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ
 ἀπεκρίθη· Οὐ. εἶπαν οὖν αὐτῷ· Τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισὶν δῶ- 22
 μεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; ἔφη· Ἐγὼ 23
 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν
 Κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαίας ὁ προφήτης. Καὶ ἀπεσταλ- 24
 μένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν καὶ 25
 εἶπαν αὐτῷ· Τί οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς οὐδὲ
 Ἠλείας οὐδὲ ὁ προφήτης; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάνης 26
 λέγων· Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει ὃν
 ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ [ἐγὼ] 27
 ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. Ταῦ- 28
 τα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ
 Ἰωάνης βαπτίζων. Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν 29
 Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς
 τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ἐστιν 30
 ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὅπίσω μου ἐρχεται ἀνὴρ ὃς ἐμπρο-
 σθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν· καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν 31
 αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ διὰ τοῦτο ἦλθον
 ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάνης 32
 λέγων ὅτι· Τεθεάμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστε-
 ρὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν· καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν 33
 αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι ἐκεῖνός μοι
 εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον

ὄν σύ; Ἠλείας

Αβ.

34 ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ· καὶ γὰρ
 ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ἡ ὁ υἱὸς τοῦ
 θεοῦ.

† ὁ ἐκλεκτός †

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν ἰστήκει Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθη-
 36 τῶν αὐτοῦ δύο, καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι

37 λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἤκουσαν οἱ δύο ἡ μαθη-
 38 ταὶ αὐτοῦ ἡ λαλοῦντος καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στρα-

αὐτοῦ μαθηται

φεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας
 λέγει αὐτοῖς Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ῥαββεῖ,

39 (ὃ λέγεται μεθερμηνευόμενον Διδάσκαλε,) ποῦ μένεις; λέ-
 γει αὐτοῖς Ἐρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν

40 ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην·
 41 ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος

Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάνου καὶ
 42 ἀκολουθησάντων αὐτῷ· εὐρίσκει οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν

τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν
 43 (ὃ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Χριστός). ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς

τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Σὺ εἶ
 Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάνου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς (ὃ ἐρμηνεύεται

43 Πέτρος). Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς
 τὴν Γαλιλαίαν. καὶ εὐρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ ὁ

44 Ἰησοῦς Ἀκολούθει μοι. ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθ-
 45 σαιδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. εὐρίσκει

Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ Ὅν ἔγραψεν
 Μωυσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν

46 υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Να-
 θαναὴλ Ἐκ Ναζαρέτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει

47 αὐτῷ ὁ Φίλιππος Ἐρχου καὶ ἴδε. εἶδεν Ἰησοῦς τὸν
 Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ Ἴδε

48 ἀληθῶς Ἰσραηλείτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. λέγει αὐτῷ
 Ναθαναὴλ Πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ

εἶπεν αὐτῷ Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν
 49 συκῆν εἶδόν σε. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναὴλ Ῥαββεῖ, σὺ

εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. ἀπεκρίθη 50
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὅτι εἶπὸν σοι ὅτι εἶδὼν σε ὑπο-
 κάτω τῆς συκῆς πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ. καὶ λέγει 51
 αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνε-
 ωγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ
 καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

τρίτη ἡμέρα

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανὰ τῆς
 Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· ἐκλήθη δὲ καὶ 2
 ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ ὕστερή- 3
 σαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν Οἶνον
 οὐκ ἔχουσιν. καὶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Τί ἐμοὶ καὶ σοί, 4
 γύναι; οὐπω ἦκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς 5
 διακόνοις Ὅτι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε. ἦσαν δὲ ἐκεῖ 6
 λίθιναι ὑδρίαὶ ἕξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κεί-
 μенаι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς 7
 ὁ Ἰησοῦς Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος· καὶ ἐγέμισαν
 αὐτὰς ἕως ἄνω. καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀντλήσατε νῦν καὶ 8
 φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ· οἱ δὲ ἤνεγκαν. ὡς δὲ ἐγεύσατο 9
 ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει
 πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ,
 φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικλίνος καὶ λέγει αὐτῷ Πᾶς 10
 ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυ-
 σθῶσιν τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως
 ἄρτι. Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν 11
 Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφάνερωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ
 ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

† οἶνον οὐκ εἶχον
 ὅτι συνετελέσθη ὁ
 οἶνος τοῦ γάμου·
 εἶτα†

ΜΕΤΑ ΤΟΥΤΟ κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ 12
 μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ
 ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς 13

14 Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πω-
 λούντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερ-
 15 ματιστάς καθημένους, καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων
 πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τά τε πρόβατα καὶ τοὺς
 βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὰ κέρματα καὶ τὰς
 16 τραπέζας ἀνέτρεψεν, καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν
 εἶπεν Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ
 17 πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. Ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν Ὁ ΖΗΛΟΣ ΤΟΥ Οἴκου σου
 18 καταφάγεται με. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
 εἶπαν αὐτῷ Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;
 19 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Λύσατε τὸν ναὸν τοῦ-
 20 τον καὶ [ἐν] τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. εἶπαν οὖν οἱ
 Ἰουδαῖοι Τεσσαράκοντα καὶ ἐξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς
 21 οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος δὲ
 22 ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ὅτε οὖν
 ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο
 ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν
 ὁ Ἰησοῦς.

ἀνέστρεψεν

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ
 ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες
 24 αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν
 25 αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας καὶ ὅτι οὐ
 χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸς
 γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα
 2 αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυ-
 κτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ῥαββεῖ, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλή-
 λυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα
 3 ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις
 γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
 4 λέγει πρὸς αὐτὸν [ὁ] Νικόδημος Πῶς δύναται ἄνθρωπος

γεννηθῆναι γέρων ὧν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μη-
 τρὸς αὐτοῦ δευτέρου εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; ἀπεκρίθη 5
 [ὁ] Ἰησοῦς Ἄμην ἄμην λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἔξ
 ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασι-
 λείαν τοῦ θεοῦ. τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ 6
 ἐστίν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν.
 μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. 7
 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, 8
 ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως
 ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ [†] τοῦ πνεύματος. ἀπεκρίθη 9
 Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;
 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ 10
 Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ἀμην ἄμην λέγω σοι ὅτι 11
 ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν
 μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν 12
 καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύ-
 σετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ 13
 τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [†]. καὶ καθὼς 14
 Μωυσῆς ὑψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι
 δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχη 15
 ζωὴν αἰώνιον. Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν 16
 κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ
 πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλὰ ἔχη ζωὴν αἰώνιον.
 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνη 17
 τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων 18
 εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ
 πεπίστευκέν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ.
 αὕτη δέ ἐστίν ἡ κρίσις ὅτι τὸ φῶς ἐλίλυθεν εἰς τὸν κόσμον 19
 καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς, ἦν
 γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσ- 20
 σων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ
 ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται 21
 πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι ἐν θεῷ

† τοῦ ὕδατος καὶ †

† ὁ ὧν ἐν τῷ οὐρα-
νοῦ †

ἐστὶν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς
 τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβά-
 28 πτιζεν. ἦν δὲ καὶ [ὁ] Ἰωάνης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ
 Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ
 24 ἐβαπτίζοντο· οὐπῶ γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν
 25 Ἰωάνης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάνου
 26 μετὰ Ἰουδαίου¹ περὶ καθαρισμοῦ. καὶ ἦλθαν πρὸς τὸν
 Ἰωάνην καὶ εἶπαν αὐτῷ Ῥαββεί, ὅς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ
 Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ
 27 πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ἀπεκρίθη Ἰωάνης καὶ εἶπεν
 Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον
 28 αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον
 [ἐγώ] Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός, ἀλλ' ὅτι Ἀπεσταλμένος
 29 εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν·
 ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾶ
 χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἣ
 30 ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκείνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦ-
 31 σθαι. Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων
 ἐστίν ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λα-
 32 λεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ
 ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν τοῦτο² μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν
 33 αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν
 34 ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. ὃν γὰρ ἀπέστειλεν
 ὁ θεὸς τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ, οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν
 35 τὸ πνεῦμα. ὁ πατὴρ ἀγαπᾶ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν
 36 ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν
 αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ
 τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

¹ Ἰουδαίων

² ὁ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι
 Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει [ἢ] Ἰωά-
 2 νης,¹ — καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μα-

Ab.†

θηται αὐτοῦ, — ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν 3
 εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σα- 4
 μαρίας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρίας λεγομένην 5
 Συχάρ πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ [τῷ] Ἰωσήφ
 τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς 6
 κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ
 πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρίας ἀν- 7
 τλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Δός μοι πεῖν· οἱ γὰρ 8
 μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς
 ἀγοράσωσιν. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις Πῶς 9
 σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμα-
 ρεΐτιδος οὔσης; [οὐ γὰρ συνχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεΐταις.]
 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ 10
 θεοῦ καὶ τίς ἐστὶν ὃ λέγων σοι Δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ᾔτη-
 σασ αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ[†] Κύ- 11
 ριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ·
 πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πα- 12
 τρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ καὶ αὐτὸς ἐξ
 αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;
 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Πᾶς ὃ πίνων ἐκ τοῦ 13
 ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τοῦ ὕδατος 14
 οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ
 ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἄλλο-
 μένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ Κύριε, 15
 δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι
 ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ Ὑπαγε φώνησόν σου τὸν 16
 ἄνδρα καὶ ἔλθ' ἐνθάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν [αὐ- 17
 τῷ] Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Καλῶς εἶπες
 ὅτι Ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν 18
 ὃν ἔχεις οὐκ ἐστὶν σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. λέγει 19
 αὐτῷ ἡ γυνὴ Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σὺ. οἱ 20
 πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς
 λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυ-

ἡ γυνή

21 νείν δεί. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι
 ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύ-
 22 μοις προσκυνήσετε τῷ πατρὶ. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὁ οὐκ οἶ-
 दाτε, ἡμεῖς προσκυνούμεν ὁ οἶδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ
 23 τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε
 οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύ-
 ματι καὶ ἀληθείᾳ, καὶ γὰρ ὁ πατήρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς
 24 προσκυνούντας αὐτόν· πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνούν-
 25 τας αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. λέγει
 αὐτῷ ἡ γυνή Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος
 26 Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκείνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. λέγει
 27 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. Καὶ
 ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι
 μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν Τί ζητεῖς; ἢ
 28 Τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ
 γυνή καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις
 29 Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ἃ ἐποίησα·
 30 μῆτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως καὶ
 31 ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων
 32 αὐτόν οἱ μαθηταὶ λέγοντες Ῥαββεὶ, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν
 αὐτοῖς Ἐγὼ βρώσιν ἔχω φαγεῖν ἢν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε.
 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους Μή τις ἤνεγκεν
 34 αὐτῷ φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐμὸν βρώμά ἐστιν
 ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω
 35 αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι Ἔτι τετράμηνός
 ἐστὶν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε
 τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας ὅτι λευκαὶ
 36 εἰσιν πρὸς θερισμόν· ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει
 καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα ὁ σπείρων ὁμοῦ
 37 χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀλη-
 θινὸς ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων·
 38 ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὁ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε·
 ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσ-

εληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολ- 39
 λοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον
 τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι Εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποί-
 ησα. ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων 40
 αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
 καὶ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 41
 τῆ τε γυναικὶ ἔλεγον [ὅτι] Οὐκέτι διὰ τὴν Ἰσραὴλ 42
 πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός
 ἐστὶν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Μετὰ δὲ τας δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκείθεν εἰς τὴν Γαλι- 43
 λαίαν· αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν 44
 τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν 45
 Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες
 ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ αὐτοὶ γὰρ
 ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. Ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς 46
 τὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ
 οἴνου. Καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν
 Καφαρναούμ· οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς 47
 Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ
 ἠρώτα ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν, ἡμελ-
 λεν γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν 48
 Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικὸς Κύριε, κατάβηθι πρὶν 49
 ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πο- 50
 ρεύου· ὁ υἱὸς σου ζῆ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ
 ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ 51
 καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ λέγοντες
 ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῆ. ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν 52
 ἐν ἣ κομψότερον ἔσχεν· εἶπαν οὖν αὐτῷ ὅτι Ἐχθὲς
 ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. ἔγνω οὖν ὁ 53
 πατὴρ ὅτι ἐκείνη τῇ ὥρᾳ ἐν ἣ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὁ
 υἱὸς σου ζῆ, καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ

Ἦν δὲ ἡ βασιλικὸς

πιστεύσητε·

ἡ βασιλικὸς

54 ὅλη. Τοῦτο [δὲ] πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰη-
σοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

1 ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη *Αρ.*
2 Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύ-
μοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἣ ἐπιλεγομένη *Αρ.*
3 Ἐβραϊστὶ Βηθζαθά, πέντε στοαὶς ἔχουσα· ἐν ταύταις *Βηθσαιδά Ἀρ.*
κατέκειτο πλήθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξη-
5 ρῶν. ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα [καὶ] ὀκτῶ ἔτη *Αρ.*
6 ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατα-
κείμενον, καὶ γινούς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει
7 αὐτῷ· Θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν
Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα ὅταν παραχθῆ τὸ ὕδωρ βάλλῃ
με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ ἄλλος πρὸ
8 ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγειρε ἄρον
9 τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. καὶ εὐθέως ἐγένετο
ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περι-
επάτει. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
10 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεράπευμένῳ Σάββατόν
11 ἐστίν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν κράβαττον. ὃς δὲ
ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ ἐκείνός μοι εἶπεν
12 Ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. ἠρώτησαν αὐ-
τόν· Τίς ἐστίν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι Ἄρον καὶ περι-
13 πάτει; ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ἤδει τίς ἐστίν, ὁ γὰρ Ἰησοῦς
14 ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὐρί-
σκει αὐτὸν [ὁ] Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἴδε
ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν σοί τι
15 γένηται. ἀπήλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν τοῖς Ἰου-
16 δαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. καὶ διὰ
τοῦτο ἐδύωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν ὅτι ταῦτα ἐποίει
17 ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ ἀπέκρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πατήρ μου

ἀνήγγειλεν

ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι. διὰ τοῦτο οὖν μάλ- 18
 λον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν ὅτι οὐ μόνον
 ἔλυε τὸ σάββατον ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν θεόν,
 ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. Ἀπεκρίνατο οὖν [ὁ Ἰησοῦς] 19
 καὶ ἔλεγε αὐτοῖς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται
 ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν ἂν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα
 ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως
 ποιεῖ. ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν 20
 αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα,
 ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς 21
 νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ.
 οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν 22
 δέδωκεν τῷ υἱῷ, ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι 23
 τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα
 τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν 24
 λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν
 αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ
 τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 25
 ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστὶν ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς
 φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν.
 ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ 26
 ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ 27
 κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. μὴ θαυμάζετε 28
 τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ ἅ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις
 ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ 29
 ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πρά-
 ξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν 30
 ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
 δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ
 θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ 31
 περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· ἄλλος 32
 ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν
 ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ὑμεῖς ἀπεστάλκατε 33

34 πρὸς Ἰωάνην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ· ἐγὼ δὲ οὐ
 παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω
 35 ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ
 φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιᾶσθαι πρὸς ὄραν ἐν
 36 τῷ φωτὶ αὐτοῦ· ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ
 Ἰωάνου, τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω
 αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ
 37 πατὴρ με ἀπέσταλκεν, καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ ἐκεῖνος
 μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκη-
 38 κόατε οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἐώρακατε, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ
 οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος τού-
 39 τῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς
 δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ
 40 μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με
 41 ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω,
 42 ἀλλὰ ἐγνώκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε
 43 ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου
 καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ
 44 ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι,
 δόξαν παρ' ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ
 45 τοῦ μόνου [θεοῦ] οὐ ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγο-
 ρήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν
 46 Μωυσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωυ-
 σεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί, περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγρα-
 47 ψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκεῖνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς
 ἐμοῖς ῥήμασιν ἴπιστεύετε;

πιστεύετε

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης
 2 τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος. ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος
 πολὺς, ὅτι ἐθεώρουν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούν-
 3 των. ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο
 4 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς ἴ τὸ πάσχα, ἢ
 5 ἑορτῇ τῶν Ἰουδαίων. ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς

Αρ.†

καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λέγει πρὸς Φίλιππον Πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν, αὐτὸς γὰρ ᾔδει 6 τί ἔμελλεν ποιεῖν. ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος Διακοσίων 7 δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς ἵνα ἕκαστος βραχὺ λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἰς ἕκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας 8 ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου Ἔστιν παιδάριον ὧδε ὃς 9 ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσοῦτους; εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ποιήσατε τοὺς 10 ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέ- 12 δωκεν τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 13 Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπό- 14 ληται. συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους 15 κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων ἃ ἐπερίσ- 16 σενσαν τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν ἄνθρωποι 17 ἰδόντες ἃ ἐποίησεν σημεῖα ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Ἰησοῦς 18 οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάξειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς 19 μόνος. Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο κατέβησαν οἱ μα- 20 θηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον 21 ἦρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει καὶ οὐπω ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ἢ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διεγείρετο. ἐλη- 22 λακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα θεω- 23 ροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. ὁ δὲ λέγει 24 αὐτοῖς Ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ἤθελον οὖν λαβεῖν 25 αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπήγον.

οὖν, ἄνδρες

ὁ ἐποίησεν σημεῖον

Ἰησοῦς πρὸς αὐ-
τούς

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης
 ἔειδον ὅτι πλοίαριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν, καὶ ὅτι οὐ
 23 ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· ἀλλὰ ἦλθεν πλοία
 ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον
 24 εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. ὅτε ὁὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι
 Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οἷδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν
 25 αὐτοὶ εἰς τὰ πλοίαρια καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦν-
 26 τες τὸν Ἰησοῦν. καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης
 εἶπον αὐτῷ Ῥαββεὶ, πότε ὧδε γέγονας; ἀπεκρίθη αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με
 οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ
 27 ἐχορτάσθητε· ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην
 ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς
 τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει, τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν
 28 ὁ θεός. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώ-
 29 μεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ ἵνα πιστεῖητε εἰς
 30 ὃν ἀπέστειλεν ἐκείνος. εἶπον οὖν αὐτῷ Τί οὖν ποιεῖς σὺ
 31 σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; οἱ
 πατέρες ἡμῶν τὸ μάνα ἐφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστιν
 γεγραμμένον Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς
 32 φαγεῖν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν, οὐ Μωσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
 ἀλλ' ὁ πατὴρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 33 τὸν ἀληθινόν· ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων
 34 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. εἶπον οὖν πρὸς
 35 αὐτόν Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. εἶπεν
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος
 πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ
 36 διψήσει πώποτε. ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ [με]
 37 καὶ οὐ πιστεύετε. Πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ
 38 ἧξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, ὅτι

ἰδῶν ὅτι...
 ..κυρίου·— ὅτε

δέδωκεν

καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ
 ἑμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με· τούτο δέ ἐστιν ³⁹
 τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ
 ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 τούτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου ἵνα πᾶς ὁ θεω- ⁴⁰
 ρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ
 ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγὼ γ- ⁴¹
 γυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν Ἐγὼ εἰμι
 ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔλεγον «Οὐχὶ» ⁴²
 οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν
 πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει ὅτι Ἐκ τοῦ οὐρα-
 νοῦ καταβέβηκα; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μὴ ⁴³
 γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν «πρὸς με» ⁴⁴
 εἰ μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, καὶ γὰρ ἀνα-
 στήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἔστιν γεγραμμένον ἐν ⁴⁵
 τοῖς προφήταις Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ· πᾶς
 ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ.
 οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἐώρακέν τις εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ [ταῦ] θεοῦ, ⁴⁶
 οὗτος ἐώρακεν τὸν πατέρα. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ ⁴⁷
 πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ⁴⁸
 οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέ- ⁴⁹
 θανον· οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων ⁵⁰
 ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. ἐγὼ εἰμι ὁ ⁵¹
 ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· εἰάν τις φάγῃ
 ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου ζήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ὁ ἄρτος
 δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἢ σὰρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου
 ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰου- ⁵²
 δαῖοι λέγοντες Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα
 [αὐτοῦ] φαγεῖν; εἶπεν οὖν αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν ⁵³
 λέγω ὑμῖν, εἰάν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
 που καὶ πῖνῃτε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.
 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν ⁵⁴
 αἰώνιον, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· ἢ γὰρ ⁵⁵

Οὐχ

πρὸς ἐμέ

ἀποθνήσκει

Αρ.

σάρξ μου ἀληθῆς ἐστὶ βρώσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῆς
 56 ἐστὶ πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ
 57 αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέν με
 ὁ ζῶν πατήρ καὶ ἐγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με
 58 κακέινος ζήσει δι' ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ
 καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώ-
 59 γων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. Ταῦτα εἶπεν
 60 ἐν συναγωγῇ διδασκῶν ἐν Καφαρναούμ[†].

Αφ.

Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπαν Σκλη-
 ρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;
 61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;
 62 ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου
 63 ἦν τὸ πρότερον; τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἢ σὰρξ
 οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά
 64 ἐστὶν καὶ ζωὴ ἐστίν· ἀλλὰ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πι-
 στεύουσιν. Ἦιδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ
 65 πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. καὶ ἔλεγεν
 Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με
 66 ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός.

† σαββάτι †

Ἐκ
 τούτου πολλοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπί-
 67 σω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτου. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
 68 τοῖς δώδεκα Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; ἀπεκρίθη αὐ-
 τῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα
 69 ζωῆς αἰωνίου ἔχεις, καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκα-
 70 μεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
 Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς διά-
 71 βολός ἐστιν. ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου·
 οὗτος γὰρ ἔμελλεν παραδιδόναι αὐτόν, εἰς ἐκ τῶν δώδεκα.

Γαλιλαία, οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζή-
 τουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν 2
 Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ 3
 αὐτοῦ Μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὑπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν,
 ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσουσιν [σου] τὰ ἔργα ἃ ποιεῖς·
 οὐδεὶς γὰρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρη- 4
 σίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.
 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. λέγει οὖν 5
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὁ καιρὸς ὃ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν, ὃ δὲ
 καιρὸς ὃ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἔτοιμος. οὐ δύναται ὁ 7
 κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
 αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. ὑμεῖς ἀνάβητε 8
 εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύ-
 την, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὐπω πεπλήρωται. ταῦτα δὲ 9
 εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ὡς 10
 δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ
 αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερώς ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. οἱ οὖν 11
 Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον Ποῦ
 ἐστὶν ἐκεῖνος; καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν 12
 τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι Ἄγαθός ἐστιν, ἄλλοι [δὲ]
 ἔλεγον Οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. οὐδεὶς μέντοι 13
 παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
 δαίων.

Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ 14
 ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγον- 15
 τες Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; ἀπε- 16
 κρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔ-
 στιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· ἐάν τις θέλῃ τὸ θέ- 17
 λημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς πότερον ἐκ
 τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἑμαυτοῦ λαλῶ. ὁ ἀφ' ἑαυ- 18
 τοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν
 δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ
 ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐ Μωυσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν 19

τὰ ἔργα σου
 αὐτό

οὐκ

αὐτός

ἔδωκεν

νόμον ; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε
 20 ἀποκτεῖναι ; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε
 21 ζητεῖ ἀποκτεῖναι ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐν
 22 ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. διὰ τοῦτο Μωσῆς
 δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, — οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωυσέως
 ἐστὶν ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, — καὶ [ἐν] σαββάτῳ περιτέμνετε
 23 ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει [ὁ] ἄνθρωπος ἐν σαβ-
 βάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωυσέως, ἐμοὶ χολάτε ὅτι
 24 ὄλον ἄνθρωπον ὑγῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ ; μὴ κρίνετε
 25 κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε. Ἐ-
 λεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειῶν Οὐχ οὗτός ἐστιν
 26 ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι ; καὶ ἶδε παρρησίᾳ λαλεῖ καὶ
 οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν· μὴ ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχον-
 27 τες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός ; ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν
 ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχηται οὐδεὶς γινώσκει πόθεν
 28 ἐστίν. Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδασκῶν [ὁ] Ἰησοῦς καὶ
 λέγων Καμὲ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαν-
 τοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν
 29 ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι κα-
 30 κείνός με ἀπέστειλεν. Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ
 οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει
 31 ἡ ὥρα αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
 αὐτόν, καὶ ἔλεγον Ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ μὴ πλείονα ση-
 32 μεία ποιήσει ὢν οὗτος ἐποίησεν ; Ἦκουσαν
 οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ
 ἀπέστειλαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὑπηρέτας ἵνα
 33 πιάσωσιν αὐτόν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἐτι χρόνον μικρὸν
 34 μεθ' ὑμῶν εἰμί καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. ζητή-
 σετέ με καὶ οὐχ εὐρήσετε με, καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ ὑμεῖς οὐ
 35 δύνασθε ἐλθεῖν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς Ποῦ
 οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν ;
 μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι
 36 καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλληνας ; τίς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος ὃν

εἶπε Ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὐρήσετέ με καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν;

Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς ἰσθῆ- 37
 κει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξεν λέγων Ἐάν τις διψᾷ ἐρχέσθω
 πρὸς με καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ 38
 γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδα-
 τος ζῶντος. Τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος ἁ- 39
 ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν· οὐπω
 γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐπω ἐδοξάσθη. Ἐκ τοῦ 40
 ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον [ὅτι] Οὗ-
 τὸς ἐστὶν ἀληθῶς ὁ προφήτης· ἄλλοι ἔλεγον Οὗτός 41
 ἐστὶν ὁ χριστός· οἱ δὲ ἔλεγον Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας
 ὁ χριστὸς ἔρχεται; οὐχ ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρ- 42
 ματος Δαυεὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν
 Δαυεὶδ, ἔρχεται ὁ χριστός; σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ 43
 ὄχλῳ δι' αὐτόν. τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, 44
 ἀλλ' οὐδὲίς ἔβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. Ἦλ- 45
 θον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους,
 καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;
 ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως 46
 ἄνθρωπος. ἀπεκρίθησαν οὖν [αὐτοῖς] οἱ Φαρισαῖοι Μὴ 47
 καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευ- 48
 σεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος 49
 ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. λέγει Νικόδη- 50
 μος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτόν πρότερον, εἰς ὧν
 ἐξ αὐτῶν Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον εἰάν 51
 μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γινῶ τί ποιεῖ; ἀπε- 52
 κρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας
 εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης
 οὐκ ἐγείρεται.†

Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν [ὁ] Ἰησοῦς λέγων Ἐγὼ 12
 εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν μοι οὐ μὴ περι-

* †καὶ ἐπορεύθησαν . . . ἀμάρτανε. † (ΠΕΡΙ ΜΟΙΧΑΛΙΑΔΟΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗ p. 241)

- πατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυ-
 14 ρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ,
 ἵνα ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον ἡ μαρτυρία μου
ἀληθής ἐστίν
 καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι
 15 ἢ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ
 16 κρίνω οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
 ἀληθινή ἐστίν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμ-
 17 ψας με [πατήρ]. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγρα-
 18 πται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστίν. ἐγὼ
 εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ
 19 ὁ πέμψας με πατήρ. ἔλεγον οὖν αὐτῷ Ποῦ ἐστίν ὁ
 πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν
 πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν
 20 ᾔδειτε. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ
 διδασκῶν ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω
 ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
 21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς Ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετε
 με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτία ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ
 22 ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰου-
 δαῖοι Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν ὅτι λέγει Ὅπου ἐγὼ ὑπά-
 23 γω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμεῖς
 ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τού-
 24 του τοῦ κόσμου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τού-
 του. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
 ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἔγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε
 25 ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἔλεγον οὖν αὐτῷ Σὺ τίς εἶ;
 εἶπεν αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς Τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ἵνα ὑμῖν;
 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας
 με ἀληθής ἐστίν, καὶ γὰρ ἡκουσα παρ' αὐτοῦ ταῦτα λαλῶ
 27 εἰς τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς
 28 ἔλεγεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν

ἐγὼ εἰμί

ὑμῖν.

ἐγώ εἰμι

τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι Ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐ-
 μαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ
 ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀ- 29
 φῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάν-
 τοτε. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐ- 30
 τόν.

* Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπι- 31
 στευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λό-
 γῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστε, καὶ γνώσεσθε 32
 τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρί- 33
 θησαν πρὸς αὐτόν Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ
 δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι Ἐλεύθεροι
 γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν 34
 λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δούλος ἐστίν
 [τῆς ἁμαρτίας]· ὁ δὲ δούλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν 35
 αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς 36
 ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα 37
 Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος
 ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. Ἄ ἐγὼ ἐώρακα παρὰ τῷ πα- 38
 τρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἂ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς
 ποιεῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ὁ πατήρ ἡμῶν 39
 Ἀβραάμ ἐστίν. λέγει αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς Εἰ τέκνα τοῦ
 Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ποιεῖτε· νῦν δὲ 40
 ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν
 λελάληκα ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ
 οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 41
 εἶπαν αὐτῷ Ἡμεῖς ἐκ πορνείας ὄνκ ἐγεννήθημεν· ἕνα
 πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. εἶπεν αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς Εἰ 42
 ὁ θεὸς πατήρ ὑμῶν ἦν ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ, ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ
 θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλλήλυθα,
 ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν 43
 οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.
 ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας 44

ἐποιεῖτε

οὐ γεγενήμεθα

* Ἐγὼ ἂ ἐώρακα παρὰ τῷ πατρὶ μου [ταῦτα] λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἂ ἐώρακατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν ἢ

τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτό-
 νος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι
 οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλήῃ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν
 45 ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ. ἐγὼ
 46 δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν
 ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί
 47 ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ
 θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ
 48 οὐκ ἐστέ. ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Οὐ
 καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον
 49 ἔχεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ
 50 τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. ἐγὼ δὲ οὐ
 51 ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. Ἀμὴν
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον
 52 οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰου-
 δαῖοι Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέ-
 θανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις Ἐάν τις τὸν
 λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσῃται θανάτου εἰς τὸν
 53 αἰῶνα· μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις
 ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποι-
 54 εῖς; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἢ
 55 ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἴθεός ὑμῶν ἔστιν, καὶ οὐκ ἐγνώκατε
 αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· κὰν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐ-
 τόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῖν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτόν καὶ
 56 τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλ-
 λιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ
 57 ἐχάρη. εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν Πεντήκοντα
 58 ἔτη οὐπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; εἶπεν αὐτοῖς Ἰη-
 σοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ
 59 εἰμί. ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς
 δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

Θεὸς ἡμῶν

εἴωρακέν σε

1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.

καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Ῥαββεί, 2
 τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ;
 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς 3
 αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.
 ὡς ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα 4
 ἐστίν· ἔρχεται νῦν ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ὅταν 5
 ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. ταῦτα εἰπὼν ἔ- 6
 πτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ
 ἐπέθηκεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ 7
 εἶπεν αὐτῷ Ὑπαγε νύψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ
 Σιλωάμ (ὃ ἐρμηνεύεται Ἀπεσταλμένος). ἀπῆλθεν οὖν καὶ
 ἐνύψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες καὶ 8
 οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι προσαιτῆς ἦν ἔλεγον
 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; ἄλλοι ἔλε- 9
 γον ὅτι Οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον Οὐχί, ἀλλὰ ὅμοιος
 αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγὼ εἰμι. ἔλεγον 10
 οὖν αὐτῷ Πῶς [οὖν] ἠνεψύχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ἀπε- 11
 κρίθη ἐκεῖνος Ὁ ἄνθρωπος ὃ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν
 ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι
 ὅτι Ὑπαγε εἰς τὸν Σιλωάμ καὶ νύψαι· ἀπελθὼν οὖν καὶ
 νυψάμενος ἀνέβλεψα. καὶ εἶπαν αὐτῷ Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖ- 12
 νος; λέγει Οὐκ οἶδα. Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς 13
 τοὺς Φαρισαίους τὸν ποτε τυφλόν. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἧ 14
 ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέψξεν αὐτοῦ
 τοὺς ὀφθαλμοὺς. πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρι- 15
 साῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὃ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Πηλὸν ἐπέθη-
 κέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐνυψάμην, καὶ βλέπω.
 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ 16
 θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι [δὲ]
 ἔλεγον Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα ση-
 μεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. λέγουσιν οὖν 17
 τῷ τυφλῷ πάλιν Τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνέψξεν
 σου τοὺς ὀφθαλμοὺς; ὃ δὲ εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν.

18 Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν
 τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς
 19 αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγον-
 τες Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς
 20 ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς
 αὐτοῦ καὶ εἶπαν Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν
 21 καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν,
 ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν·
 αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει.
 22 ταῦτα εἶπαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβούντο τοὺς Ἰουδαίους,
 ἦδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολο-
 23 γήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ
 γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι Ἑλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἑπέρωτή-
 24 σατε. Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου ὅς ἦν
 τυφλὸς καὶ εἶπαν αὐτῷ Δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδα-
 25 μεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς ἐστιν. ἀπεκρίθη
 οὖν ἐκεῖνος Εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστιν οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα ὅτι
 26 τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. εἶπαν οὖν αὐτῷ Τί ἐποίησέν
 27 σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ἀπεκρίθη αὐ-
 τοῖς Εἶπον ὑμῖν ἦδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί [†] πάλιν θέλετε
 ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;
 28 καὶ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν Σὺ μαθητῆς εἶ ἐκείνου,
 29 ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωυσέως ἐσμέν μαθηταί· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι
 Μωυσεὶ λελάληκεν ὁ θεός, τούτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν
 30 ἐστίν. ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐν τού-
 τῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν
 31 ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἴδαμεν ὅτι ὁ
 θεὸς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ἦ καὶ
 32 τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠ-
 κούσθη ὅτι ἠνέφξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημέ-
 33 νου· εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.
 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννή-
 θης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν

ἐρωτήσατε

οὖν

ἔξω. Ἦκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, 35
 καὶ εὐρῶν αὐτὸν εἶπεν Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
 που; ἄπεκρίθη ἐκεῖνος [καὶ εἶπεν] Καὶ τίς ἐστίν, κύριε, ἵνα 36
 πιστεύσω εἰς αὐτόν; εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Καὶ ἐώρακας 37
 αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη Πι- 38
 στεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 39
 Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ
 βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. 40
 Ἦκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ
 εἶπαν αὐτῷ Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς [ὁ] 41
 Ἰησοῦς Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέ-
 γετε ὅτι Βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει. Ἄ- 1
 μὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς
 τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν
 ἐκεῖνος κλέπτῃς ἐστὶν καὶ ληστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ 2
 τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς 3
 ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ
 ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. ὅταν τὰ 4
 ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ
 πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ·
 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν ἀλλὰ φεύξονται 5
 ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.
 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ 6
 οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶπεν 7
 οὖν πάλιν [ὁ] Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐγὼ εἰμι ἡ
 θύρα τῶν προβάτων. πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ κλέπται 8
 εἰσὶν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.
 ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται καὶ 9
 εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει. ὁ κλέ- 10
 πτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ·
 ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Ἐγὼ 11
 εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν
 αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ἂν 12

ποιμὴν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον
 ἐρχόμενον καὶ ἀφήσιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, — καὶ ὁ
 13 λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει, — ὅτι μισθωτός ἐστιν
 14 καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν
 ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμὰ,
 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ καὶ γὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ
 16 τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα πρό-
 βата ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς ἀλλῆς ταύτης· κακέινα δεῖ με
 ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσονται
 17 μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. διὰ τοῦτό με ὁ πατήρ ἀγαπᾷ
 ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.
 18 οὐδεὶς ἤρην αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀ-
 π' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω
 πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολήν ἔλαβον παρὰ
 19 τοῦ πατρός μου. Σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν
 20 τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ
 ἐξ αὐτῶν Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;
 21 ἄλλοι ἔλεγον Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου·
 μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;

αἶρει

22 Ἐγένετο τότε τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χει-
 23 μῶν ἦν, καὶ περιεπάτει [ὁ] Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ
 24 στοᾷ τοῦ Σολομῶνος. Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι
 καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; εἰ
 25 σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς
 [ὁ] Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
 ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ
 26 ἐμοῦ· ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προ-
 27 βάτων τῶν ἐμῶν. τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου
 ἀκούουσιν, καὶ γὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι,
 28 καὶ γὼ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται
 εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός
 29 μου. ὁ πατήρ μου ὃ δέδωκέν μοι πάντων μεῖζόν ἐστιν,

ἐκύκλευσαν

ὅς...μείζων ἐστίν

καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμεν. Ἐβάστασαν ἄλλοι λίθους οἱ 30
 Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰη- 31
 σοῦς Πολλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν καλὰ ἔκ τοῦ πατρὸς· διὰ 32
 ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ 33
 Ἰουδαῖοι Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ 34
 βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. 35
 ἀπεκρίθη αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς Οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν 36
 τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι Ἐγὼ εἶπα Θεοὶ ἐστε; εἰ ἐκεῖ- 37
 νους εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ 38
 δύναται λυθῆναι ἢ γραφή, ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέ- 39
 στείλειν εἰς τὸν κόσμον ὑμεῖς λέγετε ὅτι Βλασφημεῖς, 40
 ὅτι εἶπον Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμί; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ 41
 πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ 42
 πιστεύητε τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε 43
 ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ καὶ ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ. Ἐζήτουν [οὖν] 44
 αὐτὸν πάλιν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

[πάλιν] αὐτόν

ἔλειπεν

Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον 40
 ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμενον ἐκεῖ. 41
 καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης 42
 μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης 43
 περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν 44
 ἐκεῖ.

Ἦν δὲ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας ἐκ τῆς 1
 κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ἦν δὲ 2
 Μαριάμ ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρω καὶ ἐκμάξασα τοὺς 3
 πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος 4
 ἠσθένει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν λέγου- 5
 σαι Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη- 6
 σοῦς εἶπεν Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον 7
 ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ 8
 θεοῦ δι' αὐτῆς. ἡγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ 9
 τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ὡς οὖν ἤκουσεν 10

7 ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ψῆ ἣν τόπω δύο ἡμέρας·
 8 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς Ἄγωμεν εἰς τὴν
 9 Ἰουδαίαν πάλιν. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββεί,
 10 νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις
 11 ἐκεῖ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὐχὶ δώδεκα ὥραί εἰσιν τῆς ἡμέ-
 12 ρας; εἴαν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ
 13 φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· εἴαν δέ τις περιπατῇ ἐν
 14 τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
 15 ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς Λάζαρος ὁ φί-
 16 λος ἡμῶν κεκοίμηται, ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.
 17 εἶπαν οὖν οἱ μαθηταί αὐτῷ Κύριε, εἰ κεκοίμηται σωθή-
 18 σεται. εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.
 19 ἐκείνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.
 20 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ Λάζαρος ἀπέ-
 21 θανεν, καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεῦσητε, ὅτι οὐκ ἦμην
 22 ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγό-
 23 μενος Δίδυμος τοῖς συνμαθηταῖς Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα
 24 ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς
 25 εὔρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡδὴ ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.
 26 ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων
 27 δεκαπέντε. πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς
 28 τὴν Μάρθαν καὶ Μαριάμ ἵνα παραμυθίσωνται αὐτὰς
 29 περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς
 30 ἔρχεται ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαριάμ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
 31 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν Κύριε, εἰ ἦς ὧδε
 32 οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου· καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν
 33 αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοι ὁ θεός. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς
 34 Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα Οἶδα
 35 ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 36 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή·
 37 ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ καὶ ἀποθάνῃ ζήσεται, καὶ πᾶς ὁ ζῶν
 38 καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύ-
 39 εις τοῦτο; λέγει αὐτῷ Ναί, κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ

Μαρία

Εἰ

εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριάμ τὴν 28
 ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἶπασα Ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ
 φωνεῖ σε. ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσεν ἠγέρθη ταχὺ καὶ ἤρχετο 29
 πρὸς αὐτόν· οὐπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, 30
 ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπῆντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.
 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παρα- 31
 μythούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριάμ ὅτι ταχέως ἀνέστη
 καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ
 μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. ἡ οὖν Μαριάμ ὡς ἦλθεν ὅπου 32
 ἦν Ἰησοῦς ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας,
 λέγουσα αὐτῷ Κύριε, εἰ ἦς ὧδε οὐκ ἂν μου ἀπέθανεν
 ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς 33
 συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας ἐνεβριμήσατο τῷ
 πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, καὶ εἶπεν Ποῦ τεθείκατε 34
 αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυ- 35
 σεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Ἴδε πῶς ἐφίλει 36
 αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν Οὐκ ἐδύνατο οὗτος 37
 ὁ ἀνοιξάς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ
 οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν 38
 ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. ἦν δὲ σπῆλαιον, καὶ λίθος
 ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει ὁ Ἰησοῦς Ἄρατε τὸν λίθον. 39
 λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα Κύ-
 ριε, ἦδη ὄζει, τεταρταῖος γάρ ἐστιν. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη- 40
 σοῦς Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν
 τοῦ θεοῦ; ἦραν οὖν τὸν λίθον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς 41
 ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι
 ἤκουσάς μου, ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· 42
 ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιστώτα εἶπον ἵνα πιστεύσω-
 σιν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ 43
 ἐκραύγασεν Δάζαρε, δεῦρο ἕξω. ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς 44
 δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις
 αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει [ὁ] Ἰησοῦς αὐτοῖς

45 Λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν. Πολ-
 λοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριάμ
 46 καὶ θεασάμενοι ὃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· τινὲς
 δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν
 47 αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς. Συνήγαγον οὖν οἱ
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον Τί
 48 ποιούμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; ἐάν
 ἀφώμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ
 ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον
 49 καὶ τὸ ἔθνος. εἰς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καιάφας, ἀρχιερεὺς ὢν
 τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε
 50 οὐδέν, οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρεи ὑμῖν ἵνα εἰς ἄνθρωπος
 ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόλη-
 51 ται. Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν
 τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς
 52 ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους
 μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα
 53 συναγάγῃ εἰς ἓν. Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύ-
 σαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.
 54 Ὁ οὖν Ἰησοῦς οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰου-
 δαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς
 ἐρήμου, εἰς Ἐφραῖμ λεγομένην πόλιν, κακεῖ ἔμεινεν μετὰ
 55 τῶν μαθητῶν. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων,
 καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας
 56 πρὸ τοῦ πάσχα ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτοὺς. ἐζήτουν οὖν
 τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστη-
 κότες Τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;
 57 δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς
 ἵνα ἐάν τις γινῶ πῶ ἐστὶν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐ-
 τόν.

Αρ.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἐξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς
 Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς.
 2 ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει,

ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἣν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ· ἢ 3
οὖν Μαριάμ λαβοῦσα λίτραν μύρον νάρδου πιστικῆς πολυ-
τίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας [τοῦ] Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς
θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ
τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. λέγει [δὲ] Ἰουδας ὁ Ἰσκαριώτης 4
εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι Διὰ 5
τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ
ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν 6
ἔμελεν αὐτῷ ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκο-
μον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰη- 7
σοῦς Ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφια-
σμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε 8
μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω 9
οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ
ἦλθαν οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λά-
ζαρον ἴδωσιν ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλευσάντο δὲ οἱ 10
ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι πολ- 11
λοὶ δι' αὐτὸν ὑπήγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν
Ἰησοῦν.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, 12
ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον 13
τὰ βατὰ τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ,
καὶ ἐκραύαζον

Ὡσαννά,

εὔλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου,
καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄναριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς 14
ἐστὶν γεγραμμένον

Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών·

15

ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σοῦ ἔρχεται,

καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.

Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅ- 16
τε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐ-

17 τῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει
οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν
18 ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. διὰ τοῦτο
καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν
19 πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς
ἑαυτοὺς Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος
ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ Ἑλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα
21 προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν προσήλθαν Φι-
λίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαιδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων
22 αὐτὸν λέγοντες Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. ἔρ-
χεται ὁ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· ἔρχεται Ἀνδρέας
23 καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ
24 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ
κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος
25 μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ὁ φιλῶν
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
26 ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ
ἐγὼ ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐὰν τις ἐμοὶ
27 διακονῇ τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. νῦν ἡ ψυχὴ μου τετά-
ρακται, καὶ τί εἶπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας
ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.
28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ
29 οὐρανοῦ Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. ὁ [οὖν] ὄχλος
ὁ ἑστῶς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι
30 ἔλεγον Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν
Ἰησοῦς Οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.
31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ
32 κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω· καγὼ ἂν ὑψωθῶ ἐκ
33 τῆς γῆς, ἵνα πάντας ἑλκύσω πρὸς ἑμαυτόν. τοῦτο δὲ
ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.

42.

-πάντα-

ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος Ἑμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ 34
νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις
σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν
οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 35
σοῦς Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. περι-
πατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ,
καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει.
ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς 36
γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελ-
θὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιη- 37
κότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, ἵνα ὁ 38
λόγος Ἡσαίου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπεν

Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;

καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίς ἀπεκαλύφθη;

διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεῦειν ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαί- 39
ας

Τετύφλωκεν ἀγτῶν τογς ὀφθαλμογς καὶ ἐπώρω- 40

σεν ἀγτῶν τὴν καρδίαν,

ἵνα μὴ ἴδωσιν τοις ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ

καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν,

καὶ ἴασομαι ἀγτογς.

Αβ. ταῦτα εἶπεν Ἡσαίας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλά- 41

λησεν περὶ αὐτοῦ. Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων 42

πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους

οὐχ ὁμολόγουν ἵνα μὴ ἀποσυναγάγοι γένωνται, ἡγά- 43

ὑπὲρ πησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μάλλον ἢ ὑπὲρ τὴν

δόξαν τοῦ θεοῦ. Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν 44

Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν

πέμψαντά με, καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαν- 45

τά με. ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ 46

πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. καὶ ἐάν τις 47

μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω

αὐτόν, οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα

48 σῶσω τὸν κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ
 ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλά-
 49 λησα ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· ὅτι ἐγὼ
 ἐξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐ-
 50 τός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. καὶ
 οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰωνιὸς ἐστίν. ἃ οὖν ἐγὼ
 λαλῶ, καθὼς εἶρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

1 ΠΡΟ ΔΕ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς
 ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου
 πρὸς τὸν πατέρα ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ
 2 εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. Καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ δια-
 βόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν
 3 Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν
 αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν
 4 καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ
 τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν·
 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς
 πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν
 6 διεζωσμένος. ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον. λέγει αὐ-
 7 τῷ Κύριε, σὺ μου νίπτεις τοὺς πόδας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὁ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ
 8 δὲ μετὰ ταῦτα. λέγει αὐτῷ Πέτρος Οὐ μὴ νύψῃς μου
 τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ Ἐὰν
 9 μὴ νύψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. λέγει αὐτῷ
 Σίμων Πέτρος Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ
 10 καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς
 Ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρεῖαν [εἰ μὴ τοὺς πόδας] νίψα-
 σθαι, ἀλλ' ἐστίν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε,
 11 ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦ-
 12 το εἶπεν ὅτι Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε. Ὅτε εἰς ἐνίψεν

πατέρα, - ἀγαπήσας
 .....αὐτούς, - καὶ

ἀνέπεσεν πάλιν, τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἄνεπε-
 σεν, πάλιν ἔειπεν αὐτοῖς Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν;
 ὑμεῖς φωνεῖτέ με Ὁ διδάσκαλος καὶ Ὁ κύριος, καὶ καλῶς 13
 λέγετε, εἰμὶ γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἐνψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ 14
 κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων
 νίπτειν τοὺς πόδας· ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν ἵνα καθὼς 15
 ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν, 16
 οὐκ ἔστιν δούλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ οὐδὲ ἀπόστολος
 μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί 17
 ἔστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα 18
 τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ Ὁ τρώ-
 γων μογ τὸν ἄρτον ἐπήρην ἐπ' ἐμέ τὴν πτέρναν
 ἀγτοῦ. ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πι- 19
 στεύητε ὅταν γένηται ὅτι ἔγώ εἰμι. ἀμήν ἀμήν λέγω 20
 ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἂν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ
 λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. Ταῦτα 21
 εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ
 εἶπεν Ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει
 με. ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπορούμενοι περὶ 22
 τίνος λέγει. ἦν ἀνακειμένος εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν 23
 τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα [ὁ] Ἰησοῦς· νεύει οὖν 24
 τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ Εἰπέ τίς ἐστιν περὶ
 οὗ λέγει. ἀναπεσὼν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ 25
 Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ Κύριε, τίς ἐστιν; ἀποκρίνεται οὖν [ὁ] 26
 Ἰησοῦς Ἐκεῖνός ἐστιν ὃς ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω
 αὐτῷ· βάψας οὖν [τὸ] ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν
 Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου. καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τό- 27
 τε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ
 Ἰησοῦς Ὁ ποιεῖς ποιήσον τάχειον. τοῦτο [δὲ] οὐδεὶς 28
 ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· τινὲς γὰρ ἐδό- 29
 κουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ
 Ἰησοῦς Ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἐορτήν, ἢ
 τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος 30

ἐγὼ εἰμί

ἐξήλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε οὖν ἐξήλθεν λέγει Ἰησοῦς Νῦν ἐδοξάσθη ὁ
32 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ· καὶ ὁ
θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθύς δοξάσει αὐτόν.

Αρ.

33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσατέ με, καὶ καθὼς
εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ
34 δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολήν καινὴν δί-
δωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς
35 ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπάτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γινώσκονται
πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἔστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν
36 ἀλλήλοις.

Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε,
ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασαι
37 μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. λέγει
αὐτῷ [ὁ] Πέτρος Ἐπίκουρε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολου-

Διδ

38 θεῖν ἄρτι; τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. ἀποκρίνεται
Ἰησοῦς Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με
1 τρίς.

Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· Ἐπι-
2 στεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ
τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν
3 ὑμῖν, ὅτι πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· καὶ ἐὰν πορευ-
θῶ καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμ-
ψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμί ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦ-
4 τε, καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.

*πιστεύετε, εἰς
τὸν θεὸν καὶ*

Λέγει
5 αὐτῷ Θωμᾶς Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· πῶς οἶδα-
6 μεν τὴν ὁδόν; λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ
ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ
7 δι' ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδει-
8 τε· ἀπ' ἄρτι γινώσχετε αὐτὸν καὶ ἐώρακατέ τ.

αὐτόν

Λέ-
γει αὐτῷ Φίλιππος Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ
9 ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει αὐτῷ [ὁ] Ἰησοῦς Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ
δι' ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδει-
τε· ἀπ' ἄρτι γινώσχετε αὐτὸν καὶ ἐώρακατέ τ.

Τοσοῦτω χρόνω

Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις· Δεῖξον ἡμῖν τὸν

πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατήρ ἐν 10
 ἐμοὶ ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ
 λαλῶ· ὁ δὲ πατήρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. πι- 11
 στεύετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί· εἰ
 αὐτοῦ | μοι δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα ἄτὰ πιστεύετε^τ. Ἄμην ἄμην λέγω 12
 ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κακεῖνος
 ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πα-
 πορεύομαι, | αἰτήτε τέρα ἄπορεύομαι^τ καὶ ὅτι ἂν αἰτήσητε^τ ἐν τῷ ὀνόματί μου 13
 τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατήρ ἐν τῷ υἱῷ· εἴαν τι αἰτή- 14
 ἐγὼ σητέ [με] ἐν τῷ ὀνόματί μου^τ τοῦτο^τ ποιήσω. Ἐάν 15
 ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσετε· καὶ γὰρ ἔρω- 16
 τήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν ἵνα
 μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα^τ, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ 17
 κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώ-
 σκει· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν
 ὑμῖν ἔστιν^τ. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὄρφανούς, ἔρχομαι πρὸς 18
 ὑμᾶς. ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς 19
 δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. ἐν ἐκείνῃ 20
 τῇ ἡμέρᾳ ὑμεῖς γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου καὶ ὑμεῖς
 ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν. ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν 21
 αὐτὰς ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπη-
 θήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ γὰρ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ
 ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, 22
 οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις
 ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 23
 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐάν τις ἀγαπᾷ με τὸν λόγον μου τηρήσει,
 καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσό-
 μεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. ὁ μὴ ἀγαπῶν με 24
 τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔ-
 στιν ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς. Ταῦ- 25
 τα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παράκλητος, τὸ 26
 πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου,
 ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ

27 εἶπον ὑμῖν ἐγώ. Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν
 δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν.
 28 μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. ἠκούσατε
 ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ
 ἡγαπατέ με ἐχάρητε ἂν, ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα,
 29 ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν. καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν
 30 γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. οὐκέτι πολλὰ λα-
 λήσω μεθ' ὑμῶν, ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων· καὶ ἐν
 31 ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν
 πατέρα, καὶ καθὼς ἐντολὴν ἔδωκέν μοι ὁ πατὴρ οὕτως ποιῶ.
 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

1 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατὴρ μου ὁ
 2 γεωργός ἐστιν· πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν αἶρει
 αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν
 3 πλείονα φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν
 4 λελάληκα ὑμῖν· μέννατε ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ
 κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένη
 ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε.
 5 ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ
 καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ
 6 οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν μὴ τις μένη ἐν ἐμοί, ἐβλήθη
 ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ
 7 εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν καὶ καίεται. Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ
 καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μένη, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε
 8 καὶ γενήσεται ὑμῖν ἐν τούτῳ ἔδοξάσθη ὁ πατὴρ μου ἵνα
 9 καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ ᾧ γένησθε ἔμοι μαθηταί. καθὼς
 ἡγάπησέν με ὁ πατὴρ, καὶ ἐγὼ ὑμᾶς ἡγάπησα, ᾧ μέννατε ἐν τῇ
 10 ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ
 ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τοῦ πατρὸς τὰς ἐντολάς τετήρηκα καὶ
 11 μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χα-
 12 ρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ἢ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. αὕτη ἐστὶν ἡ
 ἐντολὴ ἡ ἐμὴ ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἡγάπησα ὑμᾶς·
 13 μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐ-

γενήσεσθε

ἡγάπησα·

πατρός μου

τοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι μου ἔστε ἐὰν ¹⁴
 ποιήτε ἄ ὅ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ¹⁵
 ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ
 εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου
 ἐγνώρισα ὑμῖν. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελε- ¹⁶
 ξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν
 αἰτήτε φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη, ἵνα ὅτι ἂν ἰαῖτήσητε
 τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῶ ὑμῖν. Ταῦτα ¹⁷
 ἐντέλλομαι ὑμῖν ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ κόσμος ¹⁸
 ὑμᾶς μισεῖ, γινώσχετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.
 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ¹⁹
 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ
 κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνημονεύετε τοῦ ²⁰
 λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ
 κυρίου αὐτοῦ· εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν
 λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ἀλλὰ ²¹
 ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι
 οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με. Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα ²²
 αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχου-
 σιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα ²³
 μου μισεῖ. εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ²⁴
 ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχσαν· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασιν καὶ
 μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. ἀλλ' ἵνα πληρωθῆ ²⁵
 ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι Ἐμίσησάν
 με δωρεάν. Ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ²⁶
 ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὁ παρὰ
 τοῦ πατρός ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ·
 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐ- ²⁷
 στέ. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδα- ¹
 λισθῆτε. ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ²
 ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας [ὑμᾶς] δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ
 θεῷ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα ³
 οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα ⁴

αὐτῶν μνημονεύητε αὐτῶν ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν ταῦτα δὲ
 5 ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. νῦν δὲ
 ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ
 6 με Ποῦ ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἢ λύπη
 7 πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν
 λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ
 ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐ μὴ ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ
 8 πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. «Καὶ» ἔλθων ἐκεῖνος
 ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης
 9 καὶ περὶ κρίσεως· περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν
 10 εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω
 11 καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ
 12 κόσμου τούτου κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν,
 13 ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ
 πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς «εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶ-
 14 σαν», οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα «ἀκούει» λαλήσει,
 15 καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει,
 16 ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. πάντα
 ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ
 16 ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν
 καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ
 17 με. Εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλή-
 λους Τί ἐστὶν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν Μικρὸν καὶ οὐ θεω-
 18 ρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ Ὅτι ὑπάγω
 πρὸς τὸν πατέρα; ἔλεγον οὖν Τί ἐστὶν τοῦτο ὃ λέγει μι-
 19 κρὸν; οὐκ οἶδαμεν [τί λαλεῖ]. ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον
 αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλ-
 λήλων ὅτι εἶπον Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν
 20 μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε
 καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπη-
 21 θήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ἡ γυνὴ
 ὅταν τίκτη λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ
 γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ

καὶ

ἐν τῇ ἀληθείᾳ
 πάσῃ
 ἀκούσει

αίρει
οὐδέν.

τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. καὶ 22
 ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὑψομαι ὑμᾶς,
 καὶ χαρήσεται ἡμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν
 οὐδεὶς ἀρεῖ ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ 23
 οὐκ ἐρωτήσετε ὡς οὐδέν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἂν τι αἰτήση-
 τε τὸν πατέρα δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. ἕως ἄρτι 24
 οὐκ ᾔτησατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε καὶ λήψε-
 σθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Ταῦτα 25
 ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν
 παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν ἀλλὰ παρρησία περὶ τοῦ πατρὸς
 ἀπαγγελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου 26
 αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα
 περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ 27
 πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ πατρὸς
 ἐξῆλθον. ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν 28
 κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς
 τὸν πατέρα. Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰδε νῦν ἐν 29
 παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν 30
 οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε
 ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. ἀπε- 31
 κρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἄρτι πιστεύετε; ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα 32
 καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καμὲ
 μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμι μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ
 ἐστίν. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· 33
 ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα
 τὸν κόσμον.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλ- 1
 μούς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ
 ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, καθὼς 2
 ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας
 αὐτῷ δώσει αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος 3
 ζωὴ ἵνα γινώσκωσι σέ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν
 ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς 4

5 γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὁ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ
 νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ ἔιχον ἦν
 6 πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. Ἐφανέ-
 ρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ
 τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν κἀμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν
 7 λόγον σου τετήρηκαν. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα ἔγνωσαν
 8 ἔδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι
 δεδωκάς | δέδωκάς
 μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς
 ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστει-
 9 λας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ
 10 ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσιν, καὶ τὰ ἐμὰ πάντα
 11 σὰ ἐστίν καὶ τὰ σὰ ἐμὰ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐ-
 κέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ οὗτοι
 πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ
 ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ᾧσιν ἐν καθῶς ἡμεῖς. Ἀρ.
 12 Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί
 σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώ-
 λετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.
 13 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα
 ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς.
 14 Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν
 αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθῶς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
 15 ἐκ τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κό-
 16 σμου ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ
 κόσμου οὐκ εἰσὶν καθῶς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
 17 ἀγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά
 18 ἐστίν. καθῶς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ
 19 ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν [ἐγὼ]
 ἀγιάζω ἐμαντόν, ἵνα ᾧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν
 20 ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον,
 ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς
 21 ἐμέ, ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν, καθῶς σύ, πατήρ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ
 ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ᾧσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ
 Ἀρ.

ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ γὰρ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι ²²
 δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ᾧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν, ἐγὼ ἐν αὐτοῖς ²³
 καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ᾧσιν τετελειωμένοι εἰς ἐν, ἵνα γινώ-
 σκη ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς
 καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. Πατὴρ, ὁ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ²⁴
 ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κακεῖνοι ᾧσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν
 δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ
 καταβολῆς κόσμου. Πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔ- ²⁵
 γνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με
 ἀπέστειλας, καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνω- ²⁶
 ρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ἢ καὶ ἐν
 αὐτοῖς.

Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ¹
 πέραν τοῦ Χειμάρρου τῶν Κέδρων ὅπου ἦν κήπος, εἰς ὃν
 εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ἦδαι δὲ καὶ Ἰούδας ²
 ὁ παραδιδούς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη
 Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ὁ οὖν Ἰούδας λα- ³
 βῶν τὴν σπέῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ [ἐκ] τῶν Φαρι-
 σαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων
 καὶ ὄπλων. Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐ- ⁴
 τὸν ἐξῆλθεν, καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν ⁵
 αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἐγὼ εἰμι.
 ἰσθῆκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν.
 ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς Ἐγὼ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ⁶
 ἔπεσαν χαμαί. πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς Τίνα ⁷
 ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. ἀπεκρίθη ⁸
 Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε,
 ἄφετε τούτους ὑπάγειν· ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ⁹
 ὅτι Οὐς δέδωκάς μοι οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.
 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἴλκυσεν αὐτὴν καὶ ¹⁰
 ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ
 ὠτάριον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.

Αφ.

ἔδωκάς

† τοῦ Κέδρου †

μετὰ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ ἐκεῖ

Ἰησοῦς

11 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ οὐ μὴ πῖω αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν
13 Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον πρὸς Ἀννᾶν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καιάφα,
14 ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· ἦν δὲ Καιάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρεи ἓνα ἄνθρωπον
15 ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἦκολούθει δὲ τῷ

Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητής ἐκείνος ἦν γνωστός τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισηήθηεν τῷ
16 Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, ὃ δὲ Πέτρος ἰστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής ὁ ἄλλος ὁ γνωστός τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ καὶ εἰσήγαγεν
17 τὸν Πέτρον. λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

18 λέγει ἐκείνος Οὐκ εἰμί. ἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος.

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ
21 ἐλάλησα οὐδέν· τί με ἐρωτᾶς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοῦτας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς παρεστηκῶς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπὼν Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιε-
23 ρεῖ; ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;

24 Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καιάφαν
25 τὸν ἀρχιερέα. Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μα-

γνωστός ἦν

θητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν Οὐκ εἰμί, λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὧν οὗ 26 ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος· καὶ εὐθέως ἀλέ- 27 κτωρ ἐφώνησεν.

Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καιάφα εἰς τὸ 28 πραιτώριον· ἦν δὲ πρωί· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πᾶσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλάτος ἕξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησιν Τίνα 29 κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀπεκρίθησαν 30 καὶ εἶπαν αὐτῷ Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς Πειλάτος Λάβετε 31 αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα· ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν εἶπεν σημαίνων ποίω 32 θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν.

Εἰσῆλθεν οὖν 33 πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πειλάτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀπὸ σεαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις ἢ ἄλλοι 34 εἰπὸν σοι περὶ ἐμοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Πειλάτος Μήτι ἐγώ 35 Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἡ βασιλεία ἡ 36 ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἂν, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ 37 Πειλάτος Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη [ὁ] Ἰησοῦς Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἶμι· ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. λέγει αὐτῷ ὁ Πειλάτος Τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ 38 τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἐγὼ οὐδεμίαν εὕρισκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν· ἔστιν δὲ 39

εἰμι;

συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἓνα ἀπολύσω ὑμῖν [ἐν] τῷ πάσχα
 βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες Μὴ τοῦτον ἀλλὰ τὸν
 Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλάτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστί-
 2 γωσεν. καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν
 ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέ-
 3 βαλον αὐτόν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον Χαῖρε
 ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα.
 4 Ἐξῆλθεν πάλιν ἔξω ὁ Πειλάτος καὶ λέγει αὐτοῖς Ἴδε
 ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γινώτε ὅτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω
 5 ἐν αὐτῷ. ἐξῆλθεν οὖν [ὁ] Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθι-
 νον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐ-
 6 τοῖς Ἰδού ὁ ἄνθρωπος. ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς
 καὶ οἱ ὑπηρέται ἐκραύγασαν λέγοντες Σταύρωσον σταύ-
 ρωσον. λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλάτος Δάβετε αὐτὸν ὑμεῖς
 καὶ σταυρώσατε, ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
 7 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν,
 καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ
 8 ἑαυτὸν ἐποίησεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλάτος τοῦ-
 9 τον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, καὶ εἰσηλθεν εἰς τὸ
 πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ
 10 Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ
 Πειλάτος Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω
 11 ἀπολύσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρώσαι σε; ἀπεκρίθη
 αὐτῷ Ἰησοῦς Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ
 ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς μέ σοι
 12 μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ τούτου ὁ Πειλάτος ἐζήτει ἀπο-
 λύσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν λέγοντες Ἐὰν
 τοῦτον ἀπολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ
 13 βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ οὖν
 Πειλάτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν
 Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον

Ἐξῆλθεν | ὁ Πει-
 λάτος ἔξω
 Αρ.

Αβ. Λιθόστρωτον, Ἐβραϊστὶ δὲ Γαββαθά. ἦν δὲ παρα- 14
 σκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰου-
 δαίοις Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. ἐκραύγασαν οὖν ἐκείνοι 15
 Ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλάτος
 Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς
 Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. τότε οὖν παρέδωκεν 16
 αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῆ.

Γολγοθ Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν· καὶ βαστάζων αὐτῷ 17
 τὸν σταυρὸν ἐξήλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου Τόπον,
 ὃ λέγεται Ἐβραϊστὶ Γολγοθά, ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, 18
 καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ
 τὸν Ἰησοῦν. ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλάτος καὶ 19
 ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον ΙΗΣΟΥΣ
 Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, 20
 ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ
 Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἐβραϊστὶ, Ῥωμαϊστὶ, Ἑλλη-
 νιστί. ἔλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰου- 21
 δαίων Μὴ γράφε Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι
 ἐκεῖνος εἶπεν Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων εἰμί. ἀπεκρίθη 22
 ὁ Πειλάτος Ὁ γέγραφα γέγραφα.

Οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν ἔλα- 23
 βον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἐκάστω
 στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄραφος,
 ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου· εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλή- 24
 λους Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ
 τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῆ

Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἕαγτοῖς

καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλήρον.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν· ἰστήκεισαν δὲ 25
 παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ
 τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ
 Μαγδαληνῆ. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν 26

παρεστῶτα ὃν ἠγάπα λέγει τῇ μητρί Γύναι, ἴδε ὁ υἱός
 27 σου· εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ Ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκεί-
 νης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητῆς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.

28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται
 29 ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή λέγει Διψῶ. σκευὸς ἔκειτο ὄξους
 μεστόν· σπόγγον οὖν μεστόν τοῦ ὄξους ὑσσώπῳ περιθέν-
 30 τες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ
 ὄξος [ὁ] Ἰησοῦς εἶπεν Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφα-
 31 λὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι,

ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώ-
 ματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἡ ἐκείνου τοῦ
 σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν
 32 τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ
 τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ
 33 συνσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς
 εἶδον ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη,
 34 ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνύξεν,
 35 καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρ-
 τύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, καὶ ἐκεῖνος
 36 οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύητε. ἐγένετο
 γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ Ὅστοῦν οὐ συντρι-
 37 βήσεται ἀγέοϋ. καὶ πάλιν ἑτέρα γραφή λέγει Ὅψον-
 ται εἰς ὃν ἐξεκένθησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσήφ ἀπὸ
 Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητῆς [τοῦ] Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ
 τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ·
 καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πειλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα
 39 αὐτοῦ. ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν
 νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων ἑλιγμα ἰσχυρῆς καὶ ἀλόης ὡς
 40 λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ
 ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος
 41 ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου
 ἐσταυρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν

Ἰησοῦς εἰδὼς

ἐκεῖνη

μίγμα

ὧ οὐδέπω οὐδεὶς ἦν τεθειμένος· ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρα- 42
σκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν
τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρ- 1
χεται πρῶτὸ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει
τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημεῖου. τρέχει οὖν καὶ ἔρ- 2
χεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν
ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἦραν τὸν κύ-
ριον ἐκ τοῦ μνημεῖου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐ-
τόν. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μα- 3
θητῆς, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο 4
ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς προέδραμεν τάχειον τοῦ
Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας 5
βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται 6
οὖν καὶ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σκυ- 7
δάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων
κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον· τότε 8
οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ
μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν 9
τὴν γραφὴν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ἀπήλθον 10
οὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία δὲ 11
ιστῆκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίονσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν
παρέκλυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν 12
λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἓνα πρὸς
τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. καὶ λέγουσιν 13
αὐτῇ ἐκεῖνοι Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς Ὅτι Ἦραν τὸν
κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ταῦτα εἰπούσα 14
ἔστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ
οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Γύναι, 15
τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός
ἐστίν λέγει αὐτῷ Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι
ποῦ ἔθηκας αὐτόν, καὶ γὰρ αὐτὸν ἀρῶ. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς 16

Ὅτι ησαν

Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί Ῥαβ-
 17 βουνεὶ (ὃ λέγεται Διδάσκαλε). λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Ῥμή
 μου ἄπτου, οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πο-
 ρεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἶπε αὐτοῖς Ἄνα-
 βαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεὸν μου
 18 καὶ θεὸν ὑμῶν. ἔρχεται Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλ-
 λουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι Ἐώρακα τὸν κύριον καὶ ταῦτα
 εἶπεν αὐτῇ.

Μὴ ἄπτου μου

19 Οὕσης οὖν ὁψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων,
 καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν
 φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ
 20 μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς Εἰρήνῃ ὑμῖν. καὶ τοῦτο εἰπὼν
 ἔδειξεν καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν
 21 οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς [ὁ
 Ἰησοῦς] πάλιν Εἰρήνῃ ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ
 22 πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν
 23 καὶ λέγει αὐτοῖς Λάβετε πνεῦμα ἅγιον· ἂν τινων ἀφήτε
 τὰς ἁμαρτίας ἄφέωνται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε κεκρά-
 τηῖται.

τινος ... τινος
ἀφίονται

24 Θωμᾶς δὲ εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος,
 25 οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν αὐτῷ
 οἱ ἄλλοι μαθηταὶ Ἐώρακαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν
 αὐτοῖς Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν
 ἤλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἤλων
 καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ
 26 πιστεύσω.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτῶ πάλιν ἦσαν
 ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ
 Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον
 27 καὶ εἶπεν Εἰρήνῃ ὑμῖν. εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ Φέρε
 τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε
 τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου, καὶ μὴ γί-
 28 νου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν
 29 αὐτῷ Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. λέγει αὐτῷ [ὁ] Ἰη-

σοῦς Ὅτι ἐώρακάς με πεπίστευκας; μακάριοι οἱ μὴ
ιδόντες καὶ πιστεύσαντες.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ³⁰
αὐτοῦ ἐνώπιον τῶν μαθητῶν^τ, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ
βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰη- ³¹
σοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες
ζῶν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς ¹
τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφάνέ-
ρωσεν δὲ οὕτως. Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θω- ²
μᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανὰ τῆς
Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος Ὑπάγω ἀλιεύειν· ³
λέγουσιν αὐτῷ Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθαν
καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν
οὐδέν. πρωίας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἑὶς τὸν ⁴
αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν.
λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς Παιδιά, μὴ τι προσφάγιον ἔχε- ⁵
τε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Οὐ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Βάλετε ⁶
εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε.
ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλῆ-
θους τῶν ἰχθύων. λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκείνος ὃν ἠγάπα ⁷
ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος,
ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν
γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· οἱ δὲ ⁸
ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν
ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ
δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν βλέ- ⁹
πουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ

10 ἄρτον. λέγει αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν
 11 ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. ἀνέβη οὖν Σίμων Πέτρος καὶ
 ἐέλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων
 ἑκατὸν πενήτηκοντα τριῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη
 12 τὸ δίκτυον. λέγει αὐτοῖς [ὁ] Ἰησοῦς Δεῦτε ἀριστήσατε.
 οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ;
 13 εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει
 14 τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. Τοῦ-
 το ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς
 ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰη-
 σοῦς Σίμων Ἰωάνου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐ-
 τῷ Ναί, κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Βό-
 16 σκε τὰ ἄρνια μου. λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον Σίμων
 Ἰωάνου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ Ναί, κύριε, σὺ οἶδας
 ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Ποίμαινε τὰ ἁγροβάτια μου.
 17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον Σίμων Ἰωάνου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη
 ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν
 αὐτῷ Κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε.
 18 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Βόσκει τὰ ἁγροβάτια μου. ἀμὴν ἀμὴν
 λέγω σοι, ὅτε ἤς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιε-
 πάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς
 19 σου, καὶ ἄλλος ζώσει σε καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. τοῦτο
 δὲ εἶπεν σημαίνων ποῖω θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ
 20 τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. Ἐπι-
 στραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ
 Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ἕς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ
 στήθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε;
 21 τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Κύριε, οὗτος δὲ
 22 τί; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως
 23 ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. Ἐξῆλθεν οὖν
 οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφούς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος
 οὐκ ἀποθνήσκει. οὐκ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀ-

πρόβατα

πρόβατά

ποθνήσκει, ἀλλ' Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι,
τί πρὸς σέ;

καὶ | [ὁ] καὶ

Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητῆς ὁ ἄμαρτυρῶν περὶ τούτων ἢ καὶ 24
ὁ ἄγράφας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία
ἐστίν.

Αρ.

Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἃτινα 25
ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρή-
σειν τὰ γραφόμενα βιβλία.

ΠΕΡΙ ΜΟΙΧΑΛΙΔΟΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗ

[[ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ VII 53 - VIII 11]]

53 [[ΚΑΙ ΕΠΟΡΕΥΘΗΣΑΝ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
¹ 2 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ὁρθρον
 δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο ἦλθεν
³ πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. Ἄγουσιν δὲ
 οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατει- ἐπὶ ἀμαρτίᾳ γυ-
⁴ λημένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ λέγουσιν αὐτῷ ναῖκα
 Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατείληπται ἐπ' αὐτοφώρῳ μοι- εἶπον
⁵ χενομένη· ἐν δὲ τῷ νόμῳ [ἡμῶν] Μωσῆς ἐνετείλατο τὰς εἵληπται
⁶ τοιαύτας λιθάζειν· σὺ οὖν τί λεγεις; [τοῦτο δὲ ἔλεγον
 πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ.] ὁ δὲ
 Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν εἰς τὴν γῆν. ἔγραφεν
⁷ ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες [αὐτόν], ἀνέκυψεν καὶ εἶπεν
 [αὐτοῖς] Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος ἐπ' αὐτὴν βαλέτω [τὸν] λίθον βαλέτω
⁸ λίθον· καὶ πάλιν κατακύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. κάτω κύψας | τῷ
⁹ οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἰς ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν δακτύλῳ
 πρεσβυτέρων, καὶ κατελείφθη μόνος, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ
¹⁰ οὔσα. ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ Γύναι, ποῦ τῇ γυναικί Που
¹¹ εἰσίν; οὐδεὶς σε κατέκρινεν; ἡ δὲ εἶπεν Οὐδεὶς, κύριε. Ἀρ.† | ὁ Ἰησοῦς
 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου, Ἀρ.
 ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἀμάρτανε.]

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

1 ΤΟΝ ΜΕΝ ΠΡΩΤΟΝ ΛΟΓΟΝ ἐποιησάμην περὶ
 πάντων, ᾧ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ
 2 διδάσκειν ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ
 3 πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· οἷς καὶ παρέ-
 στησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς
 τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς
 4 καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ συναλι-
 ζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρί-
 ζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν
 5 ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰωάνης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ
 ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας
 6 ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν
 λέγοντες Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν
 7 βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; εἶπεν πρὸς αὐτούς Οὐχ ὑμῶν
 ἐστὶν γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ
 8 ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου
 πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἐν τε Ἱερου-
 σαλήμ καὶ [ἐν] πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως
 9 ἐσχάτου τῆς γῆς. καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν
 ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
 10 αὐτῶν. καὶ ὡς ἀτεινίζοντες ᾗσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευο-
 μένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παριστήκεισαν αὐτοῖς ἐν

ἐσθήσεσι λευκαῖς, οἳ καὶ εἶπαν Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστή- 11
κατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημ-
φθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρό- 12
πον θεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. Τότε 12
ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου
Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον 13
ὁδόν. Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῶνον ἀνέβη- 13
σαν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰά-
κωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος
καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτής
καὶ Ἰουδᾶς Ἰακώβου. οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες 14
ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξίν καὶ Μαριὰμ τῇ
μητρὶ [τοῦ] Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ ταύταις ἀναστὰς Πέτρος 15
ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ
αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι) Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι 16
τὴν γραφὴν ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος
Δαυεὶδ περὶ Ἰουδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν
Ἰησοῦν, ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν 17
κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. — Οὗτος μὲν οὖν ἐκτίησατο 18
χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος
ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ.
καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, 19
ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκείνο τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελ-
δαμάχ, τοῦτ' ἐστὶν Χωρίον Αἵματος. — Γέγραπται γὰρ 20
ἐν Βίβλῳ Ψαλμῶν

ΓΕΝΗΘΗΤΩ ἢ ἑπαγλις ἀγτοῦ ἔρῆμος
καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν ἀγτῇ,

καί

Τὴν ἐπίσκοπὴν ἀγτοῦ λαβέτω ἕτερος.

21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ὧ
 22 εἰσηλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος
 ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάνου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμ-
 φθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν
 23 γενέσθαι ἓνα τούτων. καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλού-
 μενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰουστos, καὶ Μαθθίαν.
 24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν Σὺ κύριε καρδιογνώστα πάντων,
 25 ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω, ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα, λαβεῖν τὸν
 τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη
 26 Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. καὶ ἔδωκαν
 κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλήρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ
 συνκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

1 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς
 2 ἦσαν πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρω-
 3 σεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, καὶ ὤφθησαν αὐ-
 τοῖς διαμεριζόμεναι γλώσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν
 4 ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος
 ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέροις γλώσσαις καθὼς τὸ
 5 πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. Ἦσαν

δὲ [ἐν] Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς
 6 ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· γενομένης δὲ τῆς
 φωνῆς ταύτης συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκου-
 7 σεν εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν· ἐξί-
 8 σταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες Ὁὐχὶ ἰδοὺ πάντες
 9 οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούο-
 μεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν;
 10 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν
 Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ
 11 Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἄραβες,

εἰς

Οὐχ

Ἀρ.

ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ
μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηποροῦντο, 12
ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες Τί θέλει τοῦτο εἶναι; ἕτεροι 13
δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι Γλεύκουσ μεμεστωμένοι
εἰσίν.

Σταθεῖς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἔνδεκα 14
ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς Ἄνδρες
Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο
ὑμῖν γνωστὸν ἔστω καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. οὐ 15
γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ
ᾧρα τρίτη τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ 16
τοῦ προφήτου Ἰωήλ

Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, 17

ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα,
καὶ προφητεύουσιν οἱ γιοὶ ἡμῶν καὶ αἱ θυγατέρες
ἡμῶν,

καὶ οἱ νεανίσκοι ἡμῶν ὄρασεις ὄψονται,
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν ἐνυπνίου ἐνυπνιασθή-
σονται·

καὶ γε ἐπὶ τοῖς δούλοισ μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας 18
μου

ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύ-
ματός μου,

καὶ προφητεύουσιν.

Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω 19

καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω,

αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδια καπνοῦ·

ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος 20

καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα

ἢ πρὶν ἵ ἐλθεῖν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ
ἐπιφανῆ.

Καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἐὰν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα 21

Κυρίου σωθήσεται.

*Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους. Ἰη- 22

σούν τὸν Νάζωραϊον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ
 εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησεν
 23 δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, τοῦτον
 τῇ ὤρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ
 24 χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε, ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν
 λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν
 25 κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ· Δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν

Προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός,
 ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἔστιν ἵνα μὴ καλεγηθῶ.

26 διὰ τοῦτο ἠψφράνθη μοῦ ἡ καρδία καὶ ἠγαλλιάσατο
 ἡ γλῶσσά μου,

ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι·

27 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδην,
 οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

28 ἐγνώρισάς μοι ὁδοῦς ζωῆς,

πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου
 σου.

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς
 περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυεὶδ, ὅτι καὶ ἐτέλευτήσεν καὶ
 ἐτάφη καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας
 30 ταύτης· προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκῳ ὤμο-
 σεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθίσει

31 ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, προιδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀνα-
 στάσεως τοῦ χριστοῦ ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ἄδην

32 οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν
 33 ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. τῇ

δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύμα-
 τος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ
 34 ὑμεῖς [καὶ] βλέπετε καὶ ἀκούετε. οὐ γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰς
 τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός

Εἶπεν Κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθογ ἐκ δεξιῶν μου

35 ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποπόδιον τῶν
 ποδῶν σου.

Αβ.

ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον 36
 αὐτὸν καὶ χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν
 ὑμεῖς ἐσταυρώσατε. Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν 37
 τὴν καρδίαν, εἰπὼν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς
 ἀποστόλους Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ 38
 πρὸς αὐτοὺς Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν
 ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν
 ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος·
 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ 39
 πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν ὄρουσ ἃν προσκαλέσχηται Κύριος
 ὁ θεὸς ἡμῶν. ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ 40
 παρεκάλει αὐτοὺς λέγων Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκο-
 λιᾶς ταύτης. Οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ 41
 ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ
 ὡσεὶ τρισχίλια. ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν 42
 ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς
 προσευχαῖς. Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, 43
 πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο.
 πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶχον ἅπαντα κοινά, 44
 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον 45
 αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν· καθ' ἡμέραν τε 46
 προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε
 κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλίασει καὶ
 ἀφελότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν 47
 πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομέ-
 νους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

ἄρτου,

ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτό
καὶ

Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερόν ἐπὶ τὴν 1
 ὄραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην, καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ 2
 κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν
 καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην
 Ὠραϊάν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων
 εἰς τὸ ἱερόν, ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιε- 3

4 ναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. ἀτενίσας δὲ
 Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάνῃ εἶπεν Βλέψον εἰς ἡμᾶς.
 5 ὁ δὲ ἐπέειχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν.
 6 εἶπεν δὲ Πέτρος Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι,
 ὁ δὲ ἔχω τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
 7 τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς
 χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἑστερεώθησαν αἱ
 8 βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, καὶ ἐξαλλόμενος ἕστη καὶ
 περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν
 9 καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς
 10 αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν, ἐπεγίνωσκον δὲ
 αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ
 τῇ Ὠραΐᾳ Πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ
 11 ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. Κρα-
 τοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάνῃν συνέδραμεν
 πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶν-
 12 τος ἔκθαμβοι. ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν
 Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
 ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περι-
 13 πατεῖν αὐτόν; ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ,
 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ
 Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ
 14 πρόσωπον Πειλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· ὑμεῖς δὲ
 τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἤτήσασθε ἄνδρα
 15 φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτεί-
 νατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.
 16 καὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ
 οἴδατε ἑστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ
 ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων
 17 ὑμῶν. καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε,
 18 ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν
 διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν παθεῖν τὸν χριστὸν
 19 αὐτοῦ ἐπλήρωσεν οὕτως. μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε

πρὸς τὸ ἐξαλιφθῆναι ὑμῶν τὰς ἀμαρτίας, ὅπως ἀν ἔλθωσιν
 καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀποστείλῃ 20
 τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν χριστὸν Ἰησοῦν, ὃν δεῖ οὐρανὸν 21
 μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν
 ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐ-
 τοῦ προφητῶν. Μωσῆς μὲν εἶπεν ὅτι Προφήτην ἡμῖν 22
 ἀναστήσει Κύριος ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς
 ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς
 ὑμᾶς. ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ 23
 προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.
 καὶ πάντες δὲ οἱ προφήται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς 24
 ὅσοι ἐλάλησαν καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. ὑμεῖς 25
 ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς ὁ θεὸς
 διέθετο πρὸς τοὺς πατέρας [ὑμῶν], λέγων πρὸς Ἀβραάμ
 Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου εὐλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πα-
 τριαὶ τῆς γῆς. ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα 26
 αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν
 ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν [ὑμῶν].

ἡμῶν

ιερεῖς

Λαλούν- 1
 των δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἄρχιερεῖς 2
 καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, διαπονού-
 μνοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν
 ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐπέβαλον 3
 αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον, ἣν
 γὰρ ἐσπέρα ἦδη. πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπί- 4
 στευσαν, καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡς χιλιάδες πέντε.

Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς 5
 ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν
 Ἱερουσαλὴμ (καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καιάφας καὶ 6
 Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερα-
 τικοῦ), καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο Ἐν 7
 ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς;
 τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς 8
 Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς σήμερον 9

ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσία ἀνθρώπου ἀσθενούς, ἐν τίνι
 10 οὗτος σέσωσται, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ
 λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζω-
 ραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
 11 ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. οὗτος
 ἔστιν ὁ λίθος ὁ ἐξογθενηθεὶς ἕφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδό-
 12 μων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. καὶ οὐκ ἔστιν
 ἐν ἄλλῳ οὐδεὶ ἢ σωτηρία, οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον
 ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆ-
 13 ναι ἡμᾶς. Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν
 καὶ Ἰωάνου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί
 εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν
 14 τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, τὸν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς
 15 ἐστῶτα τὸν τεθεραπευμένον οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. κελεύ-
 σαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν συνέβαλλον
 16 πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις
 τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν
 πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνά-
 17 μεθα ἀρνεῖσθαι· ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῆ ἰς τὸν
 λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 18 τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγ-
 γειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ
 19 ὀνόματι [τοῦ] Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάνης ἀποκρι-
 θέντες εἶπαν πρὸς αὐτοὺς Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ
 20 θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ κρίνατε, οὐ δυνάμεθα
 21 γὰρ ἡμεῖς ἂ ἔδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. οἱ δὲ
 προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες
 τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες
 22 ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι· ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων
 τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν γηγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο
 23 τῆς ἰάσεως. Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς
 ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 24 πρεσβύτεροι εἶπαν. οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν

φωνήν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας
 τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα
 τὰ ἐν αὐτοῖς, Ἦ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου 25
 στόματος Δαυεὶδ παιδὸς σου εἰπὼν

Ἴνα τί ἐφράζαν ἔθνη

καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς 26

καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ

κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ.

συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν 27
 ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ
 Πόντιος Πειλάτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, ποιῆσαι 28
 ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή προώρισεν γενέσθαι. καὶ τὰ 29
 νῦν, κύριε, ἐπίδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις
 σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ 30
 τῆν χεῖρα ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα
 γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδὸς σου Ἰησοῦ.
 καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἰσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμέ- 31
 νοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ
 ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ 32
 μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι,
 ἀλλ' ἦν αὐτοῖς πάντα κοινά. καὶ δυνάμει μεγάλη ἀπεδί- 33
 δουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ τῆς
 ἀναστάσεως, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. οὐδὲ 34
 γὰρ ἐνδεής τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ
 οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρα-
 σκομένων καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· 35
 διεδίδετο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. Ἰωσήφ δὲ 36
 ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἐστὶν μεθερ-
 μηνευόμενος Υἱὸς Παρακλήσεως, Λευείτης, Κύπριος τῷ
 γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα 37

καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

1 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
 2 αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς,
 συνειδυίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ
 3 τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος
 Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου
 ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ
 4 τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενον καὶ πραθὲν
 ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου
 τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ.
 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξέψυξεν.
 6 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας. ἀνα-
 στάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες
 7 ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διαστήματα
 8 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσηλθεν. ἀπε-
 κρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν Πέτρος Εἶπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ
 9 χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν Ναί, τοσούτου. ὁ δὲ Πέ-
 τρος πρὸς αὐτὴν Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ
 πνεῦμα Κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα
 10 σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσίν σε. ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα
 πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ
 νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν
 11 πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην
 τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ
 τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν πάντες ἐν
 13 τῇ Στοᾷ Σολομῶντος· τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολ-
 14 λᾶσθαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός, μᾶλλον δὲ
 προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ
 15 γυναικῶν· ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς
 καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου
 16 Πέτρου κἂν ἡ σκιά ἐπισκιάσει τινὲ αὐτῶν. συνήρχετο δὲ

καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

Ἀναστάς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ 17
οὔσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ 18
ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς
ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ νυκτὸς ἤνοιξε 19
τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν Πο- 20
ρεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ
ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. ἀκούσαντες δὲ εἰσήλθον ὑπὸ 21
τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ
ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνέκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ
πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν
εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. οἱ δὲ παραγενόμενοι 22
ὑπηρεταὶ οὐχ εὔρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες
δὲ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι Τὸ δεσμωτήριον εὔρομεν 23
κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας
ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὔρομεν. ὡς δὲ 24
ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο.
Παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλὲν αὐτοῖς ὅτι Ἴδου οἱ 25
ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες
καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν 26
τοῖς ὑπηρεταῖς ἤγειν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ
τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν· ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν 27
ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς
λέγων Παραγγελία παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ 28
τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ
τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ
αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ 29
ἀπόστολοι εἶπαν Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχει- 30
ρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν 31

καὶ σωτήρα ὑψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, [τοῦ] δοῦναι μετάνοιαν
 32 τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καὶ ἡμεῖς ἔσμεν¹ μάρ-
 τυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ²
 33 ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες
 34 διεπρίοντο καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν αὐτούς. Ἀναστάς δέ τις
 ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδά-
 σκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς
 35 ἀνθρώπους ποιῆσαι, εἰπέν τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραη-
 λείται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί
 36 μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη
 Θεοδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν
 ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων· ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι
 37 ἐπέιθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. μετὰ
 τούτου ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς
 ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησε λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος
 ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ δισκορπίστη-
 38 σαν. καὶ [τά] νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώ-
 πων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς· (ὅτι ἐὰν ἧ ἔξ ἀνθρώπων
 39 ἡ βουλή αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ
 θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλύσαι αὐτούς·) μὴ ποτε καὶ
 40 θεομάχοι εὐρεθῆτε. ἐπέισθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλε-
 σάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν
 41 ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀπέλυσαν. Οἱ μὲν οὖν
 ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου ὅτι
 42 κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι· πᾶσάν τε
 ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκον-
 τες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

ἐν αὐτῷ *ν. ἐσμεν*
 αὐτῷ
 τούτων· καὶ τὸ
 πνεῦμα τὸ ἅγιον

Αβ.

1 EN ΔΕ ΤΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ ταύταις πληθυνόντων τῶν
 μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς
 Ἑβραίους ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ

[δγ]

πλήρης MSS.

αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλή- 2
 θος τῶν μαθητῶν εἶπαν Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλεί-
 ψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις· ἐπισκέ- 3
 ψασθε [δέ], ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπὶ τῆς
 πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς
 χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ 4
 λόγου προσκαρτερήσομεν. καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον 5
 παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
 [πλήρη] πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ
 Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ
 Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν 6
 ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἠῤῥαυε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀρι- 7
 θμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος
 τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα 8
 καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν 9
 ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρη-
 ναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας
 συνζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ 10
 σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε ὑπέβαλον ἄνδρας 11
 λέγοντας ὅτι Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλά-
 σφημα εἰς Μωυσῆν καὶ τὸν θεόν· συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν 12
 καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες
 συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, ἔστησάν 13
 τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας Ὅ ἄνθρωπος οὗτος οὐ πάνε-
 ται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου[τούτου]καὶ
 τοῦ νόμου, ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ 14
 Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει
 τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωυσῆς· καὶ ἀτεισάντες εἰς 15
 αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδαν τὸ πρόσ-
 ωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου. Εἶπεν 1

2 δὲ ὁ ἀρχιερεύς· Εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει· ὁ δὲ ἔφη Ἄνδρες
 ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ θεὸς τῆς δόξης
 ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ
 3 πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπεν πρὸς
 αὐτόν· Ἐξελεθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ τῆς συγγενείας
 4 σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δεῖξω· τότε ἐξε-
 λθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατώκησεν ἐν Χαρράν. κακεῖθεν μετὰ
 τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετόκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν
 5 ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ
 κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδέ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο
 δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι
 6 αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησεν δὲ
 οὕτως ὁ θεὸς ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῆ
 7 ἄλλῃ, καὶ δογλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τε-
 τρακόσια· καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἄν δογλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ,
 ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύ-
 8 σοῦσιν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην
 περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτε-
 μεν αὐτόν τῇ ἡμέρᾳ τῆ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ,
 9 καὶ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. Καὶ οἱ πατριάρχαι
 ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ
 10 ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν
 θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναν-
 τίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτόν
 ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.
 11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν
 καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ ἠῦρισκον χορτάσματα οἱ πα-
 12 τέρες ἡμῶν· ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον
 13 ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· καὶ ἐν τῷ δευ-
 τέρῳ ἐγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανε-
 14 ρὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος Ἰωσήφ. ἀποστείλας δὲ
 Ἰωσήφ μετεκαλέσατο Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν
 15 τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε, κατέβη

εἰ

εἶ

ἀνεγνωρίσθη

καὶ κατέβη

δὲ Ἰακώβ [εἰς Αἴγυπτον]. καὶ ἐτελεῖται αὐτὸς καὶ
 οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ μετετέθησαν εἰς Συγχέμ καὶ ἐτέθη- 16
 σαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου
 παρὰ τῶν γιῶν Ἐμμώρ ἐν Συγχέμ. Καθὼς δὲ ἠγγιζεν 17
 ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὠμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ,
 ἠῤῥησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἄχρι οὗ 18
 ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπὶ Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν
 Ἰωσήφ. οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκω- 19
 σεν τοὺς πατέρας τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς
 τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωυσῆς, καὶ 20
 ἦν ἀστείος τῷ θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ
 τοῦ πατρός· ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγά- 21
 τερ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς γίον. καὶ 22
 ἐπαιδεύθη Μωυσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς
 ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσε- 23
 ρακονταετῆς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέ-
 ψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς γίους Ἰσραὴλ. καὶ 24
 ἰδὼν τινα ἀδικούμενον ἡμύνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ
 καταπονουμένῳ πατάζας τὸν Αἰγύπτιον. ἐνόμιζεν δὲ 25
 συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν
 σωτηρίαν αὐτοῖς, οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ 26
 ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρή-
 νην εἰπὼν Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;
 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπόσατο αὐτὸν εἰπὼν Τίς σέ 27
 κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; μὴ 28
 ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὅν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν
 Αἰγύπτιον; ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, 29
 καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῆ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς
 δύο. Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα ὤφθη αὐτῷ 30
 ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινὰ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς
 βάτογ· ὁ δὲ Μωυσῆς ἰδὼν ἐθαύμασεν τὸ ὄραμα· προσερ- 31
 χομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ Κυρίου Ἐγὼ 32
 ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ

καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωυσῆς οὐκ ἐτόλμα
 33 κατανοῆσαι. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος Λῆσον τὸ ὑπό-
 δημα τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἔστηκας γῆ
 34 ἀγία ἐστίν. ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου
 τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτοῦ ἤκουσα, καὶ
 κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε
 35 εἰς Αἴγυπτον. Τοῦτον τὸν Μωυσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόν-
 τες Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον
 ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ
 36 ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν
 αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν τῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
 Ἐρυθρᾷ Θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα.
 37 οὗτός ἐστιν ὁ Μωυσῆς ὁ εἶπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ Προ-
 φητήν ἡμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν
 38 ὡς ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ
 ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει
 Σινὰ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι
 39 ἡμῖν, ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν
 ἀλλὰ ἀπόσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
 40 εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ Ἄδρῳ Ποίησον ἡμῖν
 θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωυσῆς οὗτος,
 41 ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί
 ἐγένετο αὐτῷ. καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
 καὶ ἀνήγαγον θύσιαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς
 42 ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέ-
 δωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς
 γέγραπται ἐν Βίβλῳ τῶν προφητῶν

Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσκηνέγκατέ μοι

ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ;

43 καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολοῦχ

καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφά,

τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς.

καὶ μετοικιῶ ἡμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.

ἡμῖν

Ἀρ.

Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατρίσιν ἡμῶν ἐν τῇ 44
 ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι
 αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑώρακει, ἦν καὶ εἰσήγαγον 45
 διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατα-
 σχέσει τῶν ἔθνων ὧν ἐξῶσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν
 πατέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυεὶδ· ὃς εὗρεν χάριν 46
 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἤτήσατο εἶρεῖν σκηνῶμα τῷ
 Ἰσραὴλ. Σολομῶν δὲ οἰκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 47
 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ· καθὼς ὁ 48
 προφήτης λέγει

Ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος, 49

ἡ δὲ

καὶ ἡ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου·
 ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετε μοι, λέγει Κύριος,
 ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;

οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησεν τὰ πάντα; 50

καρδίας

Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίας καὶ τοῖς 51
 ὠσίν, ὑμεῖς αἰὲν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς
 οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν 52
 οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγεῖλαντας
 περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὗ νῦν ὑμεῖς προδοταὶ καὶ
 φονεῖς ἐγένεσθε, οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς 53
 ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. Ἀκούοντες δὲ 54
 ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς
 ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου 55
 ἀτεινίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα
 ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν Ἴδου θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς 56
 διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα
 τοῦ θεοῦ. κρᾶξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα 57
 αὐτῶν, καὶ ὤρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐκβαλόντες 58
 ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ
 ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου.
 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγον- 59
 τα Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου· θεὸς δὲ τὰ γόνατα 60

ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς ταύτην τὴν
 1 ἁμαρτίαν· καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Σαῦλος
 δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναίρέσει αὐτοῦ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν
 ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες [δὲ] διεσπάρησαν
 κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν
 2 ἀποστόλων. συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλα-
 3 βεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. Σαῦλος δὲ
 ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμε-
 νος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν
 5 λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμα-
 6 ρίας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν. προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι
 τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ
 7 ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· πολλοὶ
 γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ με-
 8 ἐθεραπεύθησαν· ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει
 9 ἐκείνῃ. Ἄνῆρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προυπήρχεν
 ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρίας,
 10 λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ
 μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες Οὗτός ἐστιν ἡ Δύναμις τοῦ
 11 θεοῦ ἢ καλουμένη Μεγάλη. προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ
 12 ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγίαις ἐξεστακέσαι αὐτούς. ὅτε δὲ
 ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας
 τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο
 13 ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπί-
 στευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ,
 θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξί-
 14 στατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις
 ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
 15 ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, οἵτινες κατα-

βάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα
 ἅγιον· οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον 16
 δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
 τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον 17
 πνεῦμα ἅγιον. Ἴδων δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν 18
 χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ πνεῦμα προσήνεγκεν
 αὐτοῖς χρήματα λέγων Δότε καὶ μοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην 19
 ἵνα ὃ ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. Πέ- 20
 τρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη
 εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημά-
 των κτᾶσθαι. οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ 21
 τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐναντι τοῦ
 θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ 22
 δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς
 καρδίας σου· εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σὺνδесμον ἀδικίας 23
 ὄρω σε ὄντα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν Δεήθητε ὑμεῖς 24
 ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν
 εἰρήκατε[†]. Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ 25
 λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσό-
 λυμα, πολλὰς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίζοντο.

† ὅς πολλα κλαίων
 οὐ διελίμπανεν †

Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων 26
 Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν
 καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν
 ἔρημος. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ 27
 εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης βασιλίσσης Αἰθιοπῶν, ὃς ἦν
 ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, [ὃς] ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς
 Ἱερουσαλήμ, ἦν δὲ ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ 28
 ἄρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἠσαίαν.
 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ Πρόσελθε καὶ κολλήθητι 29
 τῷ ἄρματι τούτῳ. προσδραμῶν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν 30
 αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἠσαίαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν
 Ἄρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ εἶπεν Πῶς γὰρ 31
 ἂν δυναίμην εἶναι μὴ τις ὀδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν

32 Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς
γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκειν ἦν αὕτη

Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη,

καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ ἁγίου κείροντος ἄφωτος,

κείραντος

οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.

33 Ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη·

τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται;

ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν Δέομαί σου,
περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ

35 ἑτέρου τινός; ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ
ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν

36 Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι
ὔδωρ, καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος Ἴδου ὔδωρ· τί κωλύει με

38 βαπτισθῆναι; Ἧ καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ ἄρμα, καὶ κατέ-
βησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὔδωρ ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος,

39 καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος,
πνεῦμα Κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτόν

οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

40 Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγε-
λίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἔλθειν αὐτόν εἰς Και-
σαρίαν.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος, ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόβου εἰς τοὺς

2 μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεὶ ἠτήσατο
παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς,

ὅπως εἰάν τινος εὐρη τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖ-
3 κας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ἐν δὲ

τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξέ-
4 φνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πεσὼν

* εἶπεν δὲ αὐτῷ [ὁ Φίλιππος]. Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου [, ἐξέστυ]. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν
Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν [Χριστόν].†

ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; εἶπεν δέ Τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ Ἐγώ εἰμι 5 Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν 6 πόλιν, καὶ λαληθήσεταιί σοι ὅτι σε δεῖ ποιεῖν. οἱ δὲ 7 ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ ἰστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς μηδένα δὲ θεωροῦντες. ἠγέρθη δὲ Σαῦλος 8 ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεψυχμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν 9 οὐδὲ ἔπιεν.

Ἦν δὲ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, 10 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὄραματι ὁ κύριος Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν Ἴδου ἐγώ, κύριε. ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτὸν Ἐνάστα 11 πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθείαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα, ἰδου γὰρ προσεύχεται, καὶ εἶδεν ἄνδρα [ἐν ὄραματι] Ἀνανιαν ὀνό- 12 ματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ [τὰς] χεῖρας ὅπως ἀναβλέψῃ. ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας Κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν 13 περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἀγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων 14 δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. εἶπεν 15 δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον [τῶν] ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ, ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ 16 ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. Ἀπῆλθεν 17 δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθείς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἧ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς πνεύματος ἀγίου. καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ 18 ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, καὶ λαβὼν τροφήν ἐνισχύθη. 19

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν 20

21 ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ
 ἀκούοντες καὶ ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν
 Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε
 22 εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς
 ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν
 Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῶ, συνβιβάζων ὅτι
 23 οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέ-
 ραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν·
 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο
 δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ὅπως αὐτὸν ἀνέλω-
 25 σιν· λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους
 26 καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σφυρίδι. Παρα-
 γενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι τοῖς
 μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες
 27 ὅτι ἐστὶν μαθητῆς. Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγα-
 γεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγῆσατο αὐτοῖς πῶς ἐν
 τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν
 28 Δαμασκῶ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. καὶ ἦν
 μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερου-
 29 σαλὴμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, ἐλάλει
 τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν
 30 ἀνελεῖν αὐτόν. ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν
 εἰς Καισαρίαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.
 31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλι-
 λαίας καὶ Σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην οἰκοδομουμένη, καὶ
 πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ
 ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο.

32 ΕΓΕΝΕΤΟ ΔΕ ΠΕΤΡΟΝ διερχόμενον διὰ πάντων
 κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα.
 33 εὔρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπὸν τινα ὀνόματι Αἰνείαν ἐξ ἐτῶν ὀκτώ

κατακείμενον ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. καὶ 34
εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος Αἰνέα, ἰάταί σε Ἰησοῦς Χριστός·
ἀνάστηθι καὶ στρώσον σεαυτῷ· καὶ εὐθέως ἀνέστη. καὶ 35
εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σαρῶνα,
οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβειθά, ἣ 36
διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἔργων
ἀγαθῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς 37
ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες
αὐτὴν δὲ ἔθηκαν[†] ἐν ὑπερώῳ. ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ 38
οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀπέστει-
λαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες Μὴ ὀκνήσης
διελθεῖν ἕως ἡμῶν· ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· 39
ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶον, καὶ παρέστη-
σαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι
χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὔσα ἡ Δορκάς·
ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατά 40
προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν Ταβειθά,
ἀνάστηθι. ἣ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα
τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. δούς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν 41
αὐτήν, φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν
αὐτὴν ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης Ἰόππης, καὶ 42
ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. Ἐγένετο δὲ ἡμέρας 43
ικανὰς μείναι ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

Ἄνῃρ δέ τις ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατον- 1
τάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, εὐσεβῆς καὶ 2
φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλε-
μοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός,
εἶδεν ἐν ὄραματι φανερώς ὡσεὶ περὶ ὄραν ἐνάτην τῆς ἡμέ- 3
ρας ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα
αὐτῷ Κορνήλιε. ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενό- 4
μενος εἶπεν Τί ἐστίν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ Αἰ προσευχαί

σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμ-
 5 προσθεν τοῦ θεοῦ· καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ
 6 μετὰπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος
 7 ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρά θά-
 8 λασσαν. ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας
 9 αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοι-
 πορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος
 10 ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. ἐγένετο δὲ
 11 πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ
 12 αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν
 13 ἀνεωγμένον καὶ καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην
 14 τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ᾧ ὑπῆρχεν
 15 πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἔρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ
 16 οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν Ἀναστάς, Πέτρε,
 17 θύσον καὶ φάγε. ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν Μηδαμῶς, κίριε, ὅτι
 18 οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. καὶ φωνὴ
 19 πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν Ἄ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ
 20 κοῖνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ
 21 σκευὸς εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διη-
 πόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἶη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες
 οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν
 18 οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, καὶ φωνή-
 19 σαντες ἔπύθοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐν-
 20 θάδε ξενίζεται. Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ
 21 ὁράματος εἶπεν τὸ πνεῦμα Ἰδοὺ ἄνδρες ἴδοὺ ζητοῦντές σε·
 22 ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν
 23 διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. καταβὰς δὲ Πέ-
 24 τρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν Ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς
 25 ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; οἱ δὲ εἶπαν Κορνήλιος ἑκατον-
 26 τάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν μαρτυρού-
 27 μένός τε ὑπὸ ὄλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη

ἐπυνθάνεντο

αὐτῷ | [τρεις]

ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτούς ²³
ἐξένισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν
αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλ-
θαν αὐτῷ. τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισαρίαν· ²⁴
ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς συνκαλεσάμενος τοὺς
συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. Ὡς δὲ ἐγένε- ²⁵
το τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορ-
νήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος ²⁶
ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός
εἰμι. καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὕρισκε συναλη- ²⁷
λυθότας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς Ὑμεῖς ἐπίστασθε ²⁸
ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλαῖσθαι ἢ προσέρχε-
σθαι ἄλλοφύλῳ· καὶ μοι ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ
ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ καὶ ἀναντιρῆτως ἦλθον ²⁹
μεταπεμφθεῖς. πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ
με. καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ³⁰
ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ
οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμ-
πρᾷ καὶ φησι Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ ³¹
αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· πέμψον ³²
οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται
Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσεῶς παρὰ
θάλασσαν. ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σέ, σύ τε καλῶς ³³
ἐποίησας παραγένομενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα
σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν ³⁴
Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπο-
λήμπτης ὁ θεός, ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐ- ³⁵
τὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν. τὸν ³⁶
λόγον Ἐπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος
εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος.
ὑμεῖς οἴδατε τὸ γινόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ³⁷

ὃν ἀπέστειλεν....
Χριστοῦ (οὗτος...
κύριος) ὑμεῖς οἴδα-
τε, τὸ

ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκή-
 38 ρυξεν Ἰωάννης, Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν
 ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διήλθεν εὐεργετῶν
 καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ
 39 διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· καὶ ἡμεῖς μάρτυρες
 πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ
 Ἱερουσαλῆμ· ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλογ.
 40 τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρέν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν
 41 ἐμφανῆ γενέσθαι, οὐ παντὶ τῷ λαῷ ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς
 προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφέ-
 γομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστήναι αὐτὸν ἐκ
 42 νεκρῶν· καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ δια-
 μαρτύρασθαι ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ
 43 κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. τούτῳ πάντες οἱ προφήται
 μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος
 44 αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

Ἔτι
 λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα
 45 τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον· καὶ
 ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ἵνα συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ,
 ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐκκέ-
 46 χυται· ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυ-
 47 νόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος Μήτι τὸ ὕδωρ
 δύναται κωλύσαι τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους οἵτινες
 48 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; προσέταξεν δὲ
 αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε
 ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

1 Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ
 τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
 2 Ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλῆμ, διεκρίνοντο πρὸς
 3 αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς λέγοντες ὅτι ἔισήλθεν πρὸς ἄνδρας
 4 ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγεν αὐτοῖς· ἀρξάμενος
 5 δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων Ἐγὼ ἤμην ἐν
 πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα,

ἄσσοι

Αρ.

Εἰσήλθες πρὸς ...
... καὶ συνέφαγες

καταβαίνον σκευός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς
καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· εἰς ἣν 6
ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ
τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· ἤκουσα 7
δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι Ἄναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ
φάγε. εἶπον δέ Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἡ ἀκάθαρτον 8
φωνῆ ἔκ δευτέρου οὐδέποτε εἰσήλθεν εἰς τὸ στόμα μου. ἀπεκρίθη δὲ ἔκ δευτέ- 9
ρου φωνῆ ἔκ τοῦ οὐρανοῦ Ἄ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ
κοῖνον. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν 10
ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες 11
ἦμην ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἣ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ
Καισαρίας πρὸς με. εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν 12
αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ
ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός.
ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ 13
σταθέντα καὶ εἰπόντα Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετά-
πεμφαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ὃς λαλήσει 14
ῥήματα πρὸς σὲ ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.
ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον 15
ἐπ' αὐτοὺς ὡσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ἐμνήσθη δὲ τοῦ 16
ῥήματος τοῦ κυρίου ὡς ἔλεγεν Ἰωάνης μὲν ἐβάπτισεν
ὔδατι ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. εἰ οὖν 17
τὴν ἴσῃν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν πιστεύ-
σασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἦμην δυνατὸς
κωλύσαι τὸν θεόν; ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν καὶ 18
ἐδόξασαν τὸν θεὸν λέγοντες Ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς
τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομέ- 19
νης ἐπὶ Στεφάνῳ διήλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ
Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰου-
δαίοις. Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ 20
Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ

πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν.
 21 καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύ-
 22 σας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς
 τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλῆμ περὶ
 23 αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας· ὃς
 παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη
 καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν
 24 [ἐν] τῷ κυρίῳ, ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύμα-
 τος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ
 25 κυρίῳ. ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ
 26 εὗρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνι-
 αὐτὸν ὄλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον
 ἱκανόν, χρηματίζειν τε πρῶτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς
 Χριστιανούς.

Αρ.

27 EN ΤΑΥΤΑΙΣ ΔΕ ΤΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ κατῆλθον ἀπὸ
 28 Ἱεροσολύμων προφητῆται εἰς Ἀντιόχειαν· ἀναστὰς δὲ εἰς ἐξ
 αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος ἑστήμεινεν¹ διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν
 μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἦτις
 29 ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις
 ὦρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν
 30 ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες
 πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

ἐστήμεινεν

1 Κατ' ἐκείνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασι-
 λεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλη-
 2 σίας. ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρη.
 3 ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις προσέθετο συλ-
 λαβεῖν καὶ Πέτρον, (ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων,)
 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσιν
 τετραδίους στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ
 5 τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. ὁ μὲν οὖν Πέτρος

ἐτηρείτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενωῶς γινομένη
 ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. Ὅτε δὲ 6
 προαγαγεῖν ἤμελλεν ἁποσταλαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἑρῳδῆς, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
 ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξύ δύο στρατιωτῶν δεδεμένος
 ἀλύσειν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν
 φυλακὴν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς 7
 ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκῆματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ
 Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστα ἐν τάχει· καὶ ἐξέ-
 πεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. εἶπεν δὲ ὁ ἄγ- 8
 γελος πρὸς αὐτὸν Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου·
 ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν
 σου καὶ ἀκολούθει μοι· καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει 9
 ὅτι ἀληθὲς ἔστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ
 ὄραμα βλέπειν. διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέ- 10
 ραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρὰν τὴν φέρουσαν εἰς
 τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες
 προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος
 ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν Νῦν 11
 οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν ὁ κύριος τὸν ἄγγελον αὐ-
 τοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἑρῳδοῦ καὶ πάσης τῆς
 προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ 12
 τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου
 Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.
 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος ἁποσηλθεῖ 13
 παιδίσκη ὑπακοῦσαι ὀνόματι Ῥόδη, καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν 14
 φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ᾔνοιξεν τὸν πυλῶνα,
 εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ
 πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν Μαίνη. ἡ δὲ δισχυρί- 15
 ζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ.
 εἶπαν ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν 16
 καὶ ἐξέστησαν. κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγαῶν διηγῆ- 17
 σατο αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς,
 εἶπέν τε Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα.

13 καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέ-
 19 ρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ
 Πέτρος ἐγένετο. Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρῶν
 ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν
 20 ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισαρίαν διέτριβεν. Ἦν

δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ πα-
 ρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ
 κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἤτοῦντο εἰρήνην διὰ τὸ τρέφεσθαι
 21 αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. τακτῇ δὲ ἡμέρα
 [ὁ] Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ
 22 τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς· ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει
 23 Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐ-
 τὸν ἄγγελος Κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ,
 24 καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν. Ὁ δὲ
 λόγος τοῦ κυρίου ἠῤῥαεν καὶ ἐπληθύνετο.

θεοῦ

25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ
 πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συνπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν
 ἐπικληθέντα Μάρκον.

ἐξ Ἱερουσαλήμ
 Ἀβ.†

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προ-
 φῆται καὶ διδάσκαλοι ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλού-
 2 μενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναῆν τε Ἡρώδου
 τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. Λειτουργοῦντων
 δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ
 3 ἅγιον Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ
 ἔργον ὃ προσέκλημαι αὐτούς. τότε νηστεύσαντες καὶ
 προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν.

4 Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος
 κατήλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον,
 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θε-
 οῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάν-
 6 νην ὑπηρέτην.

Διελθόντες δὲ ὄλην τὴν νῆσον
 ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰου-

δαῖον ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς, ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ 7
 Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν
 καὶ Σαῦλον ἐπέζητήσεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἀν- 3
 θίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμη-
 νεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀνθύπατον
 ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεῖς 9
 πνεύματος ἁγίου ἀτεινίσας εἰς αὐτὸν εἶπεν Ὡ πλήρης παν- 10
 τὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ
 πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς τοῦ
 κυρίου τὰς εὐθείας; καὶ νῦν ἰδοὺ χεῖρ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ 11
 ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παρα-
 χρημά τε 12
 χρημα δὲ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων
 ἐζήτει χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός 12
 ἐπίστευσεν ἐκπληττόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον 13
 εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάνης δὲ ἀποχωρήσας
 ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Αὐτοὶ δὲ διελ- 14
 θόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν
 Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
 σαββάτων ἐκάθισαν. μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου 15
 καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυναγωγοὶ πρὸς αὐ-
 τοὺς λέγοντες Ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἔστιν ἐν ὑμῖν λόγος
 παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. ἀναστὰς δὲ Παῦλος 16
 καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν Ἄνδρες Ἰσραηλίται καὶ οἱ
 φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. Ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου 17
 Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν
 ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ μετὰ Βραχίονος
 ἕψηλοῦ ἐζήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου, καί, ὡς τεσσαερακον- 18
 ταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 καθελῶν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατεκληρο- 19
 νόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντή- 20
 κοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ προ-
 φητοῦ. κακεῖθεν ἠτήσαντο βασιλεία, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς 21

καὶ ὡς... ἐρήμῳ,
 καὶ καθελῶν
 Ἀρ.

ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κεῖς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμείν,
 22 ἔτη τεσσεράκοντα· καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν
 Δαυεῖδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας Εὔφρον
 Δαυεῖδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, [ἄνδρα] κατὰ τὴν καρδίαν μου,
 23 ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ
 τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτήρα
 24 Ἰησοῦν, προκηρύξαντος Ἰωάνου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου
 25 αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ. ὡς δὲ
 ἐπλήρου Ἰωάνης τὸν δρόμον, ἔλεγεν Τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε
 26 «εἶναι; οὐκ» εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ
 27 ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξἄπεσταλλή. οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν
 28 σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν, καὶ
 29 ἀναιρεθῆναι αὐτόν· ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ «περὶ αὐτοῦ
 γεγραμμένα», καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνη-
 30 μείον. ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· ὃς ὥφθη ἐπὶ
 31 ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
 32 εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἷτινες [νῦν] εἰσὶ μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν
 33 λαόν. καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς
 πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλή-
 33 ρωκεν τοῖς τέκνοις «ἡμῶν» ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ
 ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ Υἱός μου εἶ ὁ γῶν, ἐγὼ
 34 σήμερον γεγέννηκά σε. ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
 35 ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
 36 εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἷτινες [νῦν] εἰσὶ μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν
 λαόν. καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς
 πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλή-
 37 ρωκεν τοῖς τέκνοις «ἡμῶν» ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ
 ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ Υἱός μου εἶ ὁ γῶν, ἐγὼ
 σήμερον γεγέννηκά σε. ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
 ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
 εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἷτινες [νῦν] εἰσὶ μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν
 λαόν. καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς
 πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλή-
 37 ρωκεν τοῖς τέκνοις «ἡμῶν» ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ
 ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ Υἱός μου εἶ ὁ γῶν, ἐγὼ
 σήμερον γεγέννηκά σε. ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
 ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
 εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἷτινες [νῦν] εἰσὶ μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν
 λαόν. καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς
 πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλή-

εἶναι, οὐκ

ἤτησαν τὸν

γεγραμμένα περὶ
αὐτοῦ

Αρ.†

Αρ.

φθοράν. Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ 38
 τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ πάν- 39
 των ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωυσέως δικαιωθῆναι ἐν
 τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται. βλέπετε οἷν μὴ ἐπέλ- 40
 θῇ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις

Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφα- 41
 νίσθητε,

ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν,
 ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσχητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται
 ἡμῖν.

42.† Ἐξιώντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον 42
 λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. Ἰουδαίους δὲ τῆς 43
 συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν
 σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ, οἵτινες
 προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι
 τοῦ θεοῦ.

τε | ἐρχομένῳ
 κυρίου

Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχε- 44
 δὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ 45
 ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις βλασφημοῦντες.
 παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν 46
 Ἐπιεικῶς ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.
 ἐπειδὴ ἀπωθείσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς
 τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. οὕτω γὰρ 47
 ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος

ἐπεὶ δὲ

Τέθεικά σε εἰς φῶς ἔθνων

•
 κυρίου

τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.
 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαίρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ 48
 θεοῦ, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν
 αἰώνιον· διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς 49
 χώρας. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖ- 50
 κας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως καὶ
 ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ
 ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. οἱ δὲ ἐκτιναξάμε- 51

νοι τὸν κοινορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον,
 52 ὅϊ τε μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

οἱ δὲ

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς
 εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλήσαι οὕτως ὥστε
 2 πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ
 ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς
 3 τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ἴκανὸν μὲν οὖν χρόνον
 διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι
 τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα
 4 γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος
 τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις οἱ δὲ σὺν
 5 τοῖς ἀποστόλοις. ὡς δὲ ἐγένετο ὄρμη τῶν ἐθνῶν τε καὶ
 Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολή-
 6 σαι αὐτούς, συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυ-
 7 καονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, κακέϊ
 8 εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν. Καί τις ἀνὴρ ἀδύνατος

Αρ.

ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς
 9 αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. οὗτος ἤκουεν τοῦ Παύ-
 λου λαλοῦντος· ὃς ἀτεισας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν
 10 τοῦ σωθῆναι εἶπεν μεγάλη φωνῇ Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πό-
 11 δας σου ὀρθός· καὶ ἤλατο καὶ περιεπάτει. οἱ τε ὄχλοι
 ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-
 12 καονιστὶ λέγοντες Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέ-
 13 βησαν πρὸς ἡμᾶς, ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ
 Παῦλον Ἑρμῆν ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου.
 14 ὃ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως ταύρους
 καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας σὺν τοῖς ὄχλοις
 15 ἤθελεν θύειν. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ
 Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἐξεπέδησαν
 αὐτῶν
 εἰς τὸν ὄχλον, κρίζοντες καὶ λέγοντες Ἄνδρες, τί ταῦτα
 ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἀνθρώποι, εὐαγ-
 γελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν
 ἐπὶ θεὸν ζῶντα ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν

καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὅς ἐν ταῖς 16
 παρωχημέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι
 ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφήκεν 17
 ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς
 καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρ-
 δίας ὑμῶν. καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς 18
 ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. Ἐπήλθαν δὲ ἀπὸ 19
 Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους
 καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομί-
 ζοντες αὐτὸν τεθνηκέαι. κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν 20
 αὐτὸν ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον
 ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβῃ εἰς Δέρβην. εὐαγγελισάμενοί 21
 τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρε-
 ψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ [εἰς] Ἀντιόχειαν,
 ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες 22
 ἐμμένειν τῇ πίστει καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς
 εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. χειροτονήσαντες δὲ 23
 αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους προσευξάμενοι μετὰ
 νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκει-
 σαν. καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθαν εἰς τὴν Παμ- 24
 φυλίαν, καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν 25
 εἰς Ἀτταλίαν, κακεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν 26
 ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ
 ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν 27
 ἐκκλησίαν ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν
 καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. διέτριβον δὲ 28
 χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

εἰς τὴν Πέργην

ΚΑΙ ΤΙΝΕΣ ΚΑΤΕΛΘΟΝΤΕΣ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας 1
 ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ
 ἔθει τῷ Μωυσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. γενομένης δὲ 2

στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγῃ τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ πρὸς αὐτοὺς ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν τε Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα παρεδέχθησαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. Ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωυσέως.

Συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι, καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοῦς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, καὶ οὐθέν τι διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστευόμεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κακεῖνοι. Ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. Συμμεῶν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι

Αφ.

οὐδὲν

τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται

Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω

16

καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαγείδ τὴν πεπτω-
κίαν

καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω
καὶ ἀνορθώσω αὐτήν,

ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώ- 17
πων τὸν κύριον,

καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὗς ἐπικέκληται τὸ ὄνομα
μοῦ ἐπ' αὐτούς,

λέγει Κύριος ποιῶν ταῦτα ἄγνωστα ἅπ' αἰῶνος. 18

διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέ- 19
φουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι 20

τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ πνικτοῦ
καὶ τοῦ αἵματος· Μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν 21

τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν
σάββατον ἀναγινωσκόμενος. Τότε ἔδοξε τοῖς 22

ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὄλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ
ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν

τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαβ- 23
βᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γρά-

ψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν

ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι 24
τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς

ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ διεστείλαμεθα, ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις 25
ὁμοθυμαδὸν ἔκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν

τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώποις 26
παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ

κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν 27
καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.

ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπι- 28
τίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες, ἀπέχεσθαι

ἡ γνωστὸν ἀπ' αἰ-
ῶνος [ἔστιν] τῷ
θεῷ τὸ ἔργον αὐ-
τοῦ. †

Αρ.

ἐκλεξαμένους

29 εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε[†]. Ἐρρωσθε.

† φερόμενοι ἐν τῷ
ἀγίῳ πνεύματι †

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατήλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ
31 συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολὴν· ἀνα-
32 γνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰούδας τε καὶ
Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφήται ὄντες, διὰ λόγον πολλοῦ πα-
33 ρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν· ποιήσαντες
δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν
35 πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς.[†] Παῦλος δὲ
καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ διδάσκοντες καὶ
εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ
κυρίου.

*

36 Μετὰ δέ τινος ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος
Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πό-
λιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς
37 ἔχουσιν. Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν
38 Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον· Παῦλος δὲ ἤξίου, τὸν ἀπο-
στάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα
39 αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συνπαραλαμβάνειν τούτον. ἐγένετο
δὲ παροξυσμὸς ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων,
τὸν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς
40 Κύπρον. Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν παρα-
41 δοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, διήρχετο
δὲ τὴν Συρίαν καὶ [τὴν] Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλη-
1 σίας. Κατήνησεν δὲ καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς
Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος,
2 υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς πατρὸς δὲ Ἑλληνοσ, ὃς
ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν·
3 τούτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελεῖν, καὶ λαβὼν
περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς
τόποις ἐκείνοις, ἦδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἑλλήν ὁ

* † ἔδοξεν δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοὺς (v. αὐτοῦ) [. μόνος δὲ Ἰούδας ἐπορεύθη]. †

πατήρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν. Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, 4
 παρεδίδουσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα
 ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύ-
 μοις.

Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησῖαι ἐστεροῦντο τῇ 5
 πίστει καὶ ἐπερίσσεον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

Διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυ- 6
 θέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ
 Ἄσῃ, ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν 7
 Βιθυνίαν πορευθῆναι καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα
 Ἰησοῦ· παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα. 8
 καὶ ὄραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδῶν 9
 τις ἦν ἐστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων Διαβάς
 εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, 10
 εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συνβιβάζοντες
 ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ Τρωάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς 11
 Σαμοθράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν Πόλιν, κακείθεν εἰς 12
 Φιλίππους, ἣτις ἐστὶν ἡ πρώτη τῆς μερίδος Μακεδονίας
 πόλις, κολωνία.

Αρ.†

Ἡμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει
 διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων 13
 ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομιζομεν
 προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθού-
 σαις γυναιξίν. καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρό- 14
 πωλις πόλεως Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἣς
 ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις
 ὑπὸ Παύλου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρε- 15
 κάλεσεν λέγουσα. Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι,
 εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο
 ἡμᾶς.

Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν 16
 προσευχὴν παιδίσκηνην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντή-
 σαι ἡμῖν, ἣτις ἐργασίαν πολλὴν παρέιχεν τοῖς κυρίοις
 αὐτῆς μαντενομένη· αὕτη κατακολουθοῦσα [τῷ] Παύλῳ 17
 καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα. Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δούλοι τοῦ

θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν
 18 σωτηρίας. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονη-
 θείς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν Πα-
 ραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς·
 19 καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι
 ἐξῆλθεν ἢ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενοι τὸν
 Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς
 20 ἄρχοντας, καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν
 Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουν ἡμῶν τὴν πόλιν Ἰουδαῖοι
 21 ὑπάρχοντες, καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν
 22 παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. καὶ συνεπέστη
 ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρῆξαντες αὐτῶν
 23 τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίσειν, Ἐπολλὰς δὲ ἐπιθέντες αὐτοῖς
 24 πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύ-
 λακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ὅς παραγγελίαν τοιαύτην
 λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς
 25 πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσο-
 νύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ἕμουν τὸν θεόν,
 26 ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι. ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο
 μέγας ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου, ἠνεψύ-
 χθησαν δὲ [παρακρήμα] αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ
 27 δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ
 ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς σπασάμενος τὴν
 μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι
 28 τοὺς δεσμίους. ἐφώνησεν δὲ Παῦλος μεγάλη φωνῇ λέγων
 Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν, ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε.
 29 αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσ-
 30 ἔπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ Σίλα, καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω
 31 ἔφη Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; οἱ δὲ εἶπαν
 Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ
 32 ὁ οἶκός σου. καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ ἑοῦ¹ σὺν
 33 πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν
 ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ

Καὶ ἰδόντες

πολλὰς τε

Ἀρ.

κυρίου

ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, ἀναγα- 34
 γών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἡγαλ-
 λιάσατο πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ θεῷ. Ἡμέρας δὲ γενομέ- 35
 νης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες
 Ἐπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δε- 36
 σμοφύλαξ τοὺς λόγους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι Ἐπέσταλ-
 καν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύ-
 εσθε ἐν εἰρήνῃ. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτοὺς Δείραντες 37
 ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρ-
 χοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακὴν· καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλ-
 λουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.
 ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ ῥήματα 38
 ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, καὶ 39
 ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων
 ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς 40
 εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς
 ἀδελφοὺς καὶ ἐξῆλθαν.

Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν 1
 ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγή τῶν Ἰουδαίων.
 κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ 2
 σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοί- 3
 γων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ
 ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός, ὁ 4
 Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. καὶ τινες ἐξ αὐτῶν 4
 ἐπίεισθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ [τῷ] Σίλα,
 τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολὺ γυναικῶν τε
 τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ 5
 προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς πονηροὺς καὶ
 ὄχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ
 οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον·
 μὴ εἰρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς 6
 ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι Οἱ τὴν οἰκουμένην
 ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, οὓς ὑποδέ- 7

Χριστὸς Ἰησοῦς

δεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων
 Καίσαρος πρᾶσσουνσι, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰη-
 8 σοῦν. ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούον-
 9 τας ταῦτα, καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ
 10 τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ
 εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν
 εἰς Βέροϊαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν
 11 Ἰουδαίων ἀπήρσαν· οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσ-
 σαλονίκη, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προ-
 θυμίας, [τὸ] καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντας τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι
 12 ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ
 τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν
 13 οὐκ ὀλίγοι. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης
 Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου
 ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κακεῖ σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες
 14 τοὺς ὄχλους. εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ
 ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε
 15 ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν
 Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς
 τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς
 αὐτὸν ἐξήρσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου,
 παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντος κατείδω-
 17 λον οὔσαν τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ
 τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ
 18 πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. τινὲς δὲ καὶ
 τῶν Ἐπικουριῶν καὶ Στωικῶν φιλοσόφων συνέβαλλον
 αὐτῷ, καὶ τινες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος
 λέγειν; οἱ δὲ Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι·
 19 ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. ἐπιλα-
 βόμενοι δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον Πάγον ἤγαγον, λέγοντες
 Δυναμέθα γινῶναι τίς ἢ καινὴ αὕτη [ἢ] ὑπὸ σοῦ λαλουμένη
 20 διδαχὴ; ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν·

βουλόμεθα οὖν γινῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. Ἰθηναῖοι 21
 δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ἠ-
 καίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. σταθεῖς δὲ 22
 Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔφη Ἄνδρες Ἰθη-
 ναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ·
 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὔροιν 23
 καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο ΑΓΝΩΣΤΩ ΘΕΩ. ὁ οὖν
 ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ 24
 θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος
 οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς
 κατοικεῖ οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεό- 25
 μένος τινος, αὐτὸς διδοῦς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ
 πάντα· ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν 26
 ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὀρίσας προστεταγμένους
 καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, ζητεῖν τὸν 27
 θεὸν εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὔροισιν, καί γε οὐ
 μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ἐν αὐτῷ γὰρ 28
 ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ἡμᾶς
 ποιητῶν εἰρήκασιν

Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν 29
 χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως
 ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὁμοιον. τοὺς μὲν οὖν χρόνους 30
 τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώ-
 ποῖς πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, καθότι ἔστησεν ἡμέραν 31
 ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκογμένην ἐν δικαιοσύνῃ
 ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας
 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ 32
 μὲν ἐχλεύαζον οἱ δὲ εἶπαν Ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου
 καὶ πάλιν. οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν· 33
 τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ 34
 Διονύσιος [ὁ] Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ
 ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

1 Μετὰ ταῦτα χωρισθεῖς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κό-
 2 ρινθον. καὶ εὐρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντι-
 κὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐλληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ
 Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον
 χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσ-
 3 ἦλθεν αὐτοῖς, καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενον παρ' αὐ-
 τοῖς καὶ ἠργάζοντο, ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ.
 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἕπειθὲν
 5 τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας. Ὡς δὲ κατήλθον
 ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχεται
 τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι
 6 τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλα-
 σφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς
 Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἔγώ ἀπὸ
 7 τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. καὶ μεταβὰς ἐκείθεν
 ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομέ-
 νου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.
 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν
 ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες
 9 ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος ἐν νυκτὶ
 δι' ὄραματος τῷ Παύλῳ Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ
 10 σιωπήσῃς, διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται
 σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαὸς ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει
 11 ταύτῃ. Ἐκάθισεν δὲ ἑμιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ διδάσκων ἐν
 12 αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Γαλλίωνος δὲ ἀνθυ-
 πάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ἱερεῖς Ἰουδαῖοι ὁμοθυ-
 13 μαδὸν τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγοντες
 ὅτι Παρὰ τὸν νόμον ἀναπέθει οὗτος τοὺς ἀθρώπους
 14 σέβεσθαι τὸν θεόν. μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν
 τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους Εἰ μὲν
 ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὃ Ἰουδαῖοι, κατὰ
 15 λόγον ἂν ἀνεσχόμεν ὑμῶν· εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ
 λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί·

ἠργάζετο

ἐγὼ ἀπὸ

ὁμοθυμαδὸν οἱ
Ἰουδαῖοι

κριτῆς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. καὶ ἀπήλασεν 16
αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθέ- 17
νην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος·
καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳι ἔμελεν. Ὁ δὲ 18

Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς τοῖς ἀδελφοῖς ἀπο-
ταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα
καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχρεαῖς τὴν κεφαλὴν, εἶχεν
γὰρ εὐχήν. κατήντησαν δὲ εἰς Ἐφεσον, κακείνους κατέ- 19
λιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέ-
ξατο τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα 20
χρόνον μείναι οὐκ ἐπένευσεν, ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπὼν 21
* Ἐπίπαινον ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος ἀνήχθη
ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, καὶ κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβὰς 22
καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν,
καὶ ποιήσας χρόνον τινα ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς 23
τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων πάντας τοὺς
μαθητάς.

Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ 24
γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἐφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν
Κυρίου ταῖς γραφαῖς. οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, 25
καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ
τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάνου. οὗτός 26
τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ· ἀκούσαντες
δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτὸν καὶ
‡ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. Ἐβουλο- 27
μένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαίαν προτρεψάμενοι
οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν·
ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν
διὰ τῆς χάριτος· εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγ- 28
χετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν

* - Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα [et iterum] -

‡ - ἐν δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπιδημοῦντες τινες Κορίνθιοι καὶ ἀκούσαντες αὐτοῦ παρεκάλουν διελθεῖν σὺν αὐ-
τοῖς εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν· συνκατανεύσαντος δὲ αὐτοῦ οἱ Ἐφέσιοι ἔγραψαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ μαθη-
ταῖς ὅπως ἀποδέξωνται τὸν ἄνδρα -

1 Ἰησοῦν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι
 ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἔλθειν
 2 εἰς Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν τινὰς μαθητάς, εἶπέν τε ᾠ πρὸς αὐτοὺς
 Εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν
 3 Ἄλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. Ἐἶπέν τε ᾠ Εἰς
 τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν Εἰς τὸ Ἰωάνου βάπτισμα.
 4 εἶπεν δὲ Παῦλος Ἰωάνης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας,
 τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσω-
 5 σιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθη-
 6 σαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς
 τοῦ Παύλου χεῖρας ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
 7 ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτεον. ἦσαν δὲ οἱ πάντες
 8 ἄνδρες ὡσεὶ δώδεκα. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συνα-
 γωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ
 9 πείθων περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. ὡς δέ τινες ἐσκλη-
 ρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ
 πλήθους, ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς,
 10 καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου†. τοῦτο
 δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν
 Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ
 11 Ἕλληνας. Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχοῦσας ὁ θεὸς
 12 ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενού-
 ντας ἀποφέρεισθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίν-
 θια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύ-
 13 ματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι. Ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ
 τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς
 ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
 λέγοντες Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν Παῦλος κηρύσσει.
 14 ἦσαν δέ τινος Σκενᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο
 15 ποιοῦντες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐ-

ὁ δὲ εἶπεν

† ἀπὸ ὥρας ἕως
δεκάτης†

* †Θέλονται δὲ τοῦ Παύλου κατὰ τὴν ἰδίαν βουλὴν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα ὑποστρέφειν εἰς τὴν Ἀσίαν· διελθὼν δὲ τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἔρχεται εἰς Ἔφεσον, καὶ εὑρὼν τινὰς μαθητάς εἶπεν †

τοῖς τὸν [μὲν] Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
 μαι, ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος 16
 ἐπ' αὐτοὺς ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν κατακυριεύσας
 ἀμφοτέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετρα-
 ματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. τοῦτο δὲ 17
 ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν τοῖς
 κατοικοῦσιν τὴν Ἐφεσον, καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας
 αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
 πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ 18
 ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ πε- 19
 ριέργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον
 ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ
 εὔρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ 20
 κυρίου ὁ λόγος ἠῤῥξανεν καὶ ἴσχυεν.

ΩΣ ΔΕ ΕΠΛΗΡΩΘΗ ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ 21
 πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαίαν πορεύεσθαι
 εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ
 με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν 22
 δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς
 ἐπέσχευεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐγένετο δὲ 23
 κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.
 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς 24
 [ἀργυροῦς] Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην
 ἐργασίαν, οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργά- 25
 τας εἶπεν Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας
 ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον 26
 Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος
 πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ
 οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει 27
 ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγά-

λης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν
 τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὄλη
 28 [ἡ] Ἀσία καὶ [ἡ] οἰκουμένη σέβεται. ἀκούσαντες δὲ καὶ
 γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ[†] ἔκραζον λέγοντες Μεγάλη ἡ
 29 Ἄρτεμις Ἐφεσίων. καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως,
 ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες
 Γαῖον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου.
 30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον οὐκ εἶων
 31 αὐτὸν οἱ μαθηταί· τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ
 φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυ-
 32 τὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον, ἣν
 γὰρ ἡ ἐκκλησία συνεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν
 33 τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβα-
 σαν Ἀλέξανδρον προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων, ὁ δὲ
 Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι
 34 τῷ δῆμῳ. ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν φωνὴ ἐγένετο
 μία ἐκ πάντων ὡσεὶ ἐπὶ ὥρας δύο ἔκραζόντων[†] Μεγάλη ἡ
 35 Ἄρτεμις Ἐφεσίων[†]. καταστείλας δὲ τὸν ὄχλον ὁ γραμ-
 ματεὺς φησιν Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων
 ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὔσαν τῆς
 36 μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; ἀναντιρῆτων οὖν
 ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν
 37 καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας
 τούτους οὔτε ἱεροσούλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν
 38 ἡμῶν. εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται
 ἔχουσιν πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί
 39 εἰσιν, ἐγκαλείωσαν ἀλλήλοις. εἰ δέ τι περαιτέρω ἐπιζη-
 40 τεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ
 κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως ἑπεὶ τῆς σήμερον μη-
 41 δενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος, περὶ οὗ οὐ δυνασόμεθα ἀποδοῦναι
 λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης[†]. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέ-
 λυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμφάμενος

† δραμόντες εἰς τὸ
ἀμφοδον†

ὡς | κρίζοντες

Μεγάλη ἡ Ἄρτε-
μις Ἐφεσίων

Α.†

ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας ἀσπασάμενος
 ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. διελθὼν δὲ τὰ μέρη ²
 ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν
 Ἑλλάδα, ποιήσας τε μῆνας τρεῖς γενομένης ἐπιβουλῆς ³
 αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν
 ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. συνεί- ⁴
 +ἀχρι τῆς Ἀσίας† πετο δὲ αὐτῷ Ὑπάπατρος Πύρρου Βεροιαῖος, Θεσσαλονι-
 κέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκουνδος καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ
 Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τύχικος καὶ Τρόφιμος· οὗτοι δὲ ⁵
 Ἀρ. «προσελθόντες» ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι· ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσα- ⁶
 προελθόντες μεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθο-
 μεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, οὐ
 διεστρίψαμεν ἡμέρας ἑπτὰ. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν ⁷
 σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλος διε-
 λέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινεν τε
 τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ⁸
 ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι· καθεζόμενος δὲ τις ⁹
 νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος
 ὑπνῷ βαθεῖ διαλεγομένου τοῦ «Παύλου ἐπὶ πλείον, κατε-
 νεχθεῖς» ἀπὸ τοῦ ὑπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ
 ἦρθη νεκρός. καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ ¹⁰
 μὴ θορυβεῖσθαι συνπεριλαβὼν εἶπεν «Μὴ θορυβεῖσθε», ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ
 ἐν αὐτῷ ἐστίν. ἀναβὰς δὲ [καί] κλάσας τὸν ἄρτον καὶ ¹¹
 γευσάμενος ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς οὕτως
 ἐξῆλθεν. ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν ¹²
 οὐ μετρίως. «Ἡμεῖς δὲ «προελθόντες» ἐπὶ τὸ ¹³
 πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀνα-
 λαμβάνειν τὸν Παῦλον, οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν μέλ-
 λων αὐτὸς πεζεύειν. ὥς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ¹⁴
 ἀναλαβόντες αὐτὸν ἦλθομεν εἰς Μιτυλήνην, κακεῖθεν ἀπο- ¹⁵
 πλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς Χίου, τῇ
 ἐσπέρα | †καὶ μεί- δὲ «ἐτέρα» παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἔχομένη ἦλθομεν
 ναντες ἐν Τρωγυ- εἰς Μίλητον· κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεύσαι τὴν ¹⁶
 λίῳ τῆ†

Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἔσπευδεν γὰρ εἰ δυνατόν εἶη αὐτῷ τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον μετεκαλέ-
 18 σατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. ὡς δὲ παρεγένοντο
 πρὸς αὐτὸν εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐπίστασθε ἀπὸ πρώτης
 ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν
 19 πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης
 ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάν-
 20 των μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· ὡς οὐδὲν ὑπε-
 στειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ
 21 διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, διαμαρτυρόμενος
 Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ
 22 πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν[†]. καὶ νῦν ἰδοὺ δεδε-
 μένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν
 23 αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώς, πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ
 ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ
 24 θλίψεις με μένουσιν· ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν
 ψυχὴν τιμίαν ἐμαντῷ ὡς ἁτελειώσω[†] τὸν δρόμον μου καὶ
 τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρ-
 25 τύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν
 ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς
 26 πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν· διότι
 μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς εἰμι
 27 ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων, οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ
 28 ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. προσέχετε
 ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ
 ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
 29 θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου[†]. ἐγὼ
 οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς
 30 εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, καὶ ἐξ ὑμῶν [αὐτῶν]
 ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀπο-
 31 σπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν· διὸ γρηγορεῖτε, μνημο-

Αρ.

Χριστόν

τελειῶσαι

Αρ.†

νεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ
 δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ³²
 ὑμᾶς τῷ κυρίῳ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ
 οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμέ-
 νοις πᾶσιν. ἀργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ³³
 ἐπεθύμησα· αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεΐαις μου καὶ τοῖς ³⁴
 οὔσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρετήσαν αἱ χεῖρες αὐται. πάντα ὑπέδειξα ³⁵
 ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθε-
 νούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ὅτι
 αὐτὸς εἶπεν Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.
 καὶ ταῦτα εἰπὼν θείς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς ³⁶
 προσηύξατο. ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ³⁷
 ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλου
 αὐτόν, ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει ὅτι ³⁸
 οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. πρόεπεμ-
 πον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

ἡμᾶς, ἀποσπασθέν-
 τες ἀπ' αὐτῶν

+ καὶ Μύρα +

ἡμᾶς ἐξαρτίσαι

Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐ- ¹
 τῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς
 τὴν Ῥόδον, κακείθεν εἰς Πάταρα· καὶ εὐρόντες πλοῖον ²
 διαπερῶν εἰς Φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀναφάναντες ³
 δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν
 εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον, ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον
 ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθη- ⁴
 τὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ
 ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα.
 ὅτε δὲ ἐγένετο ἕξαρτίσαι ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ⁵
 ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ
 τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ
 τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι ἀψησασάμεθα ἀλλήλους, ⁶
 καὶ ἐνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς
 τὰ ἴδια. Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ ⁷
 Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι
 τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. τῇ δὲ ⁸

ἐπαύριον ἐξελθόντες ἦλθαμεν εἰς Καισαρίαν, καὶ εἰσελ-
 θόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντος ἐκ
 9 τῶν ἑπτὰ ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες
 10 τέσσαρες πάρθενοι πρόφητεύουσαι. Ἐπιμενόντων δὲ ἡμέ-
 ρας πλείους κατηλθὲν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης
 11 ὀνόματι Ἄγαβος, καὶ ἔλθων πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην
 τοῦ Παύλου δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν
 Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ
 ζώνη αὕτη οὕτως δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλῆμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
 12 παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἔθνῶν. ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα,
 παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν
 13 αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. τότε ἀπεκρίθη [ὁ] Παῦλος Τί
 ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ
 γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ
 14 ἐτόίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. μὴ
 πειθομένον δὲ αὐτοῦ ἠσυχάσαμεν εἰπόντες· Τοῦ κυρίου τὸ
 θέλημα γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνο-
 16 μεν εἰς Ἱεροσόλυμα· συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ
 Καισαρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί
 17 τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς
 18 Ἱεροσόλυμα ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ
 ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες
 19 τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς
 ἐξηγεῖτο καθ' ἕνα ἑκάστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν
 20 διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν
 θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες
 εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες
 21 ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν· κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ
 ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωυσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη
 πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα
 22 μηδὲ τοῖς ἔθνεσιν περιπατεῖν. τί οὖν ἐστίν; πάντως ἀκού-

Αρ.

σονται ὅτι ἐλήλυθας. τούτο οὖν ποιήσον ὃ σοι λέγομεν· 23
 εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχήν ἔχοντες ἄφ' ἑαυτῶν.
 τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς καὶ δαπάνησον 24
 ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλὴν, καὶ γνώσονται
 πάντες ὅτι ὦν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδὲν ἔστιν, ἀλλὰ
 στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. περὶ δὲ τῶν 25
 πεπιστευκότων ἔθνῶν ἡμεῖς ἄπεστείλαμεν κρίναντες φυ-
 λάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν
 καὶ πορνείαν. τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ 26
 ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν,
 διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ
 ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά.

Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ 27
 τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον
 πάντα τὸν ὄχλον καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, κρά- 28
 ζοντες Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ
 ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου
 τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἑλλήνας
 εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον
 τούτον. ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον 29
 ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγα-
 γεν ὁ Παῦλος. ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συν- 30
 δρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶλκον
 αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.
 Ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ 31
 τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συνχύνεται Ἰερουσαλήμ, ὃς ἐξαιτῆς 32
 ἄπεστέιλων στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν
 ἐπ' αὐτούς, οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώ-
 τας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. τότε ἐγγίσας ὁ 33
 χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσει
 δυσί, καὶ ἐπνυθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν πεποικῶς· ἄλλοι 34
 δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ
 γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον ἐκέλευσεν ἄγεσθαι

ἐφ'

ἐπεστείλαμεν

λαβὼν

35 αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀνα-
 36 βαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν
 37 κράζοντες Αἴρε αὐτόν. Μέλλων τε εἰσαγά-
 σθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ

Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη Ἑλληνιστὶ
 38 γινώσκεις; οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν
 39 τετρακισχιλίων ἀνδρᾶς τῶν σικαρίων; εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος
 Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας,

οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι
 40 λαλήσαι πρὸς τὸν λαόν. ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος
 ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ,
 πολλῆς δὲ ἰσχυρῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραϊδὶ

γενομένης ἰσχυρῆς

1 διαλέκτῳ λέγων Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ
 2 μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας.— ἀκούσαντες δὲ ὅτι
 τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς μᾶλλον παρέσχον
 3 ἡσυχίαν. καὶ φησιν— Ἐγὼ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημέ-

νος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει
 ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ
 ἀκρίβειαν τοῦ πατρῷου νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ
 4 καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον, ὡς ταύτην τὴν ὁδὸν
 ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς

5 ἀνδρᾶς τε καὶ γυναῖκας, ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι
 καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμε-
 νος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην ἄξων
 καὶ τοὺς ἐκέϊσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμω-

6 ρηθῶσιν. Ἐγένετο δὲ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ
 Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περι-
 7 στράψαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ, ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ
 ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις;

8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην Τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς ἐμέ Ἐγὼ
 9 εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ

οὐδὲν ἔβλεπον

ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ
λαλοῦντός μοι. εἶπον δέ Τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος 10
εἶπεν πρὸς με Ἀναστάς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κακεῖ σοι
λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. ὡς δὲ 11
[οὐκ ἐνέβλεπον] ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγω-
γούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν.
Ἀνανίας δέ τις ἀνὴρ εὐλαβῆς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυροῦμε- 12
νος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἔλθων πρὸς 13
ἐμὲ καὶ ἐπιστάς εἶπέν μοι Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον·
καγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν Ὁ 14
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θέλημα
αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ, ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους 15
ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστάς 16
βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου ἐπικαλεσάμενός
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερου- 17
σαλήμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν
ἐκστάσει καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι Σπεῦσον καὶ ἔξελθε 18
ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονται σου μαρ-
τυρίαν περὶ ἐμοῦ. καγὼ εἶπον Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται 19
ὅτι ἐγὼ ἡμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς
τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἐξεχύνετο τὸ αἶμα Στε- 20
φάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἡμην ἐφεστὼς καὶ
συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων
αὐτόν. καὶ εἶπεν πρὸς με Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη 21
μακρὰν [ἔξαποστελῶ] σε. Ἦκουον δὲ αὐτοῦ 22
ἄχρι τούτου τοῦ λόγου καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέ-
γοντες Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον, οὐ γὰρ καθῆκεν
αὐτὸν ζῆν. κραυγαζόντων τε αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ 23
ἱμάτια καὶ κοινορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα ἐκέλευσεν 24
ὁ χιλιάρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἶπας
μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτὸν ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως
ἐπεφώνουν αὐτῷ. ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμάσι 25

ἀποστελῶ

εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἕξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων Τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ Λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖός εἶ; ὁ δὲ ἔφη Ναί. ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλιάρχος Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώς.

Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἔλυσε αὐτόν, καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. ἀνίστας δὲ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστώσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν Τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκοιμημένε· καὶ σὺ κᾶθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρεστώτες εἶπαν Τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; ἔφη τε ὁ Παῦλος Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σοὺ οὐκ ἐρεῖς κακῶς. Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν κρίνομαι. τοῦτο δὲ αὐτοῦ Ἰαλοῦντος ἔγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μῆτε ἀγγελον μῆτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς

τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος

ἐγὼ | εἰπόντος | ἐπέτεσεν

μὲν

τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο
 λέγοντες Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ·
 εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος—. Πολλῆς δὲ ¹⁰
 γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ
 ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν
 ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν ¹¹ εἰς τὴν παρεμβο-
 λήν. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος ¹¹
 εἶπεν Θάρσει, ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱεροουσα-
 λὴμ οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι. ¹² Γε-
 νομένης ¹² ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι
 ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν
 ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. ἦσαν δὲ πλείους ¹³
 τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι·
 οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέ- ¹⁴
 ροις εἶπαν Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδεὶς
 γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. νῦν οὖν ¹⁵
 ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως
 καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν
 ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσειν
 αὐτὸν ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς ¹⁶
 τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν παραγενόμενος καὶ
 εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ.
 προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ¹⁷
 εἶφη Τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, ἔχει
 γὰρ ἀπαγγεῖλαί τι αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ¹⁸
 ἦγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησιν Ὁ δέσμιος Παῦλος
 προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίαν ἄγα-
 γεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαι σοι. ἐπιλαβόμενος δὲ ¹⁹
 τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν
 ἐπυνθάνετο Τί ἐστίν ὁ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; εἶπεν δὲ ²⁰
 ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον
 τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλον τι
 ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ· σὺ οὖν μὴ πεισθῆς ²¹

νεανίσκου

αὐτοῖς, ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους
 τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν
 μήτε πίνειν ἕως οὐδ' ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἔτοιμοι
 22 προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ὁ μὲν οὖν χιλίαρ-
 χος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι
 23 ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. Καὶ προσκαλεσάμενός
 τινας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν Ἐτοιμάσατε στρατιώ-
 τας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἰππεῖς
 ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας
 24 τῆς νυκτός, κτήνη τε παραστήσαι ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν
 25 Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, γράψας
 26 ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον Κλαύδιος Λυσίας
 27 τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον
 συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναρῆσθαι
 ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην, μαθὼν
 28 ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν, βουλόμενός τε ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν
 δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ [κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν].
 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν,
 30 μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. μνη-
 θείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσσεσθαι ἐξαυτῆς
 31 ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν
 πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται
 κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον
 32 ἤγαγον διὰ νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα· τῇ δὲ ἐπαύριον
 ἔασαντες τοὺς ἰππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ ὑπέστρεψαν εἰς
 33 τὴν παρεμβολήν· οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρίαν
 καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ
 34 τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας
 35 ἐπαρχείας ἐστὶν καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας Διακού-
 σομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατηγοροί σου παραγένωνται·
 κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τῷ Ἡρῳδοῦ φυλάσσεσθαι
 αὐτόν.

Αφ.

Αφ.

Αφ.

τψ

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας

μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. κλη- 2
 θέντος δὲ [αὐτοῦ] ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέ-
 γων Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων
 γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντη τε 3
 καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης
 εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε ἐνκόπτω, παρακαλῶ 4
 ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπεικίᾳ. εὐρόντες γὰρ 5
 τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινούντα στάσεις πᾶσι τοῖς
 Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην πρωτοστάτην τε τῆς
 τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως, ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειρασεν βεβη- 6
 λῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνα- 8
 κρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦ-
 μεν αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες 9
 ταῦτα οὕτως ἔχειν. Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος νεύσαντος αὐτῷ 10
 τοῦ ἡγεμόνος λέγειν Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ
 ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπολο-
 γοῦμαι, δυναμένου σου ἐπιγνῶναι, ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι 11
 ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνησῶν εἰς Ἱερου-
 σαλήμ, καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα διαλεγό- 12
 μενον ἢ ἐπίστασιν ποιούντα ὄχλου οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς
 οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, οὐδὲ παραστήσαι δύνανταί σοι περὶ 13
 ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι ὅτι 14
 κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἴρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πα-
 τρώϊ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς
 ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν 15
 καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι
 δικαίων τε καὶ ἀδίκων· ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσ- 16
 κοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους
 διὰ παντός. δι' ἐτῶν δὲ πλείονων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς 17
 τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, ἐν αἷς εὐρόν με 18
 ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου,
 τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι 19

Αρ.

20 καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ, — ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπά-
 21 τωσαν τί εὔρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου ἢ
 περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἐστὼς ὅτι
 Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν.
 22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ
 περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπας Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος κατα-
 23 βῆ διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς· διαταξάμενός τῷ ἑκατον-
 τάρχη τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κω-
 24 λύνειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ. Μετὰ δὲ
 ἡμέρας τινας παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ
 ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαία μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ
 25 ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. δια-
 λεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ
 κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπε-
 κρίθη· Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακα-
 26 λέσομαί σε· ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται [αὐτῷ]
 ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος
 27 ὠμίλει αὐτῷ. Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν
 διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέ-
 σθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

Αρ.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἑπαρχείᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας
 2 ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίας, ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ
 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου,
 3 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ ὅπως
 μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες
 4 ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη
 τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισαρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν
 5 ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησὶν, δυνατοὶ
 συνκαταβάντες εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον κατηγορεῖ-
 6 τωσαν αὐτοῦ. Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας
 οὐ πλείους ὀκτῶ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισαρίαν, τῇ
 ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον

ἐπαρχεῖω

ἀχθῆναι· παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περίεστησαν αὐτὸν οἱ 7
 ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ
 βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξει,
 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι Οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν 8
 Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον.
 ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι ἀπο- 9
 κριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς
 ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος 10
 Ἐστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι.
 Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.
 εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραι- 11
 τοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἔστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν
 μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικα-
 λουμαι. τότε ὁ Φῆστος συνλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου 12
 ἀπεκρίθη Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρά πορεύσῃ.

Αρ.†

Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς 13
 καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρίαν ἄσπασάμενοι τὸν
 Φῆστον. ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος 14
 τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων Ἀνὴρ
 τίς ἐστιν καταλελιμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ 15
 γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς
 καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ
 καταδίκην· πρὸς οὓς ἀπεκρίθη ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥω- 16
 μαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορού-
 μενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγοροὺς τόπον ἄτε 17
 ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν
 ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος τῇ ἐξῆς καθίσας
 ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ οὗ 18
 σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ
 ὑπενόουν ἄπονηρῶν, ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισι- 19
 δαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκό-
 τος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν 20
 περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς

πονηράν

21 Ἱεροσόλυμα κάκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου
 ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ
 διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐ-
 22 τὸν πρὸς Καίσαρα. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον Ἐβου-
 λόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Αὔριον, φησίν,
 23 ἀκούσῃ αὐτοῦ. Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ
 Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ
 εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν τε χιλιάρχοις καὶ
 ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως καὶ κελεύσαντος τοῦ
 24 Φῆστου ἤχθη ὁ Παῦλος. καὶ φησιν ὁ Φῆστος Ἀγρίππα
 βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε
 τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἑνέτυχέν μοι
 25 ἐν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν
 μηκέτι. ἐγὼ δὲ κατελαβόμεν μὴδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου
 πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν
 26 ἔκρινα πέμπειν. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ
 οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ
 σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης
 27 σῶν τί γράψω· ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον
 1 μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι. Ἀγρίππας δὲ πρὸς
 τὸν Παῦλον ἔφη Ἐπιτρέπεται σοι ἕπερ σεαυτοῦ λέγειν.
 2 τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο Περὶ πάν-
 των ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
 ἡγῆμαι ἑμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολο-
 3 γεῖσθαι, μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ
 Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως
 4 ἀκοῦσαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου ἐκ νεότητος τὴν
 ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν τε Ἱεροσολύμοις
 5 ἴσασι πάντες Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν
 θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς
 6 ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι
 7 τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν

ἐνέτυχόν

περὶ

καταντήσειν

πολλούς

ἐν ἑκτενεΐα νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει ἵκαταν-
 τήσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασι-
 λεῦ· τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς 8
 ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα 9
 Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι· ὁ καὶ 10
 ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ
 ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν
 λαβὼν, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, καὶ 11
 κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς
 ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς
 ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. Ἐν οἷς πορευόμενος 12
 εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν
 ἀρχιερέων ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, 13
 οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με
 φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους· πάντων τε καταπε- 14
 σόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν πρὸς με
 τῇ Ἑβραϊῶν διαλέκτῳ Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις;
 σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. ἐγὼ δὲ εἶπα Τίς εἶ, 15
 κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις·
 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στήθι ἐπὶ τοῦς πόδας σου· εἰς τοῦτο 16
 γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρετήν καὶ μάρτυρα
 ὦν τε εἰδές με ὦν τε ὀφθήσομαί σοι, ἐξαιρουμένός σε 17
 ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὔς ἐγὼ ἀποστέλλω
 σε ἀνοῖξαι ὀφθαλμοῦς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκό- 18
 τοῦς εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν,
 τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλήρον ἐν τοῖς
 ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, 19
 οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ἀλλὰ τοῖς ἐν 20
 Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις, πᾶσάν τε τὴν χώ-
 ραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν
 καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα
 πράσσοντας. Ἔνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν 21
 τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. ἐπικουρίας οὖν τυχῶν 22

τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυρό-
 23 μενος μικρῶ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προ-
 φῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωυσῆς, εἰ παθη-
 τὸς ὁ χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει
 24 καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Ταῦ-
 τα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ φη-
 σὶν Μαΐνη, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μαῖνίαν
 25 περιτρέπει. ὁ δὲ Παῦλος Οὐ μαίνομαι, φησὶν, κράτιστε
 Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγ-
 26 γομαι. ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν[†]
 παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτὸν[†] τούτων οὐ
 27 πείθομαι οὐθέν, οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.
 πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι
 28 πιστεύεις. ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον Ἐν ὀλίγῳ
 29 ἄν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ
 ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι
 30 τοιοῦτους ὁποῖος καὶ ἐγώ εἰμι παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τού-
 31 των. Ἄνστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμῶν ἦ
 τε Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς, καὶ ἀναχωρήσαν-
 τες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου
 32 ἦ δεσμῶν ἄξιον[†] πρᾶσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. Ἀγρίππας
 δὲ τῷ Φῆστῳ ἔφη Ἀπολελῦσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος
 οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

καὶ
αὐτόν τι

Αρ.†

ἄξιόν τι

1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν,
 παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καὶ τινας ἑτέρους δεσμώτας
 2 ἑκατοντάρχη ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. ἐπιβάν-
 τες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυντηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ
 τὴν Ἀσίαν τόπους ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου
 3 Μακεδόνοιο Θεσσαλονικέως· τῇ τε ἑτέρα κατήχθημεν εἰς
 Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος
 ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν.

-1 δι' ἡμερῶν δεκά-
πεντε-

κάκειθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ 4
 τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν 5
 Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες [†] κατήλθαμεν εἰς
 Μύρρα τῆς Λυκίας. Κάκεϊ εὐρῶν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον 6
 Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς
 αὐτό. ἐν ἰκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις 7
 γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέ-
 μου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, μόλις τε 8
 παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον
 Καλοὺς Λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασέα. Ἰκα- 9
 νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς
 τοῦ πλοῦς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι,
 παρήγει ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ 10
 ὑβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ
 τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσθθαι
 τὸν πλοῦν. ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ 11
 ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπέιθέτο ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις.
 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν 12
 οἱ πλείονες ἔθεντο βουλήν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴ πως δύ-
 ναιτο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα
 τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. Ὑπο- 13
 πνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκῆναι
 ἄραυτες ἄσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ' οὐ πολὺ 14
 δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος
 Εὐρακύλων· συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμέ- 15
 νου ἀντοφθαλμῆν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. νησίον 16
 δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Καῦδα ἰσχύσαμεν μόλις
 περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, ἣν ἄραυτες βοηθείαις 17
 ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν
 Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο.
 σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, 18
 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν. 19
 μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας 20

Αρ.

21 ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιη-
 ρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. Πολλῆς τε ἀσιτίας
 ὑπαρχούσης τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν
 Ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγασθαι
 ἀπὸ τῆς Κρήτης κέρδησαί τε τὴν ὑβρίν ταύτην καὶ τὴν
 22 ζημίαν. καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν, ἀποβολὴ γὰρ
 23 ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου· παρέστη
 γάρ μοι ταύτη τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὐ εἰμί, ᾧ καὶ λατρεύω,
 24 ἄγγελος λέγων Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παρα-
 στήναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέον-
 25 τας μετὰ σοῦ. διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεῖώ γὰρ τῷ θεῷ
 26 ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. εἰς νῆσον
 27 δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. Ὡς δὲ τεσσαρεσκαί-
 δεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ
 μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται ἵνα προσάγειν τινα αὐτοῖς
 28 χώραν. καὶ βολίσαντες εὗρον ὄργυιᾶς εἴκοσι, βραχὺ δὲ
 διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὄργυιᾶς δεκα-
 29 πέντε· φοβούμενοί τε μὴ πού κατα τραχεῖς τόπους ἐκπέ-
 σωμεν ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας ἤρχοντο
 30 ἡμέραν γενέσθαι. Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ
 τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν
 προφάσει ὡς ἐκ πύργου ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν,
 31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις
 Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ
 32 δύνασθε. τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς
 33 σκάφης καὶ εἶασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα
 ἡμελλεν γίνεσθαι παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλα-
 βεῖν τροφῆς λέγων Τεσσαρεσκαίδεκάτῃ σήμερον ἡμέραν
 προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, μὴθὲν προσλαβόμενοι·
 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς, τοῦτο γὰρ πρὸς
 τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξ
 35 ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολείται. εἶπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν
 ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας

προσαχεῖν

Αρ. ἤρξατο ἐσθίειν. εὐθυμοὶ δὲ γινόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ ³⁶
 προσελάβοντο τροφῆς. ἡμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ ³⁷
διακόσται πλοίῳ ἄς ἑβδομήκοντα ἕξ. κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκού- ³⁸
 φίζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.
 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον ³⁹
 δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ
ἐξῶσαι δύναιντο ἔκσωσαι τὸ πλοῖον. καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόν- ⁴⁰
 τες εἶον εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν
 πηδαλιῶν, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖ-
 χον εἰς τὸν αἰγιαλόν. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθά- ⁴¹
 λασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα
 ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας.
 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ⁴²
 ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· ὁ δὲ ἑκατον- ⁴³
 τάρχης βουλόμενος διασωθῆναι τὸν Παῦλον ἐκώλυσε αὐτοὺς
 τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν
 ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, καὶ τοὺς λοι- ⁴⁴
 πούς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν οὓς δὲ ἐπὶ τινῶν τῶν ἀπὸ τοῦ
 πλοίου· καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνων ὅτι Μελιτήνη ἡ ¹
 νῆσος καλεῖται. οἳ τε βάρβαροι παρείχαν οὐ τὴν τυχού- ²
 σαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν, ἄψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο
 πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ἕτερον τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψύχος.
 συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλήθος καὶ ³
 ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα
 καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδαν οἱ βάρβαροι κρεμά- ⁴
 μενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον
 Πάντως φοιεὺς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὃν διασωθέντα ἐκ
 τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. ὁ μὲν οὖν ἀποτινά- ⁵
 ξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· οἱ δὲ προσε- ⁶
 δόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω
 νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκόντων καὶ θεωρούντων
 μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον

7 αὐτὸν εἶναι θεόν.

Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς ἡμέρας τρεῖς[†] φιλοφρόνως ἐξένισεν. ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἰάσατο αὐτόν. τούτου δὲ γενομένου [καὶ] οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθετο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

τρεῖς ἡμέρας

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροις. 12 καὶ καταθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας 13 τρεῖς, ὅθεν περιελόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἦλθο- 14 μεν εἰς Ποτιόλους, οὗ εὐρόντες ἀδελφούς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτὰ. καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώ- 15 μην ἦλθαμεν. κακεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ 16 ἔλαβε θάρσος. Ὅτε δὲ εἰσῆλθαμεν εἰς Ῥώμην, ἔπετράπη τῷ Παύλῳ[†] μένειν καθ' ἑαυτὸν[†] σὺν τῷ φυλάσ-
σοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

* | † ἔξω τῆς παρεμβολῆς †

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῷοις δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολύσαι διὰ τὸ μηδε- 19 μίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς

* † ὁ ἐκατόνταρχος παρέδωκεν τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῳ, τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη †

τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. διὰ ταύτην οὖν τὴν 20
 αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι, εἵνεκεν
 γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περικείμεαι.
 οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ 21
 ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν
 ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν.
 ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς, περὶ μὲν γὰρ 22
 τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν ὅτι πανταχοῦ
 ἀντιλέγεται. Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθαν 23

πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυ-
 ρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ
 Ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωυσέως καὶ τῶν προφητῶν ἀπὸ
 πρωτῆ ἕως ἑσπέρας. Καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις 24
 οἱ δὲ ἠπίστουν, ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους 25
 ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἐν ὅτι Καλῶς
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου
 πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν λέγων 26

Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπὸν

Ἄκοῦ ἄκούσετε καὶ οὐ μὴ σὴνητε,

καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε·

ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τοῦτου, 27

καὶ τοῖς ὤσιν βαρέως ἤκογσαν,

καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αἰτῶν ἐκάμмыσαν·

μή ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς

καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσῳσιν

καὶ τῆ καρδίᾳ σὴνωσιν καὶ ἐπιστρέψῳσιν·

καὶ ἴασωμαι αἰτοῖς.

γνωστὸν οὖν ὑμῖν ἔστω ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο 28
 τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

Αρ.

Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὄλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπε- 30
 δέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτὸν, κηρύσσων 31
 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου
 Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΠΕΤΡΟΥ Α

ΠΕΤΡΟΥ Β

ΙΩΑΝΟΥ Α

ΙΩΑΝΟΥ Β

ΙΩΑΝΟΥ Γ

ΙΟΥΔΑ

ΙΑΚΩΒΟΥ

1 **ΙΑΚΩΒΟΣ** θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος
ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

2 Πᾶσαν χαρὰν ἠγάσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς
3 περιπέσητε ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν
4 τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν· ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον
τέλειον ἐχέτω, ἵνα ᾗτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ
5 λειπόμενοι.

Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας,
αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ μὴ ὄνει-
6 δίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ· αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν
διακρινόμενος, ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσ-
7 σης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ· μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄν-
8θρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεται τι παρὰ τοῦ «κυρίου» ἀνὴρ

κυρίου,

9 δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Καυ-
10 χάσθω δὲ [ὁ] ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, ὁ δὲ
πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου πα-
11 ρελεύσεται. ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξή-
ρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ
εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπόλετο· οὕτως καὶ ὁ πλού-
12 σιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

Μα-
κάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος
λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς
13 ἀγαπῶσιν αὐτόν. μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι Ἄπο

θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ θεὸς ἀπειραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς 14
 ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· εἶτα ἡ ἐπι- 15
 θυμία συλλαβοῦσα τίκει ἀμαρτίαν, ἡ δὲ ἀμαρτία ἀποτε-
 λεσθεῖσα ἀποकुεῖ θάνατον. Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου 16
 ἀγαπητοί. πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον 17
 ἄνωθὲν ἐστίν, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων,
 παρ' ᾧ οὐκ ἐνὶ παραλλαγῇ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. βου- 18
 ληθεῖς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς
 ἀπαρχὴν τινα τῶν ἁαυτοῦ κτισμάτων.

ἑαυτοῦ

Ἰστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος 19
 ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς
 εἰς ὀργὴν, ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργά- 20
 ζεται. διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσεΐαν 21
 κακίας ἐν πραῦτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνά-
 μενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου 22
 καὶ μὴ ἀκροαταὶ μόνον παραλογιζόμενοι ἑαυτοῦς. ὅτι εἴ 23
 τις ἀκροατὴς λόγου ἐστίν καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν
 ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν
 ἐσόπτρῳ, κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν καὶ 24
 εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον 25
 τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς
 ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακά-
 ριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς 26
 εἶναι μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν ἁαυτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν
 καρδίαν ἁαυτοῦ, τούτου μάταιος ἢ θρησκευία. θρησκευία 27
 καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν,
 ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
 ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

αὐτοῦ

αὐτοῦ

Χριστοῦ,

Ἄδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν 1
 πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἁαυτοῦ τῆς δόξης; ἐὰν 2
 γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος

ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθη δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ
 3 ἐσθῆτι, ἐπιβλέψατε δὲ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα
 τὴν λαμπρὰν καὶ εἶπητε Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ
 πτωχῷ εἶπητε Σὺ στῆθι ἢ κάθου ἐκεῖ ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν
 4 μου, ἵνα οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλο-
 5 γισμῶν πονηρῶν; Ἄκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.
 οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους
 ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο
 6 τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν.
 οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλ-
 7 κουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ
 8 καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; εἰ μέντοι νόμον
 τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν Ἀγαπήσεις τὸν
 9 πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· εἰ δὲ προσω-
 πολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ
 10 νόμου ὡς παραβάται. Ὅστις γὰρ ὄλον τὸν νόμον τηρή-
 11 σῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἐνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος. ὁ γὰρ
 εἰπὼν Μὴ μοιχεύῃς εἶπεν καὶ Μὴ φονεύῃς· εἰ δὲ
 οὐ μοιχεύεις φονεύεις δέ, γεγονός παραβάτης νόμου.
 12 οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας
 13 μέλλοντες κρίνεσθαι. ἢ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιή-
 14 σαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. Τί
 ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν ἔργα
 15 δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἢ πίστις σῶσαι αὐτόν; ἐὰν
 ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς
 16 ἐφημέρου τροφῆς, εἶπη δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν Ὑπάγετε
 ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δώτε δὲ
 17 αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί ὄφελος; οὕτως καὶ
 ἢ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστίν καθ' ἑαυτήν.
 18 ἀλλ' ἐρεῖ τις Σὺ πίστιν ἔχεις καὶ γὰρ ἔργα ἔχω. δείξον
 μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, καὶ γὰρ σοὶ δείξω ἐκ
 19 τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. σὺ πιστεύεις ὅτι εἰς θεὸς
 ἐστίν; καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ

ἐκεῖ ἢ κάθου

διεκρίθητε . . . . .
..... πονηρῶν.

ἔχεις;

ὁ θεὸς ἐστίν

φρίσσουν. θέλεις δὲ γινῶναι, ὧ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ ²⁰
πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή ἐστίν; Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ²¹
ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν
γίον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θύσιαστήριον; βλέπεις ὅτι ἡ πίστις ²²
συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις
ἐτελειώθη, καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα Ἐπί- ²³
στευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς
δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. ὁράτε ὅτι ἐξ ἔρ- ²⁴
γων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον.
ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαῦβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ²⁵
ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα;
ὥσπερ [†] τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, οὕτως ²⁶
καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστίν.

γάρ

Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ¹
ὅτι μείζον κρίμα λημψόμεθα· πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαν- ²
τες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς
χαλιναγωγῆσαι καὶ ὄλον τὸ σῶμα. εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς ³
χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι
αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὄλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν· ἰδοὺ ⁴
καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν
ἐλαυνόμενα, μεταγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἡ
ὄρμη τοῦ εὐθύνοντος βούλεται· οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα ⁵
μικρὸν μέλος ἐστίν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ
ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει· καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ⁶
ἀδικίας ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ
σπιλοῦσα ὄλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς
γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. πᾶσα γὰρ ⁷
φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίω
δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ· τὴν ⁸
δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων· ἀκατάστα-
τον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν ⁹
τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς
ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· ἐκ τοῦ ¹⁰

αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρῆ,
 11 ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. μήτι ἢ πηγὴ ἐκ τῆς
 12 αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; μὴ δύναται,
 ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε
 13 ἀλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ. Τίς σοφὸς καὶ ἐπι-
 στήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ
 14 ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας. εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε
 καὶ ἐριθίαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύ-
 15 δεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνω-
 θεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης·
 16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν
 17 φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή
 ἐστίν, ἔπειτα εἰρηλική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστή ἐλέους
 18 καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος· καρπὸς δὲ
 δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν,
 ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευσόμενων ἐν τοῖς μέλεσιν
 2 ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· ἴφονεύετε καὶ ζηλοῦτε, φονεύετε.
 καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε
 3 διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε,
 διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανή-
 4 σητε. μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου
 ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστίν; ὅς ἐάν οὖν βουλευθῆ φίλος εἶναι
 5 τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. ἢ δοκεῖτε ὅτι
 κενῶς ἡ γραφὴ λέγει Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα
 6 ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν; μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν· διὸ
 λέγει Ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται ταπεινοῖς
 7 δὲ δίδωσιν χάριν. Ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ
 8 τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· ἐγγίσατε τῷ θεῷ,
 καὶ ἐγγίσει ὑμῖν. καθαρῖσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ
 9 ἀγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. ταλαιπωρήσατε καὶ πενήθη-
 σατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μετατραπήτω
 10 καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν· ταπεινώθητε ἐνώπιον Κυρίου,

λέγει; πρὸς.....
 .....ἡμῖν; μείζονα
 v. λέγει; πρὸς....
 ...ἡμῖν, μείζονα

μεταστραφήτω

καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, 11
 ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμον καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον
 κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητῆς νόμου ἀλλὰ κριτῆς. εἰς ἔστιν νο- 12
 μοθέτης καὶ κριτῆς, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ
 δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

*
 θελήση
 ὑμῶν ὡς πύρ·
 ὑμῶν

Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες Σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα 13
 εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ
 ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν· οἷτινες οὐκ ἐπίστασθε 14
 ἴης αὔριον ποία ἢ ζωὴ ὑμῶν· ἀτμίς γάρ ἐστε πρὸς ὀλίγον
 φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς 15
 Ἐὰν ὁ κύριος θελήῃ, καὶ ζήσομεν καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ
 ἐκεῖνο· νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονίαις ὑμῶν· πᾶσα 16
 καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν· εἰδότε οὖν καλὸν ποιεῖν 17
 καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν. Ἄγε 1
 νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς τάλαι-
 πωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις· ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέση- 2
 πεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, ὁ χρυσὸς 3
 ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύ-
 ριον ὑμῶν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πύρ·
 ἐθελσάγρισατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις· ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν 4
 ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος
 ἀφ' ἡμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ
 ὦτα Κυρίου Σαβαώθ εἰσελήλυθαν· ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς 5
 γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν
 ἡμέρᾳ σφαγῆς· κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· 6
 οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῶν;

Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ 7
 κυρίου· ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς
 γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ προΐμιον καὶ ὕμιμον.

* τὰ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἢ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμίς ἐστε ἢ

8 μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν,
 9 ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. μὴ στενάζετε,
 ἀδελφοί, κατ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ κριθήτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς
 10 πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆς
 κακοπαθίας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἱ
 11 ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου. ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς
 ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος
 Κυρίου εἶδετε, ὅτι πολὺσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ
 12 οἰκτίρμων. Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ
 ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον
 τινα ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τό Ναί ναὶ καὶ τό Οὐ οὐ,
 13 ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε. Κακοπαθεῖ τις ἐν
 14 ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. ἀσθενεῖ τις
 ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλη-
 σίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες ἐλαίῳ ἐν
 15 τῷ ὀνόματι [τοῦ κυρίου]· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει
 τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· καὶ ἁμαρτίας
 16 ἢ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλή-
 λοις τὰς ἁμαρτίας καὶ ἑξομολογεῖσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως
 17 ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. Ἦλείας
 ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο
 τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς
 18 τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς
 ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.
 19 Ἀδελφοί μου, εἰάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῆ ἀπὸ τῆς ἀλη-
 20 θείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, ἑνωσέτω ὅτι ὁ ἐπι-
 στρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν
 αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

Κύριος

εὐχεσθε

ἔδωκεν ὑετὸν

ἑνωσέτω

ἐκ θανάτου αὐτοῦ

ΠΕΤΡΟΥ Α

ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρε-
 πιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας,
 Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας, κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν
 ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος
 Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς
 ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,
 εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον,
 τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ
 φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοιμὴν ἀποκα-
 λυφθῆναι ἐν καιρῷ ἰσχύει. ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον
 ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα τὸ
 ἄπολλυμένον διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζόμενον εὐρεθῆ εἰς ἔπαινον
 καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὃν
 οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρῶντες πιστεύοντες
 δὲ ἀγαλλιᾶτε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῃ καὶ δεδοξασμένῃ, κομι-
 ζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως σωτηρίαν ψυχῶν. Περὶ
 ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφηῆται οἱ περὶ
 τῆς εἰς ἡμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, ἔραυνῶντες εἰς τίνα
 ἢ ποῖον καιρὸν ἔδηλον τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προ-
 μαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ
 ταῦτα δόξας· οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ
 διηκόνουν αὐτά, ἀλλ' ἵνα ἡμῖν διὰ τῶν εὐαγγε-

Αρ.†

ἐδηλοῦτο

αὐτὰ ἃ

λισαμένων ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ,
εἰς ᾧ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν,
νήφοντες τελείως, ἐλπίζατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν
14 ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ
συνσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπι-
15 θυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ
16 ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, διότι γέγραπται
17 [ὅτι] Ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος. καὶ εἰ πατέρα ἐπι-
καλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκά-
στου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀνα-
18 στραφῆτε· εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ,
ἐλγτρώθητε ἐκ τῆς ματαιίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαρα-
19 δότου, ἀλλὰ τιμῆ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου
20 Χριστοῦ, προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου,
21 φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς τοὺς
δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα
22 εἶναι εἰς θεόν.

Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν
τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον ἐκ
23 καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, ἀναγεγεννημένοι
οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου
24 ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος· διότι

πάσα σὰρξ ὡς χόρτος,

καὶ πάσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου·

ἐξηράνθη ὁ χόρτος,

καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν·

25 τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

1 τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς. Ἄ-

ποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ Ἵπό-

2 κρισιν¹ καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, ὡς ἀρτιγέν-

νητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν

3 αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, εἰ ἐγεγασθε ὅτι χριστός

ὑποκρίσεις

ὁ κύριος. πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀν- 4
 θρώπων μὲν ἀποδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν
 ἔντιμον καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομείσθε οἶκος 5
 πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνεύγκαι πνευματικὰς
 θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· διότι 6
 περιέχει ἐν γραφῇ

Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον ἐκλεκτὸν ἀκρογωνι-
 αῖον ἔντιμον,

καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ κατακλιθῆ.

ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δὲ λίθος 7
 ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη
 εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ 8
 πέτρα σκανδάλογ· οἱ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦν-
 τες· εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασι- 9
 λειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν,
 ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς
 καλῶσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἳ ποτε οὐ λαὸς 10
 νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδή- 11
 μοις ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρα-
 τεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· τὴν ἀναστροφήν ὑμῶν ἐν τοῖς 12
 ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα, ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς
 κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσι
 τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον· 13
 εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ 14
 πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν ἔπαινον δὲ ἀγαθο-
 ποιῶν· (ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποι- 15
 οῦντας φιμοῖν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν)
 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας 16
 τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι. πάντας τιμῆσατε, 17
 τὴν ἀδελφότητα ἀγαπάτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα

18 τιμάτε. Οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ
 φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπεικείσιν
 19 ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις εἶ διὰ συνείδησιν
 20 θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως· ποῖον γὰρ κλέος
 εἶ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγα-
 21θοποιῶντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ
 22θεῷ. εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν
 ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολου-
 23θήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ· ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν
 οὐδὲ εἰρήθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· ὃς λοιδο-
 24ρου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀγτόσ
 ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς
 ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ
 25 μῶλωπι ἰάθητε. ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι,
 ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν

ὑμῶν

1 ψυχῶν ὑμῶν. Ὅμοίως γυναῖκες ὑποτασσόμεναι
 τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα ἔῃ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ διὰ
 2 τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται
 3 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνήν ἀναστροφήν ὑμῶν.
 4 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἐξώθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως
 χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς
 5 καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ ἡσυχίου καὶ πραέως
 πνεύματος, ὃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. οὕτως γὰρ
 6 ποτε καὶ αἱ ἁγίαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμου
 7 ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς Σάρρα
 ὑπήκουεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενή-
 8θητε τέκνα ἁγαθοποιῶσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν
 πτόησιν. Οἱ ἄνδρες ὁμοίως συνιοκῶντες κατὰ
 γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες
 τιμὴν, ὡς καὶ ἡ συνκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ
 8 ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν. Τὸ δὲ τέ-
 λος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὖσπλαγ-

καὶ

πραέως καὶ ἡσυ-
 χίου

(ὡς.....καλοῦσα,
 ἧς.....τέκνα,)

συνκληρονόμοι
 ταῖς προσευχαῖς

χοι, ταπεινόφρονες, μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ 9
ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας τοῦναντίον δὲ εὐλογοῦντες,
ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν 10
καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς

παγσάτω τὴν γλώσσαν ἀπὸ κακοῦ
καὶ χεῖλη τοῦ μὴ λαλήσαι δόλον,
ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, 11
ζητήσάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν.

ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους 12
καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν,
πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιῶντας κακά.

Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ 13
γένησθε; ἀλλ' εἰ καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. 14
τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε,
κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 15
ἔτοιμοι αἰετὸς πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον
περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραύτητος καὶ φόβου,
συνειδήσιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε κατα- 16
σχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ
ἀναστροφὴν. κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιῶντας, εἰ θέλοι τὸ 17
θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιῶντας. ὅτι καὶ Χρι- 18

ἔπαθεν

στὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἠπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων,
ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ
ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι· ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύ- 19
μασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασιν ποτε ὅτε ἀπεξεδέ- 20
χετο ἢ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευα-
ζομένης κιβωτοῦ εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί,
διεσώθησαν δι' ὕδατος. ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει 21

Αρ.†

βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου ἀλλὰ συνειδήσεως
ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὃς ἔστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν ὑποταγέντων 22
αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων. Χρι- 1

Αρ.

στοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν
 2 ὀπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, εἰς
 τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν
 3 ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρε-
 ληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι,
 πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις,
 4 κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρίαις. ἐν ᾧ ξενί-
 ζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας
 5 ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· οἱ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ
 6 ἑτοίμως κρίνοντι ζῶντας καὶ νεκρούς· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ
 νεκροῖς εὐηγγελίσθη ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπου
 σαρκὶ ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ
 8 νήψατε εἰς προσευχάς· πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην
 ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλήθος ἁμαρτιῶν·
 9 φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἀνευ γογγυσμοῦ· ἕκαστος καθὼς
 10 ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ
 11 οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ· εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια
 θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός· ἵνα
 ἐν πᾶσιν δοξάζεται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν
 ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς
 πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος,
 13 ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαί-
 ρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε
 14 ἀγαλλιώμενοι. εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακά-
 ριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς
 15 ἀναπαύεται. μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ
 16 κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· εἰ δὲ ὡς
 Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ
 17 ὀνόματι τούτου. ὅτι [ὁ] καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα
 ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ

ἀμαρτίας

Αρ.

τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; καὶ εἰ ὁ 18
 δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ [δέ] ἄσεβης καὶ ἁμαρτωλὸς
 ποῦ φανεῖται; ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα 19
 αὐτῶν τοῦ θεοῦ πιστῶ κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἔν
 ἀγαθοποιίᾳ.

Πρεσβυτέρους οὖν ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτε- 1
 ρος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς
 μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός, ποιμάνετε 2
 Ἀρ. τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκου-
 σίως, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως, μηδ' ὡς κατακυ- 3
 ριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου·
 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράν- 4
 τινον τῆς δόξης στέφανον. Ὅμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε 5
 πρεσβυτέροις. Πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην
 ἐγκομβώσασθε, ὅτι [ὁ] θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται
 ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.

Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα 6
 ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, πᾶσαν τὴν μέριμναν ἡμῶν ἐπιρί- 7
 ψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν. Νήψατε, 8
 γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυό- 9
 τινὰ μενος περιπατεῖ ζητῶν ἑκαταπιεῖν· ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ ἐν
 τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
 ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. Ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, 10
 τῷ ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν ἁριστῷ,
 ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει.
 αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. 11

Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογιζομαι, 12
 δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην
 εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ· εἰς ἣν στητέ. Ἀσπάζεται 13
 ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱὸς
 μου. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. 14

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β

1 ἘΣΙΜΩΝ ΠΕΤΡΟΣ δούλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ
 Χριστοῦ τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ
 2 τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις
 ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ πληθυνθείῃ ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ
 3 Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας
 δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης
 διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἑαυτὸν ἡμεῖς
 4 ἀρετῆς, δι' ὧν τὰ τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν ἐπαγγέλματα
 δεδωρήται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύ-
 5 σεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ
 φθορᾶς. καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδῆν πάσαν παρεισενέ-
 6 καντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν
 δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκρά-
 7 τειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ
 ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελ-
 8 φίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην· ταῦτα γὰρ ὑμῖν
 ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργούς οὐδὲ ἀκάρπους
 9 καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπί-
 γνωσιν· ᾧ γὰρ μὴ ἀρεστίαν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων,
 λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν.
 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδιάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν
 κλήσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ
 11 πταισῆτέ ποτε· οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται
 ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν
 καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΣΥΜΕΩΝ

ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ορε-
 τῇ ἡμῖν καὶ μέγιστα

ἀμαρτημάτων

Αρ.

Διὸ μελλήσω αἰεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, ¹²
 καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας.
 δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, ¹³
 διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει, εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστὶν ἡ ¹⁴
 ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν
 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι· σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ¹⁵
 ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖ-
 σθαι. οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἑξακολουθήσαντες ¹⁶
 ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύ-
 ναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου
 μεγαλειότητος. λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ ¹⁷
 δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρε-
 ποῦς δόξης Ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν, εἰς
 ὃν ἐγὼ εὐδόκησα, — καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ¹⁸
 ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθείσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει.
 καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ¹⁹
 ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ,
 ἕως οὗ ἡμέρα διαυγασῆ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς
 καρδίαις ὑμῶν· τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι πᾶσα ²⁰
 προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται, οὐ γὰρ ²¹
 θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφητεία ποτέ, ἀλλὰ ὑπὸ
 πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι.

Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ¹
 ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν
 αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην
 ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινήν ἀπώλειαν· καὶ ²
 πολλοὶ ἑξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς
 ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται· καὶ ἐν πλεονεξίᾳ ³
 πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπα-
 λαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. εἰ γὰρ ⁴
 ὁ θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειροῖς
 ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, καὶ ⁵

ἀρχαίον κόσμον οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύ-
 νης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας,
 6 καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας κατέκρινεν,
 7 ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβέσιν θετικῶς, καὶ δίκαιον Λῶτ
 καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀνα-
 8 στροφῆς ἐρύσατο,— βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐνκα-
 9 τοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνό-
 10 τηρεῖν, μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ
 πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονούντας. τολμηταί,
 11 αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν, βλασφημοῦντες, ὅπου ἄγγε-
 λοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν
 12 [παρὰ Κυρίῳ] βλάσφημον κρίσιν. οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα
 γεγεννημένα φυσικὰ εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦ-
 σιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρῆσονται,
 13 ἀδικούμενοι μισθὸν ἀδικίας· ἠδονὴν ἠγοούμενοι τὴν ἐν
 ἡμέρᾳ τρυφήν, σπῖλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς
 14 ἀπάταις αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς ἔχοντες
 μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπάστους ἁμαρτίας, δελεά-
 ζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονε-
 15 ξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα, ἑκαταλείποντες εὐθείαν ὁδὸν
 ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ
 16 Βεῶρ ὅς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν
 ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ
 φθεγξάμενον ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.
 17 οὗτοι εἰσιν πηγαὶ ἀνυδροὶ καὶ ὀμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλα-
 18 νόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. ὑπέρογκα
 γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις
 σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας τοὺς ἐν
 19 πλάνῃ ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμε-
 νοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ἥ γάρ τις ἦτη-
 20 ται, τούτῳ δεδούλωται. εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα

δ

ἀγάταις

καταλιπόντες

Βεῶρ | μισθὸν
ἀδικίας ἠγάπησαν

ἡμῶν

τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου[†] καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἠττώνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. κρείττον γὰρ²¹ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς· συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας²² ΚΨΩΝ ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καὶ Ὑς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

συνεστῶτα

Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ¹ ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων ² προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι ἐλεύ- ³ σονται ἐπ' ἔσχατων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαίκται κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι καὶ λέγον- ⁴ τες Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι ⁵ οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος ἴσυνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ⁶ ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπόλετο· οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ ⁷ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. Ἐν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ⁸ ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κγρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. οὐ βραδύνει Κύριος τῆς ⁹ ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτῆτα ἠγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τις ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. Ἦξει δὲ ἡμέρα Κυρίου ¹⁰ ὡς κλέπτῃς, ἐν ἣ ὁ οὐρανοὶ ροιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα εὐρεθήσεται. Τούτων οὕτως πάντων λυομένων ¹¹

Αρ.†

ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν [ὑμᾶς] ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς
 12 καὶ εὐσεβείαις, προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρου-
 σίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι
 13 λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα ἴθήκεται· καινοῦς
 δὲ οὐρανοῦς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ
 14 προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. Διό,
 ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ
 15 ἀμόμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, καὶ τὴν τοῦ κυρίου
 ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἠγείσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγα-
 πητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ
 16 σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ἐπιστολαῖς λαλῶν
 ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα,
 ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς
 17 λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. Ὑμεῖς
 οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῆ
 τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου
 18 στηριγμοῦ, ἀξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου
 ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἢ δόξα καὶ
 νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

Αρ.†

ΙΩΑΝΟΥ Α

Ο ΗΝ ΑΠ' ΑΡΧΗΣ, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἐωράκαμεν τοῖς 1
 ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψη-
 λάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς, — καὶ ἡ ζωὴ ἐφανε- 2
 ρώθη, καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν
 ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ
 ἐφανέρωθη ἡμῖν, — ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν ἀπαγ- 3
 γέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡ-
 μῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς
 καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ταῦτα 4
 γράφομεν ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἡ πεπληρωμένη.

ὑμῶν

Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ 5
 καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία
 οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ οὐδεμία. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι 6
 κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶ-
 μεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· ἐὰν δὲ ἐν 7
 τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτὸς ἔστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινω-
 νίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ
 αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. Ἐὰν εἴπωμεν 8
 ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλή-
 θεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας 9
 ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶν καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρ-
 τίας καὶ καθαρῖσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. Ἐὰν εἴπω- 10
 μεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ
 λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Τεκνία μου, 1
 ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν τις ἁμάρτη,

παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν
 2 δίκαιον, καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν
 ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ ἴδιον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου
 3 τοῦ κόσμου. Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν
 4 αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. ὁ λέγων ὅτι
 Ἔγνων αὐτόν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν ψεύστης
 5 ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· ὅς δ' ἂν
 τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ
 θεοῦ τετελείωται. Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ
 6 ἐσμὲν· ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος
 περιεπάτησεν καὶ αὐτὸς περιπατεῖν.

μόνων

7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντο-
 λὴν παλαιὰν ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ
 8 ἐστίν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε. πάλιν ἐντολὴν καινὴν
 γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν,
 ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη
 9 φαίνει. Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.
 10 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάν-
 11 δαλον ἔν αὐτῷ οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ

οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ

12 τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Γράφω ὑμῖν, τεκνία,
 ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
 13 γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς·
 γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρὸν.
 14 ἔγραψα ὑμῖν, παιδιά, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα·
 ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς·
 ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε καὶ ὁ λόγος
 [τοῦ θεοῦ] ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρὸν.
 15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις
 ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς
 16 ἐν αὐτῷ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς

σαρκός καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν· καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία 17 [αὐτοῦ], ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Αφ.

Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι 18 ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκωμεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. ἐξ ἡμῶν 19 ἐξήλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐξ ἡμῶν ἦσαν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ 20 τοῦ ἁγίου· ὄϊδατε πάντες— οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἶ- 21 δατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἶδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. Τίς ἐστίν 22 ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν 23 πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. Ὑμεῖς ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν ἐν 24 ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ [ἐν] τῷ πατρὶ μενεῖτε. καὶ αὕτη ἐστίν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων 26 ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ μένει 27 ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρειαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστίν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μένετε ἐν αὐτῷ. Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα 28 ἐὰν φανερωθῇ σχῶμεν πάρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυρθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός 29 ἐστίν, γινώσχετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

ὑμᾶς, ἀλλὰ τὸ ...
.....ψεῦδος·

καὶ

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ ἵνα
 τέκνα θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἔσμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος
 2 οὐ γινώσκει ἡμᾶς ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. Ἀγαπητοί, νῦν
 τέκνα θεοῦ ἔσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερῶθη τί ἐσόμεθα. οἶδα-
 3 μεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψί-
 4 μεθα αὐτόν καθὼς ἔστιν. καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα
 ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός
 5 ἔστιν. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνο-
 6 μίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἔστιν ἡ ἀνομία. καὶ οἴδατε ὅτι
 ἐκεῖνος ἐφανερῶθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν
 7 αὐτῷ οὐκ ἔστιν. πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει·
 πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἐώρακεν αὐτόν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
 8 Ἐκείνος ἔστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· ὁ ποιῶν τὴν
 ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος
 9 ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερῶθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵνα λύσῃ
 τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. Πᾶς ὁ γεγεννημένος
 10 ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
 μένει, καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέν-
 11 νηται. ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ
 τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην
 οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
 12 αὐτοῦ. ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
 ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· οὐ καθὼς Καὶν ἐκ τοῦ πονηροῦ
 13 ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος
 ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ
 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
 14 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν
 ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει
 15 ἐν τῷ θανάτῳ. πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ ἄν-
 16θρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος
 ἐν αὐτῷ μένουσαν. Ἐν

Παιδεία

ἑαυτοῦ

ἑαυτῷ

τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θείναι. ὡς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ 17 κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἢ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ 18 τῇ γλώσσει ἀλλὰ ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. Ἐν 19 τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμ- προσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὴν καρδίαν ἡμῶν ὅτι ἐὰν κατα- 20 γινώσκῃ ἡμῶν ἢ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρ- δίας ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα. Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία 21 μὴ καταγινώσκῃ, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, καὶ 22 ὁ ἂν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα ἡπιστεύσωμεν 23 ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. καὶ ὁ τηρῶν τὰς 24 ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

πιστεύωμεν

Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκι- 1 μάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευ- δοπροφητῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. Ἐν 2 τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμο- λογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἡληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ ἡμὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐκ 3 τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστίν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκήκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἡδη. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νε- 4 νικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ· αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ 5 κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ 6

ἐληλυθέναι

λύει

τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ
θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ
8 γινώσκει τὸν θεόν. ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι
9 ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ
θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν
10 ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ἐν τούτῳ
ἐστίν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήκαμεν τὸν θεόν,
ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐ-
11 τοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ἀγα-

πητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλο-
12 μεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται.
ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ
13 ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. ἐν τούτῳ γινώ-
σκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ
14 πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα
καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτήρα

15 τοῦ κόσμου. ὃς ἐὰν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς [Χριστός]
ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς
16 ἐν τῷ θεῷ. Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν
τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. Ὁ θεὸς
ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει
17 καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ [μένει]. Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ
ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμέν
18 ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,
ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ
φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται
19 ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγά-
20 πησεν ἡμᾶς. ἐὰν τις εἴπῃ ὅτι Ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ

ἠγαπήσαμεν

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῆ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἐώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἐώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. καὶ ταύτην τὴν 21 ἐντολήν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾶ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ χριστὸς ἐκ τοῦ 1 θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν τούτῳ γινώ- 2 σκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ποιῶμεν· αὕτη γάρ 3 ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν, καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, ὅτι πᾶν τὸ 4 γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν· τίς ἐστὶν [δὲ] ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι 5 Ἰησοῦς ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν 6 δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι ἴμόνον ἄλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστὶν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα 7 καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἶμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσι. εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ 9 μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν 10 ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων ἴψω θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ αὕτη 11 ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ὁ θεὸς ἡμῖν, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. ὁ ἔχων 12 τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν 13 ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖς πιστεύουσιν εἰς

Αρ.

μόνω

Αρ.

Αρ.

αὐτῷ | Αρ.†

14 τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία
 ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ
 15 θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. καὶ ἐὰν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει
 ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ
 16 ἠτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ
 δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον.
 ἐστὶν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα
 17 ἐρωτήσῃ. πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἐστὶν ἁμαρτία
 18 οὐ πρὸς θάνατον. Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεν-
 νημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ
 τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ.
 19 οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ
 20 πονηρῷ κείται. οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἦκει, καὶ
 δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἄληθινόν· καὶ
 ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ.
 21 οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. Τεκνία,
 φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ἀληθινόν,

ΙΩΑΝΟΥ Β

Ἑλλέκτη Κυρία

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις 1
αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος
ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὴν 2
ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς
τὸν αἰῶνα· ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ 3
θεοῦ πατρός, καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός,
ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Ἐχάρην λίαν ὅτι εὔρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπα- 4
τοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ
πατρός. καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν 5
γράφων σοι καινὴν ἀλλὰ ἣν εἶχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περι- 6
πατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή ἐστίν,
καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήτε. ὅτι 7
πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθαν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολο-
γοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν
ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ 8
ἀπολέσητε ἃ ἠργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολά-
βητε. πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ 9
χριστοῦ θεοῦ οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ
τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς 10
καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν
εἰς οἰκίαν καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ 11
χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

Αρ.

Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ 12
χάρτου καὶ μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς
καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ Ἑμῶν 1
πεπληρωμένη ᾗ. Ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς 13
σου τῆς ἐκλεκτῆς.

ἡμῶν

ΙΩΑΝΟΥ Γ

1 Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαίῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ
3 ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοοῦταί σου ἡ ψυχὴ. ἐχάρην γὰρ λίαν
ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ,
4 καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. μειζοτέραν τούτων
οὐκ ἔχω «χάριν», ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ
5 περιπατοῦντα. Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν

χαράν

6 ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τοῦτο ξένους, οἳ ἐμαρτύρη-
σαν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιή-
7 σεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος
8 ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. ἡμεῖς
οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ
γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

9 Ἐγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν
10 Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω,
ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυα-
ρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς
ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει
καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγα-
θοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν
12 θεόν. Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς
τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι
ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστίν.

13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος
14 καὶ καλάμου σοι γράφειν· ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν,
15 καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομέν. Εἰρήνη σοι. ἀσπά-
ζονται σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ

Αρ.†
 ΙΟΥΔΑΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώ- 1
 βου, τοῖς ἔν θεῷ πατρὶ ἡγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ
 τετηρημένοις κλητοῖς· ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη 2
 πληθυνθείη.

Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν 3
 περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας ἀνάγκην ἔσχον γράψαι
 ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ
 τοῖς ἁγίοις πίστει. παρεισεδύησαν γάρ τινές ἄνθρωποι, οἱ 4
 πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν
 τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν
 μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνού-
 μενοι.

Αρ.† | Ἰησοῦς
 Αρ.†

Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας 5
 ἀπαξ ἅπαντα, ὅτι ἸΚύριος] λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας
 τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπόλεσεν, ἀγγέλους 6
 τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολι-
 πόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας
 δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· ὡς Σύδομα καὶ 7
 Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὁμοιον τρόπον
 τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς
 ἐτέρας, πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχου-
 σαι.

Αρ.

Ὅμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐννυπιαζόμενοι 8
 σάρκα μὲν μαινοῦσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ
 βλασφημοῦσιν. Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ 9
 διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωυσεῶς σώ-
 ματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας,

10 ἀλλὰ εἶπεν Ἐπιτιμήσαι σοὶ Κύριος. Οὗτοι δὲ ὅσα
 μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς
 11 τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται· οὐαὶ
 αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Καὶν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ
 τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ
 12 Κορὲ ἀπώλοντο. οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπι-
 λάδες συννευχοῦμενοι, ἀφόβως ἐλαττοῦσιν ποιμαίνοντες,
 νεφέλαι ἀνυδροὶ ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα
 13 φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δις ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα, κύματα
 ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύναις, ἀστέ-
 ρες Ἰσταντα οἷς ὁ ζῶφος τοῦ σκοτίου εἰς αἰῶνα τετήρη-

πλάνητες οἷς ζῶ-
 φος

14 ται. Ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἑβδομος
 ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνώχ λέγων Ἰδοὺ ἦλθεν Κύριος ἐν ἀγίαις
 15 μυριάσιν ἀγγέλων, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξει
 πάντας τοὺς ἀσεβεῖς περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας
 αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν
 16 ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. Οὗ-
 τοί εἰσιν γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας
 αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα,
 θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προει-
 ρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 18 Χριστοῦ· ὅτι ἔλεγον ὑμῖν Ἐπ' ἐσχάτου χρόνου ἔσονται
 ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν
 19 ἀσεβειῶν. Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦ-
 20 μα μὴ ἔχοντες. Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες
 ἑαυτοὺς τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν πνεύματι ἀγίῳ
 21 προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε προσ-
 δεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 22 εἰς ζωὴν αἰώνιον. Καὶ οὓς μὲν ἔλεατε διακρινομένους
 23 σώζετε ἐκ πύρου ἀρπάζοντες, οὓς δὲ ἔλεατε ἐν φόβῳ,
 μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον
 χιτῶνα.

Ap.†

Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταιστούς καὶ ²⁴
στήσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμόμους ἐν ἀγαλ-
λιάσει μόνῳ θεῷ σωτήρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ²⁵
τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία
πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς
αἰῶνας· ἀμήν.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

1 ΠΑΥΛΟΣ δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, Χριστοῦ Ἰησοῦ
2 ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ ὃ προεπηγγείλατο διὰ
3 τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα,
4 τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγιοσύ-
νης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου
5 ἡμῶν, δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπα-
κοὴν πίστεως ἐν πάσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
6 αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
7 πάσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· Ἀρ.
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλ-
9 λεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός,
ὃ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
10 υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖαν ὑμῶν ποιῶμαι πάν-
τοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος εἶ πως ἤδη ποτὲ
εὐδοωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν
12 πνευματικόν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, τοῦτο δὲ ἐστὶν
συνπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως

ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι 13
πολλάκις προσθέμην ἔλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθη ἄχρι
τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς
καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἐλληνσίν 14

Ar. τε καὶ βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί·
οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγ- 15
γελίσασθαι. οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον, δύναμις 16
γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ
τε [πρῶτον] καὶ Ἑλληνι· δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ 17
ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται
'Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ 18
πάσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν
ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν 19
ἐστὶν ἐν αὐτοῖς, ὃ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφάνέρωσεν. τὰ 20
γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν
νοούμενα καθοράται, ἧ τε αἰδίου αὐτοῦ δύναμις καὶ
θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, διότι γνόντες 21
τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἠψυχάριστησαν, ἀλλὰ
ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη
ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμω- 22
ράνθησαν, καὶ ἠλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ 23
ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν
καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν.

Διὸ παρέδωκεν 24
αὐτοὺς ὃ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν
εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν
αὐτοῖς, οἵτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ 25
ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ
τὸν κτίσαντα, ὃς ἐστὶν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.
Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὃ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· 26
αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν
εἰς τὴν παρὰ φύσιν, ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν 27
φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει

αὐτῶν εἰς ἀλλήλους ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν, τὴν ἀσχημο-
 σύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς
 28 πλάνης αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς
 οὐκ ἔδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδω-
 κεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθή-
 29 κοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ Ἰσχυρία πλεονεξία
 κακία, μεστοὺς φθόνου φόβου ἔριδος δόλου κακοηθίας,
 30 ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφά-
 νους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,
 31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀνελεήμονας· οἵτινες
 32 τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἔπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
 πράσσουντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν
 ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς ἑαυτῶν πράσσουντι.

κακία ἰσχυρία πλε-
 ονεξία ἢ ἰσχυρία
 κακία πλεονεξία

ἐπιγνώσκοντες |
 Αρ. †

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ
 γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις, τὰ γὰρ αὐτὰ
 2 πράσσεις ὁ κρίνων· οἴδαμεν ὅτι ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ
 ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.
 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα
 πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ
 4 θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνο-
 χῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ
 5 χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει; κατὰ δὲ τὴν
 σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις
 6 σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιο-
 7 κρισίας τοῦ θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα
 7 αὐτοῦ· τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ
 8 τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· τοῖς δὲ ἐξ
 9 ἐριθίας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ
 9 ὀργὴν καὶ θυμὸν, θλίψιν καὶ στενοχωρίαν, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν
 ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶ-
 10 τον καὶ Ἑλλήνου· δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ
 11 ἔργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι· οὐ
 12 γὰρ ἐστὶν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ. Ὅσοι

γὰρ

γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ἔσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμον κριθήσονται· οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ 15 νόμου δίκαιοι παρὰ [τῷ] θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται. ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ 14 τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος· οἷτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν 15 ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συνμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ἐν ἧ ἡμέρᾳ ἡ κρίνει ὁ θεὸς τὰ κρυπτά 16 τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

ἡμέρα ἢ ἡμέρα
ὅτε κρίνει
Ἰησοῦ Χριστοῦ

Εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ 17 καυχᾶσαι ἐν θεῷ καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεις 18 τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, πέποιθάς τε 19 σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευ- 20 τὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ, — ὁ οὖν διδάσκων 21 ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσό- 22 μενος τὰ εἰδῶλα ἱεροσυλεῖς; ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς 23 παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; τὸ γὰρ ὄνομα 24 τοῦ θεοῦ δι' ἡμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον 25 πράσσης· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν. ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιο- 26 ματα τοῦ νόμου φυλάσση, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; καὶ κρίνει ἢ ἐκ φύσεως ἀκρο- 27 βυστία τὸν νόμον τελούσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου. οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ 28 Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἢ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομῆ· ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν 29 πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ. Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰου- 1 δαίου, ἢ τίς ἢ ὠφελία τῆς περιτομῆς; πολὺ κατὰ πάντα 2

Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, 19
 ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος
 τῷ θεῷ· διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιοθήσεται πᾶσα 20
 σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.
 νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυ- 21
 ρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, δικαιοσύνη δὲ 22
 θεοῦ διὰ πίστεως [Ἰησοῦ] Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύ-
 οντας, οὐ γὰρ ἐστὶν διαστολή. πάντες γὰρ ἤμαρτον καὶ 23
 ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ 24
 αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
 ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ 25
 αὐτοῦ αἵματι εἰς ἐνδειξίν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν
 πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ 26
 θεοῦ, πρὸς τὴν ἐνδειξίν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν
 καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιούντα τὸν ἐκ
 πίστεως Ἰησοῦ. Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξε- 27
 κλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ
 νόμου πίστεως. λογιζόμεθα ἄρα δικαιοῦσθαι πίστει ἄ- 28
 θρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς ἴδιον; 29
 οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, εἴπερ εἰς ὁ θεός, ὃς δικαιώσει 30
 περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.
 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ 31
 νόμον ἰσχύνομεν.

Αρ.

τῆς

Αρ.

οὖν

μόνων

εὐρηκέναι

Τί οὖν ἐροῦμεν Ἰσραὴλ τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ 1
 σάρκα; εἰ γὰρ Ἰσραὴλ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα· 2
 ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν, τί γὰρ ἡ γραφή λέγει; Ἐπίστευ- 3
 σαν δὲ Ἰσραὴλ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς
 δικαιοσύνην. τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται 4
 κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, 5
 πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιούντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ
 πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην, καθάπερ καὶ Δαυεὶδ λέγει 6
 τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιο-
 σύνην χωρὶς ἔργων

7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκα-
 λύθησαν αἱ ἁμαρτίαι,

8 μακάριος ἀνὴρ ὁ ὧν οὐ μὴ λογίσχται Κύριος ἁμαρ-
 τῶν.

9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν
 ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ

10 πίστις εἰς δικαιοσύνην. πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ
 ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκρο-

11 βυστίᾳ· καὶ σημεῖον ἔλαβεν ἡ περιτομῆς, σφραγίδα τῆς
 δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι

12 εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς [τὴν] δικαιοσύνην, καὶ πατέρα
 περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ ἡ καὶ τοῖς

13 πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. Οὐ γὰρ διὰ νόμον ἡ
 ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρο-

14 νόμον αὐτὸν εἶναι κόσμον, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως·
 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ

15 κατήρηται ἡ ἐπαγγελία. ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται,
 οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις.

16 Διὰ
 τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν
 ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον

17 ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, (ὅς ἔστιν πατὴρ πάντων
 ἡμῶν, καθὼς γέγραπται ὅτι Πατέρα πολλῶν ἔθνῶν

18 τέθεικά σε,) κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποι-
 οῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα· ὅς

19 παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν
 πατέρα πολλῶν ἔθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον Ὁῦτως ἔσται

20 τὸ σπέρμα σου καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει κατενόησεν
 τὸ ἑαυτοῦ σῶμα [ἤδη] νεκρωμένον, ἑκατονταετῆς σου

21 ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μητέρας Σάρρας, εἰς δὲ τὴν
 ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ ἀλλὰ ἐνεδυ-

22 ναμώθη τῇ πίστει, δὸς δόξαν τῷ θεῷ καὶ πληροφορηθεῖς

ϕ

περιτομήν

Αρ.†

Αρ.

ὅτι ὁ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι. διὸ [καὶ] 22
 ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Οὐκ ἐγράφη 23
 δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς 24
 οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγεύραντα
 Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ 25
 παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν 1
 θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ τὴν 2
 προσαγωγὴν ἐσχίκαμεν [τῇ πίστει] εἰς τὴν χάριν ταύτην
 ἐν ἣ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ
 θεοῦ· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ^{καυχώμενοι} ἐν ταῖς θλίψε- 3
 σιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ 4
 ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς οὐ κα- 5
 ταισχίνηι. ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδί-
 αῖς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν· ^{Αρ.†} εἰ γὰρ 6
 Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσε-
 βῶν ἀπέθανεν. μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· 7
 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν·
 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι 8
 ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν.
 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιοθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐ- 9
 τοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. εἰ γὰρ ἐχθροὶ 10
 ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ
 αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ
 ζωῇ αὐτοῦ· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ 11
 θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ], δι' οὗ νῦν
 τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

Διὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς 12
 τὸν κόσμον εἰσηλθεν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ
 οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διήλθεν ἐφ' ᾧ πάν-
 τες ἥμαρτον· ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, 13
 ἁμαρτία δε οὐκ ἐλλογᾶται μὴ ὄντος νόμου, ἀλλὰ ἐβασί- 14

λευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωυσέως καὶ ἐπὶ τοὺς
 μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως
 15 Ἀδὰμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἄλλ' οὐχ ὡς
 τὸ παράπτωμα, οὕτως [καὶ] τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ
 ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον
 ἢ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀν-
 θρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν.
 16 καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ
 κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν
 17 παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα· εἰ γὰρ [τῷ τοῦ] ἑνὸς παρα-
 πτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλ-
 λον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ [τῆς δωρεᾶς] τῆς
 δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ
 18 ἑνός [Ἰησοῦ Χριστοῦ]. Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παρα-
 πτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ
 δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν
 19 ζωῆς· ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου
 ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς
 ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.
 20 νόμος δὲ παρεισήληθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐδὲ
 21 ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, ἵνα
 ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ
 ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Αρ.

ἐν

Χριστοῦ Ἰησοῦ

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις
 2 πλεονάσῃ; μὴ γένοιτο· οἷτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ,
 3 πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτί-
 σθημεν εἰς Χριστὸν [Ἰησοῦν] εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ
 4 ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσμα-
 τος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν
 διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι
 5 ζωῆς περιπατήσωμεν· εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ
 ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως

ἐσόμεθα· τοῦτο γινώσκοντες ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρω- 6
 πος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας,
 τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ, ὁ γὰρ ἀποθανὼν 7
 δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν 8
 Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ· εἰδότες 9
 ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος
 αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει· ὁ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέ- 10
 θανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ θεῷ. οὕτως καὶ ὑμεῖς λογί- 11
 ζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ
 θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Μὴ οὖν βασιλευέτω 12
 ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν
 ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν 13
 ὄπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς
 τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα
 δικαιοσύνης τῷ θεῷ· ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει, 14
 οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. Τί 15
 οὖν; ἁμαρτήσωμεν ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ
 χάριν; μὴ γένοιτο· οὐκ οἶδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς 16
 δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρ-
 τίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; χάρις δὲ τῷ 17
 θεῷ ὅτι ἦτε δούλοι τῆς ἁμαρτίας ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας
 εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς, ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ 18
 τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ· ἀνθρώπινον 19
 λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ πα-
 ρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ
 ἀνομίᾳ [εἰς τὴν ἀνομίαν], οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη
 ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν· ὅτε γὰρ δούλοι 20
 ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν 21
 καρπὸν εἶχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ
 τέλος ἐκείνων θάνατος· νυνὶ δέ, ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς 22
 ἁμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν
 εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς 23
 ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

- 1 Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ,
 ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ;
 2 ἢ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ
 ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.
 3 ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένη-
 ται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν
 4 ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην
 ἀνδρὶ ἐτέρῳ. ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε
 τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι
 5 ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι ἵνα καρποφορήσωμεν
 τῷ θεῷ. ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρ-
 6 τιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν
 εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· νυνὶ δὲ κατηργήθημεν
 ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δου-
 7 λεύειν [ἡμᾶς] ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι
 γράμματος. Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία;
 8 μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ
 νόμον, τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος
 9 ἔλεγεν Οὐκ ἐπιθυμήσεις· ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρ-
 τία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπι-
 10 θυμίαν, χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. ἐγὼ δὲ ἔζω
 χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία
 11 ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἢ εἰς
 ζῶν ἂν εἰς θάνατον· ἢ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα
 12 διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν,
 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ
 13 ἀγαθή. Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος;
 μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία διὰ τοῦ
 14 ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον· ἵνα γένηται καθ' ὑπερ-
 βολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. οἶδαμεν
 γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι,
 15 πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ

γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὁ μισῶ
 τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ 16
 νόμῳ ὅτι καλός. Νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ 17
 ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἶ- 18
 κεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ
 θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐ· οὐ 19
 γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὁ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο
 ἐγὼ πράσσω. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω τὸ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατερ- 20
 γάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὐρίσκω 21
 ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν ὅτι ἐμοὶ τὸ
 κακὸν παράκειται· συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ 22
 τὸν ἔσω ἄνθρωπον, βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν 23
 μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμα-
 λωτίζοντά με [ἐν] τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς
 μέλεσίν μου. ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται 24
 ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; Ἐξαρῶ [δὲ] τῷ θεῷ 25
 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ
 τῷ μὲν νοὶ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρ-
 τίας. Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ 1
 Ἰησοῦ· ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ 2
 Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν ἑμὲ ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ
 τοῦ θανάτου. τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἡσθένει 3
 διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώ-
 ματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν
 ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πλη- 4
 ρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ
 πνεῦμα· οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, 5
 οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ φρόνημα 6
 τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ
 καὶ εἰρήνη· διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν, 7
 τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται·
 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. Ὑμεῖς δὲ 8
 οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ

οικεὶ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος
 10 οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα
 νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.
 11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οικεὶ
 ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσκει
 [καὶ] τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ
 πνεύματος ἐν ὑμῖν.

τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ
 πνεῦμα

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν, οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ
 13 κατὰ σάρκα ζῆν, εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε μέλλετε ἀπο-
 θνήσκειν, εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανα-
 14 τοῦτε ζήσεσθε. ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι
 15 υἱοὶ θεοῦ εἰσίν. οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν
 εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κρά-
 16 ζομεν Ἄββρά ὁ πατήρ· αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ
 17 πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα, καὶ κλη-
 ρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ,
 18 εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

υἱοθεσίας· ἐν ...
 .....πατήρ, αὐτὸ

Λο-
 γίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ
 19 πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. ἡ
 γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν
 20 τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται· τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπε-
 τάγη, οὐχ ἐκούσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι
 21 ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας
 τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ
 22 θεοῦ. οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συνστενάζει καὶ
 23 συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
 τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες [ἡμεῖς] καὶ αὐτοὶ ἐν
 ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἀπο-
 24 λύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν·
 ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς, ὁ γὰρ βλέπει τίς
 25 ἐλπίζει; εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς
 26 ἀπεκδεχόμεθα.

τις, τί καὶ ἐλπίζει
 ἢ τίς καὶ ὑπομένει

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα
 συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσ-

ευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἶδαμεν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα
 ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις, ὃ δὲ ἔραυνῶν τὰς 27
 καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν
 ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν 28
 θεὸν πάντα συνεργεῖ [ὁ θεὸς] εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρό-
 θεσιν κλητοῖς οὖσιν. ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν 29
 συμμόρφους τῆς εἰκόνας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν
 πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὓς δὲ προώρισεν, τού- 30
 τους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν·
 οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν. Τί 31

οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;
 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων 32
 παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
 χαρίζεται; τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ 33
 δικαίων· τίς ὁ κατακρινῶν; Χριστὸς [Ἰησοῦς] ὁ ἀπο- 34
 θανῶν, μᾶλλον δὲ ἐγερθεὶς [ἐκ νεκρῶν], ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ
 τοῦ θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν· τίς ἡμᾶς χωρίζει 35
 ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ ἁριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ
 διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; καθὼς 36
 γέγραπται ὅτι

θεοῦ

Ἔνεκεν σοῦ θανατοῦμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν,
 ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος 37
 ἡμᾶς. πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε 38
 ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε
 δυνάμεις οὔτε ὑψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἐτέρα 39
 δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συναρτυ- 1
 ρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ὅτι 2
 λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ
 μου· ἠϋχόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ χριστοῦ 3

ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα,
 4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλεῖται, ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ
 διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι,
 5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὧν ἐπὶ
 6 πάντων, θεὸς ἔυλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Οὐχ οἶον
 δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ
 7 Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραὴλ· οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ,
 πάντες τέκνα, ἀλλ' Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοὶ σπέρμα.
 8 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,
 9 ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα· ἐπαγ-
 γελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον
 10 ἐλεῦσμαι καὶ ἔσται τῆ Σάρρα γιός. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ
 καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἐνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς
 11 ἡμῶν· μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν
 ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη,
 12 οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι
 13 Ὁ μείζων δογλεύσει τῷ ἐλάσσονι· καθάπερ γέγραπται
 Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαὺ ἐμίσησα.
 14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο·
 15 τῷ Μωυσεῖ γὰρ λέγει Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτει-
 16 ρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ
 17 τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. λέγει γὰρ ἡ
 γραφή τῷ Φαραὼ ὅτι Εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐζήγειρά σε ὅπως
 ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγεληῖ
 18 τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ,
 19 ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. Ἐρεῖς μοι οὖν τί ἔτι
 20 μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; ὦ
 ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ;
 μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησας οὕτως;
 21 ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ
 φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;
 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι
 τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἠνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεῦῃ

σάρκα· ὁ ὧν ἐπὶ
πάντων θεὸς Ἀρ.

καθὼς

ὄργης κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, ἵνα γνωρίσῃ τὸν 23
 πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευὴ ἐλέους, ἃ προητοί-
 μασεν εἰς δόξαν, οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ 24
 Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔθνων· ; ὡς καὶ ἐν τῷ Ὠσηὲ λέγει 25

Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου

καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην·

καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἔρρεθῆ [αὐτοῖς] Οὐ λαός 26
 μου ἡμεῖς,

ἐκεῖ κληθήσονται γιοὶ θεοῦ ζῶντος.

Ἡσαίας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ Ἐὰν ἢ ὁ ἀριθμὸς 27
 τῶν γιῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπό-
 λιμμα σωθήσεται· λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων 28
 ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ καθὼς προείρηκεν 29
 Ἡσαίας

Εἰ μὴ Κύριος Σαβαώθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα,
 ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν
 ὁμοιωθήμεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην 30
 κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως·
 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. 31
 ἐργων, διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσέκοιψαν 32
 τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, καθὼς γέγραπται 33

Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος καὶ
 πέτραν σκανδάλου,

καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταίχνησεται.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις 1
 πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. μαρτυρῶ γὰρ 2
 αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν· ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν,
 ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν 3
 ζητοῦντες στηῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν·
 τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ 4
 πιστεύοντι. Μωσῆς γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην 5
 τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ.

6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει Μὴ εἶπῃς ἐν τῇ
 καρδίᾳ σου Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔ-
 7 στιν Χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ Τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄ-
 8 βυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ
 τί λέγει; Ἐγγύς σοῦ τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σοῦ
 καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σοῦ· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ
 9 κηρύσσομεν. ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς Ἐν τῷ στό-
 ματί σοῦ ὅτι ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ
 καρδίᾳ σοῦ ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολο-
 11 γεῖται εἰς σωτηρίαν· λέγει γὰρ ἡ γραφὴ Πᾶς ὁ πιστεύων
 12 ἐπ' αὐτῷ οὐ καταδικασθήσεται. οὐ γὰρ ἔστιν διαστολή
 Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνου, ὃ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων,
 13 πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν· Πᾶς γὰρ
 14 ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται. Πῶς
 οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύ-
 σωσιν οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσωσιν χωρὶς κηρύσ-
 15 στοντος; πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; Ἰκαθάπερ
 γέγραπται Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων
 16 ἀγαθά. Ἄλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγ-
 γελίῳ· Ἡσαίας γὰρ λέγει Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ
 17 ἀκοῇ ἡμῶν; ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥή-
 18 ματος Χριστοῦ. ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε
 εἰς πάσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
 καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκομένης τὰ ῥήματα
 αὐτῶν.
 19 ἀλλὰ λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωυσῆς λέγει
 Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνη,
 ἐπ' ἔθνη ἀσυνέτω παροργιῶ ὑμᾶς.
 20 Ἡσαίας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει
 Εὔρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν,
 ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν.
 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει Ὁλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέ-

ἐν τῷ στόματί σου
 κύριον Ἰησοῦν

καθὼς

ἐν

ἐν

τὰς τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντι-
 λέγοντα. Δέγω οὖν, μὴ ἀπόσατο ὁ θεὸς τὸν 1
 λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμί,
 ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμείν. οὐκ ἀπόσατο 2
 ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν
 Ἡλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ
 Ἰσραὴλ; Κύριε, τοὺς προφῆτας σοῦ ἀπέκτειναν, τὰ 3
 θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος,
 καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν μου. ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ 4
 χρηματισμός; Κατέλιπον ἑμαυτῷ ἑπτακισχιλίουσ ἀν-
 δρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάβυλ. οὕτως οὖν 5
 καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λίμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν·
 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται 6
 χάρις. τί οὖν; ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, 7
 ἢ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, καθάπερ 8
 γέγραπται Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,
 ὀφθαλμοῦς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὠτα τοῦ μὴ ἀκοεῖν,
 ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ Δαυεὶδ λέγει 9

Αρ.

Γεννηθῆτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς
 θήραν
 καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς,
 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ 10
 βλέπειν,

καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σὺνκαμψον.
 Δέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ 11
 τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἢ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ
 παραζηλώσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦ- 12
 τος κόσμου καὶ τὸ ἥτιγμα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσω
 μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.

Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμί ἐγὼ 13
 ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, εἴ πως παρα- 14
 ζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινασ ἐξ αὐτῶν. εἰ γὰρ 15
 ἢ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἢ πρόσλημψις εἰ

16 μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν· εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα·
 17 καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. Εἰ δέ τινες
 τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεν-
 τρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συνκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πίότητος
 18 τῆς ἐλαίας ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατα-
 καυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ.
 19 ἐρεῖς οὖν Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ.
 20 καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστη-
 21 κας. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν
 κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται.
 22 Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοῦς
 πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σέ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπι-
 23 μένης τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. κακῆνοι
 δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται· δυνα-
 24 τὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτοῦς. εἰ γὰρ σὺ
 ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαιίου καὶ παρὰ φύσιν
 ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ
 25 φύσιν ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ. Οὐ
 γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα
 μὴ ἦτε ἐν ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῆ
 Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρι οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ,
 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται
 Ἦξει ἐκ Σιών ὁ ῥγόμενος,
 ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ.
 27 καὶ αἴτη αἰγῶν ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη,
 ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αἰγῶν.
 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλο-
 29 γὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ
 30 χαρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ θεοῦ. ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ
 ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, ἔτι δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ,
 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ
 32 αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν· συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας
 33 εἰς ἀπειθίαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. Ὡ βᾶθος πλούτου

παρ'

νυνὶ

καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

Τίς γὰρ ἔγνω νοῖν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ; ³⁴
 ἔΓΕΝΕΤΟ;

ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; ³⁵
 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ³⁶
 ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ ¹
 θεοῦ παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν
 εὐάρεστον τῷ θεῷ ² «τῷ θεῷ εὐάρεστον», τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· καὶ μὴ ²
 «συνσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε» ³
 τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέ-
 λημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

εὐάρεστον τῷ θεῷ
 συνσχηματίζεσθαι
 ... μεταμορφοῦ-
 σθαι.

μέλη πολλὰ

Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ³
 ὄντι ἐν ὑμῖν μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
 φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισε μέρ-
 τρον πίστεως. καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι «πολλὰ μέλη» ⁴
 ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, οὕτως ⁵
 οἱ πολλοὶ ἐν σώματι ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἰς ἀλλή-
 λων μέλη. Ἐχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν ⁶
 δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν ἀνα-
 λογίαν τῆς πίστεως, εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ, εἴτε ὁ ⁷
 διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρα- ⁸
 κλήσει, ὁ μεταδιδὸς ἐν ἀπλότητι, ὁ προϋστάμενος ἐν
 σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι. ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ⁹
 ἀποστνγούντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· τῇ ¹⁰
 φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους
 προηγούμενοι, τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, ¹¹
 τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπο- ¹²
 μένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, ταῖς χρεαῖαις τῶν ¹³
 ἀγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. εὐλογεῖτε ¹⁴
 τοὺς διώκοντας, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. χαίρειν μετὰ ¹⁵

Αρ.

Αρ.

16 χαιρόντων, [†] κλαίειν μετὰ κλαιόντων. τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλή-
 λους φρονούντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονούντες ἀλλὰ τοῖς τα-
 πεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἐαγ-
 17 τοῖς. μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοού-
 18 μενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· εἰ δυνατόν, τὸ
 19 ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες· μὴ ἑαυτοὺς
 ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ, γέγραπται
 γάρ Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος.
 20 ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σοῦ, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ,
 πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἀνθρακας πυρὸς σω-
 21 ρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ
 1 κακοῦ, ἀλλὰ νικά ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. Πᾶσα
 ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω, οὐ γὰρ ἔστιν
 ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
 2 εἰσὶν· ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ
 διαταγῇ ἀνθέστηκεν, οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα
 3 λήμψονται. οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἁγαθῷ
 ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξου-
 4 σίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· θεοῦ
 γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν
 ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ
 γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσ-
 5 σοντι. διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν
 6 ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν, διὰ τοῦτο γὰρ καὶ
 φόρους τελεῖτε, λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο
 7 προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε πᾶσι τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν
 φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον
 8 τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν. Μηδενὶ
 μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν
 9 τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. τὸ γὰρ Οὐ μοιχεύσεις,
 Οὐ φονεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐκ ἐπιθιμήσεις, καὶ εἴ
 τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται,
 [ἐν τῷ] Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

καὶ

Αρ.†

Αρ.

τούτῳ τῷ λόγῳ

ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν 10 νόμου ἡ ἀγάπη.

ἡμᾶς

Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρὸν, 11 ὅτι ὥρα ἤδη ἔστιν ὑμᾶς ἔξ ὑπνου ἐγερθῆναι, νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἡ νύξ προέ- 12 κοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκοτούς, ἐνδυσώμεθα [δὲ] τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. ὡς ἐν 13 ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ. ἀλλὰ 14 ἐνδύσασθε τὸν ἰσχυρὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

ἐρισι καὶ ζήλοις
Χριστὸν Ἰησοῦν

Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς 1 διακρίσεις διαλογισμῶν. ὅς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ 2 δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ 3 ἐξουθενεῖτω, ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω, ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλό- 4 τριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στήσαι αὐτόν. ὅς μὲν [γὰρ] κρίνει 5 ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὅς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορεῖσθω· ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν 6 κυρίῳ φρονεῖ. καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ 7 ἀποθνήσκει· εἴαν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, εἴαν τε 8 ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. εἴαν τε οὖν ζῶμεν· εἴαν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμὲν. εἰς τοῦτο γὰρ 9 Χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί 10 ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ· γέγραπται γάρ 11

Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ,
καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ.

ἄρα [οὖν] ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει [τῷ 12 θεῷ]. Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ 13

τούτο κρίνατε μάλλον, τὸ μὴ τιθέναι ἴπρόσκομμα τῷ
 14 ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ
 Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι
 15 κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. εἰ γὰρ διὰ βρώμα ὁ ἀδελφός
 σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώ-
 16 ματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. μὴ
 17 βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ
 βασιλεία τοῦ θεοῦ βρώσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ
 18 εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ· ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων
 τῷ χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.
 19 ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης ἴδιώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς
 20 τῆς εἰς ἀλλήλους· μὴ ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον
 τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ
 21 διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα
 22 μηδὲ πίνειν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει· σὺ
 πίστιν ἦν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακά-
 23 ριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· ὁ δὲ διακρινόμενος
 ἐὰν φάγη κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ
 1 πίστεως ἁμαρτία ἐστίν. Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ
 δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ
 2 ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς
 3 τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· καὶ γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ
 ἤρρεσεν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνει-
 4 διζόντων σὲ ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. ὅσα γὰρ προεγράφη,
 [πάντα] εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς
 ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα
 5 ἔχωμεν. ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως
 6 δώῃ ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Ἰησοῦν
 Ἰησοῦν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν
 καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς
 8 προσελάβετο ἡμᾶς, εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. λέγω γὰρ Χρι-
 στὸν διάκονον ἴγεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ,

τῷ ἀδελφῷ

διώκομεν

Αφ.

τῆς παρακλήσεως

Ἰησοῦν Χριστόν

ὑμᾶς

γενέσθαι

εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, τὰ δὲ ἔθνη 9
 ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν· καθὼς γέγραπται Διὰ
 τοῦτο ἐξομολογησομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματι
 σου ψαλλῶ. καὶ πάλιν λέγει Εὔφράνθητε, ἔθνη, μετὰ 10
 τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ πάλιν 11

Αἰνεῖτε, πάντα τὰ ἔθνη, τὸν κύριον,
 καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.
 καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει 12

Ἔσται ἡ ρίζα τοῦ Ἰεσσαί,
 καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἀρχεῖν ἐθνῶν·
 ἐπὶ αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ 13
 εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ
 ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, 14
 ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι
 πάσης τῆς γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν.
 τολμηροτέρως δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμι- 15
 μνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσάν μοι ἀπὸ τοῦ
 θεοῦ εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ 16
 ἔθνη, ἱεουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ
 προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύ-
 ματι ἁγίῳ. ἔχω οὖν [τὴν] καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ 17
 πρὸς τὸν θεόν· οὐ γὰρ [τολμήσω] τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειρ- 18
 γάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ
 ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος 19
 [ἁγίου]· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ
 Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέμαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, οὕτως 20
 δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὕπου ὠνομάσθη
 Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ. ἀλλὰ 21
 καθὼς γέγραπται

τολμῶ

Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη
 περὶ αὐτοῦ ὄψον-
 ται

Ἐψονται οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ,
 καὶ οἷ οὐκ ἀκηκόασιν σὺνήσουσιν.

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς·
 23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιπό-
 24 θειαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ἰκανῶν ἐτῶν, ὡς
 ἂν πορεύομαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος
 θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ ἐὰν ὑμῶν
 25 πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ, — νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς
 26 Ἱερουσαλήμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. ἠυδόκησαν γὰρ Μακε-
 δονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτω-
 27 χοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. ἠυδόκησαν γὰρ, καὶ
 ὀφείλεται εἶσιν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν
 ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς
 28 λειτουργῆσαι αὐτοῖς. τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγι-
 σάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν
 29 εἰς Σπανίαν· οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώ-
 30 ματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

Παρακαλῶ
 δὲ ὑμᾶς [, ἀδελφοί,] διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος συναγωνίσασθαι μοι ἐν
 31 ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ
 τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἢ εἰς
 32 Ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος τοῖς ἁγίοις γένηται, ἵνα ἐν χαρᾷ
 ἔλθὼν πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος ἁγίου συναναπαύσωμαι
 33 ὑμῖν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

Αρ.

ἐλθω πρὸς... θεοῦ
καὶ | Αρ.†

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν
 2 [καὶ] διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενχρεαῖς, ἵνα ἁγίου προσ-
 δέξησθε αὐτὴν ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστήτε
 αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήξῃ πράγματι, καὶ γὰρ αὐτὴ προ-
 στάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.

αὐτὴν προσδέξη-
σθε

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου
 4 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν
 τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ
 5 πᾶσαι αἱ ἐκκλησῖαι τῶν ἐθνῶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν
 ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητὸν μου, ὅς
 6 ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν. ἀσπάσασθε Μαρίαν,

Αρ.

ἣτις πολλά ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς. ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον 7
καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου,
οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ
γέγοναν ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε Ἀμπλιᾶτον τὸν ἀγα- 8
πητόν μου ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργόν 9
ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. ἀσπά- 10
σασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε
τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. ἀσπάσασθε Ἡρφιδίωνα τὸν 11
συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς
ὄντας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς 12
κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν,
ἣτις πολλά ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν 13
ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπά- 14
σασθε Ἀσύνκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν,
καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπάσασθε Φιλόλογον 15
καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν,
καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. Ἀσπάσασθε ἀλλή- 15
λους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι
πάσαι τοῦ χριστοῦ.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχο- 17
στασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμά-
θετε ποιῶντας, καὶ ἐκκλίnete ἀπ' αὐτῶν· οἱ γὰρ τοιοῦτοι 18
τῷ κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν
κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι
τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας 17
ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς [μὲν]
εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ὁ δὲ θεὸς 20
τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν
ἐν τάχει.

Αφ. Ἰ. Χριστοῦ

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [†] μεθ' ὑμῶν.

Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός [μου], καὶ 21
Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.
ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν 22

23 κυρίῳ. ἀσπάζεται ὑμᾶς Γαῖος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστη-
 26 ρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου φανερωθέντος δὲ νῦν
 27 διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου
 θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος,
 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ [ῶ] ἡ δύξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

Αρ.

Αρ.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

Χριστοῦ Ἰησοῦ

ΠΑΥΛΟΣ κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ 1
 θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ 2
 τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ
 ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ
 αὐτῶν καὶ ἡμῶν· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς 3
 ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι 4
 τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ἐν παντὶ 5
 ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει,
 καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 6
 ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδε- 7
 χομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
 ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ 8
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ]. πιστὸς ὁ θεὸς δι' οὗ 9
 ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
 κυρίου ἡμῶν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ 10
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες,
 καὶ μὴ ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ 11
 αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ 11
 ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν.
 λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει Ἐγὼ μὲν εἰμι 12
 Παῦλον, Ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, Ἐγὼ δὲ
 Χριστοῦ. μεμέρισται ὁ Ἰησοῦς. μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη 13

Χριστός;

14 Ἵπὲρ ὑμῶν, ἣ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; εὐχα-
ριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ
15 Γαῖον, ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε.
16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἶ
17 τινα ἄλλον ἐβάπτισα. οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς
βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα
μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ.

18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις
μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν.
19 γέγραπται γάρ

Ἄπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν,
καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συνζητητῆς τοῦ αἰῶνος
τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ
τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ
22 κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι
23 σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν· ἡμεῖς δὲ
κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάν-
24 δαλον ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰου-
δαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ
25 σοφίαν. ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώ-
πων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν
26 ἀνθρώπων.

Βλέπετε γὰρ τὴν κλησιν ὑμῶν,
ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ
27 δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου
ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα καταισχύνη τοὺς σοφούς, καὶ τὰ
ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα καταισχύνη τὰ
28 ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενήμενα
ἐξελέξατο ὁ θεός, [καὶ] τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταρ-
29 γήσῃ, ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία
ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἀγιασμός καὶ ἀπολύ-

περί
τῷ θεῷ

θεοῦ δικαιοσύνη

τρωσις, ἵνα καθὼς γέγραπται Ὁ καγχῶμενος ἐν Κυρίῳ 31
καγχάσθω.

Καγὼ ἔλθων πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπερο- 1
μαρτύριον χὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ ἄμυστηριον τοῦ
θεοῦ, οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν 2
καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον· καγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ 3
καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὁ λόγος μου 4
καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πιθοῖς σοφίας λόγοις ἀλλ' ἐν
ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ 5
ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. Σοφίαν 6
δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος
τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-
μένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν 7
ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς
δόξαν ἡμῶν· ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου 8
ἔγνωκεν, εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης
ἐσταύρωσαν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται 9

Ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν
καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη,

ὅσα ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

ἡμῖν ἄμυστηριον ἄπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος, τὸ γὰρ 10
πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. τίς γὰρ οἶδεν 11
ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου
τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ
πνεῦμα τοῦ θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου 12
ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ
ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν· ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν 13
πνευματικῶς διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς
πνεύματος, ἄμυστηριον πνευματικῶς πνευματικὰ συνκρίνοντες. ψυ- 14
χικὸς δὲ ἀνθρώπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ,
μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευμα-
τικῶς ἀνακρίνεται· ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει ἄμυστηριον πάντα, 15
αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν 16

Κηρίου, ὃς σὺνβιβάζει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ
 1 ἔχομεν. Καὶ γὰρ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθητε λαλῆσαι

ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν
 2 Χριστῷ. γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα, οὐ πῶ γὰρ ἐδύ-
 νασθε.

3 Ἄλλ' οὐδὲ [ἔτι] ἰὼν δύνασθε, ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε.

ὄπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ

4 κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; ὅταν γὰρ λέγῃ τις Ἐγὼ μὲν

εἰμι Παύλου, ἕτερος δὲ Ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐκ ἄνθρωποι

5 ἐστε; τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλῶς; τί δὲ ἐστὶν Παῦλος; διά-

κονοὶ δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν.

6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ἤρξανεν·

7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ

8 αὐξάνων θεός. ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν,

ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον,

9 θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή

10 ἐστε. Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν —

μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικο-

11 δομεῖ. ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ· θεμέλιον

γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς

12 ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός· εἰ δὲ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θε-

μέλιον ἡ χρυσίον, ἢ ἀργύριον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον,

13 καλάμην, ἐκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται, ἢ γὰρ

ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἐκάστου τὸ

14 ἔργον ὁποῖόν ἐστὶν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. εἴ τις τὸ

15 ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· εἴ τις τὸ

ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται,

16 οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς

17 θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ ἔν ὑμῖν οἰκεῖ; εἴ τις

τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθειρεί, φθερεῖ τούτον ὁ θεός· ὁ γὰρ

ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.

18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν

ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός,

χρυσίον καὶ

οἰκεῖ ἐν ὑμῖν

ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν· 19
 γέγραπται γάρ· Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πα-
 νουργίᾳ αὐτῶν· καὶ πάλιν Κύριος γινώσκει τοὺς δια- 20
 λογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰς ἰν μάταιοι. ὥστε μηδεὶς καυ- 21
 χάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, εἴτε Παῦ- 22
 λος εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηφᾶς εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε
 θάνατος εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, ὑμεῖς 23
 δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

Οὕτως ἡμᾶς λογι- 1
 ζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους
 μυστηρίων θεοῦ. ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις 2
 ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα 3
 ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ
 ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν 4
 τούτῳ δεδικαίωμαι, ὃ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. ὥστε 5
 μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ
 φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκοτούς καὶ φανερώσει τὰς βουλάς
 τῶν καρδιῶν, καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ
 τοῦ θεοῦ.

Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα 6
 εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τό
 μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθε
 κατὰ τοῦ ἑτέρου. τίς γὰρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ 7
 οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβῶν;
 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ; ἤδη ἐπλουτήσατε; χωρὶς ἡμῶν 8
 ἐβασιλεύσατε; καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
 ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς 9
 ἀποστόλους ἐσχάτους ἰπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέα-
 τρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.
 ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· 10
 ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἐνδοξοί, ἡμεῖς δὲ
 ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινώμεν καὶ διψῶμεν καὶ 11
 γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν καὶ κοπι- 12
 ῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλο-
 γοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, δυσφημούμενοι παρακα- 13

ἀπέδειξεν,

14 λούμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων
 15 περιψήμα, ἕως ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω
 16 ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶν· ἐὰν γὰρ
 17 μύριους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς
 πατέρας, ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ
 18 ὑμᾶς ἐγέννησα. παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γί-
 19 νεσθε. Διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου
 τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει
 τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ [Ἰησοῦ], καθὼς πανταχοῦ ἐν
 20 πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ
 21 μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· ἐλεύσομαι δὲ ταχέως
 πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν
 22 λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν, οὐ γὰρ ἐν
 λόγῳ ἢ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ ἀλλ' ἐν δυνάμει. τί θέλετε; ἐν
 23 ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραύ-
 τητος;

αὐτὸ

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία
 ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς
 2 ἔχειν. καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον
 ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο
 3 πράξας; Ἐγὼ μὲν γάρ, ἀπὼν τῷ σώματι παρῶν δὲ τῷ
 4 πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρῶν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργα-
 5 σάμενον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ, συνα-
 χθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ
 6 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ
 εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 7 τοῦ κυρίου[†]. Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἶδατε ὅτι
 8 μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; ἐκκαθάρατε τὴν πα-
 9 λαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι.
 καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτήθη Χριστός· ὥστε ἐορτάζωμεν,
 μὴ ἐν ζύμῃ ἢ παλαιᾷ μῆδ' ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας,
 ἀλλ' ἐν ἄζυμοις εἰλικρινίας καὶ ἀληθείας. Ἐγραψα

Ἰησοῦ | Αφ.

Αφ.

παλαιᾷ, μὴ

ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, οὐ πάν- 10
 τως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ
 ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου
 ἐξελθεῖν. ἵν' ὑμεῖς ἐγγραφα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις 11
 ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλο-
 λάτρης ἢ λοῖδορος ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ
 συνεσθίειν. τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω 12
 ὑμεῖς κρίνετε, τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει; ἐξάρατε τὸν 13
 ΠΟΝΗΡὸν ἐξ ἸΜῶΝ ΑἸΤῶΝ.

κρίνουσιν

Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρί- 1
 νεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; ἢ οὐκ οἶδατε 2
 ὅτι οἱ ἄγιοι τὸν κόσμον ἰκρίνουσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται
 ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; οὐκ οἶδατε 3
 ὅτι ἀγγέλους κρινούμεν, μή τιγε βιωτικά; βιωτικά μὲν οὖν 4
 κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,
 τούτους καθίζετε; πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως 5
 οὐκ ἐνὶ ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφὸς ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνά
 μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ 6
 κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἡττημα 7
 ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· διὰ τί οὐχὶ
 μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ 8
 ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. ἢ 9
 οὐκ οἶδατε ὅτι ἀδικοὶ θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν;
 Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ
 οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἄρσενικοῦται οὔτε κλέπται οὔτε πλεο- 10
 νέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοῖδοροι, οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν
 θεοῦ κληρονομήσουσιν. Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπε- 11
 λούσασθε, ἀλλὰ ἡγιασθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνό-
 ματι τοῦ κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι
 τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Πάντα μοι ἔξεστιν· ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. πάντα 12
 μοι ἔξεστιν· ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος.
 τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ 13

θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ
 14 πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ θεὸς
 καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἔξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως
 15 αὐτοῦ. οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ
 ἐστίν; ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη;
 16 μὴ γένοιτο. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν
 σῶμά ἐστιν; Ἔκονται γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα
 17 μίαν. ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνεύμα ἐστιν.
 18 φεύγετε τὴν πορνείαν· πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρω-
 πος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν, ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον
 19 σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς
 τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ;
 20 καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν, ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ
 τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

ἐξήγειρεν

πνεύματος ἁγίου
ἐστίν

Αρ.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ
 2 ἄπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα
 3 ἐχέτω, καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. τῇ γυναικὶ ὁ
 ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ
 4 ἀνδρὶ. ἢ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ
 ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξου-
 5 σιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι
 [ἂν] ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάσῃτε τῇ προσευχῇ
 καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράξῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς
 6 διὰ τὴν ἀκρασίαν [ὑμῶν]. τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συνγνώμην,
 7 οὐ κατ' ἐπιταγὴν. θέλω δὲ πάντας ἀθρώπους εἶναι ὡς
 καὶ ἑμαντόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ
 μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν
 9 μείνωσιν ὡς καγώ· εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν,
 10 κρεῖττον γάρ ἐστιν ἡ γαμῆν ἢ πυροῦσθαι. τοῖς δὲ γεγα-
 μηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ
 11 ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι, —ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος
 ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγῆτω, —καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.

γαμῆσαι

Τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς 12
 γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-
 τοῦ, μὴ ἀφίετώ αὐτήν· καὶ γυνή ἣτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, 13
 καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφίετώ τὸν
 ἄνδρα. ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ 14
 ἡγίασται ἢ γυνή ἢ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἅρα τὰ
 τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγια ἐστιν. εἰ δὲ ὁ 15
 ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς
 ἢ ἡ ἀδελφή ἐν τοῖς τοιούτοις, ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν
 ἡμᾶς ὁ θεός. τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; 16
 ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; Εἰ 17
 ἐμέρισεν μὴ ἐκάστω ὡς ἡμερίκεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν
 ὁ θεός, οὕτως περιπατεῖτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
 πάσαις διατάσσομαι. περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ 18
 ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστία κέκληται τις; μὴ περιτεμένεσθω.
 ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστίν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν, 19
 ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ἢ 20
 ἐκλήθη ἐν ταύτῃ μενέτω. δούλος ἐκλήθη; μὴ σοι με- 21
 λέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον
 χρήσαι. ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δούλος ἀπελεύθερος 22
 κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δούλος ἐστίν
 Χριστοῦ. τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δούλοι ἀνθρώ- 23
 πων. ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω 24
 παρὰ θεῷ.

Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην 25
 δὲ δίδωμι ὡς ἠβλημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. Νο- 26

μίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην,
 ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. δέδεσαι γυναικί; μὴ 27
 ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα· ἐὰν 28
 δὲ καὶ γαμήσης, οὐχ ἡμαρτες. καὶ ἐὰν γήμη [ἡ] παρθένος,
 οὐχ ἡμαρτεν. θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι,
 ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς 29

ἐστὶν τὸ λοιπόν, συνεσταλμένος ἔστιν τὸ λοιπόν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας

30 ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ
 οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ
 31 κατέχοντες, καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώ-
 32 μενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. θέλω
 δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ
 33 κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ
 34 τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ
 γυνὴ ἢ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα
 ἡ ἀγία [καὶ] τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα
 35 μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. τοῦτο δὲ
 πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν
 ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ
 36 ἀπερισπάστως.

Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν
 παρθένον αὐτοῦ νομίζει ἐὰν ἡ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει
 γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιεῖτω· οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν.
 37 ὃς δὲ ἔστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην,
 ἔξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρι-
 κεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς
 38 ποιήσει· ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον ἄκαλῶς
 39 ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρείσσον ποιήσει. παρθένον ἑαυτοῦ |
ποιήσει Γυ-
 νὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοι-
 μηθῆ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἣ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν
 40 κυρίῳ· μακαριωτέρα δὲ ἐστὶν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν
 ἐμὴν γνώμην, δοκῶ γὰρ καὶ γὰρ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν. δὲ

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκοντες
 2 ἔχομεν· ἡ γινῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἴ τις
 3 δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι· εἰ δὲ
 4 τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. Περὶ τῆς
 βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν
 5 κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἶπερ εἰσὶν
 λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν
 6 θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, [ἀλλ'] ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ

δν | Αρ.

πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἰς κύριος
 Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.
 Ἄλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἢ γνώσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕως 7
 ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἢ συνεί-
 δησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται. βρῶμα δὲ ἡμᾶς 8
 οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερού-
 μεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν. βλέπετε δὲ μή 9
 πως ἢ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθε-
 νέσιν. ἐὰν γάρ τις ἴδῃ [σέ] τὸν ἔχοντα γνώσιν ἐν εἰδωλίῳ 10
 κατακείμενον, οὐχὶ ἢ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκο-
 δομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; ἀπόλλυται γὰρ 11
 ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῆ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι' ὃν Χριστὸς
 ἀπέθανεν. οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ 12
 τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν
 ἀμαρτάνετε. διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν 13
 μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
 μου σκανδαλίσω.

Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; οὐκ εἰμι ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν 1
 τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν
 κυρίῳ; εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμί, 2
 ἢ γὰρ σφραγίς μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυ-
 ρίῳ.

Αρ.

Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν 3
 ἐστὶν αὕτη. μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πίνειν; 4
 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ 5
 οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς;
 ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργά- 6
 ζεσθαι; τίς στρατεύεται ἰδίῳις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει 7
 ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; [ἢ] τίς ποι-
 μαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;
 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ 8
 λέγει; ἐν γὰρ τῷ Μωυσέως νόμῳ γέγραπται Οὐ γὰρ 9
 μώσκει βοῖν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ,
 ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει 10

ἐτημῶσει

ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριῶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι
 11 τοῦ μετέχειν. Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν,
 12 μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίζομεν; εἰ ἄλλοι τῆς
 ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐξη-
 σάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μὴ
 13 τινα ἐνκοπήν δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ. οὐκ οἴδατε
 ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ
 τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερί-
 14 ζονται; οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον
 15 καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. ἐγὼ δὲ οὐ κέχρη-
 μαί οὐδενὶ τούτων. Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται
 ἐν ἐμοί, καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ - τὸ καύχη-
 16 μά μου οὐδεὶς κενώσει. ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν
 μοι καύχημα, ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοι
 17 ἔστιν ἐὰν μὴ «εὐαγγελίσωμαι». εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω,
 18 μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. τίς οὖν
 μου ἔστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω
 τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν
 19 τῷ εὐαγγελίῳ. Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων
 20 πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ
 ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερ-
 δήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ
 21 νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς
 ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔνομος Χριστοῦ, ἵνα
 22 κερδανῶ τοὺς ἀνόμους· ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής,
 ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα
 23 πάντως τινὰς σώσω. πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον,
 24 ἵνα συνκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. Οὐκ οἴδατε
 ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἰς δὲ
 λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε.
 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκείνοι μὲν
 οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον.
 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλωσ, οὕτως πυκτεύω ὡς

εὐαγγελίζωμαι

οὐκ ἀέρα δέρων· ἀλλὰ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλα- 27
γωγῶ, μὴ πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες 1
ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς
ἐβαπτίσθησαν θαλάσσης διήλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν Μωυσῆν ἔβαπτί- 2
σαντο ἔν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ πάντες [τὸ 3
αὐτὸ] πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον καὶ πάντες τὸ αὐτὸ 4
πνευματικὸν ἔπιον πόμα, ἔπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκο-
λουθούσης πέτρας, ἣ πέτρα δὲ ἦν ὁ χριστός· ἀλλ' οὐκ ἐν 5
τοῖς πλείοσιν αὐτῶν ἠυδόκησεν ὁ θεός, κατεστρώθησαν
γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν 6
ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν,
καθὼς κακείνοι ἐπεθύμησαν. μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, 7
καθὼς τινες αὐτῶν· ὡσπερ γέγραπται Ἐκθήσεται ὁ λαὸς
φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. μηδὲ πορνεύ- 8
ωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπесαν ἑ μιᾷ
ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, 9
καθὼς τινες αὐτῶν ἔπειρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄψεων ἀπώλ-
λυντο. μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν, 10
καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ταῦτα δὲ τυπικῶς 11
συνέβαιεν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς
οὓς τὰ τέλη τῶν αἰῶνων κατήντηκεν. Ὡστε ὁ 12
δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέση. πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἶ- 13
ληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει
πειρασθῆναι ὑμᾶς ἕ ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ
πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. 14
ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. Τὸ ποτήριον 15
τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος 16
τοῦ χριστοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ
σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστίν; ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ 17
πολλοὶ ἐσμεν, οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν.
οὐχὶ βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς 18

19 θυσίας κοινωνῶν τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν; τί οὖν φημί; ὅτι
 20 εἰδωλόθυτόν τί ἐστίν, ἢ ὅτι εἰδωλόν τί ἐστίν; ἀλλ' ὅτι ἂ
 θύουσιν [τὰ ἔθνη], δαιμονίοις καὶ οὐ θεῶν θύουσιν, οὐ θέ-
 21 λω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. οὐ δύνασθε
 ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνα-
 σθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων.
 22 ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ
 23 ἐσμὲν; Πάντα ἔξεστιν· ἀλλ' οὐ πάντα συμ-
 24 φέρει. πάντα ἔξεστιν· ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς
 25 τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. Πᾶν
 τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ
 26 τὴν συνείδησιν, τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα
 27 αὐτῆς. εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορευέ-
 εσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρί-
 28 νοντες διὰ τὴν συνείδησιν· εἰ δέ τις ὑμῖν εἶπῃ Τοῦτο
 ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ
 29 τὴν συνείδησιν· συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ
 τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ
 30 ἄλλης συνειδήσεως; εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦ-
 31 μαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν ἐσθίετε
 εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε.
 32 ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἑλλῆσιν καὶ τῇ
 33 ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, καθὼς καὶ γὰρ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ
 ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα
 1 σωθῶσιν. μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.
 2 Ἐπαιῶ δὲ ὑμᾶς ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς
 3 παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. Θέλω δὲ ὑμᾶς
 εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ἡ «χριστός» ἐστίν, Χριστός
 κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ χριστοῦ ὁ θεός.
 4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς
 5 ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· πᾶσα δὲ γυνὴ προσ-
 ευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ κα-
 ταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἡ αὐτῆς, ἐν γὰρ ἐστίν καὶ τὸ αὐτὸ
ἑαυτῆς

τῇ ἐξυρημένῃ. εἰ γὰρ σὺ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειρά- 6
 σθω· εἰ δὲ αἰσχροὺν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατα-
 καλυπτέσθω. ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι 7
 τὴν κεφαλὴν, εἰκῶν καὶ δόξα θεοῦ ἰπάρχων· ἡ γυνή δὲ
 δόξα ἀνδρός ἐστίν. οὐ γάρ ἐστίν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ 8
 γυνή ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, 9
 ἀλλὰ γυνή διὰ τὸν ἄνδρα. διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνή 10
 ἄφ. ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. πλὴν 11
 οὔτε γυνή χωρὶς ἀνδρός οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός ἐν
 κυρίῳ· ὡσπερ γὰρ ἡ γυνή ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ 12
 ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. ἐν ὑμῖν 13
 αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ
 θεῷ προσεύχεσθαι; οὐδὲ ἡ φύσις αὐτῆ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι 14
 ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, γυνή δὲ ἐὰν κομᾶ, 15
 δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται
 αὐτῇ. Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνομος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην 16
 συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησῖαι τοῦ θεοῦ.

παραγγέλλω οὐκ ἐ-
 παινῶν

Τοῦτο δὲ ἰ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ 17
 κρείσσον ἀλλὰ εἰς τὸ ἡσσον συνέρχεσθε. πρῶτον μὲν γὰρ 18
 συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν
 ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω. δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν 19
 ὑμῖν εἶναι· ἵνα [καὶ] οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.
 Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν 20
 δεῖπνον φαγεῖν, ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει 21
 ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πεινᾶ, ὅς δὲ μεθύει. μὴ γὰρ 22
 οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἡ τῆς ἐκκλησίας
 τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας;
 τί εἶπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. ἐγὼ 23
 γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι
 ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον
 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν· Τοῦτό μού ἐστιν τὸ 24
 σῶμά τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων· Τοῦτο 25

Αφ.

τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἔμφῳ αἵματι
 τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
 26 ὡσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον
 πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ.
 27 ὥστε ὡς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου
 ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ
 28 κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ
 29 ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων
 καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ
 30 σῶμα. διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι
 31 καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν
 32 ἐκρινόμεθα· κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα,
 33 ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. ὥστε, ἀδελφοί μου,
 34 συννερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. εἴ τις
 πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ
 δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθῃ διατάξομαι.

Αρ.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς
 2 ἀγνοεῖν. Οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἰδωλα τὰ
 3 ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι
 οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει ΑΝΑΘΕΜΑ ΙΗ-
 ΣΟΥΣ, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ
 4 εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Διαιρέσεις δὲ χαρι-
 5 σμάτων εἰσὶν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν
 6 εἰσὶν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν,
 7 καὶ ὁ αὐτὸς θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. ἐκάστῳ
 8 δὲ δίδεται ἢ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον.
 9 ὁ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλῳ
 10 δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἑτέρῳ πίστις ἐν
 τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἐνὶ
 11 πνεύματι, ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ [δὲ] προ-
 φητεία, ἄλλῳ [δὲ] διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσ-
 σῶν, ἄλλῳ δὲ ἐρμηνεία γλωσσῶν· πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ

Αρ.†

ὁ δὲ

ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βού-
 λεται. Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἔστιν καὶ μέλη 12
 πολλά ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλά ὄντα ἐν
 ἔστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ χριστός· καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡ- 13
 μείς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε
 Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἐν πνεῦμα
 ἐποτίσθημεν. καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἐν μέλος ἀλλὰ 14
 πολλά. ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεῖρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ 15
 τοῦ σώματος, οὐ παρά τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος·
 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ 16
 τοῦ σώματος, οὐ παρά τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος·
 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἢ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, 17
 ποῦ ἢ ὄσφρησις; Ἦν δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἕκαστον 18
 αὐτῶν, ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. εἰ δὲ ἦν [τὰ] πάντα 19
 ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; Ἦν δὲ πολλά ἑ μέλη, ἐν δὲ σῶμα. 20
 οὐ δύναται [δὲ] ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ Χρείαν σου 21
 οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἢ κεφαλῇ τοῖς ποσίν Χρείαν ὑμῶν
 οὐκ ἔχω· ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ 22
 σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, καὶ ἂ 23
 δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισ-
 σοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην
 περισσοτέραν ἔχει, τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. 24
 ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισ-
 σοτέραν δοῦς τιμὴν, ἵνα μὴ ἦ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ 25
 τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. καὶ εἴτε 26
 πᾶσχει ἐν μέλος, συνπᾶσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται
 μέλος, συνχαίρει πάντα τὰ μέλη. ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα 27
 Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. Καὶ οὖς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν 28
 τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον
 διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων,
 ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. μὴ πάντες 29
 ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι;
 μὴ πάντες δυνάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμά- 30

νυν

μεν

των ; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν ; μὴ πάντες διερμη-
 31 νεύουσιν ; ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα.

1 Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι. Ἐὰν ταῖς
 γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην
 δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
 2 κἂν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ
 πᾶσαν τὴν γνῶσιν, κἂν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη
 3 μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. κἂν ψωμίσω
 πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, κἂν παραδῶ τὸ σῶμά μου, ἵνα
 4 καυχῆσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ
 ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, οὐ περ-
 5 περεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ
 6 ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει
 7 ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συνχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· πάντα στέγει,
 8 πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ
 ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει. εἴτε δὲ ἑπροφητεῖαι, καταργη-
 9 θήσονται· εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργη-
 10 φητεύομεν· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταρ-
 11 γηθήσεται. ὅτε ἤμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρό-
 νουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα ἀνὴρ,
 12 κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσό-
 πτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον·
 ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς
 13 καὶ ἐπεγνώσθην. νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη·
 τὰ τρία ταῦτα, μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

Αρ.

τὸ μὴ

προφητεία, καταρ-
 γηθήσεται

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον
 2 δὲ ἵνα προφητεύητε. ὁ γὰρ λαλῶν γλώσση οὐκ ἀνθρώποις
 λαλεῖ ἀλλὰ θεῷ, οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ
 3 μυστήρια· ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ
 4 παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. ὁ λαλῶν γλώσση ἑαυτὸν
 5 οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. θέλω
 δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφη-

τεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύη, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομῆν λάβῃ. νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί 6 ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ; ὅμως τὰ ἄψυχα 7 φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολῆν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον Ἦσάλπιγξ φωνὴν᾽ δῶ, 8 τίς παρασκευάζεται εἰς πόλεμον; οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς 9 γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. τὸσαῦτα εἰ 10 τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον· ἐὰν 11 οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. οὕτως καὶ ὑμεῖς, 12 ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομῆν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. Διὸ ὁ λαλῶν γλώσση 13 προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν [γὰρ] προσεύχωμαι 14 γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσ- 15 εύξομαι δὲ καὶ τῷ νοῦ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ [δὲ] καὶ τῷ νοῦ· ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῆς [ἐν] πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν 16 τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τό Ἄμῆν ἐπὶ τῇ σῆ εὐχαριστία; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐ- 17 χαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. εὐχαριστῶ τῷ 18 θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον Ἦγλώσσαις᾽ λαλῶ· ἀλλὰ ἐν ἐκκλη- 19 σίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοῦ μου λαλήσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσση. Ἄ- 20 δελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσίν τέλειοι γίνεσθε. ἐν τῷ νόμῳ 21 γέγραπται ὅτι Ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τοῦτο, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούονται μου, λέγει Κύριος. ὥστε αἱ γλώσσαις εἰς σημεῖόν 22 εἰσὶν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἢ δὲ προφη-

φωνὴν σάλπιγξ

γλώσση

23 **τεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.** Ἐὰν οὖν
 συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλώσιν
 γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν
 24 ὅτι μαίνεσθε; ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις
 ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ
 25 πάντων, τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ
 οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγ-

26 γέλλων ὅτι ὄντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν. **Τί**

οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμὸν
 ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλώσσαν ἔχει, ἐρμη-
 27 νίαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. εἴτε γλώσση
 τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλείστον τρεῖς, καὶ ἀνά μέρος,

28 καὶ εἰς διερμηνευέτω· ἐὰν δὲ μὴ ἢ ἰδιώτης, σιγάτω

ἐρμηνευτής

29 ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλεῖτω καὶ τῷ θεῷ. προφηῆται δὲ

30 δύο ἢ τρεῖς λαλεῖτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· ἐὰν

31 δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. δύ-

νασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μαθά-

32 νωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται, (καὶ πνεύματα προφητῶν

παρακαλῶνται,
 καὶ... εἰρήνης.
 Ὡς... ἀγίων, αἱ

33 προφηταῖς ὑποτάσσεται, οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς

ἀλλὰ εἰρήνης,) ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἀγίων.

34 Αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν, οὐ γὰρ

ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν· ἀλλὰ ὑποταστέσθωσαν, καθὼς

35 καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι ἠελούσιν, ἐν οἴκῳ

μαθεῖν

τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν, αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶν γυ-

36 νακὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. Ἡ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ

37 ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; **Εἴ**

τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἂ

38 γράφω ὑμῖν ὅτι κυρίου ἐστὶν ἐντολή· εἰ δέ τις ἀγνοεῖ,

39 ἄγνοεῖται. Ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν,

ἀγνοεῖτω

40 καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε γλώσσαις· πάντα δὲ εὐσημῶνως

καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελι-

σάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, δι' οὗ ²
 καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε,
 ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκὴ ἐπιστεύσατε. παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν ³
 πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν
 ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ⁴
 ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ⁵
 ὤφθη Κηφᾶ, «εἶτα» τοῖς δώδεκα· ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω ⁶
 πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν
 ἔως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, ⁷
 «εἶτα» τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερὶ ⁸
 τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. Ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος ⁹
 τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος,
 διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὁ ¹⁰
 εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ
 περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ
 χάρις τοῦ θεοῦ ¹¹ σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι,
 οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, ¹²
 πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;
 εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· ¹³
 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα ¹⁴ τὸ κήρυγμα
 ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ¹⁵ «ἡμῶν», εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδο-
 μάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι
 ἤγειρεν τὸν χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ
 οὐκ ἐγείρονται. εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ¹⁶
 ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ¹⁷
 ὑμῶν [ἐστίν], ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἄρα καὶ οἱ ¹⁸
 κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν ¹⁹
 Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἕλειονότεροι πάντων ἀν-
 θρώπων ἐσμέν.

Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ ²⁰
 νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώ- ²¹
 που θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν· ὡσπερ ²²
 γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ

23 χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ
 τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ
 24 παρουσίᾳ αὐτοῦ· εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδῶ τὴν βασι-
 λείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ
 25 πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν, δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν
 ἄχρι οὗ θῆ ἅπας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος, πάντα γὰρ ὑπέ-
 27 ταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἶπῃ Ἵτι πάντα
 ὑποτάσσεται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ
 28 πάντα. ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε [καὶ] αὐτὸς
 ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ
 29 ὁ θεὸς πάντα ἐν πᾶσιν. Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ
 βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγεί-
 30 ρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; τί καὶ ἡμεῖς κιν-
 31 δυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν
 ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
 32 κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ,
 τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν
 33 καὶ πίωμεν, ἀγῖριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. μὴ πλα-
 34 νᾶσθε· φθείρουσιν ἡθὴ χρηστὰ ὀμιλίας κακαί· ἐκνήψατε
 δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς
 ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

Πάντα

35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τις Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί, ποίῳ δὲ
 36 σώματι ἔρχονται; ἄφρων, σὺ ὁ σπείρεις οὐ ζωοποιεῖται
 37 ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησό-
 μενον σπείρεις ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος
 38 τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλη-
 39 σεν, καὶ ἐκάστω τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. οὐ πᾶσα
 σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ
 40 σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. καὶ
 σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ
 41 τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη
 δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστε-

ρων, ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. οὕτως καὶ ἡ 42
 ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν
 ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπεί- 43
 ρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα 44
 ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. Εἰ ἔστιν σῶμα
 ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν. οὕτως καὶ γέγραπται 45
 ἘΓΕΝΕΤΟ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν·
 ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιούν. ἀλλ' οὐ πρῶτον 46
 τὸ πνευματικόν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.
 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος 47
 ἐξ οὐρανοῦ. οἶος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἶος 48
 ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· καὶ καθὼς ἐφορέ- 49
 σαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, ἴφορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα
 τοῦ ἐπουρανοῦ. Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ 50
 αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ
 φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν 51
 λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα,
 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι. 52
 σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ
 ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύ- 53
 σασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθα-
 νασίαν. ὅταν δὲ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται [τὴν] ἀθα- 54
 νασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος Κατε-
 πόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. ποῦ σοῦ, θάνατε, τὸ 55
 νίκος; ποῦ σοῦ, θάνατε, τὸ κέντρον; τὸ δὲ κέντρον 56
 τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ
 κόμος· τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ 57
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡστε, ἀδελφοί μου 58
 ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες
 ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν
 οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

Αβ.

φορέσομεν

Αβ.

τὸ φθαρτὸν τοῦτο
 ἐνδύσῃται ἀφθα-
 ρσίαν καὶ

Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα 1

ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
 2 κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω
 θησαυρίζων ὅτι ἐὰν ἔυδοῦται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε
 3 λογίαι γίνωνται. ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμά-
 σῃτε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν
 4 ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐὰν δὲ ἄξιον ᾖ τοῦ καμῆ πορεύεσθαι,
 5 σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.

Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς
 ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω, Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι,
 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν καταμενῶ ἢ ἧ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς
 7 με προπέμψητε οὐ ἐὰν πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς
 ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν, ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι
 8 πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. ἐπιμένω δὲ ἐν Ἐφέσῳ
 9 ἕως τῆς πεντηκοστῆς· θύρα γὰρ μοι ἀνέωγεν μεγάλη καὶ
 10 ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

Ἐὰν δὲ ἔλθῃ
 Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς, τὸ γὰρ
 11 ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς ἐγώ· μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθε-
 νήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με,
 12 ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. Περὶ

δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν
 ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως
 οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαι-
 13 ρήσῃ.

Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει,
 14 ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέ-
 15 σθω.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν
 οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς
 16 διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑπο-
 τάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ
 17 κοπιῶντι. χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορ-
 τουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ἕμέτερον ὑστέρημα οὗτοι
 18 ἀνεπλήρωσαν, ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν.
 ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπά-
 ζεται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν

εὐδοῶθῃ

καὶ

καὶ γὰρ

ὑμῶν

τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ²⁰
 ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι
 ἁγίῳ. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. ²¹
 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, ἦτω ἀνάθεμα. Μαρὰν ἀθά. ²²
 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν. ἡ ἀγάπη μου ²³
 μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁴

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ
οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὔσιν ἐν
2 ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρα-
4 κλήσεως, ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν,
εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει
διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ
5 θεοῦ. ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ
εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παρά-
6 κλησις ἡμῶν. Ἐἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρα-
κλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς
7 ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν
αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπίς
8 τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως. Οὐ γὰρ
θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, Ἐπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν
9 τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ
δύναμιν ἐβάρηθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ
ζῆν· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου

*

περὶ

* εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας·

ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου 10 θανάτου ἐρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν [ὅτι] καὶ ἔτι ῥύσεται, συννυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν 11 τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον 12 τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀγιότητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, [καὶ] οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς· οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώ- 13 σκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι 14 καύχημα ὑμῶν ἐσμέν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.

χάριν

Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς 15 ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν ἄχαρὰν σχῆτε, καὶ δι' ὑμῶν 16 διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βουλόμενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; 17 ἢ ἃ βουλευόμαι κατὰ σάρκα βουλευόμαι, ἵνα ἦ παρ' ἐμοὶ τό Ναί ναὶ καὶ τό Οὐ οὐ; πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι 18 ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν Ναὶ καὶ Οὐ· ὁ 19 τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· ὅσαι γὰρ 20 ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τό Ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τό Ἀμήν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν 21 ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, [ὁ] καὶ 22 σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Ἐγὼ δὲ μάρτυρα 23 τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν 24

τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, τῇ
 1 γὰρ πίστει ἐστήκατε. ἔκρινα ἄρα ἑμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ
 2 πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἔλθειν· εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς,
 3 καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; καὶ
 ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἔλθων λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει
 με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ
 4 πάντων ὑμῶν ἐστίν. ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς
 καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπη-
 θήτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως
 5 εἰς ὑμᾶς. Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύ-

πηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς.
 6 ἱκανὸν τῷ τοιοῦτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων,
 7 ὥστε τοῦναντίον ἑμῶν χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μὴ
 8 πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος. διὸ
 9 παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· εἰς τοῦτο
 γὰρ καὶ ἔγραψα ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, ἢ εἰ
 10 πάντα ὑπήκοοι ἐστε. ὧ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ γὰρ
 ἐγὼ ὁ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώ-
 11 πῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ,
 12 οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν. Ἐλθὼν

δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ
 13 θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἀνεσιν τῷ
 πνεύματί μου τῷ μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου,
 14 ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν. Τῷ
 δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ
 χριστῷ καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι'
 15 ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμέν τῷ θεῷ ἐν
 16 τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, οἷς μὲν ὁσμὴ
 ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν.
 17 καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; οὐ γὰρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ
 καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινίας,
 ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρήζομεν

δε

μᾶλλον

ἢ

ὡς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν ;
 ἢ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις 2
 ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων
 ἀνθρώπων· φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ 3
 καὶ
 διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ὁ ἐνγεγραμμένη οὐ μέλαν ἀλλὰ
 πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαζῖν λιθίναις ἀλλ' ἐν
 Ἀρ.† ἁπλαζῖν καρδίαις σαρκίναις.

Πεποιθήσιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς 4
 τὸν θεόν. ὁὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοὶ ἔσμεν ἁλογίσασθαί 5
 τι ὡς ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ 6
 ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνοῦς καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος
 ἀλλὰ πνεύματος, τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ
 πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου 7
 ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε
 μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον
 Μωυσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταρ- 8
 γουμένην, πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος 9
 τῆς διακονίας
 ἔσται ἐν δόξῃ ; εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, 9
 πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης
 δόξῃ. καὶ γὰρ οὐ δεδοξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ 10
 μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης· εἰ γὰρ τὸ καταρ- 11
 γούμενον διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δό-
 ξῃ. Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρ- 12
 ρησία χρώμεθα, καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κά- 13
 λυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον· ἀγτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι
 τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. ἀλλὰ 14
 ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον
 ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς
 διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ κα- 15
 тарγεῖται, ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται 16
 Μωυσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κείται· ἡνίκα 16
 8 ἂν
 ἁδὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ
 κάλυμμα. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ πνεῦμα 17

18 Ἐκ τῆς ἐλευθερίας, ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένω
 προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν
 εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, ἡ καθάπερ
 1 ἀπὸ κυρίου πνεύματος. Διὰ τοῦτο, ἔχοντες
 τὴν διακονίαν ταύτην καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν,
 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπα-
 τοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ
 θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάνοντες
 3 ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ
 4 θεοῦ. εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν,
 4 ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἔστιν κεκαλυμμένον, ἐν οἷς ὁ θεὸς
 τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων
 εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς
 5 δόξης τοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ
 ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Ἰησοῦν κύριον,
 6 ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν
 Ἐκ σκοτῶν φῶς λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις
 ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ
 ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.
 7 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τούτον ἐν ὄστρακίνοις
 σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἡ τοῦ θεοῦ καὶ
 8 μὴ ἐξ ἡμῶν ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμε-
 9 νοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, διωκόμενοι
 ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀ-
 10 πολλύμενοι, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ
 σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ
 11 σώματι ἡμῶν φανερωθῇ· αἰεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς
 θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ
 12 Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. ὥστε ὁ θά-
 13 νατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. ἔχοντες
 δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμέ-
 νον Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν,
 14 διὸ καὶ λαλοῦμεν, εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν [κύριον] Ἰησοῦν

Αρ.†

καθὼς περ

Ἰησοῦν Χριστὸν

Ἰησοῦ

καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν.
τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ 15
τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν
τοῦ θεοῦ.

Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω 16
ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαι-
νοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆς 17
θλίψεως [†] καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρους
δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ 18
βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα, τὰ γὰρ βλεπόμενα
πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. οἶδαμεν γὰρ ὅτι 1
ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκο-
δομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς
οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον 2
ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, [†] εἴ γε 3
καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα. καὶ γὰρ 4
οἱ ὄντες ἐν τῷ σκῆνει στενάζομεν βαρούμενοι ἐφ' ᾧ οὐ
θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ 5
τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς 5
εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύ-
ματος.

Θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες 6
ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ
κυρίου, διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν οὐ διὰ εἶδους,— 7
θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ 8
σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον· διὸ καὶ φιλοτι- 9
μούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι
αὐτῷ εἶναι. τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμ- 10
προσθεν τοῦ βήματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσῃται ἕκαστος
τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε
φᾶλλον.

Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπου πείθο- 11
μεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνει- 12
δήσεσιν ὑμῶν πεφανερωσθαι. οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνι-
στάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχῆματος

ἡμῶν

εἰ περ

ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμέ-
 13 νους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε
 14 σωφρονούμεν, ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει
 15 ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο ὅτι εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν·
 ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα
 οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν
 16 ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ

τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν
 17 κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. ὥστε
 εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ
 18 γέγονεν καινά· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλά-
 ξάντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν
 19 διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ
 κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ
 παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς
 20 καταλλαγῆς.

Ἐπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν
 ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ
 21 Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν
 ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δι-
 1 καιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ. Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλού-
 μεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς·
 2 λέγει γάρ

Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκογσά σοι

καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι

ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὔπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτη-
 3 ρίας· μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ
 4 μωμηθῇ ἡ διακονία, ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάνοντες ἑαυ-
 τοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι· ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν,
 5 ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς,
 ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,
 6 ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι,
 7 ἐν πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθείας,
 ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν

δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφη- 8
μίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ὡς ἀγνοούμενοι 9
καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν,
ὡς παιδεγόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, ὡς λυπούμενοι 10
ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς
μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφωγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ 11
καρδία ἡμῶν πεπλάτγνται· οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, 12
στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· τὴν δὲ 13
αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ
ὑμεῖς.

Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς 14
γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομία, ἢ τίς κοινωνία φωτὶ
πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, 15
ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συνκατάθεσις 16
ναῶ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμὲν
ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι

πιστοῦ

Ἐνοικῆσσω ἐν αἰτοῖς καὶ ἐνπεριπατήσω,

καὶ ἔσομαι αἰτῶν θεός, καὶ αἰτοὶ ἔσονται μοῦ
διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσογ αἰτῶν, λαός. 17

καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος,
καὶ ἀκαθάρτογ μὴ ἄπτεσθε·

καὶ γὰρ εἰσδέξομαι ἡμᾶς·

καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα,

καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς γίογς καὶ θυγατέρας,

λέγει Κύριος Παντοκράτωρ. 18

ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπήτοί, καθαρῶ- 1
μεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος,
ἐπιτελοῦντες ἀγιοσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ. Χω-

ρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, 2
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω, 3
προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς
τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. πολλή μοι παρρησία 4
πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλή-

ρωμαί τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ
 5 πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. Καὶ γὰρ ἐλθόντων
 ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ
 ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι—ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν
 6 φόβοι—ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν
 7 ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ
 παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἣ παρεκλή-
 θη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιτόθησιν, τὸν
 ὑμῶν ὄδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἑμοῦ, ὥστε με
 8 μᾶλλον χαρῆσαι. ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπι-
 στολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, (βλέπω
 ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὄραν ἐλύπησεν ὑμᾶς,) Αρ.†
 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς
 μετάνοιαν, ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζη-
 10 μιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς
 σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου
 11 λύπη θάνατον κατεργάζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ
 θεὸν λυπηθῆναι πόσῃν κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλὰ
 ἀπολογία, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπι-
 πόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ συνε-
 12 στήσατε ἑαυτοὺς ἄγνοους εἶναι τῷ πράγματι. ἄρα εἰ καὶ
 ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, [ἀλλ'] οὐδὲ
 ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι
 τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ
 13 θεοῦ. διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. Ἐπὶ δὲ τῇ
 παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ
 τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαιται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ
 14 πάντων ὑμῶν· ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ
 κατησχύνθη, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν,
 οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. ἡ
 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν
 ἀναμιμησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ
 16 φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ

θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν 1
 δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, ὅτι ἐν 2
 πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἢ περισσεΐα τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ
 ἢ κατὰ βάθους πτωχεΐα αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος
 τῆς ἀπλότητος αὐτῶν· ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ 3
 παρὰ δύναμιν, αὐθαίρετοι μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεό- 4
 μνοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς
 εἰς τοὺς ἁγίους,— καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν ἀλλ' ἑαυτοὺς 5
 ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ, εἰς 6
 τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτως
 καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην· ἀλλ' ὡσπερ 7
 ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ
 ὑμῶν ἐν ὑμῖν
 πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ἡμῶν ἐν ὑμῖν ἀγάπῃ, ἵνα
 καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. Οὐ 8
 κατ' ἐπιτάγην λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ
 τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· γινώσκετε γὰρ 9
 τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ], ὅτι δι' ὑμᾶς
 ἐπτώχευσεν πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεΐᾳ
 πλουτήσητε. καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ 10
 ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ
 θέλαιν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι 11
 ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἢ προθυμία τοῦ θέλαιν οὕτως
 καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. εἰ γὰρ ἢ προθυμία πρό- 12
 κειται, καθὸ εἰν ἔχη εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. οὐ 13
 γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν ἰσότης· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος ἐν
 τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέ-
 ρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν 14
 ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης· καθὼς γέγραπται Ὁ τὸ 15
 πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττό-
 νησεν. Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ δίδοντι τὴν αὐτὴν 16
 σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, ὅτι τὴν μὲν παρά- 17
 κλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος

θλίψις, ἀλλ' ἐξ
 ἰσότητος·

18 ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν
 ἀδελφὸν οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πᾶσων τῶν
 19 ἐκκλησιῶν,—οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν
 ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακο-
 νουμένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προ-
 20 θυμίαν ἡμῶν,—στελλόμενοι τοῦτο μὴ τις ἡμᾶς μωμήσῃται
 21 ἐν τῇ ἀδρότῃ ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν, ΠΡΟΝΟ-
 ΟΥΜΕΝ γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου ἀλλὰ καὶ
 22 ἐνώπιον ἀνθρώπων. συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελ-
 φὸν ἡμῶν ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλακίς σπουδαίον
 ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πέποιθήσει πολλῇ τῇ
 23 εἰς ὑμᾶς. εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς
 συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα
 24 Χριστοῦ. Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν
 καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἔνδειξασθε εἰς πρόσωπον

ἐνδεικνύμενοι

1 τῶν ἐκκλησιῶν. Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας
 τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσὸν μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν,
 2 οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι
 Μακεδόσιν ὅτι Ἀχαία παρεσκευάσται ἀπὸ πέρυσι, καὶ τὸ
 3 ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας. ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελ-
 φούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν
 τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε,
 4 μὴ πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὐρωσιν ὑμᾶς
 ἀπαρασκευάστους κατασχνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν
 5 ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. ἀναγκαῖον οὖν ἠγήσάμην
 παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ
 προκαταρτίσωσι τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύ-
 την ἐτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς πλεονε-
 6 ξίαν.

Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδο-
 μένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλο-
 7 γίαις καὶ θερίσει. ἕκαστος καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ,
 μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης, ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ
 8 ὁ θεός. δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς

ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες
περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· (καθὼς γέγραπται 9

Ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν,

ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα·

ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς 10
βρώσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ
αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν·) ἐν παντὶ 11
πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἣτις κατεργάζεται
δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ, — ὅτι ἡ διακονία τῆς λει- 12
τουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ
ὑστερήματα τῶν ἀγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν
εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ, — διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης 13
δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν
εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας
εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν 14
ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ
θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. Χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτῳ αὐτοῦ 15
δωρεᾷ.

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾶ- 1
τητος καὶ ἐπιεικίας τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν
ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· δέομαι δὲ τὸ 2
μὴ παρῶν θαρρήσαι τῇ πεποιθήσει ἢ λογίζομαι τολμῆσαι
ἐπὶ τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπα-
τοῦντας. Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα 3
στρατευόμεθα, — τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρ- 4
κικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, —
λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ 5
τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς
τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ, καὶ ἐν ἐτοιμίῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι 6
πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή. Τὰ 7
κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις πέπειθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ
εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ ὅτι καθὼς αὐτὸς
Χριστοῦ οὕτως καὶ ἡμεῖς. Ἐάν τε γὰρ περισσώτερόν τι 8

θεοῦ

εἰάν

καυχῶσμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος
 εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθή-
 9 σομαι, ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστο-
 10 λῶν· ὅτι Αἱ ἐπιστολαὶ μὲν, ἴφησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί,
 ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενῆς καὶ ὁ λόγος ἐξουθε-
 11 νημένος. τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἰοί ἐσμεν τῷ
 λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ
 12 ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συνκρίναι ἑαυτοὺς
 τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς
 ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συνκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ
 13 συνιάσιν. ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ
 κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς
 14 μέτρον, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν.—οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνού-
 μενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτοὺς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν
 15 ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ—οὐκ εἰς τὰ
 ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες
 αὐξανόμενης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ
 16 τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν
 εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα
 17 καυχῆσασθαι. Ὁ δὲ καγχώμενος ἐν Κυρίῳ καγχάσθω·
 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλὰ
 ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

1 Ὁφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ
 2 ἀνέχεσθέ μου. ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλω, ἡρμოსάμην
 γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν παραστήσαι τῷ χριστῷ·
 3 φοβοῦμαι δὲ μή πως, ὡς ὁ ὄφις ἐΞΗΠΑΤΗΣΕΝ Εὐαν ἐν τῇ
 πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλό-
 4 τητος [καὶ τῆς ἀγνότητος] τῆς εἰς τὸν χριστόν. εἰ μὲν
 γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκη-
 ρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ
 εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἄνείχεσθε.
 5 λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέαι τῶν ὑπερλίαν ἀποστό-
 6 λων· εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν

φασίν

ὡς γὰρ μὴ.....
.....ἑαυτοὺς;

Χριστόν

ἀνείχεσθε

παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. Ἡ 7
 ἁμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε,
 ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον ἐηγγελισάμην ὑμῖν ;
 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν 8
 διακονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατε-
 νάρκησα οὐθενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρω- 9
 σαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ
 ἀβαρῆ ἑμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλή-
 θεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται
 εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. διὰ τί ; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ 11
 ὑμᾶς ; ὁ θεὸς οἶδεν. Ὁ δὲ ποιῶ καὶ ποιήσω, 12
 ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ
 καυχῶνται εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι 13
 ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς
 ἀποστόλους Χριστοῦ· καὶ οὐ θαῦμα, αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς 14
 μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ 15
 οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιο-
 σύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Πάλιν λέγω, μὴ τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι—εἰ δὲ μήγε, 16
 κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα καγὼ μικρόν τι καυχῆ-
 σωμαί· ὁ λαλῶ οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφρο- 17
 σύνη, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολλοὶ 18
 καυχῶνται κατὰ [τὴν] σάρκα, καγὼ καυχῆσομαι. ἡδέως 19
 γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες· ἀνέχεσθε γὰρ 20
 εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει,
 εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει. κατὰ 21
 ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις
 πολμᾶ, ἐν ἀφροσύνη λέγω, πολμῶ καγώ. Ἑβραῖοί εἰσιν ; 22
 καγώ. Ἰσραηλεῖται εἰσιν ; καγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν ;
 καγώ. διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν ; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπερ 23
 ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως,
 ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· ὑπὸ 24
 Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, τρὶς 25

ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρίς ἐνανάγησα, νυχθήμερον
 26 ἐν τῷ βυθῷ πεποιήκα· ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις
 ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις
 ἐξ ἔθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις
 27 ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις, κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν
 ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολ-
 28 λάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι· χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἢ
 ἐπίστασίς μοι ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλη-
 29 σιῶν. τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται,
 30 καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθε-
 31 νείας [μου] καυχῆσομαι. ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου
 Ἰησοῦ οἶδεν, ὃ ὧν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύ-
 32 δομαι. ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως
 33 ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με, καὶ διὰ
 θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέ-
 1 φυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Καυχᾶσθαι ἔδει· οὐ
 συμφέρον μὲν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὄπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις
 2 Κυρίου. οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσά-
 ρων, — εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος
 οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, — ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου
 3 οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, — εἴτε ἐν σώματι
 4 εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος [οὐκ οἶδα,] ὁ θεὸς οἶδεν, — ὅτι
 ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα ἀ
 5 οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆ-
 σομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαντοῦ οὐ καυχῆσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθε-
 6 νείαις. εἰ γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων,
 ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσηται
 7 ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἔμου, καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν
 ἀποκαλύψεων. διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ
 τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατανᾶ, ἵνα με κολαφίσῃ, ἵνα μὴ
 8 ὑπεραίρωμαι. ὑπὲρ τούτου τρίς τὸν κύριον παρεκάλεσα
 9 ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ· καὶ εἶρηκέν μοι Ἀρκεῖ σοι ἢ χάρις
 μου· ἢ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. Ἡ-

δὲ οὐ

Αρ.†

διστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις, ἵνα
 ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. διὸ εὐδοκῶ ¹⁰
 ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὑβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν ¹¹ *διωγμοῖς, ἐν*
 στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε
 δυνατός εἰμι.

Τέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὄφειλον ¹¹
 ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι. οὐδὲν ¹² *γάρ* ὑστέρησα τῶν ὑπερ-
 λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι· τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ¹²
 ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ση-
 μείοις [τε] καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν. τί γὰρ ἐστὶν ὁ ¹³
 ἡσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς
 ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν
 ταύτην.

Ἴδου τρίτον τοῦτο ἐτοιμῶς ἔχω ἐλθεῖν ¹⁴
 πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν
 ἀλλὰ ὑμᾶς, οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαν-
 ρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπα- ¹⁵
 νήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ
 περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἥσσον ἀγαπῶμαι; ¹⁶ Ἔστω
 δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος
 δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. μή τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, ¹⁷
 δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; παρεκάλεσα Τίτον καὶ συνα- ¹⁸
 πέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος;
 οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς
 ἴχνεσιν;

Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογού- ¹⁹
 μεθα; κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν. τὰ δὲ πάντα,
 ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς, φοβοῦμαι γὰρ μή ²⁰
 πως ἐλθὼν οὐχ οἴους θέλω εὑρῶ ὑμᾶς, καγὼ εὐρεθῶ ὑμῖν
 οἶον οὐ θέλετε, μή πως ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθίαι, κατα-
 λαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· μή πάλιν ²¹
 ἐλθόντος μου ταπεινώσῃ με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ
 πενθήσω πολλοὺς τῶν προσημαρτηκότων καὶ μὴ μετα-
 νοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἣ
 ἔπραξαν.

Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἰ

*ὑμῶν, εἰ περισσο-
 τέρως ὑμᾶς ἀγα-
 πῶν ἥσσον ἀγα-
 πῶμαι.*

ἐπὶ στόματος δῶο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται
 2 πᾶν ῥῆμα. προεῖρηκα καὶ προλέγω ὡς παρὼν τὸ δεύτερον
 καὶ ἄπὼν νῦν τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν,
 3 ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι, ἐπεὶ δοκιμὴν
 ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ· ὅς εἰς ὑμᾶς
 4 οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν, καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ
 ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. καὶ γὰρ ἡμεῖς
 ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως
 5 θεοῦ [εἰς ὑμᾶς]. Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει,
 ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσχετε ἑαυτοὺς ὅτι Ἰη-
 6 σοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν; εἰ μῆτι ἀδόκιμοί ἐστε. ἐλπίζω δὲ
 7 ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν ἀδόκιμοι. εὐχόμεθα δὲ
 πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς
 δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ
 8 ὡς ἀδόκιμοι ὤμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀλη-
 9 θείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς
 ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾖτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν
 10 ὑμῶν κατάρτισιν. Διὰ τοῦτο ταῦτα ἄπὼν γράφω, ἵνα
 παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ
 κύριος ἔδωκέν μοι, εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.
 11 Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,
 τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ
 12 εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ
 φιλήματι. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.
 13 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ] καὶ ἡ ἀγάπη
 τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων
 ὑμῶν.

σὺν

Χριστὸς Ἰησοῦς

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀν- 1
θρώπου ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ
ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες 2
ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· χάρις ὑμῖν καὶ 3
καὶ κυρίου [ἡμῶν] εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
περὶ τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ὅπως ἐξέ- 4
ληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος πονηροῦ κατὰ τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς 5
αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέ- 6
σαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, ὃ 7
οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μὴ τινὲς εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ
θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. ἀλλὰ 8
καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται [ὑμῖν]
παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρή- 9
καμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται
παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

* Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώ- 10
ποις ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δούλος
δὲ οὐκ ἂν ἦμην. γνωρίζω γὰρ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ 11
εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ 12
οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, ὅτε ἐδιδάχθην,
ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡκού- 13
σατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι
καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρ-

14 θουν αὐτήν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολ-
 λούς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς
 15 ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. Ὅτε δὲ εὐδόκησεν
 [ὁ θεὸς] ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου καὶ καλέσας
 16 διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ
 ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσ-
 17 ανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα
 πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπήλθον εἰς Ἀρα-
 18 βίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. Ἐπειτα μετὰ
 τρία ἔτη ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορηῆσαι Κηφᾶν, καὶ
 19 ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ τῶν
 ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ
 20 κυρίου. Ἄ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ
 21 ψεύδομαι. ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ
 22 [τῆς]Κιλικίας. ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς
 23 ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ, μόνον δὲ ἀκού-
 οντες ἦσαν ὅτι Ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται
 24 τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν
 1 θεόν. Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς
 Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον·
 2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν· καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγ-
 γέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς
 3 δοκοῦσιν, μὴ πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. ἀλλ' οὐδὲ
 4 Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη περιτομηθῆναι· διὰ
 δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον
 κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ
 5 Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν, —οἷς οὐδὲ πρὸς ὦραν
 εἶξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου δια-
 6 μείνη πρὸς ὑμᾶς. ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι—ὅποιοί
 ποτε ἦσαν οὐδὲν μοι διαφέρει—πρόσωπον [ὁ] θεὸς ἀνθρώ-
 7 που οὐ λαμβάνει—ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκῶντες οὐδὲν προσανέ-
 8 γέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, ὁ

Αφ.

γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήρ-
γησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν
δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάνης, οἱ δο-
κοῦντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβα
κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περι-
τομήν· μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπού- 10
δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς 11

Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατε-
γνωσμένος ἦν· πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου 12
μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστειλεν καὶ
ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. καὶ 13
συννυπεκρίθησαν αὐτῷ [καὶ] οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ
Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. ἀλλ' ὅτε εἶδον 14
ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου,
εἶπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρ-
χων ἐθνικῶς καὶ ὄυκ Ἰουδαϊκῶς ζῆς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγ-
κάξεις Ἰουδαΐζειν; Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ 15

οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄν- 16
θρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ
Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου,
ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιοθήσεται πᾶσα σὰρξ. εἰ δὲ 17
ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ
ἁμαρτωλοί, ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο·
εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην 18
ἐμαυτὸν συνιστάνω. ἐγὼ γὰρ διὰ νόμον νόμῳ ἀπέθανον 19
ἵνα θεῷ ζήσω· Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, 20
ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ
τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ 21
διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

ἜΩ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὄ- 1
φθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; τοῦτο 2

Αφ.

MSS. οὐκ

Ἰησοῦν Χριστὸν

Αφ.

Αφ.

μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα
 3 ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξά-
 4 μνοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελείσθε; τοσαῦτα ἐπάθετε
 5 εἰκῆ; εἶ γε καὶ εἰκῆ. ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα
 καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς
 6 πίστεως; καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἔλο-
 γίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοὶ εἰσιν
 8 Ἀβραάμ. προοιδούσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ
 τὰ ἔθνη ὁ θεὸς προενηγγελίστατο τῷ Ἀβραάμ ὅτι Ἐνευ-
 9 λογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστε-
 10 ως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. Ὅσοι

γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν ὑπὸ κατάραν εἰσίν, γέγραπται γὰρ
 ὅτι Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὔκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς
 γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι
 11 αὐτά. ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται παρὰ τῷ θεῷ
 12 δῆλον, ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται, ὁ δὲ νό-
 μος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' Ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται

13 ἐν αὐτοῖς. Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας
 τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατὰρα, ὅτι γέγραπται
 14 Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ζύλογ, ἵνα
 εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Ἰησοῦ
 Χριστῷ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν
 15 διὰ τῆς πίστεως. Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον

λέγω ὁμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ
 16 ἢ ἐπιδιατάσσεται. τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγ-
 γελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει Καὶ τοῖς σπέρ-
 μασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἐνός. Καὶ τῷ
 17 σπέρματί σου, ὃς ἔστιν Χριστός. τοῦτο δὲ λέγω· δια-
 θήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια
 καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονώς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταρ-
 18 γῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία,
 οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας

Χριστῷ Ἰησοῦ

κεχάρισται ὁ θεός.

Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παρα- 19

οὔ

βάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις ἂν ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγείς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου· ὁ δὲ 20 μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεός εἰς ἔστιν. ὁ οὖν νόμος 21 κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν [τοῦ θεοῦ]; μὴ γένοιτο· εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιησάσθαι, ὄντως ἔν νόμῳ ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη. ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφή τὰ πάντα ὑπὸ 22 ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.

ἐκ νόμου ἦν [ἀν]

Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα 23 συνκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα 24 ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι 25 ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν.

Πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ 26 ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὅσοι γὰρ εἰς 27 Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε· οὐκ ἔνι Ἰου- 28 δαῖος οὐδὲ Ἑλληγν, οὐκ ἔνι δούλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα 29 ἐστέ, κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

Λέγω δέ, 1 ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νηπίός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὢν, ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ 2 οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς. οὕτως καὶ 3 ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νηπίοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεθα δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξα- 4 πέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα 5 τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

Ἵτι δὲ ἐστε υἱοί, 6 ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κράζον Ἀββὰ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκέτι εἶ 7 δούλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ.

Αφ.

Ἄλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς 8 φύσει μὴ οὔσι θεοῖς· νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ 9

γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ
 ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν ἔδουλεύσαι

δουλεύειν

10 θέλετε; ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ
 11 ἐνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς μή πως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι
 13 ὑμῶν. οὐδέν με ἠδίκησατε· οἶδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν
 14 τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, καὶ τὸν
 πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ
 ἐξέπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς

15 Χριστὸν Ἰησοῦν. ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ
 γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες
 16 ἐδώκατέ μοι. ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν;

17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλείσαι ὑμᾶς θέλουσιν,
 18 ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε,

19 καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς, ἑτεροῦ μου,
 οὐς πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν·
 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν
 φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

τέκνα

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον
 22 οὐκ ἀκούετε; γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραάμ δύο υἱοὺς ἔσχεν,
 23 ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας· ἀλλ' ὁ
 [μὲν] ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς

24 ἐλευθέρας ἑτεροῦ ἐπαγγελίας. αἰτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα·
 αὐταὶ γὰρ εἰσιν δύο διαθήκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινά, εἰς

διὰ τῆς

25 δουλείαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἄγαρ, τὸ ἑτεροῦ Ἄγαρ Σινά
 ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερου-

γὰρ Ἀρ.

26 σαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς· ἡ δὲ ἄνω
 27 Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἣτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν·

γέγραπται γάρ

Εἰφράνθητι, στείρα ἢ οὐκ ἔτικτοῦσα·

ῥῆξον καὶ βόησον, ἢ οὐκ ὠδίνοῦσα·

ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμοῦ μᾶλλον ἢ
 τῆς ἐχοῦσης τὸν ἄνδρα.

ἡμεῖς δέ. τέκνα
ἐστέ

ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν· 28
ἀλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ 29
πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἔκ- 30
βαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν γιόν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ
κληρονομήσει ὁ γιός τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ γιοῦ
τῆς ἐλευθέρας. διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα 31
ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

Αρ.†

Ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν· στήκετε 1
οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.—

Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε 2
Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. μαρτύρομαι δὲ πάλιν 3
παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον
τὸν νόμον ποιῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν 4
νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. ἡμεῖς γὰρ πνεύ- 5
ματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. ἐν γὰρ 6
Χριστῷ [Ἰησοῦ] οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία,
ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. Ἐτρέχετε 7
καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ἡ 8
πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. μικρὰ ζύμη ὅλον 9
τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι 10
οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταρασσὼν ὑμᾶς βαστάσει τὸ
κρίμα, ὅστις ἐὰν ᾖ. Ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι 11
κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον
τοῦ σταυροῦ. Ὅφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες 12
ὑμᾶς.

Αρ.

Αρ.

Ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν· στήκετε 13
οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.—
Ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν· στήκετε 13
μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς
ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις· ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ 14
πεπλήρωται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
σεαυτὸν. εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνεται καὶ κατεσθίεται, βλέ- 15
πετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε. Λέγω δέ, 16
πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέ-
σητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ 17

πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός, ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται,
 18 ἵνα μὴ ἂ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. εἰ δὲ πνεύματι ἄγε-
 19 σθε, οὐκ ἔστε ὑπὸ νόμον. φανερά δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς
 20 σαρκός, ἅτινά ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδω-
 λολατρία, φαρμακία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, ἠθυμοί, ἐριθίαι,
 21 διχοστασίαι, αἰρέσεις, φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια
 τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς ἵ προείπον ὅτι οἱ τὰ
 22 τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.
 23 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη,
 24 μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραύτης,
 25 ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος. οἱ δὲ τοῦ
 χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθή-
 26 μασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. Εἰ ζῶμεν πνεύματι,
 27 πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλή-
 28 λους προκαλούμενοι, ἡ ἀλλήλοις φθονοῦντες. Ἀδελφοί,
 29 ἐὰν καὶ προλημφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς
 οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραύ-
 30 τητος, σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. Ἀλλήλων
 31 τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον
 32 τοῦ χριστοῦ. εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι μὴδὲν ὦν, φρενα-
 33 πατᾶ ἑαυτὸν· τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω [ἕκαστος],
 34 καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς
 35 τὸν ἕτερον, ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.
 36 Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι
 37 ἐν πάσιν ἀγαθοῖς. Μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ
 38 μυκτηρίζεται· ὁ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ
 39 θερίσει· ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς
 40 σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ
 τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν ποιῶν-
 41 τες μὴ ἐνκακῶμεν, καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλύο-
 42 μνοι. Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχουμεν, ἐργαζώμεθα τὸ
 ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς
 πίστεως.

ἔρις, ζῆλοι,

καὶ

ἀλλήλους

ἡλίκοις

Ἴδετε ἡλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 11
 Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκά- 12
 ζουσιν ὑμᾶς περιτέμεσθαι· μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ
 περιτετμημένοι χριστοῦ [Ἰησοῦ]— μὴ διώκονται· οὐδὲ γὰρ οἱ ἑπιτεμνό- 13
 μνοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς
 περιτέμεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμέτερα σαρκὶ καυχῆσονται.
 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ 14
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύ-
 ρωται καὶ γὰρ κόσμῳ. οὔτε γὰρ περιτομὴ τι ἔστιν οὔτε 15
 ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι τῷ κανόνι 16
 τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ
 ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ.

Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω, ἐγὼ γὰρ 17
 τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ 18
 πνευματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς
2 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πα-
τρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Αφ.

3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὁ εὐλόγησας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ
4 ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς
ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ
5 ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ, προορίσας ἡμᾶς
εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδο-
6 κίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος
7 αὐτοῦ ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ, ἐν ᾧ ἔχο-
μεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν
8 τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ
9 ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονή-
σει γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
10 κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ εἰς οἰκο-
νομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι
τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ
11 τῆς γῆς· ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέν-
τες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν
12 βουλήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς
ἔπαινον δόξης αὐτοῦ τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ·
13 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ
εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες,

ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ᾧ¹⁴
 ἐστὶν ἄρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν
 τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο καὶ γώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν¹⁵
 ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
 οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνεΐαν ποιούμε-¹⁶
 νος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου¹⁷
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, ᾧ¹⁸ ὑμῖν
 πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ,
 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας [ὑμῶν] εἰς¹⁸
 τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς
 ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς
 ἀγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ¹⁹
 εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους
 τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ἣν ᾧ²⁰ ἐνήργηκεν ἐν τῷ χριστῷ ἐγείρας
 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ καθίςα ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς
 ἐπουρανίοις ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνά-²¹
 μως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ
 μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ²²
 πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν
 ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἣτις ἐστὶν τὸ²³
 σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πάσιν πληρου-
 μένου. καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ¹
 ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ²
 τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς
 ἐξουσίας τοῦ αἴερος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργούντος
 ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες³
 ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς
 ἡμῶν, ποιῶντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν δια-
 νοιῶν, καὶ ἡμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί·—
 ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην⁴
 αὐτοῦ ἣν ἡγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς⁵
 παραπτώμασιν συνέζωοποίησεν[†] τῷ χριστῷ, — χάριτί ἐστε
 ἐν

6 σεσωσμένοι, — καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς
 7 ἑπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς
 αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς
 χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως· καὶ τοῦτο
 9 οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις
 10 καυχῆσθαι. αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν ὁ
 θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ
 λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν
 12 σαρκὶ χειροποιήτου, — ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς
 Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ
 ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες
 13 καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ
 ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἔγγυς ἐν τῷ αἵματι τοῦ
 14 χριστοῦ. Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ
 15 ἀμφοτέρα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν
 ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν
 δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἓνα
 16 καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς
 ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ ἀπο-
 17 κτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ· καὶ ἔλθὼν εἰρηγέλισατο
 18 εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἔγγυς· ὅτι
 δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ
 19 πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι
 καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκίῳ
 20 τοῦ θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστό-
 λων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ
 21 Ἰησοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει
 22 εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε
 εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ

Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἔθνων, — εἴ γε ἠκούσατε τὴν οἰκο-
 νομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς,
 [ὅτι] κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς
 προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆ-
 σαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ χριστοῦ, ὃ ἑτέrais
 γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν
 ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις
 ἐν πνεύματι, εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύνσωμα
 καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
 εὐαγγελίου, οὗ ἐγενήθη διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς
 χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς
 δυνάμεως αὐτοῦ — ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων
 ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη — τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ
 ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ χριστοῦ, καὶ φωτίσαι τὴν
 οἰκονομίαν τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν
 αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, ἵνα γνωρισθῇ
 ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς
 ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, κατὰ πρόθεσιν
 τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
 ἡμῶν, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν
 πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. Διὸ αἰτοῦμαι μὴ
 ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἧτις ἐστὶν δόξα
 ὑμῶν.

Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου
 πρὸς τὸν πατέρα, ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ
 γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δῶ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης
 αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς
 τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆς πίστεως
 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ· ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμε-
 λιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς
 ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ ὕψος καὶ βάθος,
 γινῶνά τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ
 χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ

πάντας

βάθος καὶ ὕψος

πληρωθῆ

ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργου-
 21 μένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἢ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ ἀξίως
 2 περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης τα-
 3 πεινοφροσύνης καὶ πραύτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνε-
 4 χόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν
 4 ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης· ἐν
 5 σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς [καὶ] ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι
 5 τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἰς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα·
 6 εἰς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων
 7 καὶ ἐν πᾶσιν. Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη [ἡ] χάρις κατὰ
 8 τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ χριστοῦ. διὸ λέγει

Ἄναβὰς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν λιχμαλώσιαν,

[καὶ] ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις.

9 τὸ δὲ ἌΝΕΒΗ τί ἐστίν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη [†] εἰς τὰ
 10 κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ
 ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ
 11 πάντα. καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ
 προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ
 12 διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον
 13 διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, μέχρι
 καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ
 τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς
 14 μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα μηκέτι
 ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ
 ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐν
 15 πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, ἀληθεύοντες δὲ
 ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὃς ἐστίν ἡ
 16 κεφαλή, Χριστός, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον
 καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας
 κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου ἴμερος [†] τὴν αὐξήσιν
 τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

πρῶτον

μέλους

Τούτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς 17
 περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ
 νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριω- 18
 μένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν
 αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, οἵτινες ἀπηλ- 19
 γηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν
 ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως 20
 ἐμάθετε τὸν χριστόν, εἴ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ 21
 ἐδιδάχθητε, ἵνα καθὼς ἔστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, ἀποθέσθαι 22
 ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφήν τὸν παλαιὸν ἀνθρω-
 πον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης,
 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, καὶ ἐνδύσα- 23
 σθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν
 δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος 25
 μετὰ τοῦ πλησίον ἀγτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.
 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδύετω ἐπὶ 26
 παροργισμῷ ὑμῶν, μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ὁ 27
 κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιᾷτω ἐργαζόμενος 28
 ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν
 ἔχοντι. πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ 29
 ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς
 χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ 30
 πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέ-
 ραν ἀπολυτρώσεως. πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ 31
 κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ.
 γίνεσθε [δὲ] εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὖσπλαγχοι, χαρι- 32
 ζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἔχαρίσατο
 ἡμῖν ἵνα ὑμῖν γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 1
 καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν 2
 ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ὑμῶν ἵνα προσφορὰν καὶ
 θύσιαν τῷ θεῷ εἰς ὄσμὴν εὐωδίας. Πορνεία 3
 δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν

Αφ.

καθὼς ἔστιν
ἀληθεία, ἐν

ιδίαις

Αφ.

ἡμῖν

ἡμῶν

4 ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογίας
 ἢ εὐτραπέλια, ἃ οὐκ ἀνήκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.
 5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος
 ἢ πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν
 6 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ. Μηδεὶς
 ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις, διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ
 7 τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. μὴ οὖν γίνεσθε
 8 συνμέτοχοι αὐτῶν· ἦτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν
 9 κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, ὃ γὰρ καρπὸς τοῦ
 φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ,
 10 δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ· καὶ μὴ συνκοι-
 11 νωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκοτοῦς, μᾶλλον δὲ
 12 καὶ ἐλέγχετε, τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν
 13 ἐστὶν καὶ λέγειν· τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς
 14 φανεροῦνται, πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. διὸ
 λέγει

"Εγείρε, ὁ καθεύδων,
 καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
 καὶ ἐπιφάνσει σοι ὁ χριστός.

15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι
 16 ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι
 17 πονηραὶ εἰσιν. διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ
 18 συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου· καὶ ΜΗ ΜΕΘΎΣΚΕΘΕ
 Οἴνω, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι,
 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς [†] ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευμα-
 20 τικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ,
 21 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου
 22 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὑποτασσόμενοι
 23 ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. Αἱ γυναῖκες τοῖς
 24 ἰδίοις ἀνδράσιν [†] ὡς τῷ κυρίῳ, ὅτι ἁνὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς
 25 γυναικὸς ὡς καὶ ὁ χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς
 26 σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται
 τῷ χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί.

Αρ.

ἐν

ὑποτασθέντων |
 ἀνὴρ κεφαλὴ ἐστίν

10 Τοῦ λοιποῦ ἔνδυναμούσθε ἔν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει
 11 τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ
 πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ
 12 διαβόλου· ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἶμα καὶ
 σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς
 τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευμα-
 13 τικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. διὰ τοῦτο ἀνα-
 λάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστη-
 ναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι
 14 στήναι. στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφῆν ὑμῶν
 ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιο-
 15 σῆνης, καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ
 16 τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἐν πάσιν ἀναλαβόντες
 τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη
 17 τοῦ πονηροῦ [τὰ] πεπυρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν περι-
 κεφαλίδιαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχιραν
 18 τοῦ πνεύματος, ὃ ἔστιν ῥῆμα θεοῦ, διὰ πάσης προσ-
 ευχῆς καὶ δεήσεως, προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν
 πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρ-
 19 τερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἀγίων, καὶ ὑπὲρ
 ἑμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου,
 ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον [τοῦ εὐαγγελίου]
 20 ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσω-
 μαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

δυναμούσθε

ὑμῖν

21 Ἴνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω,
 πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τύχικος ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ
 22 πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς
 αὐτὸ τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέση τὰς
 καρδίας ὑμῶν.

καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ
 24 θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χάρις μετὰ
 πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν
 ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΣ δούλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ¹
πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις
σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ²
θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεΐᾳ ὑμῶν³
πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, μετὰ⁴
χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος, ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ⁵
εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, πεπειθῶς⁶
αὐτὸ τοῦτο ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπι-
τελέσει ἄχρι ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ⁷. καθὼς ἔστιν δίκαιον⁷
ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ
καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνός μου τῆς χά-
ριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας· μάρτυς γάρ μου ὁ θεός, ὡς ἐπι-⁸
ποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. καὶ⁹
τοῦτο προσεύχομαι ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ
μᾶλλον ἰσχυρῆται ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς¹⁰
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ
ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, πεπληρωμένοι καρπὸν¹¹
δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον
θεοῦ.

Γινώσκεις δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ¹²
μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, ὥστε¹³
τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὄλω
τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, καὶ τοὺς πλείο-¹⁴

Χριστοῦ Ἰησοῦ

περισσεύση

νας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιοῦσθαι τοῖς δεσμοῖς μου
 περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λα-
 15 λείν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς
 16 δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν χριστὸν κηρύσσουν· οἱ μὲν ἐξ
 ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαὶν τοῦ εὐαγγελίου κείμεθα,
 17 οἱ δὲ ἐξ ἐριθίας τὸν χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἄγνως,
 18 οἰόμενοι θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. τί γάρ; πλὴν
 ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς
 καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω· ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι,
 19 οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ
 τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ
 20 Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν
 οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάν-
 21 τοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου,
 εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ
 22 τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν
 ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, — καὶ τί αἰρήσομαι ὃ
 23 γνωρίζω· συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων
 εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῶ γὰρ μᾶλλον
 24 κρεῖσσον, τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαϊότερον δι' ὑμᾶς.
 25 καὶ τοῦτο πεποιοῦσθαι οἶδα ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν
 26 ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ
 καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ
 27 τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Μό-
 νον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα
 εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὸν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν,
 ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ
 28 πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ
 τῶν ἀντικειμένων (ἧτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας,
 29 ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ, ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη
 τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεῦειν ἀλλὰ
 30 καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν), τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες
 οἷον εἶδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

Χριστὸν

δὲ

ἔργου, καὶ τί
αἰρήσομαι;

ἐπιμένειν

Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ¹
 ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ
 οἰκτιρμοί, πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, ²
 αὐτὸ τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἔν' φρονούντες,
 μηδὲν κατ' ἐριθίαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινο- ³
 φροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, μὴ τὰ ⁴
 ἑαυτῶν ἑκάστοι ἑκάστοι σκοποῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἑκα-
 στοί. τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ⁵
 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ ⁶
 εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου ⁷
 λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι
 εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπὴ- ⁸
 κοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ· διὸ καὶ ὁ θεὸς ⁹
 αὐτὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἔχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ
 πάντων ὀνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάντες γόγγυσι κάμψῃ ¹⁰
 ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα ¹¹
 γλῶσσα ἐξομολογήσῃται ὅτι ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙ-
 ΣΤΟΣ εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς.

Ἔστωτε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ¹²
 [ὡς] ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον
 ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν
 σωτηρίαν κατεργάζεσθε, θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ¹³
 ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας·
 πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν· ¹⁴
 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα ¹⁵
 μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαί-
 νεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, ¹⁶
 εἰς καύχημα ἑμοῖ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν
 ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. Ἄλλὰ εἰ καὶ σπέν- ¹⁷
 δομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν,
 χαίρω καὶ συнχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς ¹⁸
 χαίρετε καὶ συнχαίρετέ μοι.

Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ¹⁹

ἑκάστος | ἑτέρων.
 ἑκάστοι τοῦτο

20 ὑμῖν, ἵνα καὶ γὰρ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. οὐδένα
 γὰρ ἔχω ἰσόψυχον ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει,
 21 οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ [Χριστοῦ Ἰησοῦ.]
 22 τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν
 23 ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. Τοῦτον μὲν οὖν
 ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς.
 24 πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.
 25 ἀναγκαῖον δὲ ἠγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ
 συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ
 26 λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, ἐπειδὴ
 ἐπιποθῶν ἦν [πάντας ὑμᾶς [ιδεῖν]], καὶ ἀδημονῶν διότι
 27 ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον
 θανάτου· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον
 28 ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. σπουδαιότερος
 οὖν ἔπεμψα αὐτὸν ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε καὶ γὰρ
 29 ἀλυπότερος ὤ. προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ
 30 πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιοῦτους ἐντίμους ἔχετε, ὅτι διὰ
 τὸ ἔργον [Κυρίου] μέχρι θανάτου ἠγγισεν, παραβολευσά-

Ἰησοῦ Χριστοῦ

ὑμᾶς πάντας

Χριστοῦ

1 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ
 γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.—
 2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας,
 3 βλέπετε τὴν κατατομὴν. ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή,
 οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ
 4 Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, καίπερ ἐγὼ ἔχων
 πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος
 5 πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον· περιτομῆ ὀκταήμερος,
 ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων,
 6 κατὰ νόμον Φαρισαῖος, κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν,
 7 κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. Ἄλ-
 λά ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν χριστὸν
 8 ζημίαν. ἀλλὰ μὲν οὖν γε καὶ ἠγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι

διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου
 μου δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἠγοῦμαι σκύβαλα ἵνα
 Χριστὸν κερδήσω καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν 9
 δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ,
 τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, τοῦ γνῶναι αὐτὸν 10
 καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν
 παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,
 εἴ πως κατανήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν. 11
 οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καὶ 12
 καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ [Ἰησοῦ].
 οὐ
 ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν ἴστω λογίζομαι κατεληφέναι· ἐν 13
 δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενός τοῖς δὲ ἔμπροσθεν 14
 ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς
 ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι οὖν 15
 τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ
 τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει· πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, 16
 τῷ αὐτῷ στοιχεῖν. Συμμμηταί μου γίνεσθε, 17
 ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας καθὼς
 ἔχετε τύπον ἡμᾶς· πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν οὓς πολλά- 18
 κίς ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς
 τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς 19
 ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια
 φρονοῦντες· ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, 20
 ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,
 ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμ- 21
 μορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν
 τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

Ὅστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ 1
 καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπη-
 τοί. μου

Εὐδοίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρα- 2
 καλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ· ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, 3
 γνήσιε ἴσζυγε, συναλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ
 εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ

τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν Βίβλῳ
 4 ΖΩΉΣ. Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ,
 5 χαίρετε. τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις.
 6 ὁ κύριος ἐγγύς· μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ
 προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετ' εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα
 7 ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν θεόν· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ
 ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ
 8 τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὸ λοι-
 πόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια,
 ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ
 9 εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἂ καὶ ἐμάθετε καὶ πα-
 ρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσ-
 σετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
 10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθά-
 λετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε ἡκαι-
 11 ρεῖσθε δέ. οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω, ἐγὼ γὰρ ἔμαθον
 12 ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης εἶναι· οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα
 καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ
 χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι·
 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. πλὴν καλῶς ἐποιή-
 14 σατε συνκοινωνήσαιτές μου τῇ θλίψει. οἶδατε δὲ καὶ
 15 ὑμεῖς, Φιλιππηῖοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε
 ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνή-
 σεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι,
 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη καὶ ἄπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρείαν
 17 μοι ἐπέμψατε. οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ
 18 τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ἀπέχω
 δὲ πάντα καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ
 Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὅσμην ἐγῶδιαις, θυσίαν
 19 δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ θεῷ. ὁ δὲ θεὸς μου πληρώσει
 πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν
 20 Χριστῷ Ἰησοῦ. τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπά- 21
ζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες 22
οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ- 23
ματος ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
2 θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις
καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν.

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
4 [Χριστοῦ] πάντοτε Ἐπεὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, ἀκούσαντες
τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην [ἣν
5 ἔχετε] εἰς πάντας τοὺς ἁγίους διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμέ-
νην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ
6 τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς
καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶν καρποφορούμενον καὶ αὐξανό-
μενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκούσατε καὶ
7 ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· καθὼς ἐμά-
θετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς

8 ἐστὶν πιστὸς ὑπὲρ ἡμῶν διάκονος τοῦ χριστοῦ, ὁ καὶ
9 δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. Διὰ
τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκούσαμεν, οὐ πανόμεθα
ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε
τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ
10 καὶ συνέσει πνευματικῇ, περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ κυρίου
εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφο-
11 ροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, ἐν
πάσῃ δυνάμει δυνατούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης
αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς,
12 εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἰκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν

ὑπὲρ

ὑμῶν

θεῷ | ἡμᾶς

μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐρύσατο 13
 ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτίου καὶ μετέστησεν εἰς
 τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν 14
 τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὃς ἐστίν 15
 εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως,
 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ 16
 τῆς γῆς, τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε
 κυριότητες εἴτε ἄρχαι εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ
 καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· καὶ αὐτὸς ἐστὶν πρὸ πάντων 17
 καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, καὶ αὐτός ἐστιν 18
 ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὃς ἐστίν [ἡ]
 ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν
 αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρω- 19
 μα κατοικῆσαι καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα 20
 εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ
 αὐτοῦ, [δι' αὐτοῦ] εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς· καὶ ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ 21
 ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, — νυνὶ
 ἀποκατηλλάγητε δὲ ἄποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ 22
 τοῦ θανάτου, — παρᾶσθῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους
 καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, εἰ γε ἐπιμένετε τῇ 23
 πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι
 ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κη-
 ρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ
 ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀντα- 24
 ναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν
 τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκ-
 κλησία, ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν 25
 τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν
 λόγον τοῦ θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ 26
 τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, — νῦν δὲ ἐφανερώθη
 τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ 27

28 ^Γ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
 ὅ ἐστιν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης· ὃν ἡμεῖς
 καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδά-
 29 σκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστή-
 30 σωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ· εἰς ὃ καὶ
 1 κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνερ-
 2 γουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει. Θέλω γὰρ ὑμᾶς
 εἰδέναί ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν
 3 Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
 4 σαρκί, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συνβιβα-
 5 σθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας
 6 τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ,
 7 Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσὶν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας
 8 καὶ γνώσεως ἀπόκρυφτοι. Τοῦτο λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς
 9 παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ
 10 ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ
 11 βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν
 12 πίστεως ὑμῶν.

ὅς

Αβ.†

6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον,
 7 ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι
 8 ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, πε-
 9 ρισσεύοντες [ἐν αὐτῇ] ἐν εὐχαριστίᾳ. Βλέ-
 10 πετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφί-
 11 ας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώ-
 12 πων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν·
 13 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος
 14 σωματικῶς, καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὃς ἐστιν
 15 ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, ἐν ᾧ καὶ περιε-
 16 τμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ
 17 σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ χριστοῦ,
 18 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνη-
 19 γέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ
 20 ἐγγέραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄν-

ἔσται ὑμᾶς

ἡμᾶς| αὐτῷ, χαρι-
σάμενος.....ἡμῖν·

τας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς
ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ἡμᾶς ἰσὺν αὐτῷ· χαρισάμενος
ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν 14
χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεραντίον ἡμῖν, καὶ
αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ·
ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγματίσεν 15
ἐν παρρησίᾳ θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. Μὴ 16

ἢ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ καὶ ἐν πόσει ἢ ἐν
ὁ μέρει ἑορτῆς ἢ νεομηνίας ἢ σαββάτων, ἃ ἔστιν σκιά 17
τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ χριστοῦ. μηδεὶς 18

ὑμᾶς καταβραβευέτω ἰθέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρη-
σκειᾷ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυσιού-
μενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ κρατῶν 19
τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συν-
δέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὖξει τὴν
αὖξησιν τοῦ θεοῦ.

Εἰ ἀπεθάνετε ἰσὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ 20
κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε Μὴ ἄψῃ 21
μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃ, ἃ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν 22
τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλλματα καὶ διδασκαλίαις
τῶν ἀνθρώπων; ἃτινά ἔστιν λόγον μὲν ἔχοντα σο- 23
φίας ἐν ἑθελοθησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ [καὶ] ἀφει-
δία σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς
σαρκός.

Αρ.†

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ χριστῷ, τὰ 1
ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ χριστός ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ
καθήμενος· τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, 2
ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται ἰσὺν τῷ 3
χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ 4
ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς ἰσὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν
δόξῃ.

ὑμῶν

Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, 5
ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν
ἣτις ἔστιν εἰδωλολατρία, δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ· 6

- 7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε ὅτε ἐζήτε ἐν
 8 τούτοις· νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν,
 θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ
 9 στόματος ὑμῶν· μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους· ἀπεκ-
 10 δυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν
 11 αὐτοῦ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς
 12 ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, ὅπου
 οὐκ ἐν Ἑλλην καὶ Ἰουδαίος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία,
 βάρβαρος, Σκύθης, δούλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ πάντα καὶ
 13 ἐν πάσιν Χριστός. Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλε-
 κτοὶ τοῦ θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἡγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρι-
 14 μου, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραῦτητα, μακρο-
 15 θυμίαν, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς
 ἕάν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ ἁγίος
 16 ἔχαρίσατο ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πάσι δὲ τούτοις
 17 τὴν ἀγάπην, ἧ ἔστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. καὶ ἡ
 εἰρήνη τοῦ χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,
 εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν [ἐν] σώματι· καὶ εὐχάριστοι
 18 γίνεσθε. ὁ λόγος τοῦ ἁγίου ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν
 19 πλουσίως ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες
 ἑαυτοὺς ψαλμοῖς, ὕμνοις, ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν ἁγίῳ
 20 χάριτι, ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ· καὶ πᾶν ὅτι
 21 ἔαν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου
 Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
 22 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνήκεν
 ἐν κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ
 23 πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε
 τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα, τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν
 ἐν κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν,
 24 ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ δούλοι, ὑπακούετε κατὰ
 πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμο-
 25 δουλίᾳ, ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ,
 26 φοβούμενοι τὸν κύριον. ὅ ἔαν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργά-

ἅγιοι,

χριστός

κυρίου

τῆ

ὀφθαλμοδουλίᾳ

ζεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, εἰδότες ὅτι ἀπὸ 24
κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας·
τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· ὁ γὰρ ἀδικῶν κομίζεται 25
ὁ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία. Οἱ κύριοι, 1
τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε,
εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ 2
ἐν εὐχαριστίᾳ, προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα 3
ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστή-
ριον τοῦ χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτὸ 4
ὡς δεῖ με λαλῆσαι. Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς 5
ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε 6
ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ
ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τύχικος ὁ ἀγαπητὸς 7
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ,
ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ 8
περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν 9
Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν
ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωρίσουσιν τὰ ὧδε.

Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, 10
καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, (περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντο-
λάς, ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς δέξασθε αὐτόν,) καὶ Ἰησοῦς 11
ὁ λεγόμενος Ἰούστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς, οὗτοι
μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες
ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς 12
ὁ ἐξ ὑμῶν, δούλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος
ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ
πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. μαρ- 13
τυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν
ἐν Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱερᾷ Πόλει. ἀσπάζεταιται ὑμᾶς 14
Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. Ἀσπάσα- 15
σθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφούς καὶ Νύμφαν καὶ

- 16 τὴν κατ' οἶκον αὐτῆς ἐκκλησίαν. καὶ ὅταν ἀναγνωσθῆ
παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδι-
κέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῆ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα
- 17 καὶ ὑμεῖς ἀναγῶτε. καὶ εἶπατε Ἀρχίπῳ Βλέπε τὴν
διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
- 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετε
μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΛΟΥΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΣ ¹
 τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ
 Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη.

Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν ²
 μνεῖαν ποιοῦμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, ἀδιαλείπτως ³
 μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ
 κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ
 πατρὸς ἡμῶν, εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ [τοῦ] ⁴
 θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἔγε- ⁵
 νήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ
 ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πληροφορία πολλῇ, καθὼς οἴδατε
 οἱ ἐγενήθημεν [†] ὑμῖν δι' ὑμᾶς· καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ⁶
 ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει
 πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἀγίου, ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς ⁷
 «τύπον» [†] πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν
 τῇ Ἀχαΐᾳ. ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου ⁸
 οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλ' ἐν παντὶ
 τόπῳ ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελέλυθεν, ὥστε
 μὴ χρειαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι· αὐτοὶ γὰρ περὶ «ἡμῶν» ⁹
 ἀπαγγέλλουσιν ὁποῖαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
 πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δου-
 λεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν ¹⁰
 αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἠγειρεν ἐκ [τῶν] νεκρῶν,
 Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

ἐν

τύπους

ὑμῶν

1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς
 2 ὑμᾶς ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρι-
 σθέντες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ
 θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν
 3 πολλῷ ἀγῶνι. ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης
 4 οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ, ἀλλὰ καθὼς δεδοκι-
 μάσαμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως
 λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ θεῷ τῷ
 5 ΔΟΚΙΜÁΖΟΝΤΙ ΤΑΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ἡμῶν. οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ
 κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε προφάσει πλεο-
 6 νεξίας, θεὸς μάρτυς, οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν,
 οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι
 7 ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλὰ ἐγενήθημεν νήπιοι ἐν μέσῳ
 8 ὑμῶν, ὡς εἰάν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα· οὕτως
 ὁμειρόμενοι ὑμῶν ἠυδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ
 εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι
 9 ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε· μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν
 κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζό-
 μενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς
 10 ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός,
 ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν
 11 ἐγενήθημεν, καθάπερ οἴδατε ὡς ἓνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς
 πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθού-
 12 μενοι καὶ μαρτυρόμενοι, εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ
 θεοῦ τοῦ «καλοῦντος» ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ
 δόξαν.

Αφ.

13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδια-
 λείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ
 θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἀληθῶς
 ἐστὶν λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύ-
 14 ουσιν. ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκ-
 κλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων

καλέσαντος

συμφυλετών καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν καὶ 15
 τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας καὶ
 ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν
 ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λα- 16
 λῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς
 ἁμαρτίας πάντοτε. Ἐφθασεν ἡ δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς
 τέλος.

ἔφθακεν

Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς 17
 καιρὸν ὄρας, προσώπῳ οὐ καρδία, περισσοτέρως ἐσπουδά-
 σαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.
 διότι ἠθελήσαμεν ἔλθειν ῥᾶς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος 18
 καὶ ἄπαξ καὶ δῖς, καὶ ἐπέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς. τίς 19
 γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως— ἢ οὐχὶ
 καὶ ὑμεῖς— ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ
 αὐτοῦ παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ 20
 χαρὰ.

Διὸ μηκέτι στέγοντες ἠὲδοκῆσαμεν 1
 καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμό- 2
 θεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ
 εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρα-
 καλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν τὸ μηδένα σαίνεισθαι 3
 ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο
 κείμεθα· καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν 4
 ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε.
 διὰ τοῦτο καὶ γὰρ μηκέτι στέγων ἐπεμψα εἰς τὸ γινῶναι τὴν 5
 ἡμῶν πίστιν ἡμῶν, μὴ πως ἐπειράσεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ
 εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. Ἄρτι δὲ ἐλθόντος 6
 Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν
 τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνεΐαν
 ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ
 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, 7
 ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς
 ὑμῶν πίστεως, ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. 8
 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ 9

συνεργόν [τοῦ
θεοῦ]

ἡμῶν πίστιν

ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν
 10 τοῦ θεοῦ ἡμῶν, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεό-
 μενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ
 11 ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; Αὐτὸς δὲ ὁ
 θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευ-
 12 θύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεο-
 νάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς
 13 πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίξειν ὑμῶν
 τὰς καρδίας ἁμέμπτους ἔν ἀγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ
 καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.†

ἀμέμπτως

ἀμήν.

οὖν

1 Λοιπὸν†, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦ-
 μεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, [ἵνα] καθὼς παρελάβετε παρ' ἡ-
 μῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ,
 2 καθὼς καὶ περιπατεῖτε, — ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. οἴδατε
 γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου
 3 Ἰησοῦ. Τοῦτο γὰρ ἐστὶν θέλημα τοῦ θεοῦ,
 ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας,
 4 εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκευὸς κτᾶσθαι ἐν ἁγια-
 5 σμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ
 6 ἔθνη τὰ μὴ εἰδῶτα τὸν θεόν, τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ
 πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι
 7 ἕκδικος Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προεί-
 8 παμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ
 9 θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσία ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθε-
 τῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν ΔΙΔΟΝΤΑ Τὸ
 9 ΠΝΕΪΜΑ Αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς. Περὶ δὲ
 τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν, αἰτοί
 γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους·
 10 καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς [τούς] ἐν
 ὄλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς,
 11 ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον, καὶ φιλοτιμείσθαι ἡσυχάζειν
 καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν

ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, ἵνα περιπατῆτε εὐσχη- 12
μόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν 13
κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπηθῆτε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ
ἔχοντες ἐλπίδα· εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν 14
καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ
Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν 15
λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς
τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμη-
θέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ 16
ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ, καταβήσεται ἀπ' οὐ-
ρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον,
ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς 17
ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς
ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. Ὡστε 18
παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ 1
χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι, αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε 2
ὅτι ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται.
δὲ ὅταν ἴ λέγωσιν Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνί- 3
διος αὐτοῖς ἐπίσταται ὄλεθρος ὥσπερ ἡ ὥδιν τῇ ἐν
κλέπτῃς γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν· ὑμεῖς δέ, ἀδελ- 4
φοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς ἰ κλέπτῃς ἴ
καταλάβῃ, πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ 5
ἡμέρας. Οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· ἄρα οὖν μὴ 6
καθεύδωμεν ὡς οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν.
οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκό- 7
μενοι νυκτὸς μεθύουσιν· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, 8
ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικε-
φалаίαν ἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς 9
εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου
ὕπερ ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ], τοῦ ἀποθανόντος ἡμῶν 10
ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσω-

11 *μεν.* Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν
 ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναί τοὺς κοπιῶντας
 ἐν ὑμῖν καὶ προϋσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας

13 ὑμᾶς, καὶ ἠγείσθαι αὐτοὺς ἵ ὑπερεκπερισσοῦ ἔν ἀγάπῃ

ὑπερεκπερισσῶς

14 διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν
 δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε
 τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε

15 πρὸς πάντας. ὁρᾶτε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀπο-
 δῶ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε ἵ εἰς ἀλλήλους καὶ

καὶ

16 εἰς πάντας. Πάντοτε χαίrete, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε,

17 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ

18 Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ

19 ἐξουθενεῖτε· πάντα [δὲ] δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε,

20 ἀπὸ παντὸς εἵδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ

21 θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς, καὶ ὀλόκληρον

22 ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν

23 τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη.

24 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε [καὶ] περὶ ἡμῶν.

26 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφούς πάντας ἐν φιλήματι

27 ἀγίῳ. Ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν

ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἁδελφοῖς.

ἀγίους

28 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΛΟΥΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΣ τῇ 1
 ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ
 Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς 2
 καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, 3
 ἀδελφοί, καθὼς ἀξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπέραυξάνει ἡ πίστις
 ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν
 εἰς ἀλλήλους, ὥστε αὐτοὺς ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν 4
 ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ
 πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν
 αἷς ἐνέχεσθε, ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς 5
 τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς
 καὶ πάσχετε, εἶπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς 6
 θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν 7
 μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ
 μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος 8
 ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακού-
 ουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, οἵτινες δίκην 9
 τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ πρόσωπου τοῦ κυρίου
 καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἔλθῃ 10
 ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι
 ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον
 ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Εἰς ὃ καὶ 11
 προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς
 κλήσεως ἡ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγα-

12 θωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, ὅπως ἐΝΔΟΞΑΘῆ
 τὸ ὄΝΟΜΑ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐΝ ἸΜΙΝ, καὶ ὑμεῖς
 ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
 Χριστοῦ.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ
 κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς
 2 ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ
 νοῦς μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ
 λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν
 3 ἡ ἡμέρα τοῦ «κυρίου.» μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μη-
 δένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ
 ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπω-
 4 λείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λε-
 γόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ
 5 θεοῦ καθίσει, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός.— Οὐ
 μνημονεύετε ὅτι ἔτι ἂν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;
 6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν
 7 ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ· τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς
 ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἔως ἐκ μέσου γένηται.
 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος [Ἰη-
 σοῦς] «ἀνελεῖ» τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ
 9 καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, οὗ
 ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ
 10 δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους καὶ ἐν πάσῃ
 ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην
 11 τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς· καὶ
 διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ
 12 πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, ἵνα κριθῶσιν «πάντες» οἱ μὴ
 πιστεῦσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε
 περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι εἶ-
 λατο ὑμᾶς ὁ θεὸς «ἀπ' ἀρχῆς» εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ
 14 πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ

κυρίου.—

ἀμαρτίας

ἀναλοῖ

ἅπαντες

ἀπαρχὴν

τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ 15 κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς 16 Χριστὸς καὶ [ὁ] θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, παρακάλεσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν 17 παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα 1 ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν 2 ἀνθρώπων, οὗ γὰρ πάντων ἡ πίστις. Πιστὸς 3 δέ ἐστιν ὁ κύριος, ὃς στηρίζει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. πεποιθήσαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἕφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ πα- 4 ραγγέλλομεν [καὶ] ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. Ὁ δὲ κύριος 5 κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ.

Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ 6 κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παρά- 7 δοσιν ἣν ἔπαρελάβετε παρ' ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἶδατε 8 πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ 9 καὶ μόχθῳ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, 10 ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δώμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, 11 ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι μηδὲ ἐσθιέτω. ἀκούομεν 12 γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους· τοῖς δὲ τοιούτοις πα- 13 ραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίω- σιν. Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐνκακήσητε καλοποιούντες.

ἡμῶν

παρελάβοσαν

14 εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς,
τοῦτον σημειοῦσθε, μὴ συναναμίγνυσθαι αὐτῷ, ἵνα ἐν-
15 τραπήῃ· καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγείσθε, ἀλλὰ νοουθετεῖτε
16 ὡς ἀδελφόν. Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δώη ὑμῖν
τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ
πάντων ὑμῶν.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον
18 ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. ἡ χάρις τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΡΟΠΩΣ πάλαι ὁ θεὸς 1
λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου 2
τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν
κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας· ὃς 3
ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως
αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐ-
τοῦ, καθαρισμόν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκάθισεν ἐν
δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσοῦτῳ κρείττων 4
γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς
κεκληρονόμηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέν ποτε 5
τῶν ἀγγέλων

Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε,
καὶ πάλιν

Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτός ἐσται μοι
εἰς γιόν·
ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἴκου- 6
μένην, λέγει

Καὶ προσκνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ.
καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει 7

Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα,
καὶ τοὺς λειτοῦργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλόγα·
πρὸς δὲ τὸν υἱόν 8

Ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα [τοῦ αἰῶνος],
καὶ ἡ ῥάβδος τῆς ἐγθῆτος ῥάβδος τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ.⁹

σου, ὁ θεός, εἰς ..
... βασιλείας σου

ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν.
διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον
ἀγαλλιᾶσεως παρά τοὺς μετόχους σου.¹⁰

καὶ

Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,
καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί.¹¹

αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις.
καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,¹²

καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς,
ὡς ἱμάτιον καὶ ἀλλαγήσονται.

σὺ δὲ ὁ αὐτός εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλεί-
ψουσιν.

πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέν ποτε

Κάθογ ἐκ δεξιῶν μου

ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν πο-
δῶν σου;

οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν
ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτη-
ρίαν;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν

ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μὴ ποτε παραρῶμεν. εἰ γὰρ
ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα
παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,

πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτη-
ρίας, ἣτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου,

ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, συνεπιμαρ-
τυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις
δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν
αὐτοῦ θέλησιν;

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέ-
λουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν· διεμαρτύρατο δὲ πού τις

λέγων

Τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι μὴ μνήσκῃ αὐτοῦ,
ἢ γίος ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτη αὐτόν;
ἠλάττωσας αὐτόν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους,

7

δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν,
[καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου,]

πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ·

8

ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξει [αὐτῷ] τὰ πάντα οὐδὲν ἀφήκεν
αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὐπω ὀρώμεν αὐτῷ τὰ
πάντα ὑποτεταγμένα· τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους
ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ
θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι
θεοῦ ὑπὲρ πάντος γεύσῃται θανάτου. Ἐπρεπεν γὰρ αὐτῷ,
δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς
εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν
διὰ παθημάτων τελειῶσαι. ὃ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ
ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύ-
νεται ἀδελφοῦς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων

9

11

12

Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου,
ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε·

καὶ πάλιν

13

Ἐγὼ ἔσομαι πεποισθὼς ἐπ' αὐτῷ·

καὶ πάλιν

Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.
ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινωνήκεν αἵματος καὶ σαρκός,
καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ
τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανά-
του, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους,
ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ πάντος τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν
δουλείας. οὐ γὰρ δὴ πού ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,
ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν ὤφειλεν
κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων
γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς

14

15

16

17

18 τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ· ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

1 Ὁθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας
 2 ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν ὡς καὶ
 3 Μωϋσῆς ἐν [ὄλῳ] τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωυσῆν ἡξίωται καθ' ὅσον πλείονα
 4 τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν· πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας
 5 θεός. καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων,
 6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπί-
 7 δος [μέχρι τέλους βεβαίαν] κατάσχωμεν. Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον

ἅγιον, ... μου.

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε,
 8 μὴ σκληρήνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παρα-
 πικρασμῷ,
 κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 9 οἷ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη·
 10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον Ἄει πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου·
 11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου

Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου·
 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μὴ ποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδιά πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος,
 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι οὗ τό σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτη τῆς ἁμαρτίας· μέτοχοι γὰρ τοῦ χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι

ἐξ ὑμῶν τις

τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. ἐν τῷ λέγεσθαι 15

ἀκούσῃτε,-

Σήμερον ἂν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἴκούσῃτε,

Μὴ σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παρα-
πικρασμῷ.

τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες 16

οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωυσέως; τίσιν δὲ προσ- 17

ώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν,

ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; τίσιν δὲ ὤμοσεν 18

μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ

τοῖς ἀπειθήσασιν; καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν 19

εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν. φοβηθῶμεν οὖν μὴ ποτε κατα- 1

λειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν

αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖν· καὶ γὰρ ἐσμεν 2

εὐηγγελισμένοι καθάπερ κακεῖνοι, ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν

Αρ.†|συνκεκερα-
σμένος οὖν

ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, ἴμῃ ἴσυνκεκερασμένους τῇ

πίστει τοῖς ἀκούσασιν. Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς [τὴν] 3 ✓

κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν

Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου

Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου,

καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων,

εἶρηκεν γὰρ που περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως Καὶ κατέ- 4

παυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ

πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ ἐν τούτῳ πάλιν Εἰ 5

εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. ἐπεὶ οὖν 6

ἀπολείπεται τιναὶ εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον

εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπίθειαν, πάλιν 7

τινα ὀρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ

προεῖρηκεν

τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προεῖρηται,

Σήμερον ἂν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε,

μὴ σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν·

εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης 8

ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. ἄρα ἀπολείπεται σαββα- 9

τισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ· ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν 10

ΚΑΤΑΠΑΥΣΙΝ ΑΥΤΟῩ ΚΑΙ ΑΥΤΟΣ ΚΑΤΕΠΑΥΣΕΝ ΑΠΟ ΤΩΝ
 11 ἔργων αὐτοῦ ὡς περ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. Σπου-
 δάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,
 ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπει-
 12 θείας. Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργῆς καὶ
 τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ δικνού-
 μενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ
 μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας·
 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ
 γυμνά καὶ τετραχλησιμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς
 14 ὃν ἡμῖν ὁ λόγος. Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα
 μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ
 15 θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας· οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα
 μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπει-
 ρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας.
 16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάρι-
 τος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὖρωμεν εἰς εὐκαιρον
 βοήθειαν.

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ
 ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ
 2 δῶρά [τε] καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, μετριοπαθεῖν
 δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς
 3 περικείται ἀσθένειαν, καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ
 τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ
 4 ἁμαρτιῶν. καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ
 5 καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθὼς περ καὶ Ἀαρών. Οὕτως
 καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα,
 ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν

Υἱὸς μοι εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·
 6 καθὼς καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει

Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
 χιεδέκ.
 7 ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ

ικετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου
μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ
εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν 8
ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο 9
πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου,
προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΑΞΙΝ 10
Μελχισεδέκ.

Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος 11
λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς· καὶ γὰρ 12
ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν
χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τινὰ τὰ στοιχεῖα τῆς
ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες
καὶ γάλακτος, ὁ οὐ στερεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων 13
γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ ἐστιν·
τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ 14
αἰσθητήρια γεγυμνασμέα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ
τε καὶ κακοῦ. Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ 1
λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον
καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως
ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν ἡ διδαχῆν ἑπιθήσεώς τε χειρῶν, 2
ἀναστάσεως ἡ νεκρῶν καὶ κρίματος αἰωνίου. καὶ τοῦτο 3
ποιήσομεν ἕανπερ ἐπιτρέπη ὁ θεός. Ἄδύνατον γὰρ τοὺς 4
ἅπαξ ἡ φωτισθέντας ἡ γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς
ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου
καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος 5
αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετά- 6
νοίαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ
παραδειγματίζοντας. Ἡ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς 7
ἐρχόμενον πολλὰκις ὑετόν, καὶ τίκτουσα ΒΟΤΑΝΗΝ εὐθετον
ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας
ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ἐκφέρογχα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους 8
ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καυ-
σιν. Πεπεύσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, 9

τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦ-
 10 μεν· οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν
 καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
 11 διακονήσαντες τοῖς ἀγίοις καὶ διακονοῦντες. ἐπιθυμοῦμεν
 δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς
 12 τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, ἵνα μὴ νωθροὶ
 γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας
 15 κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. Τῷ γὰρ
 Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν
 14 μείζονος ὁμόσαι, ὦμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, λέγων Εἰ μὴν
 εὐλογῶν εὐλογῆσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε·
 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας.
 16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης
 17 αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος· ἐν ᾧ
 περισσότερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδείξει τοῖς κληρο-
 νόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ
 18 ἐμεσίτευσεν ὄρκῳ, ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων,
 ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι ὁ θεός, ἰσχυρὰν παράκλησιν
 19 ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλ-
 πίδος· ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς, ἀσφαλῆ τε
 καὶ βεβαίαν καὶ εἰσέρχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ
 20 καταπετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσηλ-
 θεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς
 γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς
 τοῦ θεοῦ τοῦ ἱψίστου, ὁ δὲ σὺνανθήσας Ἀβραὰμ
 ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ
 2 εὐλογῆσας αὐτόν, ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
 ἐμέρισεν Ἀβραὰμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος Βασιλεὺς
 Δικαιοσύνης ἐπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὁ ἐστίν
 3 βασιλεὺς Εἰρήνης, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος,
 μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιω-
 μένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ

τὸν

ὁς Ἀρ.

καὶ

διηγεκές.

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος ϕ^T ΔΕ- 4
 ΚΑΤΗΝ Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρ- 5
 χης· καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ τὴν ἱερατίαν λαμβά- 5
 νοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν
 νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξελη- 6
 λυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογού- 6
 μενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα
 τὰς ἐπαγγελίας εὔλογηκεν. χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας 7
 τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. καὶ ἄδε μὲν 8
 δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ
 μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ. καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, δι' Ἀβραάμ 9
 καὶ Λευεῖς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται, ἔτι γὰρ 10
 ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε σΥΝΗΝΤΗΣΕΝ ἀγτῶ
 Μελχισεδέκ.

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς 11
 Λευεϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομο-
 θέτηται, τίς ἔτι χρεῖα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ
 ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν
 Ἀαρὼν λέγεσθαι; μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης 12
 ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. ἐφ' ὃν γὰρ λέ- 13
 γεται ταῦτα φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς
 προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ· πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ 14
 Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν περὶ
 ἱερέων οὐδὲν Μωσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον ἔτι 15
 κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ
 ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς 16
 σαρκίνης γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου,
 μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν δῖῶνα 17
 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. ἀθέτησις μὲν γὰρ γί- 18
 νεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθειὲς καὶ
 ἀνωφελές, οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγῆ 19
 δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. Καὶ 20
 καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας, (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς
 ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας 21

διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· ὩΜΟCΕΝ ΚΥΡΙΟC, καὶ οὐ
 22 ΜΕΤΑΜΕΛΗΘΗΣΕΤΑΙ, ΣΥ ἱερεὺC εἰC τὸΝ ΔΙΩΝΑ,) κατὰ
 τοσοῦτο καὶ κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰη-
 23 σοῦC. Καὶ οἱ μὲν πλείονέC εἰCιν γεγονότεC ἱερεῖC διὰ
 24 τὸ θανάτῳ κωλύεCθαι παραμένειν· ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν
 αὐτόν εἰC τὸΝ ΔΙΩΝΑ ἀπαραβάτον ἔχει τὴν ἱερωσύ-
 25 νην· ὅθεν καὶ σώζειν εἰC τὸ παντελὲC δύναται τοὺC
 προσερχομένουC δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰC τὸ
 26 ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν
 [καὶ] ἔπρεπεν ἀρχιερεὺC, ὅσιC, ἄκακοC, ἀμίαντοC, κεχω-
 ρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότεροC τῶν
 27 οὐρανῶν γεγόμενοC· ὅC οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,
 ὥCπερ οἱ ἀρχιερεῖC, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν
 θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· (τοῦτο γὰρ
 28 ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἁγιάC·) ὁ νόμοC γὰρ ἀνθρώ-
 πουC καθίστηCιν ἀρχιερεῖC ἔχονταC ἀσθένειαν, ὁ λόγοC
 δὲ τῆC ὀρκωμοσίας τῆC μετὰ τὸν νόμον γίΟΝ, εἰC τὸΝ
 ΔΙΩΝΑ τετελειωμένον.

προσενέγκασ

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖC λεγομένοισι, τοιοῦτον ἔχομεν
 ἀρχιερέα, ὃC ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆC μεγα-
 2 λωσύνης ἐν τοῖC οὐρανοῖC, τῶν ἀγίων λειτουργὸC καὶ
 τῆC CΚΗΝῆC τῆC ἀληθινῆC, ἣΝ ἔΠΗΞΕΝ ὁ ΚΥΡΙΟC,
 3 οὐκ ἄνθρωποC. πᾶC γὰρ ἀρχιερεὺC εἰC τὸ προσφέρειν
 δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν
 4 τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκη. εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆC,
 οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺC, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον
 5 τὰ δῶρα· (οἷτινεC ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουCιν τῶν
 ἐπουρανίων, καθὼC κεχωματίCται ΜωυσῆC μέλλων ἐπι-
 τελεῖν τὴν σκηνήν, Ὅρα γὰρ, φηCίν, ποιήCειC πάντα
 6 κατὰ τὸΝ ΤΥΠΟΝ τὸΝ ΔΕΙΧΘΕΝΤΑ CΟΙ ἐΝ τῷ ὄρει) ἁγίαC
 δὲ διαφορωτέραC τέτυχεν λειτουργίας, ὅCω καὶ κρείττονοC
 7 εἰCτιν διαθήκηC μεσίτης, ἣτιC ἐπὶ κρείττοCιν ἐπαγγελίαιC
 νεομοθέτηται. εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἀμειπτοC,

vivi

αὐτοῖς

οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος· μεμφόμενος γὰρ ἑαυτοὺς⁷ 8
λέγει

Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος,
καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ
τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν,
οὗ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν 9
αὐτῶν
ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν
ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς Αἰγύπτου,
ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου,
καρῶ ἡμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος.
ὅτι αὐτὴ ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ 10
Ἰσραὴλ

καρδίαν

μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος,
διδούς νόμοις μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν,
καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοῖς,
καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν
καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.
καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ 11
καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων Γνωθὶ
τὸν κύριον,

ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με
ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν.
ὅτι ἴλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, 12
καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.
ἐν τῷ λέγειν Καινὴν πεπалаίωκεν τὴν πρώτην, τὸ δὲ 13
παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

Εἶχε μὲν οὖν [καὶ] ἡ πρώτη δικαιοῦματα λατρείας τό 1
τε ἅγιον κοσμικόν. σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη 2
ἐν ἣ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν
ἄρτων, ἣτις λέγεται Ἁγία· μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέ- 3
τασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη Ἁγία Ἀγίων, χρυσοῦν ἔχουσα 4
θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμέ-

Αφ. | Τὰ ἅγια...
...λεγομένη Τὰ
ἅγια τῶν ἁγίων

νην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ
 μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλά-
 5 κες τῆς διαθήκης, ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβείν δόξης
 κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν
 6 λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων,
 εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίστιν οἱ ἱερεῖς
 7 τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ
 ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει
 8 ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, τοῦτο δηλοῦν-
 τος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν
 9 ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, ἧτις
 παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά
 τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν
 10 τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πό-
 μασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, [†] δικαιώματα σαρκὸς μέ- και
 11 χρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. Χριστὸς
 δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν ἁγνοημάτων ἁγαθῶν διὰ μελλόντων
 τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου,
 12 τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
 καὶ μόσχων διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσηλθεν ἐφάπαξ εἰς
 13 τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος. εἰ γὰρ τὸ αἷμα
 τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς
 κεκοινωμένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,
 14 πύσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὅς διὰ πνεύματος
 αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμωμον τῷ θεῷ, καθαρῶς
 τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν
 15 θεῷ ζῶντι. Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης
 ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ
 τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν
 16 οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. ὅπου γὰρ δια-
 17 θήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· διαθήκη
 γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ ἡμῶν ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ
 18 ἁγίου. ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐνκε- μή ποτε
 διαθέμενος;

καίνισται· λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν νόμον 19
 ὑπὸ Μωυσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων
 καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώ-
 που αὐτό τε τὸ βιβλίον· καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν,
 λέγων· Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο 20
 πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός· καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ 21
 σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐράντισεν· καὶ σχε- 22
 δὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς
 αἵματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. Ἀνάγκη 23

οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τοῦτοις
 καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις
 παρὰ ταύτας· οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια 24
 Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν
 οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ
 ἡμῶν· οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ 25
 ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι
 ἄλλοτρίῳ, ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ κατα- 26
 βολῆς κόσμου· νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰῶνων
 εἰς ἀθέτησιν τῆς ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέ-
 ρωται· καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ 27
 ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, οὕτως καὶ ὁ χριστός, 28
 ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνελεγκεῖν ἁμαρ-
 τίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν
 ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

Αρ.†

αὐτῶν

Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, 1
 οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, ἄρα ἐνιαυτὸν ταῖς
 αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηκεκὸς οὐδέ- 2
 ποτε δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι· ἐπεὶ 2
 οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν
 ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρι- 3
 σμένους; ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνι- 3
 αὐτόν, ἀδύνατον γὰρ αἷμα ἄφαιρέειν τῶν τράγων ἀφαιρέειν 4
 ἁμαρτίας· Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει 5

τράγων καὶ ταύ-
 ρων

Θυγίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ
κατηρτίσω μοι

6 ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.

7 τότε εἶπον Ἰδοὺ ἤκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέ-
γραπται περὶ ἐμοῦ,

τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου.

8 ἀνώτερον λέγων ὅτι Θυγίας καὶ προσφορὰς καὶ ὀλο-
καυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδέ

9 εὐδόκησας, αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, τότε
εἶρηκεν Ἰδοὺ ἤκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου·

10 ἀναίρει τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. ἐν ᾧ θελή-
ματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος

11 Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν
καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλακίς προσφέ-
ρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας.

12 οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ
13 διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχό-
μενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν

14 ποδῶν αὐτοῦ, μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ
15 διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ

πνεῦμα τὸ ἅγιον, μετὰ γὰρ τὸ εἶρηκέναί
16 Αὔτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς

μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος,
17 διδοὺς νόμον μοι ἐπὶ καρδίας αὐτῶν,

καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοῦς,—

17 Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν

18 οὐ μὴ μνησθῆσομαι ἔτι ὅπου δὲ ἄφεις τούτων,
οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν

20 ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσ-
φατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν

21 τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ,

22 προσερχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ

ἀρχιερεὺς

πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως
 πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ· κατέ- 23
 χωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ
 ἐπαγγειλάμενος· καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυ- 24
 σμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν 25
 ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακα-
 λῶντες, καὶ τοσοῦτω μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν
 τὴν ἡμέραν. Ἐκουσίως γὰρ ἀμαρτανόντων 26
 ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι
 περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ 27
 κρίσεως καὶ πγρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοῦς ὑπε-
 ναντίους. ἀθετίσας τις νόμον Μωυσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν 28
 ἐπὶ δγσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ δοκεῖτε 29
 χείρονος ἀξιωθῆσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ
 καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἠγῆ-
 σάμενος ἐν ᾧ ἠγιασθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυ-
 βρίσας. οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ 30
 ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν Κρινεῖ Κύριος τὸν λα-
 ὸν αὔτοϋ. φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶν- 31
 τος. Ἄναμιμήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέ- 32
 ρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἀθλησιν ὑπεμείνατε
 παθημάτων, τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν 33
 θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρε-
 φομένων γενηθέντες· καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε, 34
 καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς
 προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα
 ὑπαρξιν καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρ- 35
 ρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν, ὑπομονῆς 36
 γὰρ ἔχετε χρεῖαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες
 κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν·

ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον,

37

ὁ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ χρονίσει·

ὁ δὲ δίκαιός [μοῦ] ἐκ πίστεως ζήσεται,

38

καὶ ἔὰν ὑποστείληται, οὐκ εὔδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου
ἐν αὐτῷ.

39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολής εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ
πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων

ὑπόστασις πραγμάτων,

2 ἔλεγχος οὐ βλεπομένων· ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν

3 οἱ πρεσβύτεροι.

Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι

τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ

4 βλεπόμενον γεγονέναι.

Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ

παρὰ Καὶν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι

δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις ἁυτοῦ τοῦ

5 θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. Πίστει

Αρ.†

Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ἠύρισκετο

διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέ-

6 σεως μεμαρτύρηται ἐγάρεσθηκέναι τῷ θεῷ, χωρὶς δὲ

πίστεως ἀδύνατον ἐγάρεσθῆσαι, πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν

προσερχόμενον [τῷ] θεῷ ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν

7 αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. Πίστει χρηματισθεῖς Νῶε

περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων εὐλαβηθεῖς κατεσκευάσεν

κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν

τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο

8 κληρονόμος. Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν

ἐξελθεῖν εἰς τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονο-

9 μίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Πίστει

παρώκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν

σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συν-

10 κληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο γὰρ

τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δη-

11 μιουργὸς ὁ θεός. Πίστει καὶ ἁυτῇ Σάρρα ἰδύναμιν εἰς

αὐτῇ Σάρρα

καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας,

12 ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον· διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς

ἔγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα

ἐγενήθησαν

τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ

χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. Κατὰ 13
 πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς ἐπαγ-
 γελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι,
 καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ζένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ
 τῆς γῆς· οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι 14
 πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνεον 15
 ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· ἵν' ἂν δὲ 16
 κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐ-
 παισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν,
 ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν. Πίστει προσ- 17
 ἐνήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν
 μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,
 πρὸς ὃν ἐλαλήθη ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι 18
 σπέρμα, λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυ- 19
 νατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομί-
 σατο. Πίστει καὶ περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ 20
 τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνή- 21
 σκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν, καὶ προσεκή-
 νησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. Πίστει 22
 Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνη-
 μόνευσεν, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πίστει 23
 Μωυσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων
 αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον καὶ οὐκ ἐφοβή-
 θησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωϋσῆς 24
 μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς
 Φαραώ, μᾶλλον ἐλόμενος συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ 25
 θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλασιν, μείζονα 26
 πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνει-
 δικμὸν τοῦ χριστοῦ, ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαπο-
 δοσίαν. Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν 27
 θυμὸν τοῦ βασιλέως, τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρων ἐκαρτέ-
 ρησεν. Πίστει πεποιήκειν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν 28
 τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγη

Αρ.

29 αὐτῶν. Πίστει διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν ὡς
 30 διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπό-
 31 θησαν. Πίστει τὰ τεῖχη Ἱερειχῶ ἔπεσαν κυκλωθέντα
 32 ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαάβ ἡ πόρνη οὐ συναπό-
 33 λετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους
 34 μετ' εἰρήνης.

Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με
 γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών,
 33 Ἰεφθάε, Δαυεὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, οἳ
 διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, ἠργάσαντο δικαιο-
 34 σύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,
 35 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρης, ἔδυνα-
 μώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,
 36 παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτριῶν· ἔλαβον † γυναικες † ἐξ

γυναίκας Αρ.

ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθη-
 37 σαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος
 38 ἀναστάσεως τύχωσιν· ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων
 39 πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν,
 † ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόβῳ μαχαίρης ἀπέθανον,
 40 περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγίοις δέρμασιν, ὕστερού-
 41 σμοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κό-
 42 σμος † ἐπὶ † ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις

ἐπρίσθησαν, ἐπει-
 ράσθησαν Αρ.†

ἐν

καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες
 43 μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἔκομίσαντο τὴν ἐπαγ-
 44 γελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον τι προβλεψαμένου,
 ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον
 ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν
 2 εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προ-
 3 κείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως
 ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης
 αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας,
 4 ἔν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. ἀναλογί-
 5 σασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτω-

ἑαυτὸν

λῶν εἰς ἑάγτοϋς ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. Οὕτω μέχρις αἵματος ἀντικατέστη- 4
τε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ ἐκλέλησθε 5
τῆς παρακλήσεως, ἣτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,

Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου,
μηδὲ ἐκλύου ἕπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·

ὄν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει,

6

μαστιγοῖ δὲ πάντα γιόν ὄν παραδέχεται.

εἰς παιδείαν ὑπομένετε· ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· 7
τίς γὰρ υἱὸς ὄν οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρὶς ἔστε 8
παιδείας ἧς μέτοχοι γεγονάσι πάντες, ἄρα νόθοι καὶ
οὐχ υἱοὶ ἔστε. εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέ- 9

ρας εἶχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον
ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν;
οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς 10
ἐπαίδεον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς

δὲ Ἀφ.†

ἀγιότητος αὐτοῦ. πᾶσα ἑμὲν παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν 11
οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρη-
νικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύ-
νης. Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυ- 12

ποιήσατε

μένα γόνατα ἀνορθώσατε, καὶ τροχιάς ὀρθὰς ἑποιεῖτε 13
τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μάλ-
λον. Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ 14

διὰ ταύτης

τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον, ἐπισκο- 15

ποῦντες μὴ τις ὕστερων ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ,
μὴ τις ρίζα πικρίας ἄνω φύοσα ἐνοχλή καὶ δι' αὐτῆς 16

μιανθῶσιν οἱ πολλοί, μὴ τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, 16
ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδετο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ.

ἵστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομησαί τὴν 17
εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη, μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν,
καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν. Οὐ 18

γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαγμένῳ πηρὶ
καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θγέλλῃ καὶ σάλπιγγοσ ἧχῳ 19

καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο ὅτι
 20 προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον
 Κἄν θηρίον θίγη τοῦ ὄρουσ, λιθοβο-
 21 ληθήσεται· καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον,
 22 Μωυσῆς εἶπεν Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· ἀλλὰ
 προσεληλύθατε Σιών ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἱερου-
 23 σαλήμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, πανηγύρει καὶ
 ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ
 24 κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων,
 25 καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ
 26 κρείττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. Βλέπετε μὴ παραι-
 τήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον
 ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλ-
 26 λον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπὸ οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι· οὐ ἡ
 φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελλται λέγων
 Ἔτι ἅπαζ ἐγὼ σεῖσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν
 27 οὐρανόν. τὸ δὲ Ἔτι ἅπαζ δηλοῖ [τὴν] τῶν σαλευο-
 μένων μετάρθωσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σα-
 28 λεύόμενα. Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες
 ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ
 29 μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους, καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ
 καταναλίσκων.

¹₂ Ἡ φιλαδελφία μενέτω. τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλαν-
 θάνεσθε, διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέ-
 3 λους. μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κα-
 4 κουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος ὁ
 γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος, πόρνους γὰρ καὶ
 5 μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. Ἀφιάργυρος ὁ τρόπος· ἀρ-
 κούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν Οὐ μὴ
 6 σε ἀνώ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω· ὥστε θαρροῦντας
 ἡμᾶς λέγειν

Κύριος ἐμοὶ βοηθός, οὐ φοβηθήσομαι
 τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;

μὴ

ἐντρομος

οὐρανοῦ

Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν 7
 ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν
 τῆς ἀναστροφῆς μιμῆσθε τὴν πίστιν. Ἰησοῦς 8

περιπατήσαντες

Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.
 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ 9
 χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς
 οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες. ἔχομεν θυσιαστήριον 10
 ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν [ἐξουσίαν] οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύ-
 οντες. ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας 11
 εἰς τὰ ἄγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατα-
 καίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς· διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα 12
 ἀγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης
 ἔπαθεν. τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμ- 13
 βολῆς, τὸν ὄνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες, οὐ γὰρ ἔχομεν 14
 ὡδὲ μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν·
 δι' αὐτοῦ ἄναφέρωμεν θυσίαν ἀινέσεως διὰ παντός 15
 τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων
 τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. τῆς δὲ εὐποίας καὶ κοινωνίας μὴ 16
 ἐπιλανθάνεσθε, τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ
 θεός.

οὖν

Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ 17
 ὑπέικετε, αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν
 ὡς λόγον ἀποδώσοντες, ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ
 μὴ στενάζοντες, ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν, πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν 18
 συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφε-
 σθαι. περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι ἵνα τά- 19
 χειον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

αὐτῷ Ἀρ.†

Ὁ δὲ θεὸς τῆς 20
 εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβά-
 τῶν τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης δῶνιόγ, τὸν κύριον
 ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰς τὸ 21
 ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, †ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον
 ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ 22

- ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἴσχυεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως, ἀνέχεσθαι
 23 καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. Γινώ-
 σκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ
 ἐὰν τάχειον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς.
 24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας
 τοὺς ἀγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.
 25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.† ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν ¹
 θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν
 Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ²
 ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμείναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευό- ³
 μενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδι-
 δασκαλεῖν μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπε- ⁴
Αρ. ράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονο-
 μίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει, — τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ⁵
 ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς
 καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες ἐξετρά- ⁶
 πησαν εἰς ματαιολογίαν, θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, ⁷
 μὴ νοοῦντες μήτε ἅ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβε-
 βαιοῦνται. Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος ἐάν τις αὐτῷ ⁸
 νομίμως χρῆται, εἰδὼς τοῦτο ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κείται, ⁹
 ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς,
 ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολώαις καὶ μητρολώαις, ἀνδρο-
 φόνοις, πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ¹⁰
 ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγίαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντί-
 κειται, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ¹¹
 ὃ ἐπιστεύθη ἐγώ. Χάριν ἔχω τῷ ἔνδυναμώ- ¹²
 σαντί⁷ με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με

ἐνδυναμοῦντί

13 ἠγγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, τὸ πρότερον ὄντα βλάσφη-
 μον καὶ διώκτην καὶ ἰβριστήν· ἀλλὰ ἠλείφθην, ὅτι ἀγνοῶν
 14 ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου
 ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς
 Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι· ὧν
 16 πρῶτός εἰμι ἐγώ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ
 πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἡ Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακροθυ-
 μίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ
 17 εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ,
 ἀοράτῳ, μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 18 αἰώνων· ἀμήν. Ταύτην τὴν παραγγελίαν πα-
 ρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγοῦσας ἐπι-
 σὲ προφητείας, ἵνα ἁ στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρα-
 19 τείαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀποσά-
 20 μνοι περὶ τὴν πίστιν ἐνανάγησαν· ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος
 καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ ἵνα παιδευθῶσι
 μὴ βλασφημεῖν.

Ἰησοῦς Χριστός

στρατεύση

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις,
 προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων,
 2 ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα
 ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ
 3 σεμνότητι. τοῦτο καλὸν καὶ ἀπρόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σω-
 4 τῆρος ἡμῶν θεοῦ, ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ
 5 εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. Εἰς γὰρ θεός, εἰς καὶ
 μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς,
 6 ὁ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον
 7 καιροῖς ἰδίους· εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος, —
 ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, — διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει
 8 καὶ ἀληθείᾳ. Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς
 ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὀσίους χεῖρας χωρὶς
 9 ὀργῆς καὶ ἁ «διαλογισμῶν». Ὡσαύτως γυναῖκας ἐν κα-
 ταστολῇ ἁ «κοσμῶν» μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν

διαλογισμοῦ

κοσμῶς

χρυσῶ

ἐαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ ἴματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ' ὃ πρέπει γυναῖξιν ἐπαγγελ- 10
 λομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. Γυνὴ ἐν ἡσυ- 11
 χίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· διδάσκειν δὲ γυναικὶ 12
 οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυ-
 χίᾳ. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὐὰ· καὶ Ἀδὰμ 13
 οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγο- 14
 νεν. σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν 15
 πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης. πιστὸς 1
 ὁ λόγος.

Αρ.

Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔρ-
 γου ἐπιθυμεῖ. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, 2
 μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σῶφρονα, κόσμιον, φιλό-
 ξενον, διδακτικόν, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, 3
 ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, 4
 τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος· (εἰ δέ 5
 τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας
 θεοῦ ἐπιμελήσεται;) μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεῖς εἰς 6
 κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν 7
 ἔχειν ἀπὸ τῶν ἑξῶθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμόν ἐμπέσῃ καὶ
 παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ 8
 διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς,
 ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 9
 καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν 10
 ἀνέγκλητοι ὄντες. γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβό- 11
 λους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πάσιν. διάκονοι ἔστωσαν 12
 μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν
 ἰδίων οἴκων· οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς 13
 καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπὶ- 14
 ζων ἐλθεῖν [πρὸς σέ] ἐν τάχει, ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς 15
 πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἣτις ἐστὶν ἐκκλησία
 θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἑδραῖωμα τῆς ἀληθείας· καὶ 16
 ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον·

Ὁς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
 ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι,
 ὤφθη ἀγγέλοις,
 ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν,
 ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ,
 ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

Αρ.

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς
 ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι
 2 πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων ἐν ὑποκρίσει ψευδο-
 3 λόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνειδήσιν, ἵκωλυ-
 4 ὄντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι ἑβρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς
 5 ἀλάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι
 6 τὴν ἀλήθειαν. ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπό-
 7 βλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον, ἀγιάζεται γὰρ
 8 διὰ λόγον θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. Ταῦτα ὑποτιθέ-
 9 μενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔση διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ,
 10 ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδα-
 11 σκαλίας ἢ ἡ παρηκολούθηκας, τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραῶ-
 12 δεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν·
 13 ἢ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος,
 14 ἢ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστὶν, ἐπαγγελίαν
 15 ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. πιστὸς ὁ
 16 λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν
 καὶ ἡ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἡλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὃς
 ἐστὶν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

Αρ.†

παρηκολούθησας

ὀνειδιζόμεθα | ἡλ-
πίσαμεν

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. μηδεὶς σου τῆς νεό-
 12 τητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν
 13 λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνία. ἔως
 14 ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδα-
 15 σκαλίᾳ. μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι
 16 διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυ-
 17 τερίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἢ προ-
 18 κοπὴ φανερά ἢ πᾶσιν ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ.

ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξης, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πα- 1
 τέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, 2
 νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνίᾳ. Χήρας τίμα τὰς 3
 ὄντως χήρας. εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθα- 4
 νέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀπο-
 διδοῖναι τοῖς προγόνοις, τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἀπόδεκτον ἐνώπιον
 τοῦ θεοῦ. ἢ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ 5
 Κύριον [Τὸν] θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευ-
 χαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· ἢ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθηκεν. 6
 καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημπτοι ᾦσιν· εἰ δέ τις 7
 πρνοεῖται τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν
 ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. Χήρα καταλεγέσθω 9
 μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα γεγονυῖα, ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή,
 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ 10
 ἐξενοδόχησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἐνίψεν, εἰ θλιβομένοις
 ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. νεωτέ- 11
 ρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηγιάσωσιν τοῦ
 χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην 12
 πίστιν ἠθέτησαν· ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν, περι- 13
 ερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι
 καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. βούλομαι οὖν 14
 νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν
 ἀφορμὴν διδοῖναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· ἤδη γὰρ 15
 τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. εἴ τις πιστὴ ἔχει 16
 ἐπαρκείσθω χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησία,
 ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ. Οἱ καλῶς 17
 προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μά-
 λιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ· λέγει γὰρ ἡ 18
 γραφὴ Βοῦν ἀλωῶντα οὐ φιμώσεις· καὶ Ἄξιός ἐστι ἔρ-
 γάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν 19
 Ἀρ. μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δόξῃ ἢ τριῶν μαρτύρων·

20 τοὺς [δὲ] ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγγε, ἵνα καὶ οἱ
 21 λοιποὶ φόβον ἔχωσιν. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
 καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα
 φυλάξης χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσ-
 22 κλισιν. Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει
 23 ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει. Μηκέτι ὑδρο-
 πότει, ἀλλὰ οἴῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰς
 24 πυκνάς σου ἀσθενείας. Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι
 πρόδηλοί εἰσιν, προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπα-
 25 κολουθοῦσιν· ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ
 1 τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται. Ὅσοι
 εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς
 ἀξιόους ἠγάσθησαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δι-
 2 δασκαλία βλασφημῆται. οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας
 μὴ καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον
 δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσιν καὶ ἁγαπητοὶ οἱ τῆς εὐερ-
 γεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

ἀγαπητοί, οἱ

3 Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ
 καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις, τοῖς τοῦ κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,
 4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις
 καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι,
 5 ὑπόνοιαι πονηραί, διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων
 τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πο-
 6 ρισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἢ
 7 εὐσέβεια μετὰ αὐταρκειάς· οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν
 8 κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἔξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· ἔχοντες δὲ ἁδια-
 9 τροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθυσόμεθα. οἱ δὲ
 βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ πα-
 γίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες
 10 βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν· ρίζα
 γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς ὀρε-
 γόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς

Ap.† | διατροφήν

περιέπειραν ὀδύνας πολλαῖς.

Σὺ δέ, ὦ ἄν- 11

τοῦ

θρῶπε Ὁ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέ-
βειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραῦταθίαν. ἀγωνίζου 12

τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς,
εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώ-
πιον πολλῶν μαρτύρων. παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ 13

Ἰησοῦ Χριστοῦ

θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος τὰ πάντα καὶ Ἰησοῦ τοῦ
μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμο-
λογίαν, τηρήσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον ἀνεπίλημpton 14
μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν 15
καιροῖς ἰδίους δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ
βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ 16
μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν
οὔδεις ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ὃ τιμὴ καὶ κράτος
αἰώνιον· ἀμήν. 17

ὑψηλά φρονεῖν

τῷ

Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι 17
παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν μηδὲ ἠλπικεῖν ἐπὶ πλού-
του ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ Ὁ Θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα
πλουσίως εἰς ἀπόλασιν, ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις 18
καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, ἀποθησαυρίζοντας 19
ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς
ὄντως ζωῆς.

ἜΩ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην 20
φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κenoφωνίας καὶ
ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἣν τινες ἐπαγγελλό- 21
μενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.

Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
2 θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Τιμοθέω
ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ
Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

κυρίου

3 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν κα-
θαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν
4 ἐν ταῖς δεήσεσίν μου, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐπιποθῶν σέ ἰδεῖν,
5 μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ ὑπόμνη-
σιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησεν
6 πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωίδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκη,
7 πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμήσκω
σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὃ ἔστιν ἐν σοὶ διὰ
8 τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου· οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς
9 πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρο-
10 νισμοῦ. μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου
ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον
11 τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ
καλέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ
12 ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν δοθείσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς
ἐπιφανείας τοῦ σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργή-
σαντος μὲν τὸν θάνατον φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρ-
11 σίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπό-
12 στολος καὶ διδάσκαλος. δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω,
ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι, οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέ-

πεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι
 εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων 13
 λόγων ἧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ· τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύ- 14
 ματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Οἶδας 15

τοῦτο ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἧν
 ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. δῶν ἔλεος ὁ κύριος τῷ 16
 Ὀνησιφόρου οὐκῶ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν, καὶ τὴν
 ἄλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη· ἀλλὰ γειόμενος ἐν Ῥώμῃ 17
 σπουδαίως ἐζήτησέν με καὶ εἶρεν· — δῶν αὐτῷ ὁ κύριος 18
 εὐρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· — καὶ ὅσα ἐν
 Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν 1
 Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρ- 2
 τύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ
 ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι. συνκακοπάθησον ὡς καλὸς 3
 στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ. οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέ- 4
 κεται ταῖς τοῦ βίου πραγματίαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι
 ἀρέσῃ· ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομί- 5
 μως ἀθλήσῃ· τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρ- 6
 πῶν μεταλαμβάνειν. νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ σοι ὁ κύριος 7
 σύνεσιν ἐν πάσιν. μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγηγε- 8
 μένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ, κατὰ τὸ εὐαγ-
 γελίον μου· ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος. 9
 ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται· διὰ τοῦτο πάντα ὑπο- 10
 μένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν
 τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. πιστὸς ὁ 11
 λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν· εἰ ὑπο- 12
 μένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κακῆνός
 ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκείνος πιστὸς μένει, ἀρνή- 13
 σασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται. Ταῦτα ὑπο- 14

κυρίου

μίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ ἁγίου, μὴ λογο-
 μαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκούον-

15 των. σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ θεῷ,
 ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀλη-
 16 θείας. τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περίστασο· ἐπὶ
 17 πλείον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς
 γάγγραινα νομὴν ἐξει· ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Φίλητος,
 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες ὧ ἀνά-
 στασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν τινων
 19 πίστιν. ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν,
 ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην Ἐγὼ Κύριος τοῦς ὄντας
 ἀγτοῦ, καὶ Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων
 20 τὸ ὄνομα Κυρίου. ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον
 σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα,
 21 καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν· ἐὰν οὖν τις ἐκκαθήρῃ
 ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον,
 εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμέ-
 22 νον. τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δώκε δὲ δικαιο-
 σύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ ὧν ἐπικαλουμένων
 23 τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαι-
 24 δεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννώσι μάχας· δοῦ-
 λον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλὰ ἥπιον εἶναι πρὸς
 25 πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, ἐν πραύτητι παιδεύοντα
 τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μὴ ποτε ἴδῃ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετά-
 26 νοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ
 διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου
 θέλημα.

τὴν

πάντων

δῶν

1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται
 2 καιροὶ χαλεποί· ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάρ-
 γυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπει-
 3 θεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄστοργοι, ἄσποιοι, διάβολοι,
 4 ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπετεῖς, τε-
 5 τυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες μόρ-
 φωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι· καὶ
 6 τούτους ἀποτρέπου. ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοιτες

εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναῖκάρια σεσωρευ-
 μένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, πάντοτε 7
 μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν
 Αρ. δυνάμενα. Ἐν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν 8
 Μωυσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρω-
 ποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν.
 ἀλλ' οὐ προκόφουσιν ἐπὶ πλείον, ἢ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδη 9
 παρηκολούθηκάς¹ λος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ ἄπαρηκο- 10
 λοίθησάς² μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει,
 τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διω- 11
 γμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν
 Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις, οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάν-
 των με ἐρύσατο ὁ κύριος. καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν 12
 εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται· πονηροὶ δὲ ἄν- 13
 θρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες
 καὶ πλανώμενοι. σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώ- 14
 θης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ 15
 γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν
 διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· πᾶσα γραφὴ θεόπνευ- 16
 στος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγμὸν, πρὸς
 ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ἵνα ἄρτιος 17
 ᾦ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτι-
 σμένος. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ 1
 κρίναι Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ μέλλοντος ἄρτιος ζῶντος καὶ νε-
 κρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ·
 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγεξον, 2
 παρακάλεσον, ἐπι-
 τίμησον ἔπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ δι-
 दाχῇ. ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας 3
 οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπι-
 σωρεύουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, καὶ ἀπὸ 4
 μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέφουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς
 μύθους ἐκτραπήσονται. σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπά- 5
 θησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου

6 πληροφορήσον. Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ
7 ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. τὸν καλὸν
ἀγῶνα ἠγωνίσμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετή-
8 ρηκα· λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος,
ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος
κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἠγαπηκόσι
τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

⁹ Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως· Δημῶς γάρ με
ἔγκατέλειπεν ἠγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς
Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλμα-
11 τίαν· Λουκᾶς ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν
ἄγε μετὰ σεαυτοῦ, ἐστὶν γάρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν,

¹² Τύχικον δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἐφεσον. τὸν φελόνην, ὃν
¹³ ἀπέλειπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ
14 τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξανδρος ὁ

χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει αὐτῷ
15 ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ σὺ φυλάσσου,
16 λίαν γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ

μου ἀπολογία οὐδεὶς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με
17 ἔγκατέλειπον· — μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν· — ὁ δὲ κύριός μοι

παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα
18 πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρῦσθην
ἐκ στόματος λέοντος. ῥύσεται με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς
ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν

ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.
19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου

20 οἶκον. Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφι-
21 μον δὲ ἀπέλειπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. Σπούδασον

πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἄσπάζεται σε Εὐβου-
λος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ
[πάντες].

22 Ὁ κύριος ὁ μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις με-
θ' ὑμῶν.

ἔγκατέλειπεν
Αβ.

ἀπέλειπον

ἔγκατέλειπον

Αβ.

ἔλειπον

Ἰησοῦς

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

Χριστοῦ [Ἰησοῦ]

ΠΑΥΛΟΣ δούλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ¹
κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς
κατ' εὐσέβειαν ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο²
ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων ἐφάνέρωσεν δὲ και-³
ροῖς ἰδίοις, τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη
ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, Τίτῳ γνησίῳ⁴
τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

ἀπέλειπον

Τούτου χάριν ἀπέλειπόν⁵ σε ἐν Κρήτῃ ἵνα τὰ λεί-
ποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυ-
τέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην, εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος,⁶
μιαῖς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ
ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλη-⁷
τον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ
πάρουινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλό-⁸
ξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὄσιον, ἐγκρατῆ,
ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα⁹
δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ
καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

Εἰσὶν γὰρ¹⁰
πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μά-
λιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες¹¹
ὄλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἢ μὴ δεῖ αἰσχροῦ
κέρδους χάριν. εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης,¹²

Κρήτες αἰεὶ ψεύσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί·
ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγε¹³

14 αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν [ἐν] τῇ πίστει, μὴ προσέ-
 χοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀπο-
 15 στρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς·
 τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ
 16 μεμíanται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. θεὸν ὁμο-
 λογοῦσιν εἶδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες
 καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ.

2 Πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαί-
 3 νοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· πρεσβυτίδας
 ὡσαύτως ἐν καταστάματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ Ἰδιαβόλους
 4 μηδὲ ὄϊνω πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, ἵνα
 5 σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, σώ-
 φρονας, ἀγνάς, οἰκουροῦς, ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς
 ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημηταί.

διαβόλους, μὴ

6 τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν· περὶ πάντα

7 σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκα-

ἔργων ἐν τῇ διδα-
 σκαλίᾳ, ἀφθορίαν

8 λία ἀφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα

9 ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῆ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦ-

10 λον· δούλους ἰδίους δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν,

11 εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους,

ἀντιλέγοντας μὴδὲ

12 ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθῆν, ἵνα τὴν

ἐνδεικνυμένους
 ἀγάπην

13 διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν

14 πᾶσιν. Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτή-

15 ριος πᾶσιν ἀνθρώποις παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι

16 τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ

17 δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμε-

18 νοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ

19 μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς

ἡμῶν, Ἰησοῦ
 Χριστοῦ

20 ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης

21 ἀνομίας καὶ καθαρῶς ἑαγῶν λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν

22 καλῶν ἔργων. Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει

23 καὶ ἔλεγε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδεὶς σου περιφρο-

νείτω. Ὑπομίμησθε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσ- 1
 σεσθαι πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους εἶναι,
 μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐν- 2
 δεικνυμένους πραύτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Ἦμεν 3
 γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δου-
 λεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ
 φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. ὅτε δὲ 4
 ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιланθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος
 ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν 5
 ἡμεῖς ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ
 παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, οὗ ἐξέ- 6
 χεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος
 ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενη- 7
 θῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ 8
 περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιουῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν
 καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτά
 ἐστὶν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· μωρὰς δὲ ζητή- 9
 σεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριν καὶ μάχας νομικὰς περι-
 ἴστασο, εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. αἰρετικὸν ἀνθρω- 10
 πον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς 11
 ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει, ὃν αὐτο-
 κατάκριτος.

Αρ.

λίπη

Ὅταν πέμψω Ἀρτεμῶν πρὸς σὲ ἢ Τύχικον, σπούδασον 12
 ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν, ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παρα-
 χειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίως 13
 πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς ἴλιπη. Μανθανέτωσαν 14
 δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς
 ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀσπασαι 15
 τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

1 ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ
 2 ἀδελφὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν καὶ
 Ἀπφία τῇ ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν
 3 καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
 ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνεΐαν σου ποιούμενος
 5 ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν
 πίστιν ἣν ἔχεις εἰς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς πρὸς
 6 ἁγίους, ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται
 ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ [τοῦ] ἐν ἡμῖν εἰς Χριστόν· ὑμῖν
 7 χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ
 σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαιται διὰ σοῦ,
 8 ἀδελφέ. Διό, πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν
 9 ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον
 παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος ἡ πρεσβύτης ἡ νυνὶ δὲ Αρ.† | νῦν
 10 καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ,— παρακαλῶ σε περὶ τοῦ
 11 ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς Ὀνήσιμον, τόν
 12 ποτέ σοι ἄχρηστον νυνὶ δὲ τῷ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν καὶ
 13 ἀνέπεμψά σοι αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα· ὃν
 ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἑμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μὲν
 14 διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου, χωρὶς δὲ τῆς
 σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ
 15 ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ἢ ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον. τάχα
 γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὦραν ἵνα αἰώνιον αὐτὸν
 16 ἀπέχῃς, οὐκέτι ὡς δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφόν

ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν
σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ. εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσ- 17
λαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, 18
τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα· ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, 19
ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοὶ ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσ-
οφείλεις. ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνά- 20
παυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.

Πεποιθὸς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ 21
ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεις. ἅμα δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ξενίαν, 22
ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ἱμῶν χαρισθήσομαι
ὑμῖν.

Ἀσπάζεταιί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν 23
Χριστῷ Ἰησοῦ, Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, 24
οἱ συνεργοί μου.

ἡμῶν

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου [†] Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύ- 25
ματος ὑμῶν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΟΥ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΟΥ

1 ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ἣν ἔδωκεν
αὐτῷ ὁ θεὸς δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι
ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου
2 αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάνει, ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα
3 εἶδεν. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς
λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ.
γεγραμμένα, ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 ΙΩΑΝΗΣ ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ·
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ὄντος καὶ ὁ ἦν καὶ
ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπτὰ πνευμάτων ἁγίων ἐνά-
5 πιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ
ὁ ἀρχὼν τῶν βασιλέων τῆς γῆς. Τῷ ἀγαπῶντι
ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν [ἡμῶν] Ἀφ.
6 ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, — καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν,
ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, — αὐτῷ ἢ δόξα
7 καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν. Ἴδοὺ ἔρ-
χεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς
ἡμῶν

ὄφθαλμὸς καὶ οὔτινες αὐτὸν ἔξεκένθησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτόν πάσαι αἱ φύλαί τῆς γῆς. ναί, ἀμήν.

Ἐγὼ εἶμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, λέγει Κύριος, ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος λεγούσης Ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἐπτά ἐκκλησίαις, εἰς Ἐφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδικίαν. Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἐπτά λυχνίας χρυσαῖς, καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον ἄνθρωπον, ἔνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσαῖν· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένης, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ἕδατων πολλῶν, καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἐπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων

Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἶμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν, — καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ ἰσχύς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, — καὶ ἔχω τὰς κλείς τοῦ

φωνὴν μεγάλην
ὀπίσθέν μου

ὄψιν

πεπυρωμένον

19 θανάτου καὶ τοῦ ἄδου. γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν
 20 καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα. τὸ μυστήριον
 τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ
 τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες
 ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσὶν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ
 ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶν.

Αρ.†

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον

Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δε-
 ξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν
 2 τῶν χρυσῶν, Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον καὶ
 τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι σὺ δύνῃ βαστάσαι κακοὺς,
 καὶ ἐπέρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους,
 3 καὶ οὐκ εἰσὶν, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· καὶ ὑπο-
 μονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ
 4 οὐ κεκοπίακες. ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν ἀγάπην
 5 σου τὴν πρώτην ἀφήκες. μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκες,
 καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μή,
 ἔρχομαί σοι, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου
 6 αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανόησῃς. ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις ὅτι μισεῖς
 7 τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ καγὼ μισῶ. Ὁ ἔχων οὓς
 ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ
 νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ζύλου τῆς ζωῆς,
 ὃ ἐστὶν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ[†].

μου

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον

Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο
 9 νεκρὸς καὶ ἔζησεν, Οἶδά σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν
 πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ
 τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσὶν,
 10 ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. Ἐμὴ φοβοῦ ἃ μέλλεις
 πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς
 φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἔχητε[†] θλίψιν ἡμερῶν
 δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν
 11 στέφανον τῆς ζωῆς. Ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ

μηδὲν

ἔχετε v. ἔχετε

πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἔκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

Αρ.† Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γρά- 12
ψον

Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν Οἶδα ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, 13
καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἤρνήσω τὴν πίστιν μου καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντίπας, ὁ μάρτυς μου, ὁ πιστός [μου], ὃς ἀπεκάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ. ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ 14
κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλακ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν γίῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθγτα καὶ πορνεῦσαι· οὕτως ἔχεις καὶ 15
σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Νικολαϊτῶν ὁμοίως. μετα- 16
νόησον οὖν· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. Ὁ ἔχων 17
οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γρά- 18
ψον

Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς [ἀγτοῦ] ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες ἀγτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν 19
ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν 20
γυναῖκά σου Ἰεζάβελ, ἣ λέγουσα ἑαυτὴν προφήτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθγτα. καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετα- 21
νοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.

22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας
 μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν
 23 ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς· καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ
 ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησῖαι ὅτι ἐγὼ
 εἰμι ὁ ἔραγνῶν νεφροῦς καὶ καρδίας, καὶ δώσω
 24 ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ὑμῖν δὲ λέγω
 τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν
 τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα
 τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο
 25 βάρος· πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν ἴξω. Καὶ
 26 ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω
 27 ἀγτῶ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιμανεῖ
 ἀγτοῦς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ ὡς τὰ σκεῆη τὰ κεραμικὰ
 σπντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἶληφα παρὰ τοῦ πατρός
 28 μου, καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν.
 29 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη-
 σίαις.

αὐτῶν

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ αὐτῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γρά-
 ψον

τῷ Αρ.†

Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ
 καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας Οἰδᾶ σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα
 2 ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. γίνου γρηγορῶν, καὶ
 στηρίσον τὰ λοιπὰ ἃ ἐμελλον ἀποθανεῖν, οὐ γὰρ
 εὐρηκά σου ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου·
 3 μνημόνευε οὖν πῶς εἶληφας καὶ ἤκουσας καὶ τήρει, καὶ
 μετανόησον· ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσης, ἴξω ὡς κλέπτῃς,
 4 καὶ οὐ μὴ γνῶς ποῖαν ὄραν ἴξω ἐπὶ σέ· ἀλλὰ ἔχεις
 ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια
 αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι
 5 ἄξιοί εἰσιν. Ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις
 λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξδλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς
 Βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων

τὰ

γνώση

αυτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει 6
ταῖς ἐκκλησίαις.

τῷ Ἀρ.†

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας 7
γράψον

ὁ ἀληθινός, ὁ
ἅγιος τοῦ
κλείει

Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν
κλεῖν τὴν Δαγείδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείει, καὶ
κλειῶν καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει, Οἶδά σου τὰ ἔργα, — ἰδοὺ 8
δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεωγμένην, ἣν οὐδεὶς δύ-
ναται κλείσαι αὐτήν, — ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ
ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἤρνήσω τὸ ὄνομά
μου. ἰδοὺ διδώ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ, τῶν 9
λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ
ψεύδονται, — ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἤζουσιν καὶ
προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν
ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς 10
ὑπομονῆς μου, καὶ γὰρ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ
πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμέ-
νης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν 11
στέφανόν σου. Ὁ νικῶν ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ 12
ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ
γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ
τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς
Ἱερουσαλήμ, ἣ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ
τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. Ὁ ἔχων 13
οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Ἀρ.†

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γρά- 14
ψον

Τάδε λέγει ὁ Ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστός καὶ [ὁ]
ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ, Οἶδά σου 15
τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός. ὄφελον
ψυχρὸς ἢ ζεστός. οὕτως, ὅτι χλιαρὸς εἶ καὶ οὔτε 16
ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός

17 μου. ὅτι λέγεις ὅτι Πλούσιός εἰμι καὶ πεπλογῆκα
καὶ οὐδὲν χρεῖαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ
ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἔλεινός καὶ πτωχός καὶ τυφλός
18 καὶ γυμνός, συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυ-
σίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμά-
τια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ
τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλούριον ἐγχεῖσαι τοὺς
19 ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς. ἐγὼ ὄσοις ἐὰν φιλῶ
ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόη-
20 σον. Ἴδου ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν
τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν,
ὁ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ
21 καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. Ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ ἐγὼ ἐνίκησα καὶ
ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.
22 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς
ἐκκλησίαις.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδὸν θύρα ἠνεωγμένη ἐν τῷ
οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς κάλλιπτος
λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων Ἀνάβα ὧδε, καὶ δεῖξω σοι
2 ἃ δεῖ γενέσθαι. μετὰ ταῦτα εὐθέως ἐγενόμην ἐν
πνεύματι· καὶ ἰδὸν θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
3 ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος
ὄρασει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἵρις κύκλῳθεν
4 τοῦ θρόνου ὅμοιος ὄρασει σμαραγδίνῳ. καὶ κύκλῳθεν
τοῦ θρόνου ἑξήκοντι τέσσαρες, καὶ ἐπὶ τοὺς
5 αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπο-
ρεῖνται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ
λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἃ εἰσὶν
6 τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου

5

καὶ

θρόνους

Αφ.

ἐν

ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ. καὶ ἐν μέσῳ
 τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα ζῶα
 γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν· καὶ τὸ 7
 ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεῦτερον
 ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχων τὸ
 πρόσωπον ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον
 ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ· καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἐν 8
 καθ' ἓν αὐτῶν ἔχων ἀνά πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν
 καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν
 οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες

ἔχον

Ἄγιος ἄγιος ἄγιος· Κύριος, ὁ θεός, ὁ παντοκρά-
 τωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.

τῷ θρόνῳ

Καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ 9
 εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ
 ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ 10
 εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου
 ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφά-
 νους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες

Ἄξιός ἐστι, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν 11
 τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι
 σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου
 ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου 1
 ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ
 ὀπίσθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ. καὶ 2
 εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγά-
 λῃ· Τίς ἄξιός ἀνοίξει τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς
 σφραγίδας αὐτοῦ; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ 3
 ἢ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοίξει τὸ
 βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ [ἔγω] ἔκλαιον πολὺ 4
 ὅτι οὐδεὶς ἄξιός εὐρέθη ἀνοίξει τὸ βιβλίον οὔτε
 βλέπειν αὐτό· καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει 5

οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς
οὔτε

μοι Μὴ κλαίει· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς
φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυεὶδ, ἀνοίξει τὸ βιβλίον καὶ
6 τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ. Καὶ εἶδον ἐν

μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ
τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον ἑστῆκός ὡς ἐσφαγμένον,
ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἳ εἰσιν τὰ
[ἑπτὰ] πνεύματα τοῦ θεοῦ, ἄπεσταλμένοι εἰς πᾶσαν

7 τὴν γῆν. καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ
8 καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. Καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βι-

βλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρε-
σβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος
κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυγμιαμάτων,
9 ἅ ἄϊ εἰσιν αἱ προσεγγαὶ τῶν ἁγίων· καὶ ᾄδουσιν
ὡδὴν καινὴν λέγοντες

Ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοίξει τὰς
σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ
θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ
10 γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας
αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ
βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

11 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς ἀγγέλων πολλῶν
κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων,
καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ
12 χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ

Ἄξιόν ἐστιν τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λα-
βεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ
13 ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης [ἐστίν],
καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα λέγοντας

Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ
ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κρά-
τος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ἑστηκός

ἀπεσταλμένα

αἱ

ὡς

Ἄξιός

λέγοντα

τῷ θρόνῳ

καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον Ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύ- 14
τεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI

Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν 1
ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώ-
ων λέγοντος ὡς φωνῇ βροντῆς Ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ 2
ἰδοὺ ἵππος λεγκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων
τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ
ἵνα νικήσῃ.

Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν 3
δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος Ἔρχου.
καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πγρρός, καὶ τῷ καθημένῳ 4
ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη [αὐτῷ] λαβεῖν τὴν εἰρήνην [ἐκ] τῆς γῆς
καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν 5
τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος Ἔρχου. καὶ
εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν
ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν 6
ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν Χοίνιξ σίτου
δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ
ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

Καὶ ὅτε 7
ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ
τετάρτου ζώου λέγοντος Ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ 8
ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω [αὐτοῦ] ὄνομα
αὐτῷ [Ὁ] Θάνατος, καὶ ὁ ἄδης ἠκολούθει μετ' αὐ-
τοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς
γῆς, ἀποκτείνειν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θα-
νάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

Καὶ 9
ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ
θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λό-
γον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. καὶ 10
ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες Ἔως πότε, ὁ δε-
σπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς
τὸ δῆμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικοῦντων ἐπὶ τῆς
γῆς; καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ 11

- ἔρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσονται ἔτι χρόνον μικρόν,
 ἕως ἡ πληρωθῶσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀ- πληρώσωσιν
 δελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτενεσθαι ὡς καὶ
 12 αὐτοί. Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφρα-
 γίδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμός μέγας ἐγένετο, καὶ
 ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ
 13 ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ
 οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς σὺν κῆ βάλλει τοὺς
 14 ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, καὶ ὁ
 οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενον, καὶ ἑλισσόμενος
 πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν.
 15 καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ
 οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς
 δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια
 16 καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων καὶ λέγουσιν τοῖς
 ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτρας Πέσατε ἐφ' ἡμᾶς καὶ
 κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθιμένου ἐπὶ
 17 τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, ὅτι
 ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς
 δύναται σταθῆναι;
 1 Ἐμετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ Καὶ μετὰ
 τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσ-
 σαρὰς ἀνέμοις τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ
 τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ πᾶν δέν- ἐπὶ [τε]
 2 δρον. καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ
 ἁνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἀνατολῶν
 ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἔκραξεν
 ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,
 3 λέγων Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν ἡμέτερον τὴν θάλασσαν καὶ
 μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ
 4 θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα
 τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκον-
 τα τέσσαρες χιλιάδες, ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς

υἱῶν Ἰσραὴλ·

ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι,	5
ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες,	
ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες,	
ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες,	6
ἐκ φυλῆς Νεφθαλίμ δώδεκα χιλιάδες,	
ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες,	
ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες,	7
ἐκ φυλῆς Λευεὶ δώδεκα χιλιάδες,	
ἐκ φυλῆς Ἰσσαχάρ δώδεκα χιλιάδες,	
ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες,	8
ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ δώδεκα χιλιάδες,	
ἐκ φυλῆς Βενιαμὲν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.	

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι 9
αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ
λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώ-
πιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ
φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ 10
λέγοντες

Ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν τῷ καθήμενῳ ἐπὶ
τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ.

καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ 11
τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν
ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύ-
νησαν τῷ θεῷ, λέγοντες 12

Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ
εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς
τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων [· ἀμήν].

Καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι Οὗτοι 13
οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς τίνας εἰσὶν καὶ
πόθεν ἦλθον; καὶ εἶρηκα αὐτῷ Κύριέ μου, σὺ οἶδας. 14
καὶ εἶπέν μοι Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως
τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύ-

15 *καναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ*
 16 *θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. οὐ πεινάουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέση ἐπ' αὐτοῦς ὁ*
 17 *ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῖμα, ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοῦς, καὶ ὀδηγήσει αὐτοῦς ἐπὶ ζωῆς πηγᾶς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.*

1 *Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἐβδόμην, ἐγένετο*
 2 *σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον. καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστήκασιν, καὶ ἔδόθησαν*
 3 *αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. Καὶ ἄλλος ἄγγελος*

ἐδόθη

4 *ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὸ ῥομφαλίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ ἵνα δώσει ταῖς προσερχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον*
 5 *τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιωμάτων ταῖς προσερχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ*
 6 *χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ ῥομφαλίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ*
 7 *καὶ σεισμός. Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἠτοίμασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν.*

τὸ θυσιαστήριον

ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ

8 *Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων*
 9 *κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πηρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ*
 10 *τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ*

τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν. Καὶ ὁ τρίτος 10
 ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστήρ
 μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν
 ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. καὶ τὸ ὄνομα 11
 τοῦ ἀστέρος λέγεται Ὁ Ἄψιθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον
 τῶν ὑδάτων εἰς ἄψιθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέ-
 θανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ 12

ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ
 ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν
 ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ
 φάνη τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

Αρ.

Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς αἰτοῦ πετομένου ἐν 13
 μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ Οὐαὶ οὐαὶ
 οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν
 φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελ-
 λόντων σαλπίζειν.

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ 1
 τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ
 κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου· καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς 2
 ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς
 καμίνοῦ μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀῆρ ἐκ
 τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος· καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον 3
 ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν
 ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ 4
 ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν
 οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔ-
 χουσι τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων.
 αὐτοῖς καὶ ἐδόθη ἁὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα 5
 βασανισθῆσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐ-
 τῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον.
 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ΖΗΤΗΣΟΥΣΙΝ οἱ ἄνθρωποι 6
 εὕρωσιν τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπι-
 θυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν.

- 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμα-
 σμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς
 στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς
 8 πρόσωπα ἀνθρώπων, καὶ εἶχαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν,
 9 καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, καὶ εἶχαν
 θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερυγῶν
 αὐτῶν ὡς φωνὴ ἄρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων
 10 εἰς πόλεμον· καὶ ἔχουσιν οὐράς ὅμοιας σκορπίοις
 καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν
 11 ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. ἔχουσιν ἐπ' αὐ-
 τῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ
 Ἐβραϊστὶ Ἀβαδδὼν καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει
 12 Ἀπολλύων. Ἡ Οὐαὶ ἡ μία ἀπήλθεν· ἰδοὺ
 ἔρχεται ἔτι δύο Οὐαὶ μετὰ ταῦτα.
- 13 Καὶ ὁ ἔκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν
 μίαν ἐκ τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ
 14 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, λέγοντα τῷ ἔκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν
 σάλπιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδε-
 15 μένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. καὶ ἐλύ-
 θησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν
 ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἑνιαυτόν, ἵνα ἀπο-
 16 κτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀριθμὸς
 τῶν στρατευμάτων τοῦ ἵππικοῦ δις μυριάδες μυριάδων·
 17 ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. καὶ οὕτως εἶδον τοὺς
 ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν,
 ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ἕακινθίνους καὶ θειώδεις·
 καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ
 ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς
 18 καὶ θεῖον. ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθη-
 σαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ
 καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στο-
 19 μάτων αὐτῶν. ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι
 αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ

ὅμοιοι

ὅμοιοις Αρ.†

αὐτῶν ὅμοιοι ὄφουσιν, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς
 ἀδικοῦσιν. καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπέ- 20
 οὔτε γ. οὐδὲ κτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, ἵνα μετενόησαν
 ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσ-
 κνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἰδῶλα τὰ χρυσᾶ
 καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ
 τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκοῦ-
 εῖν οὔτε περιπατεῖν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν 21
 φαρμακῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν ἴφαρμάκων αὐτῶν οὔτε ἐκ
 τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐ-
 τῶν. Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν 1
 καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην,
 καὶ ἡ ἴρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον
 αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι
 πυρός, καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον 2
 ἠνεωγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν
 ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς,
 καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκάται. καὶ 3
 ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν
 φωνάς. Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἤμελλον 4
 γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέ-
 γουσαν Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί,
 καὶ μὴ αὐτὰ γράψης. Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἐστῶτα 5
 ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἔρεν τὴν χεῖρα
 αὐτοῦ τὴν δεξιάν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν 6
 ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτι-
 σεν τὸν οὐρανόν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ
 τὰ ἐν αὐτῇ [καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ],
 ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται· ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς 7
 φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλη σαλπίζειν,⁷
 καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν
 τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας. Καὶ ἡ φωνὴ 8
 ἦν ἡκούσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ

ἔσται, ἀλλ'...σαλ-
πίζειν

καὶ λέγουσαν Ὑπαγε λάβε τὸ βιβλίον τὸ ἠνεωγμένον
 ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θα-
 9 λάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν
 ἄγγελον λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον.
 καὶ λέγει μοι Δάβε καὶ κατέφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ
 10 σογ τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σογ ἔσται
 γλυκὺ ὡς μέλι. καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς
 χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν
 ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκόν· καὶ ὅτε ἔφαγον
 11 αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. καὶ λέγουσίν μοι Δεῖ
 σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσιν καὶ
 1 γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς. Καὶ ἐδό-
 θη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων Ἐγειρε καὶ μέ-
 2 τρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ
 τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. καὶ τὴν αὐλὴν τὴν
 ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν, καὶ μὴ αὐτὴν με-
 3 τρήσης, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν
 ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα [καὶ] δύο.
 4 καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύ-
 σουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα, ἑπιβεβλη-
 5 μένους ἑσάκκους. Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαίαι καὶ αἱ
 δύο λυχνίαι [αἱ] ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἐστῶτες.
 6 καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται
 ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς
 αὐτῶν· καὶ εἴ τις ἑθελῆσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως
 7 δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. οὗτοι ἔχουσιν τὴν ἐξουσίαν
 κλείσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ἕτερος βρέχῃ τὰς ἡμέρας
 τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν
 ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν
 8 γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὅσακις ἐὰν θελήσωσιν. καὶ
 ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ
 ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν
 πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς.

Αρ.†

θέλει v. θελήσει

καὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως 8
 τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα
 καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη.
 καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν 9
 καὶ ἔθνῶν τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμισυ,
 καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς
 μνήμα. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν 10
 ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν
 ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφητῆται ἐβασάνισαν τοὺς
 κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ μετὰ [τάς] τρεῖς ἡμέρας 11
 καὶ ἡμισυ ΠΝΕΥΜΑ ΖΩΗΣ ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν [ἐν]
 αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ
 φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς·
 καὶ ἤκουσαν φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λε- 12
 γούσης ἑαυτοῖς Ἀνάβατε ὧδε, καὶ ἀνέβησαν εἰς
 τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς
 οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο 13
 σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν,
 καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων
 χιλιάδες ἑπτὰ, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδω-
 καν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ Οὐαὶ 14
 ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ Οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.

Καὶ ὁ ἑβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο 15
 φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες

Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου
 ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ ἀγιοῦ, καὶ βασιλεύ-
 σαι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι [οἱ] ἐνώπιον τοῦ 16
 θεοῦ καθήμενοι ἔπι τοὺς θρόνους αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ τὰ
 πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, λέγοντες 17

Εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε, ὁ θεός, ὁ παντο-
 κράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι εἴληφες
 τὴν δυνάμιν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας·

φωνὴν μεγάλην
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 λέγουσαν

οἱ ἐνώπιον τοῦ
 θεοῦ κάθηνται

καὶ

- 18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δοῦλοῖς σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβοῦμένοις τὸ ὄνομά σου, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.
- 19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

- 1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων
- 2 δώδεκα, καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα· καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ
- 3 βασανιζομένη τεκεῖν. καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων ἄγριος ὡς δράκων, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ
- 4 διαδήματα, καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης
- 5 τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκη τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. καὶ ἔτεκεν υἱόν, ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἠρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς
- 6 πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἠτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ ἴσχυσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας
- 7 διακοσίας ἐξήκοντα. Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολέμῃσιν μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν
- 8 καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν, οὐδὲ τόπος εὐρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ
- 9 μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διάβολος καὶ ὁ

ἔχουσα· κράζει,

πυρρὸς μέγας

τρέφουσιν

ἴσχυσαν

ΣΑΤΑΝᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, — ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν 10

Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός· καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου· διὰ τοῦτο εὔφραίνεσθε, [†] οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. 11

Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενά. καὶ ἐδόθησαν τῇ [†] 14 13
 γυναικὶ αἱ δύο πτέρυγες τοῦ αἰετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροῦς καὶ ἡμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφews. καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφεις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω [†] 15 14
 τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ [†] 16 15
 γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων [†] 17 16
 ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· καὶ ἐστάθη [†] 18 17
 ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. 18

Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον [†] 1 18
 κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνόματα [†] 2 19
 βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον [†] 2 20
 παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα

οἱ

ὄνομα

αὐτοῦ ὡς στόμα Ἰεόντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων
 τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν
 3 μεγάλην. καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην
 εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη.
 4 καὶ ἐθαυμάσθη ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, καὶ προσε-
 κύνησαν τῷ δράκοντι ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ,
 καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες Τίς ὅμοιος τῷ
 5 θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη
 αὐτῷ στόμα λαλοῦν μέγαρα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη
 αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα [καὶ] δύο.
 6 καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν,
 βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς
 7 ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. [καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι
 πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς,] καὶ
 ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ
 8 γλῶσσαν καὶ ἔθνος. καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες
 οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οἳ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁρνίου τοῦ ἐσφαγμέ-
 9 νοῦ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Εἴ τις ἔχει οὓς ἀκουσάτω.
 10 εἴ τις εἰς δεικμαλωσίαν, εἰς δεικμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ
 τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀπο-
 κτανθῆναι. Ὡδέ ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν
 11 ἁγίων. Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ
 τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια ἁρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς
 12 δράκων. καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν
 ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ
 κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον,
 13 οὗ ἔθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ
 σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαί-
 14 νειν εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. καὶ πλανᾷ τοὺς
 κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ
 ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν
 ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃς ἔχει τὴν πληγὴν

λεόντων

τὸ θηρίον

ἀποκτείνει Αβ.†

Αβ.† τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. καὶ ἐδόθη ἡ αὐτῇ δοῦναι πνεῦμα ¹⁵
 τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου
*ποιήσει | τὴν εἰ-
 κόνα.* καὶ ἡ ποιήσῃ [ἵνα] ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τῇ εἰκόνι
 τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς ¹⁶
δώσει Αβ.† καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτω-
 χούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα ἰδῶσιν
δύναται αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ
 τὸ μέτωπον αὐτῶν, [καὶ] ἵνα μὴ τις δύνηται ἀγοράσαι ¹⁷
 ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα τοῦ
 θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡδε ἡ σο- ¹⁸
ἐστίν φία ἐστίν· ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θη-
ἑξακόσιοι | Αβ. ρίου, ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν· καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ
 ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.

Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἐστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, ¹
 καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες
 ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
 γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα ²
 φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὕδατων πολλῶν
 καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα
 ὡς κιθαρῶδων κιθαρῶδων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. καὶ ³
 ἄδοysin ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον
 τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς
 ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα
γῆς, οἱ τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. οὗτοί ⁴
 εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν, παρθένοι γάρ
 εἰσιν· οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ·
 οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ
 καὶ τῷ ἀρνίῳ, καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εἰρήθη ⁵
 ψεῦδος· ἄμωμοί εἰσιν.

Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ⁶
 ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους
 ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ
 λαόν, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε ⁷

- αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
- 8 καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. Καὶ ἄλλος δεύτερος [ἄγγελος] ἠκολούθησεν λέγων Ἔπεσεν, ἔπεσεν Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
- 9 πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλη Ἐἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν
- 10 χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτογ ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ
- 11 ἐνώπιον ἁγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. καὶ ὁ τῶν ἁγγέλων καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ
- 12 τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ
- 13 θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης Γράψον Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
- 14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον ὅμοιον γιόν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
- 15 δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.
- 16 καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον τὴν νεφέλην
- 17 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ,

ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ¹⁸
 ἄγγελος [ἐξῆλθεν] ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, [ὁ] ἔχων ἐξουσίαν
 ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ
 δρέπανον τὸ ὀξύ λέγων Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ
 ὀξύ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι
 ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ ¹⁹
 δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἀμπελον
 τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ
 τὸν μέγαν. καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἐξῶθεν τῆς πόλεως, ²⁰
 καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλιῶν τῶν
 ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Αρ.

Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ ¹
 θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ
 τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ
 θεοῦ. Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμι- ²
 γμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς
 εἰκόνας αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
 ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας
 τοῦ θεοῦ. καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ ³
 λοῦ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου λέγοντες

Μεγάλα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σοῦ, κύριε, ὁ θεός,
 ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοὶ σου,
 ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων· τίς οὐ μὴ φοβηθῆ,
 κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά σοῦ, ὅτι μόνος ὁσκιος;
 ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤζουσιν καὶ προσκυνήσουσιν
 ἐνώπιόν σοῦ, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς ⁵
 τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐξῆλθαν οἱ ἑπτὰ ἄγγε- ⁶
 λοι [οἱ] ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυ-
 μένοι λίθον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ
 στήθη ζώνας χρυσᾶς. καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ζῶν ἔδωκεν ⁷
 τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ
 θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Αρ.†

ἔθνων

4

3 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ
καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὔδεὶς ἐδύνατο εἰσελ-
θεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαί

1 τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων. Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ
τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις Ὑπάγετε καὶ
ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν
2 γῆν.

Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν
φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ
πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χά-
ραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι
3 αὐτοῦ.

Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην
αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νε-
κροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θα-
4 λάσση.

Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην
αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων·
5 καὶ ἐγένετο αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν

ἐγένοντο

ὑδάτων λέγοντος Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, [ὁ]
6 ὄσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν
ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πεῖν· ἀξιοί εἰσιν.

ἔδωκας

7 Καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος Ναί, κύριε,
ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις
8 σοῦ.

Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ
ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ κανματίσαι τοὺς ἀνθρώπους
9 ἐν πυρί, καὶ ἐκανματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα·
καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν
ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν
10 δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν
φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ
βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἔμασῶντο τὰς γλώσσας

11 αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ
οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν,

12 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ
ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν

μέγαν [τὸν] Εὐφράτην· καὶ ἐξήράνθη τὸ ἕδωρ αὐτοῦ, ἵνα
 ἀνατολῶν ἔτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἸΑΝΑΤΟΛΗΣ
 ἩΛΙΟΥ. Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ 13
 τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδο-
 προφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς Βάτραχοι· εἰσὶν 14
 γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται
 ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς
 μεγάλῃς ἡμέρας εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ
 ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ. — Ἴδου ἔρχομαι ὡς κλέπτης. μακάριος 15
 ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς
 περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. — καὶ 16
 συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἐβραϊστί
 ἌΡ ΜΑΓΕΔΩΝ. Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν 17
 τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν αέρα· — καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ
 μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα Γέγο-
 νεν· — καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, 18
 καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἶος οὔκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄν-
 ἄνθρωπος ἐγένετο θρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς τηλικούτος σεισμὸς οὕτω
 μέγας, καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ 19
 αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν· καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη
 ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ
 οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ πάντα νῆσος 20
 ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς 21
 ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους·
 καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς
 τῆς χαλαζῆς, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.
 Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς 1
 ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων Δεῦρο, δεῖξω
 σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ
 ἕδάτων πολλῶν, μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς 2
 γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ
 οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον 3
 ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκ-

κινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίας, ἔχων κεφαλὰς
 4 ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη
 πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ
 λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν
 ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα
 5 τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γε-
 γραμμένον, μυστήριον, ΒΑΒΥΛΩΝ Η ΜΕΓΑΛΗ,
 Η ΜΗΤΗΡ ΤΩΝ ΠΟΡΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΔΕΛΥΓΜΑ-
 6 ΤΩΝ ΤΗΣ ΓΗΣ. καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ
 τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύ-
 7 ρων Ἰησοῦ. Καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα· καὶ
 εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος Διὰ τί ἐθαύμασας; ἔγὼ ἐρῶ σοὶ τὸ
 μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος
 αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.
 8 τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν
 ἐκ τῆς ἄβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει· καὶ θαυμασθή-
 σονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ
 ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,
 βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ πάρεσται.
 9 Ὡδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη
 10 εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ
 εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὃ εἷς ἔστιν, ὃ ἄλλος οὐπω ἦλθεν,
 11 καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μείναι, καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν
 καὶ οὐκ ἔστιν· καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ
 12 ἐστίν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. καὶ τὰ δέκα κέρατα
 ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω
 ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβά-
 13 νουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ
 τὴν δύναμιν καὶ ἔξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδώσιν.
 14 οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον
 νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κύριων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς
 βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ
 15 πιστοί. Καὶ λέγει μοι Τὰ ἕδατα ἃ εἶδες, οὐ ἡ πόρνη

ἔχοντα

χρυσῶ

γέμων

ἐγὼ σοι ἐρῶ

ὑπάγειν

μείναι. καὶ...
 .....οὐκ ἔστιν,

τὴν

κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι. καὶ 16
 τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι
 τὴν πόρνην, καὶ ἡρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ
 γυμνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατα-
 καύσουσιν [ἐν] πυρὶ· ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας 17
 αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώ-
 μην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι
 τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες 18
 ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν
 βασιλείων τῆς γῆς.

Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον 1
 ἄγγελον καταβαίνοντά ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν
 μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ 2
 ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων ἜΠΕΣΕΝ, ἔΠΕΣΕΝ ΒΑ-
 ΒΥΛΩΝ ἢ ΜΕΓΑΛΗ, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων
 καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ
 παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, ὅτι ἐκ [ΤΟΥ 3
 Οἴνου] τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς [πέπτωκαν] πάντα
 τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν,
 καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνου
 αὐτῆς ἐπλούτησαν. Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ 4
 οὐρανοῦ λέγουσαν Ἐξέλθατε, ὁ λαός μου, ἐξ αὐτῆς,
 ἵνα μὴ συνκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν
 πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε· ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς 5
 αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς
 τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτῇ 6
 ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε [τὰ] διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα
 αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κέρασατε αὐτῇ διπλοῦν·
 ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε 7
 αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς
 λέγει ὅτι Κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί,
 καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω· διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ 8
 ἤζουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός,
 καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς [Κύριος] ὁ θεὸς

πέπτωκαν

ἐξ αὐτῆς, ὁ λαός
μου

- 9 ὁ κρίνας αὐτήν. καὶ ἱ κλαύουσιν καὶ κόψονται ἐπὶ αὐτήν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπὶ αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ρεδῶν καὶ σωμαίων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.
- 14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπόλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν. οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπὸ αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη [ἐν] χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῖται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν καὶ ἔκραξαν βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; καὶ ἔβαλον χοῖν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἔκραξαν κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ἣ ἔπλοῦθησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θάλασσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.

κλαύουσιν : αὐτῇ

μίαν ὥραν

μαργαρίτας Αρ.†

χρυσῷ

ἐπέβαλον

Εὔφραϊνοῦ ἐπ' αὐτῇ, οὐρανέ, καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπό- 20
στολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα
ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς 21
λίθον ὡς μύλινον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν
λέγων Οὔτως ὀρμήματι βληθήσεται Βαβυλῶν ἡ με-
γάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὔρεθῆ ἔτι. καὶ φωνὴ κιθα- 22
ρῶδων καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ
ἀκογσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης [πάσης τέχνης]
οὐ μὴ εὔρεθῆ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκου-
σθῆ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνη ἐν σοὶ 23
ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῆ
ἐν σοὶ ἔτι. ὅτι [οἱ] ἔμποροὶ σου ἦσαν οἱ μεριστᾶνες
τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα
τὰ ἔθνη, καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὔρεθη 24
καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ 1
ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων

Ἀλληλογιά· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις
τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις 2
αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἣτις
ἔφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδί-
κῃσεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς.
καὶ δεύτερον εἶρηκαν Ἀλληλογιά· καὶ ὁ καπνὸς 3
αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ 4
ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσερα
ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῷ
θρόνῳ λέγοντες Ἀμήν, Ἀλληλογιά. καὶ φωνὴ ἀπὸ 5
τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα

Αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δούλοι αὐτοῦ,
οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.
Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν 6
ἰσχυρῶν, βροντῶν πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν,

λέγοντες

Ἰερωτάτων

- Ἐλληλογιὰ, ὅτι ἐβασίλευσεν Κύριος, ὁ θεὸς
 7 [ἡμῶν], ὁ παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλ-
 λιώμεν, καὶ ἑδώσομεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι δῶμεν
 ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
 8 ἠτοίμασεν ἑαυτήν, καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περι-
 βάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρὸν, τὸ γὰρ
 βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν.
 9 Καὶ λέγει μοι Γράψον Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ
 γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι Οὗτοι οἱ
 10 λόγοι ἰσχυροὶ τοῦ θεοῦ εἰσίν. καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν οἱ
 τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι Ὅρα
 μὴ· σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν
 ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον·
 ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφη-
 11 τείας. Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεωγμένον,
 καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν πιστὸς
 [καλούμενος] καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ
 12 πολεμεῖ. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ ὡς
 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα γεγραμ-
 13 μένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, καὶ περιβεβλημένος
 ἱμάτιον ῥεραντισμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα Αρ.†
 14 αὐτοῦ Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν
 τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι
 15 ῥάβδον λευκὴν καθαρὴν. καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ
 ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη,
 καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς
 πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ
 16 θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ
 ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον ΒΑΣΙΛΕΥΣ
 ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΣ ΚΥΡΙΩΝ.
 17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν
 [ἐν] φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετο-
 μένοις ἐν μεσουρανήματι Δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ

αὐτῶν δέιπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων 18
καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας
ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτούς, καὶ σάρκας
πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ με-
γάλων.

Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βα- 19
σιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα
ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου
καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον 20
καὶ μετ' αὐτοῦ, ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα
ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χά-
ραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι
αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς
τῆς καιομένης ἐν θείῳ. καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάθησαν 21
ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελ-
θούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα
ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

τὸν ὄφιν τὸν ἀρ-
χαῖον

Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 1
ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ
τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις 2
ὁ ἀρχαῖος, ὅς ἐστιν Διάβολος καὶ Ὁ Σατανᾶς, καὶ
ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀβυσ- 3
σον, καὶ ἐκλείσεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ
πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη μετὰ
ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον.

Καὶ 4
εἶδον θρόνον, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα
ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν
μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἷτινες
οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ
οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα
αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ χριστοῦ
καὶ 5
χίλια ἔτη. Ὅι λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῆ
τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. μακάριος 6
καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ

- 7 τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται
 ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν
 μετ' αὐτοῦ [τὰ] χίλια ἔτη. Καὶ ὅταν τελεσθῇ
 τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ,
 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι
 γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς
 εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς
 9 θαλάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ
 ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν
 τὴν ἡραπημένην. καὶ κατέβη πῦρ ^τ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ
 10 καὶ κατέφαγεν αὐτούς· καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς
 ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πύθρος καὶ ^τ θείου, ὅπου καὶ
 τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται
 ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. τοῦ
 11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον
 ἐπ' αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐφύγγεν ἡ γῆ καὶ ὁ
 12 οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. καὶ εἶδον τοὺς
 νεκρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἐστῶτας ἐνώπιον
 τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοιχθῆσαν· καὶ ἄλλο βιβλίον
 ἠνοιχθῆ, ὃ ἐστὶν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ
 τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. αὐτόν
 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ
 θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς,
 14 καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ὁ
 θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.
 οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός.
 15 καὶ εἴ τις οὐχ εὔρεθῃ ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμ-
 1 μένος ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. Καὶ
 εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος
 οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα
 2 οὐκ ἔστιν ἔτι. καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱεροσολὴμ
 καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ,
 ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ

αὐτῆς· καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου λε-
 γούσης Ἰδοῦ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
 καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ ἑσονται ἔξω
 αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται,¹
 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν
 αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος οὔτε
 κραγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι. τὰ πρῶτα ἀπῆλ-
 θαν.² καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ Ἰδοῦ
 καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει Ἐγώ, ὅτι οὗτοι οἱ
 λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ εἰσιν. καὶ εἶπέν μοι Γέγο-
 ναν. ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
 ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς
 ζωῆς δωρεάν. ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσο-
 μαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι γιός. τοῖς δὲ δει-
 λοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ
 πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσι τοῖς
 ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πηρὶ
 καὶ θείῳ, ὃ ἔστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς
 ἑπτὰ φιάλας, τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχά-
 των, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων Δεῦρο, δείξω σοι
 τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. καὶ ἀπήνεγκέν με
 ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ εἰδείξέν μοι
 τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱεροῦσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ
 τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ·
 ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι
 κρυσταλλίζοντι· ἔχουσα τείχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα
 πηλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα,
 καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα ἃ ἔστιν τῶν δώδεκα
 φυλῶν γίων Ἰσραὴλ· ἀπὸ ἀνατολῆς πηλῶνες τρεῖς,
 καὶ ἀπὸ βορρᾶ πηλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πη-
 λῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δὺσμων πηλῶνες τρεῖς· καὶ
 τὸ τείχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ

λαὸς

αὐτῶν θεός

ἀπὸ

ἔτι, ὅτι τὰ ἀπῆλ-
 θεν

μοι

ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ
 15 ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον
 χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς
 16 καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται,
 καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν
 πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ ἑσταδίων ἑξήκοντα χιλιάδων· τὸ
 μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν.
 17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα
 τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου.
 18 καὶ ἡ ἐνδύμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἰασπις, καὶ ἡ πόλις
 19 χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ· οἱ θεμέλιοι τοῦ
 τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ
 20 θεμέλιος ὁ πρῶτος ἰασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος
 χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, ὁ πέμπτος σαρδόνυξ,
 ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βή-
 ρυλλος, ὁ ἕνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ
 21 ἐνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος· καὶ οἱ δώδεκα
 πυλῶνες δώδεκα μαργαρίται, ἀνὰ εἰς ἕκαστος τῶν πυλώνων
 ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυ-
 22 σίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής. Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν
 αὐτῇ, ὁ γὰρ κύριος, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς
 23 ἐστίν, καὶ τὸ ἄρνιον· καὶ ἡ πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ
 ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ, ἡ γὰρ
 δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ
 24 ἄρνιον· καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτός
 αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν
 25 αὐτῶν εἰς αὐτήν· καὶ οἱ πηλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλει-
 26 σθῶσιν ἡμέρας, ἢ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ οἴσουσιν
 27 τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. καὶ
 οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοινὸν καὶ [ὁ] ποιῶν
 βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ
 1 ΒΙΒΛΙῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου. καὶ ἔδειξέν μοι ποτα-
 μὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευό-

σταδίους

ΜΕΝΟΝ ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν μέσῳ ²
 τῆς πλατείας αὐτῆς· καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῖθεν καὶ
 ἐκείθεν ἕξλον ζωῆς ἁποδοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ
 μηνὰ ἕκαστον ἁποδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ
 φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. καὶ πᾶν ³
 κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ
 ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν
 αὐτῷ, καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα ⁴
 αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἔτι, ⁵
 καὶ οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν φωτὸς λύχνου καὶ φῶς ἡλίου,
 ὅτι Κύριος ὁ θεὸς φωτίζει [ἐπ'] αὐτούς, καὶ βασιλεύ-
 σουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καὶ εἶπεν μοι Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, ⁶
 καὶ ὁ κύριος, ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν,
 ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ
 ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μα- ⁷
 κάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου
 τούτου. Καγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ⁸
 ταῦτα. καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι
 ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι
 ταῦτα. καὶ λέγει μοι Ὅρα μὴ σύνδουλός σου εἶμι καὶ ⁹
 τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων
 τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνη-
 σον. Καὶ λέγει μοι Μὴ σφραγίσῃς τοὺς ¹⁰
 λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, ὁ καιρὸς γὰρ
 ἐγγύς ἐστιν. ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ¹¹
 ῥυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι,
 καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. — ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, ¹²
 καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῖναι ἑκάστῳ ὡς
 τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, ¹³
 ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. — Μα- ¹⁴
 κάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ
 ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἕξλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν

ποιῶν
 ἀποδιδούς

Κύριος

ἔβλεπον

ῥυπαρευθήτω

πρῶτος καὶ

- 15 εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.
- 16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυεὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς, ὁ πρωϊνός. ἐν
- 17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν Ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω Ἔρχου· καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν. πνεῦμα καὶ
- 18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοῦς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιθῆ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας
- 19 ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
- 20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα Ναί· ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν· ἔρχου, κύριε Ἰησοῦ.
- 21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ] μετὰ τῶν ἁγίων.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΗΝ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΠΕΤΡΟΥ Α

ΠΕΤΡΟΥ Β

ΙΩΑΝΟΥ Α

ΙΩΑΝΟΥ Β

ΙΩΑΝΟΥ Γ

ΙΟΥΔΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΟΥ

The text of this edition of the New Testament has been formed exclusively on documentary evidence, no account being taken of any printed edition. Wherever the documents vary from each other, criticism is needed to determine which readings are to be retained as genuine, and which are to be rejected as errors that have arisen in the course of transmission. In the Introduction which forms part of the accompanying volume an attempt has been made to examine at some length the true principles of textual criticism generally, and the leading results which follow from their application to the New Testament; and a summary of the contents of the Introduction is appended to the present volume. A brief and general explanation may however be useful to some readers of the text, who may not care to study in detail the discussions and statements of evidence upon which the various conclusions set forth in the Introduction are founded.

Wherever there are more readings than one, two classes of evidence are available for making the decision between them. We may compare the probability of the readings themselves, that is, employ internal evidence; and we may compare the authority of the documents which attest them, that is, employ external or documentary evidence.

Internal evidence is itself of two kinds, the consideration of what an author is likely to have written, and the consideration of what a copyist is likely to have made him seem to have written. The former kind, resting on 'intrinsic' probability, valuable as it sometimes is, has little force in the innumerable variations in

which each of the rival readings is unobjectionable, so that either of them would be reasonably approved in the absence of the other. The latter kind, resting on 'transcriptional' probability, is not less valuable; but it is subject to analogous uncertainty, because in a vast number of cases each reading can be explained as a corruption of the other by reference to some tendency of scribes which is known to be often productive of textual change, and the tendency which actually operated in producing change in any particular case need not be the tendency which is most obvious to modern eyes. A few hours spent in studying a series of the countless corrections which no one would think of accepting will shew the variety of instinct to be found among scribes, the frequent disagreement between their instincts and our own, and, above all, the conflicting effects of different instincts in the same passage. Moreover, though normally a scribe's correction, or, more properly, corruption, should exhibit at once plausibility and latent inferiority, that is, should be condemned by transcriptional and by intrinsic evidence alike, the imperfection of our knowledge more commonly leaves unreconciled the apparent conflict of the two kinds of probability, arising out of the consideration that no scribe would consciously introduce a worse reading instead of a better. Lastly, all decisions made solely or chiefly on the ground of internal evidence are subject to the chances of mistake inseparable from single and isolated judgements: they lack the security given by comparison and mutual correction. Hence it is dangerous to fix the mind in the first instance on any kind of internal probability: the bias thus inevitably acquired can hardly fail to mislead where the authority of documents is not obviously clear and decisive at once. The uses of internal evidence are subordinate and accessory: if taken as the primary guide, it cannot but lead to extensive error.

Documentary evidence in its simplest form consists in the relative authority of individual documents; that is, in the relative antecedent probability that a reading attested by them is the true reading. This is what is meant when it is said in popular language that 'good MSS' should be trusted. A presumption of relatively high authority is conferred by priority of date; a presumption verified on the average by experience, but still no more than a presumption, because the exemplar from which a MS was copied may have been either only a little older than itself or of any earlier

date, and because corruption may be rapid in one line of transmission, slow in another. The only adequate criterion of authority for an individual document, apart from its affinity to other documents, is the character of its text, as ascertained by the fullest possible comparison of its different readings; the variations in which internal evidence is of such exceptional clearness as to be provisionally decisive being taken as tests of the general characteristics of the text throughout, and thus shewing how far it is likely to have preserved genuine readings in the more numerous variations in which internal evidence is more or less ambiguous. Criticism resting on this basis, the basis of 'internal evidence of documents' as distinguished from the preceding 'internal evidence of readings', involves not a single but a threefold process; tentative examination of readings, examination of the texts of documents by means of the materials thus collected, and final decision upon readings. It thus makes all variations contribute to the interpretation of each. Its principle may be expressed in the single proposition, *Knowledge of documents should precede final judgement upon readings.*

The use of 'internal evidence of documents' in the New Testament is however impeded by various exceptions to the homogeneity of texts, especially by the difficulty of applying it to a plurality of documents in places where the better documents are ranged on different sides, and by the fusion of two or more independent texts in one. This fusion or mixture would arise in several different ways. Sometimes two exemplars would be used together in transcription: sometimes a scribe would consciously or unconsciously intermingle reminiscences of another MS with the text which he was copying: sometimes variant readings noted in the margin of the exemplar, or inserted as corrections of it, would be substituted for the corresponding readings of the exemplar itself. Now, since almost every important document combines readings from more than one ancient source, the nature and therefore ultimately the value of its testimony in any particular case must vary accordingly; and there is no possibility of discriminating the readings derived from the several sources except by observing what the other documents are with which in each case it is associated. When therefore each document is treated as a constant unit of authority, so that the attestation of each reading becomes merely the sum of such units, there is no way of arriving at a decision except by resolving the comparison of total authority

for two readings into a simple arithmetical balance; and this arithmetical proceeding must be hopelessly vitiated by the impossibility of assigning to each document a numerical value proportional to its ascertained excellence, as well as by the fragmentary nature of many documents, and the large element of consequent fortuitousness in the amount of extant attestation for this or that reading. A more or less distinct sense of these difficulties has doubtless had a considerable influence in encouraging a dangerous reliance on the direct use of 'internal evidence of readings' in the New Testament. But unfortunately this is an expedient which succeeds only in disguising the uncertainty, not in removing it.

There is but one way through the chaos of complex attestation; and that is by tracing it back to its several causes, in other words, by enquiring what antecedent circumstances of transmission will account for such combinations of agreements and differences between the several documents as we find actually existing. *All trustworthy restoration of corrupted texts is founded on the study of their history, that is, of the relations of descent or affinity which connect the several documents.* The importance of genealogy in textual criticism is at once shown by the considerations that no multiplication of copies, or of copies of copies, can give their joint testimony any higher authority than that of the single document from which they sprang, and that one early document may have left a single descendant, another a hundred or a thousand. Since then identical numerical relations among existing documents are compatible with the utmost dissimilarity in the numerical relations among their ancestors, and *vice versa*, no available presumptions whatever as to text can be obtained from number alone, that is, from number not as yet interpreted by descent.

When, as often happens, the extant copies of an ancient work can be distributed into definite families having each a single common ancestor, the task of tracing textual genealogy is comparatively easy. In the New Testament the problem is one of much complexity, not only from the amount and variety of evidence, but from the early and frequent confluence of different lines of descent by mixture. Instances of immediate derivation of one extant document from another are extremely rare. But the combined evidence of agreements and discrepancies clearly discloses the existence of many sets of extant documents, deriving a greater or less part of

their text ultimately from single lost documents, or from single lines of transmission consisting of successions of lost documents. The relation of the whole mass of documents containing a book to the single autograph is in fact repeated on a smaller scale by each subordinate set of documents for a large body of their readings; and it is impossible to have any true conception of the origin of the present distribution of readings till it is clearly understood that fundamentally all textual transmission takes the form of a genealogical tree, diverging into smaller and smaller branches, of which the extant documents are casual and scattered fragments or joints. This fundamental type of transmission is indeed greatly obscured in the New Testament by the coalescence of different branches of the tree through textual mixture, and the consequent rarity of pure representatives of the earlier and wholly divergent branches. But this seeming confusion is comparatively seldom productive of real and permanent difficulty in determining what lines of transmission did or did not contain a given reading in ancient times.

The use of genealogical evidence, like the use of 'internal evidence of documents', brings to the elucidation of each single place a knowledge gained by the examination of many, and thus involves three successive processes. In this instance they are, first, the analysis and comparison of the documentary evidence for a succession of individual variations; next, the investigation of the genealogical relations between the documents, and therefore between their ancestors, by means of the materials thus obtained; and thirdly, the application of these genealogical relations to the interpretation of the documentary evidence for each individual variation. The results of the interpretation of documentary evidence thus and thus alone made possible are various. In the first place, it winnows away a multitude of readings which genealogical relations prove to be of late origin, and which therefore cannot have been derived by transmission from the autograph. Further, as regards all other readings, it so presents and limits the possible genealogical antecedents of the existing combinations of documentary evidence as to supply presumptions in favour of one reading against another, varying from what amounts under favourable circumstances to practically absolute certainty down to complete equipoise. On the other hand the inequalities and occasional ambiguities in the evidence for the genealogical relations frequently

leave room for more than one interpretation. In what manner the genealogical principle can be applied to these more difficult cases will appear presently.

The documentary evidence for the text of the New Testament consists of Greek MSS dating from the fourth to the sixteenth century, most of the earlier being in a fragmentary state; of ancient Versions in different languages; and of quotations found in the extant remains of the Fathers, written in Greek, in Latin, and to a small extent in Syriac. In order to understand fully the history of the text, documents of all kinds and ages have to be taken into account; though, as soon as the history is known, a vast numerical majority of documents must be treated as of no primary authority in ordinary variations. Since even the two earliest Greek MSS do not carry us back further than to the middle of the fourth century, the fixing of historical landmarks is chiefly dependent on the evidence of patristic quotations, which are for the most part definitely chronological, and also of the versions, three or four of which can hardly have been later than the second century. Each kind of evidence has its own imperfections. Quotations are often made from memory, and therefore liable to be loose and confused: different forms of text are used at different times by the same writer: and another kind of uncertainty is introduced by the diversity of text often exhibited by the MSS of patristic writings in quotations, which betrays the liability to corruption from the influence of late current texts of the New Testament, and by the uncritical handling from which the text of most Fathers still suffers. Versions are affected by the genius and grammatical peculiarities of their language, and in other respects are not equally or uniformly literal; while some have as yet been insufficiently edited. But all these drawbacks, however they introduce ambiguity into the evidence for single passages, do not materially impede the arrival at secure conclusions about the history of the text at large.

Comparison with patristic quotations discloses at once the striking fact that all the more considerable variations of reading must have arisen before the latter half of the fourth century. Variations of later origin are for the most part of little moment, and the changes which took place after that period were mainly changes in the distribution of readings already existing. A text virtually

identical with the prevalent Greek text of the Middle Ages was used by Chrysostom and other Antiochian Fathers in the latter part of the fourth century, and thus must have been represented by MSS as old as any MS now surviving. This Antiochian or 'Syrian' text can frequently be recognised as standing out in opposition to the text or texts of most of the definitely ancient documents.

Another great landmark is furnished by the writings of Origen, which carry us to the middle of the third century, and even earlier. They establish the prior existence of at least three types of text, which can be identified through numerous readings distinctively attested by characteristic groups of extant documents. The most clearly marked of these is one that has long been conventionally known as 'Western'. Another, less prominent as being less consistently represented by any single ancient document, may be called 'Alexandrian'. The third holds a middle or neutral position, sometimes simply opposed to Western or to Alexandrian readings, occasionally opposed to Western and to Alexandrian readings alike. On the other hand Origen's writings contain no certain traces of distinctively Syrian readings.

The priority of two at least of the three texts just noticed to the Syrian text is further brought to light by the existence of a certain number of distinctively Syrian readings which prove on close examination to be due to a combination of the Western with the neutral readings. Moreover the use of Western and of neutral readings thus presupposed renders it morally certain that other readings from the same sources were adopted as they stood, sometimes from a Western, sometimes from a neutral text; and the supposition is fully confirmed by an analysis of the distribution of documentary attestation. A similar analysis in other cases shews that Alexandrian readings also were sometimes adopted by the authors of the Syrian text. To the two processes of combination and direct selective adoption must be added a third, selective adoption with modifications. In fact the Syrian text has all the marks of having been carefully constructed out of materials which are accessible to us on other authority, and apparently out of these alone. All the readings which have an exclusively Syrian attestation can be easily accounted for as parts of an editorial revision; and none of them have the stamp of genuineness to attest the use of extraneous and purer sources.

Leaving then the Syrian text, we have to consider the relations between its predecessors. The rapid and wide propagation of the Western text is the most striking phenomenon of textual history in the three centuries following the death of the Apostles. The first clear evidence (Marcion, Justin) shews us a text containing definitely Western readings before the middle of the second century; and a similar text is predominant, to say the least, in the ample citations made towards the end of the century. Nay, the text used by all the Ante-Nicene Greek writers not connected with Alexandria, who have left considerable remains (Irenæus, Hippolytus, Methodius), is substantially Western. Even in the two chief Alexandrians, Clement and Origen, especially in some of Origen's writings, Western quotations hold a conspicuous place, while in Eusebius they are on the whole predominant. After Eusebius they make no show in Greek theology, except so far as they were adopted into eclectic texts: a few writers offer rare traces of the expiring tradition, but nothing more. The Old Latin version in both its earlier forms was Western from the first. The Old Syriac, so far as can be judged from a single imperfect MS of the Gospels, was at least predominantly Western too. But indeed the Western influence to a certain extent affected every ancient version sooner or later: in those of Upper Egypt, Ethiopia, and Armenia it is often peculiarly well marked.

When Western readings generally are confronted with their ancient rivals in order to obtain a broad view of the relations between the texts, it would be difficult for any textual critic to doubt that the Western not merely is the less pure text, but also owes most of its differences to a perilous confusion between transcription and reproduction, and even between the preservation of a record and its supposed improvement. Its chief and constant characteristic is a love of paraphrase, not generically different from the tendency to verbal modification exhibited by many scribes, but rather an extreme form of it. Words and even clauses are changed, omitted, and inserted with surprising freedom, wherever it seemed that the meaning could be brought out with greater force and definiteness. Another common and dangerous type of licence which is seen here in full force is the assimilation of clauses or sentences at once like and unlike, and especially the obliteration of the characteristic statements of the several Gospels in parallel

passages through the natural impulse to harmonise and to complete. More peculiar to the Western text is the readiness to adopt alterations or additions from sources extraneous to the books which ultimately became canonical. These various tendencies must have been in action for some time. The Western text is not to be thought of as a single recension, complete from the first. However its parent copy or copies may have differed from the originals, there must have been no little subsequent and progressive change.

Meanwhile the Western licence did not prevail everywhere, and MSS unaffected by its results were still copied. The perpetuation of the purer text may in great measure be laid to the credit of the watchful scholars of Alexandria: its best representatives among the versions are the Egyptian, and especially that of Lower Egypt; and the quotations which follow it are most abundant in Clement, Origen, (Dionysius, Peter,) Didymus, and the younger Cyril, all Alexandrians. On the other hand there are many textual facts which it would be difficult to reconcile with an exclusive limitation of the Non-Western text to Alexandria in early times; and, as might have been anticipated, there is sufficient evidence that here and there elsewhere it held its ground with more or less success against the triumphant popularity of Western readings. But further, as was indirectly noticed above, a group of extant documents bears witness to the early existence of independent corruptions, apparently Alexandrian in origin. They are in all respects much less important, as well as less numerous, than the Western readings, and betray no inclination to introduce extraneous matter, or to have recourse to the bolder forms of change. They often shew care and skill, more especially in the use of language, and sometimes present a deceptive appearance of originality.

The unfortunate loss of nearly all the Christian literature of the second half of the third century makes a partial chasm in textual history; but it is evident that increasing intercourse between churches led to much mixture of texts in that interval of comparative peace. Apart from miscellaneous and accidental mixture, it is probable that more than one eclectic text was deliberately formed. One such at all events, to which reference has been already made, must belong either to this time or to the years which follow. The Syrian text has all the appearance of being a careful attempt to supersede the chaos of rival texts by a judicious selection from them

all. It would be doing violence alike to all that is known of ancient criticism and to the evidence supplied by a comparison of the results with the antecedent materials to imagine that the Syrian revisers would have any trustworthy means of learning which of the various texts, MSS, or readings had the best pedigree. They could only be guided by 'intrinsic' probabilities of a vague kind, and were not in a position to distinguish between the purity of a text and its present acceptability or usefulness. They evidently wished their text to be, as far as possible, easy, smooth, and complete; and for this purpose borrowed freely from all quarters, and as freely used the file to remove surviving asperities.

In the fourth century mixture prevailed almost everywhere: nearly all its texts, so far as they can be seen through the quotations of theologians, are more or less chaotic. In the early years the persecution under Diocletian and his colleagues, and then the reaction under Constantine, must have affected the text not less powerfully than the Canon of the New Testament. The long and serious effort to annihilate the Scriptures could not be otherwise than unequally successful in different places, and thus the texts current in certain districts would obtain rapid extension in the next generation. Moreover various tendencies of that century of rapid innovation were unfavourable to the preservation of local peculiarities. It is therefore no wonder that the ancient types of text are seldom to be discerned except in fragments intermingled with other texts. Meanwhile the Syrian text grew in influence. For some centuries after the fourth there was in the East a joint currency of the Syrian and other texts, nearly all mixed; but at last the Syrian text almost wholly displaced the rest. The causes of this supremacy are not far to seek. Western Christendom became exclusively Latin, as well as estranged from Eastern Christendom: with few exceptions the use and knowledge of the Greek language died out in the West. The ravages of the barbarians and Mahometans destroyed the MSS of vast regions, and narrowly limited the area within which transcription was carried on. On the other hand Greek Christendom became centralised, with Constantinople for its centre. Now Antioch is the true ecclesiastical parent of Constantinople; so that naturally the Antiochian text of the fourth century would first acquire traditional if not formal authority at Constantinople, and then become in practice the standard New

Testament of the Greek East. To carry the history one step further, the printed 'Received Text' of the sixteenth century, with the exception of scattered readings commended in most cases by Latin authority to Erasmus or his successors, is a reproduction of the Syrian text in this its mediæval form.

Such being in brief the history of the text, the first endeavour of the critic must evidently be to penetrate beyond the time of mixture, and ascertain as far as possible what readings were to be found in the several lines of tradition while they still preserved their distinctive characters. For this purpose it is necessary to ascertain how far the texts of the several existing documents correspond with the principal ancient texts. No satisfactory result was attainable so long as even our oldest documents were assumed to be constant and faithful representatives of ancient texts or 'recensions'. Yet they will yield up indirectly to careful criticism the evidence which is vainly sought from them by direct inspection. A double process is necessary; first to discover the outlines of the history, as it has just been sketched, from the sum total of evidence of all dates and all kinds, and then to apply the standard so obtained to determine the origin and character of each principal document by means of the numerous variations in which the grouping of documents is tolerably free from obscurity. A document may have transmitted one ancient type of text in approximate purity; or it may be directly or indirectly derived by mixture from originals of different defined types; or it may have arisen from a more comprehensive mixture. What has to be noted is, first, the presence or absence of distinctively Syrian or distinctively Pre-Syrian readings; and secondly, among Pre-Syrian readings, the presence or absence of distinctively Western, or distinctively Alexandrian, or distinctively neutral readings.

When the texts of existing documents are tested in this manner, it becomes evident that they are almost all in some sense mixed. One Greek MS in most chapters of the Gospels and Acts (D), two in St Paul's Epistles (D_2G_3), one in the Epistle to the Hebrews (D_2) have approximately Western texts. Of the two oldest MSS, $\aleph$ is Pre-Syrian and largely neutral, but with considerable Western and Alexandrian elements, B is Pre-Syrian and almost wholly neutral, but with a limited Western element in the Pauline Epistles.

All other Greek MSS contain a greater or less Syrian element, and their Pre-Syrian elements almost always exhibit readings of all three Pre-Syrian types, though in different proportions. Nor is the general proportion of mixture by any means uniform throughout each document: thus the Syrian element of A is very large in the Gospels, much smaller in the other books, the transcription having probably been made from different smaller exemplars in different parts of the New Testament. The Western character of the Old Latin version in its earlier forms and apparently of the Old Syriac has been already noticed. The other early versions, the Memphitic and Thebaic, both Egyptian, are apparently altogether Pre-Syrian: they certainly are for the most part sometimes neutral, sometimes Alexandrian, though not without a Western element, which in the Thebaic is considerable. A revision of the Old Syriac version appears to have taken place early in the fourth century, or sooner; and doubtless in some connexion with the Syrian revision of the Greek text, the readings being to a very great extent coincident. All subsequent versions and revisions of versions are much affected by Syrian influence, more especially the Gothic and the 'Italian' Latin: but the Pre-Syrian elements of the Ethiopic, the Armenian, and the Jerusalem Syriac are large and important.

The textual elements of each principal document having been thus ascertained, it now becomes possible to determine the genealogy of a much larger number of individual readings than before in relation to the several ancient texts. The process can hardly be reduced to rule: but after a while the contrasted groupings of attestation become for the most part easy to interpret with patience and care. When once the ancient distribution of a reading has thus been ascertained, the characteristics of the several ancient texts furnish presumptions of the highest value as to its genuineness or spuriousness.

A reading marked as Syrian or Post-Syrian by the range of the documents which attest it may be safely rejected at once. If it has but one rival, that rival reading will be sustained by the united authority of all Pre-Syrian texts, Western, Alexandrian, and neutral alike. If there are two or more rival readings, this circumstance leaves untouched the antecedent improbability of all distinctively Syrian readings as deduced from the historical relations of the Syrian text as a whole to other texts. On the other hand it is a

less simple matter to determine the antecedent probability or improbability of readings ascertained to be evidently or probably Pre-Syrian. A more precise definition of origin has in all cases to be sought, since the most important divergences of text took place in Pre-Syrian times.

Here the Syrian text comes in again from another point of view, as disguising the relative attestation of two or more Pre-Syrian readings. In the numberless cases in which the Syrian revisers adopted unchanged one or other of the earlier readings a necessary result was the doubling, so to speak, of the attestation of that reading: it cannot but have the combined support of all the extant documents which in these variations have a Syrian origin and of all the extant documents which in these variations have a Pre-Syrian origin of a particular type. It will thus present the appearance of being much more fully attested than its rival, though in reality a large part of its attestation is merely equivalent to the single Syrian text. The importance of this consideration is especially exemplified by the numerous Western readings which owe a deceptive amplitude of apparent authority to the accident that they found favour with the Syrian revisers when numerous other readings of identical origin and not inferior character were refused.

Allowance being made for this possible cause of erroneous estimation of evidence, a large proportion of Pre-Syrian readings can be confidently referred to one or other of the chief Pre-Syrian lines of attestation. When these lines of attestation are compared with each other as wholes by examination of the internal evidence for and against the whole body of their respective readings, it becomes manifest that as wholes the Western and Alexandrian texts are aberrant texts. Where there are but two readings, the Non-Western approves itself to be more original than the Western, the Non-Alexandrian than the Alexandrian: where there are three readings, the neutral reading, if supported by such documents as stand most frequently on both the Non-Western and the Non-Alexandrian sides in the preceding cases, approves itself more original than either the Western or the Alexandrian.

There are some scattered Western and Alexandrian readings which in the present state of knowledge it would be imprudent to reject altogether. Nay, there are a few places in the Gospels, marked in this edition with a special notation, in which we believe

that the Western text represents faithfully the autographs in its omission of matter contained in all Non-Western documents. In these last exceptional cases, when they are considered together, internal evidence is peculiarly strong: and moreover, in the absence of special grounds to the contrary, erroneous insertion of matter is always antecedently more probable than its erroneous omission, owing to the constant tendency of scribes towards completeness of text and their equally constant unwillingness to let go anything which they have received. On the other hand the textual integrity of the Western text cannot rightly be upheld in the numerous places in which it has preserved interesting matter omitted in the other Pre-Syrian texts, yet manifestly not due to the inventiveness of scribes, much less to any of the ordinary incidents of transcription. All these places, it should be observed, occur in the historical books, and perhaps in the Gospels only. The paradox disappears when it is remembered that the causes of various readings originating in very early times need not all lie within the text itself. When the Western text was growing up, oral traditions and written memorials of the apostolic age were still current, doubtless mixed in character; while the reverence paid to the writings which ultimately formed the Canon of the New Testament had not yet assumed a character that would forbid what might well seem their temperate enrichment from other memories or records. A few of the more important of these peculiar interpolations from extraneous sources are inserted in the text of the Gospels, or appended to them, with a special notation; and it has likewise been thought worth while to print many of the rest in the margin within distinctive marks, along with some other interesting Western readings. But the accessory recognition of these classes of readings, in association with the books of the New Testament, not as originally forming part of their true text, does not affect the primary conclusion derived from genealogical evidence with reference to the chief ancient texts, that readings found either in the Western alone of the Pre-Syrian texts or in the Alexandrian alone of the Pre-Syrian texts must lie under a strong presumption of having been introduced by scribes.

Numerous variations remain in which the distribution of documentary evidence may be reasonably interpreted in more ways than one, so that a reference of the several readings to

this or that principal ancient text is open to doubt; or in which there is little or no reason to suppose that the divergence of reading has any connexion with the divergence of the principal ancient texts. Here too however the genealogical principle can be applied by an extension of 'internal evidence of documents' to the lost ancestors of groups of documents. The general internal character of distinctively Western and of distinctively Alexandrian readings was ascertained in precisely the same manner as the general internal character of any single document is ascertained, namely by consecutive examination of the whole body of readings; and the power thus given of employing easy variations as a key to difficult variations is of universal range, the same mode of testing general internal character being applicable to the whole body of readings of any other group of documents which frequently stands out in opposition to other documents. In every place in which two or more documents have the same reading, unless the reading is such as can naturally be accounted for by accidental coincidence, they must by the nature of the case have had a single common ancestor, whether it be the autograph or some later MS. If the same group of documents is found standing by itself in a considerable series of readings, sufficient material is provided for generalisations as to the common ancestor in all these places, which ancestor is virtually a series of fragments of a lost MS. This 'internal evidence of groups', by rendering it possible to estimate as wholes the documentary arrays by which rival readings are attested, independently of any estimates that may be formed of the character of their constituent members individually, escapes the difficulties caused by mixture which beset every attempt to treat individual documents of the New Testament as so many 'authorities' of constant value.

The number of groups that deserve serious attention is soon found to be comparatively small. Neither Greek MSS containing a large amount of distinctively Pre-Syrian text nor early Versions nor early Fathers are numerous, and to a great extent they are fragmentary or discontinuous; and combinations into which none of them enter may evidently in most cases be safely neglected. It is likewise soon found that various groups practically identical are somewhat variable in their limits through the defection of one or another of the documents which are habitually their members.

This is the natural result of the casual eclecticism of miscellaneous mixture, which tends to disguise the simplicity of the primitive relations of text under a superficial complexity of existing attestation. Before investigation has proceeded far, it becomes manifest that the groups which can by any possibility carry authority in doubtful variations are sure to contain one or more of a very small number of primary Greek MSS. In strictness the earlier Versions and Fathers should be included in the list of primary documents, and the process would certainly be incomplete if no account were ultimately taken of readings attested by them without the support of any primary Greek MS; but nothing is lost and much simplicity is gained by treating them in the first instance as accessory to Greek MSS.

The next step is to determine how far there is a common element in all or most of those groups which shew the best character when tried by 'internal evidence of groups'. Here two remarkable facts come out successively with especial clearness, the constant superiority of groups containing both B and **N** to groups containing neither, wherever internal evidence is tolerably unambiguous, and the general but by no means universal superiority of groups containing B to opposed groups containing **N**. These facts exactly correspond the one with the immunity of both MSS from Syrian readings, and the other with the almost complete immunity of B from the mixture with the chief aberrant Pre-Syrian texts which has largely affected **N**; while they are elicited from a different kind of evidence. They are moreover independent of the size of the groups. Thus the cases in which **NB** have no support from other Greek MSS, or no documentary support at all, are connected by every gradation with the cases in which they stand at the head of a considerable group. If B and **N** were for a great part of their text derived from a proximate common original, that common original, whatever might have been its own date, must have had a very ancient and a very pure text. There is however no tangible evidence for this supposition; while various considerations drawn from careful comparison of the accessory attestation of readings supported by **NB** together, by B against **N**, and by **N** against B respectively, render it morally certain that the ancestries of B and of **N** diverged from a point near the autographs, and never came into contact subsequently; so that the coincidence of **NB** marks those portions of text in which two primitive and entirely separate lines of trans-

mission had not come to differ from each other through independent corruption in the one or the other. Accordingly, with certain limited classes of exceptions, the readings of **NB** combined may safely be accepted as genuine in the absence of specially strong internal evidence to the contrary, and can never be safely rejected altogether.

Next come the numerous variations in which **N** and B stand on different sides. Here an important lesson is learned by examining in the same consecutive manner as before the readings of every combination of each of these MSS with one other primary MS. Every such binary combination containing B (as in the Gospels BL, BC, BT, &c.) is found to have a large proportion of readings which on the closest scrutiny have the ring of genuineness, and hardly any that look suspicious after full consideration : in fact, the character of such groups is scarcely to be distinguished from that of **NB**. On the other hand every combination of **N** with another primary MS presents for the most part readings which cannot be finally approved, along with, it may be, a few which deserve more consideration. All other MSS stand the trial with even less success than **N**.

Analogous though not identical results are obtained by testing the groups formed by **N** or B with only secondary support, that is, associated only with inferior Greek MSS, or with Versions, or with Fathers, or with two or three of these classes of documents. The same high standard of excellence as before is reached where groups of this kind containing B shew variety in the accessory evidence : where B is supported by a single version only, the character varies with the version associated. Even when B stands quite alone, its readings must never be lightly rejected, though here full account has to be taken of the chances of clerical error, and of such proclivities as can be detected in the scribe of B, chiefly a tendency to slight and inartificial assimilation between neighbouring passages : the fondness for omissions which has sometimes been attributed to him is imaginary, except perhaps as regards single petty words. On the other hand the readings in which **N** stands alone bear almost always the marks of either carelessness or boldness ; and except in a few readings, some of them important, the general character of all the various groups containing **N** with such accessory attestation as is described above is more or less suspicious. Many of the readings

of such groups are, it can hardly be doubted, Western, and many others Alexandrian. Still more unfavourable results are obtained by a similar testing of other single MSS.

These general results are such as might naturally be anticipated from the relations of **N** and **B** to other documents and to each other. It was to be expected that the text of the extremely ancient common source of **B** and **N**, which is shown by the concordant readings of **NB** to have been of singular purity, should as a rule be preserved in one or other of the two MSS where they differ; and further that **B** should usually, though not always, be its faithful representative. The wrong readings of **B**, with whatever amount of accessory attestation, being for the most part due only to sporadic corruption, it would naturally preserve a much larger amount of the common ancestral text than a MS so largely affected by Western and Alexandrian influences as **N**; and, as regards readings in which each of them stands alone, the different types of transcription characteristic of their respective scribes would naturally have similar consequences.

Although however a text formed by taking **B** as the sole authority, except where it contains self-betraying errors, would be incomparably nearer the true text of the autographs than a text formed in like manner from any other single document, it would certainly include many wrong readings; and the only safe criticism is that which throughout takes account of all existing evidence. The places in which the true reading appears to have been lost in both **B** and **N** are extremely few; but certain or possible exceptions to the usual superiority of **B** to **N** are many; and thus the various presumptions afforded by the internal character of various groups of documents are invaluable, while 'internal evidence of readings' is often a helpful instrument of verification in the last decision, removing many uncertainties which must otherwise have continued unresolved, and again occasionally suggesting uncertainties which claim recognition. Such also, wherever the ancient texts are difficult to identify, are virtually the resources on which criticism depends in those parts of the Epistles which have perished in **B**, namely in the latter part (ix 14—end) of the Epistle to the Hebrews, in the Pastoral Epistles, and in the Epistle to Philemon. In the Apocalypse the authority of single documents is merged still more in that of grouped documents and in internal evidence; and the leading

ancient texts are at least more obscure than elsewhere. Whether B ever contained the Apocalypse or not, it is now defective from Hebrews ix 14 onward. The loss is the greater because in the Apocalypse **N** has a text conspicuously inferior to its text of the other books, partly inherited from earlier more or less corrupted texts, partly due to increased licence of transcription ; and, though A, more especially when it is supported by C, here proves itself entitled to considerable authority, it does but imperfectly supply the deficiency, and moreover the want of early and good versions other than the Latin is sensibly felt. Yet even here the number of variations in which it is difficult to come to a trustworthy conclusion is much smaller than might have been anticipated.

The sketch contained in the preceding pages may suffice to indicate the principal lines of criticism which have been followed in this edition. The aim of sound textual criticism must always be to take account of every class of textual facts, and to assign to the evidence supplied by each class its proper use and rank. When once it is clearly understood that, by the very nature of textual transmission, all existing documents are more or less closely related to each other, and that these relations of descent and affinity have been the determining causes of nearly all their readings, the historical investigation of general and partial genealogy becomes the necessary starting-point of criticism. Genealogical results, taken in combination with the internal character of the chief ancient texts or of the texts of extant documentary groups, supply the presumptions, stronger or weaker as the case may be, which constitute the primary and often the virtually decisive evidence for one reading as against another. Before however the decision as to any variation is finally made, it is always prudent, and often necessary, to take into consideration the internal evidence specially affecting it, both intrinsic and transcriptional. If it points to a result different from that which the documentary evidence suggested, a second and closer inspection will usually detect some hitherto overlooked characteristic of the best attested reading which might naturally lead to its alteration ; while sometimes on the other hand reexamination brings to light an ambiguity in the attestation. No definite rule can be given in the comparatively few cases in which the apparent conflict remains, more especially where the documentary evidence

is scanty on one side or obscure. The ultimate determination must evidently be here left to personal judgement on a comprehensive review of the whole evidence. But in a text so richly attested as that of the New Testament it is dangerous to reject a reading clearly commended by documentary evidence genealogically interpreted, though it is by no means always safe to reject the rival reading. Here, as in the many variations in which documentary and internal evidence are both indecisive, it is manifestly right to abstain from placing before the reader an appearance of greater certainty than really exists, and therefore to print alternative readings, so as to mark the places where an absolute decision would at present be arbitrary, and also to mark the limits within which the uncertainty is confined.

The office of criticism thus far has been to discriminate between existing various readings, adopting one and discarding another. But it is at least theoretically possible that the originality of the text thus attained is relative only, and that all existing documents are affected by errors introduced in the early stages of transmission. Here there is no possible ultimate criterion except internal evidence: but the history of the text of the New Testament shews the meeting-point of the extant lines of transmission to have been so near the autographs that complete freedom from primitive corruption would not be antecedently improbable. As far as we are able to judge, the purity of the best transmitted text does in all essential respects receive satisfactory confirmation from internal evidence. We have never observed the slightest trace of undetected interpolations or corruptions of any moment, and entirely disbelieve their existence. There are however some passages which one or both of us suspect to contain a primitive error of no great importance, and which are accordingly indicated as open to question, all suggestions for their correction being reserved for the Appendix.

This brief account of the text of the New Testament would be incomplete without a word of caution against a natural misunderstanding. Since textual criticism has various readings for its subject, and the discrimination of genuine readings from corruptions for its aim, discussions on textual criticism almost inevitably obscure the simple fact that variations are but secondary incidents of a

fundamentally single and identical text. In the New Testament in particular it is difficult to escape an exaggerated impression as to the proportion which the words subject to variation bear to the whole text, and also, in most cases, as to their intrinsic importance. It is not superfluous therefore to state explicitly that the great bulk of the words of the New Testament stand out above all discriminative processes of criticism, because they are free from variation, and need only to be transcribed. Much too of the variation which it is necessary to record has only an antiquarian interest, except in so far as it supplies evidence as to the history of textual transmission, or as to the characteristics of some document or group of documents. The whole area of variation between readings that have ever been admitted, or are likely to be ever admitted, into any printed texts is comparatively small; and a large part of it is due merely to differences between the early uncritical editions and the texts formed within the last half-century with the help of the priceless documentary evidence brought to light in recent times. A small fraction of the gross residue of disputed words alone remains after the application of the improved methods of criticism won from the experience of nearly two centuries of investigation and discussion. If comparative trivialities, such as changes of order, the insertion or omission of the article with proper names, and the like, are set aside, the words in our opinion still subject to doubt can hardly amount to more than a thousandth part of the whole New Testament.

Nor must it be forgotten how strong an assurance of incorruptness in the unvarying parts of the text of the New Testament is supplied indirectly by many of the variations which do exist, inasmuch as they carry us back by the convergence of independent lines of transmission to a concord of testimonies from the highest antiquity; or again what unusually ample resources of evidence the New Testament possesses for the reduction of the area of textual uncertainty to a minimum. The apparent ease and simplicity with which many ancient texts are edited might be thought, on a hasty view, to imply that the New Testament cannot be restored with equal security. But this ease and simplicity is in fact the mark of evidence too scanty to be tested; whereas in the variety and fullness of the evidence on which it rests the text of the New Testament stands absolutely and unapproachably alone among ancient prose writings.

Doubtful points are out of sight even in critical editions of classical authors merely because in ordinary literature it is seldom worth while to trouble the clearness of a page. The one disadvantage on the side of the New Testament, the comparatively early mixture of independent lines of transmission, is more than neutralised, as soon as it is distinctly perceived, by the antiquity and variety of the evidence; and the expression of doubt wherever doubt is really felt is owing to the paramount necessity for fidelity as to the exact words of Scripture.

NOTATION

Alternative Readings

WHEREVER it has been found impossible to decide that one of two or more various readings is certainly right, alternative readings are given: and no alternative reading is given which does not appear to have a reasonable probability of being the true reading. The primary place in the text itself is assigned to those readings which on the whole are the more probable, or in cases of equal probability the better attested (see Introduction § 377). The other alternative readings occupy a secondary place, with a notation which varies according as they differ from the primary readings by Omission, by Addition, or by Substitution.

A secondary reading consisting in the Omission of words retained in the primary reading is marked by simple brackets [ ] in the text. Thus in Matt. vii 24 *τοὺς λόγους τούτους* is the primary reading, *τοὺς λόγους* without *τούτους* the secondary reading.

A secondary reading consisting in the Addition of words omitted in the primary reading is printed in the margin without any accompanying marks, the place of insertion being indicated by the mark † in the text. Thus in Matt. xxiii 38 *ὁ οἶκος ὑμῶν* without *ἐρημος* is the primary reading, *ὁ οἶκος ὑμῶν ἐρημος* the secondary reading.

A secondary reading consisting in the Substitution of other words for the words of the primary reading is printed in the margin without any accompanying mark, the words of the primary reading being included within the marks [ ] in the text. Thus in Matt. xvi 20 *ἐπετίμησεν* is the primary reading, *διεστείλατο* the secondary reading. The notation for substitution is employed for the sake of convenience in a few cases that fall in strictness under the two former heads.

Thus in Matt. xi 5 it expresses the secondary omission of *καί*, with a change of punctuation; and in Matt. xxi 28 it expresses the secondary addition of *μου*, with a change of accentuation. It is likewise employed for alternative punctuations.

Where there are two or more secondary readings, they are separated by *v.* in the margin, unless they differ from each other merely by the omission or addition of words; in which case they are distinguished from each other by brackets in the margin, enclosing part or the whole of the longer reading. Thus there are two secondary readings in Matt. xiii 30, both *ἄχρι* and *μέχρι*; in xvii 17, both *τότε ἀποκριθεὶς* and *ἀποκριθεὶς* alone; and in xviii 10, both *ἐν τῷ οὐρανῷ* and the omission of these or any corresponding words. Sometimes one of two secondary readings differs from the primary reading by omission only, so that it can be expressed by simple brackets in the text, while the other stands as a substitution in the margin. Thus in Matt. ix 18, *εἰς προσελθόν* being the primary reading, *προσελθόν* and *εἰσελθόν* are both secondary readings.

A few alternative readings and punctuations are examined in the Appendix: they are indicated by *A_p*. attached to the marginal readings.

Secondary readings of an orthographical character are reserved for another part of the Appendix.

Suspected Readings

Wherever it has appeared to the editors, or to either of them, that the text probably contains some primitive error, that is, has not been quite rightly preserved in any existing document, or at least in any existing document of sufficient authority, *A_p*.† is placed in the margin, the extreme limits of the words suspected to contain an error of transcription being indicated by the marks [ ] in the text. All such places are the subject of notes in the Appendix. In a few cases a reading apparently right, and also attested largely though not by the best documents, being probably a successful ancient conjecture, is placed within †† in the text, the better attested reading being printed with *A_p*. in the margin, and a note inserted in the Appendix. See Introduction §§ 361—368, 380, 88.

Noteworthy rejected readings

A few very early interpolations in the Gospels, omitted by 'Western' documents alone (Luke xxii 19 f.; xxiv 3, 6, 12, 36, 40, 51, 52), or by 'Western' and 'Syrian' documents alone (Matt. xxvii 49), are inserted within double brackets [ ] in the body of the text. See Introduction §§ 240 f., 383.

A few interpolations in the Gospels, probably 'Western' in origin, containing important matter apparently derived from extraneous sources, are inserted within double brackets [ ] in the body of the text (Matt. xvi 2 f.; Luke xxii 43 f.; xxiii 34), or separately (Mark xvi 9—20, where the same notation is used for the alternative Shorter Conclusion of the Gospel; John vii 53—viii 11). See Introduction § 384.

In the Gospels and Acts many 'Western' interpolations and substitutions containing some apparently fresh or distinctive matter, such as might probably or possibly come from an extraneous source or which is otherwise of more than average interest, but having no sufficient intrinsic claim to any form of incorporation with the New Testament, are printed between the special marks †† in the margin, with corresponding marks † or †† in the text. They must not be confounded with true alternative (secondary) readings, which stand likewise in the margin, but without any peculiar marks. See Introduction § 385.

Besides the preceding classes of rejected readings, which owe their exceptional retention in association with the true text to considerations arising out of early textual history, miscellaneous rejected readings having some special interest are noticed in the Appendix; and the places where they occur are marked with *Ap.* in the margin without any corresponding marks in the text. These readings include some of 'Western' origin, that might with perhaps equal fitness have been placed between †† in the margin. Both these classes of readings are by their nature indefinite in extent, and are limited only by selection; so that they might without impropriety have been either enlarged or diminished. See Introduction § 386.

SUMMARY OF CONTENTS OF INTRODUCTION

PREFATORY REMARKS

PART I

THE NEED OF CRITICISM FOR THE TEXT OF THE NEW TESTAMENT

- A. *Transmission by writing*
- B. *Transmission by printed editions*
- C. *History of present edition*

PART II

THE METHODS OF TEXTUAL CRITICISM

SECTION I. INTERNAL EVIDENCE OF READINGS

- A. *Intrinsic Probability*
- B. *Transcriptional Probability*

SECTION II. INTERNAL EVIDENCE OF DOCUMENTS

SECTION III. GENEALOGICAL EVIDENCE

- A. *Simple or divergent genealogy*
- B. *Genealogy and number*
- C. *Manner of discovering genealogy*
- D. *Complications of genealogy by mixture*
- E. *Applications of genealogy*
- F. *Variable use of genealogy according to unequal preservation of documents*

SECTION IV. INTERNAL EVIDENCE OF GROUPS

SECTION V. RECAPITULATION OF METHODS IN RELATION TO EACH OTHER

SECTION VI. CRITICISM AS DEALING WITH ERRORS ANTECEDENT TO EXISTING TEXTS

- A. *Primitive errors*
- B. *Removal of primitive errors by conjecture*

PART III

APPLICATION OF PRINCIPLES OF CRITICISM TO THE TEXT OF THE NEW TESTAMENT

CHAPTER I. PRELIMINARY CHRONOLOGICAL SURVEY OF DOCUMENTS

- A. *Greek MSS*
  - B. *Versions*
  - C. *Fathers*
- Documentary preparation for this edition*

CHAPTER II. RESULTS OF GENEALOGICAL EVIDENCE PROPER

SECTION I. DETERMINATION OF THE GENEALOGICAL RELATIONS OF THE CHIEF ANCIENT TEXTS

- A. *Posteriority of all great variations to Cent. V*
- B. *Posteriority of 'Syrian' (δ) to 'Western' (β) and other (neutral, α) readings shown*
  - (1) *by analysis of conflate readings*
- C. *Posteriority of 'Syrian' to 'Western' and other (neutral and 'Alexandrian') readings shown*
  - (2) *by Ante-Nicene Patristic Evidence*
- D. *Posteriority of Syrian to Western, Alexandrian, and other (neutral) readings shown*
  - (3) *by Internal Evidence of Syrian readings*

SECTION II. CHARACTERISTICS OF THE CHIEF ANCIENT TEXTS

- A. *Western characteristics*
- B. *The neutral text and its preservation*
- C. *Alexandrian characteristics*
- D. *Syrian characteristics*

SECTION III. SKETCH OF POST-NICENE TEXTUAL HISTORY

- A. *The two stages of the Syrian text*
- B. *Mixture in the fourth century*
- C. *Final supremacy of the Syrian text*
- D. *Relics of Pre-Syrian texts in cursives*
- E. *Recapitulation of the history of the text*

SECTION IV. RELATIONS OF THE PRINCIPAL ANCIENT DOCUMENTS TO
THE CHIEF ANCIENT TEXTS

- A. *Nature of the process of determination*
- B. *Texts found in Greek MSS*
- C. *Texts found in Versions*
- D. *Texts found in Greek Fathers*

SECTION V. IDENTIFICATION AND ESTIMATION OF READINGS AS BELONGING
TO THE CHIEF ANCIENT TEXTS

- A. *Nature of the process of identification*
- B. *Identification and rejection of Syrian readings*
- C. *Identification of Western and of Alexandrian readings*
- D. *Identification of neutral readings*
- E. *Suspiciousness of Western and Alexandrian readings*
- F. *Exceptional Western non-interpolations*
- G. *Recapitulation of genealogical evidence proper*

SECTION VI. REVIEW OF PREVIOUS CRITICISM WITH REFERENCE TO
ANCIENT TEXTS

- A. *Foundation of historical criticism by Mill, Bentley, and Bengel*
- B. *Development of historical criticism by Griesbach, in contrast with Hug's theory of recensions*
- C. *Defects of Griesbach's criticism*
- D. *Permanent value of Griesbach's criticism*

CHAPTER III. RESULTS OF INTERNAL EVIDENCE
OF GROUPS AND DOCUMENTS

SECTION I. DOCUMENTARY GROUPS AS LIMITED BY REFERENCE TO
PRIMARY GREEK MSS GENERALLY

- A. *General considerations on Documentary Groups*
- B. *Progressive limitation of Groups with reference to Primary Greek MSS*
- C. *Relation of Primary Greek MSS to other documentary evidence*
- D. *Absence of Secondary Greek MSS from Groups containing Primary Greek MSS*
- E. *Absence of Versions from Groups containing Primary Greek MSS*
- F. *Absence of Fathers from Groups containing Primary Greek MSS*
- G. *Absence of Versions and Fathers from Groups containing Primary Greek MSS*

SECTION II. DOCUMENTARY GROUPS AS LIMITED BY REFERENCE TO THE
BEST PRIMARY GREEK MSS

- A. *Relation of variations between Primary Greek MSS to the chief ancient texts*
- B. *General relations of B and $\aleph$ to other documents*
- C. *Origin and character of readings of $\aleph$ B combined*
- D. *Binary uncial combinations containing B and $\aleph$ respectively*
- E. *Singular and subsingular readings of B*
- F. *Singular and subsingular readings of $\aleph$ and other MSS*
- G. *Determination of text where B and $\aleph$ differ*
- H. *Determination of text where B is absent*
- I. *Supplementary details on the birthplace and the composition of leading MSS*

CHAPTER IV. SUBSTANTIAL INTEGRITY OF
THE PUREST TRANSMITTED TEXT

- A. *Approximate non-existence of genuine readings unattested by any of the best Greek uncials*
- B. *Approximate sufficiency of existing documents for the recovery of the genuine text, notwithstanding the existence of some primitive corruptions*
- C. *Conditions of further improvement of the text*

PART IV

NATURE AND DETAILS OF THIS EDITION

- A. *Aim and limitations of this edition*
- B. *Textual notation*
- C. *Orthography*
- D. *Breathings, Accents, and other accessories of printing*
- E. *Punctuation, Divisions of text, and Titles of books*
- F. *Conclusion*

LIST OF READINGS NOTICED IN THE APPENDIX

The following is a list of rejected readings which have been thought worthy of notice in the Appendix on account of some special interest attaching to them. It does not include those readings of this class which already appear in the margin between † †, or the few peculiar readings which are printed between [ ] in the text itself. Some of the slighter accessory variations in places noticed in the list are likewise passed over. The list also takes account of all words or passages marked with *Ap.* † in the margin, as probably containing some 'primitive' error, that is, an error affecting the texts of all or virtually all existing documents, and thus incapable of

being rectified without the aid of conjecture. Such words or passages are distinguished in the list by (†) inserted after the verse-numeral. The corresponding note is enclosed in [ ] where the doubt as to the integrity of the text is not shared by both editors. The mark ‡ is affixed to suggested readings having some slight secondary attestation, and thus not strictly conjectural: where this attestation is indirect or ambiguous, the mark ‡ is enclosed in ( ).

In all cases + denotes the addition of the words following, < their omission. The grave accent is retained when it would stand in the continuous text.

ST MATTHEW

i 8 Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν] + τὸν Ὀχοζίαν, Ὀχοζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωᾶς, Ἰωᾶς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμασίαν, Ἀμασίας δὲ ἐγέννησεν

i 11 Ἰωσείας δὲ ἐγέννησεν] + τὸν Ἰωακεῖμ, Ἰωακεῖμ δὲ ἐγέννησεν

i 18 γένεσις] γέννησις

i 25 υἱὸν] τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον

ii 11 τοὺς θησαυροὺς] τὰς πῆρας

iii 15 *fin.*] + *et cum baptizaretur, lumen ingens circumfulsit de aqua, ita ut timerent omnes qui adveniant.*

iv 10 ὑπαγε] + ὀπίσω [μου]

v 22 πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ] + εἰκῆ

v 37 ναὶ ναὶ, οὐ οὐ] τό Ναὶ ναὶ καὶ τό Οὐ οὐ

vi 13 *fin.*] + ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. with variations; and other doxological forms.

vi 33 τὴν βασιλείαν] + τοῦ θεοῦ with variations.

vii 22 Κύριε κύριε] + οὐ τῷ ὀνόματί σου ἐφάγομεν καὶ [τῷ ὀνόματί σου] ἐπίομεν,

viii 11 μετὰ Ἀβραάμ] ἐν τοῖς κόλποις [τοῦ] Ἀβραάμ

viii 28 Γαδαρηνῶν] Γερασσηνῶν: also Γεργεσηνῶν

xi 19 ἔργων] τέκνων

xiii 55 Ἰωσήφ] Ἰωσῆς: also Ἰωάννης

xv 30 (+) χλωούς, κυλλούς, τυφλοούς, κωφοούς] order of the words uncertain.

xvi 21 Ἰησοῦς Χριστός] [ὁ] Ἰησοῦς: also omitted.

xvii 12 f. οὕτως...αὐτῶν. τότε...αὐτοῖς.] τότε...αὐτοῖς. οὕτως...αὐτῶν.

xvii 20 *fin.*] + (v. 21) τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἔκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ with variations.

xviii 10 *fin.*] + (v. 11) ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

xviii 20] οὐκ εἰσὶν γὰρ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα παρ' οἷς οὐκ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

xix 16 Διδάσκαλε] + ἀγαθὴ

xix 17 Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ] Τί με λέγεις ἀγαθόν

εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός] οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς

ibid.] + ὁ θεός: also ὁ πατήρ [μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς]

xix 19] <, καὶ ἀγαπήσεις...ὡς σεαυτὸν

xx 28 *fin.*] + ὑμεῖς δὲ ζητεῖτε ἐκ μικροῦ αὐξήσαι καὶ ἐκ μείζονος ἔλαττον εἶναι. εἰσερχόμενοι δὲ καὶ παρακληθέντες δειπνήσαι μὴ ἀνακλίνεσθε εἰς τοὺς ἐξέχοντας τόπους, μὴ ποτε ἐνδοξότερός σου ἐπέλθῃ καὶ προσελθὼν ὁ δειπνοκλήτωρ εἴπῃ σοι Ἔτι κάτω χάρι, καὶ κατασχυνηθήσῃ. ἐὰν δὲ ἀναπέσης εἰς τὸν ἥττονα τόπον καὶ ἐπέλθῃ σου ἥττων, ἐρεῖ σοι ὁ δειπνοκλήτωρ Σύναγε ἔτι ἄνω, καὶ ἔσται σοι τοῦτο χρήσιμον.

xx 33 *fin.*] + *Quibus dixit Jesus Creditus posse me hoc facere? qui responderunt ei Ita, Domine: also 'and we may see thee'.*

xxi 17 *fin.*] + *et docebat eos de regno Dei*

xxi 28—31 (+) Ἐγώ, ...οὐκ ἀπῆλθεν ...Οὐ θέλω, ...ἀπῆλθεν..... Ὁ πρῶτος] Οὐ θέλω, ...ἀπῆλθεν..... Ἐγώ, ...οὐκ ἀπῆλθεν..... Ὁ ὕστερος (v. ἔσχατος).

Also Οὐ θέλω, ...ἀπῆλθεν..... Ἐγώ, ...οὐκ ἀπῆλθεν..... Ὁ πρῶτος.

[Ἐγόμεσιν αὐτῷ Ὁ πρῶτος perhaps a primitive interpolation.]

xxii 12 < Ἐταίρε

xxiii 14 *fin.*] + (v. 13) Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήμψεσθε περισσότερον κρίμα: also with δέ (Οὐαὶ δὲ ὑμῖν κ.τ.λ.) before v. 14.

xxiii 27 οὔτινες...γέμουσιν] ἔξωθεν ὁ τάφος φαίνεται ὠραῖος ἔσωθεν δὲ γέμει

xxiii 35 < υἱοῦ Βαραχίου

xxiv 36 < οὐδὲ ὁ υἱός

xxv 41 τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον] τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. And v. 46 κόλασιν] *ignem*: also *ambustionem* or *combustionem*.

xxvii 9 < Ἰερεμίου: also Ζαχαρίου substituted: also *Esaiam*

xxvii 16 Βαραββᾶν] Ἰησοῦν Βαραββᾶν: and v. 17 [τὸν] Βαραββᾶν Ἰησοῦν Βαραββᾶν

xxvii 34 οἶνον] ὄξος

xxvii 35 *fin.*] + ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου Διμερίσαντο τὰ ἱμάτια μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλήρον.

xxvii 38 δεξιῶν] + *nomine Zoatham*: and εὐωνύμων] + *nomine Camma*

xxvii 45] < ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν

xxvii 56 Ἰωσήφ μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ] ἡ Μαρία ἡ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία ἡ: also ἡ Ἰωσήφ μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ: also Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ

xxviii 7 (+) εἶπον] [perhaps a primitive error for εἶπεν (‡).]

ST MARK

iii 29 ἀμαρτήματος] κρίσεως: also ἀμαρτίας

iv 28 (+) πλήρη σῖτον] πλήρης [ὁ] σῖτος, πλήρης σῖτον [probably right ‡], and other forms.

vi 3 ὁ τέκτων, ὁ] ὁ τοῦ τέκτονος υἱὸς
καὶ ὁ

ibid. Ἰωσήτος] Ἰωσήφ: also Ἰωσῆ:
also omitted.

vi 20 ἠπόρει] ἐποίει

vii 3 πυγμῆ] πυκνά

x 24 δύσκολόν ἐστιν] + τοὺς πεποι-
θότας ἐπὶ [τοῖς] χρήμασιν: also *digni-
tem* and other supplements.

xii 23 ἀναστάσει] + ὅταν ἀναστῶ-
σιν

xiii 8 λιμοί] + καὶ παραχαί

xiv 41 ἀπέχει] + τὸ τέλος with
variations.

xiv 51 αὐτόν] + οἱ νεανίσκοι

xiv 68 *fin.*] + καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνη-
σεν. And v. 72] < ἐκ δευτέρου

xv 25 τρίτη] ἕκτη

xv 27 *fin.*] + (v. 28) καὶ ἐπληρώθη ἡ
γραφή ἢ λέγουσα Καὶ μετὰ ἀνόμων
ἐλογίσθη.

xv 47 Ἰωσήτος] Ἰακώβου: also
Ἰωσῆ and Ἰωσήφ.

xvi 3 ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;]
*ab osteo? Subito autem ad horam
tertiam tenebrae diei [l. die] factae
sunt per totum orbem terrae, et de-
scenderunt de caelis angeli et surgent
[l. surgentes] in claritate vivi Dei
simul ascenderunt cum eo, et con-
tinuo lux facta est. Tunc illae ac-
cesserunt ad monumentum,*

xvi 14 *fin.* + *Et illi satisfaciebant
dicentes Saeculum istud iniquitatis
et incredulitatis substantia [al. sub
Satana] est, quae non sinit per im-
mundos spiritus veram Dei apprehendi
virtutem: idcirco jamnunc re-
vela justitiam tuam.*

ST LUKE

i 35 τὸ γεννώμενον] + ἐκ σοῦ

i 46 Μαρίαμ] *Elisabet*

ii 2 αὐτῆ] + ἡ: also a variation of
order.

ii 7 φάτνη] σπηλαίω

ii 33 ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ]

Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. And simi-
lar changes of language in vv. 41, 43,
48; Mt i 16.

iii 16 πνεύματι ἁγίω] < ἁγίω

iii 24] < τοῦ Ματθαί τοῦ Λευεῖ

iii 33 τοῦ Ἀδμεῖν τοῦ Ἀρνεῖ] τοῦ
Ἀμιναδάβ (-αδάμ) τοῦ Ἀράμ with
variations.

iv 1 πνεύματος ἁγίου] < ἁγίου (*s. q.*)

v 10 f.] ἦσαν δὲ κοινωνοὶ αὐτοῦ
Ἰάκωβος καὶ Ἰωάνης υἱοὶ Ζεβεδαίου·
ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Δεῦτε καὶ μὴ γεί-
νεσθε ἄλιεῖς ἰχθύων, ποιήσω γὰρ ὑμᾶς
ἄλιεῖς ἀνθρώπων· οἱ δὲ ἀκούσαντες
πάντα κατέλειψαν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ
ἠκολούθησαν αὐτῷ.

vi 5] transposed to the end of v.
10, the following narrative being
substituted here:—Τῆ αὐτῆ ἡμέρᾳ
θεασάμενός τινα ἐργαζόμενον τῷ σαβ-
βάτῳ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπε, εἰ μὲν
οἶδας τί ποιεῖς, μακάριος εἶ· εἰ δὲ
μὴ οἶδας, ἐπικατάρατος καὶ παραβάτης
εἶ τοῦ νόμου.

vi 17] Ἰερουσαλήμ] + καὶ Πιραίας
(? Περαιάς) or *et trans fretum*

viii 26, 37 Γερασσηνῶν] Γεργεσηνῶν:
also Γαδαρηνῶν

viii 51] < καὶ Ἰωάνην

ix 27 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ] τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ
δόξῃ αὐτοῦ with variations.

xi 2 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου] ἐλ-
θέτω τὸ ἄγιον πνεῦμά σου ἐφ' ἡμᾶς
καὶ καθαρισάτω ἡμᾶς

xi 35 (†) εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ
σκότος, τὸ σκότος πόσον with omis-
sion of v. 36. And (v. 36) ὡς ὅταν...
φωτίζη] καὶ ὡς [ὁ] λύχνος [τῆς] ἀστρα-
πῆς φωτίσει (in Versions only, not
in Greek) and other variations.
Some primitive error probable.

xi 42 κρίσιν] κλήσιν

xiv 5 υἱὸς] ὄνος: also πρόβατον

xvi 22 f. καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ
ᾄδῃ ἐπάρας] καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ᾄδῃ.
ἐπάρας or the same words with the
stop placed after ἐτάφη.

xvii 11 Γαλιλαίας] + *et Jericho*

xxi 11 ἔσται] + (? και χειμῶνες) *et hiemes (tempestates)*

xxi 18 < the verse.

xxi 38 *fin.*] + [John] vii 53—viii 11 (p. 241)

xxiii 2 ἡμῶν] + και καταλύνοντα τὸν νόμον και τοὺς προφήτας: and διδόναι] + και ἀποστρέφοντα τὰς γυναῖκας και τὰ τέκνα

xxiii 5 *fin.*] + *et filios nostros et uxores avertit a nobis* [see the Greek on v. 2], *non enim baptizantur sicut [et] nos [nec se mundant]*.

xxiii 42 f.] και στραφεῖς πρὸς τὸν κύριον εἶπεν αὐτῷ Μνήσθητί μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐλεύσεώς σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τῷ ἐπλησοντι (l. ἐπιπλήσονται] Θάρσει, σήμερον κ.τ.λ.

xxiii 43] < σήμερον... παραδείσω (so stated, but probably the whole verse).

xxiii 48 *fin.*] + *dicentes Vae nobis quae facta sunt hodie propter peccata nostra; appropinquavit enim desolatio Hierusalem.*

xxiv 13 ἐξήκοντα] ἑκατὸν ἐξήκοντα

xxiv 39 ψηλαφήσατέ με] < με: and < σάρκα και: and σάρκα] σάρκας

xxiv 43 ἔφαγεν] + και [λαβών] τὰ ἐπίλοιπα ἔδωκεν αὐτοῖς

xxiv 46 οὕτως γέγραπται] + και οὕτως ἔδει: also οὕτως ἔδει substituted.

ST JOHN

i 13 οὐ... ἐγεννήθησαν] *qui... natus est*

i 28 Βηθανία] Βηθαβαρά with variations.

iii 5 γεννηθῆ] ἀναγεννηθῆ

ibid. εἰσελθεῖν εἰς] ἰδεῖν: and τοῦ θεοῦ] τῶν οὐρανῶν

iii 6 σὰρξ ἐστίν] + ὅτι ἐκ τῆς σαρκὸς ἐγεννήθη: and πνεῦμά ἐστιν] + ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματός ἐστιν: also *quia Deus spiritus est, et ex Deo natus est*

iv 1 (+) [some primitive error not improbable.]

v 1 ἑορτῇ] ἡ ἑορτῇ

v 2 ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα] [*προβατικῇ*] κολυμβήθρα

v 3 ξηρῶν] +, παραλυτικῶν

ibid. +, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν

ibid. + the same with another addition (v. 4). ἄγγελος δὲ (γὰρ) Κυρίου [κατὰ καιρὸν] κατέβαινε (v. ἐλούετο) ἐν τῇ κολυμβήθρα και ἐταράσσετο (v. ἐτάρασσε) τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς [μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος] ὑγιῆς ἐγένετο οἴῳ (v. ᾧ) δήποτ' οὖν (v. δήποτε) κατείχετο νοσηματι. Also the second addition alone.

vi 4 (+) [τὸ πάσχα perhaps a primitive interpolation (+).]

vi 51 ἡ σὰρξ... ζωῆς] ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς ἡ σὰρξ μου ἐστίν: also ἡ σὰρξ μου ἐστίν ἢ ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς

vi 56 ἐν αὐτῷ] + καθὼς ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ καὶ ἐν τῷ πατρὶ. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ λάβητε τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ὡς τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν αὐτῷ.

vii 39] πνεῦμα] + δεδομένον: also + ἄγιον: also + ἄγιον ἐπ' αὐτοῖς: also + ἄγιον δεδομένον

x 8 ἦλθεν πρὸ ἐμοῦ] < πρὸ ἐμοῦ

xi 54 χώραν] + Σαμφορεῖν

xii 28 τὸ ὄνομα] τὸν υἱόν

xii 41 ὅτι] ὅτε

xiii 31 ἐν αὐτῷ] + εἰ ὁ θεὸς ἐδόξασθη ἐν αὐτῷ,

xvii 11 ἐρχομαι] + οὐκέτι εἰμι ἐν τῷ κόσμῳ, και ἐν τῷ κόσμῳ εἰμι

xvii 21 ἐν ἡμῖν] + ἐν

xvii 23 ἠγάπησας] ἠγάπησα

xix 4 οὐδεμίαν] οὐχ with variations of order: and < ἐν αὐτῷ

xix 14 ἔκτη] τρίτη

xx 25] < the verse.

SECTION ON THE WOMAN TAKEN IN ADULTERY

9 (+) πρεσβυτέρων,] + πάντες ἀχωρησαν· †

10 κατέκρινεν] *lapidavit*

ACTS

ii 9 Ἰουδαίαν] *Armeniam*: also in *Syria*

ii 30 τῆς ὀσφύος αὐτοῦ] + [κατὰ σάρκα] ἀναστήσαι τὸν χριστὸν [καὶ]

iv 25 (+) ὁ τοῦ πατρὸς... παιδὸς σου] many variations. Some primitive error probable, perhaps either διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος for διὰ στόματος with διὰ πνεύματος ἁγίου transposed, or τοῦ πατρὸς for τοῖς πατράσιν.

iv 32 ψυχὴ μία] + καὶ οὐκ ἦν διάκρισις ἐν αὐτοῖς οὐδεμία

v 38 ἄφετε αὐτοῖς] + μὴ μίαναντες τὰς χεῖρας [ὑμῶν]

vii 16 ἐν Συχέμ] τοῦ Συχέμ: also τοῦ ἐν Συχέμ

vii 43 Ῥομφά] Ῥεμφάμ (-άν): also Ῥαιφάν (Ῥεφάν)

vii 46 (+) τῷ θεῷ Ἰακώβ] τῷ οἰκῷ Ἰακώβ. Some primitive error probable. [Perhaps τῷ οἰκῷ for τῷ κυρίῳ (ΤΩΚΩ).]

viii 39 πνεῦμα Κυρίου] πνεῦμα ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, ἄγγελος δὲ Κυρίου

x 25 Ὡς... Πέτρον,] Προσεγγίζοντος δὲ τοῦ Πέτρον [εἰς τὴν Καισαρίαν] προδραμῶν εἰς τῶν δούλων διεσάφησεν παραγεγονέναι αὐτόν. ὁ δὲ Κορνήλιος [ἐκπηδήσας καὶ]

xi 2 Ὅτε... περιτομῆς] Ὁ μὲν οὖν Πέτρος διὰ ἰκανοῦ χρόνου ἠθέλησεν πορευθῆναι εἰς Ἱεροσόλυμα: καὶ προσφωνήσας τοὺς ἀδελφούς καὶ ἐπιστηρίξας αὐτοὺς πολλὸν λόγον ποιούμενος διὰ τῶν χωρῶν [?] δι' αὐτῶν ἐχώρει] διδάσκων αὐτούς: ὃς καὶ κατήμησεν αὐτοῖς [?] αὐτοῦ] καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὴν χάριν τοῦ θεοῦ. οἱ δὲ ἐκ περιτομῆς ἀδελφοὶ διεκρίνοντο πρὸς αὐτόν

xi 20 Ἑλληνιστάς] Ἑλληνας

xii 25 (+) ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ πληρώσαντες τὴν διακονίαν] perhaps τὴν stood originally before εἰς, and was transposed by a primitive error.

xiii 18 ἐτροποφόρησεν] ἐτροφοφόρησεν

xiii 32 (+) τοῖς τέκνοις ἡμῶν] τ. τ. αὐτῶν: also τ. τ. αὐτῶν ἡμῖν. Doubtless a primitive error for τ. τ. ἡμῖν †.

xiii 33 δευτέρῳ] πρώτῳ

xiii 42 (+) Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν... ταῦτα] < παρεκάλουν: and ἤξιουν for παρεκάλουν. And αὐτῶν] + ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων (or the same substituted), and παρεκάλουν] + τὰ ἔθνη. Some primitive error probable. [Perhaps Ἐξιόντων for Ἀξιούντων, and παρεκάλουν an interpolation, with change of punctuation.]

xiv 2 *fin.*] + ὁ δὲ κύριος ἔδωκεν [ταχὺ] εἰρήνην.

xv 2 ἔταξαν... ἐξ αὐτῶν] ἔλεγεν γὰρ ὁ Παῦλος μένειν οὕτως καθὼς ἐπίστευσαν δισυχυρίζομενος: οἱ δὲ ἐληλυθότες ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ παρήγγειλαν αὐτοῖς τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβῃ καὶ τισιν ἄλλοις ἀναβαίνειν

xv 20 *fin.*] + καὶ ὅσα ἂν μὴ θέλωσιν αὐτοῖς γίνεσθαι ἐτέροις μὴ ποιεῖν: and v. 29 πορνείας] + καὶ ὅσα μὴ θέλετε ἑαυτοῖς γίνεσθαι ἐτέρω μὴ ποιεῖτε.

xvi 12 (+) πρώτη τῆς μερίδος Μακεδονίας] πρώτης [τῆς] μερίδος τῆς M. and other variations. [Some primitive error probable, perhaps μερίδος for Πιερίδος.]

xvi 30 ἔξω] + τοὺς λοιποὺς ἀσφαλίσάμενος

xix 40 (+) περὶ τῆς σήμερον... ταύτης] < οὐ: also < περὶ 3°. [Some primitive error probable, perhaps αἰτίου ὑπάρχοντος for αἰτιοὶ ὑπάρχοντες.]

xx 4 Ἀσιανοὶ] Ἐφεσίοι

xx 18 πῶς... ἐγενόμην] ὡς τριετίαν ἢ καὶ πλεῖον ποταπῶς μεθ' ὑμῶν ἦν παντὸς χρόνου [?]

xx 28 (+) τοῦ θεοῦ] τοῦ κυρίου. Also τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου] τοῦ ἰδίου αἵματος. [τοῦ ἰδίου perhaps a primitive error for τοῦ ἰδίου υἱοῦ.]

xxi 16 ξενισθῶμεν] + καὶ παραγενόμενοι εἰς τινα κώμην ἐγενόμεθα παρὰ *ibid.* Μνάσων] Ἰάσονι

xxiii 15 ἀνελεῖν αὐτόν] +, εἰάν δέη καὶ ἀποθανεῖν

xxiii 23 ἐβδομήκοντα] ἑκατόν

xxiii 24 *fin.*] + ἐφοβήθη γὰρ μήποτε ἀρπάσαντες αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτε[ί]νωσι, καὶ αὐτὸς μεταξὺ ἐγκλημα ἔχη ὡς ἀργύριον εἰληφώς.

xxiii 29 ἐγκλημα] + ἐξήγαγον αὐτὸν μόλις τῆ βία

xxiv 6 ἐκρατήσαμεν,] + καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίναι. (v. 7) παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλιάρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγεν, (v. 8) κελύσας τοὺς κατηγοροῦς αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σε. with variations.

xxiv 27 θέλων...δεδεμένον] τὸν δὲ Παῦλον εἶπεν ἐν τηρήσει διὰ Δρούσιλλαν

xxv 13 (+) ἀσπασάμενοι] ἀσπασόμενοι. [Some primitive error not improbable.]

xxvi 28 (+) ποιῆσαι] γενέσθαι. Some primitive error probable. [Perhaps με πείθεις for πέποιθας.]

xxvii 15 ἐπιδόντες] + τῷ πλείοντι καὶ συστειλαντες τὰ ἰστία

xxvii 35 ἐσθίειν] + ἐπιδιδούς καὶ ἡμῶν

xxviii 28 *fin.*] + (v. 29) καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς ζήτησιν.

I PETER

i 7 (+) [τὸ δοκίμιον probably a primitive error for τὸ δόκιμον †.]

iii 21 (+) [δ probably a primitive error for ᾧ †.]

iii 22 θεοῦ] +, *deglutiens mortem ut vitae aeternae haereditas efficiemur,*

iv 14 δόξης] + καὶ δυνάμεις with variations.

ibid. *fin.*] + κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται.

v 2 θεοῦ] + ἐπισκοποῦντες *ibid.* ἐκουσίως] + κατὰ θεόν

2 PETER

i 10 σπουδάσατε] + ἵνα διὰ τῶν καλῶν [ὑμῶν] ἔργων and (for ποιεῖσθαι) ποιεῖσθε (-ῆσθε)

iii 10 (+) εὐρεθήσεται] οὐχ εὐρεθήσεται: also κατακρήσεται: also ἀφανισθήσονται: also < εὐρεθήσεται: also < the whole clause. Some primitive error probable; perhaps text for ῥύσεται, or some form of that stem.

iii 12 (+) τήκεται] τακῆσεται (-ονται). [Text probably a primitive error for τήξεται.]

I JOHN

ii 17 αἰῶνα] + *quomodo [et] ille manet in aeternum* with variations.

v 6 αἵματος] + καὶ πνεύματος *ibid.* τὸ πνεῦμα] *Christus*

v 7 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα] *in terra, spiritus [et] aqua et sanguis, et hi tres unum sunt in Christo Jesu: et tres sunt qui testimonium dicunt in caelo, Pater Verbum et Spiritus* with variations.

v 10 (+) τῷ θεῷ] τῷ υἱῷ: also *Jesu Christo*: also <. Text probably a primitive interpolation †.

2 JOHN

ii *fin.*] + *Ecce praedixi vobis, ut in diem Domini [nostri Jesu Christi] non confundamini.*

JUDE

i (+) ἐν θεῷ...τετηρημένοις] several slight variations. [Text probably a primitive error for θεῷ (without ἐν) and ἐν Ἰησοῦ.]

5 (†) πάντα] τοῦτο. Text perhaps a primitive error for πάντας †.

ibid. (†) Κύριος] Ἰησοῦς: also ὁ θεός. Some primitive error probable, apparently ΟΤΙΚΣ (ὅτι Κύριος) and ΟΤΙΙΚ (ὅτι Ἰησοῦς) for ΟΤΙΟ [ὅτι ὁ].

6 δεσμοῖς αἰδίοις] + ἀγίων ἀγγέλων 22 f. (†) οὓς μὲν ἐλεᾶτε... ἐν φόβῳ] οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, οὓς δὲ σώζετε (ἐλεᾶτε) ἐκ πυρός κ.τ.λ.: also οὓς μὲν ἐλεᾶτε διακρινομένους, οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρός ἀρπάζοντες [, οὓς δὲ ἐλεᾶτε] ἐν φόβῳ and other variations, some shorter. Some primitive error probable; perhaps the first ἐλεᾶτε an interpolation.

ROMANS

i 7] < ἐν Ῥώμῃ; and v. 15] < τοῖς ἐν Ῥώμῃ

i 32 [οἱ ποιοῦσιν... συνευδοκοῦσιν] [οἱ ποιοῦντες... [οἱ] συνευδοκοῦντες. Some primitive error probable.

iii 22 εἰς πάντας] + καὶ ἐπὶ πάντας

iii 26 Ἰησοῦ] < ; also + Χριστοῦ: also Ἰησοῦν substituted.

iv 12 (†) [καὶ τοῖς probably a primitive error for καὶ αὐτοῖς.]

iv 19 κατενόησεν] οὐ κατενόησεν

v 6 (†) εἰ γέ] ἔτι γὰρ with and without ἔτι below: also εἰς τί γὰρ: also εἰ γὰρ: also εἰ δὲ. [Text possibly a primitive error for εἰπερ.]

v 14 τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας] < μὴ

viii 1 Ἰησοῦ] + μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν. Also (in addition) + ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα

viii 2 (†) σε] με. Text probably a primitive interpolation †.

ix 28 συντέμνων] + ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντεταγμένον

xi 6 χάρις] + εἰ δὲ ἐξ ἔργων οὐκέτι [ἐστὶ] χάρις, ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι χάρις (ἔργον).

xii 11 κυρίῳ] καιρῷ

xii 13 χρεῖαι] μνείαις

xiii 3 (†) [τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ probably a primitive error for τῷ ἀγαθοεργῷ †.]

xiii 8 ὀφείλετε] ὀφείλητε: also ὀφείλουτες

xiv 6 φρονεῖ] +, καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ

xiv 23] + Τῷ δὲ δυναμένῳ... αἰῶνας ἀμήν. (xvi 25—27) with and without its retention at the end of the Epistle.

xv 31 διακονία] δωροφορία

xv 32 (†) θεοῦ] κυρίου Ἰησοῦ: also Χριστοῦ Ἰησοῦ: also Ἰησοῦ Χριστοῦ. Text probably a primitive interpolation.

xvi 5 Ἀσίας] Ἀχαλας

xvi 20] ἡ χάρις... ὑμῶν transposed from this place to stand slightly modified (v. 24) after v. 23.

xvi 23 ὁ ἀδελφός] + (v. 24) ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν. (with variations) with and without its retention in v. 20.

xvi 25—27] < the three verses, with and without their retention at the end of c. xiv.

xvi 26 προφητικῶν] + καὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

I CORINTHIANS

v 6 Οὐ καλὸν] Καλὸν

ibid. ζυμοῖ] δολοῖ

vi 20 δοξάσατε δὴ] + *et portate* (ἀρατε from ἀρα γέ)

ibid. σώματι ὑμῶν] + καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἀτίνα ἐστὶν τοῦ θεοῦ

vii 33 f. γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ... μεριμνᾷ] γυναικί. μεμέρισται [καὶ] ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ: also γυναικί. καὶ μεμέρισται ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ with variations of detail and punctuation.

viii 6 δι' αὐτοῦ] +, καὶ ἐν πνεῦμα ἁγίον, ἐν ᾧ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ

ix 5 ἀδελφὴν γυναῖκα] [ἀδελφὰς] γυναῖκας: also γυναῖκα [ἀδελφὴν]

xi 10 ἐξουσίαν] κάλυμμα [velamen]

xi 24 Τοῦτο] Λάβετε φάγετε, τοῦτο. And ὑπὲρ ὑμῶν] + κλώμενον: also θρυπτόμενον: also 'given' and tradetur.

xi 29 πίνων] + ἀναξίως

xii 2 (+) ὅτι ὅτε] < ὅτι: also < ὅτε. Probably a primitive error for ὅτι ποτέ.

xiii 3 καυχῶμαι] καυθήσομαι

xv 5 δώδεκα] ἕνδεκα

xv 47 ὁ δεύτερος ἄνθρωπος] + ὁ κύριος

xv 51 πάντες οὐ κοιμηθσόμεθα πάντες δὲ] πάντες [μὲν] ἀναστησόμεθα οὐ πάντες δὲ: also πάντες [μὲν] κοιμηθσόμεθα οὐ πάντες δὲ

2 CORINTHIANS

iii 3 (+) πλαξίν καρδίαις σαρκίνοις] καρδίας for καρδίαις. Πλαξίν probably a primitive interpolation (‡).

iii 17 (+) [Κυρίου probably a primitive error for κύριον.]

vii 8 (+) βλέπω] + γάρ. Βλέπω probably a primitive error for βλέπων ‡.

xii 7 (+) < διό. And < ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι 2°. Some primitive error probable.

GALATIANS

ii 5] < οἷς οὐδέ

ii 12 ἦλθον] ἦλθεν

ii 20 τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ] τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ

iii 1 ἐβάσκανεν] + τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι

iv 7 διὰ θεοῦ] [θεοῦ] διὰ Χριστοῦ: also διὰ θεόν: also 'of God'

iv 31; v 1 (+) τῆς ἐλευθέρας. Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν: στήκετε οὖν καὶ] τῆς ἐλευθέρας, ἡ

ἐλευθερία ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν καὶ: also τῆς ἐλευθέρας. Τῇ ἐλευθερίᾳ [οὖν] ἡ Χριστὸς ἡμᾶς (ἡμᾶς Χριστὸς) ἠλευθέρωσεν στήκετε καὶ. [Τῇ ἐλευθερίᾳ probably a primitive error for 'Ἐπ' ἐλευθερίᾳ.]

v 8] < οὐκ

v 9 ζῦμοι] δολοῖ

EPHESIANS

i 1] < [ἐν 'Ἐφέσῳ]

i 15 καὶ] + τὴν ἀγάπην: also transposed

iv 19 ἀπηλγηκότες] ἀπηλπικότες

iv 29 χρείας] πίστεως

v 14 ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός] ἐπιφαύσεις τοῦ χριστοῦ

v 30 τοῦ σώματος αὐτοῦ] +, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ

v 31 < καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ

COLOSSIANS

ii 2 (+) τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ] τοῦ θεοῦ ὃ ἐστὶν Χριστός: also τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ: also τοῦ θεοῦ: also τοῦ θεοῦ πατρὸς τοῦ χριστοῦ (and the same with καὶ inserted before or after πατρός): also τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ. [Τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ probably a primitive error for τοῦ ἐν Χριστῷ (‡).]

ii 18 (+) < ἐν. [Some primitive error probable, perhaps θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ for ἐν ἐθελοταπεινοφροσύνῃ.]

ii 23 (+) [καὶ] ἀφειδία...σαρκὸς] [some primitive error probable.]

ibid. (+) ἄ ἐράκεν ἐμβατεύων] ἄ μὴ (οὐχ) ἐράκεν ἐμβατεύων. Probably a primitive error for ἀέρα (or αἰώρα) κενεμβατεύων.

I THESSALONIANS

ii 7 νῆπιοι] ἡπιοι

2 THESSALONIANS

i 10 (+) [ἐπιστεύθη probably a primitive error for ἐπιστώθη.]

HEBREWS

ii 9 χάριτι] χωρὶς

iv 2 (+) some primitive error probable. [Perhaps ἀκούσασιν for ἀκούσασιν.]

ix 2 ἄρτων] + καὶ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον with omission of χρυσοῦν and θυμιατήριον καὶ in v. 3.

x 1 (+) ταῖς αὐταῖς...δύνανται] < αἰς (aἰς). And δύνανται] δύναται. Some primitive error probable.

xi 4 (+) αὐτοῦ τοῦ θεοῦ] αὐτοῦ τῷ θεῷ. Text probably a primitive error for αὐτῷ τοῦ θεοῦ †.

xi 23 *fin.*] + πίστει μέγας γενόμενος Μωυσῆς ἀνείλεν τὸν Αἰγύπτιον κατανοῶν τὴν ταπεινώσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.

xi 37 (+) ἐπειράσθησαν, ἐπίσθησαν] ἐπίσθησαν, ἐπειράσθησαν: also < ἐπειράσθησαν: also < ἐπίσθησαν. Ἐπειράσθησαν probably either a primitive interpolation or a primitive error for some other word, as ἐνεπρήσθησαν or ἐπειρώθησαν (ἐπρη).

xii 11 (+) πᾶσα μὲν] πᾶσα [δέ]. Some primitive error in the particle not improbable.

xiii 21 (+) ποιῶν with marg. αὐτῷ ποιῶν] probably a primitive error for αὐτὸς ποιῶν †.

I TIMOTHY

i 4 οἰκονομίαν] οἰκοδομήν

iii 1 πιστὸς] ἀνθρώπινος

iii 16 ὁ:] ὁ: also θεὸς

iv 3 (+) κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων] some primitive error probable. [Perhaps γαμεῖν ἀπέχεσθαι for γαμεῖν καὶ γεύεσθαι or γαμεῖν ἢ ἄπτεισθαι.]

v 19] < ἐκτὸς εἰ μὴ...μαρτύρων
vi 7 (+) ὅτι] ἀληθὲς ὅτι: also δηλον ὅτι and other supplements. Some primitive error probable, perhaps interpolation of ὅτι after -ον.

2 TIMOTHY

i 13 (+) [ὦν probably a primitive error for ὄν.]

iii 8 Ἰαμβρῆς] Μαμβρῆς

iv 10 Γαλατίαν] Γαλλίαν

iv 19 Ἀκύλαν] +, Λεκτρὰν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ Σιμαίαν καὶ Ζήνωναν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ,

TITUS

iii 10] < καὶ δευτέραν: also variations of order.

PHILEMON

9 (+) πρεσβύτης] a primitive error for πρεσβευτής, if not used in the same sense.

APOCALYPSE

i 5 λύσαντι] λούσαντι

i 20 αἱ ἐπτὰ ἐπτὰ] a primitive error for αἱ ἐπτὰ †.

ii 12; iii 1, 7, 14] τῷ ἀγγέλῳ τῆς a primitive error for τῷ ἀγγέλω τῷ (as ii 1, 8, 18).

ii 13 καὶ ἐν ταῖς...ἡμέραις] < καὶ. And ἡμέραις] + [ἐν] αἰς. And < ὅς. Some primitive error probable; apparently Ἀντίπας for Ἀντίπα.

viii 13 αἰτοῦ] ἀγγέλου

ix 10 (+) ὁμοίος] ὁμοίος probably a primitive error for ὁμοία.

xi 3 (+) περίβεβλημένους] περιβεβλημένοι. Perhaps a primitive error for περιβεβλημένοι †.

xiii 10 (+) ἀποκτενεῖ] ἀποκτανθῆναι: also omitted. Apparently a

primitive error for ἀποκτείνειν or ἀποκτείναι.

xiii 15 (+) αὐτῆ] αὐτῷ. Some primitive error probable; perhaps loss of τῆ γῆ after αὐτῆ.

xiii 16 (+) δῶσιν] δώσουσιν and other variations. Apparently δῶσιν a primitive error for δώσει †.

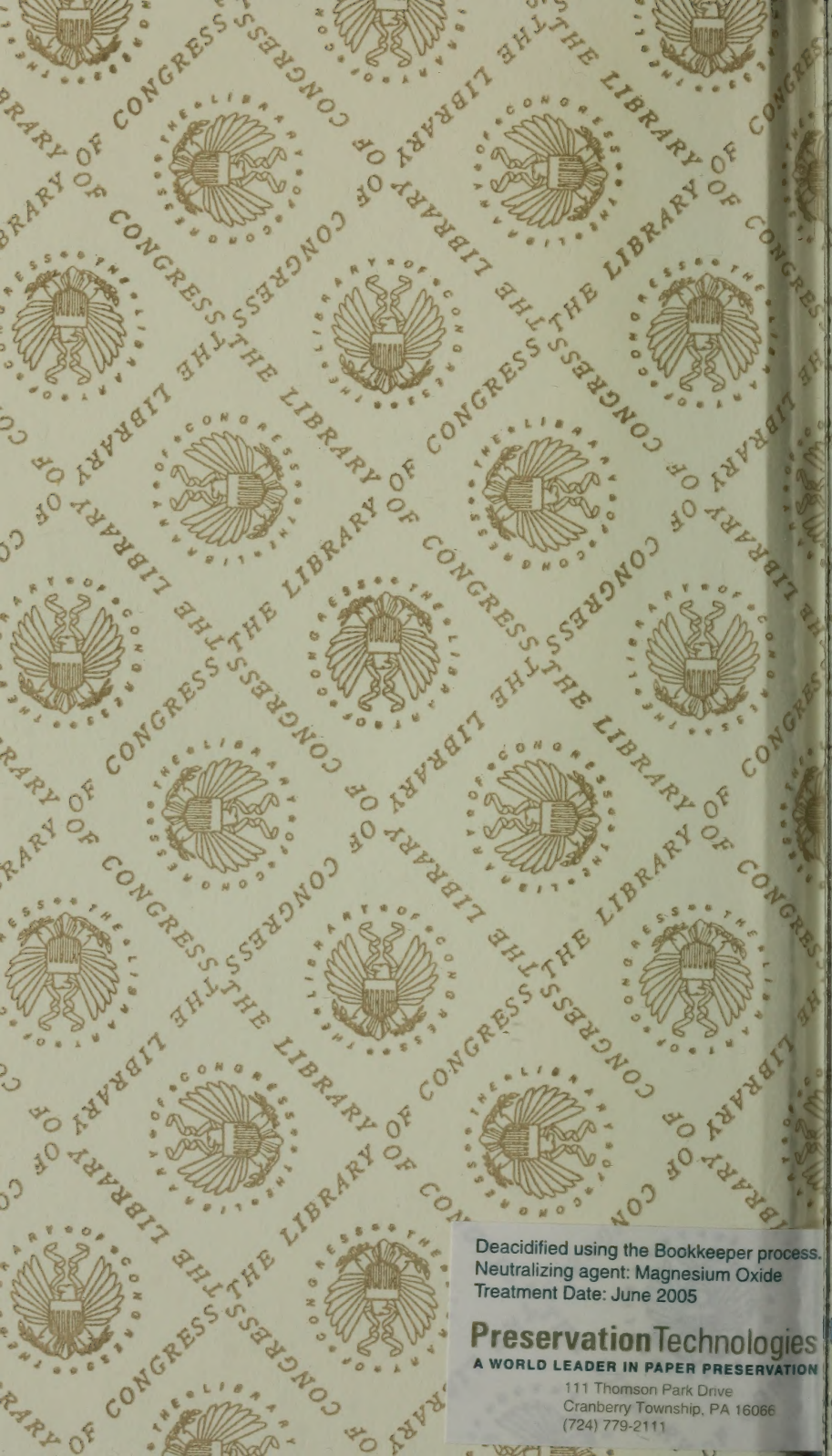
xiii 18 ἐξακοσ. ἐξήκοντα ἕξ] ἐξακοσ. δέκα ἕξ

xiv 20 χιλίων ἑξακοσίων] χιλίων ἑξακοσίων ἕξ: also χιλίων διακοσίων xv 6 λίθον] λίνον

xviii 12 (+) μαργαριτῶν] μαργαριταις: also μαργαριτοῦ. Some primitive error probable.

xix 13 (+) βεραντισμένον] βεβαμμένον: also ἔρραμμένον: also περιεραμμένον. Probably a primitive error for βεραμμένον.

RD19

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: June 2005

Preservation Technologies
A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

DOBBS BROS.
LIBRARY BINDING

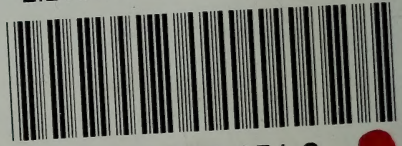
MAR 82

ST. AUGUSTINE
FLA.

32084

LIBRARY OF CONGRESS

0 014 396 651 3

